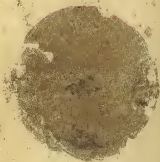
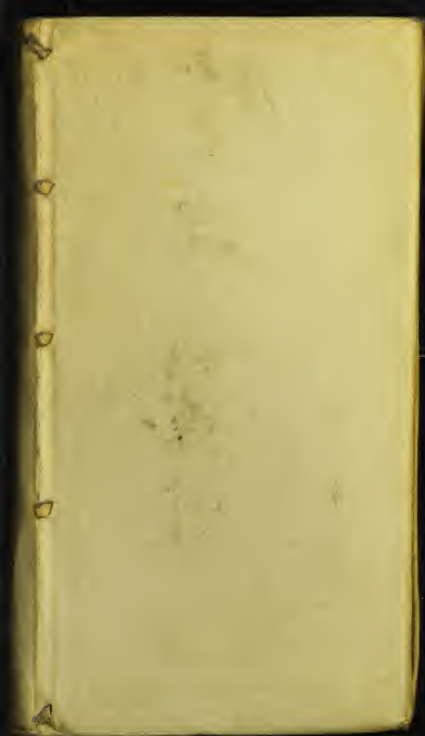

mu 1500
ca 1500

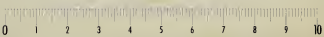

Pharmacopœi Parisienses

ex Dono Magistri
Gillet

1764

Petri Morelli
METHODVS
PRÆSCRIBENDI
Formulas Remedio-
rum &c.
Aucta
a
Gerardo I. Blasio MD

AMSTELODAMI,

Apud Aegidium Iacobonium Valckenier

Res 1116 1/2 1104
PETRI MORELLI

METHODUS

PRÆSCRIBENDI

Formulas Remediorum.

Cum adjuncto

MATERIÆ MEDICÆ

Systemate.

Aucta, variisque modis illustrata

à

GERARDO Leon. BLASIO,

*Medicinæ Doctore ac Practico
Amstelodamensi.*

AMSTELODAMI,

Apud ÆGIDIUM JANSONIUM
VALCKENIER, ANNO 1659.

Collection (in body of)

11 22

2015 11 22

11 22

11 22

11 22

*Diffusa eruditione & varia lingua-
rum rerumque peritia Eminentis-
simo, Clarissimoque Viro*

D O M I N O
A R N O L D O
S E N G U E R D I O,

L. A. M. in Illustri Amstelodamen-
sium Scholâ Academicâ Philoso-
phiæ Professori Primario, Biblio-
thecario, Scholarumque Publica-
rum Curatori, Mœcenati summo.

GERARDUS Leon. BLASIUS.

Εὖ χαίρειν καὶ εὐπρόσδεξι.

EX Opificio cognosci-
tur Artificis præstantia
vulgare dictum est: qui-
cunque enim Artem ali-
quam, cujus quidem finis in
Operis alicujus effectione consi-
stit, profitentur, ob illamque
se nobilitari cupiunt, tum de-
mum temporis voti sui partici-

D E D I C A T I O.

pes sunt, artiſque ſue periti atque excellentes ab omnibus proclamantur artiſices, ubi eam ipſam exercendo multa poſt ſe opera præclara relinquunt. Id autem ſi ulla in arte verum, in noſtrâ certe medicâ veriſſimum deprehenditur. In eâ enim quis egregium quid præſtat, præclarique nomen Medici demeretur unquam, qui non Ægrotorum valetudini curandæ incumbendo, ſtrenuè, & aſſiduè ipſam exercens, plurimos, quibus ſanitatem divinâ auxiliante manu reſtituerit, ut eximios artis ſue effectus exhibere valet. Quod ut commodius eveniat, varia Medico futuro bono ſuiſque accepto cognoscenda occurrunt, ſubjecti nempe ipſius conſtitutio, morbiſque conditio, cauſa, atque

DEDICATIO.

atque effecta, & quæ non alia in
Phyfica Medicinaque ipsa tra-
dita; maxime tamen omnium,
Mediorum quibus morbus pro-
pelli sanitasque restitui citò, tutò
atque jucundè queat, natura ad-
hibendique ratio. In his enim
omnibus, quibuscunque arti
huic præstantissimæ sese manci-
pare animus est, quique cum
laude aliquando illam tractare
desiderant, maxime ut excellent,
imprimis allaborandum est.
Cætera omnia sicco quod dici-
tur pede hoc loco ut præterea-
mus, Mediorum medicorum,
quam necessaria ipsi, imo & fru-
ctuosissima sit cognitio, siue na-
turam ipsorum simpliciter con-
sideret, siue, quod præcipuum,
usurpandi Methodum conve-
nientem, omnes quotquot in
* 4 praxi

DEDICATIO.

praxi medica excellere celebra-
rique notantur, demonstrabunt
quam sufficienter. Ut adeo de
Medicinâ nostrâ optime mereri
videantur illi, qui compendioſo,
Methodicoq; ſcripto eorundem
doctrinam numeris omnibus ab-
ſolutiſſimam exhibere ſtudent.
Horum varii ſe nobis quidem
offerunt, aſt non omnes apti,
ut à Medicinæ ſtudioſis cum fru-
ctu legantur; Et ne de omnibus
in univerſum, Pharmaceuticis
nempe, Chyrurgicis, Diæteticis-
que agamus, quis quæſo exhi-
beri à quopiam poterit, qui Phar-
macēutica, verè omnium præci-
pua, pro materiæ dignitate ac-
curatè, ſufficienter & ſolidè tra-
ctaverit. Ut igitur hac in parte
ſtudia Medicinæ tyronum juva-
rem, conſtitueram in ipſorum
gra-

DEDICATIO.

gratiam atque utilitatem, omnia quæ ad Remediorum à Medicis præscribi solitorum doctrinam ullo modo spectare videntur, tractatu aliquo methodico simul complecti, quo sic non tantum omnis generis simplicia cognoscere queant, sed & si necessitas id requirat (quod quam plurimum fit) eadem debite inter se miscere, & in locum simplicis remedium ex pluribus compositum cuilibet morbo conveniens ac appropriatum, doctè substituere & adhibere noscant. Verum quandoquidem aliis rebus in docendo & ægros visitando quotidie impeditus, res non modo semper dilata, sed prorsus intermissa fuit. Interim tamen ne necessarium hocce non minus quam utilissimum

D E D I C A T I O.

studium si non ex toto, tamen ex parte penitus negligatur, Petri Morelli Methodum præscribendi formulas Remediorum, cum annexo systemate Materiæ Medicæ (quæ omnium manibus merito teruntur, eò quod in hoc scriptionis genere nil accuratius, meliusque à quopiam hætenus traditum reperitur) Medicinæ Studiosis commendare placuit. Quæ ut acceptiora forent praxique medicæ accommodatiora, defectui obscuritatisque, cujus utriusque causa non raro à medicis junioribus contemnebantur, quantum quidem per occupationes plurimas mihi licuit, subvenire laboravi, quod & à me factum confido, dum præter errorum plurimorum emendationem, exemplis adjectis præscrip-

D E D I C A T I O.

scriptionis compositorum modos, quam fieri potuit, brevissime atque perspicue declaravi, variaque hinc inde, maxime circa materiam medicam, remedia præcipue tam simplicia quam composita addidi. Hæc autem nostra additamenta quo ab ipso Authoris textu commode distinguerentur, partim ea infra textum collocavimus, intercedente linea ab ipso separata; partim in textu ipso parenthesi [] includi curavimus. In adjunctis vero formulis, maxime quæ ad Methodum eas præscribendi spectant, litterarum Græcarum iisdem præpositarum habenda est ratio; correspondent enim similibus in textu proxime præcedente, ubi compositionis præscriptionisque modi exhibentur,

DEDICATIO.

collocatis. In Cæteris autem, quæ nempe Materiæ Medicæ illustrationis gratiâ additæ sunt, nil nisi Tituli illius aut Capitis cui aut supponuntur, aut parenthe-
 seos ope [] inferuntur, habendus est respectus, sic ut praxin exercere incipiens æque compositorum ac simplicium copiam hic habere queat. Quod meum qualecunque studium si-
 quidem apud artis nostræ tyrones bene collocatum intellexero, sedulò operam dabo, ut si Deus vitam & sanitatem conce-
 serit, exactiora aliquando & majora præstem; Fastidiosos vero & dentatos illos vitiligatores, quibus non nisi propria placent, aliena autem fordent, parum moror. Quod vero sub Tuo imprimis Nomine Magnifico Vir
 Eximie

DEDICATIO.

Eximie Medica hæcce mea non
 mea apparere voluerim, causam
 ut opinor non levem habui. Præ-
 ter id enim quod artem hanc
 nostram magnificere, ejusque
 studio summopere te delectari
 sciam; summa tua & nunquam
 ex merito deprædicanda huma-
 nitas, quam variis modis hætenus
 erga me declarasti, maximaque
 tua beneficia, quæ copiosissime
 admodum in me contulisti, sub-
 missæ gratitudinis atque obser-
 vantix debitæ symbolum ali-
 quod exigebant; quo sic poste-
 ritas intelligat, adeo generose
 & liberaliter concessam amici-
 tiam tuam pretiosissimi thesauri
 instar mihi fuisse charissimam.
 Morellum itaque hunc renatum
 & novo ut apparet ornatu excul-
 tum tanquam sincerum bene-
 * 7 volen-

DEDICATIO.

volentia in me tua, debitæque
observantia in te mea *τεκμήριον* hu-
maniter accipito, & me tibi ad-
dictissimum tota vita futurum
existimato. *Vale.*

*Amstelod. Kal. Ianuarii,
Anni 1659.*

Ad

Ad Medicinæ Studioſum.

SI quid, Studioſiſſime Lector, ab
Universitatibus redeuntem, & do-
ctoralia inſignia ingentibus labori-
bus adeptum, Medicum; certe præcep-
torum quæ apud authores primarios
legit, & à clariffimis Profeſſoribus au-
divit, Praxin Medicam ſpectantium,
ad oblatum ſubjectum applicatio terret.
Et ſane quantum cæteris Medicinæ par-
tibus Therapeutice cognitionis neceſſitate
præſtat, tantum legitimus ipſius uſus
difficultate cognitionem ſuperat. Cum
autem & in nobis, & in collegis noſtris
agnoviſſemus præcipuam, & quæ non
niſi longo uſu poſt reliquas acquiritur,
Therapeutices partem eam eſſe quæ de
præſcribendis omnis generis pharma-
centicis remediis tractat: huic potiffi-
mum incumbendum nobis propoſuimus,
ut poſſemus candide medicinæ ſtudioſos
Methodo noſtra juvando, omnibus pro-
deſſe. Quemadmodum vero in rebus na-
turalibus duo ſunt quibus corpus omne
conſtat, materia & forma: ita etiam
in artificialibus omnia principiis totidem
&

& similibus conflantur. Hinc est quod
 & ea de quibus hic agitur medicamenta
 pluribus, ut sæpius fit, in unum coëun-
 tibus, materiæque rationem habentibus,
 si juxta modum quendam & formulam
 externam legibus artis componantur,
 accedente ad informe suppositum infor-
 matione, talia conficiantur. Proinde
 tractatibus duobus rem integram abso-
 luturi, primo formularum præscri-
 bendi methodum; postquam & Materie
 Medicæ Systema, quibus id quod propo-
 situm erat præstaretur, composuimus,
 Tu interim, Studiosæ Lector, boni con-
 sule quod in tui gratiam labores istos
 libenter susceperimus: & nostra hac
 opera tanta dexteritate utere ut pro-
 priam & amicorum valetudinem con-
 stantem tuearis, & amissam restituas.
 Vale.

ENCOMIASTICON

Ad Clarissimum Virum

D. GERARDUM BLASIUM,

Med. Doct.

Morellum illustrantem.

Constituit vulgus durò de marmore signa ,
Constituit tabulas ille vel iste sibi,
Manfurum multos hoc nempe superstes in annos,
Post obitum vitam reddere posse putat :
Tempore sed tabulæ pereunt , & tempore marmor,
Tempore, quod saxum est, fumus & umbra dabit.
Vult fastus vastum vulgus , titulum ambit inanem ;
Te solis meritis malo micare tuis :
Sunt meliora tibi longo comperta labore ;
Et docili ingenio pervia cuncta tuo.
Non æs , non ferrum , non dura metalla recondis ;

Tan-

Tantum Amaranthi flos gratus
odore tibi est.

Devia plana paras, supples omiffa
Morelli;

Pharmaca qua methodo confi-
cienda, doces.

Ignaris ostendis iter, dubitantibus
æquum,

Tu ftimulas doctos ad graviora
viros.

Nec veluti canis è Nilo tantum ex-
tima quæque

Delibas, penitus fed meditata
fapis.

Vulgus ab ore fuum Doctorem quæ-
rit, ab arte

Pauci; hinc est quod non fentiat
æger opem.

Si res faltem est oris, non virtutis &
artis,

Sic ganeo, lanio, blatero Doctör
erit.

Curare est artis, non vanas vendere
voces,

Hoc Medici est velle & poffe ju-
vare fuos.

Tn

Tu rebus lucem das , tu alta silentia
rumpis ;

Tu multas Charites fundis in ora
patrum.

Atque ita quid valeat perfecta scien-
tia in arte,

Discat ab exemplo cauta juven-
tuo.

Nectareæ pateræ Te ; Te Panacæa
Deorum,

Cinnama, thura, crocus, balsama,
myrrha manent.

Ἀμαρῶνται καὶ σοφῶς σφάτις.

IOH. BAPT. à LAMZWEERDE ,
Phil. & Med. Doct.

Fer-

S C H E M A T I S M U S.

Formularum Medicarum tractatus
habet libros duos, continententes

Medicamenta Interna.

Liquida.	{	apozemata.
		julepus.
		potio.
		sympus.
		vomitoria.
		vina medicata.
		emulsiō.
		amygdalatum.
		hordeatum.
		lac. & serum lactis.
		hydromel.
		hydrosaccharum, ptisana.
		diætā, bochetum.
decoctum galli.		
destillatum instaurans.		
juscula.		

Mollia.	{	bolus.
		opiata.
		eclegma.
		conditum.

S C H E M A T I S M U S.

Solida.	{	pastâ regia morselli.
		pandaleon,
		massa panis, pineol.
		tabellæ.
		pilulæ.
		trochisci.
	{	pulveres.

Externa.

Com- mun. plurib. Part.	{	epithema.	{	
		lotio.		
		fotus.		
		inseffus, semicupium.		
		balneum.		
		stupa. sudatorium.		
		embrocatio.		
		linimentum.		
		unguentum.		
		ceratum.		
		emplastrum.		
		spanadrapum.		
		cataplasma		
		rubificans		{
vesicatorium.				
sacculi.				

S C H E M A T I S M U S .

Propria partium quarun- dam,	{	frontale.
	{	oxyrrhod.
	{	cucupha.
	{	collyrium.
	{	gargarismus.
	{	apophlegmatismus.
	{	dentifricium.
	{	errhinum.
	{	suffimentum.
	{	odoramenta.
	{	scutum.
	{	peffarium.
	{	nascale.
	{	suppositorium.
	{	clyfter.

PRO-

PROLEGOMENA.

MEEDCAMENTORUM compositio dupliciter considerari potest, Uno modo, secundum formam externam. Altero modo, secundum internam, quæ omnino ad Methodum medendi pertinet. Hæc rursus bifariam perpendi potest: vel enim docet, ex qua basi, corrigentibus, conservantibus, dirigentibus constare debeat medicamentum compositum, quæ omnia ex indicationum natura omnino desumenda: vel si alterans medicamentum, v. G. calefaciens, purâ in secundo, ex variis simplicibus, calidis v. G. in primo, secundo, tertio, frigidis etiamnum in 1. 2. & 3. ita suadentibus indicationibus, iisque paucioribus pluribusve sit componendum, docet traditque, quenam singulorum dosis sumenda sit, ut gradus ille quæsitus inde adequatè resultet. Hanc posteriorem medicamentorum compositionem secundum formam internam consideratam haud-
* * * qua-

P R O L E G O M E N A.

quaquam hic perscrutamur; sed priorem, quæ perspicuè docet, quâ ratione materia Medica in varias & convenientes formas concinnari possit, prout nimirum vel ipsa ægrotantis libido, quæ non una omnibus, vel affectus, vel causæ morbificæ, vel affectæ partis varia constitutio expostulat. Quandoquidem verò, juxta Philosophum, 1. poster. Analytic. ab initio, πάντα διδασκαλία ἢ πάντα μέθης ἀγωνιστικὴ ἐκ ἀεὶ ἀρχῆς γίνεται γνῶσεως: omnis doctrina & omnis disciplina procedit ex præmissa cognitione; ea propter & nos huic tractatui ea prætermittimus, quorum notitiam prius habere operæ pretium est. Ad quatuor verò capita omnia Prolegomena reduci possunt. Primum erit de ponderibus ac mensuris medicis. Secundum, de abbreviationibus & notis Medicorum. Tertium, de differentiis formularum ac distributione tractatus. Quartum, quænam capita in singulis formulis sint observanda.

De ponderibus ac mensuris
medicis.

Cum tota compositionis ratio è simplici-
um proportionem dependeat,
que pondere, mensura, numero, acervo
seu mole aestimatur, horum imprimis
notitiam præmitti opere pretium est.

PONDERE arida ferè expendun-
tur: quorum varia cum sint differen-
tie, ex antiquorum monumentis, se-
quentia tamen sunt usualiora apud Me-
dicos nostrates in formulis præscri-
bendis.

Grammum; ponderis initium & basis,
(ut & numerorum unitas,) albi pip-
eris grammum pondere adequans.

Scrupulus, qui cum grana 24. ha-
bere debeat; tamen ex usu jam malè
recepto in officinis 20. tantum possidet.

Drachma; continet scrupulos tres.

Uncia; habet drachmas octo. De
qua obiter adverte: ubi tres præscri-
buntur, mensuræ nomine quartarium

PROLEGOMENA.

appellari ; quòd quartam libe partem expleat.

Libra ; habet uncias duodecim.

MENSURÆ, quibus liquida aestimantur, sunt vasa libris & unciis designata : non enim certis quibusdam vasis concavis, ut veteribus in more erat positum Medici hodie liquida aemetuntur ; sed mensurarum modum ad ponderum rationem constituunt, ut quilibet mensuræ ponderibus exactè respondeant. Et quandoquidem non idem est liquidorum pondus, (major enim quantitas olei respondet uncie, minor vini, adhuc minor mellis,) hinc quoque triplices liquidorum mensuras usurpant : alias scilicet vino & aquis destillatis : alias melli, alias oleo mensurando destinatas.

ACERVO seu MOLE præscribitur medicamentorum quantitas per manipulos, fasciculos, pugillos.

Manipulus, est quantitas, quam manus tota complecti potest, atque uncie dimidiæ fere respondet.

Fasciculus, quantum ulnâ sive brachio

PROLEGOMENA.

brachio complicato tenere possumus.

Pugillus vel major est, vel minor. Major, si capiatur tantum, quantum omnibus quinque digitis extremis simul junctis assumi potest. Minor, si tantum accipiatur, quantum tribus primis digitis apprehendi potest.

Major pugillus drachmam semis integram, minor drachmam semis pondere equat.

NUMERO tandem etiam aliquando medicamentorum quantitas definitur; eoque pari vel impari. V.G. caricarum pinguium num. 3. 4. &c.

In specie vero nunc, si classes Medicamentorum spectes:

Radices, cortices & ligna ponderantur.

Folia manipulis, & si pro balneis praescribantur, fasciculis metimur.

De foliis illud etiam notandum, quod passim in purgantibus potionibus ad tertiam manipuli partem assurantur.

Seminum dosis pondere ut plurimum exprimitur. Hordeum tamen & cicera

✱✱

3

pugillo

PROLEGOMENA.

pugillo mensurantur. Legumina item & semina majora numero etiam definiuntur.

Flores, iidem pugillo definiti certum est.

Fructus vel sunt minores, vel minores. Si maiores, ut uva Corinthiaca, passula, pondere plerunque, vel etiam numero exhibendi. Si majores, ut poma, pruna, carica, ficus, numero praescribuntur.

Aromata, gummi, resinae, &c. pondere definiuntur.

Liquores efficaces ac pretiosi, & olea destillata guttis.

II.

De abbreviationibus & notis Medicorum.

Medici, minori cum molestia & temporis jactura suas praescripturi compositiones, certas habent literas ac notas, quibus vel pondera loco vocabulorum in formulis frequentius exprimant, vel initium aut clausulam formula designant :

PROLEGOMENA.

signant : certas item abbreviationes, quibus vel primum tantum aut alteram vocabuli seu ingredientis syllabam ponunt, vel sub uno quandoque titulo plura medicamenta designant, tum simplicia, tum composita.

NOTÆ PONDERUM.

Gr. gr.	} denotat {	Gramm.
ʒ β.		Scrupulum dimidium.
ʒ j.		Scrupulum.
ʒ j.		Drachmam.
ʒ β.		Drachmam dimidiam.
ʒ j.		Vnciam.
ʒ β.		Vnciam dimidiam.
℥ j.		Libram.
℥ β.		Libram dimidiam.
M.		Manipulum.
M β.		Manipulum dimidium.
P.		Pugillum.
quart.		Quartarium.
añ.		ana, i. e. Æquale pondus aut mensuram duorum vel plurium medica- mentorum.
añ. part.		singulorum partes æqua- les.
xq.		quantum satis, vel suffi- cientem quantitatem.
q. l.		

P R O L E G O M E N A.

Sub uno titulo generali plura quandoque simplicia comprehenduntur :

Eaque

S I M P L I C I A.

Radices 5. aperientes majores. { *Apii.*
Feniculi.
Asparagi.
Petroselini.
Rusci.

Radices 5. aperientes minores. { *Graminis.*
Rubiae.
Egingii.
Capparis.
Ononidis.

Herbæ emollientes 5. { *Malva.*
Althæa.
Violaria.
Mercurialis.
Acanthus seu brancas ursina.
Quibus alii *Perietariam Betam & Atriplicem* innumerant.

Herbæ

PROLEGOMENA.

Herbæ capillares 5. { *Adiantum nigrum*,
seu *capillus Veneris*.
Adiantum album, seu
ruta muraria.
Polytrichon aureum.
Trichomanes.
Asplenium, seu *Ceterach*.

Quatuor semina calida
majora. { *Anisi*.
Fœniculi.
Carvi.
Cumini.

Quatuor semina calida
minora. { *Ammeos*.
Amomi.
Apii.
Dauci.

Quatuor semina frigida
majora. { *Cucumeris*.
Cucurbitæ.
Citrulli.
Melonum.

Quatuor semina frigida
minora. { *Endivie*.
Scariole.
Lactucæ.
Portulacæ.

Quinque Myrobala-
norum genera. { *Citrini*, seu *flavi*.
Chebuli.
Indæ, seu *nigri*.
Emblici.
Bellirici.

PROLEGOMENA.

Quatuor flores cordiales. { *Borraginis.*
Buglossæ.
Rosarum.
Violarum.

Fragmenta quinque lapidum pretiosorum. { *Sapphiri.*
Granati.
Smaragdi.
Hyacinthi.
Sardæ, seu
Carneoli.

COMPOSITA.

Quatuor aquæ plen-riticæ. { *Cardui Mariæ.*
Taraxaconis.
Cardui-benedicti.
Scabiosæ.

Tria olea stomachica. { *Absynthii.*
Cydoniorum.
Mastichinum.

Quatuor unguenta calida. { *Arægon,*
Martiatum.
Althææ.
Agrippæ.

Quatuor unguenta frigida. { *Album camphoratum.*
Rosatam Mesuæ.
Populeon.
Infrigidans Galeni.

Differentiis formularum , ac distributione tractatus.

FVNDAMENTI loco , F O R -
MULÆ MEDICÆ voce hîc in-
telligimus medicamentum compositum
magistrale , h. e. in rem præsentem à
Medico præscriptum : ad differentiarum
officinalium , de quibus ex professo hîc
non agemus , sed incidenter tantum ,
propter argumenti affinitatem.

Totum verò Tractatum in duos libros
dividemus : quorum P R I O R est de
Medicamentis internis ; P O S T E -
R I O R de Medicamentis externis.

L I B E R P R I M U S constat sectio-
nibus tribus. Prima, de formis Medi-
camentorum liquidis. Secunda, de for-
mis Medicamentorum mollibus. Ter-
tia , de formis Medicamentorum so-
lidis.

PROLEGOMENA.

CAPITA ET FORMULÆ

SECTIONIS I.

	Page.
CAP. I. De <i>Apozemate</i> .	1.
II. De <i>Iulepe</i> .	20.
III. De <i>Potiono</i> .	37.
IV. De <i>Syrupo</i> .	62.
V. De <i>Vomitoriis</i> .	60.
VI. De <i>Vinis medicatis</i> .	105.
VII. De <i>Emulsione</i> .	120.
VIII. De <i>Amigdalato</i> .	123.
IX. De <i>Hordeato</i> .	125.
X. De <i>Lacte & Sero lactis</i> .	126.
XI. De <i>Hydromelite</i> .	120.
XII. De <i>Hydrosaccharo & Ptisana</i> .	131.
XIII. De <i>Dietâ & Bochetto</i> .	133. 147.
XIV. De <i>Decocto Galli</i> .	149.
XV. De <i>Destillato instaurante</i> .	152.
XVI. De <i>Iusculis</i> .	156.

CAPITA ET FORMULÆ

SECTIONIS II.

CAP. I. De <i>Bolo</i> .	150.
II. De <i>Opiata</i> .	169.
III. De <i>Eclazmate</i> .	179.
IV. De <i>Condito</i> .	101.

PROLEGOMENA.

CAPITA ET FORMULÆ

SECTIONIS III.

CAP. I. De Pasta regia & Morsellis.	184.
II. De Pandaleone.	187.
III. De Massa panis & Pineolato.	189.
IV. De Tabellis.	190.
V. De Pilulis.	195.
VI. De Trechiscis.	206.
VII. De Pulvere.	210.

LIBER SECUNDUS constat sectionibus duabus. Prima de Remediis communibus pluribus partibus. Secunda, de Remediis propriis partium quarundam.

CAPITA ET FORMULÆ

SECTIONIS I.

CAP. I. De Epithemate.	217.
II. De Lotione.	223.
III. De Fotu.	226.
IV. De Incessu & Semicupio.	232.
V. De Balneo.	233.
VI. De Stupha vel Sudatorio.	236.
VII. De Embrocatione.	239.
VIII. De Linimento.	242.
IX. De Unguento.	245.
X. De Cerato.	250.
XI. De	

PROLEGOMENA.

XI. De Emplastro.	253.
XII. De Spanadrapo.	254.
XIII. De Cataplasmate.	260
XIV. De Rubificantibus,	{ Dropace. 265.
	{ Vesicatorio. 260.
XV. De Sacculis.	271.

CAPITA ET FORMULÆ.

SÉCTIONIS II.

Remedia propria partium quarundam
sunt vel

CAPITIS.	Frontale De quo	CAP. I.	279
	Oxyrrhodinum.	II.	277.
	Cucupha.	III.	270.
OCVLORUM.	Collyrium.	IV.	200.
ORIS.	Gargarisma.	V.	290.
	Apophlegmatismus.	VI.	292.
	Dentifricium.	VII.	295.
NARIUM.	Errhinum.	VIII.	297.
	Suffimentum.	IX.	309.
	Odoramentum.	X.	311.
STOMACHI.	Scutum.	XI.	315.
UTERI.	Pessarium.	XII.	317.
	Nascale.	XIII.	323.
ANI.	Suppositorium.	XIV.	326.
	Clyster.		
	Sub quo continentur,		
	Injectiones variae.	XV.	339.
	Quæ-		

IV.

Quanam capita in singulis formulis observanda.

IN singulis formulis describendis tria maximè perpendemus. 1. Compositionem. 2. Usus. 3. Utilitatem.

In compositione docebimus, quam ex materia ratione qualitatis, quantitatis, & ordinis præscribendi concinnetur qualibet formula. Ubi in genere notandum, ratione qualitatis semper eligenda simplicia. 1. Maximè appropriata & efficacia: ut, quantum quidem fieri potest, aeger quam citissimè sanitati restituatur. 2. Tutâ ut, si non prosint, saltem non obsint aegris: licet tamen in affectibus desperatis quandoque, sed exquisito iudicio adhibito, periculosa medicamenta experiri. 3. Grata & jucunda colore, odore, sapore: cum morbo tamen pugnancia: sic enim nature fucum facimus utilissimum. 4. Experta & usu sæpius

*sapius approbata : his enim longè felicius tutiusque morbi curantur , quàm inexploratis in corpore humano , quæ doctissimus Medicus magna ratione adhibita excogitarit . Ratione quantitatis continuæ in genere omnia sint moderata , neque uncia imperetur , drachma ubi suffecerit . In specie verò ingrata & tristia medicamenta sapore vel odore , quia nec faciliè sumuntur , nec retinentur , ob id minore copia cum aliis miscenda . Ratione quantitatis discretæ , sive numeri ingrediendum simplicium , ut non tentandum composito , simplici quod effeceris , sic in compositione simplicium vitanda sunt vastæ illæ atque in molem theriacalem extructæ compositiones , quæ præterquàm quòd ad ostentationem potius , quàm ægri utilitatem faciunt , ægro insuper nauseam in assumendo , Pharmacopœo verò molestiam in componendo non parvam pariunt , hâcque ratione omissionis occasionem præbent , Medicum proin spe , ægotantem medicamenti fructu , cum
sani-*

sanitatis dispendio, privant. Ratione ordinis præscribendi, etsi nihil medicamento virium decedat, quocunque ordine simplicia præscribantur, modò interim rectè præparetur; elegantius tamen & pulchrius est, observare ordinem in præscribendo talem, qualem in singulis formulis descripsimus: adeo ut in genere hic circa ordinem nihil ulterius habeamus adversione dignum.

In usu præscriptæ formulæ considerabitur primò quantitas sive dosis; deinde tempus; postea utendi modus: denique verba subnectentur, quibus formula ipsa concipi solet.

In utilitate tandem fructum univèrsū; qui ex qualibet medicamentæ formulæ emergit, breviter ac perspicuè; tum in genere, tum in specie, demonstrabimus.

I N D E X,

*Eorum quæ in Methodo præscribendi
formulas remediorum tranſſantur.*

A.

A Lkool.	210
Amygdallatum.	123
Anacollema.	274
Apophlegmatismus.	292
ſiccus.	ibid.
liquidus.	294
Apozema. pag. x. vid. decoct.	

B.

Balanus.	323
Balneum.	233
Bochetum.	147
Bolus.	158
purgans.	158
roborans.	162

C.

Cataplasma.	260
Caputpurgium.	298
Catapotia.	195
Ceratum.	250
Ceroneum.	250
Clyſter.	326
purgans.	ibid.
alterans.	329
Con-	

I N D E X.

Conditum.	181
Collyrium.	280
humidum.	ibid.
melliforme.	285
ficcum.	288
Cremor.	123
Cucupha.	278

D.

Decoctum.	I
alterans.	ibid.
purgans.	11
Decoctum galli.	149
Dentifricium.	295
Destillatum instaurans.	152
Diæta.	133
alterans.	ibid.
vacuans.	138
Dropax.	265

E.

Ecclegma.	174
Electuarius solidum.	190
Embrocatio.	241
Emplastrum.	253
Emulsio.	120
Epithema.	217
liquidum.	ibid.
solidum.	220
Ecthinum.	297
Fomentum.	226
	humi-

I N D E X.

humidum.	226
siccum.	229
Formæ lupinares.	206
Fotus.	220
Frontale.	274

G.

Gargarisma.	290
-------------	-----

H.

Hordeatum.	125
Hydromel.	128
Hydrosachatum.	231

I.

Impluvium.	239
Incessus.	230
Insectio in aures.	334
in uterum.	336
in vesicam.	337
in penem.	ibid.
in sinus & fistulas.	338
Instillatio.	239
Irrigatio.	ibid.
Jalapium, julepus.	28
Jasculum.	156

L.

Lac.	126
Lac amygdalinum.	123
Laconicum.	233-236
Linctus.	174
	Lin-

I N D E X.

Linimentum.	242
Litus.	ibid.
Lotio.	223
cephalica.	ibid.
pro pedibus.	225
Lozengæ.	190

M.

Massa panis.	189
Marcipanis.	189
Morselli.	184
Mulsa.	121
Muscardini.	209
Melicratum.	128

N.

Nascale.	322
----------	-----

O.

Odoramenta.	311
ficca.	ibid.
humida.	313
Opiata.	164
purgans.	165
roborans.	170
Orbiculi.	190. 206
Oxyrrhodinum.	277

P.

Pandaleon.	187
Pasta Regia.	184
Pastilli.	

Pastilli.	206
Pessarum.	317
Pessus.	ibid.
purgans.	ibid.
alterans.	319
Phœnigmus.	265
Pileolus.	278
Pilulæ.	195
purgantes.	ibid.
usuales.	200
roborantes.	202
Pineolatum.	189
Potio.	37
purgans.	38
roborans.	58
alterans.	61
Puls.	264
Pulvis.	210
purgans.	211
roborans.	212
alterans.	214
Præmictum.	298
Ptisana.	125. 131.
R.	
Rotulæ.	190
S.	
Sacculi.	271
Scutum.	315
Semicupium.	230
Serum	

I N D E X.

Serum lactis.	127
Sief.	210
Sinapifinus.	266
Spanadrapus.	258
Sernutatorum.	293
Stupha.	236
humida.	ibid.
ficca.	237
Suffimentum.	304
Suffitus.	ibid.
Suffuf.	210
Suppositorium.	323
Syrupus.	62
alterans.	64
purgans.	78

T.

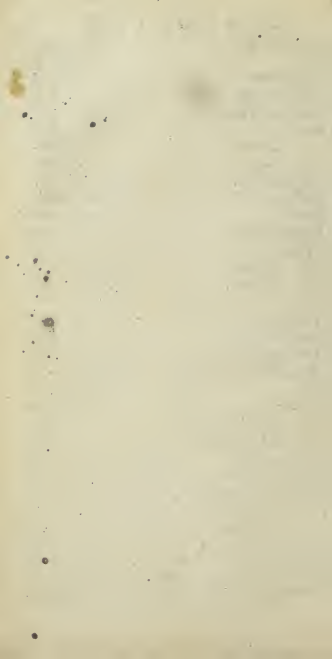
Tela qualiteri.	258
Medicata.	260
Tessellæ.	190
Trochisci.	206

V.

Vapor.	304. 309.
ad voluptatem.	304
ad sanitatem.	307
Vaporarium.	232
Velicatorium.	268
Vinum medicatum.	105
purgans.	107
alterans.	116
Vomitorium.	88
Ungnentum.	245

F I N I S.

Lib. I.

LIBER PRIMUS.

SECTIO I.

De Medicamentis liquidis.

CAPUT I.

DE APOZEMATE.

QUOD Latini *Decocta*, Græci vocant *Apozemata*, ab ἀποζωμει, quod est decoquo, fervefacio, propriè deducta.

Nihil autem est aliud APOZEMA, quàm medicamenti forma liquida, ex liquore, qui vires variarum stirpium ebiberit, conflata, saccharo, vel melle condita, clarificata, & aromatizata, in quatuor aut quinque doses, ad alterandum vel purgandum comparata.

Apozema duplex est, aliud veterum, iam obsoletum, aliud recentiorum operosioris laboris, quod persequimur, quòdque ab effectu duplex potissimum statuimus, Alterans, & Purgans.

Apozema alterans.

APOZEMA seu DECOCTUM ALTERANS appello quod alia quavis, quàm purgandi per cathartica ei, perfusum est,

A

est,

est, tum corpus, tum contenta, humores maximè, vario modo immutans.

Corpus autem vel alterat tantùm in qualitatibus, & hoc *Alterans* propriè vocatur in genere, ac prout ex simplicibus proprietate quadam varias partes spectantibus conficitur, cephalicum, hepaticum, &c. in specie dici meretur.

Vel etiam vilitatè, studio futuræ purgationis prosperæ, corpus obstructionibus impeditum referat, unde *Aperiens* nuncupatur.

Humores etiam alterat in primis & secundis qualitatibus, idque *vel* sine consilio purgandi, & hoc simpliciter *Alterans*, *calefaciens* putat, &c. dicitur, *vel* quia secutura est purgatio, ut humores cathartici fiant obedientiores, & hoc in genere *Coquens* appellatur, in specie verò pro varia humorum idea, pituitam concoquens, &c.

Cæteràm ad *Apozema* revocabis varia decocta, quibus utimur passim ad menses provocandos, urinas, sudores, &c. qualia sunt hydrotica inferiùs recensenda.

Quicquid sit, quia ista methodum medendi magis spectant, in *Apozemate* *Alterante* tria consideranda. 1. *Compositio*. 2. *Vsus*, seu *forma præscribendi*. 3. *Utilitas*.

COMPOSITIO. In *Compositione* sex maximè accuratius methodicè consideranda.

1. *Materia*, ex qua vis medicatrix elici debet.

2. *Liquor*, in quem traducenda, traiciendaque materia.

3. Decoctio ipsa, & decoctum.
4. Quænam dissolvenda sint in ipso
5. Clarificatio eiusdem,
6. Aromatizatio.

MATERIA. In materia tria consideranda *Qualitas, Quantitas, ac Præscribendi ratio, seu Ordo.*

Quod ad *QUALITATEM*, materia ex qua sunt præscribunturque Apozemata, ut & quævis alia decocta, sunt *Radices, Cortices, Ligna, Folia, Semina, Fructus, Flores, Aromata.*

Quod ad *QUANTITATEM* seu *dosin*, qua ista pro Apozemate præscribi debent, præscribuntur,

Radices ad ℥ iv. vel vj. ad summum.

Cortices (si assumantur) ad ℥ j. ℥ ij. ad summum.

Ligna, si præscribantur, eadem dosi.

Folia ad M. viij. vel x. ad summum.

Semina ad ℥ j. vel ℥ i. s. raro ℥ ij.

Fructus, vel sunt *minores*, ut passulæ, & præscribuntur bifariam; pondere ad ℥ j. vel ij. vel numero, eoque pari, quod vulgò efferunt, ad paria 4. 6. 10. 20. Vel sunt *maiores*, & hi numero tantum, eoque pari vel impari, si maximis, (ut poma incisa numero duo tria, &c.) pari verò si paulò minores, ut caricarum pinguium paria decem.

Flores ad P. iv. vel vi.

Aromata præstat in aromatizatione, quàm in decoctione præscribere; si tamen opus est, in purgantibus à ℥ ij. ad ℥ ss. ad summum.

Quod ad ORDINEM PRÆSCRIBENDI, ut hoc à pharmacopæo decoqui, sic etiam præscribi debent à Medico: videlicet 1. *radices*, (*cortices* deinde & *ligna* si veniant in vsum:) 2. *folia*, 3. *semina*, 4. *fructus*, 5. *flores*, & cum iis *aromata*,

LIQUOR. In liquore, in quo materia ista decoquenda, duo considerantur *Qualitas* & *Quantitas*.

Quod ad ipsius QUALITATEM eligitur is pro intentione Medici: passim autem in omnibus Apozematibus *aqua fontana* præscribitur, *putealis*, *optima quæque*: tæpe autem, & vltimate etiamnum *aqua hordei*, quod alias *decoctum hordei* appellatur, vbi refrigerandum & detergendum, ut in biliolis: *hydromel tenue*, maximè vbi attenuandum, & incidendum, detergendum, calefaciendum, in pituitolis: *serum lactis*, in melancholicis; *aqua chalybeata* aliquando, in obstructionibus viscerum: in quibus præscribitur etiamnum sepiùs à Præcticis, *Fiat decoctio in aquæ & vini partibus æquælibus*; sed præstat vinum tantummodò in fine præscribere.

QUANTITAS liquoris non definitur, præscribitur à Medico *quantum satis*, vel *sufficiens quantitas*.

DECOCTIO & DECOCTUM. Mater à Apozematis enumeratâ, ac dispositâ præscribitur, *Fiat decoctum* (in liquore scil. jam dicto.) Illud autem vulgò imperatur simpliciter, neque definitur ad quam liquoris confi-

tic

tionem: tamen etiam aliquando vſitatè ſolet exprimi, *Fiat decoctio ad ℥ijſſ.* vtrumvis feceris, non errabis. Decoctione absoluta (vnde decocti nomen) præſcribitur. *capiatur de colatura ℥ijſſ. vel quartaria ſex.* Apozema enim in quatuor doſes inſtituitur, & hoc modo ſingulis doſibus ℥ivſſ. contingunt; ſi autem volueris in quinque doſes, ℥xx. imperentur, nec plures, cùm aliàs ante nñitum vſum corrumpatur Apozema, vel trahat ſitum.

DISSOLVENDA. Diſſolvenda in ipſo decocto, tum ad conſervationem, tum ad gratiam ſaporis guſtui, vires etiam Apozemati conciliandas, conſiderantur ratione *Qualitatis & Quantitatis.*

Ratione QUALITATIS diſſolvuntur.

α **VEL Syrupus tantum**, iſque idoneus, affectum & affectam partem reſpiciens, & ſerè ſemper: quia & edulcorat Apozema, & ſimul vim communicat, qua imbutus eſt; vnde & hac ratione refarcitur virium defectus ipſius Apozematis, ab incuria pharmacopœi minùs ſeduli aliquãdo, aut avari malitia oboriùdus.

β **VEL Saccharum tantum** In affectibus quibuſvis, humoribus, naturis calidis, frigidis.

γ **VEL Syrupus & Saccharum ſimul.**

δ **VEL etiam Mel** aliquando in omnibus affectibus frigidis, capitis & pectoris maximè, vt & hyeme, ac illud vel ſimplex, vel medicatum, *roſatum colatum* putà, *anthoſatum*, in affectibus capitis à copioſa illuvie pituitoſi humoris.

Præter ista dulcorantia, quorum unum vel duo perpetuò & semper in omni Apoze-
mate dissolvenda, aliquando etiam utilissi-
mè ad majorem vim conciliandam, & effi-
cacia dissolvuntur

1. V E L *Succi depurati* herbarum varia-
rum, in varios fines, à varietate indican-
tium; sic passim *succus fumarie, lupulorum*
in melancholicis, *borraginis, buglossæ* in iis-
dem, & biliosis, ut & *acetosæ, mercurialis*
in Vteri affectibus variis, suppressione men-
sium, &c. aut fructuum, fermè acidorum,
& in calidis affectibus ferè, ut *limonum* in bi-
liosis, *pomorum redolentium* in melancholi-
cis, *granatorum* etiam in biliosis, & ubi uri-
næ movendæ.

2. V E L *Liquores alii*, ut 1. *Acetum*, in ca-
lidis & biliosis ad æstum potenter extin-
guendum, in obstructionibus, vel etiam fri-
gidis ad aperiendum, humores crassos inci-
dendos & attenuandos: quia tamen utero
molestum, abstinendum in muliere. 2. *Vi-
num* in frigidis affectibus, & naturis, humo-
ribus crassis, lentis, obstructionibus, & ubi
vis medica altius ad partes dissitas ducen-
da. 3. *Aqua vitæ* aliquando, eodem consilio,
quo vinum.

Notandum verò, quòd ubi succi dissolvun-
tur, aut alii liquores, ex dulcorantibus su-
pra dictis saccharum solùm ferè præscribi,
rarò syropos.

Ratione QUANTITATIS dissolvuntur
Dul-

Dulcorantia quidem ad \mathfrak{z} iv. vel \mathfrak{z} vj. ad summum : sic enim cuique dosi Apozematis \mathfrak{z} j. vel \mathfrak{z} iss. continget , quæ ratio communis dosium est.

Vbi autem *syrupus & saccharum* simul præscribuntur , usitatè definitur syrupi dosis ad \mathfrak{z} ij. sacchari verò dicitur q. s. quod tamen facile est definire.

Succa vel liquores validiores , ut *acetum* , *aqua vitæ* ad \mathfrak{z} j. vel \mathfrak{z} ij. ad summum , aliàs possunt dissolvi dosi dulcorantium.

CLARIFICATIO & AROMATIZATIO. imperantur deinde , præscribiturque. *Fiat Apozema clarificatum & aromatizatum pro quatuor dosibus.*

De Clarificatione vide postea.

Quoad Aromatizationem , in ea duo consideranda . *Qualitas & Quantitas.*

Ratione QUALITATIS , VEL fit cum *Aromate aliquo simplici* : in refrigeraute quidem Apozemate cum *santalo citrino* , *rubro* , &c. in calefaciente verò passim cum *cinamomo* ; (poteris & ubi movendi menses :) in affectibus autem pectoris frigidis usitatè cum *pulvere ireos florentij* VEL fit cum *pulvere elect.* *alicujus officinarum* , in calidis quidem affectibus passim cum *pulvere electuarii trium santalorum* , in frigidis verò usitatè cum *aromatico rosato.*

Ratione QUANTITATIS , dosis aromatizantis est à \mathfrak{z} j. ad \mathfrak{z} ij. si cum simplici aromate fiat ; si enim cum pulvere ele-

Quarii alicujus, \mathfrak{z} j. vel \mathfrak{z} iss. sufficiet.

* USUS & FORMULA PRÆSCRIPTIONIS. Recipe &c. (i.e. materiam dictam) fiat decoctio in liquoris suprâ dicti q. s. vel sufficiente quantitate, cape de colatura, &c.

Formula.

* R. Rad. Alth. Symphit. maj. Liquirir.
ras. añ. \mathfrak{z} j.

Fol. Agrimon. Tussilag. Scabios. Capill. ven. añ Mj.

Sem. 4. frig. major, añ \mathfrak{z} j.
anili \mathfrak{z} j.

Passul. mund. \mathfrak{z} j.

Flor. 3. cordial. Papav. rhead. Rosar. rubr. añ P. ij.

F. Decoct. in s. q. Aquæ comm. aut hordej. ad \mathfrak{ss} i \mathfrak{ss} .

In Colaturâ dissolve unum ex his sequentibus.

α Syrup. de Tussilag.

β Sachari candj.

γ Syr. d' Liquir. & Sach. candj. añ.

δ Mellis rosat.

ε Succidep. Agrimonix. añ. \mathfrak{z} ij.

η Aquæ vitæ pector. \mathfrak{z} ijj.

F. apozema pectorale, aromatiz. pulv. rad. Ireos Flor. \mathfrak{z} iss. dentur ejus \mathfrak{z} iv. pro dosi, matutino tempore.

Ëc. in quibus dissolve, &c. fiat Apozema clarificatum & aromatizatum &c. pro iij. dosibus matutinis, vel etiam vespertinis, tribus horis ante cibum.

UTILITAS. Hæc medicamenti forma liquida *in genere* frugifera, ubi alterandi humores, (vel etiam purgandi, ut postea) vel affectus p. n. altius delitescunt; fluida enim vis altius se insinuat ad eorum radices, & penetrat ad diluta viribus integrioribus; vel etiam frugifera, ubi corpus aut affectus siccitate squallidus, madore simul vult perfundi: vel quando humores crassiores sicciores, ut in obstructionibus melancholicorum, hos enim humiditas diluit cum fructu & majore dein effectu propinati medicamenti.

In specie verò alterans Apozema inservit maximè, I. *Præparationi ad purgationem* facilem felicemq; quæ in duobus humorum & corporis apparatu, consistit: præscribuntur enim tum ad humorum coctionem, seu præparationem eorundem in primis & secundis qualitatibus: frigidos calefaciendo, crassos attenuando, incidendoque, lentos & viscidos detergendo, fervidos attemperando, incrassando tenuiores, quò medicamento cathartico trahenti, naturæ expellenti faciliùs cedant, eliminenturque: tum etiam ad corporis præparationem, aperiendo obstructiones, ipsum meabile reddendo, & odor, quò inoffensò cursu feratur humor, hinc de-

muni καὶ ἀγασσιν felicissima cum fructu & ægrotantis διφωσία. 2. *Alterationi* etiam corporis & humorum extra consilium ullius purgationis: ubi partes in pristinam temperiem revocandæ vario modo: sed calefaciendo, refrigerando maximè, humores etiam, bilis fervida præcipuè, contemperanda, vel alii humores quavis ratione, juleporum loco, alterandi 3. *Obstructionibus expediendis*, si ab humore crasso adusto fuerint, aliàs si à frigido, Apozema esto catharticum. 3. *Urinis movendis*, ciendisque, detergendis etiam renibus, & expurgandis arenulis. 5. *Mensibus provocandis*, licèt etiam huic negotio hodiè ferè purgantia admisceantur.

Notandum tamen, hodie ferè usu invaluisse apud recentiores Præcticos, omne Apozema, alterans & purgans simul præscribere, ut jam dicetur, & in alterantis locum julepum aut juscula ferè successisse, usitatissimè tamen, alterans simpliciter vocatur in usum in febribus continuus, intemperiebus partium calidis, & humorum fervore, item in urinis ciendus, æsturenus, & quarumvis partium extinguendo, reliquiis causarum morbificarum absumendis, & in declinatione febrium per urinas fit usitatissimè.

Cæterùm præscribantur Apozemata vere maximè & autumno, adde & æstate, cum per illa tempora anni herbæ virescant, sintque ad manus: possunt & per hyemem, ex siccis stirpium partibus majore efficacia, si ad.

adfuerint, aliàs syrupis & julepis erit utendum, quæ vicem gerent Apozematum, debiliore licet *ἐνσπυρία*.

Apozema purgans.

APOZEMA PURGANS, usu hodie receptissimum, neque olim Mesuæo intactum, dicitur, quod humores præparans, coëctos simul, una & eadem opera, partitis vicibus (quatuor scilicet vel quinque) sensim per *ἐνίκερον* educit, catharticum proprie dictorum vi, affectibus chronicis, à multis humoribus; aut contumacibus, maximè conveniens.

Hoc autem, pro varia humorum indole, Phlegmagogum aliud est, Melanagogum, Cholagogum, Hydragogum.

In eo tria perpendenda. *Compositio, Usus, Utilitas.*

In ejus COMPOSITIONE duo maximè consideranda. 1. *Materia*, ex qua decoctum fiat catharticum. & 2. *Dissolvenda* in ipso.

MATERIA, ex qua Apozema purgans fit, sunt *Cathartica simplicia*, cum suis correctivis, pro humorum idea varia, unà cum materia, vel decocto Apozematis alterantibus decocta, aut in hoc simul infusa.

In illis autem tria consideranda. *Qualitas, Quantitas, & Præscribendi, decoquendique series acordo.*

Ratione QUALITATIS, simplicia cathartica, quæ usitatè tantùm decoquuntur, sunt

Senna, *Polypodium*, *Carthamus*, *Turbith*, *Hermadaſtily*, *Agaricus*, *Epithymus*, *Helleborus*, *Eſula*, *Semen ebuli*. Quæ verò ulitatus infundi debent, vel leviter admodum decoqui, *Rhabarbarum*, *Myrobalani*, *Tamarindi*, *Cassia* aliquando.

Ratione QUANTITATIS, iſta doſi præſcribenda, quæ in 4. aut 5. ſufficiet. In genere autem, quia inter decoquendum virtus cathartica, vel ſolet evaneſcere, vel non extrahi ſufficienter, unumquodque purgans ſimplex, pro quavis doſi conſtituenda, debet præſcribi in decocto copiâ multò majore; proportionem ſcilicet ad doſin; qua datur in ſubſtantia, dupla in validioribus, tripla vel quadrupla in mediocribus, ſextupla etiam & octupla in levioribus, ita tamen ut leviorum duæ ſint partes, validiorum una tantum, vel etiam quarta pars: & in omni ſerè Apozemate purgante hæc tria pro baſi præſcribantur, *Senna*, *Polypodium*, *Carthamus* majori quantitate, reliqua vero pro humoris ſpecie addantur, ſed doſi minore ab ℥ j. ad ℥ iſſ. ad ſummum: conſultis interim humoris natura, ejuſdem vitio in i. & z. qualitate, quantitate demum, corporis etiam temperamento, conſtitutione, ad purgationem conſuetudine, aut *ἀδυναμία*, regionis conditione, cœli ſtatu, anni tempore, ſexu, ætate, & aliis legitimam *μετὰ* limitantibus, & quæ ipſam facilem, aut difficilem futuram oſtendunt, cathartica proinde

indeleviora, validiora, majore, minoreve
dosi esse exhibenda.

In specie igitur in omni fetè Apozemate,
illa tria pro basi (purgantia enim Apoze-
mata pituitæ, & melancholiæ, serosis hu-
moribus ferè debentur, ut bili etiamnum ali-
quando, cui senna maximè convenit) sic
solent apud Monspeliensis utilitatè præscribi.

Foliorum *Sennæ orientalis* mundatorum.

Medullæ *seminis Carthami* contusi

Polypodii quercini recentis añ ℥ ij. ℥ ij ss.
℥ iij. pro basi, ita tamen; ut modò hujus
illiusve quantitatem majorem possis præscri-
bere, prout hunc, vel illum humorem ma-
gis purgare consilium.

Quòd si *Pituita* veniat evacuanda, huic
basi insuper hæc solent adscribi.

Turbith gummoli & electi ℥ ss. ℥ vi.

Hermodactylorum ℥ ss. ℥ vi.

Agarici recenter trochiscati, in nodulo li-
gati, vel ligatura positi ℥ ss. ℥ v.

Rhabarbari (aliquando) elect. in nodulo
positi, vel seorsim infusi ℥ ss. ℥ vj.

Licet *Turbith* non sit addendum, vel *Her-
modactyli*, nisi ubi validius agere proposi-
tum, & à longinquis trahendus humor:
aliàs enim postrema duo sufficere poterunt.

Quod si *Melancholia* educenda, (detra-
cto ex basi dicta, si volueris, carthamo,
aucta reliquorum dosi) addantur.

Epithymi cretici ℥ vj. ℥ j.

Radicis veratri nigri, vel, ramentorum *bel-*

lebori nigri ℥ij. ʒß. (sed rariùs, tantum in
melancholia contumaci.)

Sæpiùs verò *agaricum*, & *rhabarb.* melana-
gogis permiscant: quod fortè eorum obstru-
ctiones pertinaces, à viscidis mucilaginosi-
s humoribus foveantur.

Quod si etiam *Bilis* leniter purganda, *Sen-*
næ (ad fuligines adustas expurgandas) pro
basi tantum præscriptæ, adscribes

Tamarindor. ʒ jß. ʒ ij.

Rhabarb. elect. &c. ut suprà ʒß. ʒ vj.

Corticis myrobalanorum citrinarum, oleo
amygdalarum dulcium confricatarum ʒß.

Tamen myrobalanos præstabit tantum
infundere, ne majorem adstrictionem, præ-
ter scopum, Apozemati concilient.

Quod si ducendæ *Aquæ*, serosique humores
exhauriendi, basi dictæ adjunges

Rad. Ireos nostr. in taleolos dissectæ. ʒ j.

Corticis medianæ Sambuci vel Ebuli ʒij. ʒiiij.

Fol. Soldanellæ M. j.

Hermodytylorum ʒß.

Rad. Mechoac. seorsim infusæ ʒß.

Esulæ, (ubi agendum fortius) aceto ma-
ceratæ ʒ j.

Permiscantur & phlegmagoga suprà dicta.

Iis cathartici sua corrigentia addenda,
ut dictum suprà, horum autem dosis à ʒ ij.
ad ʒß.

Quod ad ORDINEM PRÆSCRIBENDI,
(& decoquendi) Cathartica, in Apozema-
tis formula, collocantur passim post fructus,
ante

ante flores. Aromata etiam seu correctiva statim post purgantia : *Polypodium* autem, quia initio semper decoquitur, ideo & initio præscribi inter radices potest.

DISSOLVENDA. Colato decocto, vel dissolvuntur tantum dulcorantia, supra in Apozemate alterante enumerata, dosi dicta ibidem, quando nempe decoctum Apozematis purgantis sat fuerit catharticum : sin contra levius extiterit, in decocto colato dissolvantur insuper alia *Cathartica*, in quibus consideratur *Qualitas & Quantitas*.

Ratione **QUALITATIS** dissolvuntur :

VEL *Syrupi purgantes*, idque semper, si nullum dulcorans dissolveris, ut, *rosarum solutivus* in biliosis & serosis humoribus, ut & recepto more in omnibus : de *cichorea compositus* in biliosis : de *fumaria* in iisdem & melancholicis.

VEL *Succus rosarum pallidarum* recenter expressus, aut infusio earundem completa, (quod usitatissimum veris tempore, in purgationibus illis prophylacticis biliosorum maximè, & eorum, qui serosis humoribus scatent ;) sed tum præscribendum, addatur *sacchari q. s.* Et hæc præscribuntur in colatura statim dissolvenda.

VEL etiam dissolvuntur *Electuaria officinarum*, quæ *Vel Opiate*, ut passim in pituitosis, *diaphænicum*, quod & biliosis ideo tertianis nothis utile : in biliosis, *diaprunum*

num simplex, & solutivum, Elect. de psyllio cùm extat; Manna aliquando: in melancholicis, Confectio Hamech, sed cautè; Electuarium lenitivum, seu diasenna solutiva. Vel Tabellæ, ut in pituitosis, Elect. de carthamo; in biliosis elect. de succo rosarum: in biliosis & pituitosis, ut & in melancholicis, elect. de citro solutivum.

Et hæc præscribuntur dissolvenda in ultima dosi tantum, usus tempore, idque demum, si Apozema non satis fuerit purgans: his enim aliàs abstinendum.

Ratione verò QUANTITATIS, dissolvuntur.

Syrupi ad ℥ iv. ℥ vj.

Succus, vel infusio rosarum ad ℥ iv.

Opiatæ, & tabellæ ad ℥ ij. ℥ iij. prout ipsæ, & decoctum valida fuerint.

* USUS & FORMULA PRÆSCRIPTIONIS Eadem est, quæ Apozematis alterantis; hoc tantum differt, quòd dicitur, 24 &c. fiat Apozema clarificatum. (vel, ubi volumus agat validius, non clarificatum,) & aromatizatum, &c. pro quatuor dosi-

Formula.

* R. Radic. Cichor. ℥ ij.

Enulæ, Petroselin. Fœnic. añ ℥ β.

Herb. Card. bened. Cichor. Meliss.

Fumar. Acetos. Absinth. rom. Sum-

mit. Lupuli. añ. M j.

dosibus matutinis, in quarum ultima dissolve electuarium aliquod, (quando adest eradicandi consilium, vel quando Apozema non satis expurgaverit) fiat potio.

Item

Flor. Cichor. P. ij.

Fol. Senn. mund. \mathfrak{z} ij.

Rhabarb. Agaric. añ \mathfrak{z} ij.

Tamarind. \mathfrak{z} iij.

Semio. Anisi. Fœnic. añ \mathfrak{z} iß.

Coquantur omnia l. a. in aquæ comm. q. s. ad \mathfrak{lb} iß.

Colentur pro apozemate, de quo sumantur manè \mathfrak{z} iij. vel iv. pro dosi.

Vel

R. Radic. Cichor. Polypod. querc. añ \mathfrak{z} j.

Asparr. Fœnic. Helleb. nigr. añ \mathfrak{z} ß.

Cort. radic. Cappar. Tamarisci, Ebuli añ \mathfrak{z} ij.

Sem. 4. frig. maj. añ \mathfrak{z} iß.

Card. bened. Anis. Fœnic. añ \mathfrak{z} ij.

Tamarind. \mathfrak{z} j.

Coq. in aq. decoct. hordej. ad \mathfrak{lb} iß.

Colaturæ infunde per noctem.

Fol. Senn. mund. \mathfrak{z} j.

Rhabarb. el. \mathfrak{z} iij.

Agarici, Jalapp. ad \mathfrak{z} j.

Cinamomi, Macis ad \mathfrak{z} j.

manè factâ forti expressione, adde Syr. de

Cich. cum Rheo \mathfrak{z} iß.

F. Apozema pro v. aut vj. dosibus matutino tempore sumendis.

Item differt, si ante usum Apozematis non minorativum fuerit exhibitum, dicitur in formula, *pro quatuor dosibus matutinis, in quarum prima & ultima dissolve electuarii talis, &c. fiat potio.*

UTILITAS. Apozemata hodierna ut plurimum purgantia simul, & alterantia: sic enim sensim humores præparantur, & quia una vice eradicari toti non poterant, educuntur hac ratione per partes, sensim, per *ἐπίξεσιν*, sine violentia. Remedium felicissimum in morbis chronicis & diuturnis, quos humores pituitosi, aut melancholici copiosi sovent, rebelles, contumaces, altè inhærentes, unde affectuum pertinacium scaturigo, qui hac arte eradicantur. In calidis morbis, ab humoribus fervidis, minùs conveniunt, & si aliquando urgeat indicatio, præscribenda ex levioribus cholagogis, ut quando materia multa: pauca namque non indiget evacuatione partita, sed simplici alteratione, quam dein una vice facile exturbes è corpore. Censentur etiam utilissima in morborum declinatione, ad subducendas eorum reliquias, & in prophylaxi, ad eos præcavendos.

Cæterum serè receptum est, ante usum ejusmodi Apozematum, medicamentum minorans, seu minuens formâ potionis, boli, pilularum, præscribere, deinde humores hac ratione, sensim purgando, ad eradicationem apparare.

ANNOTATIONES.

1. *CIRCA MATERIAM* hoc imprimis observandum, quosdam varietatem illam & numerum diversarum partium damnare in decoctis conflandis; sed quia illud hodie receptum apud Practicos elegantes, licet id ad formulæ quandam pompam esse videatur, decocta ejusmodi longa, ut vocant, seu apozemata ex rad. sol. sem. fruct. flor. simul præscribenda: hoc unum improbandum, ubi quatuor, quinque foliorum genera, indicationum varietati sufficere possunt, plura si coacerves, & ut expleas v. G. latitudinem doseos seminum in Apozemate, octo vel duodecim diversorum añ 3 j. præscribas, si duorum, trium añ 3 s. sufficiet: illud enim est decoctum in molem theriacalem extruere, pharmacopæis tædium & molestiam dispensatione parere, omissionis occasionem præbere, Medicum proinde spe, ægrotantem medicamenti fructu, cum sanitatis dispendio, privare.

2. *Quod ad QUANTITATEM* seu *DOSIN* ingredientium alterans Apozoma, dubii admodum, nec quid certi statuunt, quod imiteris cum fructu: lex præscripta stata est, usu apud Monspelienses, & utilitate apud ægrotos confirmata, neque cuiquam dosis major videatur, aut ab ipsa abhorreat: vum enim medicatricem efficacem, vegetamque parca & illiberalis manus non dederit, affectibus expugnandis idoneam: si enim Apozema efficax volueris, & secundum virtute simplicium, quan-

quandoquidem essentia copiosa non habetur, nisi è multa copia, majore quantitate præscribas; quid namque virium à libra semis materiae pro quatuor dosib. Apexematis speres? cum præterea sæpius pharmacopæi minùs industrii vitio, vel injuria, coctionis brevitate, aut præpostera ejusdem festinatione, (ut vincula quibus coërcita rerum facultas solvi non potuerint,) non eliquetur, ejiciaturque sufficienter, vel eadem virtus coctionis nimietate, aut caloris & ignis urgentia, vasis etiam demum, quo vulgò decoctiones celebrari malè solent, apertioone expiret, exhaletque, defectum illum, jacturam hanc, ratione hac, compensabis legitimè, decocta efficacissima, & simplicium virtutibus uberrimè prægnantia comparando, non aquea, & quæ medicum, egrotumve frustrentur suo voto. Ergo in genere dosi præfinita præscribantur, vix majore, paulò minore, si simplicia arida & sicca, quia efficacissima, si qualitatis acuta, & natura ac viribus excellentia sapore amaro, acriore, si ingrata, si decoctum velis quantitate paucum, sin item debilius & contrà.

Speciatim verò notandum circa radices, apud quosdam Præcticos, quæ vocantur aperientes, cum provocantibus sudorem, ut in variolis aliquando, permisceri, (fortè quò attenuantur humores, & feliciùs, faciliusve in vaporem, sudoremque resolvantur,) quod certè faciendum dosi minore, ad ℥ ij. vel ℥ iij. ad summum: aliàs humores attenuatos ducent ad
vias

vias urinae sudores minuendis, quo scopo Arabes, & hodierni ipsas permiscunt lentium decocto, ad variolas: Quae etiam valde amaræ, tantum ad \mathfrak{z} vj. \mathfrak{z} j. ut gentiana, bryonia, enula, & si sicca, ad \mathfrak{z} ss. \mathfrak{z} vj. præscribuntur.

Sic & folia amara minore dosi, nisi decoctum velis efficax admodum, quod exoptandum; unde & passim amarissima simul videas in obstructionibus frigidis conjuncta, centauryum minus, absynth. ad M. ij. iij. iiij.

Fructus verò, vel ad alterandum tantum præscribuntur, refrigerandum puta, pruna acida, poma; calefacientum, passulæ, caricæ ad par. x. xij. ubi verò alvus mollienda, detergendum, purgandum, passulæ, ficus, pruna dulcia, dactyli ad paria xx. plus minus præscribantur: in affectibus verò pectoris & pulmonum, calidis & frigidis, passim largiore manu passulæ, jujubæ, sebesten, pruna dulcia, &c. ad paria nim. 30. 40. 50. præscribuntur; tamen vide, ne decoctum crassius, & viscidius, ac colatu difficilius inde evadat: unde ubi caricæ pingues ingredientur, dosi semper minore, ad paria 4. 8 præscribuntur.

Advertendum etiam obiter, licet Semina pondere præscribantur; hordeum tamen, & cicera rubra, ut flores, P. j. M. ss. semper præscribi, ut & epithymum etiam aliquando cum ipsis ad P. j. licet etiam aliàs pondere imperetur ad \mathfrak{z} j.

Circa fructus, si minores, ut vux corinthia-

thiacæ , aut si partes quasdam eorum detrahimus , aliquas tantum in usum vocantes , (ut cum daëtyli à fibris mundati præscribuntur ,) tunc non numero , vel paribus , sed pondere usitatè præscribuntur , si integri , numero : tamariindi solo pondere , passulæ sive integræ , sive mundatæ , numero & pondere.

3. Quod ad QUANTITATEM CATHARTICORUM in purgante Apoze-
mate , ut illius ratio ineatur securè , notandum in genere , vim cathartica in decoctis , vulgari via non haberi copiosam , nisi majore copia præscribantur , evanescere puta , vel non elici sufficienter , ob rationes supra recensitas ; quibus & hanc adde , cathartica in liquore Apozematis decoqui demum , simplicium alterantium substantia tenuiore jam imprægnata spissiore , ac sæpiùs viscida : vim ideo minus uberem elici posse in liquorem : quòd hic alterantium substantia imbibitus , hanc respuat , & quia crassior factus , altè se , aut facile insinuare non possit in materiæ commissæ partes , & essentiam purgatricem in decoctum resolvere ; hoc enim tenuitatis opus. Ergo dosi majore præscribenda , hac ferè proportionè , ut eorum quæ in substantia dosi semper minore exhibentur , ubi in infusione præscripseris , majorem præscribas , duplam putà ad eam , quâ in substantia , in decoctis verò maximam , (ob rationes allatas ,) & illam quidem duplam , ubi vehementia , (ut turbith. hermod. veratrum , &c.) triplam , ubi mediocria , (ut agaric. &c.) ubi leviora ,
qua-

quadruplam, [ut fenna, polypod. cartham. epit. tamarind.) ex authorum consensu, rei- que veritate præscribas. Ex hoc fundamento, quandoquidem Apozema quodvis in 4. ferè doses præscribitur, cathartica ea quantitate assumenda, quæ sufficiant in illas: h.e. 4. eorum doses in decoctione, quâ solent, erunt assumendæ, ut semper illa tria, fenna, polypod. cartham. ex recepto more, veluti pro basi constituas. Vacuandum v. G. phlegma 4. vicibus continuis, si sennæ \mathfrak{z} j. \mathfrak{z} j ss. polypod. tantundem, carthami etiamnum præscripseris, addideris quartum insuper, agaricum puta, ad \mathfrak{z} ss. \mathfrak{z} vj. habebis intentum. Quod si præter agaricum, alia phlegmagoga etiam exoptes, turbith. v. g. hermodactylos, tunc horum, vel illorum dosis erit minuenda, aut minor saltem validiorum præscribenda. Atque hæc ratio universalis erit tuta ubique locorum, sine discrimine, minorem tamen poteris præscribere, sexus consideratione, ætatis, temporis, &c. Monspelienses multò maiorem, ex recepto more, passim præscribunt, ut suprâ in compositione vidimus, ita ut leviora in decoctis, contra communem illum consensum, assumant proportionem passim sextuplâ, vel octuplâ; vehementiora etiam (turbith) quadruplâ. Licet autem id securè fiat Monspeli, adhibitis interim circumscriptionibus necessariis; tamen id ubique locorum non est persequendum, neque ita dosis indiscriminatim, præscribenda, standum potius à communi consensu suprâ dicto, vel singulorum doses

doses exploranda in substantia, ex quibus, analogia descripta, singulorum doses in decoctis investigabis facillimè.

Nota obiter, licet ex hac proportionis regula. Tamatindi coqui deberent ad \mathfrak{z} viij. proportionem quadrupla: quia in substantia dantur ad \mathfrak{z} ij. tamen vix in decocto transcendendi dosim, qua dantur in substantia, quia visciidi, decoctum lentum admodum reddunt, ac viscidum, colatu ac clarificatu difficillimum: item, licet Myrobal. vix purgent, nunquam dosi majore esse præscribendas, sed minore, ad summum ad \mathfrak{z} lb. \mathfrak{z} vj. quia decoctum adstringentius, præter consilium redderent, leviter etiam ideò decoquenda, in Apozemate vere cathartico, infundenda potius, consilio etiam ipsius Mesuæi & rectè, contra quod vulgò fieri solet.

4. Cæterum, materia Apozematis utriusque non promiscuè, ORDINE quovis in formula præscribenda, sed CERTO, secundum naturam decoquendorum, & ordinem, quem pharmacopæi, ex præscripto artis, in parandis decoctionibus observant, ut 1. radic. 2. folia, &c. reliqua deinceps seriatim, ut supra definitum, decoquant. Licet verò ita sit, tamen radix liquiritiæ, quia in ordine florum, ob substantiæ tenuitatem, decoquitur, hinc & in eorum serie sæpius præscribitur, etsi passim etiam in ordine radicum; ligna odorata, cortices aromatici, cinamomum, quia ultimò decoqui debent, ob spiritum resolubilem facile, postremò etiam, inter vel ante flores, præscribenda.

Sc-

Seminum series post folia. Tamen quatuor sem. frig. majora, melonum & cucurbitæ maximè, etiam passim, & sæpius ante flores præscribuntur; cicera verò rubra semper ante, vel inter flores præscribuntur: hordeum autem rariùs in seminum, passim & ferè semper, in ordine florum, cum tamen imprimis decoquendum. Semina mucilaginosa, ut althææ, malvæ, &c. sæpius ante flores rectè, ne diuturniore coctione decoctum spissius, & turbidum efficiant.

Cathartica diximus ante flores præscribenda, tamen polypodium quercinum, quia ita decoquitur, idè & usitatè inter radices præscribi poterit: epithymum verò passim inter flores, & sæpius etiam eorum pondere, (pugillo nempe,) præscribitur: Corrigenia statim post purgantia locanda.

5. Circa LIQVOREM notandum, vinum in Apozematis sæpius, in affectibus frigidis, obstructionibus, ubi crassi humores attenuandi, vel, ubi vis medica ducenda altius est, malè verò fieri in ejus, & aquæ partibus equalibus, cum id fiat sine fructu: si enim vel levissimo calore, imò tepore, spiritum vini, seu aquam vitæ, (à quo tota illius ἐνέργεια, & acumen, & sine quo vinum aqua sine vita est,) confestim in ejus destillatione, ascendere videamus, & elevari in ejus elixatione cum vase aperto, igne urgente, quid aliud speres, quàm ejus exhalationem omnimodam? unde potius demùm ad finem affundendum vinum.

Notandum, radices quidem aptientes passim aceto marcerari, optimo quidem consilio; malè verò, qui deinceps acetum agunt, vel vinum, quo infusæ fuerint, effundunt, radices solas jam effætas sine virtute coquunt: comearit namque in ipsum virtus, quam hac ratione profundis: quandoquidem acidi quivis liquores, rerum vim & essentiam omnium potentissimè eliciunt, ut videre est in extractis. Liquor ergo non est effundendus: inservit enim pro dissolvendis.

6. Notandum, TERMINVM DECOCTIONIS ambiguè definiri. In genere simplicia hac lege videntur decoquenda, ut vim omnem ponant in liquorem: quod in specie alii mutatione coloris, & faciei alteratione definiunt, ut dura mollescant, alia contabescant. Galenus ad tertias, alii ad medias, Mesuæus ferè ad medias, recentiores varii. Ut elucescat veritas, medicamentorum facultas & natura consideranda: quorum virtus facile resolvitur, breviori tempore coquenda, & ad tertiam ferè, vel etiam quartæ consumptionem: ne simplicium vis tenuis evanescat. Quorum virtus difficulter exhalat, ad tertias, quæ medio modo, ad medias: & quod respondet, quæ aquæ quadruplum obtinent, ad tertiam consumptionem, quæ octuplum, decuplum, ad tertias, quæ sextuplum & ad medias, ut ferè Apozemata, & alia decocta. Vnde & hoc obiter notandum, simplicia substantiæ solidæ, densæ, duræ, ut radices, ligna inodora, cortices, decoqui velle
liquo-

liquoris octuplo : quæ rara , tenuis , mollis , subtilis , ut flores , aromata , cathartica , quadruplo : mediæ inter has substantiæ , ut folia , semina , fructus , sextuplo .

7. De CLARIFICATIONE. Nota, si decoctum velimus fortius , non esse clarificandum. Malè etiam eos facere , qui denuò coquunt , & cum albumine ovi clarificant : quia vis ipsius & essentia perit. Hoc igitur statuendum videtur , ipsum in Balneo Mariæ ponendum , vel in olla bene clausa & obturata , super cineres calidos : sic vis ipsius conservatur , fæces ac residentiæ , quæ aliàs citissime ipsum ad putredinem disponunt , subsidunt , ac in fundo colliguntur , liquor autem tenuis in superiore parte , clarus , ac si clarificatus esset , conservatur.

8. Circa FORMULAM PRÆSCRIPTIO-
NIS hæc levissima etiam notanda. Concepta nempe verba , in præscribendis formulis , & ingredientibus , esse accuratè asseruanda ab artifice , ne irridearis , aut videaris minùs peritus : hæc autem sequentia sic sèlent usitate præscribi, Recip. Radic. commun. vel aperitiv. vel diuretic. per noctem in vino albo , (pro obstructionibus frigidis , & quibus acetum nocet ,) vel aceto maceratarum. Liquiritiæ recentis rasæ , & parum contusæ. Corticis radic. capparum. Corticis mediani fraxini. Corticis mediani tamarisci : qui tres cortices simul semper in obstructionibus , & affectibus melancholicis , præscribuntur apud Monspelienses. Folior. borrag. bugloss. dentis leonis , acetos. cichor. endiv. cum
B 2 radi-

radicibus vel cum toto. Summitat. fumar. lupul. malv. hyssop. absynth. pontici, vel comarum ejusdem. Hordei integri, ubi magis detergendum & aperiendum, hordei mundi, ubi leniendum, & in affectibus pectoris. Seminis melon. & cucurb. mundat. vel medullæ semin. melon. & cucurbitæ. Cicerum rubrorum. Baccarum juniperi. Pomorum curtispend. mundat. & incisor. n. 2. 3. &c. Passularum mundatar. purgatar. enucleat. ab acinis mundatarum. Dactylor. à fibris mundatorum. Caricarum pinguium. Prunorum dulcium. Nucleorum pini lotorum. Fiat decoctio in aqua hordei perfectè cocti.

C A P. II.

D E J U L E P O.

Medicamentum dicatum alterationi, veteribus Græcis ignotum, Arabum inventum est, ex eo, quod è delicatis & suavibus ferè fiebat, aut saccharo saltem, nomen adeptum, voce *Iulep*, vel *Iuleb* apud Persas potionem dulcem significante. Juniores Græci, Arabum imitatione, *Ιυλάπιον*, alia verò *Ιολάβιον* nuncuparunt, quæ nomina apud Medicos hodie adhuc usitata, etsi res ipsa jam obsoleta.

Duplex autem reperitur apud authores, alius veterum appellandus, alius verò recentiorum.

Jule-

Julepus veterum, à nostro tota facie diversus, syrupus est, sed simplex, ex succo, aqua destillata, infusione hordei, decocto unius rei tantum propriè, & saccharo constans, utendi tempore etiam plerunque conficiendus, qualis olim usitatissimus *Iulep rosatus*, aliàs dictus *Alexandrinus*, & *regius*, ad sitim, & æstum elegantissimus.

Julepus verò recentiorum, qui hodie passim præscribitur, veterum quidem nomen retinuit, non formam, & vocatur passim *Iulepus*, vel *Iulep*, licèt qui nuperrimis annis scripserunt, *syrupum*, & *serapium* nuncuparint; quemadmodum & hodiè adhuc sæpiùs Itali: quòd fortè *Juleporum* basis syrupus. *Monspelii Iulepum* jam appellant.

Est autem *I V L E P V S*, medicamentum fluidum instar aquæ, ex liquore idoneo, & syrupo (vel saccharo aliquando) simul ex tempore, sine coctione permixtum, in tres aut quatuor doses, ad humores coquendos, vel alterandum quovis modo, aut roborandum, comparatum.

Hinc duplex statui potest hoc medicamentum alterans; Vel enim humores præparat ad καθάριον, seu coquit, veterum græcorum καθαρμός purgationum universalium, portio veluti præcursoria, qui coquens ideò rectè appellatur: Vel extra ullum purgandi scopum aut consilium alterat humores, spiritus, corporis partes alias, quòd pertinet roborans, cardiacus.

In eo tria consideranda. *Compositio, Usus, Utilitas.*

In COMPOSITIONE duo perpendenda. 1. *Liquor idoneus, ex quo, & 2. Dissolvenda in ipso.*

In LIQUORE duo attenduntur; *Qualitas & Quantitas.*

α Ratione QUALITATIS, VEL præscribitur sola *Aqua stillatitia*, affectum, & affectam partem respiciens, quod usu frequentissimum pro julepo humores præparante, hyemis tempore maximè, herbarum defectu: tum etiam alterante alio quovis modo, atque roborante.

β VEL *aqua destillata, & succus simul*, quod passim usitatissimum pro julepo cardiaco, & roborante.

γ VEL *decoctum potionum simplicium*, dosi ferè media Apozematis, & eadem ratione præscribendum, quod in humorum coctione, aut alteratione, sæpius faciendum.

Ratione verò QUANTITATIS, pro qualibet dosi liquoris præscribendæ ℥ iij. ℥ iv. ac proinde cum julepus in tres doses passim, aut etiam quatuor imperetur, quantitas totius liquoris pro julepo erit, ℥ viij. vel xij. si pro tribus dosibus: xij. xvj. pro quatuor: habito interim ad ætatem & corporis magnitudinem respectu: magnis enim corporibus ℥ iv. vix sufficient, nisi liquor virtute aut sapore efficax extiterit.

Ad-

Advertendum, quod ubi aquæ destillatæ, & succus simul præscribuntur, eorum modò ana partes æquales imperari, modò, ut hic, (*succus*) aut illa, (*aqua*) alterum unciiis duabus, tribus, quatuorve superet. Obiter tamen *notandum*, ubi *succi acidiores* ingrediuntur, sat esse, si pro julepo trium dolium, \mathfrak{z} ~~ij~~ vel \mathfrak{z} ~~ij~~ eorum præscripseris.

D I S S O L V E N D A in liquore jam dicto, considerantur ratione tum *Qualitatis*, tum *Quantitatis*.

Ratione **QUALITATIS**, **VEL** *saccharum solum*, quod rarius, **VEL**, quod usu ferè tantum receptum, *syrupus* idoneus, partem affectam, & affectum respiciens.

Præter horum dulcorantium aliquod, perpetuò in omni julepo dissolvendum, etiam aliquando dissolvuntur

In Julepo quidem *humores præparante*, si ipsum ex decocto præscripseris instar Apozematum, eadem quæ in Apozemate alterante dissolvenda, suprà diximus, quandoquidem ejusmodi julep. veluti minus Adozema est.

In cardiaco verò julepo, & roborante, δ **VEL** *confectio cardiaca* dissolvenda, præscribitur, eaque sola, ut *confectio Alkermes & de Hyacintho*, maximè ubi roborandum alui diluvio præsentem, in variolis etiam, & vermibus, poterit & *Therica* in statu contagioso.

δ **VEL** *pulvis cardiacus solus*, isque aut
B 4 sim

simplex, & hic rursus vel aromaticus, ut *Santalorum*, vel non aromaticus, ut passim in variolis *Rasura cornu cervi*, *Eboris*, *Coralorum*, *Perlarum*, *Unicornu*, *Lapidis bezoardici*, ut & in malignis humoribus, in lumbricis etiamnum, ut & *corallina* in iisdem, &c. Aut *Compositus*, *Electuarii* alicujus officinalis, ut *Diamargariti frigidi*, &c. prout ferunt indicationes.

¶ *VEL confectio*, & *pulvis simul*; sed quia ratione hac julepus cardiacus ex iisdem, ex quibus potio corroborans, conficitur, illius loco sæpius solet præscribi ejusmodi potus in unam dosin, & pro usus necessitate reiterari; utrumvis tamen feceris, non peccabis.

2 Præscribitur etiamnum hodiè frequentissimè dissolvendus *vitrioli spiritus*, in magno præsertim humorum, & patrium incendio retinguendo, contagionis etiam, aut putredinis labe arcenda, contemperaunda. Poterit & utiliter permisceri, ubi humores crassi erunt attenuandi, sive calidi, sive frigidi, aut aperiendæ obstructions.

Ratione verò *QUANTITATIS*, pro una quidem dosi usitatè præscribuntur

Dulcorantia ab $\mathfrak{z}j.$ ad $\mathfrak{z}j\text{ss.}$ ad summum.

Succi depurati, vel *liquores*, in julepo ex decocto conflato, siquidem validiores, ut sunt acidi, ad $\mathfrak{z}\text{ss.}$ sin contrà, ad $\mathfrak{z}j.$

Confectiones à $\mathfrak{z}j.$ ad $\mathfrak{z}ij.$ summum.

Pulveres à $\mathfrak{z}j.$ $\mathfrak{z}ij.$ ad summum, si tamen ratio-

rariores, parciore dosi, ut *lapis bezoar*: ad gr. iv. vj. *Unicornu* ad \mathfrak{D} ss. *perlæ* à \mathfrak{D} ss. ad \mathfrak{D} j. pro ditioribus.

Ex iis erit facilè, quantitatem dissolvendorum pro julepo 3. aut 4. dosium colligere: & quia confectiones, ac pulveres cardiaci unum æstimantur, si unà præscribantur, non erit arduum, eorum dosim simul junctorum limitare.

Spiritus verò *vitrioli*, si vocetur in usum, dosi hac ratione præscribetur legitimè, ipsius nempe q. s. *ad gratam aciditatem conciliandam*, (quæ sc. linguam non feriat acriùs, aut stuporem dentibus conciliet) imperando.

* **USUS & FORMULA PRÆSCRIBENDI.** 2j. &c. (id est liquorem, & dissolvenda idonea,) fiat *Julepus* pro 3. aut 4. dosibus matutinis: (potest & circa vesperam assumi, & pro unica dosi aliquando præscribi, in cardiaco maximè)

2. Quod si julepus ex decocto extiterit, ratio præscribendi eadem, quæ Apozematis.

B 5

3. Si

* *Formula.*

æ R. *Aquæ still.* Cichor. Card. bened. añ. \mathfrak{ss} ss.

Syrup. de Succo Limon. Granat. acid. Viol. añ. \mathfrak{z} ss.

Spir Vitrioli q. s. *ad gratam aciditatem.* M. f. *Julep.*

β R. Succ. Pomor. redol. Limon. Borag. añ. \bar{z} j.

granator. \bar{z} β.

Aq. Card. bened. Endiv. añ. \mathfrak{h} β.

Theriac. opt. \bar{z} ij.

Corn. Cervi crudi. \bar{z} i β.

Spec. liberant. \bar{z} j. vi. f. Julap.

γ R. Rad. Acetos. Bugloss. Torment. añ. \bar{z} j.

Fol. Endiv. Cichor. Acetos. Pimpin. añ. M j.

Sem. 4. frig. maj. añ. \bar{z} β.

Tamarind. \bar{z} j.

Coq. in aq. Card. bened. añ. \mathfrak{h} j. In Colatura dissolve Syr. de Limon. Acetos. añ. \bar{z} i β. M f. Julap.

Quod si Cardiacum volumus addimus unicuique doli.

Confect. d' Hyacinth. \bar{z} j.

Lapid. Bezoard. or. gr. i. j. M.

δ R. Aquæ Bugloss. Rosar. Flor. arant. añ. \bar{z} j.

Syrup. de pomis, Limon. añ. \bar{z} β.

Confect. de Alchem. \bar{z} j.

Aq. Cinnamom. \bar{z} ij. Misce. M. Julap.

ε R. Syrup. de meliss. Borag. añ. \bar{z} iij.

Aq. Card. bened. Scabios. Meliss.

añ. \mathfrak{h} β.

Corall. præp. Margar. Rasur. Eboris,

Cornu Cervi. añ. \bar{z} j.

Misce. f. Julap.

ζ R. Spec. Diamarg. frig. Lætific. Gal. añ. \bar{z} ij. Aq.

3. Si præter liquorem & syrupos idoneos^r (ex quibus solis simplicius . & usitatus alterans julepus , & præparans componitur .) pulverem roborantem simplicem , vel compositum admiscere consilium fuerit , gratia Aromatizationis , præscribetur , *Fiat julep. qui talis pulveris ʒj. ʒj ss. aromatizetur pro 3. 4. dosibus.*

4. Infantulorum Julepi præscribuntur ex cochleari , bis , ter in die assumendi.

U T I L I T A S. Julepi fructus uberrimus , & celebris hodie usus est. 1. Ubi præparatio ad *κἀθάρον* prævia desideratur ; hac enim forma duplici humorum concoctio fere perficitur , Julepo , vel Apozemate : & ut hoc vere potissimum , ac autumno in istum finem præscribitur , ita Julepus concoquens hyemis tempore ; maximè simplicium , aut videntium defectu , aut siccarum , vel minore

B 6

col-

Aq. Scabios. Borag. Acetos. añ. ʒss.
Cinamomi. ʒj.

Syrup. de Sacco Limon. Rob. d. berb.
añ. ʒj.

Spir. Vitrioli parum. Misce.

R. Aquæ Rosar. ʒj.

Borag. ʒss.

Cinnam. ʒj.

Confect. de Alchem. ʒj.

Margarit. præpar. Corall. præpar.
añ. ʒss.

Manus Christ. perlat. ʒj. Misce.

colligendi opportunitate , loco Apozematis in eundum scopum usurpatur : vel etiam ubi per temporis angustias aut urgentiam affectus , Apozema , aut aliud alterans majoris operis , non licet apparare, tunc ad extemporaneam aquarum destillatarum , & syruporum miscellam , & confectionem confugitur , pauperum inopiæ simul consulendo : ita ut Julepus concoquens Apozematis alterantis sit veluti succedaneum. Licet verò hac ratione morbis citò occurratur , tutò , jucundè , non tamen id sit eadem efficaciam : vires enim Apozemati longè vegetiores.

2. Ubi quovis alio,quàm purgationis consecuturæ consilio , animus est *alterare* tum *corpus* , tum *humores* , tum *spiritus* ; sed extinguere præsertim fervorem ipsorum quævis , vel febres , & affectus calidos quosvis , aut eorundem malignitatem refrænare. Sic passim ad calidas intemperies maximè , quibus privato jure ferè consecratur , ut ad capitis ardores depulsandos , æstum cordis, febres continuas, ardentes alias quasvis, fervore inmodico molestas , hepatis , renum , viscerum incendium , ad sitim leniendam, &c. Ita etiam humorum ardor extinguitur , & si quæ malignitas conjuncta , commodissimè frangitur , liquore cardiaco refrigerante. Ita utilitatè ad cor corroborandum , & arcendam quamvis labem malitiæ , vires exhaustas instaurandas , & spiritus ac robur firmum & constans , per morborum impe-

tum

tum & sævitiam , ipsis , unâ cum affectuum alteratione , concilianda. Sic & ad *motum humorum* coercendum , ut per hæmorrhagias ex idoneis ; & sanguinem undiquaque erumpentem , ut pleuritidis initio : ad *spirituum agitationem* præposteram , ut per vigiliis exuperantes.

In summa , hæc forma liquida utilis est , ubi præparandi humores ad purgandum , cor corroborandum , vires instaurandæ confestim , vel alterandum quocunque consilio ; sed citò & promptè , ac ubi partes afflicte , humores , affectus , aliùs in corpore delitescunt , ad quæ alterans medicamen aliâ formâ minùs citò , aut faciliè commeat.

C A P. III.

D E P O T I O N E.

PO T I O medicamenti forma est liquida , ex rebus facientibus ad scopum , laxativis , cardiacis , aut aliis , dissolutis in liquore idoneo , conflata , sed in unicam dosin præscribenda , sumendaque forma potus , (hinc nomen ;) ad purgandum , vel roborandum , aut alterandum quovis alio modo comparata.

Unde potio hodie triplex existit : Purgans : Cardiacæ , seu roborans : & Alterans alio modo.

Potio Purgans.

POTIO CATHARTICA, generis nomine, potio sæpiùs simpliciter dicitur, ut hujus appellatio absolutè pro purgante usu recepta ferè habeatur. Quidam nuperrimè *dosis* nuncupabant, non quòd nili unica vice, nec pluribus continuò, nisi interjecto aliquot dierum, & temporis intervallo, privato jure eiset propinanda.

Est autem forma remedii liquida, ex medicamento, laxante decocto, vel infuso, aut cum alio liquore dissoluto, & syrupo passim conflata, unica vice exhibenda, certum humorem vel plures, & cathartica, electivè per alvum ducens.

Hinc potionis catharticæ *differentiæ* constitui possunt pro humorum purgandorum vario discrimine, ut alia cholagoga, phlegmagoga, melanagoga, hydragoga, vel ex his mixta existat.

Quidquid sit, in ea tria consideranda. *Compositio, Usus, Utilitas.*

In COMPOSITIONE duo maxime perpendenda. *Liquor idoneus ex quo, & Dissolvenda in eo.*

L I Q U O R dissolvendis potionis catharticæ medicamentis idoneus, ratione tum *Qualitatis*, tum *Quantitatis* consideratur.

Ratione QUANTITATIS, præscribitur *ingenere*. 1. VEL *Decoctum* aliquod. 2. VEL *infusio*, seu *infusum*. 3. VEL *Utrumque*, decoctum & infusum simul. 4. VEL *Liquor alius,*

lius, ad scopū Medici & intentionem faciens.

In specie verò. Decoctum, quod pro potione purgante confluenda utilitate præscribitur, triplex est, *Purgans*, & *Alterans*, vel *Utrumque simul*.

a DECOCTUM PURGANS, utilitate componitur præscripta sola *senna*, pro liquore potionis melanagogæ, & phlegmagogæ. ad ℥ ss. 3 vi, 3 j. (prout purgare consilium, aut alterius cathartici officinalis, electuarii puta, vel syrupi purgantis plus minus, in liquore jam colato dissolvere propositum,) additis correctivis propriis, ut *aniso*, *galyphyllo* ad 3 j. vel etiam insuper floribus cordialibus, *borrag.* *bugloss.* vel *violar.* ad ℥ j. Et hujusmodi decoctum, Monspeliî utilitate etiam *decoctum purgans* simpliciter appellant, audiuntque de ipso absolute, quando catharticum aliquod, *Diacarthamum* v. G. cum decocto purgante præscribitur exhibendum.

Posset confluari etiamnum hujusmodi decoctum; præscriptis aliis catharticis, quantitate qua sufficerent in unam dosin, pro specie humorum diversis, additis propriis correctivis, ut *carthamo*, *turpeto*, *hermodactylis*, pro phlegmagoga potione: *polypodio*, *epithymo*, *senna*, pro melanagoga, sed illud minus usitatum: cum præterea liquorem *senna* catharticum possit suppeditare, qui ipsorum naturæ, & indicationibus variis respondeat. Cæterum necessario aliquando, & utiliter præscribuntur hujusmodi decocta

ista purgantia, quando Electuario officinali purgante caremus proprio, seu quod humori purgando soli approprietur, quod in portione phlegmagoga, & melanagoga passim accidit: cum enim nullum sit electuarium merè phlegmagogum, si tale tamen exoptet, & exigit indicatio, decoctum præscribas ex *Senna* ut basi, addito *Carthamo*, & si agendum valentiùs, aut trahendum à remotis, *Turpeto*, *Hermadaëtylis*, quarta parte doses Apozematis purgantis, additis correctivis. Sic quia nullum in officinis efficax melanagogum: (*Diasenna* enim debilis) vel tutum, *Confectio* namque *Hamech* major periculosa dosi, effectu purgandi anceps admodum, ideò rariùs usitata: minor verò ad melancholiam ita decantata, bili potiùs competit; nam obiter neque sennam admittit præcipuum melanagogum, & tota compositio melanagogorum eorumque benigniorum, partes decem habet tantummodo, cholagogorum verò, h. e. *Scammonei* partes seu doses summas 48. ita ut cholagoga partibus tribus superent melanagoga, tunc ob has causas, ubi purganda melancholia sola, rectè præscribemus decoctum ex *Senna*, *Epithymo*, *Polypodio*, *fumaria*, &c. Hæc de decocto purgante.

ß DECOCTUM ALTERANS, usu hodiè passim receptum, duplex rectè statui potest; *Officinale*, seu *Vsuale*, quod ubique apud pharmacopœos sine Medici præscriptio-

ptione prostat, fit, paraturque. Aliud quod in rem præsentem recenter præscribitur, quod *Magistrale*, si vis, appelles.

Officinale triplex est; Decoctum communè medicine, Decoctum florum, & fructuum cordialium, & Decoctum pectorale.

I. *Decoctum*, seu *decoctio communis medicine* (quod ea communiter ad medicinas, seu potiones purgantes conficiendas usurpetur, omni parti & humori conveniens, sic dicta) obiter componitur ex *Hordei P. j. Prunor. dulc. par. iiij. vj. Passular. Liquir. rasæ, parùm contusæ añ ʒ ß. Anis. Fœnicul. (hyemis tempore) Quatuor sem. frig. major. (æstatis) añ ʒ ij. Trium. flor. cord. añ P. j. fiat decoctio.*

Cæterùm, sic particulatim non solet usitatè, præscribi à Medico: quia passim prostat, sed simpliciter in formula connotari solet, quod etiam audiendum est, de decocto florum, & fructuum, & in decoctione pectorali.

Hujus autem decocti *Usus* triplex est: inservit enim *vel* dissolvendis purgantibus simplicibus, sed maximè compositis, electuariis, syrupis, pro potionibus, quod receptissimum, *vel* infundendis simplicibus catharticis, *vel* decoquendis denique in eundem scopum.

II. *Decoctum florum, & fructuum cordialium*, fit ex *Liquiritiæ rasæ, &c. Tamarind. añ ʒ ij. Passul. mundat. ʒ ß. Injub. Sebest. Pru-*

Prunor. dulcium anapar. 4. *Flor borrag. bugloss.* añ P. j. &c F. decoctio.

In Italia, apud quos in usu frequentissimum, hoc ipsum passim reddere solent catharticum, additâ *sennâ* ad ℥ ss. 3 vj. & usurpare ad potiones purgantes, dissolvendis aliis medicamentis biliosis, pectori, renibusque maximè dicatum.

III. *Decoctum*, seu *Decoctio pectoralis* Mesuæ, affectibus pectoris privatim mancipata, couitat ex *Hordei integri* P. j. *Liquirit. Passular.* añ ℥ ss. *Capill. Veneris* M. j. *Hyssopi sicci* M. ss. *Caricar. ping. Iujubar. Sebest.* añ paria iij. vel numero vj. Fiat decoctio.

Hujus *Usus* præcipuus in affectibus pectoris frigidis, dissolvendis puta medicamentis, quæ pituitam expurgant, vel iisdem infundendis, decoquendisque.

Aliquando purgans ipsum efficitur, additâ *senna*, ut dictum, in decoctione cordiali.

Y *Magistrale*, seu decoctum alterans, quod in rem præsentem à Medico recenter præscribitur, neque prostat apud Pharmacopœos, componitur ex variis partibus Itirpium, præscribendis hac dosi, ut quartam partem Apozematis alterantis adimpleant: (ut enim hoc in quatuor doses, ita potio in unam tantum instituitur;) licet ob molestiam dispensationis, sæpius possis non omnes plantarum partes, dictas in Apozemate, simul congerere; sed aliquas tantum pro lubitu, & privatim folior. duorum, trium

trium añ P. j. aliquando præscribere.

Cæterùm decocti hujusmodi præscriptio recens frugifera admodum, & necessaria, quoties licebit præscribere, quò medicamentum purgans dissolvendum, cùm ad partes sæpius indifferenter se habeat, ipsis approprietur, aut si humori vacuando non sit omninò consentaneum, hác ratione ipsi respondeat: unde seligi debent ad ejusmodi decocta, simplicia, quæ proprietate partes laborantes affectent, ut ad ipsas Catharticum manu veluti ducatur, dirigaturque, aut humorem, purgandum privata indole respiciant: hinc enim demùm medicamenti purgantis propinati fructus uberri-
mus efflorescit.

Hujus autem *Vsus* maximè est, cathartici idoneis decoquendis, vel infundendis, aut etiam dissolvendis aliquando

Nonnunquam pro decocto alterante, in eundem finem, usurpatur *jusculum pulli*, alterati foliis *Endiviæ*, *Acetos.* *Capill. vener.* *Borrag.* &c. hujus *Vsus* maximè est in calidis affectibus, & æstatis tempore præcipuè, cathartici dissolvendis.

§ DECOCTUM ALTERANS & PURGANS frequentissimè imperatur, ob rationes jam dictas, idque bisariam.

1. VEL præscriptâ solâ *sennâ*, decoctâque cum decocto communi officinæ suprâ dicto, aut decocto magistrali, pro potione melancholiam aut pituitam educente quod usitatissimum hodiè est.

2. VEL

2. VEL etiam aliis aliquando catharticeis, decoctis cum iisdem, ut jam dictum est in decocto purgante, quod etiam receptum.

Hujus autem *Vsus* idem est, qui superiorum, ad infundenda nempe, decoquenda, dissolvenda cathartica.

Quod ad INFUSIONEM, per eam hoc loco audio catharticeorum macerationem, factam in liquore idoneo, quò vis ipsorum à terrena mole soluta, tincturarum morè trajicitur in liquorem, qui ista vi imprægnatus, infusum, ac etiam dilutum appellatur.

In illa duo considerantur. 1. Infundenda Cathartica. 2. Liquor, in quo macerantur.

In utriusque *Qualitas*, & *Quantitas*.

1. INFUNDENDA, Ratione QUALITATIS, possunt esse omnia cathartica, ut *senna*, *agaric.* &c. (mannam excipe, aloën, & colocynthita; ob amarorem:) cassiam enim Parisiis jam etiam quidam infundunt.

Ratione verò QUANTITATIS, si ipsorum infusio sola debeat purgare, absque alio cathartico simplici, vel composito, in colatura, aut expressione dissolvendo, dosi majore præscribenda, quàm si dentur in substantia, proportionem scilicet dupla, si validiora, aut tripla si leviora, additis correctivis propriis, proportionem subquadrupla in validioribus, in levioribus subsexupla.

LIQUOR, ratione QUALITATIS, VEL simplex est, ut *Aqua communis*, quæ segni-

segniter rerum facultatem elicit, *Aqua destillata quædam*, in affectibus calidis maximè, *Serum lactis*, in melancholicis, *Iusculum carnis*, *Aqua vitæ*, quæ eximia facultate artrahendi rerum vim, seu dissolvendi spiritus, & substantiam rerum energeticam, ac in se infundendi, omnes alios liquores superat: ideo utiliter usurpanda in affectibus frigidis, & infusionibus ad pituitam, & melancholiam naturalem, portione ipsius admixta ad ℥ij, v. G. *Vinum album* huic proximè succedit, vim rerum, quas infuderis totam ebibens, affectibus frigidis idoneum, in ejus & aquæ partibus æqualibus infusione factà. Vel aliàs humor idoneus. VEL *compositus*, decoctum aliquod ex superioribus nempe.

Ratione verò QUANTITATIS, hæc non definitur, relinquitur arbitrio pharmacopœi, præscribitur à Medico q. s. vel in *sufficiente quantitate*.

Licet autem in genere sic se habeat cathartorum infusio, & omnium, ut dictum, legitimè fieri possit, in purgationis usum, & majore cum emolumento, quàm cum decoquantur, ut dictum in Apozemate: tamen in specie hodiè ferè invaluit, duo tantum infusionis genera usurpare pro liquore potionis catharticæ, quæ usitatissima, & passim præscribi solita.

I. *Infusum* (nempe) VEL *Rhabarbari solius* ad ℥j. 3 i ss. addito pro correctivo ci-

namomo, vel *spica* in frigidis ad gr. vj. ℥ ℥. vel in calidis *santalo citrino*, ad ℥ ℥. pro liquore potionis cholagogæ: ut receptissimum, aut etiam phlegmagogæ.

2. VEL infusum *Rhabarbari* ad ℥ j. 3 i ℥. addito *Agarico* recenter trochiscato, ad ℥ ij. cum corrigentibus, pro potione phlegmagoga, aut ubi pituita bili admixta.

Fit autem infusio passim in *Aquis Endiviæ*, *cichorii*, ut in biliosis, *aqua plantag.* ubi fluxus alui. Potest & in decocto alterante, aut etiam purgante, vel aliquo superiorum, vel alio idoneo liquore.

4. DECOCTIO & INFUSIO simul, passim etiam usitatissima, dum præscribitur, in alicujus decocti superioris purgantis, & alterantis q. s. infundatur aliquod catharticum, cum suis correctivis, in quem usum ferè tantum, ex recepto more, admittuntur *Agaricus*, & *Rhabarbarum*; sic usu receptissimum, decoctum *sennæ*, & infusionem *Rhabarbari solius*, aut *Agarici* simul præscribere, prout ferunt indicationes, pro potione phlegmagoga, melanagoga, aut bilem adustam vacuante.

¶ LIQVOR etiam ALIUS quilibet, qui satisfaciat intento Medici, aliquando assumitur, pro potione purgatoria, dissolvendisq; catharticiis dum præscripto horum aliquo, *diacarbamo* v. g. ad ℥ ℥. 3 vj. imperatur, cum aqua tali, jusculo, &c. dissolvatur, & fiat potio: hoc autem usitatum maxime

ximè est, ubi aliquando, (ut in casu præcipiti per urgentiam affectus, per temporis brevitatem, vel otium, aut alia incommoda,) non licet decocta, vel infusa apparare.

Seligitur autem ratione **QUALITATIS**, *Aqua destillata quædam*, affectam partem, & humorem evacuandum respiciens: *Iusculum*, (sic passim *Manna* cum iusculo præscribitur sumenda, simplici carnum, vel pulli alterato cum foliis refrigerantibus, pro biliolis: sic ad pituitam tabellam electuar. diacarthami præscribunt sæpiùs cum eodem:) *Vinum* aliquando *album*, cum quo passim *Mechoacanna*, & *Radix Ialappæ* (quæ nuper venit in usum ad eadem, ad quæ mechoaca præscribuntur assumenda, in substantia ad 3 j. 3 i ss. postquam etiam leviter infuderint, pro pituitosis & humoribus serosis: *Serum lactis*, *Hydromel*. &c. sed res præscripto triplici superiori modo usitatius peragitur.

Ratione verò **QUANTITATIS**, dosi liquoris, pro solvendis aliis medicamentis idoneis, varia existit, pro ratione ætatum maxime: *pueris* enim 3 ij. sufficiunt: *adultis* 3 iiij. *grandibus*, iiij. v. ad summum, quòd cum majorem quantitatem cathartorum postulent, ut purgentur, nisi ipso copiosiore humore diluas, potiones nimis inspissentur, & fiant ingratiore.

DISSOLVENDA in liquore præscripto, considerantur ratione *Qualitatis*, & *Quantitatis*.

Ratione **QUALITATIS**, dissolvuntur.) **VEL**
Pur-

Purgantia : quando scilicet liquor potionis , vel nihil , vel non satis catharticus extiterit , quod cum passim accidat , fere semper cathartica dissolvuntur. 2. *VEL Alterantia* , dulcorantia sc. saporis dulcioris , & gratioris causâ , perpetuò dissolvenda.

PURGANTIA DISSOLVENDA sunt *Vel* *Simplicia* , *Vel* *Composita*.

Simplicia sunt *Vel* *mollia* , *manna* , & *cassia* , quæ usitatissima in biliosis leviter purgandis , & leniendis affectibus pectoris , & renum. *VEL* *dura* aut *sicca* , forma pulveris sc. ut passim *Pulvis Rhabarb.* in hæmoptoë , dysenteriâ , & quovis alvi diluvio , &c. *Mechoac.* pro pituitosis & serosis humoribus usitatissimè , *Radici Jalap* , quæ jam recenter in usum venit in locum mechoacæ ,

Composita sunt *VEL* *Officinalia* , *VEL* *Magistralia* ,

Officinalia sunt *VEL* 1. *Syrupi* , ut *Syrupus Rosar. solutiv. de Cichoreo compositus cum rheo* , de *Fumar. compos.* de pomis regis sapor , si extet , *Mel rosat. colatum.* &c. *VEL* 2. *Electuaria* , quæ vel *mollia* , *Opiatæ* sc. vel *solida* , *Tabellæ* aliàs. *Opiatæ* conveniunt vel *Humoribus omnibus* , *Catholicum* : vel singulis ut *Pituitæ* , *Diaphænic.* *Indum minus.* *Benedicta laxativa* , *Hierapicra* ; *Bili* , *Diaprun. simplex* , *Diacassia* , *Triphera persica* , *Diaprun. solutiv. Elect. rosat. Mesuai. Elect. de psyllio* ; *Pituitæ & Bili simul* , *Diaphænicum* , *Indum minus* : *Melancholiæ* , *Catholicum*
Dia-

Diasenna solutiva, *Confectio hamech minor*.
Serolis humoribus, *Benedicta laxativa*.

Elect. solida, respiciunt *Vel Bilem*, ut
Elect. de succo rosar. *Pituitam*, *Diacartham*.
Elect. de citro solutivum. *Bilem & pituitam*,
Elect. de citro solutivum, *Diacarthamum*.

VEL pulvis aliquis in officiais extans, ut
Diaturbith pro *pituitolis*, & *serolis*.

Magistralia, à Medico præscribi solita, in
 usum præsentem, sunt *Infusio Rhabarb.* sem-
 per: pro biliosis maximè, dum unitatè & fre-
 quentissimè præscribitur: *Dissolvatur infusio*
3j. 3i ss. Rhabarb. elect. facta in aquis En-
dro, Cichor. vel expressionis Rhabarb. factæ in
aquis iisdem 7j. 3i ss. vel Rhabarb. infusi 3j.
3i ss. idem enim sunt.

ALTERANTIA seu *DULCORAN-*
TIA perpetuò, præter jam dicta, (*manna*
 tamen sæpè sola cum jusculo, *diacarthamum*
 etiam, *Rhabarb. & Mechoacanna*, cum vino
 albo præscribuntur sumenda) & utilitate sunt
Syrupi.

Hi autem ratione *QUALITATIS*, *VEL*
Alterantes tantum usurpantur, si decoctum,
 vel infusio satis purgans extiterit, aut etiam,
 si satis purgantium in decocto colato, vel
 infusione expressa fuerit dissolutum, iique
 partem affectam, & humorem respicientes,
 unde fructus purgationis uberrimus. *VEL*
Purgantes simul, quando contrà se res habet,
 talis autem receptissimus in omni ferè potio-
 ne, *Rosar. solutivus*.

Ratione verò QUANTITATIS, dos-
 sis purgantium dissolvendorum *in genere*
 quidem erit major, vel minor, prout deco-
 ctum, vel infusio, vel utrumque simul, aut
 nihil, vel magis aut minùs purgans extiterit.
 Cathartica enim hac quantitate dissolven-
 da, ut cum simplicibus purgantibus, (si
 fuerint decocta vel infusa) unam dosin inte-
 gram, legitimamque constituent: quod fa-
 cile est ex simplicium, & compositorum pur-
 gantium dosibus cognitis colligere, v.G. do-
 sis *sennæ* in decocto, ut sola mediocriter pur-
 get, est $\mathfrak{z} \text{ j. } \mathfrak{z} \text{ i } \beta$. *Rhabarb.* in infusione,
 ut etiam mediocriter purget, $\mathfrak{z} \text{ i } \beta$. $\mathfrak{z} \text{ } \beta$.
 Jam si decoctum præscribas ex *sennæ* $\mathfrak{z} \text{ } \beta$.
 in quo infusa fuerit deinde *Rhabarbari* $\mathfrak{z} \text{ j.}$
 pro pituitoso purgando; quandoquidem
sennæ decoctæ $\mathfrak{z} \text{ } \beta$. er tantum una tertia do-
 seos integræ, id est $\mathfrak{z} \text{ i } \beta$. qua purgat demum
 mediocriter, *Rhabarb.* verò infusi $\mathfrak{z} \text{ j.}$ est e-
 etiam tantum $\frac{1}{4}$ doseos ejusdem *Rhabarbari*
 integræ, sit, ut simul hæc juncta, conficiant
 tantum $\frac{7}{12}$ quæ nondum sunt dosis integra
 mediocris; desunt enim adhuc $\frac{5}{12}$ doseos
 perfectæ, ad quam complendam, tantun-
 dem dissolvendum erit electuarii idonei, v.G.
Diacarthami; cujus dosis cum sit $\mathfrak{z} \text{ vj.}$ si
 ab ipsis $\frac{5}{12}$ mutueris, h. e. $\mathfrak{z} \text{ ij. } \beta$. habebis
 dosin, quæ legitime solvitur, ut cum aliis
 potio mediocriter corpus evacuet, in omni-
 bus etiam mediocriter se habens. Atque hac
 ratio-

ratione dosiſ diſſolvendorum examinanda, ut omnia exacte, tutò, non fortuitò, periculoſe peragantur.

In ſpecie verò, quando liquor potionis nihil, vel leviter purgans extiterit, ſolvi poterit Monſpelii, in corpore mediocriter ſe habente, *Manna*, ad \mathfrak{z} ij. \mathfrak{z} iiij. *Caffia*, parca doſi ſolvenda, & non niſi ſumme exigente indicatione (ut ſæpe in affectibus renum, & peſtoris leniendis) eo quòd potiones admodum inſpillet, & ingratas reddat, ſi ſua doſi legitima diſſolvenda, ideò iplius ſat erit \mathfrak{z} iiij. \mathfrak{z} iiij. & ut iplius quantitas diminuta compenſetur, addendo fortiora electuar. ad \mathfrak{z} iiij. \mathfrak{z} ſ. unde & obiter, ut potionibus ſit acceptior, potiùs infundenda, ut jam Pariſiis. *Rhabarbarum* in ſubſtantia ſi diſſolvatur, ad dyſenteriam, alvi fluxum, &c. id ſit à \mathfrak{D} j. ad \mathfrak{z} ſ. \mathfrak{z} j. pulvis enim purgans \mathfrak{z} j. multum non excedet: potio enim aliàs craſſior inde & ingrator evadet. *Mechonica*, ad \mathfrak{z} j. \mathfrak{z} iſ. *Radix jalap*, ad \mathfrak{z} j. \mathfrak{D} iiij. *Syrupus roſar ſolutivus* recens, ad \mathfrak{z} iiij. \mathfrak{z} iiij. vetus enim vix ſolvitur. Alii ad purgandum rarò ſoli uſurpantur diſſolvunturque, ut neque *roſar. ſolutiv.* niſi aliquando in delicationibus, & qui facile purgantur; vel etiam aliquando, ubi decoctum valde purgans exiſtit. *Electuaria* officinarum *opiatæ* forma, ſi leviora, ut *Diaprun. ſimpl. Diacaſſ. Tripher. perſica, Diaſebeſt, Catholicum*, (licet rariffime,) ad \mathfrak{z} j. \mathfrak{z} iſ. majore

enim copia incrassant: *Diaprun. solutiv. Elect. de psyll.* ab \mathfrak{z} ss. ad \mathfrak{z} vj. ad \mathfrak{z} iij. ad summum, pro robustis; *Indum minus, Diaphænic.* à \mathfrak{z} iij. ad \mathfrak{z} vj. *Benedict laxativ.* à \mathfrak{z} ij. ad \mathfrak{z} v. Quæ vero forma *Tabellarum*, ut *Diacartham Decitro solutiv, De succo rosar.* à \mathfrak{z} iij. ad \mathfrak{z} vj. ad summum, pro robustioribus. *Infusionis Rhabarb.* dosis suprà expressa.

Dulcorantes syrupi ubi *Alterantes*, (licet usitate tantùm purgantes dissolvantur,) ad \mathfrak{z} j. \mathfrak{z} iij. ubi *Purgantes* ad \mathfrak{z} j. \mathfrak{z} iij. ad summum nisi solis ipsis solutus velis purgare, quod rariùs fit.

* USUS & FORMULA PRÆSCRIBENDI. Formula variâ existit pro liquoris varietate.

I. Si

Formula.

- α R. Fol. Sen. à stipit. mund. \mathfrak{z} ss.
 Sem. anisi \mathfrak{z} j.
 Caryophill. \mathfrak{z} j.
 Fol. Agrimon. Fumar. añ M ss.
 Rad Liquirit. ras. Passular. mund.
 añ \mathfrak{z} iij.
 Coq. in f. q. aquæ Hordej. ad \mathfrak{z} iv.
 Colentur forti expressione. F. potio.
 Cuj Elect. Diacarth. \mathfrak{z} ss. addi potest.
- β R. Decocti præscripti \mathfrak{z} iv.
 in iis dissolve Elect. Diaphœn. \mathfrak{z} j.
 Syr. Rosar. sol. \mathfrak{z} j.
 M. f. potio.

γ R.

✓ R. Rad. Cichor. \mathfrak{z} ij.
 Enul. Petrosel. Fœnic. añ \mathfrak{z} β.
 Herb. Card. bened. Cichor. Meliss.
 Fumar. Acetos.
 Summit. Lupuli añ M. j.
 Ablinth. Roman. Mss.
 Flor. Cichor. p.ij.
 Coq. omnia in f. q. aq. comm. pro
 Apozem. In cuius \mathfrak{z} iv. dissolve
 Elect. Diaphœn. \mathfrak{z} vj.
 Syr. Ros. Sol. \mathfrak{z} j.
 M. F. potio.

♂ R. Specier. dictar. pro Decocto com-
 muni aut Magist. q. f. adde.
 Fol. Senn. \mathfrak{z} iiβ.
 Sem. Anis. Fœnic. añ \mathfrak{z} iβ.
 F. Decoct. in f. q. aq. comm. ad \mathfrak{t} hiβ.
 Colaturæ dentur \mathfrak{z} iv. pro dosi.
Vel

R. Specier. dict. pro Decocto comm.
 aut magist. q. f. adde.
 Fol. Senn. \mathfrak{z} ij.
 Rabarb. Agaric. añ \mathfrak{z} ij.
 Tamarind. \mathfrak{z} iiij.
 Semin Anisi. Fœnic. añ \mathfrak{z} iβ.
 Coq. in f. q. Aq. Com. ad \mathfrak{t} hiβ.
 Colaturæ \mathfrak{z} iv. dentur. pro dosi, cum
 Syr. Ros. sol. \mathfrak{z} j.

♂ R. Fol. Senn. à stipit. mund. \mathfrak{z} β.
 Sem anis. \mathfrak{z} j.
 Agar. rec. trochisc. \mathfrak{z} iβ.
 Infunde per noctem in Decocti Beton.
 C 3 &

& vini albi part. æq. Manè factâ
expressione. Colaturæ q. s. ad do-
fin, adde.

Spec. Diacarth. ℥j.

Syr. ros. sol. cum. Senn. ℥j. M. f.
potio.

R. Rhab. ℥ij.

Agarici. ℥iv.

Cinnamom. ℥ss.

Infundantur per noctem in Aq. Card.
bened. q. s. Seu. ℥iij.

Manè in Colaturâ dissolve.

Elect. Diaprun. sol. ℥ij. M. f. potio.

R. Rad Mechoacan. aut Jalap. ℥ij.

Infunde in Vini albi q. s. Dosis ejus. ℥j.

§ R. Rad. Polypod. Liquir. añ ℥iij.

Herb Fumar. Agrimon. añ Mss.

Flor. Borag. Bugloss. añ P. j.

Fol. Senn. ℥ij.

Tamarind. ℥ij.

Sem. Anisi. ℥j.

Coq. in s. q. Aq. com. ad ℥iv.

In Colat. Infunde.

Rhabarb. Agar. trochisc. añ ℥ij.

Spicæ nardj. Cinnam. añ P. vj.

Manè in expressione forti dissolve.

Elect. Diacathol. ℥ij.

Syr. Ros. sol. ℥ss. M. F. Haustus.

¶ R. Conf. Hamech. aut Elect. Diaca-
thol. ℥j.

Aq. Fumar. ℥iv.

M. f. potio.

I. Si liquor ex decocto superiorum aliquo constiterit, præscribitur. 2℥. &c. (id est materiam dictam) fiat decoctio in liquoris idonei s. q. ad ℥ iij. vel ℥ iij. vel sine hac expressione, fiat decoctio in &c. q. s. cape de colatura ℥ iij. ℥ iij. (utrumque enim utilitissimum) in quibus dissolve, &c. fiat potio, quam sumat cras manè, cum custodia, levi cœnâ præcedente. Quod si nolueris decocti formulam ad longum præscribere, sat fuerit definitis laxantibus, & propolitis, præscribere decocti v. g. Endiv. Agrimon. Capillor. veneris q. s. fiat potio, &c.

II. Si ex decocto officinali. 2℥. &c. (dissolvenda) cum decocti talis q. s. fiat potio, &c. aut inverso ordine, 2℥. &c. (id est decocti talis ℥ iij.) in quibus dissolve, &c. fiat potio. Hoc idem etiam usurpatur passim, cum decocto purgante communi officinarum.

III. Si ex infusione. 2℥. &c. (id est, infundenda,) fiat infusio in liquoris dicti, q. s. (suprà cineres calidos, per horas 12. vel per noctem, si lubeat, vel sine hac temporis notatione)

C 4

tatio-

Vel

R. Elect. Diacarth. ℥vj.

Aq. Cichor. ℥iv. M. f. haustus.

Vel.

R. Spec. Diaturb. cum rheo. ℥j.

Crystall. Tartari ℥j.

Aq. Cichor. ℥iv. M. f. potio.

tatione,) *expressione factâ, dissolve, &c. fiat potio.* Aliàs brevius præscribitur. ʒj. *expressionem 3j. ʒiſſ. Rhabarbari factam in aqua idonea, in quâ dissolve, &c. fiat potio.*

Nota adum etiam, ubi infunditur *Meschoaca*, & radix *Ialap*, præscribi speciatim, in vino albo infundatur, exhibeaturque manè cum *eustodia* (line facta *expressione*,) ad 3j. ʒiſſ.

I V. Si ex decocto & infuso. ʒj. &c. (id est, necessaria decoquenda,) fiat decoctio in liquoris idonei q. s. in colaturæ sufficienti quantitate infunde, &c. (id est, suprâ dicta in infusione,) *expressione factâ dissolve, &c. fiat potio*, quæ ratio hodiè usitatissima.

V. Si absque his, cum alio liquore potio præscribatur. ʒj. &c. (catharticum dissolvendum, v. G. *dicarthami 3vj.* pro pituitoso purgando,) cum talis liquoris s. q. fiat potio.

U T I L I T A S. Potio in genere quidem utilis, ubi adest purgandi indicatio, & humores morbifici, vel ante coctionem minuendi: (minorare, & medicamentum minoratum vocant,) vel jam cocti, præparatique ad evacuationem, corpore libero ac meabili eradicandi, aut aliàs excludendi, sine hoc apparatu; quod cum triplici medicamenti formâ soleat fieri, potione, bolo, pilulis, (pulvis enim & tabellæ purgantes, ut & syrupi non nisi liquore solutâ, formâ potionis, in usum commodè veniunt.)

Potio in specie præferenda; Ubi humores,
ratio-

ratione situs, in primâ regione maximè ita-
bulantur, & illic citra ullam corporis per-
turbationem educendi, neque trahendi à
longinquis. Hac enim forma liquida, quan-
doquidem vis purgatrix, cum liquore in al-
vum ilicò prolapsa, eam cum ipso confestim
permeat, egrediturque, non potest vis pur-
gatrix in ventriculo, & alvo, per exiguam
moram, spiritum suum catharticum copio-
sius, vel aliùs in remotiora diffundere, (li-
cet ab ipsis etiam, per consecutionem, quæ-
dam evacuatio consequatur,) nisi validiora
medicamenta decoquas, vel dissolvas, ac
majore copiâ, quod ita tutò minimè perfici-
tur, quo in casu pilulæ ideò meliores, qui-
bus diutius cunctantibus, vis eorum tandem,
etiam in habitum diffunditur. Ergò potio in
affecto ventriculo, partibus vicinis, pan-
create, mesenterio, liene, hepate, & aliis
regionis inferioris, utilissima.

Ratione verò speciei humorum evacuando-
rum, formâ potionis, (ut etiam boli,) me-
lius convenit temperamento, naturis, affe-
ctibus biliosis, quàm pilularum solida for-
ma: quia ad humectandum, leniendum,
refrigerandum etiam (qualia postulat ista
constitutio calida, & sicca) forbilia, & a-
ctu liquida aptiora, ideò usurpanda, nisi
ventriculi summa adsit imbecillitas, & dis-
cinctum robur, quod liquida magis dissol-
vunt: tunc enim bolo vel pilulis utendum.
Utilissima etiam melancholiæ purgandæ,

quòd hic humor siccitate squalidus , madore etiam actuali velit perfundi , viæ simul , per quas evacuandus lubricari , omnia laxari , humectari. Pituitosis etiam potio utilis , nisi ventriculus admodum infirmus , & modò pituita in regione primâ , vel etiam secundâ reperiatur : ubi enim in tertiâ consistit , & partibus remotis vix frugifera , nisi ex validioribus , & copiosis catharticis , à quibus periculum.

Confert etiam præsentibus obstructionibus , à crassis , siccis , densatis humoribus , æstatis tempore , ut hyeme pilulæ.

Potio corroborans.

POTIO CORROBORANS , quæ aliquando & *julep* , & *potus* , alias etiam *potio cardiaca* appellatur , est forma remedij liquida , ex confectiione , vel pulvere cardiaco , ac syrupo , dissolutis in liquore idoneo , ad partium principum robur confirmandum , vires infirmas instaurandas , & proprios cordis affectus.

In ea tria perpenduntur. *Compositio. Usus. Utilitas.*

In COMPOSITIONE duo consideranda. 1. *Liquor idoneus* , ex quo. & 2. *Dissolvenda* in eo.

LIQUOR potionis cardiacæ consideratur ratione tum *Qualitatis* , tum *Quantitatis*.

Ratione QUALITATIS , Præscribitur

VEL

VEL *Aqua stillatica cardiaca sola*, *borraginis*, &c.

VEL *Aqua destillata*, & *succus simul*, quod usitatissimum; rarissimè enim solus succus, ut & rarò & inutilitè, decocta vel infusa assumuntur.

Ratione QUANTITATIS, dosis eadem, quæ portionis purgantis, & julepi, ℥iij. vel ℥iiij. existit, licet æstare, vigente calore per febres, & calidos affectus, major ipsius quantitas possit præscribi.

DISSOLVENDA attenduntur ratione *Qualitatis*, & *Quantitatis*.

Ratione QUALITATIS, dissolvitur perpetuò *Syrupus cardiacus idoneus*. Præter hunc dissolvuntur etiam semper;

1. VEL *Confectio cardiaca sola*, ut passim & usitatissimè, *Confectio alkermes*, de *hyacintho*, &c. vide julepum.

2. VEL *pulvis cardiacus solus*, isque *Vel simplex*, ut *Rasura cornu cervini*, *Corallium*, *Bolus armena*, *Terra sigillata*, *Perla*, *Fragmenta prætiosa*, *Unicornu*, *Lapis bezoar*, aliquando præscribendus, atque pro urgentia & varietate affectuum, ac indicationum seligendus. *Vel compositus*, pulvis scil. electuarii alicujus officinalis, (ut *diamargar. frigidi*, &c.) passim usitatissimus, & præscribi solitus, pro ejusmodi cardiacis potionibus, ut simplex aliquando tantùm, sed rariùs.

3. VEL *confectio*, & *pulvis simul*.

Ratione QUANTITATIS, præscribitur Syrupus ad $\mathfrak{z}j$. $\mathfrak{z}i\mathfrak{s}$. Confectio cardiaca à $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{s}$. ad $\mathfrak{z}j$. $\mathfrak{z}i\mathfrak{s}$. ad summum. Pulvis cardiacus à $\mathfrak{z}j$. ad $\mathfrak{z}ij$ vel $\mathfrak{z}j$. ad summum. Quòd si tamen rarior fuerit, & pretiosior, $\mathfrak{z}j$ non excedat, sic fermè à $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{s}$. ad $\mathfrak{z}j$. Fragmenta etiam pretiosa, & unicornu, à gr. v. ad $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{s}$. Lapis bezoar, ad gr. iv. vj. Confectio, & pulvis simul, ita præscribuntur, ut dictam dosin compleant, modo hujus, illiusve, pro lubitu, majorem quantitatem assumendo, vel partes æquales.

U S U S est in unam dosin, urgente necessitate, quacunque diei hora, vel morbi tempore.

* Hæc autem FORMULA PRÆSCRIPTIONIS: Recip. &c. (id est liquorem,) in quo dissolve, &c. fiat potio, vel potus, quem sumat tali hora.

Ad-

Formula.

- * R. Aq. Meliss. Card. bened. añ $\mathfrak{z}i\mathfrak{s}$.
 Syr. condit. citri. $\mathfrak{z}j$.
 Conf. d' Alchem. $\mathfrak{z}j$. M. f. potio.
- ♠ R. Aq. Rosar. $\mathfrak{z}ij$.
 Naphæ. $\mathfrak{z}j$.
 Cinnam. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{s}$.
 Conf. d' Alchem. $\mathfrak{z}j$.
 Margarit præpar. Corall. præpar.
 añ $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{s}$.
 Manus Christi perlat. $\mathfrak{z}vj$.
 M. f. potio.

Adverte, quia quædam dissolvuntur in potione cardiaca, posse formula jam dicta præscribi, vel sine hac expressione dissolutionis, usitatissimè omnia ingredientia præscribi, addi tantùm, *fiat potio*.

UTILITAS insignis est ad proprios cordis affectus varios; syncopen, palpitationem, &c. malignos affectus, venena, & ubi robur ipsi afferendum, à quocunque morborum impetu debili, ac prostrato, vires ejusdem, ac partium principum, & totius, per eorum sævitiem, & durationem præsentis fovendas, deperditas instaurandas, debiles confirmandas, & reponendos exhaustos spiritus.

Potio alterans.

POTIONEM ALTERANTEM appello, *formam etiam medicamenti liquidam quamlibet, quæ neque purgandis humoribus noxiis, neque confirmandis viribus afflictis dicata, ad alterandum vario modo, aut etiam vacuandum, sine purgante tamen, (ut ad calculum renum excludendum, &c.) in unam vicem ac dosin, ore sumenda præscribitur.*

COMPOSITIO ipsius eadem quæ corroborantis est, ex *liquore scil. ad icopum idoneo, aquâ destillatâ solâ, vel addito ipsi succo, aliquando decocto commo-*do, *pulvere* convenienti, pro indicationum varietate admodum diverso, & *syrupo* apto ad intentionem: quæ omnia præscribun-

tur dosi , & formula potionis corroborantis , ut ex uno alterove exemplo sequenti patebit.

Potio somnifera, vires à vigiliis exhaustas instaurans , ac roborans.

℞. *Aq. Papaver. rhead. vel Nenuphar. & Lactuc.* añ ℥ij. *Syrup. Papav. albi* ℥j. *Syrup. Violac* ℥j. *Conf. alkerm.* ℥ss. *fiat potio, quam sumat hora somni.*

Potio ad lumbricos , quæ simul cardiaca.

℞. *Aq. Portulac. Gram.* añ ℥ij. *Conf. de hyacinth.* ℥ss. *Pulver. lumbr. terrest. siccator.* ℞j. *Corallinae, & Rasur. cornu cervi,* añ ℥ss. *Syrup. de limomb.* ℥j. *fiat potus.*

Potio ad partum promovendum.

℞. *Vini Hippocr. ex infusione cinam. & di-
flamn. cum vino albo facta,* ℥iv. vel v. *Aq. cinamom.* ℥ss. *Consect. alkerm.* ℥j. *Croc.* ℥ss. *Syrup. de artemis.* ℥j. *fiat potus.*

C A P. IV.

D E S Y R U P O.

SIMPLICIA varia, herbæ, radices, semina, fructus , flores , & cætera , aut horum succi , urgente necessitate , in promptu ad manus , & usum semper quovis tempore , hyemis & autumnii præsertim ; non prostant , ex quibus decocta , infusa , aut etiam satis integra , vel viribus indelibatis semper asservari diutius non possunt , sine labe , vel si suppetant intemerata , affectus

urgen-

urgentia, aut alia incommoda non dant perpetuò illas inducias, quibus facilè aut promptè apparari possint utiliter in varias formas, aut facultates eorundem elici: Sympliciorum occasio hinc & necessitas: vires stirpium namque diversæ sic asservatæ, reconditæque, sacchari vel mellis beneficio, forma syrupi, premente necessitate in promptu ad usum præstò sunt, explendis indicationibus variis, eæque integræ sine vitio conservantur, saporis gratiam habentes sibi comitem, ita ut syrupi sint conditura veluti quædam liquoris medicati, succi, decocti, infusionis, in quorum sinu latent medicamentorum facultates.

Syrupus autem Arabum medicorum inventum est, & Græcis veteribus vix innotuit: oxymellitis solius, & mulsæ mentio apud Galenum, & Hyppocratem, quorum exemplo Mauritanii, suam Pharmaceuticam Sympliciorum suppellectile varia exornarunt. Recentiores Græci, ut *Albucasis*, Serapionem vocant eum.

Nominis verò rationem, alii Græcam faciunt, quasi τῆς ἐκπύας ὁπὸν alii Arabicam; sed res est non magni momenti.

Quicquid sit, sumitur hodie etiamnum *Syrupi* nomen, vel *proprie*, pro eo, quem describemus, & qualis passim varius extat in officinis, vel *improprie*, pro decocto humores coquente, seu Apozemate, ut Rondeltius & Joubertus scripserunt, vel pro Ju-
lepo

lepo etiam alterante, ut & hodiè passim in Italia *Serapium* appellant, quòd fortè Juleporum basis syrupus, Montpelii vero jam

SYRUPVS, est medicamenti forma fluida ex decocto, vel succis, aut infusione conflata, saccharo, vel melle condita, atque in eam consistentiam cocta, ut gutta in marmore non diffuat, ad alterandum, vel purgandum comparata.

Duplex statuitur in præsentiarum: *Alterans*, qualem veteres, & nuperrimi ævi Medici maxime usurparunt, & *Purgans*.

Syrupus alterans.

ALTERANTIS SYRUPI definitio repetenda ex iis, quæ supra diximus in *Apozemate* alterante, ut & *differentiæ* ibidem relatæ.

Est autem lucidioris methodi, usus, præscriptionis gratia, : *Officinalis* & *Magistralis*.

OFFICINALIS seu USUALIS est, qui passim prostat apud Pharmacopœos, cujus hic mentionem faciemus, quia in ejus usu, & ratione præscribendi, multa occurrunt scitu necessaria, post deinde enumeranda.

Hic autem variè dividitur, tum ratione virium, tum ratione compositionis.

Differentiæ sunt à viribus, considerantur *VEL In genere*, quod alius sit *calidus*, *frigidus*, *humectans*, & *siccans*, *temperatus*. *VEL in specie*, respectu ad humores, aut corporis alias partes.

Ratione Humorum, nos alterat *VEL in primis*, quòd pro ipsorum specie varia pertinet.

tinet; alterans, coquens, digerens, præparans bilem, pituitam, melancholiam, sanguinem; VEL in secundis, quosensu continetur incidens, attenuans, incrassans, detergens, adstringens: VEL in tertius: quò referuntur bechici, lenientes, expectorantes, diuretici, sudoriferi, saxifragi, menagogi, pycnotici, alexiterii, corroborantes.

Ratione partium, quos proprietate magis affectant, alii cephalici, cardiaci, &c. quos in materiae medicae penu licebit inquirere.

Officinalium divisionem proponemus, jam secundum compositionem & facultates, secundum genera solummodò consideratas: quia reliqua ad materiam medicam spectant magis: ulitatorum catalogum simul exhibituri, & quia alii hîc in usu sunt, qui alibi obsoleti, & contrà, nec idem apud omnes in usu numerus, notandum erit obiter, quibus affixus erit asteriscus, illos Monspeliî ex recepto more ulitatiores esse.

Syrupus officinalis alterans, componitur vel ex I. Succis solis, & hic vel est Temperatus, de Succo borraginis. h. * de Buglossa, * Byzantinus Mesuæi, de Fumaria simplex, Oxymel simplex Refrigerans, * Acetosus simplex, seu oxysacchar. * de Agresta, seu de omphacio, atetosæ succo; * Alexandrinus, seu Iulep. rosatus, de Acetositate citri, Berberis, i. e. oxyacanthæ, * Cydoniorum, Cichorii succo, Endiviæ succo, * Granatis acidis, Granatis dulcibus, * Limonibus, * Pomis redolentibus, Ribes,

Ribes, violarum. Calefaciens, de *Betonica simplex*, *Miva cydoniorum* moderatè, *Miva cydoniorum aromatica*, *Oxymel scylliticum*, moderatè. II. Infusione, estque Refrigerans, de *Nymph. simpl.* *Papaveris rheas*, de *Rosis siccis*. III. Decocto, estque Refrigerans, de *Cichoreo compos.* * de *Injubis* moderate, *h.* * *Papaveris albi*, *h.* Calefaciens, de *Althea Fernelii*, de *Betonica compositus*, de *Corticibus citri*, de *Calamintha*, *Hyssopo*, *Præssio*, *Duabus radicibus*, 5. *radicibus*, de *Stæchade*, de *Tussilagine*, *h.* IV. Infusione facta in *Succis* & Decoctione simul, estque vel Refrigerans, *Oxysacch. compos.* de *Portulaca*,

Calefaciens, * de *Absynth.* * *Mentha*, *Oxymel comp.*

Liquore alio & Decoctione, estque vel Temperatus, * *Capillorum veneris* calidus moderatè. Vel

Calefaciens, de *Arthemisia*. V. Decocto & Succo, estque vel Temperatus, *Byzantinus compositus*. Refrigerans, *Acetos. comp.* moderatè, de *Endivia compositus*, * *Myrtinus*, de *Nymph. compositus*. Calefaciens, de *Euputor. de Fumar. compos.*

Cæterum, ut ex his simul elucescit, quomodo se habeant syrapi alterantes in primis qualitatibus activis, ita & notes obiter, ratione passivarum omnes exsiccare simul, paucos verò quibus affixa litera *h.* humectare, quàm autem ex his partes varias respiciant,

cient, aut humores diversos concoquant, ex materia medica repetendum.

MAGISTRALIS est, qui in rem præsentem, ex paucioribus, aut pluribus simul, pro indicationum varietate, quibus satisfaciant, à Medico recenter præscribitur.

Hujus divisio, ac differentia, ex illis quæ in syrupo officinali, tum supra in Apozemate alterante diximus, petenda.

In eo tria consideranda. *Compositio, Usus, Utilitas.*

COMPOSITIO. In Compositione quatuor consideranda. 1. *Materia* ex qua, seu *Liquor*: 2. *Dissolvenda*: 3. *Clarificatio*: & 4. *Aromatizatio*.

MATERIA ex qua, consideratur ratione *Qualitatis, & Quantitatis*.

Ratione QUALITATIS, duplex est. *Remota*, simplicium sc. variæ partes dictæ in Apozemate: & *Propinqua* triplex, *Decoctum, Succus, Infusum* aliquando, ex priorè vario modo comparata, de qua agendum in præsentia.

α DECOCTUM autem, ex quo fit syrupus, idem est, quod decoctum Apozematis alterantis, ratione eadem, ex iisdem, eodem modo, ac formula constandum, atque præscribendum, de quo plura hoc loco non differemus.

SUCCUS ex foliis, fructibus, & floribus contulis expressis elicitur, ilque depuratus efficaciter, & utilissimè assumitur, ac
ube-

uberiore cum fructu, quàm decoctum, siue sit roborandum, siue alterandum vario modo.

Trifariam autem pro syrupo conficiendo venit in usum.

β 1. VEL enim merus assumitur, siue solus, siue ex variis depromptus, idque aut *ex foliis*, *Borrag.* *Bugloss.* *Lupul.* in melancholic. *Acetos.* *cichor.* *endiv.* in biliosis, &c. & aliis, pro varietate quorumvis indicantium,) aut *ex fructibus*, (ut ex *Limonib.* in biliosis, *Pomorum*, in melancholicis,) estque calore blando, ac relidentia accuratè depurandus à fæcibus, à quibus occasio corruptionis.

γ 2. VEL in eo ad maiorem efficaciam, aut alium scopum, & indicationum consilio exultante, alia decoquuntur, & usitatè ferè, Succorum depuratorum ℥iij. ℥iv. pro quantitate syrapi comparandi, assumuntur; decoquenda verò, partem, affectum, humorem respicientia, dimida dosi Apozematis præscribenda.

δ 3. VEL commodiùs in eundem finem, specifica, & efficacia idonea tantùm infunduntur, radic. sem. flor. aromat. maximè, & ferè pro syrapi quantitate succi ℥iij. siue ij. præscribuntur, in infundendorum verò pro eorum efficacia, & energiâ. ℥ij. ℥iij.

ε III. INFUSUM aliquando, pro materia liquida syrapi assumitur, comparandum ex idoneis, agendi vj, insignibus, aromatis ferè, (cujus ratio ex superioribus, in potione purgante, petenda.)

Ratione QUANTITATIS, dosis decocti colati, ac succi depurati, vel infusi, est ℥ij. ℥iij. ad summum, prout usum syrupi volumus esse brevem, diuturnum, rariorem, & frequentiore.

DISSOLVENDA in jam dictis, ad eorum conservationem, adde & saporis gratiam, perpenduntur ratione *Qualitatis & Quantitatis*.

Ratione QUALITATIS. Dissolvitur 1. VEL *Saccharum*, quod quidem omnibus calidis affectibus & frigidis aptius, & ægrotantibus acceptius efficitur; Vel aliquando *Mel*, in affectibus frigidis capitis, thoracis, vel ubi magis calefaciendum, incidendum, detergendum, recreandus languens calor natus.

2. VEL sæpe etiam simul cum *saccharo Syrupus officinalis*; sed tum minuendum *saccharum*; syrupus enim *saccharum* solutum est, præscribiturque tunc, *sacchari q. s.*

3. VEL Præter dulcorantium decoctorum aliquod, perpetuò dissolvendum, etiam aliquando ad majorem energiam, dissolvuntur in syrupo quidem ex decocto maxime, aliquando & in eo, qui ex infusione, *Succi depurati folior. fructuum*, supra in Aromate alterante, *Liquoresve alii, acetum, vinum, &c.* quæ omnia ibidem vide.

Ratione QUANTITATIS, *Saccharum* dissolvitur pari cum liquore quantitate, vide adversiones: *Mel* etiamnum ubi assumitur, aut *Syrupus* ad ℥v. ℥vj. *sacchari* verò q. s. *Succi*
ad

ad \mathfrak{z} vj. plus minùs pro decocti vel infusi quantitate.

CLARIFICATIO & AROMATIZATIO.
Vide in Apozemate.

USUS & FORMULA PRÆSCRIBENDI.

In Usu syrupi tum officinalis, tum magistralis tria methodicè considerabimus. 1. *Quomodo*, sive quam *consistentia*, an per se forma, qua conspiciuntur fluida, an verò juleporum instar, diluti liquore idoneo. 2. *Quâ quantitate*, seu *dosi*. & 3. *Quo tempore* præscribi debeant, & exhiberi. Neque plura circa rectam & legitimam ejus administrationem, ac præscriptionem videntur esse perpendenda.

Quod ad Modum, quandoquidem syrupus per se sumtus, nec ullo liquore solutus, minùs altè penetrat, nec subitò aut facilè, cum virium eodem servato tenore, vel in partes, affectus, aut humores alterandos tardius agat; syrupus verò forma Julepi dilutus, contrà altius, faciliùs, ac pròmtius se infinuat ad partes, & humores noxios, visciditate nil morante, atque viribus integrioribus ad distantiores, & penitissimos recessus perveniat, ac penetret, quàm ubi syncerus; citius alteret, quæcunque tetigerit, pro partium affectarum, affectuum, causarum alterandarum vicinia, ac distantia, ac discrimine, hac vel illa forma præsertim erit utendum.

Hinc

Hinc *Syrupi Synceri*, per se præscribuntur passim, sumunturque. i. Ad intercipientas, inhibendasque crassando fluxiones, impetu in fauces, pulmonem, ventriculum irruentes, lentoris enim ope diutius in ore cunctantes, nec præterlabentes, subito humorem illapsum facile sistunt, suntque ex cochleari sumendi, oreque diutius continendi. 2. Ubi gutturis raucedo, & lenienda trachæ asperitas: quod lentore suo obli-
nente commodissime præstant, sensim deglutiendo, vel lambendo ex cochleari in-
itar eclegmatum. iii. Ad expectorationem, & materiæ in pulmonibus infractæ, ac collectæ *ἀραιά, λεπτή*, sensim ex cochleari lambendo, aut cum baculo liquiritiæ sumendo. iv. Ad tussim mitigandum, ex cochleari, vel cum baculo liquiritiæ etiam-
num sensim lambendo. v. In ventriculi mor-
bis & affectibus frigidis maxime, (calidi enim & sicci, ut & affectiones ejusdem biliosæ fervidæ, humiditate volunt perfundi, nisi robur ipsius omnino dissolutum) licet & usitatus soleant dissolvi liquore parciori, si syrupum de absinthio ferè excipias, & ubi præsertim adest roborandi, & astringendi consilium. vi. In partibus etiam ventriculo vi-
cinis, ad quas sine vehiculo facile perveniunt.

Dilutus verò, *solutusque* forma julepi; i. Affecto hepate, liene, me senterio. ii. Laborantibus præsertim capite, corde, pulmone. renibus, vesicæ, utero, habitu
cor-

corporis, artubus: ad quæ syrupi virtus vel vix, vel tardius, vel admodum refracta aliàs pervenit.

Præscribitur autem *dissolvendus cum liquore* idoneo, & appropriato, qui vel humorem, vel affectum, vel partem, vel omnia simul respiciat: utilitatè verò cum *aqua stillaticia* idonea; cum *decocto* appropriato, quod aqua longè efficacius, cum *jussulo carnum pulli*, eoque simplici, vel, ad majorem vim & effectum, radicibus, foliis convenientibus alteratum, ut infra.

Quod ad **QUANTITATEM**, considerari poterit tum *continua*, tum *diserta*.

Quod ad *continuam*, seu *dosin*, syrupus officinalis alterans præscribitur ab ℥ss. ad ℥iſs. ℥ij. ad summum, circa quam dosin ittiectius definiendam, hæc sequentia maximè perpenduntur. i. *Partis affectæ*, & *alteranda situs*, atque distantia: ubi enim syrupi vis ad disita remotaque meare debet, dosi majore, & summa, si volueris, erit præscribenda: aliàs vix fructum ullum ex operatione percipies, quòd itinere longo vires ipsus admodum frangantur, nisi liquor, cum quo dissolvitur, efficax: ii. *Affectus* ipsius, *causarumque* morbosicarum *actio*, *qualitas* intensa, vel remissa, illa mediam vel summam dosin postulat, hæc minorem. iii. *Ætas*, infantulis enim minima ℥ss. pueris minor ℥j. erit pro summa. iv. *Syrupi ipsius efficacia*, & vis agendi insignis: hinc *syrupum*

syrupum de papavere ab ℥β. ad ℥j. satis fuerit præscribere, ob vim ipsius narcoticam: *In-suarvitas* etiam minorem postulat, ut passim in *syrupo de absynthio*, ad ℥j. 5. *Modus utendi*: qui enim sensum lambendo, ad varios asperæ arteriæ, pulmonum, affectus deglutendus, quia maiore quantitate non possunt assumi, & illicò præterlabuntur, sine multo effectu, ideoque sæpius iterandi; in frequentem usum, sæpius repetendum, ad ℥iv. v. vj. præscribuntur, ita ut non contineantur tunc sub ista regula tradita. Idem dicendum de iis, qui ad sitim per morborum æstum extinguendum: quia eorum usus frequens, ideo & ad ℥iv. v. vj. præscribuntur.

Liquoris verò *quantitas*, pro iis dissolvendis, se habet ad instar juleporum, ad ℥iij. ℥iv. minùs tamen præscribere poteris in ventriculo affecto, & partibus vicinis, plus verò ad sitim moderandam, ut per febres, & in calidis, & æstuantibus quibusvis morbis, æstate maxime.

Quod ad *Quantitatem discretam*, digestivi possunt assumi, mane & vesperi longe à pasto; qui verò ad sitim, ad tussim, *ἀντὶ τῆς πύρεως*, sæpius & frequenter, qui ad somnum, semel hora somni, neque nisi urgente necessitate repetendi. Cæteri rariùs sæpius, assumuntur, prout indicantia ferunt.

Quod ad SUMENDI TEMPUS, syrupi præparantes, & ad humorum digestio-

nem compositi, mane 4. vel 5. horis ante cibum, ne ipsorum vis à cibo recentè assumpto, vel nondum confecto, obtundatur; possunt & circa vesperam sumi ubi humorum digestio acceleranda, sed longè à pastu, ventriculo inani, qui ad tussim, quavis hora ipsa molestat: qui ad somnum, & sistendas fluxiones, hora somni, qui ad *ἀνακάθαρσιν*, sive expectorationem, manè: qui ad litim ipsa urgente; cæteri quivis, quantum fieri poterit, vacuo ventriculo exhibeantur.

Quod ad *syrupum magistralem*, usus ipsius est etiam vel per se, vel diluitur cum aqua, aut liquore idoneo, juscule simplici, vel composito, sumiturque uti dictum de officinali.

* Hæc autem FORMULA PRÆSCRIPTIONIS.

i. Si

*

Formula.

℞ R. Rad. Glycir. ras. ℥ij.

Herb. Tusil. M iv.

Capill. ven. ℥j.

Hysop. ℥ss.

Macerentur horis 24. in f. q. aq. comm.

deinde coq. ad consumptionem

partis dimidiæ. Colaturæ adde.

Mellis despumat. Sachari albi añ ℥vj.

Fiat Syrupus perfectus de Glycer-
ryza dictus.

℞ R.

I. Si ex decocto. ʒ. materiam Apozematis alterantis, fiat decoctio in ꝯc. q. s. cape de colatura, ꝯc. in quibus dissolve, ꝯc. fiat Syrupus perfectè coctus, clarificatus, & aromatizatus cum ꝯc. reponatur in ampulla vitrea, in loco tuto. Capiat de eo Syrupi ʒij. ʒiſs. ʒiij. per se, vel cū ꝯc. tali hora, toties in d'e. ꝯc. vide suprà.

II. Si ex succo eoque mero. ʒ. succi de tali re contusa, recenter expressi, rectè depurati, ꝯc. in quibus dissolve, ꝯc. fiat Syrupus.

D 2

III.

ß R. Succi Beton. depur. ℥iij.
Sachar. alb. ℥iſs.
Coq. in Syrupi consistentiam.
dicitur Syr. de Betonica.

Vel.

R. Succi Apii, Intybi sativi añ ℥ij. -
Bugloss. Lupuli añ ℥j.
Coquendò purgentur dum clarescant,
& cum Sach. ℥iij.
Coq. in Syrup. Byzantium.

γ R. Succi Menth. ℥j.
Cydon. Granat. acid. depur.
Infus. Ros. rubr. añ ℥ſs.
Sachar. alb. Mell. despum. añ ℥iſs.
Pulv. Diarrh. Abb. in nod. lig. ʒſs.
F. Syrup. de Menthâ dictus.

δ R. Succi Cichor. Endiv. Acetos. Limon. añ ʒij.
Infunde iis Magarit. præpar. Corall. præp. añ ʒij.
Adde Sach. q. s. F. Syrup.

ε R.

III. Si ex succo, cui alia decoquantur, vel infunduntur. ℥. succi recenter expressi, ac depurati, &c. in quibus decoque vel infunde, &c. cape de colatur. &c. in quib. dissolv. &c. fiat Syrupus.

IV. Si ex infuso. ℥. &c. Infundantur, in talis liquoris q. s. cape de colatura levi expressione adhibita: &c. dissolve.

UTILITAS Syrupi jam in genere satis suprà declarata, siue officinalis existat, siue magistralis: universim enim institutus ad conservandas varias vires stirpium, quibus decocta ex iis parata, succi expressi, infusiones fuerint imprægnatæ, quò ad manus esse possint, urgente necessitate, integræ, & efficaces, ad varios usus.

Officinalis etiam in specie inservit, variis medicamentorum formis effingendis, constituendisque; sic & Apozemata ingreditur, & julepos, ac potiones, ad dulcorem, gratiam, & vires etiamnum, sic & ad opiatas, pilu-

ε R. Flor. Borag. rec. ℥ij.

Affund. iis Aquæ calidæ ℥ viij. stent.

in Infusione per horas 24. Deinde Floribus his (factâ prius expressione) abjectis, infusio reassumptis novis floribus secundò atque tertio iteretur. Postea.

R. Colaturæ hujus ℥v.

Sachar. clarif. ℥iv.

Coq. ad formam Syrupi.

pilulas, condita, eclegmata, trochiscos assumitur, ad formam, consistentiam, & unionem compositi medicamenti, atque ejusdem conservationem.

Magistralis verò ut olim, sic & hodie, & nuper in usu maximè fuit, ad præparationem humorum. & corporis, pro καὶ ἀπορρεῖ felici necessariam, de qua vide alterans Apozema: ad alterandum vario modo tum corpus, tum ejusdem partes varias, ipsarum intemperies varias emendando, tum humores vario modo peccantes: vide ibidem alterans Apozema.

In *summa*, ad omnes internos affectus, ad causas eorum procreatrices, ad partes ab ipsis vario modo afflictas alterandas, & roborandas, idonea & specifica quævis medicamenta, ab indicantibus suggesta, in syrupi formam reduci possunt: ita ut ipsius utilitas quàm latissimè se extendat, ad quosvis demùm affectus ad hydropem, luem, &c. Præscribi autem maximè potest; ubi diutiùs alterandum, vel vires fovendæ perenniter: (cùm aliàs iste labor cum nova Apozematis, julepi, potionis præscriptione, sæpius esset recenter cum molestia repetendus.) Hinc in morbis & affectibus longis, chronicis intemperiebus partium, quæ jam altè radices egere, ita ut continuò sit alterandum, utilissimus. Tamen, quia usualis ferè prostat in eum finem, nisi putaveris vel minùs efficacem esse in eo vim, vel non constet ex

iis, quæ specificæ indicationes postulant, vel speres posse haberi efficaciorē, rariùs præscribendus.

Syrupus Purgans.

SYRUPUS PURGANTIS definitio, ac divisio, pro humorum varietate, etiam ex Apozemate repetenda.

Est autem *syrupus purgans* duplex in præsentia: *Officinalis*, & *Magistralis*.

OFFICINALIS dividitur hîc maximè, ratione tum compositionis, tum virium præcipuarum, ut patet ex hac tabula.

Syrupus officinalis purgans componitur vellez	decocto facto in	Succo, & purgat	ut Syrupus de Fumaria comp. *	melancholiam de Epithymo.
	infusio: ne, in	aqua, & purgat	bilem * de lich, comp.	mixtos humores Dissereos.
Syrupus officinalis purgans componitur vellez	Succo, & purgat	melancholiam de Pomis regis sapor, v. G.	bilè.	Rosar, solut * Violatus ex nomen infusio- nibus. de Flor. persic.
	aqua, & purgat	pituitam,	mel rosat. celat.	MA-

MAGISTRALIS definitio, ac divisio, ex superioribus satis manifesta.

In hoc tria consideranda. *Compositio, Usus, Utilitas.*

IN COMPOSITIONE quatuor.
1. *Materia*, ex qua fiat catharticus. 2. *Dissolvenda*. 3. *Clarificatio* & 4. *Aromatizatio*.

MATERIA ex qua remotior, ratione QUALITATIS, sunt cathartica simplicia, cum suis correctivis, eaque decocta, vel infusa, unde propinqua materia duplex statui potest. *Decoctum purgans. & Infusum purgans.*

α DECOCTUM PURGANS, nihli aliud est quam decoctum cathartici Apozematis, ex iisdem tum alterantibus, tum purgantibus, pro scopo diversis, eodem modo, & ordine præscribendis, adhibitis conditionibus, ibidem recensitis.

Hoc advertendum solummodo, circa dosin cathartorum decoquendorum, Monspelienfes pro syrupo purgantia Apozematis ferè duplicare, sat fuerit apud vos quantitatem illam simplicem assumere, vel me suadente etiam duplicem; perinde namque est, si vel etiam triplicem: sic enim minore dosi erit exhibendum, & minore cum fastidio ægrotantium, modo dosin ex arte & legitime, & accuratè definias, non dubitanter, ut passim: *vide usum*. Quin & Notandum, ubi succi idonei suppetunt, efficaciter etiam in eorum ℥iv. v. vj. decoqui ista cathar-

thartica , cum suis correctivis.

β INFUSUM PURGANS , quomodo sit parandum , ex iis , quæ suprà diximus in potione purgante , facile erit colligere , quomodo autem decocto sit præferendum , vide in *Adversionibus*.

D I S S O L V E N D A in decocto , vel infuso , considerantur ratione *Qualitatis* , & *Quantitatis*.

Ratione QUALITATIS , dissolvitur

In DECOCTO quidem , VEL Saccharum , VEL Mel aliquando ; vide alterans Apoze-
ma ; VEL unà cum saccharo , Syrupus ali-
quis officinalis , isque aut alterans , aut ca-
tharticus.

Præter illa dulcorantia , perpetuò ad conservationem dissolvenda , etiam aliquando , in finem suprà dictum , dissolvuntur

1. Succus idoneus , isque VEL alterans , folior. fructuum , pro indicatione , vide Apòzema : VEL purgans , ut Rosar. succus , veris tempore maximè , pro bile , Fumar. Lupul. pro melancholia.

2. Infusio Rosar. pallidarum completa , veris tempore maximè , quo suppetit & efficax est.

3. Aliquando Infusio ipsius Rhabarbari , si ferat indicatio , seorsim facta , ad finem tantum addenda , aliàs si initio , antequam syrupus perveniat ad consistentiam , vis ipsius exhalat , coctione diutina.

In INFUSO verò , eadem , si succos jam dictos excipias , quos præstabit pro infusio-
ne

ne facienda, statim præscribere ab initio.

Ratione QUANTITATIS, Saccharum, Mel æquali cum colatura quantitate, quæ ad ℥j. ℥ij. sæpius præscribenda: Hoc advertendum solummodò, sacchari vel mellis quantitatem exactè esse definiendam, contra quàm vulgò Medici malè faciunt, neque relinquendam arbitrio pharmacopœi, alias de doli certò nunquam poteris decernere, quæ alia, ubi parum sacchari, alia verò, ubi multum. Hinc titubant passim practici, ubi dosi præscripti à se cathartici definienda, & jubent à minore semper quantitate esse inchoandum, ut experiaris sine errore.

Si Syrupus admittitur, id ferè ad ℥v. ℥vj. viij. & quia hic pro saccharo habetur, subtractione ab hujus quantitate facta, facilè erit tunc dosin sacchari definire. Perinde autem est, si alterans, aut purgans existat, modo hujus rationem, pro dosi inveniendâ habeas in supputatione.

Succi ad ℥vj. viij. si cathartici memineris, in dosi constituenda:

CLARIFICATIO & AROMATIZATIO.
Vide in Apozemate.

* USUS & FORMULA PRÆ-
SCRIBENDI. In usu Syrupi purgantis,
D 5 tum

Formula.

℞. Rad. Cichor. Borag.
Fœnic. Cappar. añ ℥j.

tum officinalis, tum magistralis, etiam tria breviter considerabuntur. *Quomodo præscribi, & exhiberi debeat, Quæ dosi, & quo Tempore.*

OFFICINALIS quod ad *Modum* Vel per se ex cochleari, vel dilutus præscribitur: illud rarius; omnis enim ferè dissolvitur, idque liquore idoneo, ut suprà dictum.

Quod

Herb. Hyssop. Serpill. Meliss. Beton.
añ Mj.

Borag. Scolopend. Fumar. Absinth.
rom. añ Mß.

Flor. chamom. Centaur. min. Chamædr. Chamæpit. añ P. ij.

Fol. Senn. ʒ iij.

Agarici Jalapp. añ ʒß.

Sem. Anis. foenic. Dauci añ ʒ iij.

Spicæ. Caryophill. añ ʒß.

Coq. in aq. com. ʒßj. Colat. adde

Succi pomor. redol. acidor. Rosar. Boragin. añ ʒ ij. in quibus omnibus dissolve Sacchari ʒßi.

P. Syrupus perfectè coctus & Aromatizetur cum

Cinamon. pulv. ʒij.

Servetur in vase vitreo, de quo capiat. ʒij. bis in mense cum jusculo foliis borag. bugloss. & capill. ven. alterato.

R. Rhabarb. opt. Fol. Senn. añ ʒ iijß.

Flor. violar. Mj.

Ci-

Quod ad *dosin*, in universum hæc constituitur; ab ℥j. nempe, pro minima, ad ℥ij. ℥iij. ℥iv. quæ summa, quam tamen in *Syrupo de fumaria & de epitbymo*, ad ℥v. poteris extendere, consultis interim circumstantiis illis, quæ in Apozemate purgante dosin cathartorum diximus legitimè limitare.

Tempus autem exhibendi idem, quod aliorum purgantium, matutinum, ventriculo inani, nè vis ipsorum obtundatur, cibo vel chylo præsentē, vel tardetur eorundem operatio.

MAGISTRALIS quod ad *Modum* usurpatur etiam *vel* per se, *vel* ex cochleari, *vel* quod usitatius, cùm liquore idoneo solutus, vide suprà.

Quod ad QUANTITATEM, eamq; *Continuam*, dosin ipsius vulgò ab ℥ij. ad ℥iij. malè definiunt: cathartorum quidem quantitatem inspiciunt, sed per transennam, nescii forsā interim, quo pondere saccharum Pharmacopœus addiderit; hinc & circa dosin incerti. Ego in genere statuo, istam esse posse, ℥ß. ℥j. ℥iß. ij. iij. vj. prout ca-

D 6

thar-

Cinamom. ℥iß.

Aq. Beton. Cichor. Bugloss: añ ℥bj.

F. Infusio per noctem, manè ebullitione & expressione factâ Colatura decoquatur in Syrupum Sacchari albi ℥bj. addendo. Syrup. ros. solut. ℥iv.

tharticis copiosis vel validis, liquor, cum quo saccharum in syrupi consistentiam coquitur, fuerit imprægnatus; sic autem se res habet. Purgantium decoctorum, infusorum, dissolutorum doses numerandæ, & notandum, quot vicibus sint purgando ista omnia cathartica simul: v. G. suffecerint pro octo vicibus; jam verò liquoris istorum catharticorum vi imbuti ℥j. addas sacchari puri ℥j. decoquas in syrupum; si illas ℥vij. in viij. partes divideris (nam sunt viij. doses purgatrices;) habebis pro dosi ℥i℥. addideris tantum sacchari ℥viij. pro syrupo conficiendo, habebis pro dosi ℥j. &c. Quod ad *discretam*, semel vel bis in mense usitatè exhibetur, in morbis chronicis, ut sic sensum illuvies, quæ cumulari solet, evacuetur, neque aggeri in molem morbificam possit.

Tempus verò sumendi matutinum, ut suprà.

UTILITAS in morbis chronicis maxima est, in quibus præcautio perennis, vel evacuatio sensum per *ἐπιχειρῆσις* facta necessaria, ne alias in intemperatis illis corporibus, & cachecticis visceribus, humores excrementitii congerantur, parituri varios affectus, quibus hac ratione obviam itur, & rescinditur occasio futurorum affectuum.

ANIMADVERSIONES.

de Syrupo.

Circa Sacchari quantitatem passim controvertunt admodum, & vix ullum præceptum reperias firmum, ac rei naturæ consentaneum. Mesuæus ipse artis parens varius: aliàs enim in Syrupis frigidis, ex succis maximè, pro liquoris ℥j. sacchari præscribit ℥viij. ut in syrupo de agresta, ut saccharum tertia parte liquor superet: aliàs liquor duplus ad saccharum, in syrupo de pomis sapor: aliàs triplus, in syr. acido ex prunis, quadruplus, in acido de pomis, & quod mirum vulgo sextuplus, in acido ex cydoniis: aliàs etiam saccharum liquorem superat, dupla ferè parte: ut liquoris sint ℥vj. pro sacch. ℥j. aliàs liquoris ℥viij. sacchari xij. alias liquoris & sacchari ana partes æquales præscribit. In calidis autem syrupis, Mesuæus sæpius sacchari & liquoris ana partes æquales, paulò minùs, paulò plùs, præscribit.

Recentiores rixantur valdè inter se, modò enim liquoris & sacchari ana constituunt, pro regula syruporum, modo verò sacchari vel liquoris plus, quantitate diversa præscribunt, præcipui pharmacie authores, Sylvius, Fernel. Ioubert. Rondelet.

In Syrupis enim ex Succis, in genere liquor saccharum superat: in specie verò, pro liquoris ℥j. aliàs ponuntur sacchari ℥vij, ℥viij. viij. ℥viij. ix. aliàs eorundem ana.

In Syrupis ex Infusione , passim infusi & sacchari ana. In Syrupis verò ex Decoctione , eorum passim ana , vel etiam usitatissime , ut semper liquor una parte saccharum superet.

Mihi verò negotium habere videtur sed indifferenter. Syrupi natura accuratiùs solummodo perpendenda , in quo duo maximè consideranda : 1. saccharum , (aliquando & mel) quod in Syrupo se habet tantummodo ut subiectum essentiam simplicium ad vires conservandas excipiens : 2. vis illa , seu essentia in succo , infuso , & decocto delitescens , à qua Syrupi vis & évépyeu , ut à saccharo essentia in Syrupo conservatio , ab utroque Syrupus , ex eorum unionione resultans , aquositatis evaporatione.

Iam verò norunt omnes Sacchari ℥j. v. g. quacunque humoris copia ℥j. ij. iij. pluribus , (ut Ioubertus pro suo julepo in Syrupo de agresta ,) dissolveris , in illam consistentiam Syrupi coctione facile esse abituram. Illud etiam conspicuum , & apud eos , qui extractorum rationem norunt expertum , menstrum ut vocant Spagyrici , seu liquorem , per quem essentia diffusa , aut in quo fuit elicitata , (cuique respondent succi ,) sive sint ipsius ℥ij. iij. sive vj. viij. &c. balneo Mariæ , vel cinere calido , evocari posse totum , essentia paulatim crassescente in consistentiam , quam volueris , Syrupi pata , vel solidiorem : quæ cùm ita se habeant , de utriusque proportionem frustra tam anxie disceptant : quandoquidem ex quacunque Syrupi forma facile resultet : namque si Syrupum com-

ponen-

ponentia, saccharum nempe liquore solutum, succi, infusa, decocta, quaecunque demum eorum fuerit quantitas, coctione & evaporatione partium aquearum in illam syrupi vulgarem consistentiam sola & seorsim deduci possunt, quidni hæc simul juncta sub quavis demum quantitate? Si Iouberto & Sylvio ℞j. sacchari cum liquoris tribus in syrupum rectè decoquitur, quidni & cum liquoris medicati, succi, infusi, decocti tantundem, illud idem fieri poterit? & contrà, si sacchari ℞iij. cum ℞j. liquoris, ut Rondel. in Syrupo de limonibus, quidni & illud idem fieri poterit? Ita ut in saccharo, pro Syrupo definiendo, non tam liquoris quantitas sit æstimanda, quàm ipsius vis, & Medici propositum ac intentio; virtutis enim seu essentiae, v. g. ℞ij. ℞iij. quas simplicium decoctorum vel infusorum ℞j. profuderit, si in decocti, vel infusi colati ℞iij. v. g. diffundantur, & istius liquoris & sacchari ana ℞j. præscripseris, ut vulgò pro Syrupo, syrupum quidem conficies; sed virtutis exiguae, & in cuius ℞j. sit tantum essentiae ℞j. ad summum, & in ℞j. tantum gran. v. sin verò ista ℞ss. essentiae per liquoris ℞ij. tantum diffundatur, & ex hujus & sacchari ℞j. syrupum præscribas, conficies etiamnum; sed efficacem, & in quo sint essentiae ℞ij. & in quaque uncia ℞ss. Si liquoris istas ℞ij. in quibus latent ℞iij. istius essentiae, cum sacchari ℞j. dissolveris, habebis efficacissimum, in quo nempe sint essentiae ℞iij. ℞ss. in quavis uncia ℞j. & efficaciorē

adhuc , si pro liquoris istius ℞ij. sacchari tantum ℞ss. in hoc enim etiam erunt essentia ℞iij. ℞ss. sed in qualibet uncia erunt ipsius ℞ss. ℞ij.

Ergò non tam inspicienda liquoris quantitas major minorve , quàm virtutis , seu essentia in ipsum trajecta , aut in eo delitescens moles , quæ à pauca materia quantitate , quocunque demum humoris pondere decoxeris , infuderisve ℞j. ℞ij. ℞iiij. &c. Hoc advertendum sedulo , quò certior de syrupi viribus & efficacia esse possis , & pro scopo debiliores efficacioresve præscribere , semper vim & quantitatem ipsius facultatis considerandam potius , quàm ipsum liquorem : sequere rationem jam dictam , vel viam communem , qua ferè liquoris & sacchari ana partes æquales præscribuntur.

C A P. V.

D E V O M I T O R I I S.

HU MORES excrementitii , sive naturales copiosi , sive p. n. quacunque demum quantitate , cum sanguine in venis permixti , aut extra venas ubicunque stabulantes , cacochymia ideam constituunt , & evacuationem , quo maximè vergunt , per conferentia loca postulant , & volunt evacuari , sive purgationem particularem spectes , sive universalem , urina , sudore , transpiratione insensili , aluo , vomitu , celebrandam.

Licet autem medicamenta, quæ id præstant, in genere purgantia dici possint, in specie tamen talia censentur, quæ per alvum, & vomitum excrementa corporis educunt, & quæ per inferiora, absolutè adhuc generis nomine, per excellentiam, cathartica dicta, & eorum operatio, purgatio: quæ per superiora verò movent, vomitoria.

Est autem *Vomitorium* non tam forma medicamenti liquida, quàm facultatis vocabulum, ab ipsa operatione nomen habens: utrumque tamen ulitatè significat, medicamentum nempe motum illum, seu excretionem per superiora concitans, & formam ipsam, qua præscribitur, de qua hic agere propositum.

VOMITORIUM itaque est remedii forma ferè liquida, ex medicamento emetico simplici, decocto, vel infuso, aut dissoluto, comparata: noxia quæque ventriculi, redundantiam cibi, humores excrementitios aliarum etiam partium vicinarum, vi & impetu per os evacuans, derivans, atque revellens.

Ab effectu hinc triplex statui potest. *Vacuatorium*, *Revulsorium*, & *Derivatorium*. A modo verò operandi, Aliud levius existit, cathartico emollienti, malactica, & ecco-protico, analogum, quantitate ferè sua operans; Aliud mediocre, qualitate magis, Aliud validum, catharticis propriè dictis respondens, vi specifica, & interna, motum istum per superiora concitans.

Est

Est etiam Vomitorium aliud *simplex*, aliud *magis compositum*.

SIMPLICIVS constat ex *Aqua simplici tepida*, affatim ad cyathum, seu poculum unum hausta *Aqua hordei tepida* copiose, & confertim bibita; *Iusculo carniū pingui*, ubertim etiam sorpto, *Hydromellite* largiter sumto, quod etiam Galenus imperavit; *potu quovis copioso*, subito & confesto, *Hydrelæo* ad ℥ viij. x. *Oleo communi*, ad ℥ viij. vj. tepide, *Butyro liquato* calidè.

Quibus & aliis similibus vomitoriis levissimis, improprie admodum talibus, utimur maximè, ubi, quæ hac viâ sunt excernenda, sive assumta, sive diversa impuritatum, & vitiosorum humorum genera, in ventriculo continentur: suntque ita in procinctu ad excretionem apparatus, ut vel minimâ datâ occasione facilè sine negotio, vel perturbatione possint extrudi, sive natura id moliminis non aggrediatur, sive spontè quidem insurgat ad ipsa excutienda, sed vel minùs celeriter, vel minùs sufficienter, tunc levioribus hisce excretrici, si quiescat, occasionem motus, & veluti principium damus: aut si imperfectiùs moveat, conatum ipsius faciliorem reddimus, quod etiam sæpiùs, nullo exhibito vomitorio, procuramus digito in gulam altiùs immisso, pennâ oleo intinctâ, & gulæ immissâ. Sed hæc, quæ quantitate tantum suâ, & humiditate tepidâ, aut pinguedine excretricem movent, minùs proficua,

ficua, ubi excernenda per vomitum vel non sunt in ventriculo, sed in vicinis, aut remotioribus etiam partibus concepta, vel si sint in ipso, altius tunicis impacta hærent, vel minus præparata, non nisi majore labore, & conatu eliminari possunt; tunc enim utilius venit ad Composita.

In COMPOSITO vomitorio duo perpendenda: 1. *Materia*, ex qua. & 2. *Dissolvenda*.

MATERIA vomitorii compositi duplex, *Liquida*, & *Solida*, seu *Coacta*.

MATERIA LIQUIDA, (seu LIQUOR,) quæ vomitorium definimus, quæque ferè tantum usitata, est VEL vomitoria, vel non vomitoria.

MATERIA VOMITORIA seu LIQUOR EMETICUS, fere triplex est vel *Decoctum* vel *Infusum*, vel aliquando *Aqua*, ut *liquor destillatus*.

α Quod ad DECOCTUM VOMITORIUM, in eo duo considerantur, 1. *Materia*, ex qua fiat emeticum. & 2. *Liquor*, in quo decoquatur.

In utroque *Qualitas*, & *Quantitas* perpendenda.

Materia ex qua, seu decoctum ingrediens, ratione QUALITATIS, sunt vomitorium simplicium, eorumque mediocrium, (valida enim rariùs ad decoctum assumuntur) variæ partes: *radic. cortic. fol.* aliquando, *semin. flor.* quorum 2. 3. simul, præscribenda.

Ra.

Ratione verò QUANTITATIS, vomitoria ista mediocria potionum pondere ferè præscribuntur, ut summam ad ℥j, ℥ij. ℥iij. ad summum ingrediantur, & privatim, si jam dicenda aliis addantur, unum, duo, vel usurpentur sola, hac dosi ferè præscribas:

Radix asari, ad ℥j. ℥ij. ℥iij.

Cortex median. jugland. ad ℥j. vel ℥ij.

Radix pepon. sicca. ad ℥ij. ℥ss.

Flor. genist. ℥ij. ℥iij. vel pugillos totidem.

Pro LIQUORE, quo ista decoquantur, ratione QUALITATIS, assumes commodissimè *Aquam simplicem*, vel ubi simul humores vitiosi à ventriculo detergendi, *Aquam hordei* utiliter, sive *Decoctum*, (maximè ubi sicci, acres, calidi,) *Hydromel*, ubi crassi, lenti, frigidi, attenuandi, incidendi, detergendi.) *Oxymel aquosum*, in utroque casu, *Iusculum pingue & leniens*, ubi temperanda acrimonia, sive humorum, sive assumptorum venenorum, sive etiam vomitoriorum acrium; *Hydrelæum*; quæ ideò maximè convenient, quòd etiam vulgò recensentur inter vomitoria benigna.

Ratione QUANTITATIS, relinquatur Pharmacopœi arbitrio, tamen ex suprà dictis in Apozemate & potione, poteris definire, modò observes; quandoquidem pro vomitorio liquoris debentur ℥viii. ferè, etiam dupla quantitate vomitoria illa mediocria esse præscribenda.

℞ *Infusum Vomitivum*, ratione QUALI-
TA-

TATIS infundendorum, paratur maximè ex vomitoriis illis validioribus, quæ rectiùs sola infunduntur, quàm dentur in substantia, vel etiam decoquantur. Illa duo maximè agendi vehementia nobilissima, *Helleborus albus*, majoribus, *Antimonium*, neotericis celeberrimum. Et licet ad illud negotium assumi rite possint mediocria, *Asarum*, *Raphanus*, *Radix peponis sicca*; *Cortex mediana Inglandis*; tamen, quia ab ipsis in substantia datis, aut decoctis nullum discrimen fere, idèò tantùm decoquenda præscribuntur. His verò validioribus infusio omninò bene convenit, vi spiritali tantùm communicata, nulla verò substantiæ portione relicta, quæ purgationem diuturniorem faciat, aut excretricem diutiùs laceffat.

Igitur duo maxime inserviunt comparando infuso. *Helleborus albus*, olim longe nobilissimus, non solùm in contumacibus affectibus & desperatis, sed & levioribus, hodie vix dum in illis, & non nisi prudente cantela usurpandus, quâ duce ad ℥ss. ʒj. ʒiſs. ad summum poteris in juscule maxime infundere, additis cardiacis ad ʒj. Hujus veluti succedaneum, pomum excavatum radice *Hellebori albi* repletum, coctum, illa exempta comestum, ut & *radix raphani*; eadem transfixa, cocta, est.

In *Hellebori* locum, (quod & hodie passim usurpatur) rectiùs *Antimonium* admitas, illo exulante: neque horrorem incutiat, quòd

quòd hætenus ab inexpertis fuerit rejectum, cum illo longe tutius, siue ullo omninò suffocationis, convulsionis, aut symptomatum ingentium periculo, suam operationem producat. In illum finem alii ipsum crudum usurpant, alii vitrum ejusdem varium infundunt, alii regulum. Præstabit in istum finem, istam Antimonii præparationem eligere, quam vocant *Crocum metallorum*; quandoquidem sic paratum, sulphur quoddam foetidum exiit, quod alias sæpius causa graviorum symptomatum. In istum finem. *℞. Antimon. sic præparat. ℥j. 3℔. infunde in vini albi ℥iij. 3iv. supra cineres calidos, trajiciatur liquor per chartam emporeticam; Detur. Ex eodem fit aqua illa vulgò benedicta, sphen Wasser. Loco croci dicti vitrum quodvis infundere poteris ad ℥j. in liquore idoneo.*

Quod ad QUANTITATEM infundendorum, jam expressa pro his validioribus definita fuit. Si alia mediocria volueritis usurpare, præscribi poterunt; *Radix asar. à 3℔. ad 3iij. 3℔. Radic. pepon. sicc. à 3j. ad 3iij. Semen. urtic. à 3j. ad 3℔. Cortex. jugland. ad 3iij. 3℔.*

Sed jam dicta Antimonio præstabit uti.

Quod ad LIQUOREM DESTILLATUM, rariùs à Medico præscribitur, si excipias à vulgò in usum medicum translatus, *Acetum destillatum*, operandi effectù violentissimum, caute usurpandum, & in robustissimis.

simis. Præscribitur autem bifariam : VEL enim solùm ex Alembico plumbeo, liquor ipsius destillatur, VEL ut Monspelii mulierculis usitatum, panis albus, e furno recenter extractus, consciunditur : in ℥ij. iij. acetii infunditur, fit destillatio, & liquoris huius, ut & superioris, ℥ij. ℥iv. in febrib. maxime intermittentibus, diuturnis, ante & in ipso paroxysmo, exhibentur. *Hactenus de liquore vomitivo.*

✓ LIQUOR NON VOMITIVUS etiam passim assumitur, sine ullius vomitorii facta in ipso decoctione, vel infusione, in quo postea vel juvantia vomitum, atque præparantia tantum pro leviori vomitorio; vel pulvis emetici alicujus simplicis, statim, julepi, instar, dissolvuntur.

Qualis autem sit, vide suprà in qualitate liquoris, pro decocto vomitorio.

Ratione verò QUANTITATIS, ad ℥ viij. x. recte præscribitur.

♂ *Hactenus de materia vomitoriorum liquida*, ex qua ut diximus, hodie usitate tantum ipsa formantur, quaque ideò vomitorium suprà definivimus, ut quæ esset forma exhibendi magis recepta. Possunt quidem & FORMA NON FLUIDA exhiberi, pulveris nempe, vel boli. emetico aliquo pulverisato, cum conserva incorporato, (sic certe sæpius recentiores *Antimonii vitrum*, *crocum met allorum*, *Mercurium vitæ* usurpant) quod idem fieri poterit cum aliis vomitoriis, quæ

quæ agunt maiore quantitate, ut *Asaro*, *Radice pepon.* &c. si hellebor. album excipias, à quo in substantia exhibendo abstinendum, infusione vis ipsius cathartica elicienda. *Forma liquida* videtur commodior: quòd humiditate ventriculus perfundatur, laxetur, minore vi excernenda isto motu ad exteriora excutiantur, & faciliùs, quòd simul omnia diluantur, nec ita adhærere possint, quod aliàs sæpiùs fit. Item, quòd ventriculus repleatur, & sic faciliùs excernat. Aliàs enim inanior toto fundo ad os superum adduci debet, & inverti, ad eorum excussionem. Quicquid sit, si formam istam solidiorem volueritis usurpare, id facietis pulvere sequente sumpto vel per se ex cochleari, cum paucò liquore, vel mixto cum conservæ idoneæ ℥ij. ℥iij. formâ boli: sic autem præscribentur hætenus quidem usitata. *Radix asari* à ℥j. ad ℥iv. *Radix pepon. sicc.* à ℥ij. ad ℥j. *Semen urtic.* à ℥ss. ad ℥j. *Semen. raphan.* à ℥iij. ad ℥ss. *Cortex jugland.* ad ℥j.

Sin autem recentioribus usitata, ex mineralibus vomitoria assumas. *Antimonii vitrum* ad gr. vj. viij. x. præscribes pro robustis. *Crocum metallorum* ad gr. vj. viij. *Sal. vitriol.* ad ℥j. ℥ss. *Vitriolum Roman.* vel *album præparatum*, à ℥ss. ad ℥j.

DISSOLVENDA Vel nulla usurpantur, ubi propositum agere admodum levissime, & occasionem tantùm motus excretici, dare,

dare, ut suprà: item ubi liquor sat vomitorio fuerit, sed maximè, si excernenda ad evacuationem illam per superiora sint præparata, sin contrà res se habeat, alia dissolvuntur in liquore jam dicto, quæ statui possunt duplicia, *vomitória*, & *non vomitoria*.

NON VOMITORIA in decocto vomitivo sæpius & usitatiùs usurpanda, ut & in liquore non vomitivo, ratione **QUALITATIS**, triplicem finem maximè respiciunt; excreticis impulsione, excernendi humoris præparationem, & correctionem symptomatum, quæ ab eo, aut vomitorio evenire possent. **ALIA** enim oleaginosa, pingua, quæ ventriculum subvertendo, excretici licet irritatæ, difficulter tamen agenti, occasionem dant, ideò ferè tantùm in levibus vomitoriis, ubi ventriculus facile est vomiturus, aliàs minùs prosunt; utilia etiam ad humorum, vel assumptorum, & venenorum acrimoniam compescendam; talia sunt *oleum commune*, *oleum sem. lini*, *butyrum*. **ALIA** usurpantur ad frangendam vim succorum biliosorum, mordacium, ut *acetum*, *oximel simplex*, *syrupus acetosus*. **ALIA**, (qui etiam præcipuus dissolvendorum scopus,) humoris excernendi præparationem respiciunt; suntque **VEL** detergentia, ubi humores vitiosi eluendi à ventriculo, vel quando lenti, viscidi, pertinaciter adhærentes, qualis passim pituita Talia, sunt, *Oxymel simplex*, *Oxymel scylliticum*, *Saccharum*, *Mel*:

E

VEL

VEL incidentia, & attenuantia humores crassos, *Oxymel simplex*, *Syrupus acetosus*.

Notate obiter, malè quosdam *Oxymel*, & *Syrupum acetosum* recensere inter vomitoria, contra experientiam, cum acetum, (odoratum sive sumptum) à quo præcipua ipsorum vis, adstringere videamus, sanguinis eruptiones ab isto sisti, alui fluxus, vomitus, ita ut forsàn ipsorum sit usus ad humores præparandos, quò faciliùs sine labore possint excerni.

Ratione QUANTITATIS, ab ℥j. ad ℥iſſ. ℥ij. præscribuntur. Cæterum ita in vomitorio ex infusione, vel liquore alio destillato non dissolvuntur, cum ante illorum exhibitionem præparatio ferè præcedere soleat, tum etiam, quòd liquor ille aceti isti scopo satisfaciat, tamen neque errabis, si dissolvas.

VOMITORIA verò usurpanda (ubi liquor nullo modo est vomitoriuns) sunt aliquot ex suprà dictis, dosi etiam ibidem relata.

USUS. In eotria consideranda, *Quomodo*, *Quantum*, *Quando*.

Quod ad MODUM, ut vomitoria usitatè, & commodiùs *liquida* usurpantur, sic & *tepidò* sumi debent: nauseam enim sic faciliùs concitant, & excreticem ad expulsionem molestant: quod si forma *boli* exhibeantur, sumenda erunt, ut & ipsi solent. Sed commodum erit, post dimidiam horam, vel integram

tegram elapsam; liquorem aliquem tepidum exhibere, ad ejectionem faciliorem.

Quod ad QUANTITATEM, seu DOSIN: *Simplex* vomitorium ad ℥j. ritè sumi potest, ab adultis & grandioribus: sic enim ventriculi excretrix gravatur magis. *Compositum* ex decocto, idque mediocre ad ℥viij. x. Dosis *infusi* (liquoris etiam vomitivi) & ubi dantur in *substantia*, suprâ expressa: quantitas etiam *liquoris non vomitivi*, ad ℥viij, ℥x.

Quod ad HORAM EXHIBENDI, in morbis chronicis manè, jejuno ventriculo purgantium aliorum instar, ritè poterunt assumi, maximè, si humores nauseam facientes sint tenuiores: sic enim facilis sequitur vomitio; si contrâ lenti, crassi, visceri, post cibum sumptum erit expeditius, & cum minore labore; in morbis periodicis, febribus intermittentibus maximè, hora paroxysmi; quandoquidem & naturam videamus passim tunc temporis, hac via evacuationem moliri: quâvis autem hora sumuntur, noxiâ quâvis re, (ut veneno,) assumptâ.

* Hæc autem erit FORMVLA PRÆBENDI.

E 2

I. Si

* *Formule.*

* R. Rad. Raphan. ℥ij.
Asari. ℥j.

Flor.

I. Si ex decocto. ℥. &c. fiat decoctio in
 &c. q. s. cape de colatura, &c. fiat vomito-
 rium, quod sumat tepidè, tali hora, & si pau-
 lò post non rejecerit, vomat digito in fauces im-
 missò: si quædam volueris dissolvere, addes,
 cape de colatura, &c. in quibus dissolve, &c.
 II. Si

Flor. genit. sicc. P. β.

Agarici ℥j.

F. Decoct. in Oxymell. ad ℥v.

Vel

R. Rad. Asar. Beton. añ ℥j.

Herb. Hysop. M. β.

Flor. Aneth. Genit. añ Mj.

Semin. Raphan. ℥j.

Rapi. ℥β.

Coq. in s. q. Aquæ hordei ad tertias.

Colaturæ. R. ℥iij.

Oxymell. simpl. ℥iβ. M.

β R. Croci metallor. ℥β.

Infunde in vini albi ℥iij. Supra cine-
 res calidos

trajiciatur liquor per chartam Empo-
 reticam, & exhibeatur.

Vel

R. Cort. median jugland. ℥ij.

Vini alb. ℥iv.

Marcerentur per noctem, manè cola-
 tura facta detur per se vel cum

Oxymell. simpl. ℥j.

γ R. Aq. hord. ℥β.

Syrup. acetos. vel Oxymell. ℥iij. M.

II. Si ex infuso. ℥. &c. fiat infusio in
 &c. colentur omnia, & filtrentur per chartam
 emporeticam; (quandoquidem enim ex va-
 lidioribus constat ferè infusum: si sola cola-
 tura esses contentus, metus esset, ne quid
 crassioris substantiæ unâ effunderetur, quæ
 postea ventriculi tunicis diutiùs adhærens,
 ad vomitum diuturniorem, & molestum
 ipsum concitaret,) fiat vomitorium, &c.

III. Si ex liquore destillato. ℥. Liqueoris
 talis, &c. sumat, & paulò post vomat.

IV. Si ex liquore non vomitorio. ℥. &c.
 in quibus dissolve, &c. fiat vomitorium.

V. Si forma solidiore: & pulveris quidem.
 ℥. &c. sumat ex cochleari, cum liquore ido-
 neo: Boli verò. ℥. pulver. &c. misce cum con-
 serva tali, fiat bolus, quem sumat, & paulò
 post vomat.

UTILITAS. Vomitus, sive vomito-
 ria olim apud antiquos, tum ad *αεσφύλαξις*,
 & morbos præcavendos, tum ad *ἡεγείαν*

E 4

suère

℞. Radic. Asari. ℥ij.

Flor. genist. sicc. P. β.

Sem. Raphan. Urtic. añ ʒβ. M.

f. Pulvis. qui diluatur aquâ hordei,
 & usurpetur.

R. Croci metall. g. v.

Sachar. ʒj. M. f. Pulv.

R. Croci metall. g. vj. viij. vel x.

Conserv. Rosar. ʒij.

Sachar. q. s. M. f. Bolus.

fuêre usitatissima; in more siquidem majoribus fuit, sanitatis tuendæ gratia singulis mensibus vomere, ut passim apud *Hippocratem*; unde & obhanc consuetudinem vomitoria vehementiora facilè ferebant.

Hodie fere tantum ad *ἡγεμείαν*, & minùs frequentes sunt, qui ad morborum præ-servationem in statu sano usurpent, nisi intemperantiæ admodum dediti, neque etiam ævo nostro in morbis ipsis passim indifferenter usurpantur, sed continuacibus ferè & chronicis.

Vomitorii autem *in genere* utilitas alia est *Particularis*, ventriculum respiciens, alia *Universalis*, regionem publicam aut partem aliquam regionis alicujus, humorem peccantem ipsarum evacuans aut derivans, vel si aliunde in ipsas altiùs influat, revellens, conferente ad illum motum naturæ, & humoris inclinatione, seu vergentia partium, seu locorum, in quibus restagnat; aut in quas illabitur. & viarum, per quas fieri debet illa derivatio ac revulsio, cum illis & ventriculo proximitate, & vicinia, aut continuitate, & communione, meatibus patentibus, & omnibus naturaliter dispositis. Ita ut vomitorium in genere remedium sit vacuans, seu catharticum, tum particulare ventriculi; tum universale, derivans, atque revellens.

Vacuatur autem *in specie*, 1. quidem *ventriculum*, ab omnibus humoribus excrementitiis,

tiis , biliosis , pituitosis , maximè tenuibus , crassis , viscidis, vitio proprio congestis; vel è toto corpore, capite, visceribus, venis è delatis, quos sinceros ex ipso fonte, sive in ventriculi capacitate inundent, sive tunicis illius impacti, excludit: hinc affectibus ventriculi idiopathicis confert, præsertim appetentiæ languenti, nausæ, vomitui crebro, ventriculi doloribus, cardialgiæ, &c. unde & per consequens prodest aliarum partium morbis, per *συμπύρεται*, quam illæ habent cum ventriculo, contractis: exhausta enim ipsa scaturigine, unde manabant, statim evanescunt. Hinc *Galenus* dicebat pericranio opitulari, epilepsiæ, vertigini, suffusioni etiamnum, omnibusque aliis capitis affectibus, per consensum ventriculi genitis, translato illuc humore morbifico, vel vapore tantum expirante ab illuvie, ventriculum etiam statim, & commodè hac via ab assumptis expurgat, nimio nempe, vel pravo cibo, potu, crapula, cruditate, veneno.

Vacuat *deinde* ex *Galeno*, & *primam regionem* à varia impuritate, & ipsam illuviem, ex cavis hepatis, liene, pancreate, mesenterio, venis mesaraicis, atque vicinis aliis ventriculo partibus sinceram expurgat, & ut ipse notavit, quam aliud vehemens catharticum sæpius non potuerat exturbare, excludit, qua ratione morbi istarum partium ad miraculum contumaces fuere sanati: in

ventriculum enim ex iis locis viæ breves, & expeditæ, hinc & istarum partium affectibus variis confert, non tantum idiopathicis; cachexiæ, ictero, hydropi, lienis & hepatis obliuactionibus, febribus intermittentibus, quæ ibidem habent suum fomitem; &c. &c. Sed etiam prodest, ut dicebamus, ventriculo, aliarum partium morbis ex consensu jam dictarum oriundis, quarum impuritates causæ antecedentes istorum affectuum sympathicorum hac via, & Galeno, commodissimè evacuantur.

Postremò, ex eodem Galeno lib. I. de Febris, secundam etiam regionem expurgat, & tertiam, sed per consecutionem quandam, nisi utaris validioribus, ut veteres olim suo Helleborismo, quo etiam ex partibus remotissimis excrementitios succos in ventriculum alliciebant, eadem ratione, qua cathartica valida videmus attrahere. Unde quandoquidem non est tutum uti validioribus ad vacuandum, ratione istarum regionum revellens censetur remedium.

Utiliter etiam prodest, ubi humor in partibus venticulo vicinis continetur, aut in eas etiam aliunde delabatur, qui hac via per vomitum commodissimè derivatur: qua ratione prodest inveteratis affectibus hepatis, lienis, mesenterii, intestinorum: hinc hypochondriacis affectibus prodest, modò dictarum partium morbi non fiant ex flatu, intemperie calidà, tumore.

Re-

Revellit etiam humorum impetum in varias partes, siue fluxionis origo sit ventriculus, siue partes prima regione contentæ, & vitiosos succos, eas illabentes, ad ventriculum revocat, unde extrudit per vomitum. Unde; ut suprâ, affectibus capitis per sympathiam confert, alvi fluxionibus, ischiadico & articulorum dolori. Ita ut *Galenus* concludat vomitum esse omnium purgationum saluberrimum, modò facilè fiat, & moderatè: quæ autem in eo provocando sint observandæ cautelæ, vide apud *Hipp.* in Aphorismis.

C A P. VI.

DE VINIS MEDICATIS.

VINUM medicatum, ut in usu fuit etiamnum apud veteres, quemadmodum videre licet apud *Dioscoridem*: ita hodie frequentissimum, maximè apud Septentrionales, & delicatos plurimos passim, qui ab alterantibus, & purgantibus decoctis, syrupis, infusionibus, potionibus vulgaribus adhorrentes, ob injucunditatem, avidius ejusmodi vina, simplicium eorundem virtutibus imbuta, amplexantur, nec sine fructu, qui inde uberrimus emergit: tum quòd vinum vires medicatas rerum bibat penitissimè, ac eliciat, tum quòd easdem, spiritu suo tenuissimo ducente, altè trajiciat in

E 5

pro

profandissimos quosque recessus. Adde quod, cum vino absynthite plerique, probante gustu, familiariter utantur, ut & Hippocratico dicto, occultis sub horum sapore variis purgantibus falli possint ad purgationem difficiliore, ut non depræhendant.

Est autem *VINVM MEDICATVM*, quod vires variorum medicamentorum simplicium, in se infusorum, ebiberit, ad purgandum vel alterandum comparatum.

Hinc duplex statui potest in rem præsentem: aliud *Purgans*, aliud *Alterans*.

COMFONITUR autem utrumque in genere, I. *VEL* ex *musto*, quale vindemiarum tempore tantum, idè & maiore copia, parandum est, ad usum diuturnum scil. quem requirunt chronici affectus. Hac autem ratione conficitur. *Medicamenta sicca mundata, crassiusculè contendantur, & sacculò lineo rariori inclusa, indantur in dolium, (majus, minus, pro vini parandi quantitate maiore, minore, & usu brevi, diuturno,) musto recenti plenum; ita ut medio musto innatet, bulliant simul, ac fermententur per aliquot dies: mustum ubi decrevit, novum subinde affundendum, ubi verò deferbuerit, macerentur omnia vase clauso, per 15. 20. dies: vinum sic defæcatum transvasetur, (ne longiore maceratione ingredientia corruptelam, situm, ingratum quid, ac noxium trahant, idque vitium vino concilient,) ac in usum reconde.*

2. *VEL*

2. **V E L** ex vino jam defœcato ac reposito , quale quovis tempore parabitur ; ideò & minore , si lubeat , quantitate conficiendum , pro usus necessitate hoc modo. *Medicamenta sicca, mundata : contundantur crassiusculè, con- ficiantur in vas vitreum , (majus, minus, pro usu, & quantitate quam exoptas) affun- dendo vini albi optimi , vel alterius generosi tri- plum , quadruplum , sextuplum , octuplum , (vel etiam plus , prout illius dosin largam , parcam , usum diuturnum , vel brevem esse volueris :) omnia vase obsignato marcerentur per 8. 12. 15. 20. dies , (si major copia pa- retur , aliàs per 3. 4. si minor & maximè si usum proximum desideres ,) coletur deinde, & transvasatum reponatur ad usum. Vel (ad odorem , & saporem gratissimum , & deli- litias ,) transcoletur sæpiùs per manicam Hip- pocratis , (si minor paretur quantitas , aliàs præstabit jam dicenda in illud transcolatum immittere ,) dulcoretur , & aromatizetur , cum sacchar. q. s. sic fiet , quò claretam , vel claretm , vel vinum Hippocr. purgans , aut alterans possis appellare , maximè si aroma- ta sat copiosa simul infuderis.*

In specie verò , quia quædam in utroque observanda , speciatim etiam de utroque a- gemus , exoriri à purgante.

Vinum medicatum purgans.

VINUM MEDICATUM PURGANS dici- tur , quod variorum simplicium purgantium in-

fusorum vi imbutum est, ad unum vel plures humores vacuandos comparatum.

Est autem illud ratione *Compositionis*, VEL *simplex*; ex uno tantum simplici cathartico constans, additis tamen propriis correctivis; VEL *Compositum*, quod vel ex pluribus purgantibus, solis tantum cum suis correctivis, est concinnatum, vel cui infusa sunt simul alia alterantia, partem, humoremve respicientia.

I I. Ratione verò *qualitatis* ipsorum purgantium, & humorum vacuandorum. aliud est *catholicum*, &c.

I I I. Denique VEL *sine dulcoratione*, & *aromatizatione*, ex jam dictis solis conflatur, & *vinum medicatum purgans simpliciter* dicitur, VEL insuper *saccharo conditur*, & *aromatizatur cum cinamomo*, colaturque sæpius per manicam Hippocratis, & *Clareta*, vel *Claretum*, ac *vinum Hippocraticum purgans* appellatur; (absolutè enim sonat vinum illud, quod ad delicias.)

In eo tria consideranda. *Compositio*, *Usus*, *Utilitas*.

In COMPOSITIONE tria examinanda; 1. *Vinum*, ex quo. 2. *Infundenda* in eo. & 3. *Dissolvenda* aliquando.

In omnibus expendenda *Qualitas* & *Quantitas*.

VINUM ratione QUALITATIS, VEL *non dum defæcatum* est, ac *recens*, quod aliàs *mustum* appellatur; quod ad hoc opus laudatur

datur maximè : quandoquidem hujus beneficio , ac fervore color meliùs occultatur , & sapor alienus infundendorum : **VEL** *vinum jam defæcatum* , & jam in usum repositum , rubrum , vel album.

Ratione verò **QUANTITATIS** , hanc *in genere* quidem sic limitabunt usus , dosis , & infundenda : ut si usus diuturnus esse debeat , vel brevis ; dosis major , vel minor , largiùs vinum , parciusve sit assumendum : ut habito simul respectu ad infundenda sit octuplum , sextuplum , quadrupum , triplum ; qui namque dodecuplum affundunt , & plùs etiamnum , id faciunt forsàn in gratiam bibulorum : præstabit enim semper pro vino purgante quantitatem minorem adhibere , ut dosis ipsius minor existat , & acceptior.

Speciatim verò , cathartica infundenda , & vini dosis futura major minorve , vini quantitatem sic accuratè definiunt. Vinum purgans præscribendum , v. G. in 12. dies continuos , vel alternos usurpandum , (ex levioribus ad humores morbificos sensim expurgandos ,) præscribantur catharticorum doses in infusione 12. addantur corrigentia propria , & si opus fuerit , alterantia etiam idonea ; horum omnium quantitas postea supputetur , sintque v. G. eorum \mathfrak{z} viij. jam si vini futuram dosin velis esse \mathfrak{z} iij. \mathfrak{z} ij. circiter ipsum triplum præscribas , etli deinceps pro libitu , eadem viâ , eadem ratione procedendum ,

dum, ubi vinum paratur verè catharticum, ex purgantibus levioribus, & facilioribus, 4. 5. 6. vicibus assumendum, per debita intervalla, more syrupûm magistralium.

INFUNDENDA ratione QUALITATIS, sunt 1. VEL cathartica sola, cum suis correctivis, (inter quæ *Cinamomum* maxime admittitur, ob aromatis gratiam & saporem; tum etiam *Calamus officinarum* aromaticus, ob odorem jucundissimum,) unum, plura; seligenda maxime quæ non sint alieni omninò, & ingrati saporis, qualia sunt *Senna*; *Polypod.* *Epithym.* *Hellebor. niger*, (pro melancholicis maxime,) *Cartham.* *Turbith.* *Hermodact.* (pro pituitosis,) *Scammon.* *Cassia*, *Manna* aliquando, (pro biliosis delicatis, licet rarò,) *Mechoac.* *Sem. ebuli*, (pro serosis humoribus expurgandis) ex quibus ad humores quosvis purgandos, vina commodè parari poterunt, iisque solis, vel pro humorum & indicationum complicatione, mixtis.

2. VEL etiam simul cum iis infunduntur alterantia varia sicca, ligna, radic. cortic. fol. sem. flor. aromata, pauciora, plura simul, quæ humorem, partem respiciunt, quò ipsi vina reddantur magis appropriata: passim autem Germani, quibus placet, absinthium admiscunt.

Ratione QUANTITATIS) sive sit unum tantum simplex purgans, sive plura simul,) eam definiet numerus dosium, in quas vinum.

num parare consuetum est: V.G. *vinum sen-*
natum desideratur in 20. doses; *sennæ* autem
 dosi in infusione recte facta ℥ss. ʒvj. ergò
 ipsius ℥x.xv. erunt præscribendæ, & adden-
 da correctiva, proportionem supra dicta.

Si unum ex *pulveribus*, levioribus, for-
 tioribus, *purgantibus* simul & *alterantibus*
 etiam præparetur, hæc proportio fere ob-
 servanda. *Cathartorum leviorum*, pro basi
 scil. sit pars una. *Cathartorum validiorum*
 subquadruplum, ut vulgò, (licet etiam sub-
 triplum, subduplum adderes, perinde esset,
 modò dosin vini recte definias.) *Correctiva*
 subquadrupla proportionem ad cathartica;
 vel etiam sub tripla ubi validiora. *Alteran-*
tia subdupla ad cathartica, neque obstabit
 si subtripla, (ubi efficaciora, radic. siccæ,
 semin. aromata maxime,) advertendo obi-
 ter, folia sicca manipulis, unciiis & drach-
 mis præscribi, ut & flores pugillis, unciiis
 etiam, drachmisque.

DISSOLVENDA ratione QUALITATIS,
 (si aliquando sc. sapor, vel odor, delicatio-
 rum palato minùs arrideat,) sunt *Saccha-*
rum, & aromata aliquot, præsertim *Cina-*
momum, quæ vel in vinum conjiciuntur, (si
 copiosius,) vel si contrà paucius, in mani-
 cam Hippocratis, & vinum sæpiùs super
 ipsa colatur, fitque hippocraticum purgans.

Ratione verò QUANTITATIS, pro ℥vj.
 vini cathartici, *Sacchari* sint ℥iij. vel ℥iv.
Cinamom. ʒij. quemadmodum etiam Apo-

zemata, Julepi, & Vinum Hippocraticum vulgò fieri solent, & aromatizari.

Quod ad U S U M, in eo duo maximè consideranda, *Quantum*, & *Quando*.

Quod ad QUANTITATEM, seu propinandi vini *dosin*, hæc universim non una est, sed diversa admodum, quam, cum quacunque tandem quantitate catharticoꝝ, vel vini, vinum composueris, ex arte hac ratione sic investigabis, ac legitimè definies.

Vinum medicatum, cùm transvasatur, vel colatur, mensures, & ex mensura pondus collige, vel alia ratione id facias: sint verò ipsius V. G. ℥iij. hoc autem factum fuerit purgans ad melancholiam, cum *sennæ* ℥iv. *polypod.* ℥ij. *epithym.* & *hellebor. nigr.* añ ℥iſs. additis correctivis ad ℥j. ℥iſs. Hæc omnia infusa, quandoquidem doses purgantes xvij. quæ in xvij. vices sufficiunt, si vinum in totidem divideris, habebis inventum sine errore, eritque dosis ipsius ℥ij. si purgandum unâ vice fortiùs, sin eodem uti consilium est ad purgandum per ἐπιπορευσις, per aliquot dies, dosis dimidia sufficiet.

Quod ad TEMPUS, quandoquidem vinum medicatum affectibus chronicis, & contumacibus, frigidis maximè, destinetur, (quales ab humore mucilaginoso, & sæculento plurimi inveterascunt,) quorum causas non confestim, sed non nisi paulatim excindas, usus ipsius erit diuturnior, ad plures dies, (hyemis tempore præsertim,)

tim,) 10. 15. 20. continuos, vel etiam alternos tantum, instar pilularum usualium, sic manè, vel duabus horis antè prandium poterit propinari; quòd si non instituatur in purgationem hujusmodi, quæ fit per *ἐπιχειρῶνς* sed ad evacuationem una vice validius, usus erit qui aliorum eradicantium, manè, præsentè purgandi indicatione: aut si syrupi magistralis loco præscribatur, usus ipsius idem erit, semel vel bis in mense, mane aliorum catharticonum more.

* FORMULA autem PRÆSCRIBENDI ex componendi ratione satis elucescit.

UTI-

* *Formule.*

R. Fol. Senn. mund. \mathfrak{z} j.

Rhabarb. el. \mathfrak{z} ij.

Agar. opt. \mathfrak{z} ij.

Cinnam. el. \mathfrak{z} ijß.

Infundantur in vini albi q. s. stent loco calido per horas xij. dein coletur per Manicam Hipp. aliquoties & postea addatur Sach. alb. $\mathfrak{t}\mathfrak{b}\mathfrak{ss}$. beneque misceatur.

R. Fol. Senn. el. \mathfrak{z} j.

Rhab. el.

Agaric. añ \mathfrak{z} j.

Herb. Absinth. Mj.

Card. bened.

Hyslop. añ Mß.

Flor.

UTILITAS. Quod ad utilitatem, in genere quidem, siue respicias simplicia quæ infunduntur ad proleſtandas vires, quas vinum in ſe copioſe reſolvit, elicit ac effundit, ſiue attendas trajectionem earundem in penitiſſima quæque corporis, ſpiritu tenuiſſimo ducente; vel conſideres ipſius cum naturæ genio familiaritatem, ob quam ab ea amiciliſſime excipitur; aut advertas indolis propriæ ſymbolum, quo ſubſtantia ſua aërea cognatum eſt ſymphyto partium ſolidarum humido, calori, ac ſpiritu, propter quod in ipſa ſine negotio faceſſit, iis unitur intine, & ſimul cum ipſo vis rerum energetica, quam maceratione biberit altiſſime, in continentia, contenta ducitur, fructus cer-

Flor. Cordial. añ P.j.

Cinnamom.

Zingib. añ ʒj.

Infundantur in Vini albi q.ſ. &c.

R. Fol. Senn. el. ʒix.

Polypod. querc. ʒij.

Cortic. Tamarisc. ʒvj.

Herb. abſinth. Card. bened. añ Miſſ.

Caryophill. ʒß.

Galang. ʒij.

Calam. aromat. ʒj.

groſo modo conciliſis & contuſis affundantur ℥xx. muſtificent, infuſione per dies 15. aut 20. poſtea tranſvaſetur & uſurpetur.

certe ipsius non potest esse nisi uberrimus : ita ut siue sit purgandum , & secernenda illuvies , humoribus , spiritibus , partibus solidis confusa , id fiat perfectissime , in quævis , ob naturæ familiaritatem & symbolum , uti dictum , altissime se insinuante , agente proinvi , qua imbuatur efficacissime : siue sit alterandum vario modo , reliquæ impuritatum acerbarum absumendæ , pristinus vigor restituendus appropriatis , ac partium robur confirmandum , id fiat hac eadem ratione efficaciter , ob naturæ sympathiam , qua illis unitur cum virtute medica penitissime. Licet autem tanta sint vini medicati beneficia , tamen non ita passim apud quasvis gentes , & regiones in usu , neque quovis anni tempore : frequentius enim ab iis usurpatur , qui solum algidum inhabitant , per hyemem maxime , vere , & autumno. In summa , regione frigidiore , anni tempore etiam frigido , corporis temperie , &c. ut *speciatim* vinum purgans sit utilissimum , in affectibus chronicis , frigido anni tempore : delicatis passim , ad pallidos colores præscribitur , ad asthma , obstructions viscerum pertinales , & diuturnas , paralyticis etiamnum ; licet vinum iis interdicator , cujus certe loco ænomel excellentius exiit : in ventriculi affectibus , debilitati à crudis frigidisque humoribus , vinum absynthites purgans eximium.

Alterans Vinum medicatum.

UINI ALTERANTIS ambitu continentur vina variis facultatibus imbuta, quæ tamen partes quasdam proprietate respiciunt, humorum morbificorum reliquias in iis atterunt, & delent vestigia morborum, & simul specificè corroborant (qualia ex simplicibus, vinum salviatum, affectibus cerebri frigidis, enulatum, hyssopi, pectoris, absinthites, ventriculo familiare,) tum quæ vacuant; sine cathartico tamen, (ut vina diuretica, sudorifica, quæ ad calculum, menses movendos præscribuntur,) tum etiam, quæ vires partium principum excitant, foveant. confirmant, qualia quæ ex aromatis, ad corroborandum, conficiuntur.

Est autem, ut purgans, ratione Compositionis, vel Simplex, vel Compositum.

Ratione Operationis, vel Alterans imprimis, secundis, tertiis qualitatibus, corpus, humores, spiritus: vel Corroborans.

Insuper, vel sine dulcoratione, & aromatizatione conficitur, & simpliciter vinum medicatum alterans, vel unà iis conditur, trahiturque sæpius per manicam Hippocraticam, ut suprâ, & Clareta vel vinum Hippocraticum dicitur, licet tale, ut suprâ, quod ad delicias.

In ipso tria etiam perpendenda. Compositio, Usus, Utilitas.

COMPOSITIO eadem, quæ vini purgantis est; VEL enim cum musto, (quando

do usus debet esse longus, in affectibus chronicis contumacibus alterandis,) ex uno simplici medicamento sicco, vel pluribus, affectum, humorem, & partem proprietate respicientibus, VEL cum vino jam reposito.

Quæ autem proportio esse debeat musti, vini; & ingredientium siccorum, suprà in initio, & in vino purgante declaratum; addas tamen obiter; quia vina alterantia majorem dosi propinari possunt, ac debent, vinum etiam majore quantitate, decuplâ, undecuplâque posse affundi.

Quantitatem verò vini & ingredientium; definit dosi futura major, minor, usus brevis, longitudo, simplicium etiam qualitas debilior, efficacior, qualem vini aromata profuadunt.

Ejusmodi vina si trajiciantur per manicam Hippocr. & dulcorentur, diximus suprà appellari *Claretum*.

Huc etiam pertinet, quod aliàs *Hippocraticum* simpliciter appellant, quod est corroborans, ex variis aromatibus, odore, & sapore gratioribus, *Cinamom.* *Zingib.* *Granis Paradis.* *Cardamom.* *Piper.* infusis ad ℥ij. in vini rubri ℥j. per horas aliquot, colatis denique per manicam, addendo *sacchari* q. s. vel ℥ij. ℥iij. passim verò fit simplicius, & usitatus ex solo *Cinamomo*.

Cæterum, si loco sacchari vinum medicatum melle condiatur; non erit inutile, imò frugiferum in affectibus frigidis, quibus vinum

num meracum nocentius aliquando est, ut in Paralyſi, &c. melle eximie operante, vocarique poterit *ænomel*, seu *mulsum*, aut *vinum mulsum*, quale etiam olim veteres uſurpabant; ex mellis parte 1. & vini 2. 3. additis aromatibus, ſi opus, proportionem ſubdupla, ſubquadrupla, ſubquintupla.

U S U S *Quando, & Quantum* continebit, Quod ad *TEMPUS*; exhiberi poterit ſingulis vel alternis diebus, vel etiam longiore temporis interſtitio, prout morbus requiret, per horam 1. 2. 3. ante prandium.

Quod ad *QUANTITATEM*, doſis ipſius pro quantitate, & qualitate ingredientium, ac vini proportionem, varia exiſtit: ubi enim ex paucioribus & minus efficacibus rebus inſulis, ac vino copioſo, ſextuplo, decuplo fit, eò major ſemper doſis exhiberi poterit; & contrà.

In genere verò, ab $\mathfrak{z}\text{j}$. ad $\mathfrak{z}\text{iiij}$.

* *FORMULA* autem *PRÆSCRIBENDI*, patet ex ſuperioribus.

UTI.

* *Formula.*

R. Rad. Pœon. $\mathfrak{z}\text{iiij}$.

Ireos, Enulæ camp. añ $\mathfrak{z}\text{ß}$.

Herb. Salv. Majoran. Chamomill.
añ $\mathfrak{z}\text{ij}$.

Sem. Pœon. $\mathfrak{z}\text{iiij}$.

Fœnic. $\mathfrak{z}\text{j}$.

Con

UTILITAS etiam ex superioribus elucescit. Efficacissimè operatur in reliquiis morborum alterandis discutiendis, absumendis, partibus per affectus chronicos languidis confirmandis, corroborandisque, sudoribus etiam movendis, urinis, mensibus & nullus ferè affectus, modò chronicus, frigidus, qui ab eo fructum non percipiat.

CAP.

Concisa & contusa grosso modo infundantur in Vini albi q. s. stent in infusione per dies aliquot, Coletur & usurpetur, ad Epilepsiam.

R. Cinnam. elect. ℥i℥.

Zingib. ℥℥.

Caryophill. Galang. añ ℥j.

Macis, Nuc. Mosch. añ ℥ij.

Granor. Parad. Cardam. Coriandr.
añ ℥j.

Anili. ℥℥.

Sachar. ℥℥ij.

Vini mens. ij. f. f. a. vinum Hippocrat.

C A P. VII.

D E E M U L S I O N E.

EMULSIO medicamentum alterans juniorum inventum est, à demulcendis affectibus, vel certè potiùs, quia lacti similis, aut quòd lactea illa substantia affusione liquoris, lactis instar, eliciatur, nuncupatum.

Est autem *EMULSIO* medicamentum forma liquidum, potulentum, ex medulla fructuum & seminum quorundam contusa, affuso liquore idoneo, instar lactis emulsum, (unde nomen,) ad alterandum vario modo in rem præsentem comparatum.

In ea tria considerantur. *Compositio, Usus, Utilitas.*

In **COMPOSITIONE** tria. 1. *Materia*, ex quâ contusâ lac titud elicitur. 2. *Liquor*, cum quo emulgetur- 3. *Dissolven- da* in eo.

In omnia *Qualitas & Quantitas.*

MATERIA ex qua ratione **QUALI- TATIS**, sunt tum **FRUCTUS**, *Amygdalæ* nempe *dulces* excorticatæ, tum **SEMINA**, 4. nempe *frigida majora*, ex quibus vulgò passim emulsiones usitatè parantur. His adduntur etiam aliquando alia, tum **FRUCTUS**; *Nuclei* nempe *pneorum*, in affectibus thoracis, & ubi cum humectatione re- itau-

flaurandum, ut in hec̃ticis, tum SEMINA, ut passim *Papaveris albi*, *Lactuca*, *Portulacæ*, ubi somnus conciliandus, vel magis refrigerandum, aut tenues humores fervidi incraslandi, & eorum acrimonia simul demulcenda.

Ratione QUANTITATIS, In genere, tum *fructus*, tum *semina* ad $\mathfrak{z}j.$ $\mathfrak{z}iij.$ præscribuntur. In specie verò, *fructuum* sint $\mathfrak{z}i\mathfrak{ss}.$ $\mathfrak{z}ij.$ *semin.* $\mathfrak{z}j.$ $\mathfrak{z}i\mathfrak{ss}.$

LIQUOR ad lacteam illam substantiam emulgendam, ratione QUALITATIS, est vel *Aqua simplex*, vel usitatè *Hordei decoctum*, maximiè ubi detergendum, vel *Ptisana*, aut *decoctum radic. liquirit.* ubi leniendum magis, vel *decoctum aliarum rerum jucundarum*, facientium ad scopum.

Ratione QUANTITATIS, pro quaque dosi $\mathfrak{z}iij.$ $\mathfrak{z}iiij.$ sufficiunt: unde cum emulsiones in tres doses ferè tantum usitatè præscribantur, (plures enim diu sine labe non asservantur,) liquoris $\mathfrak{z}ix.$ vel $\mathfrak{t}bj.$ erunt præscribenda.

DISSOLVENDA. Ratione QUALITATIS. præscribitur aliquando *Sacchar. solum*, vel quod passim receptum, *Syrupus* aliquis idoneus sapore gratissimus, qui humectet, leniat aut refrigeret, ut passim, *Syrupus violaceus*, *Capillorum vener.* Aliquando & ad gratiam majorem & delicias, iis prætereà *Aqua rosarum* additur. Qui *manum Christi perlatam* aliquando dissolvunt pro tabulis, non malè faciunt. F Quod

Quod ad QUANTITATEM, *dulcorantium* ℥j. ℥iſs. ad summum pro dosi sufficiet, *Aqua rosar.* pro tota emullione, ℥j. ℥iſs. *manus Christi* pro quavis dosi, ℥j.

U S U S. In eo tria consideranda: *Modus Quantum, & Quando.*

Quod ad MODUM, sumitur vel per se, forma potus, vel etiam sæpe ipsius præscribuntur ℥iij. ℥iiij: cum decocto aut juscule pulli al. etato iunendæ.

Quod ad QUANTITATEM, dosis ex jam dictis elucescit.

Quod ad TEMPUS seu horam, mane & vesperi assumitur: quod si præscribatur ad somnum conciliandum, hora somni.

* FORMULA PRÆSCR. 24 &c. contundantur in mortario marmoreo, affundendo sensim, &c. incolatura dissolve, &c. fiat emulsio pro 3. vel 4. dosibus. Utatur ut dictum.

UTI-

*

Formula.

R. Amygd. dulc. ex cort. ℥j.

Semin. papav. alb. ℥ij.

4. frig. major. añ ℥j.

Aq. Hord. ℔j.

F. Emulsio, quæ edulcoretur Syrup.

Rosar. q. s. ad gratiam.

Vel.

R. Se-

UTILITAS. Non tantum emulſio præſcribitur leniendis & demulcendis affectibus pectoris, pulmonum, calidis & ſiccis maximè, renum ardori, veſicæ, urinæ acrimoniæ, fervori, gonorrhææ, &c. ut paſſim volunt; ſed & ad alios uſus, ad ſitim, ad quemvis æſtum in morbis calidis quibuiſvis contemperandum, proinde in febris continuis utiliſſima ad leniendam ſimul ſiccitatem, iſtorum morborum comitem, unde & in hecticis uſitatè, ad ſomnum conciliandum, ad alterandum etiam in febris, & aliis affectibus calidis, vice Apozematum. Summatim, *ad leniendum, refrigerandum, humectandum.*

CAP. VIII.

DE AMYGDALATO.

COLORE & ſapore non multum differt ab emulſione, niſi quod ſpiſſius exiſtat uſitatius: duplex enim eſt, *aliud liquidius*, ex amygdalis elicita lactea quædam ſubſtantia, inſtar emulſionis, ut ſuprà ſine ulla coctione. *aliud verò craſſius*, coctione inſpiſſatum, de quò in præſentia.

F 2

Eſt

R. Semin. 4. frig. maj. añ ʒj.

Nucl. Perſic. Ceraſ. añ ʒij.

Aquæ fragar. ʒxx.

Sachar. cand. ʒj. f. Emulſio.

Est autem Medicamentum Alimentosum Syrupi substantia paulò liquidiore, lactis instar, (uade & cremor & lac amygdalinum vocatur) elicatum, saccharoque conditum, ad alterandum simul & nutriendum comparatum.

Licet autem à Medico præscribi non so-
leat minutim; sed imperari tantum, Medi-
cus in ipso tria considerabit: *Compositionem*,
Usum, & *Utilitatem*.

Quod ad COMPOSITIONEM, conficitur passim ex amygdalarum excoctis. ℥ij. quæ teruntur in mortario marmoreo, affundendo sensim aquæ ferventis ℥ss. co-
luntur deinde, additurque Sacchar. ℥i. ℥iſſ. ℥ij. pro lubitu, deinde parum coquantur, exhibiturvè.

Nota 1. quòd si ægrotans amygdalatum spissius exoptet, amygdalatum plùs & sac-
chari esse addendum, & contrà. 2. Amy-
gdalatum ubi ad vigilias vel somnum conci-
liandum instituitur, (quod sæpè fit,) *Semen. Papav. albi, Lactucæ* recipere.

U S U S: quod ad tempus, exhiberi qui-
dem potest quâvis horâ commodâ; sed pas-
sim horâ somni usitatè exhibetur.

FORMULA PRÆSCR. 24. &c.
vide emulsionem.

UTILITAS eadem ferè quæ emul-
sionis, temperat, lenit, refrigerat, hume-
ctat, hinc passim in affectibus pectoris de-
mulcendis, expurgandis, in febribus &
aliis

aliis calidis affectibus, in vigiliis, &c. vide emulsionem.

C A P. I X.

D E H O R D E A T O.

QUOD nos hodie à materia *HORDEATVM*, veteres à modo parandi hordeum, *Ptisanam* vocabant, qui *cibus erat ex hordeo pinsendo ab exteriori cortice mundato*, (*πρῖον* enim, pinso, decor-tico,) & *aqua confectus*: vulgo *cremor hordei*: nostra autem ptisana potus est.

Et si autem vix præscribatur, *COMPO-NITUR* tamen *VEL* crassiore modo, ex cocto hordeo mundato, quod unà cum jussulo exhibetur, addito saccharo ad lubitum: sed sanis tantum tale convenit. *VEL*, quod reverà hordeatum, ex hordei mundati ℥ij. decoquantur igne lento, in aqua limpidissima, quæ fervere facta abjiciantur, nova addatur, coquatur per 4. vel, 5. horas igne blando; hordeum deinde colo trajiciatur,colato sacchari ℥j. ℥iβ. ℥ij. addantur, parum deinde rursus coquatur.

U S U S. Olim cibus erat febrientium, hodiè datur ferè circa horam somni, & tunc si vigiliæ urgeant, additur simul parum emulsionis, cum *papav. albo* præparatæ.

U T I L I T A S summa in febribus, in quibus medicamentum alimentosum, re-

frigerans, detergens, multum nutrit, euechymum: humectat, pectoris affectibus & hæcticis optimum.

C A P. X.

DE LACTE ET SERO
LACTIS.

LAC etiam sæpissimè venit præscribendum, in phthisicis & dysenteria maximè, idque cum cautela, tum in lactis specie, tum in modo ipso exhibendi: *asininum* laudatur maximè in hæcticis, quia restituat genuinam humiditatem, sitque *Ἀσινον*: *bubulum* pinguisimum, butyrosus magis: *ovillum* caseosus: *caprinum* medium, extenuatis utile.

Quod ad USUM, DOSIN & MODUM PRÆSCRIBENDI, hic est. ℥. *Lactis asinini*, (ubi vis refrigerare, detergere; ubi verò magis nutrire, lactis caprini,) ℥. iij. *Sacchar. vel mellis*, (ne corrumpatur aut acescat,) ℥. j. idque pro prima dosi, pro secundo augendo ℥. j. ad ℥. v. donec venerit ad ℥. x. vel xij. deinde retrogradiendo ad primam quantitatem redeundo; sumatur autem 4. horis ante cibum, & ab ipso assumpto neque dormiat, neque corpus agitet validius. Nunquam autem nisi corpore repurgato usus ipsius incedendus.

UTI.

UTILITAS. Hæcticis maximè dicatur, impinguat, citò reficit: in usu ipsius cavendum a corporibus impuris, quia in ventriculo frigido acescit, in calido æstnante nidorem inducit, unde capitis dolor; hinc nec febrientibus, nec hypochondriis inflatis utile: in dysenteria etiam valde proficuum, tùm ad leniendum detergendum simul, & ulcus solidandum, maximè si chalybeatum cum terræ sigillatæ ℞j. ad scutellam exhibueris, mane & vesperti, 4. horis ante ullum cibum. *Hæc de lacte, sequitur.*

SERVM LACTIS. Non est alimentosum, sed medicamentosum: vacuat serosos humores & adustos liberaliùs sumtum, refrigerat, febrientibus utile, hepatis, renum ardori, per æstatis decursum: in melancholia utilissimum, & affectibus ab ipsa profectis, lepra, scabie, &c. maximè, si fumaria in eo fuerit macerata.

Hic autem **USUS & FORMULA PRÆSCRIBENDI.** ℥j. *Serum Lactis*; coletur, deinde bulliat, (tùm quia flatulentum, tùm ut quicquid inest casei subsideat,) tunc in eo per noctem maceretur, in lib. 2: sc. ejus, *Fumariæ* Mj. *Cichor.* Mß. collato adde *Sacchar.* ℥j, ℥iß. secundo autem die huic dosi ℥ij. addendæ. donec veneris ad lib. 3: deinde serie præpostera sensim ad lib. 1. redeundo. Aliàs lib. 1. sufficit singulis diebus assumenda per mensem. infundendo eandem *fumariam*, addendo in

colatura facchar. \mathfrak{z} j. & efficaciter in melancolicis, *succi pomorum rodolentium* tantundem: aliàs etiam ad febres & ardores simpliciter usurpatur, acetosâ in ipsius \mathfrak{z} viii. maceratâ, & aliis refrigerantibus, idque mane horâ v. vel vj. quatuor nempe horis ante cibum.

C A P. XI.

DE HYDROMELLITE.

POTVS MELLITUS est veteribus celeberrimus: illis *Melicratum*, aliàs *Mulsa* dictus, hodie etiam usitatissimus in abstemiis, aut quibus nocet vinum.

Est autem duplex, *Vulgare & Medicatum*, (sive simplex, sive compositum.)

VULGARE duplex est, *Aquosum* seu *Dilutius*, & *Vinosum*.

Aquosum componitur quidem apud Mesuæum, ex *mellis* unâ parte, *aquæ* 8. hodie dilutiùs ex *aquæ* 10. vel 12. partibus. Coquitur, usque dum non spumescat amplius, ad quartæ sc. vel quintæ partis consumptionem, colatur, servatur, conditur etiamnum ad gratiam, si voluerit assumens, *Cinamomo* pauco; \mathfrak{z} ij. iij. \mathfrak{z} ß. &c.

Vinosum est meracius, sic dictum quod vini generosi saporem, & calidam vim æmuletur: sitque veluti nectar malvaticum. Fit autem ex *mellis* parte unâ, *aquæ* partibus
iiij.

iiij. alii viij. (perinde tamen, quandoquidem coqui debet, usque dum ovum crudum innatet,) reconde in vase præsertim vitreo, occludatur, insoleatur, vel in calido teneatur per mensem; aut 14. dies. Tale ferè Anglorum *meteglin*, nisi quòd postea fermentum in nodulo ligatum suspendant in vase, ad ℥ij. v. G. & addant aromata ad 3 β. ℥ij. pro quantitate mellis jam definita, h. e. ad ℔j.

* **U S U S & U T I L I T A S.** Pro potu ordinario præscribitur, in affectibus frigidis & pituitolis præsertim, & ubi vini abstinencia juvat, vel usus noxius, ut in paralyli: vel ubi vires eximias, & in frigidis humoribus alterandis potentes, corroborando calori nativo quærimus, mitè conservat à putredine: ut autem frigidis & senibus eximiè confert, sic noxius in febrientibus, biliosis & calidis; quia citò bilescit & amare-

F 5.

scit,

*

Formula.

R. Mell. opt. ℔j.

Aq. fluvial. ℔v.

Coquantur donec ovum crudum innatet, vel ad tertiæ partis consumptionem, spumam accuratè intercoquendum abjiciendo, postea coletur, & servetur pro Hydromellite aquoso, quòd vinosum redditur, si per mensem in vitro clauso ad solem ponatur.

scit, quemadmodum coctione nimia & vetustate licet experiri, hinc & Hippocr. in πικροχόλοις, prohibet, & μεγαλοσπλάχνις, in quibus avidius rapitur & confestim: unde cruditates & flatus incredibiles progignit. Est etiam Hippocr. diureticum, arenulas mirè detergens & expurgans.

Vinosum ita elegantius præstat, & instar malvatici potenter coquit humores frigidos, expectorat, roborat stomachum, coctionem, discutit flatus, & cruditates coquit, quemadmodum vulgare apud Galenum: *εὐνακαθάρσιν* mirè promovet, efficax in Asthmaticis.

MEDICATUM componitur facile ex hydromellite simplici, cui incoquantur simplicia sicca, partem cui destinatur respicientia, & ea quia pro potu suaviora. Decoquantur autem postquam despumatum fuerit: sint v. G. *herbarum* Miiij. coque, in colaturâ infundantur per 2. 3. horas *aromatum* ℥β. 3vj.

* UTILITAS efficacissima, & specifica vis, præter suprâ dicta, in morbis tollendis, maximè frigidis inveteratis, ut paralyti, &c,

CAP.

* Formula.

R. Mell. opt. ℥β.

Aq. puræ. ℥vj.

Depumentur, postea adde

Herb.

CAP. XII.

DE HYDROSACCHARO
ET PTISANA.

HYDROSACCHARUM potus suavior est & delicatior quam hydromel : & in quibus hydromellitus usum ob calorem formidamus , ad eandem ferè efficax , & abstemiis maximè conveniens.

FIT ex aquæ fontanæ , quæ fervore repurgata fuerit , partibus 12. & sacchari albi parte unâ , plus minùs.

Poteris aromatizare cinamomo , vel santalis in febribus , ad ℥iij. ℥ss. UTATUR pro potu.

PTISANA veterum cibus fuit , qui hodiè vocatur Hordeatum. Nostra potus est , tum sanis tum febrientibus , & ubi æstus præsens aut imminens , neque locus vino idoneus.

FIT autem variè pro sumentium libitu.

VEL enim simpliciter ex hordeo integro ,

F 6

& a-

Herb. Salv. Beton. Hyssop. Puleg.
añ Mss.

coq. penè ad tertias , in Colaturâ
ebulliant.

Cinnam. opt. ℥i ss.

Trium piper. añ ℥ss.

Gran. Parad. Cardam añ ℥j.

F. Hydromel clarum , pro paralytico.

& *aqua fontana* fit, ut illius pars una sit, hujus partes 10. 15. meliùs 20. ut passim in officinis: coque ad consumptionem ℥v. & usque hordeum immutescat, (malè Nicolaus ad consumptionem ℥xv. nisi in pro cibo) & ejusmodi decoctum vulgò in officinis vocatur *Aqua hordei*, vel *decoctum hordei*. VEL *Liquiritia*, *Passulæ*, *Gramen*, *Radix acetosæ*, & alia pro lubitu ægrotantis simul decoquantur, parcâ manu: sed vix hodie à Medico præscribitur.

* UTILITAS. Humectat, refrigerat, detergit, alimentum præbet paucissimum, biliosis & sanguineis accommodatissimum; febricitantibus, affectibus calidis hepatis, ventriculi, renum.

NOTA, *aquam hordei*, seu *ptisanam nostram*, vel *decoctum hordei*, constare hordei
inte-

*

Formula.

R Hord. integr. sel. & à paleis liberat. ℥j.

Passul. corinth. ℥ij.

Semin. Anisi. ℥ss.

Infund. in Aq. puræ ℥ij. per horas 10.

Post coq. in ollâ mundâ vitreatâ, tectâ, ad hordei crepaturam.

Circa finem decoctionis adde.

Cinamomi acuti in partes fracti ℥iſs.

Colatum servetur usui.

integri parte 1. aquæ 20. cocti usque dum intumescat. *Cremorem* etiam *hordei*, usque dum rumpatur. *Hordeum* mundatum, coctum usque dum abeat in pulvem, *Ptisanam* veterum referre, si trajiciatur per setaceum, vocari *succum Ptisanae*.

C A P. XIII.

D E D I Æ T A.

NOMINE Diætæ audimus non tam regimen sex rerum non naturalium, quam decocta varia ex sudorificis usualibus hodiernis comparata, per quorum usum quandoquidem exacta vivendi ratio, & accurata sobriè observanda, hinc & ipsa Diætæ fuere appellata, unde nominis origo.

Est enim *D I Æ T A*, quam audimus, decoctum ex uno sudorificorum quatuor usitatorum, vel pluribus, in liquore idoneo factum, ad alterandum simpliciter, vel vacuandum insensibiliter, aut sensibiliter per sudores, comparatum.

Hinc Diætæ ejusmodi duplex rectè statui potest: *Alterans*, vel *Vacuans*.

Alterans Diætæ.

Licet quatuor illa hydrotica vulgaria, sudori proliciendo tantum videantur esse dicata; tamen & præscribuntur sæpius cum magno fructu, in pluribus affectibus sine su-

dore efficacissimè. Hinc & DIÆTAM ALTERANTEM appello.

In hac tria consideranda. *Compositio, Usus, Utilitas.*

In COMPOSITIONE tria quoque: *Materia*, ex qua: *Liquor*: & *Dissolvenda*.

In MATERIA *Qualitas*, & *Quantitas*.

Ratione QUALITATIS, In genere duplex. 1. *Sudorificum* aliquod ex vulgaribus, *Guajacum*, *China*, *Sassaphras*, *Salsaparilla*. 2. *Alterantia* varia, radic. fol. semin. flores, affectum, humorem peccantem, aut partem laborantem respicientia.

In specie verò variè seligitur ista materia, pro varietate partium maximè, quibus in, hærent expugnandi affectus. In partium enim quarumvis affectibus pituitosis, inveteratis, potenter alterandis expugnandisque, assumitur *Guajacum*, *China*, *Salsaparilla*, sola vel mixta, unà cum alterantibus jam dictis idoneis. In affectibus verò pectoris, asthmate, phtisi, tabe, &c (in quibus etiam passim hodie usitatè & ferè tantùm diæta ejusmodi alterans præscribitur, & *decoctum pectorale* passim etiam appellatur) seligitur sumiturque *China* sola, vel aliquando etiamnum ipsi additur, *Salsapar.* aut *lignum Sassaphr.* unà cum alterantibus thoracicis idoneis.

Ita ut ex dictis Diæta alterans duplex statui

tui possit. 1. *Non pectoralis*, variarum partium affectibus pituitosis in sentibilibiter absumendis. & 2. *Pectoralis*, decoctum nempe ex *China*, (aliquando & addita *Salsapar.*) fructibus & seminibus pectoralibus, comparatum, qualis hodie fere tantum præscribitur.

Ratione QUANTITATIS, *sudorifica* illa IN DIÆTA NON PECTORALI, sola vel mixta, præscribuntur ad ℥vj. plus minùs, habita ratione temporis, ætatis, regionis, &c. *Alterantia* verò, rad, sol. sem. flor. omnia simul vel ipsorum quædam, dosi media Apozematis præscribenda.

IN DIÆTA autem PECTORALI, cujus basis *China* est, hæc si sola, (ut passim) ad ℥j. præscribitur, si una addantur reliqua dicta, horum ℥ij. ℥iij. ipsius (sc. chinæ) ℥vj. præscribuntur. *Alterantia* verò, fructus pectorales ad ℥i β. ℥ij. semin. pector. ℥j. ℥i β. & si aliquando in phtisi caro cancerorum, & testudinis abluta præscribatur, id fit ad ℥j. ℥ij.

LIQUOR ratione QUALITATIS, IN DIÆTA ALTERANTE NON PECTORALI est *Aqua communis*, vel *Liquor alius* idoneus, dictus in Apozemate, *Hydromel* maxime, quandoquidem decoctum ejusmodi frigidos affectus & humores respiciat. IN PECTORALI verò etiam *Aqua simplex*, vel *decoctum hordei* sumitur, hac

hac tamen cautelâ, quòd hoc liquore China infundatur, per horas aliquot, deinde hæc in ventre pulli vel gallinæ exenterati concludatur, unâ cum fructibus & semin. pectoralibus: coquantur deinde in liquore dicto, ad putrilaginem usque.

Ratione verò QUANTITATIS, lib. 10. 12. vel q. s. ad perfectam coctionem requiruntur.

DISSOLVENDA. Ratione QUALITATIS, in NON PECTORALI aliquando *syrupus*, vel *saccharum*, (unâ cum aromatizatione facienda) præscribitur dissolvendum, ut in Apozemate alterante: vide.

IN PECTORALI passim *Sacchar. rosat.* præscribitur: potest & *syrupus* idoneus.

Ratione QUANTITATIS, ista pro quaque dosi ad ℥j. ℥iſs. dissolvuntur.

U S U S. In ipso tria: *Modus, Quantitas, Tempus.*

DECOCTUM NON PECTORALE quod ad *Modum*, bibendo quidem; sed sine sudore usurpatur.

Quod ad *Quantitatem continuam*, seu *dosis*; ℥iiij.vj. sufficiunt. Quod ad *discretam*, per 10. 15. dies usurpandum.

Quod ad *Tempus*, manè sumi debet alterans ejusmodi.

PECTORALE verò, quod ad *Modum*, etiam sine sudore usurpatur:

Quod ad *Quantitatem*, etiam ℥vj. *quantitatem* verò *discretam*, per dies 15.

Tem-

Tempus verò manè.

Hæc autem FORMULA PRÆ- SCRIBENDI.

In decocto quiescem non pectorali. ʒj. &c. fiat decoctum, servetur in vase vitreo. pro 4. aut 5. dosibus matutinis, quo corpore prius purgato utatur pro 10. 15. dies, observato viæ sobrio & exsiccante, ac pro potu utatur decocto secundo, vel Bocheti.

In pectorali verò. ʒj. (chinam vel alia) infunde in aquæ, &c. ponantur deinde in ventre pulli, unâ cum fructuum, &c. coquantur deinde ad putrilaginem, addendo sub finem decoctionis, folior. &c. (præparantia,) exprimentur omnia, colentur, in colatura ℥j. dissolve, &c. pro duabus dosibus, mane calidè continendo se in lecto per horas 2. 3. sine sudore, & continuando per dies 15. 20. 30. corpus autem prius cum manna repurgandum, ut & singulis 15. diebus: & interim vivendum sobriè, ac pro potu, decocto chinæ utendum vel hydromelite.

UTILITAS: insignis omninò est in omnibus diuturnis affectibus, ubi consilium adest, humorum illuviem, chronicorum ejusmodi affectuum fomitem, attenuare: resolvere, & insensibiliter vacuare, absumere, vias simul & ductus, per quos digeri debent, rarefacere, aut præparare etiam potenter ad purgationem: neque tamen in iis licet uti tutò sudore, ut in asthmate & pthisi maximè, in qua ferè hodie tantum
diæ-

diæta ejusmodi alterans præscribitur, in quibus affectibus purgantia noxia sunt, ut & sudorifica, neque tamen humores istorum affectuum fomites, in thorace stabulantes, alia fere ratione vix licet absumere, aut evacuare.

Vacuans Diæta.

DIÆTA VACUANS, qualis hodie fere tantum præscribitur, *auditur hic, quæ causas morbificas per sudores exhaurit, evacuat.*

Est autem duplex: alia sudorifica tantum, alia verò simul cathartica.

SUDORIFICA tantum hodie proprie *Diæta* appellatur: estque ut jam dixi, *quæ sensibilibus causas antecedentes, vel conjunctas morborum, per sudores evacuat.*

In hac tria considerantur, *Compositio, Usus, Utilitas.*

In **COMPOSITIONE** duo perpendenda, 1. *Materia*, ex qua comparatur ejusmodi decoctum. & 2. *Liquor*, in quo ipsa decoquitur. In utroque *Qualitas*, & *Quantitas*.

MATERIA EX QUA, ratione **QUANTITATIS**, est vel sudorifica, vel alterans etiam simul aliquando.

Quod ad **SUDORIFICA**, componitur **VEL** ex *Guajaco* & cortice ejusdem solo, solâ *China*, rariùs ex sola *salsaparilla*, vix unquam ex solo *sassaparilla*.

VEL

VEL ex *Guajaco* ut bali, cum aliorum modò uno, modò duobus admixtis, ob varias Medici intentiones, vel maxime, quò Guajaci fervor, & nimia caliditas obtundatur, cum eodem sudandi fructu.

VEL ex *China* ut bali, & *sasaparilla*, aut *ligno sassaphras*, ubi minus consilium est calefacere: exiccare tamen non minùs potenter, & absumere vitiosas humiditates.

Quod ad ALTERANTIA utilissime cum jam dictis, ad finem decoctionis, etiam aliquando decoquuntur, addunturque varia simplicia alterantia, quæ partem affectam proprietate respiciunt & humorem, unde sudorificum eximium evadit: vel tantùm adduntur hoc fine sæpiùs; ut Guajaci caliditas & siccitas obtundatur, ne hepar incalescat, ad hoc autem seligantur radic. fol. semin. fructus, flores, plura, pauciora.

Quod ad QUANTITATEM, SUDORIFICA sola præscripta, vel mixta, pro quaque dosi ad ℥j. ℥iſs. præscripta sufficiunt, ita ut, quandoquidem decoctum hydroticum in 4. tantùm doses præscribi debeat, ℥ijj. ℥vj. sint præscribendæ, quæ dosis potest minui, augeri, pro ratione temperamenti, ætatis, virium, temporis anni, constitutionis morbi, regionis, &c.

ALTERANTIA verò ubi assumuntur, dosi dimidia Apozematum, & quoad ordinem, post sudorifica præscribendæ. Ad hoc

hoc passim in decocto guajacino liquirit. passularum añ ℥j. ℥iſs. usurpantur.

L I Q U O R : ratione **Q U A L I T A T I S**, passim aqua fontana usurpanda præscribitur.

Quod ad **Q U A N T I T A T E M**, licet ex artis præcepto aqua in decoctione radicum, lignorum, debeat esse octupla; tamen quia in infusione hydroticorum illius multum absumitur, debet esse dodecupla, h. e. pro ℥j. ℔j. & tunc obiter decoquendum ad medias, quæ ratio usitatissima. Potest & ℔iſs. præscribi, & tunc ad tertias consumendum.

U S U S. Quod ad **Q U A N T I T A T E M**, de ejusmodi decocto sudorifico ℥viiij. bibuntur.

Quod ad **M O D U M**, calidè, tegendo corpus plus solito, multis vestibus ad stragulis.

Quod ad **T E M P U S**, mane, rariùs & circa vesperam repetitur, in robustis, valde pituitosis & copiosis excrementis refertis.

F O R M U L A P R Æ S C R I B E N D I exemplo Guajaci. 2℔. Rasura ligni sancti ℥iiij. cortic. ejusdem ℥ij. infundantur in ℔vj. vel ix. aquæ fontanæ, per 24. horas, seu diem naturalem, supra cineres tepidos vel calidos, vase clauso accuratè. Decoquantur deinde igne lento, prunis luculentis sine fumo, donec redeant ad medias, refrigerentur, colentur postea per manicam

Hip-

Hippocratis, (& ubi decoctum validius expetitur, exprimantur leniter,) *dulcoretur decoctum sacchari ℥iij. iiij. aromatizeturque cinamom. ℥i℥. ℥ij.* (dulcoratio tamen & aromatizatio possunt omitti in minùs delicatis,) *reponatur ad usum in ampulla vitrea. Capiat de hoc decocto ℥viiij. calidè manè, tegendo corpus plùs solito, sudando ad placitum.*

NOTA quòd (ubi alterantia cum sudorificis præscribuntur,) imperetur in formula, sub finem coctionis adde talia, &c.

* 24. *Residentiam decocti superioris, (ubi scilicet nulla alia simplicia addita,) adde si volueris sudorifici alicujus recentis ℥j., infunde in aquæ fontanæ ℥xij. per horas 8. vel 12. decoquantur ad tertiæ partis, vel quartæ tantum*
con-

*

Formula.

R. Rasur. lign. Gaujaci ℥iv.

Cortic. ejusdem. ℥j.

Infundantur ut artis est in Aq. comm.
℥iv.

Deinde coq. ad mediæ partis consumptionem, sub finem decoctionis addendo.

Herb. capill. vener. Cichor. Boragin. Card. bened. añ Mj.

Sem. Melon. ℥ij.

Passular. Glycerr. añ ℥iij.

Coletur per manicam Hipp. & servetur usui.

consumtionem : cola per manicam Hippocratis , aromatiza & dulcora cum sacchar. q. s. cinamom. ʒiſs. ʒij. fiat decoctum secundarium , seu bochetum pro potu ordinario.

Obſerva hæc victus rationem per 15. 20. 30. dies , (niſi vires labſcant , tunc enim triduum licebit intermittere , (quo tempore tratur aſſis potiùs , quàm elixis , aviculis montanis & campeſtribus , cinamomo , garyoph. &c. tranſfixis , gallinis , caponibus , pane biſcocto , aniſato , paſſulis , amygdalis torrefactis , & in ultimâ menſâ coriandro , aniſo ſaccharato , &c. Utatur ſecundario decocto expreſſo , colato , aromatizato cum ſacchar. & cinam. q. s. pro potu ordinario : quòd ſi alvus fuerit adſtriſtior , injiciatur clyſter communis , vel , quod optimum , ſingulis vj. viij. diebus reiterentur pilulæ , potio aut alia purgantia præſcripta , (ut craſſior materia ſcil. quæ abſumptis partibus reſtagnare ſolet in alvo , deturbetur) quo die abſtineat à decocto ſudorifico.

Ut autem ante diætæ uſum purgari debent , ſic & duodecimo , vel undecimo quoque die.

Solent etiam in diætis præſcribi ſacculi duo ex cephalicis digerentibus , calidiſſime capiti (detonſo priùs capillitio) applicandi , per horæ quadrantem , donec ſudor erumpat è facie , ſtatim ab haulto ſudorifico , ad ſudorem promovendùm , & poſt deterſum etiam ſudorem , in affectibus capitis maxi-

maxime, ad digerendum magis absumendumve, quibus sublatis caput munitur stupis cannabinis calefactis, & suffitu communi suffitis.

UTILITAS eximia & amplissima, non solum in affectibus externis, sed & internis, contumacibus maxime, quorum causæ altius egeradices, qui nec purgantibus vulgatis, aut alterantibus exscindi potuerint, ita ut egeant his medicamentis, quæ subtilitate partium, & attenuatione maxima istum fomitem resolvant insensibiliter, aut per sudores manifeste dissipent, ac discutiant reliquias vitiosorum humorum: sic ad fluxiones capitis inveteratas, catharos diuturnos, cachexiam, hydropem, ad alios ejusmodi affectus ab humoribus pituitosis copiosisve, in lue venerea; &c. *Hæc de diætâ sudorifica.*

DIÆTÆ SUDORIFICO CATHARTICA est decoctum, in diætis jam diætis sudores movens & per alvum simul evacuens, Medicorum recentium maxime inventum est, & ante paucos annos vix usitatum, neque tamen sine spe fructus uberrimi excogitatum: cum hujus ope humorum partibus tenuioribus resolutis per sudores, reliquæ crassiores, quæ aliàs solent pertinaciter reitagnare in alvo & aliis partibus, hac ratione simul utiliter eradicantur: neque est quod diversos & contrarios motus conclament: calor enim nativus instrumentum facul-

facultatis excretricis, unà cum facultate expultrice indifferenter se habet ad omnem motum situmve, & qua data porta, velli-
cante; vel trahente medicamento, ad rei
morbificæ expullionem insurgit, experien-
tia probante, confirmante. Hinc & *nomen*
& *definitio* elucescit.

In hac autem tria considerantur, *Compo-
sitio*, *Vsus*, *Utilitas*.

In COMPOSITIONE duo maxi-
mè: *Materia*, ex qua: & *Liquor*. In utro-
que *Qualitas*, & *Quantitas*.

Quod ad MATERIAM, ratione QUA-
LITATIS assumitur *decoctum* superius, con-
stans ut dictum ex solis sudorificis, vel etiam
simul aliquando ex simplicibus alterantibus
additis, unde sudorifici appellatio.

Huic materiæ, ut decoctum fiat simul
catharticum, adduntur quæ dicta sunt in A-
pozemate purgante, purgantia basin consti-
tuentia; *Senna*, *Cartham*, *Polypodium*, tum
etiam alia cathartica, humorem pituitosum
maximè respicientia, *Turbith*. *Hermodaët*.
Rhabarb. *Agaricum*; pauciora, plura, pro
scopo, unà cum suis correctivis.

Quod ad QUANTITATEM, sudo-
rifica & alterantia vide suprâ. Purgantia
verò dosi ferè Apozematis purgantis præ-
scribenda, paulò tamen (quarta nempe par-
te) minore, quòd vires non ferant copio-
sas ejusmodi, per habitum & alvum purga-
tiones.

LIQUORIS *Qualitatem*, & *Quantitatem* vide suprà.

USUS. Quod ad QUANTITATEM, ad ℥ iij. vel v.

Quod ad TEMPUS; manè, idque per quatrimum ferè initio ejusmodi diætatum, reliquis enim diebus sequentibus, detractis laxantibus, diætata simpliciter sudorifera usurpatur.

* Et quod ad FORMULAM, hæc est. 2℥. &c. (id est diætata suprà, siue decoctum sudorificum) *sub finem decoctionis adde purgantia jam diætata, vel unà simul cum alterantibus, colentur, &c. vide suprà.* Finito hoc decocto purgante, & 4. diebus matutinis absoluto, utatur eodem deinde, detractis laxantibus, per dies 10. 15. 20. &c.

G

UTI

*

Formula.

R. Rasur. Ligu. guajaci. Sassafr.

Radic. Salsaparill. añ ℥ iß.

Infund. in Aq. com. ℥ iij. postea decoque ad medias, sub finem decoctionis adde

Fol. Sennæ. el. ℥ iß.

Sem. Cartham. ℥ j.

Turbith. gum. Hermodact. añ ℥ iij.

Semin. Anis. Passular. añ ℥ ij.

Colatura servetur,

UTILITAS. Diæta ejusmodi apud recentiores hodiè usitatissima, in corporibus admodum cacochymis & robustis simul, quæ duplicem illam evacuationem postulant, ad humorum morbificorum in 1. 2. 3. regione stabulantium partes crassiores tenuioresque simul, una & eadem opera evacuandum. Utilissima autem maximè omnium est, & usitatissima in lue venerea curanda, tractanda.

ANIMADVERSIONES.

Notandum 1. *CIRCA SUDORIFICA* in formulis speciatim dici de ligno Guajacino. \mathcal{L} . Rasuræ ligni sancti resinosi: de ligno Sassafras. \mathcal{L} . ligni Sassafras recentis cum suo cortice minutim & frustulatim incisi, aut assulatim dissecti: de rad. Chinæ. \mathcal{L} . Rad. chinæ ponderosæ non exesæ aut cariosæ, in taleolas dissectæ, &c de radic. Salsaparillæ. \mathcal{L} . rad. Salsaparill. in taleolas incisæ & dissectæ, cum suis capillamentis.

Notandum, 2. decoctum chinæ in cineribus calidis, vel loco calido esse asservandum, aliàs acescere: decoctum ligni Sassafras amittere, diutius asservatum, odoris gratiam.

CAP. XIII.

DE BOCHETO.

BOCHE TVM potus est diatarum jam diatarum, utilissimus aliàs in affectibus, in quibus vinum tutò non porrigitur, vel ubi exsiccare sensim, aut humorum illuviem absumere consilium.

α **COMPONITUR** autem breviter in diætis, ex residentia præscripti decocti sudorifici, (modò nulla alterantia vel purgantia simul fuerint incocta: uti suprà declaratum in formulà diætæ sudorificæ: aliàs enim recens parandum & præscribendum,) additâ aliquando insuper ℥j. ℥ij. ejusdem vel alterius simplicis hydrouci, infundantur omnia per horas 12. in aquæ ℥xij. ut suprà. coquantur ad quartæ vel tertiæ partis consumptionem, exprimantur colenturque per manicam Hippocr. additur Sacchar. ℥ss. ℥bj. vel ad placitum, Cinamom. ℥iij. ℥ss. fiat decoctum secundarium, seu Bochetum, servetur in ampulla vitrea pro potu ordinario.

β **VEL** paratur aliàs in rem præsentem, (sive quod nulla diæta præcedens fuerit præscripta; ex cujus residentia fieri possit, sive quòd illa ex sudorificis alterantibus & simul purgantibus constiterit, quorum vis pro potu ejusmodi ordinario non desideratur,) ex

aliquo vel pluribus sudorificis, ad ℥ij. ℥iij. eodem modo ut suprâ dictum, præscriptis, fiat Bochetum, quo utatur, ut dictum.

* USUS, FORMULA & UTILITAS jam satis declarata.

CAP.

* *Formula.*

æ R. Resident. decocti sudorifici superius præscripti q. elt. adde ligni guaiac. recent. ℥ij.

Infunde in aq. comm. ℥ij. Supracineres calidos per horas x. coq. ad quartæ partis consumptionem.

Colaturæ adde Sachari q. f.
Cinnam. ℥ij.

f. Bochetum.

ß R. Rad. Chinæ in taleol. dissect. ℥ij. Infunde in aq. com. ℥ij. per horas xij.

Coq. ad quartæ partis consumpt. Colaturæ adde.

Sach. & Cinnam; q. f. ad gratum saporem. f. Bochetum.

CAP. XIV.

DE DECOCTO GALLI.

NOMINIS ratio plana. Inventio verò veterum fuit. Usus recentioribus hodie admodum confirmatus.

Est autem DECOCTVM GALLI jusculum quoddam, ex Gallo vetere & sudorificis quibusdam, alterantibus, vel etiamnum catharticiis, ad alterandum vel purgandum comparatum.

Hinc duplex decoctum ejusmodi: *Alterans, vel Catharticum.*

Decoctum Galli alterans.

In ALTERANTE considerantur: *Materia maximè, & Liquor.* In utraque *Qualitas & Quantitas,*

Quod ad MATERIAM, ratione QUALITATIS, *Gallus vetus* pro basi veluti assumitur. Hujus venter farcitur deinde, vel etiam ad finem tantum decoquuntur alia, quæ sunt tum *sudorifica* passim, ut *China, Salsaparill. Sassafr.* sola, mixta, in asthma & melancholia hypochondriaca, usitatissimè præscribenda, tum *alterantia* rad. fol. sem. fructus, plura, pauciora.

Quod ad QUANTITATEM, *Sudorifica* ad ℥ij. præscribuntur: *Alterantia* verò dosi fere Apozematis alterantis paulò minore.

LIQUOR , ratione QUALITATIS , passim *Aqua*.

Ratione QUANTITATIS , q. s.

USUS : quod ad QUANTITATEM ,
ad ℥vj. vel viij.

Quod ad TEMPUS , manè continuando per 15. dies , vel spatium mensis unius.

Hæc autem FORMULA. 2. Gallum veterem rufum , decrepitum , vel 4. aut 5. annorum , cursu , verberibus fatigatum ; deplumetur vivus , juguletur , & exenteretur , huius venter repleatur sudoris. fructibus , seminibus diëtis , consuatur , coquatur deinde in olla vernisata , vel stannata , cum aquæ sufficienti quantitate perfectè , donec carnes contabescant & separentur ab ossibus , ubi autem jusculum despumatum fuerit , adde radic. &c. sub finem verò decocti , folia , flores , &c. coquantur , usque supersint jusculi ℥iij. exprimantur fortiter , colentur , servetur decoctum in ampullâ vitrea , in loco frigido , omni pinguedine detractâ ; cape de eo jusculo ℥viij. ℥ss. manè , addendo si volueris , maxime in affectibus thoracis , Sacca. vel Syrup. idonei ℥j. continuando per 15. dies , vel spatium mensis unius.

UTILITAS summa in obstructionibus contumacibus , hinc passim præscribitur in melancholia hypochondriaca , in qua usitatè præscribuntur pro ejusmodi jusculo. Radic. Petrosel. Cichorii , Gram. Aspar. folia

Cæterach, *Meliss.* *Bugloss.* *Pimpinell.* *Agrim.*
Uvæ Corinthiacæ : aliquando *China* & *Lignum Sassafr.* in quavis etiam pertinaci viscerum opillatione ; item & in affectibus pectoris , asthmate præsertim , ad quæ utilitatè *china* ferè usurpatur , cum fructibus thòracicis , in doloribus arthriticis cum ligno *Sassafras* , pallidis coloribus : &c.

Decoctum Galli purgans.

Non differt à superiori , nisi quòd præter dicta adduntur etiamnum cathartica ferè hæc : *Senna* , *Polyp.* *Carthamus* , horum añ \mathfrak{z} ij. \mathfrak{z} iiß. *Agarici* \mathfrak{z} j. *Epithymi* tantundem , quæ ventri Galli includuntur , præscribiturque , fiat decoctum ad \mathfrak{H} ij. in quo *Sacchar.* dissolvitur si volueris , ad \mathfrak{z} iiij. aromatizaturque etiamnum pro 4. dolibus , matutinis , singulis mensibus usurpandis.

Hujus Usus & UTILITAS , præcipuè & passim & in melancholia hypochondriaca , obstructionibus viscerum , pallidis coloribus , arthritide , colicâ ; vix autem usurpatur in asthmate.

CAP. XV.

DE DESTILLATO
INSTAURANTE.

VBI agrotantes, propter vires summè attritas à morborum vi, longitudine, aut evacuatione insigni, quosvis alios cibos difficulter & digerunt, & in deperditorum spirituum locum restituunt, aut etiam alia quævis cum nausea recusant, vires tamen & augeri instaurarique & conservari debent, usitatè hodiè passim, aqua destillata ex carnibus euchymis, & *παλυσρόφους* præscribitur, ex recentiorum invento, ab affectu *destillatum restaurans*, sive *instaurans*, ut & aliquando, à materia præcipuè usitata, *aquam caponis* appellant.

Est autem DESTILLATUM INSTAURANS, aqua destillata, sive liquor per alembicum elicitus, vi & facultate carnis, caponum maximè, alimentaria, & medicamentosa simul conservarum, pulverum, aquarum, succorum variorum imbutus, ad vires spiritusque resarciendos maximè comparatus.

In hoc autem tria consideranda, Compositio, Usus, Utilitas.

In COMPOSITIONE duo maximè: Materia, ex qua: & Dissolvenda.

Quod ad MATERIAM, vulgò carnem caponis unius, vel gallinæ, perdicum duarum, dif-

dissectam, ab ossibus & pinguedine purgatam, lotamque aquâ quadam cardiacâ, ut *rosar.* vel *vino albo*, &c. assumunt, admiscuntque *conservas*, *condituras* varias, *pulveres cardiacos*, *auri folia* aliquot, & omnia irrorata liquore idoneo, in balneo Mariæ destillant; sed quia hac ratione vis carniû alimentaria paucissima, vel nulla habetur, ideò hic modus etiamnum improbatur, resque accuratius peragitur, quod fiet: si carniû dictarum, vel aliarum, perfectissimè & ad putrilaginem usque decoctarum, expressarum deinde, colatum jus assumas, in quo postea jam dicenda diluas, destillesque.

Materia autem ejusmodi destillati erit duplex, *Alimentaria*, & *Medicamentosa*.

Quod ad *Alimentariam*, ratione QUALITATIS, & QUANTITATIS, etiamnum usitatè *Capo* optimus assumitur, (potest & *Galina* assumi) isque solus, vel etiam ipsi una *Perdix* additur, aut *Armus vitulinus*: ut &, si ejusmodi destillatum pro hectico & phthisico instaurando præscribatur, *Caro testudinis* nemoralis unius, duarum; *coxæ* etiamnum aliquæ *Ranarum* usitatè præscribuntur.

Hæc materia alimentaria coquitur in aquæ s. q. addunturque ipsi (pro *medicamentosa*) variæ stirpium partes, (ut vulgo etiam in jusculis condiendis alterandisque fieri solet, (*rad. fol. sem. flor.* gratiora ferre odore, sapore, quæ affectum, causam istius dissipationis virium, maxime respi-

ciunt, idque dosi ferè Apozematis alterantis, paulò tamen minore, quâ ratione & virium instaurationi, & alterationi simul unâ & eadem operâ consulitur. Ubi omnia sunt percocta ad putrilaginem, ut carnes ad ossibus abscedant, colatur jusculum, reliqua fortiter exprimuntur, & ubi omnia fuerint refrigerata, concreta in superficie pinguedo aufertur.

Servaturque jusculum, *materia propinqua* futura destillati, quod comparatur ex hujusce juris ℥iij. iiij. *Aquar. cardiac. idonearum* ℥viii. xij. in quibus miscentur postea *conservarum, conditurarum idonearum,* ℥iiij. v. vj. (aliquando & *confectiones* assumuntur, ut *alkermes* in summâ debilitate, ut & *Theriaca* ubi malignitas, ad ℥iij. ℥ss.) *pulverum cardiacorum simplicium, vel electuariorum officinal.* ut *diamargarit. frigidi* ℥ss. ℥j. ubi minùs pretiosi. Ubi notandum obiter est, frustra *Perlas, Fragmenta prætiosa, Bolum, Terram sigillatam, Auri folia,* & similia admisceri: quandoquidem in ejusmodi destillatione levi, per balneum Mariæ, nullam de se vim energeticam seu spiritum efficacem dant: cum nec urgentiore calore vix haberi possit, eoque sicco, adhibitâ etiamnum diligentissimâ præparatione. Ita omnia permixta alembico committuntur, destillanturque postea in balneò Mariæ, ut vocant. Obiter nota, quod si *ambre* vim, vel *moschi* desideres, hæc ad gr. v. vj.

v. vj. ðß. in nodulo ligata, & alembici naso alligata, esse appendenda, ut liquor transiens eorum vinum secum ducat, quæ hac ratione commodius & certius habetur, quam si cum aliis permisceas. Liquor destillatus in ampulla vitrea in loco frigido asservatur.

D I S S O L V E N D A licet rarius usurpantur; tamen & aliquando *succi* idonei cardiaci, ut de *limonibus*, in febribus, *granatorum acidorum* utiliter ad ℥iij. ℥iiij. pro liquoris destillati quantitate dissolvuntur, licet cum jure caponis & aquis cardiacis ante destillationem possint permisceri.

U S U S. Quod ad *Modum*, vel per se ex cochleari usurpatur liquor ejusmodi destillatus, vel jusculis aliis, aut panatellis dissolvitur.

Quod ad **Q U A N T I T A T E M**, ad ℥j. ℥ij. ℥iij. assumitur.

Quod ad **T E M P U S**, ad lubitum; idque ter, quater, vel sæpius in die.

F O R M U L A. 24. *Carnem caponis unius optimi, vel gallinæ, (unâ cum carnibus aliis, ut dictum) dissectam, ab ossibus vel pinguedine saltem purgatam, pone in olla vernisata cum aquæ s. q., coquantur, addendo sub finem radic. &c. h. e. alterantia; ubi omnia fuerint ad putrilaginem cocta, colentur, exprimantur fortiter, pinguedine omni ablata, cape de hoc jure ℥iiij. ℥v. cui adde (conservas, &c.) destillentur omnia in balneo Mariæ; liquor exceptus reponatur in ampulla vitrea in loco frigi-*

do, de quo capiat, &c. per se ex cochleari, &c.

UTILITAS eadem quæ analeptico-
rum, ad vires nempe, spiritus subito instau-
randos reficiendosque, à morbi diuturni-
tate aut inediâ, vel vacuatione nimia ab-
sumptos exhaustosque: partium nobilium
robur languidum recreandum: in quibusvis
affectibus siue cordis, siue partium aliarum,
non tantum calidis ferè ulitatum, sed & fri-
gidis, vulgaribus, malignis, febribus con-
tinuis, hæcticis, phthisicis. In *summa*, ubi
vires effœiæ admodum & languidæ, quævis
alia alimenta ad vitæ conservationem non
possunt digerere; resarciri tamen volunt
subito, unde & destillata ejusmodi restau-
rantia ad vires recreandas, & spiritus repa-
randos, potius, quàm ad nutriendum fir-
miter & solide comparata. ♥

C A P. XVI.

DE JUSCULIS.

SÆPIUS etiam Medicis JUSCULA
præscribenda, hoc fine, ut alterando si-
mul nutriamus, & vis medicamentorum
hac ratione hauriatur avidus à partibus
ipsis, sub specie alimenti, atque ipsis minis
sint molesta.

Sunt autem vel *Alterantia*, vel *Restau-
rantia*.

ALTERANTIA varie sunt, pro scopo
Me-

Medici, cum pullo sæpiùs, ut Monspelii usitatissime jusculum pulli, alteratum foliis hepaticis, & radicibus etiam frigidis in febribus. A Medicis minutim non præscribuntur. imperatur tantùm, utatur jusculo pulli alterato foliis talibus, &c. duobus. tribus, quatuor, manè vel etiam circa vespèram: in calidis morbis maxime ulitata.

RESTAURANTIA, ad vires instaurandas comparata, quæ alias ab actionis modo, & consumptione consummata appellantur. Fiunt ex Gallina pingui (vel capone exenterato,) quæ in partes minutas concisa, in olla vernisata, vel alembico conclusa accuratè, ne quid expiret, coquitur in Mariæ Balneo ad putrilaginem, colantur omnia, succus exprimitur, ab eo pinguedo separatur, asservaturque in ampulla vitrea ad usum, in loco frigido: in hoc jure aliquando & passim alia dissolvuntur, in ejus nempe libris lingulis, vini albi si scopus ferat, vel succi cardiaci, aut liquoris idonei ℥iij. sacchari ℥ij. cinanom. & confect. alkerines ʒj. Fervent omnia, dum saccharum dissolutum fuerit, colantur, servantur ad usum. Frustrà qui auri folia, & ad pompam sine fructu, in ejusmodi consummatis juscullis usurpant.

USUS qui destillati. UTILITAS eadem, nisi quod ejusmodi consummata sint *πολύτροφα*, & solidam ipsam substantiam copiose resarciant, nutrantque.

LIBRI PRIM I.

S E C T I O II.

*De Formis Medicamentorum
mollibus.*

C A P U T I.

D E B O L O.

BOLVS est forma medicamenti, mellis ferè consistentia, paulò crassiore, ad purgandum vel alterandum comparata: & quòd sit frustum medicamenti, quantum ferè bucca capere potest, inde nomen habetur.

Est autem Bolus triplex, Purgans scil. & Alterans, atque Roborans.

Bolus Purgans.

BOLUS PURGANS quid sit, & quænam ipsius differentie ex purgandorum humorum varietate desumendæ, ex superioribus in Apozematis enarratis satis patet.

In eo autem tria consideranda. *Compositio, Usus, Utilitas.*

In COMPOSITIONE, Materia ex qua
maxi-

maximè perpendenda, in qua consideratur *Qualitas*, & *Quantitas*.

Quod ad *QUALITATEM MATERIE*, in genere componitur ex catharticiis simplicibus & compositis, ut pulvere aliquo purgante, simplici vel composito, & saccharo.

Quod ad *QUANTITATEM*, bolus ℥vj. in genere aut ℥℥. non debet excedere: raro enim ad ℥x. præscribitur, nisi constet ex levioribus,

In specie verò quod ad *materiam*, componitur bolus purgans;

α 1. VEL ex *Cassia* solâ, quæ ferè basis boli est, (aut *pulpa* etiam *Tamarindorum*, in biliosis maximè;) licet præstet ex *cassia* & alio purgante simul, opiata scilicet aut electuario solido, componere, ut stimuletur nempe vis ipsius purgans, quæ leniens ferè tantum est, ne diutius aliàs in intestinis moram trahens ipsa afficiat. & tunc quod ad *Quantitatem*, *Cassia* ℥℥. ℥vj. opiata verò vel *tabellæ* purgantis ℥ij. ℥iiij. plùs minùs præscribentur, examinando nempe doses cautione, quàm suprà notavimus, ut si ve 2. 3. misceantur cum *cassia*, dosis tandem completa habeatur.

NOTA, usu receptes eum in renum & vesicæ affectibus, bolum ex jam dicta *cassia*: ut basi præscribere, ad ℥vj. cui addantur *Terbb. lotæ* in *agua viol. pariet.* ℥ij. cum *pulv. liquirit.* & *sacchari* sufficienti quantitate, in quem finem etiam sæpius sola *Tereb.* præ-

præscribitur, ut infra addito nonnunquam Rhab. ℥j.

β VEL ex *Opiata purgante officinali*, quæ *Vel* sola præscribitur, doli & quantitate, quam supra in potione, & infra definiamus: *Vel* una ipsi additur *Tabella*, vel *Elect. solidum purgans*, hac dosi, ut ista simul juncta dosim completam conficiant; hac verò proportionem, ut opiata paulò præscribas.

NOTA aliquando his duobus junctis, vel opiata soli addi *pulverem Purgantem*, eumq; aut *Simplicem*, ut *Rhab. Mechoac. &c.* à ℥ss. ad ʒss. aut *Compositum*. ut *Diaturbish.* à ℥ss. ad ℥j. prout cætera majore quantitate fuerint præscripta: vel etiam aliquando non purgantem; sed vel digerentem, corrigentem, corroborantem ad ℥ss.

γ VEL ex *Tabella seu electuar. solido*, eoq; *Aut* solo, dosi supra in potione & infra dicenda, cum syrupo & saccharo, *Aut* addita aliquando opiata vel pulvere purgante, ut jam dictum.

δ VEL quod rarum, ex *solo pulvere purgantium simplicium & compositorum* syrupo & saccharo excepto; sed ratio minùs accepta.

VEL (quod boli purgantis nomen vix meretur, & in affectibus renum, velicæ maxime usurpatur,) ex *Terebinth. lota æqua viol. &c.* ad ʒij. vel ʒiij. cum *Pulver. liquirit. ℥j.*

USUS. Quod ad MODUM, devorando
qui-

quidem seu deglutiendo assumitur, quod
commodi fiet ex cochleari, cum syrupo.

QUANTITAS, suprà definita.

TEMPUS exhibendi mane est,

* FORMULA PRÆSCRIBENDI.

Ubi quidem cassia assumitur. ℥. medullæ
cassie recenter extractæ, (& aliquando addi-
tur, in vapore decocti alicujus, v. G. Hor-
dei, Liquir. Malu. pro renibus,) vel pulpæ,
vel floris cassie, &c. cum saccharo fiat bolus.
Si ex opiata. ℥. &c. cum saccharo fiat
bolus.

Ubi

*

Formula.

- α R. Cass. recent. extr. ℥j.
Crem. Tartari. ℥j.
Cum Sacharo F. Bolus.
- R. Cass. rec. extr. ℥β.
El. Diacarth. Diaph. añ ℥ij. M. f. Bol.
- β R. Elect. Lenitiv. Diacathol. añ ℥iiij.
Spec. Diaturb. cum Rheo.
Crem. Tartari. añ ℥β.
Sachari q. f. M. f. Bolus.
- R. Elect. lenitiv. Diacathol. añ ℥β.
Sachari q. f. F. Bolus.
- γ R. Elect. d' succo Rosar. tabellati. ℥β.
Sach. & Syr. Ros. sol. añ. q. f. F. Bolus.
- δ R. Diagrid. gr. xv.
Crem. Tart. ℥j.
Cum Syr. Ros. sol. & Sach. añ q. f.
F. Bolus.

Ubi autem bolus licciora constituuntâ
ut tabell. & pulv. copiosi, ita ut boli form,
cohærere posse non videantur; dicitur, 2℥.
&c. humectentur cum tali syrupo, & cum sac-
charo in boli formam reducantur, quem su-
mat, &c.

Ubi verò bolus ex tereb. 2℥ Terebinth.
lotæ, &c. F. boli, qui nebulis involvantur, &
ex cochleari cum syrupo idoneo, ut Capll. ven.
violar. &c. devorentur, manè iij. iiij. horis
ante prandium, idque usitatè per triduum.

UTILITAS eadem quæ potionis existit,
ubi nempe vitium in inferiore regione, aut
partibus vicinis existit. Privatim verò bolus
ex cassia in affectibus renum, vesicæ, usurpa-
tur & in aliis affectibus, in quibus leviter
agendum, ac leniendum ferè tantùm.

Bolus roborans.

In EO tria consideranda. *Compositio, Vsus,
Vtilitas.*

Quod ad COMPOSITIONEM ra-
tione QUALITATIS, comparatur

α VEL ex Conservis officinalibus &
Pulvere, qui vel electuarii alicujus officinalis,
vel alius aromaticus ut Cinam. v. G. cum
saccharo.

NOTA, aliquando una cum conservis di-
ctis confectioes cardiacas assumi, ut Alkermes.
de Hyacintho.

β VEL ex Confessione officinali sola cor-
roborante.

Quod

Quod ad QUANTITATEM, bolus in genere ℥iij. ʒß. vix excedit. In specie verò quantitas, dolis, & proportio primi modi, hæc est, ut *Conservarum* lint ℥iij. ʒß. *Pulveris* ℥j. *Confectionis*, si admittatur, ℥j. ʒß. *Secundi* verò modi, *Confectio* nempe, præscribetur ad ℥j. ʒiß.

USUS. Quod ad TEMPUS, solet quidem præscribi postridie medicamento purgantis, duabus horis ante prandium ut passim, vel etiam aliàs horâ commodâ, ad roborandum simpliciter, nulla purgatione prægressa.

Quod ad MODUM, devorando ex cochleari, si volueris. cum syrupo, superbibendo parum vini diluti, vel liquoris alterius pro scopo.

* FORMULA. PRÆSCRIBENDI.
℥. &c. cum saccharo fiat bolus, quem sumat, &c.

UTI-

* Formula.

- α R. Conserv. Rosar. Borag. Violar.
añ ℥iv.
Conf. de Alchem. ℥ij.
Theriac. ℥j.
Cornu Cervi præpar. ℥ß.
M. f. Bolus.
- β R. Conf. de Hyacinth.
Elect. de ovo añ. ℥j.
Margarit. præpar. ℥ß.
M. f. Bolus.

UTILITAS ex titulo satis patet, vide potionem cardiacam. Usitatè autem & passim post præscripta medicamenta purgantia usurpantur, ad confortandum tum ventriculum, tum partes afflictas & à medicamentis, & à morborum vi, tum etiam ad corroborandum simpliciter, nulla præcedente catharsi, quotiscunque vires quacunque de causa debiles & fatiscences illud suadent; tum & alterandum etiam quovis modo, & roborandum tamen simul; sic ad fluxum alui utiliter sumuntur ejusmodi boli.

C A P. I I.

D E O P I A T A.

VETERES medicamenta, quæ opium aut alia narcotica in sui compositionem admittebant, proprio vocabulo jure Opiata vocabant, hodie abusivè medicamenta, quæ etiam sive opio comparantur, ad roborandum, alterandum, purgandum, Opiatas vocant improprie, idque solum propter consistentiam qua efformantur, theriacæ, & aliis ejusmodi opiatis similè.

Vocant aliàs rectiùs *Elektuaria*, quod cum hodie, usu recepto, sit duplex, solidum, quod aliàs *tabellam* seu *tabellas* vocant, & molle, hoc aliàs opiatam nuncupant, utrumque Græci *Antidotum*; licet hoc nomen ad purgationem non extendatur, ut opiatae nostræ appellatio.

Est

Est autem *OPIATA* medicamentum consistens in syrupo crassiore, & difficulter fluida, (*Theriaca vera opiatæ simili*), ex rebus variis, melle aut syrupo exceptis, in usum diuturniorem, ad purgandum, alterandum, roborandum, comparatum.

Hinc duplex existit: *Purgans & Alterans*, seu *Roborans*.

Opiata Purgans.

Quid sit (& ipsius differentia) ex *Apozemate & Potione purgante* repetendum.

Duplex in præsentia recensenda, *Magistralis & Officinalis*.

MAGISTRALIS quid sit, vide in syrupo purgante.

In hac autem tria consideranda; *Compositio; Usus, & Utilitas*.

Quod ad *COMPOSITIONEM*, comparatur.

æ *VEL* ex pulveribus solis, exceptis solo melle vel syrupo, aut utroque simul.

Pulveres autem quoad *QUALITATEM* passim usitatè desumuntur ex *Catharticiis simplicibus*, (aliquando & si sint in usu ex speciebus electuariòrum purgantium) cum suis corrigentibus idoneis, simplicibus, compositis, ut & digerentibus.

Quod ad *QUANTITATEM*, pulveres ejusmodi purgantes debent præscribi pro numero dosium & usus, in quem opiata purgantem exoptas; ut si pro *vj. vicibus*
opia-

opiatam exoptes, sex doses purgantes in substantia præscribas, additis correctivis. Quod ad quantitatem verò excipientis, *mellis vel syrupi*, vulgo malè q. s. præscribunt. ut notatum in syrupo purgante: ut ibidem dictum, horum quantitas definienda. Proportio autem ad pulverem debet esse tripla vel quadrupla, eaque expresse est definienda, ut sis certus de doli. *Nota* obiter, quòd ubi *Cassia*, & alia, quæ habent consistentiam mellis admittuntur, pro melle excipiente haberi.

β VEL cùm hodie rarò ex pulveribus folis præscribantur, utilitatè jam cõficiuntur ex *opiatis* officinalibus purgantibus, addita simul *cassia*, ubi levius agendum est, vel etiam simul addito electuar. solido purgante officinali, ut &, si volueris, pulvere simplici cathartico cum correctivis jam sæpiùs dictis, quæ omnia syrupo idoneo excipienda. Hæc autem eorum *proportio*. *Opiatæ*. ℥j. habeat *pulveris* à ℥j. ad ℥ij. Ferè autem opiatarum ejusmodi ℥iiij. præscribuntur. Syrupi dosis relinquitur indefinita, paucus enim requiritur.

γ VEL ex purgantibus simplicibus mollioribus folis, ut *Cassia*, *Tamarind*. *Manna*, *Pulpa prunorum*, *Passul*. *Sebesten*; additis correctivis, cùm tantùm lenire volueris, vel insuper purgare magis, additis pulveribus purgantibus simplicibus, proportionem jam dicta.

¶ **VEL** ex simplicibus illis lenientibus, opietis officinalibus, pulveribus purgantibus, cum syrupi proportionem jam dicta.

OFFICINALES usitatiores sunt.

<i>Catholicon.</i>	<i>Diaprun. solut.</i>
<i>Diacossia.</i>	<i>Elect. de psyll.</i>
<i>Diaprunum simplex.</i>	<i>Diaphæn.</i>
<i>Diasenna.</i>	<i>Beneacta laxat.</i>
<i>Electuar. lenitiv.</i>	<i>Confect. hamech.</i>
<i>Hierapicra.</i>	

Minùs usitatæ.

<i>Elect. Mesuæi.</i>	<i>Indum minus.</i>
<i>Triphera persica.</i>	<i>Hiera Pacchii.</i>

USUS OFFICINALIS. Quod ad **MODUM**, vel per se sumitur forma boli, vel liquore idoneo forma potionis, quam suprà vide.

Quod ad **TEMPUS**, manè, morè cathartorum.

Quod ad **QUANTITATEM**, seu dosin, res sic se habet.

DOSIS infima, media, summa.

<i>Diasebsten</i>	3vj.	3iβ.	3ij.
<i>Diapr. simplex.</i>	3i.	3iβ.	3ij.
<i>Diapr. solutivum.</i>	3β.	3vj.	3j.
<i>Elect. ros. Masuæi.</i>	3β.	3vj.	3j.
<i>El de psylllo.</i>	3β.	3vj.	3j.
<i>Diacatholicum.</i>	3vj.	3x.	3ij.

Tri.

<i>Tripher. persica.</i>	℥j.	℥i℥.	℥ij.
<i>Diaphænicum.</i>	℥ij.	℥iij. ℥.	℥vj.
<i>Indum minus.</i>	℥ij.	℥iij.	℥v. ℥ij.
<i>vel</i>	℥ij. ℥ij.	℥vij.	℥vij.
<i>Bened. laxat.</i>	℥iij.	℥ij. ℥.	℥℥. ℥℥. (vel ℥v.

MAGISTRALIS. Quod ad M e-
DUM, & TEMPUS utendi, ut officinalis.

Quod ad QUANTITATEM, in genere
etiam ut officinalis, in specie verò non po-
test definiri, nisi supputatis dosibus cathar-
ticis, ut diximus alias, perpenso deinde to-
tius opiatae purgantis pondere, tota enim
tandem moles ipsius in tot partes, quot sunt
doses catharticae, dividenda.

* FORMULA PRÆSCRIBENDI.

*Recip. &c. cum syrup. aut mellis s. q. quæ ta-
men definienda, ut sis certus de dosi, tri-
pla nempe vel quadrupla, fiat Opiata, de
qua sumat. &c. per se in forma boli, vel diluas
cum iusculo, decocto, vel quovis liquore id-
que singulis quindecim diebus, præmisso clystere
pridie.*

UTI.

*

Formula.

℥ R. Aloës succotr. lucidæ. ℥℥.
Cinnamom. Ligni Aloës. Rad. asari.
Spicæ Nardi. Indic.
Crocī, Mastich. añ ℥iij.
Mellis despumati triplum.
F. l. a. Opiata. BR.

UTILITAS eadem quæ syrupi purgantis, & ut hic ætatis tempore, sic illa hyemis magis exoptatur, fructus autem præcipuus est, ut collectos in nobis vitiosos humores sensim, per certa temporis intervalla, repurgemus, neque cacochymiam eo usque excedere patiamur, ut jam morbum parere posset: utilissima idcirco in naturis caco-chymis, & quæ mala complexione viscerum multos excrementitios humores solent acervare, unde morborum propago, quæ hac arte præcavetur

Cæterum, cum alia sit leniens, alia pur-
H
gans

- ℞ R. Elect. lenitiv. ℥j.
 Cass. rec. extr. ℥β.
 Diacathol. ℥ij.
 Turbith. opt. ℥j.
 Syrup. Ros. laxativ. q. s. M. f. Opiata.
- ℥ R. Mannæ granul. ℥j.
 Sumatur cum jusculo.
- Vel*
- ℞ R. Pulp. Cassiæ. ℥ij.
 Tamarind. Mannæ gran. añ ℥j.
 Fol. Senn. tenuiss: pul. ℥β.
 Crem. Tartari. ℥ij.
 Syr. Ros. sol. q. s. M. f. Opiata.
- ℞ R. Tamarind. ℥j.
 Elect. Diaprun. sol. ℥iβ.
 Rhabarb. el. Crem. Tartari. añ ℥β.
 Diagrid. ℥j.
 Syrup. Ros. sol. q. s. M. f. Opiata.

gans electivè, illa utendum maximè in affectibus renum, vesicæ, thoracis ulitatem, & ad alvum movendam etiam, in hepatis ardoribus, constatque serè ex *pulpa Cassiæ, Tamarindorum, Prunorum, Sebest. Manna, & pulveribus alterantibus idoneis*: notandum insuper hac forma medicamento utendum maximè in iis, quibus æquat hepar, quod pilularum usu magis incandescit.

Opiata roborans.

Præter opiatas lenientes & purgantes præscribuntur etiam aliæ recentem in rem præsentem à medico, non ad corroborandum solummodò, & vires instaurandas confirmandasque, quas hoc nomine *Roborantes* appellamus, ut suprà dictum est, in corroborante potione, sed & ad alterandum alio modo in primis, secundis, tertiisque qualitatibus.

In *Roborante* autem tria consideranda, *Compositio, Usus, Utilitas.*

In **COMPOSITIONE** duo maximè: *Materia, & Informans.* In utroque *Qualitas, & Quantitas.*

MATERIA ratione **QUALITATIS**, vel *humidior, vel siccior.*

Humidior, Conserva officinalis, ex qua ut basi opiata roborans componitur. Huc aliquando additur, pro scopo, *Conditura* etiam officinalis, eaq; radicum canlium, fructuum, corticum. Item &, si scopus ferat, *Confectiones* dictæ, ut *Confectio Alkermes de Hyacintho,*

tho, item *Theriaca*, *Mithridatium*, &c.

Siccior, quæ perpetuò ingreditur cum conserva, est *pulvis corroborans*, isque vel *simplex* aromatum & rerum corroborando idonearum, vel *compositus*, electuarius corroborantium, ut *aromatici rosati*, &c.

Ratione verò **QUANTITATIS** quandoquidem totius opiatae roborantis moles ℥vj. viij vel viij. non debet excedere, iam dictorum hæc ferè est proportio, ut, *Conservarum* sint ℥iiij. *Conditurarum*, si admittantur, ℥iſ. ℥ij. *Confect.* si admittantur, ℥ij. ℥iij. ℥ſ. *Pulverum* verò ad jam dicta hæc proportio, ut illorum ℥j. pulverum habeat ℥j. ℥iſ. ℥ij. ad summum, prout eorum qualitas efficacior, aut opiata plus minus fuerit efficax, vel prout pulvis rarus aut pretiosus existit

INFORMANS ratione **QUALITATIS**, Syrupus est officinalis idoneus, vel *syrupus* conservationis conditurae alicujus appropriatus.

Quod ad **QUANTITATEM**, non exprimitur q. ſ. tamen cum, ut supra dictum fuit in opiata purgante, debeat esse triplus aut quadruplus ad pulverem, definiri facile poterit.

Obiter **ADVERTENDUM**, ubi materia recensita universim præscribitur, hunc ordinem observari, ut 1. *conserv.* 2. *conditur.* 3. *Confect.* 4. *pulveres.* 5. *syrupus* demum præscribatur. Item passim *Ambra*, *Mo-*

schum addi ad gran. aliquot, & cum *Myrobalani* ingrediuntur, numero unum, duo, vel $\mathfrak{z}\text{ss}$. $\mathfrak{z}\text{ij}$. præscribi.

USUS. Quod ad MODUM, forma, boli assumitur, idque si lubeat, & scopus ferat, superbibendo momentum vel vini puri, aut diluti, vel alterius liquoris pro intentione, (quò nihil hæreat in faucibus aut œsophago, & deducatur in ventriculum.)

Quod ad QUANTITATEM, dosi $\mathfrak{z}\text{ij}$. \mathfrak{ij} . \mathfrak{z} \mathfrak{ss} . plus minùs, prout à pulverum qualitate & quantitate, ut & confectionis, opiata validior existit, aliàs peculiariter præscribitur, de opiata ad magnitudinem avellanæ aut castanæ, pro ipsius facultate, capiatur.

Quod ad TEMPUS, per horam, aut duas ante prandium passim præscribitur, si ventriculus aut alia viscera interiora sint roboranda, idque diebus alternis, quibus à pilulis usualibus abstinerebit, ut passim: hæc enim duo, pilulæ usuales & opiatæ corroborantes, in corporibus valde cacochymis aut visceribus admodum intemperatis, alternatim utilissimè imperantur. Poterit & ante cœnam bis in die usurpari, ubi confortatione majore opus erit: in affectibus cephalicis post prandium, aut cœnam inutiliter non assumentur: sic enim cum ciborum *ἀναθυμιάσας* seu spiritus medicamentorum unà facillime elevatur: quòd si non corroborans; sed simpliciter alterans, vel vacuans

cuans per urinas, aut uterum, vel ad obstructions aut aliàs intentiones præscribatur, jejuno stomacho, quò vis ipsius non obtundatur, ante cibum longè utiliùs præscribetur.

* FORMULA. PRÆSCRIBENDI.

℞. &c. cum syrupo, &c. fiat opiata, de qua sumat, &c. ℞. e. ℥ij. ℥iij. vel ad magnitud. avellan. aut castan. per horam ante prandium, &c. superbibendo momentum, &c.

UTILITAS summa est ad robur partibus debilibus afflictis restituendum conservandumque, & ubi diutina corroboratione opus est in morbis prolixis & chronicis, in quibus unà pilulæ usuales præscribuntur, horum alternus usus imperatur. Fiunt & ad alterandum vario modo, ut

H 3 dxi-

* Formula.

℞. Conserv. Absinth. ℥j.

Beton. Rorismarin. añ ℥β.

Rad. condit. Helenii. Acori. añ ℥ij.

Spec. Diamb. Aromat. ros. añ ℥iv.

Syrup. de Menth. q. s.

M. f. Opiata.

Vel.

℞. Conserv. Meliss. Anthos. Flor. Borag. Bugloss. añ ℥j.

Conf. de Alchem. Theriacæ añ ℥j.

Spec. Diamb. Diamosch. dulc. añ ℥ij.

Syrup. de succo Citri. q. s. F. Opiata.

diximus, varias partes, diversos affectus, à dissimilibus humoribus, in primis, secundis, tertiis qualitatibus: item ubi vacuandum live purgandum, expediendæ obstru-
ctiones, menses movendi, calculi conterendi, excludendi, eliminandi, &c. aut ubi vis quævis maligna atcenda, &c.

C A P. III.

DE ECLEGMATE.

QUOD Arabes Loch, Græci ἐκλείγμα ab ἐκλείχω, lambo, Latini linctum vocant; apud omnes à lingendo, sensim lambendo, à forma utendi nomine desumpto.

Est autem *medicamentum*, consistentia mellis, vel media inter syrupum & opiatam, ex variis thoracicis compositum, variis affectibus asperæ arteriæ, pulmonis, pectoris dicatum, quod ore contentum lentore lubrico sensim eliquescent, vim suam bechicam partibus istis impertit.

Est autem duplex, *Officinale*, & *Magistrale*.

ECLEGMA OFFICI- NALE est :	{	calidum incidens & detergens.	{	sanum & expertum. de pineis. de farsarâ. de caulibus. de pulm. vulpis. de scyll simpl. comp.
			{	de papavere. de psyllio.

In MAGISTRALI tria considerantur.
Compositio, Usus, Utilitas.

Quod ad COMPOSITIONEM varia existit.

α VEL enim componitur ex *Pulveribus*, liquore, vel potius melligine idonea exceptis, forma Opiatæ.

PULVERES istiratione QUALITATIS, sunt bechici pro scopo idonei, iique vel simplices radic. folior. sem. succor. exsiccator. bechicorum, vel electuarior. thorac. ut *diacoreos*, soli vel mixti, quibus sæpius, si scopus ferat, *sacchar.* vel *penidia* præterea adduntur.

Ratione QUANTITATIS, ad ℥j. ferè præscribuntur, cum excipientis rei quadruplo, ut jam dicetur, ita ut usitatè eclegma non excedat ℥iij. vel iiij.

EXCIPIENS istos pulveres ratione QUALITATIS, usitatè est *Syrupus idoneus*, aliquando *Mel. Sapa*, *Mucilag. semin. convenientium*, *gummatum*, *Vinum dulce*, &c. prout feret indicatio; sed usitatius syrupo excipiuntur,

Quod ad QUANTITATEM, non exprimitur, dicitur, q. s. potest tamen ita defini, ut syrupus sit quadruplus, vel etiam quintuplus, eclegma enim opiatâ debet esse liquidius.

ß VEL fit ex decocti, quod vim bechicorum idoneorum, maximè autem folior. fructuum, seminum, ebiberit, mucilagine, cum Saccharo, vel ipsi analogo, Melle. Sapa, additis aliquando pulveribus idoneis.

Quod ad mucilaginem illam extrahendam, præscribitur primò decoctum ex th. racicis suâ naturâ mucilaginosâ, hac ratione, ut sint radic. (licet rariùs) ℥ij. ℥iij. folior. M. iiij. v. fructuum majorum, par. 18. minor. 20. 24. ℥ss. semin. ℥j. ℥iſs. fitque decoctio in liquore idoneo ad putrilaginem usque, exprimuntur: deinde omnia fortiter extorculari, cum tela nova, trajiciunturque. Recipitur hujus mucilaginis quattarium unum; (sufficiet namque:), idcirco ingredientia decoctum, pro illa elicienda. doli minore præscribenda: quam enim tradidimus libram ferè dabit. Huic mucilagini additur vel sacchari solius ℥j. ℥iſs. vel insuper pulveris electuar. aut aliarum rerum idonearum, ab ℥ss. ad ℥j. plus minùs pro consistentia mucilaginis.

γ VEL ex pulpa fructuum, ad ℥j. pulver. ad vj. syrup. q. s.

δ VEL ex looch officinarum ad ℥j. ℥ij. pulver. ad ℥ij. iii. syrup. q. s.

¶ **VEL** ex fructibus thoracicis, seminibus, succis etiam, simul contusis, cribratis, trajectis, cum syrupo, melle, mucilagine, pro scopo, exceptis; hac quantitate & proportionem, ut sint fructum \mathfrak{z} ij. sem. \mathfrak{z} j. succor. \mathfrak{z} ß. syrup. q. s. & nota, pulverem aliquando addi ad \mathfrak{z} ß.

¶ **VEL** quod usitatissimum, simplex *syrupus pectoralis* pro looch præscribitur, ad \mathfrak{z} iiij. vj. cui insuper &, si volueris, pulveres idonei adduntur, proportionem dictam in primo modo.

¶ **VEL**, sed maximè in pthificis, ex *conservis adstringentibus*, ut ex basi, ad \mathfrak{z} ij. pulveribus variis, ad \mathfrak{z} vj. \mathfrak{z} j. syrup. q. s. potest tamen major omnium quantitas præscribi: quia usus debet esse frequens & quotidianus.

NOTA etiam aliquando præscribi ex *butyro*, cum *sacchari* aut *mellis* duplo, in tussi & tracheæ asperitate, cui aliquando adduntur *pulver.* \mathfrak{z} iiij. *syrup.* q. s. & insuper in materia frigida detergenda, *Terebinth.* \mathfrak{z} j. vel loco hujus etiam insuper *Olei amygdal. dulc.* \mathfrak{z} j. in pleuritide & phtisi.

USUS OFFICINALIS: quod ad **MODUM**, si syrupus tantum præscribatur, præcipitur, de hoc capiat sæpius ex cochleari, sensim lambendo, si fuerit eclegma compositum, utatur cum baculo liquiritiæ confuso, sensim etiam lambendo.

Quod ad **QUANTITATEM**, Eclegma

non debet excedere ℥ iij. iiij. vj. nisi pro exteris præscribatur : tuac enim etiam ad ℥ j. si frequens debet esse usus , excurri potest , ut & cùm præscribuntur ad phtisin. *Dosis particularis* est cochleare : vel quantum baculo liquiritiæ contuso excipi potest. Quod ad *discretam* , sæpiùs & frequentissimè usurpandum. Looch. de papav. semel hora somni.

Quod ad TEMPUS , longè à pastu , ante, post cibum , vel etiam quavis hora urgente necessitate : manè, ubi expectorandum, post somnum : vesperi verò ubi humor fluens est incrassandus.

USUS MAGISTRALIS idem est.

* FORMULA. 2℥. &c. fiat looch , quo utatur æger capite erecto , (vel potius prono ad pectus , ut epiglottis , quæ laryngi incumbit , magis dehiscat ,) cum baculo liquiritiæ , &c. vel ex cochleari.

UTI.

* Formula.

« R. Specier. Diaireos simpl.

Diatragac. frig. añ ʒj.

Pulv. rad. Helenii , Tussilag. añ ʒj.

Sachari candi , penidiat. añ ʒij.

Syrup. de Liquirit. q. s.

F. Linctus.

ß R. Rad. Liquir. ras. Fœnic. Petros. añ ʒj.

Alth. Helenii. añ ʒß.

Herb.

UTILITAS. Præscribuntur tantum in affectibus pulmonum & pectoris, ut in asthma, tussi, &c. catarrhis, vitiis tracheæ. Ita ut hodiè imperentur ferè, *vel* ad leniendam asperitatem ipsius ob humorum acrimoniam, vel aliàs oriundam; ex bechicis dulcibus gratis, *vel* ad spurum facilitandum, attenuando, incidendo crassos humo-

H 6

humo-

Herb. Hysof. Bugloss. añ Mj.

Tussilag. cum. rad. Mj.

Flor. cordial. P. j.

Ficum ping. n. vij.

Prun Damasc. n. x.

Jujub. Sebesten. añ n. vj.

Uvar. pass. exacin. Hord. mund. añ ʒj.

Sem. Anisi. Carui. añ ʒij

4. Frig. major. & min. añ ʒiij.

F. Decoct. in ℥iij. aq. com. ad consumpt. medietat.

Maneant per noctem in infusione, manè forti expressione factâ adde
Sach. Candi. ʒiv. Coquantur
in Syrupum.

✓ R. Pulv. Junip. ʒj.

Spec. Diaireos simpl. ʒij.

Syrup. Jujub. q. s. F. Linctus.

♂ R. Loch. de Caulibus, Farfara, Pulmone
vulpis. añ ʒβ.

Spec. Diaireos. Diatrag. fr. añ ʒj.

Syrup. de Jujub. Glycerryz. añ. q. s.

F. Lohoch.

♂ R.

humores ex dulco acidis ; detergendo lentos , ex dulcoamaris , his parciorebus , vel ad fluxiones in pectus sistendas , increffandas si tenues , ex viscidis mucilaginosi ; vel ad adstringendum in hemoptoe , ex agglutinantibus , & ficcandum in ulceribus pulmonum , sed cautè : quia spiritus viam intercludit. Faciliſ autem ſpiratio ſit ad vitam oportet.

CAP.

℞. Paſſul. min. mund. ℥iij.

Caricar. ping. ℥ij.

Glycerr. mund. ℥j.

Coq. in aq. Hyſop. & vini. q. ſ. ad mollitiem , & per cribrum trahitur. Pulpæ trajectæ adde

Loch. de farfarâ ℥ſſ.

Syrup. de Hyſop. Capill. ven. añ q. ſ. M. ſ. Linctus.

℞. Syrup. Jojob. Glycirhiz. Capill. ven. añ ℥j.

Sacharipenid. ℥vj. M. ſ. Linctus.

℞. Syrup. d' Tuſſilag. de Praſſio añ ℥iſſ.

Pulv. rad. Elenii; Tuſſilag. Liquirit. añ ℥iſſ.

Sachar. q. ſ. M. ſ. Linctus.

℞. Conſerv. Roſar. ℥iſſ.

Diamarg. frig. Diapenid. añ ℥iſſ.

Syr. d' Sympht. q. ſ.

M. ſ. Linctus.

CAP. IV.

DE CONDITO.

IUNIORUM inventum est, à similitudine cum floribus in conservam sacchari beneficio conditis, sic nuncupatum.

Est autem *medicamentum suave, forma medium inter opiatas & pulveres, ex variis roborantibus, ad partium principum robur, & virium instaurationem confectum, unde & restaurans ab affectu appellatur.*

In hoc tria considerantur, *Compositio, Usus, Utilitas.*

Quod ad COMPOSITIONEM, illud comparatur ratione QUALITATIS, ex conservis ut basi, quibus additur aliquando *confect. cardiaca*. semper verò *pulvis cardiacus, & saccharum.*

Quod ad CONSERVAS, ratione QUALITATIS, eliguntur corroborantes & cardiacæ exque suaves, tum & simul radic. fructuum variæ condituræ, quæ pro uno æstimantur; Ratione QUANTITATIS, $\mathfrak{z}\text{iv}$. sufficient.

CONFECTIO si assumatur, cardiaca ratione QUALITATIS, ut de *Alkermes* maxime, quia grata; ratione QUANTITATIS, à $\mathfrak{z}\text{j}$. ad $\mathfrak{z}\text{ij}$.

PULVIS ratione QUALITATIS, etiam cardiacus, corroborans, isque VEL simplex, *perle, fragmenta pretiosa, &c.* vel simpli-

cium cardiacorum semin. &c. VEL compositus electuariorum, quibus pro ditioribus *Ambra* annumeratur. Quod ad QUANTITATEM, pro quavis conservæ ℥j. pulveris sint ʒj. Div. ad summum.

SACCHARUM album, vel rosat tabulat. feligitur, idque duplum, triplum ad ita omnia, vel q, s. imperatur.

His omnibus *Aurifolia* etiā numero vj. addentur, ad ornatum magis quā fructum.

U S U S : quod ad M O D U M, per se vel dilutum usurpatur liquore idoneo; aqua simplici, alia quavis, julepo, vino, jusculo.

Quod ad QUANTITATEM, ad cochleare. I. j β. 2.

Quod ad TEMPUS, si pro facultate animali roboranda, hora somni vel post cibum, pro naturali, ante, cum, post cibum.

* FORMULA. 2℥. &c. fiat mixtura vel conditum aure coopertum, quo utatur ad cochleare, I. &c.

UTI-

* Formula.

R. Conserv. Meliss. Anthos, Fl. Borag.
 Bugloss. añ ʒj.
 Conf. de Alchem. ʒj.
 Corall. rubr. Margarit. præp. añ ʒj.
 Pulv. Elect. Diamb. Diamosch. dulc.
 añ ʒj.
 Sachar. q. s. F. Conditum, quo utatur ad cochleare.

UTILITAS, ad robur pattium principum conservandum, virium jacturam in morbis resarciendam, unde coaditi usus analepticus; naturæ & viribus confuleus potius, quam morbo, cujus tamen est habenda ratio: hinc & condita sunt calefacientia, refrigerantia, adstringentia, &c. Frequens eorum usus in melancholia hypochondriaca, palpitatione, phthili, ventriculi & hepatis imbecillitate, &c.

LIBRI PRIMUS.

SECTIO III.

*De Formis Medicamentorum
solidis.*

CAPUT I.

DE PASTA REGIA,
MORSELLIS.

RECENTIORUM etiam inventum est medicamentum illud, quod consistentia pineolato simile, ex variis simul subactis instar pastæ, (unde nomen) & saccharo soluto liquore idoneo tabulatoque exceptis; Conficitur in bolos; ut conserva rosarum sicca (unde morselli appellatio) qui sensim exiccati conservantur ad usum, auro aliquando obducti: dicitur autem pasta regia, ob eximias vires in affectibus pectoris, pulmonum, & corporibus extenuatis.

In hac tria etiam notanda. *Compositio, V-sus, Utilitas.*

Quod ad COMPOSITIONEM bifariam fit.

et VEL sine pulpa animalium, ut jam dicetur,

cetur, ex fructibus, semin. bechicis & saccharo.

FRUCTUS autem isti ferè, *Amygdalæ* ex-corticatæ, lotæ maceratæ, contusæ, *Pinei*, *Pistachia*, etiam lota aquâ idoneâ, *violar. rosar.* Ad QUANTITATEM, eorum. $\mathfrak{z}\text{iiij.}$ præscribuntur.

SEMINA ratione QUALITATIS sunt, quatuor frigida majora usitata, incisa, contusa, quibus ubi somnus conciliandus, & semin. *papav. alb. lactucæ*, adduntur. Ratione QUANTITATIS, $\mathfrak{z}\text{ij.}$ $\mathfrak{z}\text{iiij.}$ præscribantur.

SACCHARUM seligitur album, solutum liquore idoneo: quòd ad QUANTITATEM, dicitur q. s. ferè tamen debet esse duplum.

ß VEL fit ista pasta analeptica ex carne *Testudinum nemoralium* lota, cocta in aqua hordei, capite & cauda ablatis, hinc postea vocatur *Testudinatum*: aut Carne *Cancrorum fluviatilium*, *Caponis*, *Perdicis*, solis, vel simul additis fructibus dictis, seminibus, pulveribus etiam in Condito dictis, & saccharo soluto in aqua rosarum, hac dosi & proportionem. Carnis, $\mathfrak{z}\text{iiij.}$ $\mathfrak{z}\text{iv.}$ Fructuum, $\mathfrak{z}\text{iiij.}$ Semin. $\mathfrak{z}\text{ij.}$ $\mathfrak{z}\text{iiij.}$ Pulverum verò $\mathfrak{z}\text{ij.}$ respondeat dictorum $\mathfrak{z}\text{ij.}$ minore tamen quantitate pretiosiores. Sacchari autem dicitur q. s. Ad-ditur aliquando *Ambra*, *mosch.* parca dosi, ad gr. aliquot, & auro etiam, aliàs pasta obducitur.

USUS. MODUS per se, vel ex jusculis.

QUAN-

QUANTITAS *continua*, seu *dosis* ad $\mathfrak{z}\beta$:
 $\mathfrak{z}j$. Morsellus numer. j. ij. *Discreta*, sæpius
 cum cibo, inter pastus.

TEMPUS expressum.

* FORMULA. $\mathfrak{z}j$. &c. fiat confectio in
 morsellis, additur aliquando: instar pine olati.
Viatur.

UTI-

*

Formula.

- * R. Sem. papav. alb. $\mathfrak{z}\beta$.
 Amygd. dulc. Pinear. mund. añ $\mathfrak{z}ij$.
 Sem. 4. frig. major. excort. añ $\mathfrak{z}j$.
 Lactuc. $\mathfrak{z}ij$.
 Cum aqua Tussilag. F. Emulsio. adde
 Sachari alb. $\mathfrak{H}\beta$.
 Spec. Diatrag. frig. $\mathfrak{z}i\beta$.
 M. f. pasta Regia vel Morselli.
- β R. Pulp. Capon. elix. Perdic. añ $\mathfrak{z}\beta$.
 Nucl. pini, Pistac. in vino Malvat ma-
 cerat. añ $\mathfrak{z}\beta$.
 Amygd. dulcium. $\mathfrak{z}j$.
 Cinam. Caryoph. Nuc. mosch. añ $\mathfrak{z}i\beta$.
 Sach. fini q. s. F. pasta vel Morselli.
- R. Pulpæ caponis vel gallinæ coctæ dili-
 genter & contusæ. $\mathfrak{z}i\beta$.
 Semin. Melon. aut Cucurbit. excort.
 & contus. $\mathfrak{z}\beta$.
 Sach. in aq. Ros. solut & parum co-
 cti q. s.
 F. Morselli.

UTILITAS. *Pasta non analeptica* utilis in affectibus pulmonum, pectoris variis, ad incrassandum, leniendum, detergendum, expectorandum, &c. *Analeptica* verò in iisdem, in atrophia, extenuatis, & debilibus ab ulcere pulmonum: nutrit, exiccatur, fluxiones incrassat. *Ufus* igitur omninò resumptivus, affectibus simul, unde illa *ατρεψία* & virium postratio, consulens.

CAP. II.

DE PANDALEONE.

ARABUM, & juniorum inventum, medicamentum est pectori & pulmone dicatum, materia suave, sine cum eclegmate omninò conveniens, forma tantum differens, qua consentit cum tabellis, à quibus tamen in hoc differt, quòd illæ in figuram certam effingantur, hoc verò ubi saccharum ritè coctum est, permixtis ingredientibus infunditur pyxidi, & ibi solidescere permittitur, ac usus tempore frustum aliquod cultro, cochleari, demitur, &c.

Est igitur *medicamentum solidum tabularum more, pyxide instar placentæ conceptum, ex pulveribus, conservis bechicis, & saccharo soluto tabulatoque confectum; ad eosdem usus, in quòs eclegma, institutum.*

In hac autem tria consideranda. *Compositio, Usus, Utilitas.*

α COM-

COMPOSITIO bifariam fit.

α VEL ex pulveribus hecicis simplicibus, compositis, folis, mixtis, & saccharo liquore idoneo soluto, cocto, hac dosi & proportionem, ut sint pulver. $\mathfrak{z}\beta$. plus minus, sacchari soluti $\mathfrak{z}\text{iv}$. vel q. s.

β VEL ex fructibus, seminibus thoracicis, pulveribus electuariis, saccharo soluto, hac proportionem. Fructuum $\mathfrak{z}\text{ij}$. sem. $\mathfrak{z}\text{j}$. pulveris $\mathfrak{z}\text{iiij}$. sacchari q. s.

NOTA, conservæ aliquando addi, ad $\mathfrak{z}\text{iiij}$. \mathfrak{z} .

USUS. Modus, ore continetur, ut sensim eliquetur, & instar looch sensim deglutiat, utaturque frequentius.

QUANTITAS, de hoc cum cochleari vel cultro frustum modicum desumitur.

TEMPUS idem quod elegmatum.

* FORMULA. \mathfrak{A} . &c. fiat pandaleon in pyxide idonea: de quo, &c.

UTI.

*

Formula.

\mathfrak{R} . Spec. Diatrag. frig. $\mathfrak{z}\text{ij}$.

Diaireos. simpl. $\mathfrak{z}\text{j}$.

Sach. cand. penidiati in aq. Ros. sol.

añ q. s. F. Pandaleon.

\mathfrak{R} . Sach. albiss. $\mathfrak{z}\text{ij}$.

Candi. Penid. añ $\mathfrak{z}\text{j}$.

Coq. simul in aq. Hyssop. adde.

Nucl. Pini, mundat. exsic. Pistac. re-

cent. añ. $\mathfrak{z}\text{j}$.

Rad. Ireos $\mathfrak{z}\text{j}$. M. f. Pandaleon.

UTILITAS eadem quæ eclegmatum, à quibus forma tantùm differunt, & quod ferè hæc consent ex jucundissimis.

CAP. III.

DE MASSA PANIS
ET PINEOLATO.

MARCI PANIS vel MASSA PANIS junioribus confectio gratissima, polytropa, macilentis, pulmonum affectibus pro bellariis conveniens. COMPOSITUR ex amygdal. exortic. ℥iij. pistachior. mundat. ℥j. Contusis in mortario marmoreo cum parum aq. ros. addita sacchar. albyss. ℔ss. fiat pasta, hinc placentula coquenda leviter in furno ad colorem flavescensem & duritiem mediocrem. Alia jucunda addi possunt ad gratiam, ut cinamomum.

PINEOLATUM in eundem finem fit, ex æquis partibus pineorum & sacchari soluti. Ex quibus fiunt morselli, addito moscho ad gratiam; si volueris. Hæc autem ferè solent à medico imperari, non præscribi.

C A P. IV.

D E T A B E L L I S.

QUOD *Electuarium solidum* vocant, aliàs **TABELLA** dicitur à plana forma, & quia saccharum, ex quo fiunt, coctum & tabulatum, complanatumque scinditur in varias figuras, quadratâ, &c. hinc *Tessellæ*, & *Lozengæ* vulgo pharmacopœis, aut quia fieri solent in manus Christi formam rotundam, hinc & *rotulæ*, & *orbiculi*, à rotunditate etiam figuræ, appellantur.

Medicamentum solidum est, è pulvere maxime, & saccharo soluto, coctoque supra syrupi consistentiam, atque tabulato confectum: ad alterandum vel purgandum comparatum.

Hinc tabellæ duplices: *Purgantes & Alterantes.*

Tabellæ purgantes.

Definitio & differentiæ ut supra. Sunt autem duplices. Officinales, & Magistrales, de quibus hic potissimum.

In Magistrali tria consideranda. Compositio, Usus, Utilitas.

Quoad **COMPOSITIONEM**, fiunt ex pulveribus, & saccharo soluto in liquore idoneo, coctoque supra syrupi consistentiam, aliquando & tabellæ purgantes, vel *species electuariorum purgantium adduntur.*

Pul-

Pulvis ratione *QUALITATIS* vel est purgans, simplex, vel alterans, corrigens nempe idoneus, aroma, aut species electuarii alijus.

Quod ad *QUANTITATEM*, ut dictum supra in opiata purgante, doses cathartico-
rum maximè supputandæ. Quicquid sit, quandoquidem tota massa tabellarum ℥iv. vel vj. non debet excedere, sat fuerit pulv. ℥j. sacchari soluti triplum, quadruplum præscribere; licet vulgò, sed malè, non definiant.

USUS, Quod ad *MODUM*, vel per se sumitur, vel diluta idoneo liquore, vide portiones.

Quod ad *DOSEN*, vide opiata purgantem.

Quod ad *TEMPUS*, mane, ut alia purgantia.

* *FORMULA. 24. &c. cum sacchari soluti in liquore idoneo, &c. fiant tabellæ, pondere ℥iij. ℥ss. capiat, &c.*

Sed

* *Formulo.*

R. Fol. Senn. mund. ℥ss.

Sem. Anisi, Fœnic: añ ℥ss.

Rhab. el. ℥ij.

Spec. Diatrion. Santal. ʒj.

Pulverisentur & cum. ℥iij. Sacchari in aq. fumat. sol. excipiantur.

F. Tabellæ ℥iij. aut iv. pondere, pro
dosi. R.

Sed plerumque loco magistratuum solent præscribi OFFICINALES tabellæ purgantes, eodem modo, dosi, ac tempore sumendæ.

UTILITAS eadem quæ opiatæ; ad purgandum sc.

Tabellæ roborantes.

Quid sint, & differentias, vide in potione cardiaca.

α Quod ad COMPOSITIONEM, ex pulvere roborante vario, simplici aromatatum, & rerum idonearum, aut composito electuarii officinalis, & saccharo soluto in liquore idoneo, ut massa ℥vj. non excedat, hac dosi & proportionem singulorum, ut, Pulveris sit una pars. Sacchari vj. vel viij. x. prout tabellas validiores, vel debiliores volumus, aut pulveres grati, ingrati, efficaces, plus minus existunt; licet sacchari passim q. s. dicatur, pulverum dosis tantum exprimat, ad ℥v. ℥vj. ferè.

No-

R. Spec. Diasenn. Montag.

Pulveris rad. Mechoac. añ ℥j.

Scammon. gr. xv.

Cinnam. ℥j.

Sach. in aq. card. bened. solut. ℥i ss.

F. Tabellæ pondere ℥ij. quarum duæ sumantur pro dosi.

NOTA, pulveribus hisce aliquando utiliter addi confectionem, ut *Alkermes*, ad $\mathfrak{z}\text{ij}$. ex qua sola etiamnum Monspélîi tabellas jucundissimas conficiunt, item & aliquando conservas idoneas, ad $\mathfrak{z}\text{ij}$.

β Ad roborantes referri possunt, quæ sine medicamentis cardiacis, ex variis rebus ad alterandum pro scopo comparantur, eodem modo pulverisatis, & saccharo exceptis, eadem dosi; licet possint & majore; saccharo triplo tantummodò præscripto, cujus generis in officinis quam plurimæ, ad varios medici scopos ac intentiones, prostant.

USUS ROBORANTIUM. Quod ad **MODUM**, per se maxime usurpatur, vel solutæ liquore idoneo.

Quod ad **QUANTITATEM**, à $\mathfrak{z}\text{j}$. ad $\mathfrak{z}\text{ij}$. pro ingredientium energia.

Quod ad **TEMPUS**, tribus horis ante prandium, vel etiam cœnam, idque postridie purgationis si præcesserit, vel si pilulæ usuales fuerint præscriptæ alternatim sumendæ diebus alternis, vel aliàs, ubi simpliciter roborandum est, quovis tempore poterunt usurpari.

USUS ALTERANTIUM: Quod ad **MODUM**, idem.

Quod ad **QUANTITATEM**, ad $\mathfrak{z}\text{ij}$. $\mathfrak{z}\text{ij}$. pro pulverum facultate & scopo.

Quod ad **TEMPUS**, hoc limitabit affectus præsentia; utiliter tamen vacuo stō. stomacho assumuntur.

USUS OFFICINALIUM. Quod
ad MODUM & TEMPUS idem, tum &
QUANTITATEM.

* FORMULA PRÆSCRIBENDI.

24 &c. cum sacchari soluti in &c. q. s. fiant
tabellæ ponderis ℥j. ℥iij. quarum unam ca-
piat, &c.

UTILITATEM roborantis, vide suprâ
in opiata confortante, ut & alterantis ibi-
dem: quæ obiter etiam passim ad defluxio-
nes in pectus iustendas præscribuntur, ex
ad-

* Formulae.

α R. Spec. Diamb. Diamosch. dulc.
añ ℥i℥.

Sach. in aq. Beton. solut. ℥iij.
F. Rotulæ.

R. Corall. rubr. ℥iij.

Perl. ℥ij.

Fol. auri n. vj.

Sachar. albiss. in aq. Ros. & Lavend.
solut. ℥iv.

F. Tabellæ, sub finem mixtionis ad-
dendo

Conf. de Alchem. ℥ij.

β R. Spec. Diarrhod. abb. Diaireos, Dia-
trion. santal. Diatrag. frig. añ ℥j.

Trochisc. de Eupator. de Rhabarb.
añ ℥ss.

Sach. alb. in aq. Endiv. sol. ℥iij.

F. Tabellæ pro refrigerat. hepatis.

adstringentibus & incrassantibus, quarum etiam una quod ad usum præscribitur sæpiùs in ore continenda.

C A P. V.

D E P I L U L I S.

LATINIS à parvæ pilæ similitudine dictæ, Græcis ex eo, quod non dilutæ, sed integræ devorentur, à καταπίνω, deglutio, Catapotia, appellantur.

Medicamenti forma est solida, globuli effigie spherica, ex pulveribus, aliquando & gummatis, succis, liquore glutinoso exceptis efformata: ad purgandum maximè, vel etiam aliquando ad alterandum, vel corroborandum comparata.

In præsentia clarioris explicationis gratia, triplices statui possunt; *Purgantes: Usuales dictæ: Alterantes.*

Pilulæ purgantes.

Etsi pilulæ propriè loquendo sint catharticæ; quia tamen in varios usus comparari possunt, & quia, quæ purgant, faciunt id vel effacèter, vel debiliter ac corroborando potius, has *usuales* cum vulgo, illas *purgantes* appellamus: quæ à medico rariùs præscribuntur, cùm officinalibus harum loco uti soleant; tamen eorum conficiendi ratio postea patebit.

Sunt autem vel Officinales : vel Magistrales.

OFFICINALES vel non purgant, vel purgant.

Non purgant *Pilulæ ad Bællio, Cynoglossò : Hypoglottides albæ, nigre, quæ tamen obiter huc non spectant.*

Purgantes VEL sunt usitatiores, VEL non.

Usitatiores sunt, *Aureæ Alephangina, Aggregat. sine quib. Agaricæ, Cochicæ, Lucis majores, Hermodaët, Indæ, Fætide majores.*

Minus usitatæ sunt, de *Rhabarb. Assaiere, Eupatorio, Imperiales, Ruffi, de hiera, Arthriticæ, de 5. myrobal masticin. de aloë, Sagapen. Sarcocoll Antè cibum, stomach. de Fumaria, Lapid lazuli.*

MAGISTRALES. Quod ad COMPOSITIONEM, conficiuntur.

α VEL ex pulvere idoneo, liquore etiam idoneo excepto.

PULVIS est ratione QUALITATIS, tum catharticum simplex ; ita tamen ut aloë, (quæ basis omnium pilularum est,) semper ingrediatur, tum corrigens idoneum atque dirigens, ut in opiata purgante.

NOTA, Lachrymas gummi, ut *ammomiæ, opopanax* addi posse.

Quod ad QUANTITATEM, pulveris ℥j. sufficiet, raro ℥iſſ. quia quandoquidem dosis pilularum sit ℥j. in viij. vices purgando, atque in semestre sufficiet. Hujus verò pulveris

veris duæ partes sint veluti purgantes, una corrigentium.

L I Q U O R excipiens ratione Q U A L I T A T I S, potest esse *supra*, *succus* idoneus; *mucilago*, sæpius *mel* coctum despumatumque, passim verò & utilitatè *syrupus* aliquis idoneus.

Quod ad Q U A N T I T A T E M, dicitur q. s.

β VEL quod erit efficacissimum, extractorum more decoquantur purgantia, præscribanturque ad ℥iij. vj. cum suis corrigentibus, in liquore vel succo idoneo more Apozematis: facta deinde forti expessione & colatura in hujus uncüs vj. vij. viij. dissolve in Balneo Mariæ, *aloës succotrine* ℥vj. ℥j. pro diutino usu, deinde coagula ad mellis consistentiam, addatur postea pulvis idoneus corroborans, ad ℥ij. *scammoneum*, si scopus ferat, quandoquidem non decoquitur, ad ℥j. ℥ij. ℥iij.

U S U S O F F I C I N A L I U M: quod ad MODUM, devorantur.

Quod ad Q U A N T I T A T E M, validiores, à ℥j. pueris, ad ℥j. viris & adultis: ut sunt, *Aureæ*, *Cochiæ*, *scetid*, *maiores*, *Arthriticæ*, *Indæ*, *de Lapide lazuli*, *de Hermodactylis*.

Mediocres à ℥ij. ad ℥iij. *Aggregativæ*, *sine quibus*, *de Agarico*, *de Aloë*, *de Succo myrobāl.* *de fumaria*.

Leviores à ℥j. ad ℥ij. *de Rhabarb.* *Assæreth*, *Alephang.* *Ante cibum*, *Masticinæ*, *de Eupat. Rusi*, *Hiera*.

Sin verò more usualium usurpentur ;
 ℞. ʒss. sufficiet duabus horis ante cibum ,
 prandium & cœnam.

Quod ad T E M P U S manè , ut alia ca-
 thartica.

M A G I S T R A L I U M U S U S . Quod ad
 M O D U M , & T E M P U S , idem.

Ad Q U A N T I T A T E M , vide opiatam
 purgantem.

* F O R M U L A P R Æ S C R I B E N D I
 O F F I C I N A L E S . ʒ℥. &c. i.e. massæ pilularum
 talium , &c. diagridii gran. iv. v. (in bilio-
 sis & frigidis stimuli loco , ut & aliquando
 trochisc. alhandali gr. iv. v. pro pituitosis ,
 casto-

* Formula.

- ℞ R. Gutt. gamb. aut Magist. ejus ʒss.
 Mercurii dulc. ʒj.
 Diagrid. gr. v.
 Cum ammon. in Aceto solut. q. s.
 :F. Pill. v.
- ℞ R. Turbith. gummos. Fol. Senn. añ ʒij.
 Rhab. elect, Rad. Mechoac. añ ʒj.
 Sem. anis. ʒss.
 Cinnam. elect. ʒiij.
 Tartari optimi ʒss.
 Decoq. in s. q. aq. Hordei ad medie-
 tatem in ollâ clausâ , factâ dein
 expressione forti , in Colaturâ
 dissolve.

castor ei etiamnum gr.v. in affectibus capitis frigidis, cum aqua tali, formentur pilulæ vj. vij. viij. quæ de aqua tali, sumantur summo mane, vel etiam post mediam noctem, (si à cerebro debeant trahere,) cum custodia, levi cæna præcedente, vel hora somni, si pro capite, ut cum benigno levioris cœnæ halitu vis cathartice ad cerebrum feratur.

MAGISTRALES. 24. &c. cum &c. fiat massa pilularum, quæ oleo amygdalarum dulcium vel anisi, &c. oblita aluta obvolvatur, reponaturque in pyxide idonea, capiat de hac massa, &c. formentur, &c.

I 4

UTI.

Aloës succotr. elect. ʒj.

Fiat levis inspissatio, leni calore, addendo sub finem coctionis.

Spec. Diamarg. frig. ʒij.

Diagrid. ʒß. F. Pillularis Massa.

Præter dictas pillulas præscribendi modos, & varii alii usitatiss. v. gratia.

1. R. Mass. pill. Cochiar. Aurear. añ ʒß.

Diagrid. gr. iv. Aq. fumar. q. s.

F. pill. vj.

2. R. Extr. pill. Aurear. Aggregat. añ ʒß.
M. f. pill. v.

3. R. Extract. Mechoac. Rhabarb. añ ʒß.
M. f. pill. v.

4. R. Extr. Mechoac. Spec. Diaturb. cum
Rhab. añ ʒß. M. f. pill. v.

5. R. Extr. Mechoac. ʒß. Massæ pill. Aur.
ʒß. M. f. pill. v.

UTILITAS Insignis in purgando ab habitu corporis & tertia regione est. Hæc forma tunc eligenda maximè, quia diutius moratur vis purgans in ventriculo, nec confestim prolabitur in intestina, hinc per illam moram uberrimè effunditur in peripheriam cum fructu.

Ufus autem earum præcipuè in pituitosis, minùs in biliosis, hyemis etiam tempore potius quam æstatis, valent etiam in obstructionibus expediendis ob rationem dictam, præsertim, si ammoniacum admittant, vix autem in melancholicis: quia sicciore eorum alvus vix diluitur, nisi ammoniacum etiam habeant, atque tum utiliter jusculi parum superbibitur.

Pilulæ usuales.

Purgant quidem, sed sensim admodum & potius sunt corroborantes, quarum usus quandoquidem frequens in hebdomada est, isque sine custodia, usuales ideo dicuntur.

Quod ad **COMPOSITIONEM**, ex *Aloë*, ut basi, sunt *Succotr.*, ad $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$. $\mathfrak{z}\mathfrak{vj}$, additis levioribus purgantibus, *Rhab.* *Agar.* ad $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$. $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$. & corroborantibus simplicibus, ut *Cinamomo*, *Garyophillis*, *Mastiche*, compositis elect. ad $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$. $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$. cum syrupi *Absynth.* &c. q. s.

NOTA, *Ammoniacum* solutum passim utiliter addi in obstructionibus, ad $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$. $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$. ut & *Myrrham*. Item, in formula utiliter præ-

præscribi, *Aloem succo absynthii nutritam.*
Item *Rhabarb.* liquore idoneo, donec mollescat irroratum.

USUS, Quod ad MODUM, ut suprà.

Quod ad QUANTITATEM, & TEMPUS, de massa præscripta sumitur $\mathfrak{z}\beta$. ex qua formantur pilulæ iv. quarum duas sumat manè, duas alias duabus horis ante cœnam, bis vel ter in hebdomade: diebus quibus abstinabit ab opiata corroborante, si fuerit præscripta, aliàs sine hac admonitione: passim enim, ut & suprà, unà præscribuntur.

* Hæc autem FORMULA. $2\frac{1}{2}$. cum
&c. fiat massa pilular. de qua, &c.

I 5

UTI-

*

Formula.

R. Aloës lucid. $\mathfrak{z}\text{ij}$.

Fol. Senn. Rhab. Turbith. añ $\mathfrak{z}\text{j}$.

Cianani. Caryophill. añ $\mathfrak{z}\text{j}$.

Gumm. Ammon. Tartari Vitriolati añ $\mathfrak{z}\beta$.

F. pulvis, qui Syrup. Ros. sol. s. q. excipiatur,

Ut fiat massa, de cujus $\mathfrak{z}\text{j}$. fiant pill. ix.

R. Aloës succotr. $\mathfrak{z}\beta$.

Rhabarb. el. $\mathfrak{z}\text{ij}$,

Cinnam. Mastich. añ $\mathfrak{z}\beta$.

Syr. Ros. sol. q. s.

M. f. Massa.

UTILITAS summa corporibus valdè cacochymis, pituitolis maximè, quibus ventriculus scatet perenni phlegmatis illuvie, unde manat in universum varia morborum series: valdè enim corroborant ventriculum, coctionem juvant, si quid excrementitium in eo expurgant, nec sinunt noxia ulla accumulari: hinc utilissimè in omnibus affectibus inde oriundis, mesenterii, vel capitis, hepatis, articulorum, &c. Pilulæ corroborantes & alterantes.

Licet omnes pilulæ purgantes propriè esse debeant; tamen ad alios scopos hac forma solida medicamenta solent & possunt componi, ad roborandum & alterandum vario modo in primis, secundis, tertiis qualitatibus; ubi medicamentum sc. volumus diutius hæerere vel morari, nec transire subitò, ut vis medica agat efficacius in parte in qua est, vel propter eandem moram diffundi etiam liberalius possit ad alias consentientes, & distribui per occultos & patentes meatus.

Hæ autem vel ore continentur, neque deglutiuntur, vel devorantur.

ORE CONTINENTUR *Pilulæ Bechicæ* à sphærica forma, (veletiam lupinari, unde & has ad trochiscos passim referunt,) & vi insigni in sedenda tuti sic dictæ, ut & ab utendi modo *hypoglottides*, vulgò *sublinguales*, quòd sub lingua, vel suprà potiùs contineantur, donec sensum hoc pacto lique-

ificent

scant, tussi & affectibus asperæ arteriæ, pectoris dicatæ.

COMPONUNTUR autem ex pulvere thoracicorum leuientium, ut Succo liquirit. Gummi Tragacanth. Arabic. Amylo, Sacchar. Sem. papav. albi, &c. ad ℥i ℥. ℥j. pro usus necessitate & longitudine.

Excipitur autem iste pulvis sufficiente quantitate Mucilag. gummi Tragacanthæ, extractæ in aqua rosar. vel cydonior. &c. vel etiam cum syrupo pectorali.

* USUS & FORMULA. 2℥ &c. cum mucilag. &c. fiat massa, ex qua formantur pillulæ hypoglottides, quarum unam passim & sæpius contineat sub lingua, donec lique scat, & sensim deglutiatur.

I 6

UTI.

*

Formula.

- I. R. Gummi. Arab. Tragacanth. añ ℥ ℥.
Succ. Glycirrh. ℥j.
Sapæ q. s. M. f. pillulæ.
- II. R. Sachar. rosat. ℥ij.
Cand. ℥i.
Amyli. ℥ij.
Spec. Diacinnam. Dianis. Diaireos.
añ ℥j.
Macis. ℥℥.
Cum mucilag. Tragac. in aq. Meliss.
extracta. F. pill. Hypoglott.

UTILITAS Inprà ad sedandum tussim, leniendam arteriæ asperæ & faucium asperitatem, vocis raucedinem, & expectorationem difficilem.

Huc possent referri *trechisci lupinares*, ad fluxiones sistendas ore continendi.

DEGLUTIUNTUR autem pilulæ roborantes, vel vario modo alterantes, utiliter in affectibus ventriculi à cruditate flatuum, & partium consentientium, capitis maximè, ac vicinarum, hepatis, &c. ex roborantibus idoneis, in affectibus capitis idiopathicis idoneæ, ob moram quam trahunt in ventriculo, maximè si post cibum sumantur: sic enim ascendit spumosa vis: ita & conferunt ad affectus oculorum; eorum caliginem ex ophthalmicis, vel dum itur dormitum.

Tales etiam sunt hynoticæ officinales, *pilulæ de cynoglossa*, quales & passim præscribuntur ad fluxiones sistendas, simul & absorbendas, somnum etiam conciliandum: huc & *laudanum* jam receptissimum refert potest, *ad gran. ij.* ad summum præscribendum; præscribuntur etiam ad fluxum alvi ex corroborantibus & adstringentibus, ante, & cum cibo sumendæ, ad hepatis atoniam, gonorrhæam, renem, vesicæ ulcera, ad calculum, uteri varios affectus, &c.

COMPONUNTUR autem ex *pulvere* idoneo faciente ad scopum & intentiones, quas suggerent affectus propositi, eoque ad $\text{ʒ} \text{ss. } \text{ʒ} \text{v. } \text{ʒ} \text{vj.}$ præscripto, qui excipiatur syrupo convenienti.

USUS.

U S U S. Quod ad QUANTITATEM, ex massæ ʒj. formantur pilulæ vj. quarum duæ semel, bis in die assumuntur.

Quod ad TEMPS, manè, vesperi ante, post, cum cibo, ut supra dictum in condito.

Quod ad MODUM, devorantur, & si ad partium inferiorum, hepatis, viscerum, renum, vesicæ, uteri affectus præscribantur, utiliter parum liquoris idonei appropriati superbibitur, quò ad istas partes vis medica citius perferatur cum fructu.

* UTILITAS supra satis fuit explicata.

I 7

CAP.

*

Formula.

I. R. Pill. de Bdellio ʒj.

Troch. de Carabe. Corall. ust. añ ʒj.

Cum Syr. Myrtill. F. pill.

II. R. Tertæ Sigill. Boli armen in aq. ros. lat. añ ʒij.

Corall. utriusque. Lapid. hæmatit añ ʒj.

Maltich. ʒß.

Pulverisata excipiantur Syrup. è rosis sicc. aut myrtill. q. s.

F. Massa, ex quâ ante somnum & manè ante cibum ʒj. exhibetur, ad sanguinis fluxum qualemcumque sistendum.

C A P. VI. DE TROCHISCIS.

ALIAS etiam à forma Græc. κυκλί-
σκη & ἀπρίσκη: Latinis *Pastilli*, *Or-*
biculi, & *Formæ lupinares*.

Medicamenti forma solida duraque lupino-
rum figuræ similis, ex pulveribus variis liquore
exceptis in pastam, quæ deinde in orbiculos effi-
giata, exsiccata, asservataque.

Sunt autem vel Officinales, vel Magi-
strales.

Utrique Interni vel Externi.

OFFICINALES INTERNI *vel sunt Pur-*
gantes, Agar. trochiscatus, Albandal. de
Violis. vel Alterantes, sine opio theriacali,
ut de Viperis, Scyllitici, Cypheos, Hedychroi.
vel cum opio, ut Alkekengi, Carabe. Cardia-
ci, Gallia moscat. Aipta moscat. Bechici seu
pectorales, albi, nigri. Aperientes, quales
sunt Diarrhod. de Rheo, de Eupat. Absynth.
de Lacca. Myrrha.

MAGISTRALES *ut olim fuere usitatissi-*
mi, sic hodie vix præscribuntur, nisi ad suf-
fitus ad quos receptissimi ut poilea, ut & ad
tussim & defluxionem, quales pilulæ subling.
supra. Fiunt & usitatè ad ulcera vesicæ, re-
num, ardorem urinæ, sanguinis, seminis &
alvi, ad adstringendum aperiendumque,
possunt & ad corroborandum. In summa

loco

loco pulverum efficaciores præscribi possunt, quia vis medica non evanescit; sed asservatur hac ratione commodissime.

COMPONUNTUR autem ex *pulverè* rerum variarum idoneo, *liquore* etiam convenienti excepto, permixto, donec pilularum & pastæ formam acquirat, ex qua deinde orbiculi effinguntur in umbra liccandi, reponendique, caractere sæpius impresso: fiuntque ponderis ℥j. ℥iſs. ℥ij. ℥iij. ad summum, pro ingredientium vi & summa efficacia.

Ratione QUALITATIS, *Pulvis* autem qui assumitur, a vegetabilium singulis partibus, præsertim quæ pulverisati possunt, nec non & ex gummatis pulverabilibus, ut *Cerasorum*, *syrace*, *Gummi tragacanthæ*; succis inspissatis, *Acacia*, *hypocystide*, seligitur. In summa ex rebus idoneis pulveratu facilibus.

Quod ad QUANTITATEM, ejusmodi *pulvis* ad ℥j. ℥iſs. ℥ij. pro usus necessitate & longitudine præscribetur: ℥iſs. enim aliquando sufficiet.

Ecipiens ejusmodi pulverem, vel est tenue, *Aqua*, *Vinum*, *Aquæ destillatæ*, *Succi herbarum*: vel viscidum, *Mucilago gummi tragacanthæ*, *Arabici*, extracta cum aqua idonea.

Quod ad QUANTITATEM, præscribitur q. s.

* **USUS & FORMULA.** 24. *Gr.*
fiant trochisci lupinares vel pastilli ponderis,
&c. siccantur in umbra, usus tempore teratur
unus, duo, pro ponderis ratione, & efficacia,
solvatur liquore idoneo. Utatur & intra, &
extra, fiunt enim, ut dixi, trochisci ad us-
um tum internos, tum externos.

NOTA tamen obiter, qui fiunt ad *suffi-*
tum non dissolvi, ut neque hypoglottides
 appellati: de quibus supra.

UTI.

*

Formula.

- I. R. Nuc. mosch. ʒj.
 Gum arab. ʒß.
 Redigantur in pulverem, & cum
 aq. ros. F. Trochisci qui caput
 roborant, & in Catharro tenui
 utiles sunt.
- II. R. Gum. Tragac. Arab. Thuris añ ʒj.
 Amyli. ʒj.
 Sem. papav. alb. ʒß.
 4. frig. maj. añ ʒj.
 Corall. rubr. Ocul. cancri. añ ʒij.
 Opii in vino generoso soluti gr. vj.
 Mucilag. radic. Altheæ & Conso-
 lidæ q. s.
 Sach. penid. mediam partem pon-
 deris reliquorum omnium.
 F. Trochisci ʒß. Ponderis, quo-
 rum unum dentes inter & buc-
 cas ad tussim mitigandum con-
 tineat ceger.

UTILITAS jam satis expressa: hac enim forma aptari possunt alterantia vario modo, corroborantia: trochisci enim potius inventi sunt ad conservandam vim pulverum infractam, quam quod sint privata quædam medicamenti forma: Integris enim non utimur, sed solutis prius liquore idoneo, si hypoglotrides, & quæ ad suffitum, excipias. Hæc autem formæ ratio utilissima, quod ad pulveres maximeque cardiaci, & tenuis essentiæ facilè exhalabiles, hæc ratione viribus infractis diu persistent adversus aëris injuriam, neque exsolvatur facultas: sed unita in efficacem energiam conspiret.

Ad trochiscos referendi sunt

M U S C A R D I N I.

Pastilluli enim sunt, ab odore quem à muscho habent, sic dicti, ad halitus maximè comparati suavitatem, & venereos complexus. Tales extant trochisci de Gallia efficacissimi.

* COMPONUNTUR autem, VEL simpliciter ex ambra, moschi, gran. iij. iiij. &c. ut volueris, & sacchari soluti in aqua ros. q. s. cum amyli tantillo.

VEL

* Formula.

1. R, Moschi ex Aqua Ros. dissol. ℥j.
 Sach. Albi. ʒvj. ;
 Amyli. ʒv.

Atte-

VEL fiunt compositius, ex *pulvere rerum aromaticarum* suavis odoris, ut *Cinamomi santal. zj. moschi, ambr. gran. iij. iiij.* pro libitu, *sacch, &c.* fiant trochisci: quorum unum teneat sæpiùs in ore.

C A P. VII.

D E P U L V E R E.

PULVERUM usus admodum necessarius, tum ut medicamenta solida vel integra in usum commodiùs venire possint, tum ut aliis remediorum formis faciliùs misceantur. Quod autem in genere Latini *pulverem* appellant, Arabes trifariam nuncupant: *Suffus*, pulverem quemlibet crassum: *Alkool*, tenuissimum: *Sief*, quorundam trochiscorum attritionem, quæ fit in cote, cum aqua idonea ad affectus oculorum.

Est

Atterantur pistillo, & cum mucilag.
 Tragac. (ex \mathfrak{z} j.) in aquâ ros.
 fact. f. grana inftar hordeaceorum
 quæ exlicc. in umbra pro usu.

II. R. Mosch. Ambra. gr. vj.

Rad. Ireos alb. \mathfrak{D} iv.

Amyli purif. \mathfrak{z} ij.

Sachar. alb. \mathfrak{z} vij.

Gum. arab. Tragac. añ \mathfrak{D} iv.

Cum s.q. aq. Rosar. F. Trochisci.

Est autem pulvis vel Officinalis, vel Magistralis: de quo nobis sermo.

Magistralis est Internus, vel Externus.

INTERNUS alius Purgans, Corroborans aut Alterans existit.

PULVIS PURGANS. Quid sit, quæ vè ejus differentiae ex superioribus petendum.

COMPOSITUR ratione QUALITATIS, ex simplicibus Catharticis, ferè suavioribus, additis propriis correctivis, proportionem sæpius jam dicta.

Quod ad QUANTITATEM, ad ℥j. ℥iſſ. ad summum præscribitur, & nota, saccharum aliquando pro delicatioribus adjungi; sed dosi parca, vel pondere pari, eoque definito.

USUS: quod ad MODUM, cum juscule vel alio liquore convenienti.

Quod ad QUANTITATEM, doses catharticoꝝ supputandæ.

TEMPUS, manè cum custodia.

* FORMULA. 24. &c. fiat pulvis, de quo, &c.

UTI-

*

Formula.

I. R. Fol. Senn. el. ℥vj.
 Crem. Tartari. ℥iij.
 Scammon. ℥ij.
 Semin. anis. Cinam. Caryoph. añ ℥ij.
 F. pulvis subtilis.

II. R.

UTILITAS ad purgandum, vide
suprà.

PULVIS ROBORANS icet ad varias
partes corroborandas præscribi possit, pro
medicantis scopo; tamen serè ventriculo con-
firmando dicatur, vocaturque vulgò *digesti-
vus*, vel cordi, *cardiacus* dicitur aut *A-
lexiterius*: licebit & ad alios usus, hepar ro-
borandum, intestina, &c.

α COMPOSITUR. I. DIGESTIVUS
*in genere ex rebus stomachicis, coctionem ju-
vantibus, flatus discutientibus, adstringen-
tibus. In specie verò Coriandrum præparatum*
ad ℥j. basis est, adunanturque flatus discutien-
tia, *Anisum* ad ℥ss. ℥vj. corroborantia de-
inde stomachica, simplicia, composita, ad
℥ij. ad summum, cum *sacchar. rosat. tabu-
lat.* q. s.

β II. CARDIACUS, vel etiam alias
partes roborans, componitur ex simplici-
bus & compositis *pulveribus, electuar.* ido-
neis ac specificis, ad ℥ss. ℥vj. ℥j. prout
usus

- II. R. Spec. Diaturb. cum Rhab. ℥ij.
Crem. Tartari ℥j.
Scammon. gr. vj.
M. f. pulvis. cum juscule sumendus.
- III. R. Rad. Jalap. ℥ss.
Crem. Tartari ℥iiss.
Diagrid. gr. vj.
Macis gr. iv. M. f. pulvis.

usus debet esse longus, ita tamen ut cardiaca prætiosiora minore quantitate, subquaduplâ, subsextuplâ ingrediantur: & ii vel soli præscribuntur, vel ad gratiam *Sacchar. rosat. tabul.* triplum aut quadruplum adjungitur.

* **USUS & FORMULA.** DIGESTIVI quidem. *℥. &c. fiat pulvis*, de quo sumat cochleare unum, post singulos pastus, nihil superedendo vel bibendo.

CAR-

* *Formula.*

α R. Sem Anis. Fœnic. Carui añ *℥i.*

Coriandri. Cinnam. añ *℥j.*

Cort. Arant. *℥ij.*

Sach. albiss. ad pondus omnium.

F. pulvis digestivus cujus sumat

℥ij. post singulos pastus.

β i. R. Fl. Ros. rubr. Rorismar. añ *℥ij.*

Lavend. *℥j.*

Sem. Angel. Cort. citri. Cinnam.

Caryopill. Macis, añ *℥ss.*

Croci *℥j.* Moschi gr. *ij.*

Spec. Diamb. Diamos. dulc. añ *℥j.*

M. f. pulvis cardiacus.

2. R. Santal. Omnium añ *℥ss.*

Spodii præpar. Rasur. eboris añ *℥iiij.*

Semin. Ammom. Cubeb. añ *℥j.*

M. f. pulvis hepaticus.

CARDIACI verò, vel *alterius roborantis*, ut hepatici. &c. ʒj. fiat pulv. de quo sumat ʒj. ʒij. ʒiiij. cum aqua, jusculo, vel liquore idoneo, idque manè jejuno ventriculo, vel aliàs urgente necessitate, maximè si fuerit Alexiterius.

UTILITAS. Expressa, ad robur partium principum, & aliarum etiamnum, ventriculi, intestinorum, constantque ferè ex calidis; tamen eodem roborandi fine ex frigidis appropriatis comparari poterunt;

† Huc pertinet ALTERANS VARIO MODO in qualitatibus primis, secundis, pro scopo ex rebus idoneis, ut qui passim præscribitur ad obstructions ex *Chalybe*, additis apperientibus, ad ʒij. ʒij. cum sacchari portione pari, de quo mane cochleare unum, superbibendo parum vini aut liquoris ido-

†

Formula.

Ad obstructionem.

R. Limat chalyb. præpar. ʒj.

Fœcul. rad. Aron. ʒij.

A. br. gris. vel Spec. Cordial. ʒss.

Corall. præpar. ʒij.

Succini præpar. Cinnam. añ ʒiv.

Sach. q. s. M. f. pulvis, cujus sumatur. ʒj.

Aut ij. per dies aliquot cum vino.

Ad

idonei, assumitur. Sic ad calculum & arenulas ex lithontripticis, ad ℥j. ℥i℥. & saccharo q.s. de quo ℥j. ℥i℥. cum liquore diuretico; sic ad partum & menses, ad adstringendum, sanguinis dejectiones per alvum, uterum, vesicam: ad fluxus omnes, & alterandum vario modo, ubi humiditas adjuncta fuerit. *Hæc de pulvere interno.* Ex-

Ad arenulas.

R. Semin. Alth. Lythosper. Hyperic.

Asparrag. añ ℥℥.

Rad. Glycerr. Cort. rad. ononid. añ ℥j.

Lap. cancror. Sang. hirci præp. añ ℥ij.

Judaic. ℥j.

Succini alb. præp. ℥j.

Pulverisata tenuissime misceantur.

Ejus ℥j. cum vino sumatur.

Ad partum difficilem.

R. Boracis. ℥℥.

Croci, Succini alb. añ ℥℥. F. pulvis.

Vel

R. Troch. d' Myrrh. ℥℥.

Croci gr. v.

Cinnam. ℥℥. F. pulvis.

Ad mensium suppressionem.

R. Troch d' Myrrh. ℥ij.

Dauci cretici pulv. Afari, Sabin. añ ℥j.

Castori ℥ij. F. pulvis.

Ad eorundem fluxum nimium.

R. Thuris, Maltich. Nuc. cupress. Rad. bistort, añ ℥ij. F. pulvis.

Plura practicatorum libri dabunt.

EXTERNUS pulvis etiamnum aliquando præscribitur.

Estque *Medicus vel Chyrurgicus*.

MEDICUS Roborans ferè est, qualis etiam ferè tantum cerebro confortando exiccandoque destinatur, ex rebus idoneis, radic. fol. &c. cephalicis, ad ℥ij. præscriptis; addito sæpe pulvere violaceo, Cyprio, ad ℥j. ℥i℥. plus minus: ferè eutem sumuntur rad. ℥ij. sem. ℥vj. flor. ℥iij. aromat. ℥ij.

* USUS & FORMULA. 24. fiat pulvis paulò crassior, quo exiccetur caput manè, quod usitatissimum post lotiones ipsius.

UTILITAS ad cerebrum corroborandum, pituitosum exiccandum, absumentas humiditates ipsius capitis pilorum excrementitias.

CHYRURGICUS. Varius ferè, à chirurgo tantum præscribendus ad *ulcera detergenda, replenda, glutinanda: ad vulnera, hæmorrhagiam, &c.* quorum dosis & quantitas præscribendi pro usus necessitate est.

LIBRI

* *Formula.*

R. Radic. Ireos Flor. ℥i℥.

Cyperi rot. Acori añ ℥ij.

Lign. Santal. citr. ℥℥.

Rhody. ℥j.

Spec. Diamb. ℥iij.

Troch. Gall. moschat. ℥i.

Mosch. ℥℥.

Ambr. gr. xij. F. pulvis.

LIBER SECUNDUS.

DE REMEDIIS EXTERNIS.

SECTIO I.

*De Remediis communibus
pluribus partibus.*

CAPUT I.

DE EPITHEMATE.

SI vim Nominis spectes, dicetur in genere omne remedium externum, quibusvis partibus applicandum. Hodie verò privato quodam jure appellatur medicamentum, partibus corporis nostri nobilioribus, cordi & hepati præsertim, admovendum, ad ipsas alterandas corroborandasque.

Est autem duplex, Liquidum & Solidum.

Epithema liquidum.

Ratio nominis clara. Est autem aquæ vel Iulepi instar fluidum, ex liquore idoneo & pulveribus cardiacis maximè compositum.

In hoc tria consideranda. *Compositio, Usus, Utilitas.*

In COMPOSITIONE, *Materia*, ex quâ; *Hæc autem triplex est Liquida, Sicca & Media.* In omnibus consideranda *Qualitas & Quantitas.*

LIQUOR ratione QUALITATIS, pro bali passim & ferè semper *aqua destillata* est, parti & affectui respondens, eaque vel sola, vel huic insuper alia adduntur, ad penetrationem maxime, aut majorem efficaciam, ut passim & fere semper, *vinum album*, pro corde, *Acetum* pro hepate; sic & aliquando ad majorem vim, *Succi fructuum*, ut *Limonum*, vel foliorum idoneorum. Quin & aliquando *decoctum* liquidissimum est, ex idoneis, sed rarò.

Quod ad QUANTITATEM, dosis epithematis ℥j. ℥xv. unde si aqua assumatur, ad istam quantitatem præscribenda, si verò alia liquida simul addantur, hæc proportio; *aquæ* ℥viij. *succi*, ℥ij. ℥iij. *vin*i vel *aceti*, ℥ß. ℥j.

PULVIS ratione QUALITATIS, vel *simplex*, rerum cardiacarum, hepaticarum, lignorum maximè, corticum, florum, semin. vel *compositus*. electuarius roborantium, aliquando & trochisci aromatici.

Quod ad QUANTITATEM, pro *liquoris* ℥j. *pulv.* ℥j. aut ℥ß. ad summum sufficiet: ita ut summatim ad ℥ß. vel ℥vj. sit præscribendus: ita tamen, ut *specierum* electuario-

riorum ʒj. ʒij. tantum assumantur.

M E D I Æ constitutionis Materia quando, præter liquorem & pulverem, (ex quibus semper epithema,) præscribitur, opiata est corroborans, vel confectio cardiaca, ut *Alkermes*, ad ʒj. ʒij. præscribenda.

U S U S. Quod ad MODUM, tum panno scarlatino, vel linteo imbuto & leviter expresso applicatur tepidè, & ubi exaruit aut refrixerit, renovatur, vicibus repetitis, continuando per horæ quadrantem, bis in die.

QUANTITAS nulla definitur.

TEMPUS mane & vesperi, si affectus frigidus, vel hyems, alias ter quater in die, ubi calidus aut æstas, & nota obiter, post usum liquidi solidum postea utiliter admo-
veri, viribus admodum collapsis.

* FORMULA. PRÆSCRIBENDI.

℞. &c. fiat Epithem. liquidum, in vase vitreo reponendum, usus tempore pannus scarlatinus, &c.

K 2

UTI-

* Formula.

R. Aq. Meliss. Scabios. Card. bened. añ ʒiv.
Acet. ros. Vini alb. añ ʒj.
Spec. Diamosch. Diamb. añ ʒij.
Troch. de Spodio. Sem. citri. añ ʒß.
Conf. Alchem. Hyacinth. añ ʒj.
Croc. gr. v. M. f. Epithema liquidum
Cardiacum.

UTILITAS. Ferè tantùm fit ad corroborandum ; sed refrigerandum simul , rariùs ad calefaciendum : ad hoc enim solidum usitatius : ad intemperies cordis & hepatis , maximè calidas , præscribitur , roborandum simul , malignitatem præterea , si quæ suspicio , abigendam ; æstate maximus eorum usus in febribus.

NOTA *obiter* , liquida etiam ejusmodi , toti pectori posse utiliter admoveri , in febribus ardentibus & hecticis , ex humidis & frigidis aquis , aut decoctis majori quantitate præscriptis : item & in capitis ardoribus , phrenitide , &c. *Vide oxyrrhodinum.*

Aliquando & testiculis applicanda in ardoribus magnis : ob consensum enim cum universo , & universus corporis habitus , & sanguis maximè refrigeratur. Hinc & in hæmorrhagia utilissimum. *Ad hoc oxycratum* ferè usurpant. Eodem fine aliquando carpis manuum applicantur refrigerantia , ad æstum cordis , & interiorum viscerum , sic & ad erysipelata faciei , &c. In *summa* enim ista omnia epithematis nomine comprehensa , possunt utiliter usurpari parte inflammatâ , aut affectu calido obsessâ , licet epithema propriè de corde vel hepate audiat.

Epithema solidum.

Appello quod instar aqua fluidum non est ; licet varia consistentia , & molliore etiam præscribatur.

In hoc etiam tria consideramus. *Compositionem, Vsum, Utilitatem.*

Quod ad COMPOSITIONEM vario modo conformatur.

α VEL enim, quod usitatissimum, *Opiatæ* formâ, ex *conservis* florum, *pulveribus* electuoriorum, rariùs verò simplici, & *confectionibus* suprâ dictis, cum idoneo liquore, *aqua destillatâ* simplici, compositâ, *succo* appropriato, &c.

Quod ad QUANTITATEM, in genere ℥iij. vix excedit, speciatim verò sint *Conservarum* ℥iij. *Confectionum* ℥iij. *Pulverum*, ʒj. ʒij. ad summum, *Liquoris* q. s.

β VEL *Linimenti* formâ, maxime in cordis affectibus calidis, possunt & in frigidis, ut in hepatis affectibus; ex *Vnguenti rosac. Gerati santalini* ℥ij. *conserv. idonear.* ℥ss. ʒvj. *pulv. cardiac.* ʒss. ʒij.

γ VEL cum *Pipione* per medium dissecto, quod usitatissimum, qui conspergatur deinde, ʒj. *pulveris cardiaci* aut ʒij. *pulveris* pro epithematibus ordinariis. Huc referri possunt *Catelli dissecti* capiti applicandi, in declinatione phrenitidis maxime, aut aliàs, conspersi pulvere digerente & roborante, ex *flor. Rosar. Camomillæ, Granis tinctorum*, & similibus ad ℥ss.

USUS. Quod ad MODUM, *Solidum Opiatæ formæ* extendatur suprâ pannum scarlatinum liquore idoneo imbutum, ac leniter expressum, ac tepide regioni

cordis admoveatur, idque vel post liquidi
usum, vel aliàs etiamnum.

TEMPUS indifferenter se habet, & bis,
ter in die poterit renovari.

* FORMULA patet ex compositione.
2^a. &c. fiat Epithema, &c.

UTILITAS Solidi opiatæ forma, pro
corde, ad corroborandum & calefaciendum
maximè, ut & linimenti forma atque cum
pipone comparatum: possunt & ad corre-
frigerandum cum conservis & forma lini-
menti fieri, linimenti forma, hepatis præci-
puè dicatum est ac utilissimum.

In

* *Formule.*

- α R Conf. Fl. Boragin. Rosar. añ ʒij.
Conf. d' Alch. de Hyac. añ ʒj.
Theriac. ʒj.
Pulv. Elect. de gemmis. Diamb. añ ʒβ.
Lign. Aloës Santal. citr. Croci. añ gr. v.
Cum Aq. Meliss. q. s. M. Epithem.
Cardiale, formâ Opiatæ.
- β R. Ung. Rosar. ʒij.
Conserv. Violar. Borag. añ ʒiv.
Spec. Diatrion. Santal. Diarhod. Abb. añ ʒj.
Aq. Ros. aut Syr. de Limon. q. s.
F. Epith. formâ Linimenti.
- γ Modus hic ex Compositione patet,

In *summa* verò fiunt ad alterandum & corroborandum maximè, ubi vires admodum collapsæ.

C A P. II.

D E L O T I O N E.

NOMINIS ratio & definitio patet: Est *privatum veluti quoddam balneum, capiti, pedibus maximè dicatum*: unde & duplicem facio: Cephalicam, & pro pedibus.

Lotio Cephalica.

COMPONITUR ex *decocto cephalicorum*, in quo duo considerantur, *Materia, & Liquor*. In his *Qualitas & Quantitas*.

MATERIA ratione QUALITATIS & QUANTITATIS; *radic. ad ℥ij. iij. fol. â M. iiij. ad viij. sem. ℥j. ℥ij. flor. iiij.*

NOTA, addi aliquando aromatica, ad ℥ß. ℥vj. & ubi siccandum valde est, *Sulphur vivum* ad ℥ß. item & usitatè ubi caput purgandum privatum post universalia, *Folior. senn. ℥j. Agar. albi ℥ß.*

LIQUOR ratione QUALITATIS *Lixivium* farmentorum, vel barbitonorum vulgare, addito *Vino albo*, si volueris, & ad vinum etiamnum *Aqua*, ad ℥iiij. Quod ad QUANTITATEM q. s. *vini* verò una pars, vel ana part. æquales.

USUS, Quod ad Modum, hoc decocto caput ex alto irrigatur sub radiis solaribus; sereno & tranquillo cœlo, vel loco calidiorē; caput deinde probe exsiccandum cum spongiis *Aqua vitæ* maceratis, & stupis cannabinis obtegendum, sissimine aliquo prius suffitis.

TEMPUS, mane lavatur, duabus horis ante prandium, alvo prius exonerata.

* FORMULA. ℥℥. &c. fiat decoctio, &c. lavetur caput, &c.

UTILITAS post purgationes maxima, ad materiæ conjunctæ dissipationem, & absumendas reliquias, ut passim, caput simul corroborandum, affectibus ipsius & cerebri frigidis fere tantum dicata: fieri etiam ad alios usus possunt, ut ad capitis affectus externos, tineam, furfures, pediculos, sordes, ex detergentibus acrioribus cum urina & lixivio, additis semper cephalicis.

Lotio

* *Formula.*

R. Herb. Majoran. Rorismar. Meliss.
añ Mijß.

Fol. Lauri. Mj.

El. Chamomill. Stoechad. Lavend.
añ P. ij.

• Coq. in lixivio, sacculo condita, ad lotionem capitis.

Lotio pro pedibus.

COMPOSITUR ex decocto simplicium calidorum, frigidorum, in aqua vel lixivio facto, pro intentione. Ingredientia decoctum eadem doli, qua in lotioni cephalica

NOTA obiter, quod ad QUALITATEM materiæ, quandoquidem ejusmodi lotio usitate fit ad somnum conciliandum, cephalica frigida esse præscribenda, commode addi capita papav. albi numero iiij.

NOTA etiam, ubi siccandum, calefaciendum, roborandum, ut in affectibus tibiæ œdematosis, utiliter Sal, Alumen ad ℥ iiij: Sulphur vivum ad ℥ ij. misceri.

* USUS & FORMULA. 2℔. &c. fiat decoctio pro lotioni pedum, mane vel vespere, ante cibum, vel etiam ante somnum, si fiant ad ipsum conciliandum.

UTILITAS vel ad proprios affectus ipsorum emendandos, tremorem ipsum, humores ex superis evocandos ex cephalicis calefacientibus: ad lassitudinem discu-

K 5

tien-

*

Formula.

R. Fol. Lactuc. Salic. Urtic. Malv. Vio-
lar. añ Mj.

Sumit. Aneth. Fl. Chamom. añ Mss.

Capit. papav. alb. n. vij.

Cogne in s. q. aq. f. lotio pedum ad
somnum conciliandum.

tiendam, vel quòd passim in febribus, & æstuantibus quibuscvis affectibus capitis, cerebri maximè, ad somnum conciliandum.

C A P. III.

D E F O T U.

FOMENTVM aliàs, è quod suo calore partes quibus admoventur, foveat, sic idcirco: omnia enim fomenta serè calida sunt effectu, rarò autem frigida.

Est autem duplex: *Humidus & Siccus.*

Fotus humidus.

HUMIDUS, liquor est partibus variis, lintei, filtri, spongiæ beneficio, applicandus: ad varias intentiones.

Est rursus duplex: *Simplex & magis Compositus.*

SIMPLEX liquor, pro fotu aliquando usitatè præscribi solitus ratione **QUALITATIS**, est *Aqua* calida vel tepida, ubi relaxandum in doloribus à tensione, *Vinum*, ubi discutiendum: roborandum: *Aqua & Vinum*, ubi utrumque simul, vel temperatè agendum, *Lac* in doloribus: *Oleum* commune vel aliud, ubi emolliendum ad dolores, digerendum pro scopo: *Hydrelæum*, *Oxyeratum*, quo referri potest & *Oxyrrhodinum* in calidis affectibus, *Lixivium sarmentorum*

rum

rum in frigidis, ubi digerendum, siccandum fortiter.

Quod ad QUANTITATEM, usus longitudine vel partis amplitudine definienda, sic pro oculo ℥iiij. v. g. sufficiunt, pro ventriculo ℥j. ℥iij. pro hypochondriis & abdomine, ut in obstructionibus ℥iij.

æ COMPOSITUS fit ex decocto variarum partium plantarum, & liquore idoneo, in quibus consideratur *Qualitas & Quantitas*.

Quod ad QUALITATEM materiae, praescribuntur rad. sol. fruct. sem. flor. modò omnia simul, ubi major quantitas paranda, modò quædam tantum.

Quod ad QUANTITATEM, varia pro partium diversitate, pro oculis v. g. praescribatur dosi potionum; seu quarta parte Apozematis: ℥iv. enim sufficiunt, vel vj. ad summum: pro ventriculo dosi media Apozematis, aut paulò majore: pro abdomine integra dosi Apozematis.

LIQUOR, in quo decoctio faciènda, ratione QUALITATIS est *Aqua simplex*, *Aqua & Vinum* simul, *Lac* aliquando, ubi leniendum, *Lixivium*, ubi digerendum, *Aqua fabrorum*, ubi adstringendum, &c. pro scopo: quod ad QUANTITATEM, praescribitur q. 1.

NOTA, aliquando decocto factò colatòque varia addi; ut *Vinum album* in obstructionibus viscerum, ad ℥j. ℥iij. *Acetum* aliquando in lienis affectibus ad ℥vj. viij. viij.

ad penetrationem, *Aqua vitæ*, pro ventriculo ad ℥ij. ℥iij. ad roborandum simul; *Olea* idonea ad ℥iv. ℥v. &c. Passim etiam in usu practico, in obstructionibus viscerum, post usum præscripti apozematis statim præscribi, ʒ℥. decocti Apozematis præscripti ℥iij. iv. adde vini, &c. fiat fotsus abdominis.

* *U S U S & F O R M U L A.* ʒ℥. &c. fiat decoctio pro fotsu, quo foveatur locus affectus, linteo duplicato, filtris, spongia imbutis, & leviter expressis, vel etiam vesica fuilla semiplena, mane & serò, vel urgente necess-

* *Formule:*

- i. R. Herb. Menth. Absinth. añ Mij.
Fl. Chamom. Rosar. rubr. añ Pij.
Galang. Nuc. Mosch. añ ℥j.
Macis, Cinam. añ ʒ℥.
Balaut. ℥j.
Coq. in f. q. vini rubr. pro fomento
ventriculi.
- ii. R. Rad. Alth. Lill. Alb. añ ℥ij.
Sem. Lini Fœnugr. añ ℥iij.
Ficuum ping. n. vj.
Fl. Chamom. Summit. Aneth. Melilot. añ P. j.
Summit. Majoran. M. ʒ.
Bulliant ex vini & aq. part. æqual.
vel in lixivio sarmentitio vitis ad
tertias. F. fomentum emolliens
& discutiens.

necessitate, calide per horam dimidiam, unam: vicissim ubi refrixerit applicandum.

NOTA, in fôtu hypochondriorum dici, *foveatur regio hypochondriaca, mane l. 3. horis ante prandium, vel etiam ante cœnam per triduum, aut quatrimum, frequenter mutando, ne frigesiant: præcipitur autem passim post fotum, pars deinde ungatur tali oleo, linimento, unguento calidè. Usus autem post purgationes universales, alias urgente necessitate.*

UTILITAS late patens, ut nulla fere pars, quæ ut foveri potest, sic & fructum inde non percipiat, ut & oculis affectis præscribatur, horum dolori, inflammationi, &c. obstructionibus lienis, viscerum, &c. doloribus variarum partium, ad movendos menses, colicis, nephriticis, inflammationi, variis tumoribus, cutim rarefacit, hinc contenta facile digeruntur, attenuat, resolvit tenuia, dura emollit, in halitum digerit, calore blando suavi juvat: hinc ad dolores, laxandum, emolliendum, digerendum, siccandum, astringendum, roborandum, calefaciendum, aliquando & ad refrigerandum, sed tunc potius usus est epithematum, ut in inflammatione biliq̃a.

Fotus ficcus.

Sic appello ab effectu fotum, *sacculos*, qui ad resolvendum maxime præscribuntur; unde & *Sacculi discutientes* vulgò dicuntur, de quibus postea.

CAP. IV.

DE INSESSU ET
SEMICUPIO.

INTER fotum & balneum medium, hoc minus, illo majus, cujus usus, quando fotu tota pars tegi nequit, à quo aliàs materia & utilitate non differt; ita ut sit dimidium balneum, cui ægri insident à feminibus, cruribus ac tibiis extrà porrectis, vel etiam ab imis pedibus, usque ad umbilicum vel ventriculum; unde Græcis, *ἐνθάδιον*, Latinis *Insessio* dicitur; & si insessio fiat in sella perforata; hanc quidam *Vaporarium* vocant, affectibus ventris inferioris aut partium infernarum dicatum.

Duplex statui potest: *Semicupium* propriè dictum, & *Insessio*, quam vocant *Vaporarium*.

SEMICUPIUM, quòd non sit integrum balneum, sed dimidia veluti cupa sic dictum, *COMPOSITUR* ex iisdem, quibus fotus, dosi Apozematis summa duplicata, vel balnei dimidia: ut nihil advertendum præterea.

* *USUS & FORMULA.* 2℥ &c. fiat deco-

* *Formula.*

℞. Rad. Brion. Imperat. Valerian. Ireos.
Helen. añ ʒ iij. Fol.

decoctio pro semicupio, ubi æger infideat à pedibus ad umbilicum, mane & vesperti longè à pastu, exonerata alvo, per biduum aut triduum, prout opus, tepidè sine sudore: mora autem sit in eo per duas horas, & deterfo madore lecto se componat, uncto deinde loco affecto, si volueris, linimento idoneo.

NOTA, in affectibus ani, uteri, vesicæ maximè, materiam sacculo, cui infideat, commodè includi.

UTILITAS eadem quæ forus, maximè autem in affectibus partium abdomine contentarum, aut etiam inferiorum, cum balneare non audemus corpus universum. ob varias causas: ferè autem & utiliter ad dolores sedandos; (quod usitatissimum in nephriticis, ex emollientibus idoneis,) hæmorrhoides tumidas cum dolore, dysuriam: tiliarum etiam, & coxendicum doloribus ex emollientibus, anodynis, discutientibus, vesicæ vitiis, ut urinæ difficultate eximium, uteri affectibus, intemperiebus mendandis, mentibus movendis, sistendis, alvi vitiis omnibus, ad alvum emolliendam insigne, ad dolores etiam colicos, &c.

VA-

Fol. majoran. Artemis. Nepeth. Pulleg. Mercurial. Salv. Laur. añ Miv. Bacc. lauri, junip. añ ʒj. Coq. pro Semicupio ad sterilitatem.

VAPORARIUM, quod aliàs *Inseffum* etiam vocant, paratur cùm non in liquore sed æger; sed vapor (unde vaporarium vel suffitus dici potest) ex sella perforata exhibetur, olla subdita, decocto calente idoneo plena quo frigido aliud inditur.

MATERIA & DOSIS ipsius pro decocto ut in fotu: *QUANTITATE* clysteris aut paulò majore præscribenda.

* *USUS & FORMULA.* ℥℥. &c. fiat decoctio, cujus vaporem excipiat ex sella perforata, olla subdita decocto isto plena, &c.

UTILITAS tantum fere ad uteri & ani affectus, dolores, intemperies varias, hæmorrhoides, menses movendos utilissimum. Possunt & ad vesicæ varia vitia præscribi. Vide suffitum humidum.

CAP.

*

Formula.

R. Artemis. Mercurial. Puleg. Calaminth.

Rutæ. Rorismar. añ Mj.

Salv. Mjß.

Cort. araut. ℥ ij.

Fl. Chamom. Sambuc. Stæchad. añ Pj.

F. Decoct. in Aq. & Vin. q. s. Cujus vaporem mulier è vase diligenter concluso in mensium suppressione utero excipiat.

C A P. V.

D E B A L N E O.

AD delicias olim Romanis usitatissimum : hodie tantum ad custodiam sanitatis & morborum expurgationem. *Quid sit*, clarum. Duplex autem est : *Aereum*, quod *Laconicum* vocant, de quo postea : *Aqueum*, cum in vase seu cupa sedentes lavantur, & dicitur *Balneum*; lotio nempe totius corporis ad affectus calidos, siccos ferre, rarius ad frigidos, ad quos convenientius *Laconicum*.

Est autem duplex : *Simplex*, & *Compositum*.

SIMPLEX fit ex *aqua sola tepida*, in hecticis maximè, & ubi marcor emaciatis squalidisque corporibus, quæ benigno calore perfundit, & intemperiem simul alterat, cui aliquando *Oleum*, *Butyrum*, *Lac* ad majorem humectationem additur; ut in nephritico dolore, convulsione : *Lac solum* pro ditioribus in eundem finem : *Lac & Aqua*, *Oleum solum* in doloribus partium nervosarum, nephritide, convulsione à siccitate, punctura, urinæ suppressione, &c. *Hydreleum* ad eadem, &c.

COMPOSITUM fit ex *decocto*, in quo perpenduntur *Materia*, *Liquor*, & aliquando *Dissolvenda*.

MATERIA ratione QUALITATIS & QUANTITATIS sunt, *rad.* à ℥iij. ad v.vj. ad summum, *herbæ* 10. aut 12. recensitæ, singulæ ad M. iij.iiij vel privatim herbarum vj. vij. viij. ana fasciculus unus: *semin.* ab ℥iv. ad ℥vj. *fructus* aliquando idq; ad ℥iij. *flor.* quatuor. ana P. iij. vj.

LIQUOR ratione QUALITATIS, & QUANTITATIS, aquæ dulcis q. s. pro balneo.

DISSOLVUNTUR vel adduntur aliquando in decocto facto, utiliter pro varietate indicationum, quæ dicta sunt in fotu, dosi triplâ, quadruplâ, sic usitatissimè pro hæticis, *Olei*, *Butyri* ana ℥iij. *Vini albi* ℥iiij. ut & aliquando ad finem decoctionis in affectibus frigidis, in quibus rarum balneum.

* USUS & FORMULA. 24. &c. fiat decoctio pro balneo, quod ingrediatur manè & vesperi longè à pastu, (vel etiam urgente neces-

*

Formula.

α 1. R. Rad. Lapath. acut. ℥ij.

Helenii. ℥ss.

Herb. fumar. Pariet. Betæ, Sapon.

Scabios. añ Miv.

Sem. 4. frig. maj. añ ℥j.

Tartari ℥iij.

• Farin. fabar. in sacculo inclus. ℥j.

Coq. pro Balneo in scabie & cutis affectibus, R.

necessitate, ut in doloribus,) exonerata prius alvo, per biduum aut triduum, tepide sine sudore, mora autem sit per duas horas, vel pro viribus, & deterſo madore poſt egreſſum balnei uſitatè imperatur, ungatur regio hepatis, renum, unguento refrigerante.

UTILITAS non tantum ad affectus externos cutaneos, ſcabiem, ad cutim ſqualidam, pruritum, &c. Sed etiam ad internos utiliſſimum, & præſertim balneum aquæ dulcis hæcticis convenientiſſimum, emaciatis, humectans ſimul, & intemperiem illam calidam emendans: conveniunt etiam febribus ephemeris, ut paſſim in mote fuit Galeno: laxat enim poros, ac aperit, per quos inquinamenta facilè excluduntur, conveniunt maximè ad hepatis ætium, omnem intemperiem, calidam maximè: in humidâ enim balneorum uſus ferè obſoletus, ut & ferè in frigida: ſolemne namque Laonicis pro cauſæ continentis expugnatione uti. Fiunt tamen etiam caleſcientia ad roborandum, ut paſſim ad conceptum juvandum ex uterinis; ad menſes movendos ex aperientibus

-
2. R. Rad. Biſmalv. ꝥij.
 Herb. Malv. Branc. uſin. Bugloſſ.
 cum rad. añ Mij.
 Fl. viol. Bugloſſ. añ P. iv.
 Roſar. rubr. Pij.
 Coq. in aq. pulv. q. ſ. F. Balneum
 pro Hæcticis.

tibus & emollientibus hystericis : ad viscerum obstructions, hydropem, dolores colicos, nephriticos, vesicæ, ex laxantibus emollientibus : ad lassitudinem, ad omnem affectum denique, qui eget refrigeratione & humectatione, vel calefactione & humectatione simul.

C A P. V I.

D E S T U P H A V E L
S U D A T O R I O.

ALIAS appellant *Laconicum* ; quòd eâ Lacones maximè uterentur, ut Balneo Romani, alii *Vaporarium* appellant : *hic æger nullo liquori immergitur : sed solo vapore calido sicco, vel calido humido incalescit, & sudat, unde nomen.*

Stupham autem duplicem statuo : *Humidam, & Siccam.*

Humida.

Fit cum vapore alicujus decocti, quo conopeum incalescit.

COMPONITUR autem erecto cum cupaconopeo, orbe ligneo imposito, & huic linteis aut stragulis.

A vapore autem vario modo incalescit.

VEL enim super lamina ferri disponuntur 10. 12. lapides fluviatiles candentes, in quos decoctum dicendum conjiciatur.

VEL decoctum prius infunditur : ita tamen,

men, ut æger non tangat, & in hoc filices candentes injiciuntur.

VEL, quod commodius, paratur decoctum in duobus lebetibus, qui vicissim calentes cum materia decocti in cupam immittuntur.

Decoctum autem paratur ex *rad. fol. sem. flor.* idoneis, calidis ferè, cephalicis odoratis, tenuium partium; quantitate, *dose* summa Apozematum præscribendis cum aquæ q. s.

USUS & FORMULA. 24. &c. fiat decoctum, cujus vaporem capiat æger sub conopeo bene clauso, sudet ad placitum: bis ingreditur in die longè à pastu, alvo exonerata, idque per biduum: mora autem sit in balneo pro viribus, post egressum detergatur sudor, lecto se componat, &c. Hujus autem usus hyeme & vere, ut balnei, æstate.

Sicca.

Talis appellatur, quæ ignis solo calore incalescit.

COMPONITUR autem, seu fit,

VEL per viam hypocausti & fornaculi: ut in Germania, & Lacenicum vocatur propriè.

VEL filices candentes sub conopeo jam dicto super laminam ferream disponuntur.

VEL, ut hodie usitatum pro lue venerea, ex textura lignea fit, instar cavæ cujusdam, quâ ægri obducuntur, stragulæ imponuntur, subditis lapillis aliquot igneis, donec

donec sudor eliciatur copiosissimus, præbrito Guajaci aut alterius sudorifici decocto.

USUS ut aliorum est, mora pro viribus, quæ maximè dissipantur, & vix hora quartam partem ferè vel dimidiam sustinere valent.

UTILITAS. Materiam diffusam per corpus calefacit, attenuat, cutim laxat, vacuat: undè valde valet in affectibus frigidis, humidis, humoribus laxis, hydrope, leucophlegmatia, potenter enim humores liquat, absument per sudores, elicit, obœsis etiam proficua valde, cacochymis maximè, si humorum illuvies circa habitum vel in venis. In lue venerea passim usurpatur sicca. Non utendum nisi vacuato corpore, sic enim reliquæ faciliùs per sudores eliminantur.

C A P. VI.

DE EMBROCATIONE.

PROPRIE non est certa forma medicamenti; sed modus utendi tantùm, cum partem nempe liquore aliquo vel oleo perfundimus, idque vel altè diffundendo, vel blandè tantùm fricando. Utroque enim modo Præctici hodie usurpant nomen Embrocationis, & passim confundunt cum irrigatione: *ἐμβρέχω* enim significat pluo, irri-go, & immergo. Quicquid sit, distinctionis gratia distribuemus in Irrigationem seu per-

perfusionem ; & Embrocationem.

Irrigatio.

PERFUSIO est liquoris ex alto, pluviae instar, in partem aliquam, (maximè in caput) copiose facta destillatio ex proboscide vasculi, à fotu modo utendi tantum differens. Aliàs Instillatio vocatur & Impluvium, ut & Græcis ἐμβρῶχην.

COMPOSITUR autem vario modo.

VEL ex decocto variarum partium stirpium calidarum, frigidarum, pro scopo, dosi lotionis, in aqua vel vino facto (pro indicatione) ad tertiæ partis consumptionem: in quo colato adduntur aliquando, ipsius nempe libræ uni, aceti vel vini. aut Aqua vitæ, prout affectus calidus vel frigidus, ʒij. iij.

VEL ex Oleo solo capiosè irrigato: sed præstat linteis immerlis embrocationem facere, in convulsionibus & nervis affectis persertim.

VEL ex Oleo, aquâ destillatâ, aceto in affectibus capitis calidis. Vide Oxyrrhodinum.

* USUS & FORMULA. ʒi. &c. decocti

* Formula.

R. Majoran. Beton. Meliss. Rorismar.
añ Mj.

Flor.

coſſi ℥j. ij. iij. fiat irrigatio ex alto, cum gutturnio in partem affectam, &c. Vide Lotiones.

UTILITAS. Calidis affectibus maximè dicatur, capitis præcipuè, cerebri, meningum inflammationibus, idque supra syn-
ciput: tum & ad somnum conciliandum in calidis affectibus, ad pervigilias; etsi hodie lotio pedum magis sit usitata. Vtilis etiam in febribus præſente delirio. Fit etiam maximè ad affectus capitis calidos: vis enim refrigerandi inest maxima: quia ex alto altius penetrat: quia etiam perpetuò novus liquor impluit, & pars refrigerata subinde magis eventatur. Potest etiam ad ipsius affectus frigidos fieri utilissimè, ut ad lethargum ex calidis. Vide Lotiones, cum quibus hæc irrigatio in materia, dosi, &c. convenit.

Fieri etiam possunt ad aliarum etiam partium affectus tum frigidos, tum maximè calidos, quibus præſertim competit, quando scil. magis volumus refrigerare, ut inflammationum initio ex decocto refrigerante, oxyrrhodino, in erysipelate ex oxycrato. Fieri etiam possint ad affectus frigidos ex idoneis, sed rariùs: sotu enim potius utimur,

Flor. Stœchad. arab. Pij.

Nigell. ℥ij.

Coq. in Aq. q. s. ad tertias, irrigetur eo caput.

mur, ut & inflammatione resolvenda. In fracturis etiam & luxationibus, ubi vincula solvere non est tutum, tamen dolor urget, cum oleo violaceo, vel revellendum cum rosaceo, &c.

Nota, STILLICIDIUM AQUARUM THERMALIUM huc esse referendum.

Embrocatio.

Non sumitur hîc pro irrigatione ex alto: sed ut hodie usitatum, vel pro blanda partis frictione cum oleo facta: vel etiam pro lanæ, lintei in oleo aut liquore idoneo immersione, & applicatione; ἐμβρίχω enim significat etiam immergo, ut supra, pluo, irriquo.

COMPONITUR inde fitque

VEL lanâ aut linteo (aliàs vocant splegium) immerso (inde nomen Embrocationis,) imbutoque oleo solo, vel liquore idoneo partique impolito instar epithematum, sæpiùs renovando.

LIQUOR autem, vel oleum solum, vel succi soli, vel aquæ destillatæ solæ, vel omnia simul, hac proportionem: olei ℥iiij. succi, aquæ añ ℥iiij.

VEL ut hodie usitatissimè sumitur embrocatio, pro blanda frictione factâ cum oleo idoneo, stupis deinde cannabinis, linteo vel cotone, eodem imbutis, vel non imbutis superimpositis. Fit etiam cum solo succo, vel ex his mixtis. Dosis autem eorum simul, vel seorsim, ℥iv. vj.

L

USUS

USUS & FORMULA. ʒ℥. &c. pro embrocatione, fricetur pars leviter, tegatur postea linteo, cotone, stupis imbutis eodem oleo, vel non imbutis.

VEL secundum priorem modum. ʒ℥. &c. intingantur stupæ vel lintea, applicentur, sæpius renovando.

UTILITAS embrocationis ex oleis post balneum & fots frequentissima: utilis etiam ad repellendum in inflammationibus, erysipelate, phrenitide, vigiliis, capitis doloribus, ad omnes corporis partes externas, internas calefaciendas, post balnea passim, deteriso madore usurpantur præcedente semper evacuatione. Maximè autem conferunt in affectibus externis.

C A P. VIII.

DE LINIMENTO.

LINIMENTVM, aliàs LITU'S, medicamentum liquidum est, quod extrà illinitur, consistentia oleo crassius, unguento verò liquidius, ad varios usus comparatum, cujus basis oleum est.

In hoc tria consideranda: *Compositio, Usus, Utilitas.*

Quod ad COMPOSITIONEM, vario modo ex variis conficitur.

• VEL ex Oleis & Butyro, liquatis simul sine cera ulla, (quam quidam linimentum non ingredi malè volunt.) *Dosis* autem totius

tius linimenti ℥iij. vj. viij. pro partīs & usus amplitudine. Hæc autem ingredientium proportio: Olei sint tres partes vel duæ, Butyri una, raro pondere pari.

NOTA. His aliquando, si ferat scopus, *axungias* addi & *pinguedines*, recentes, veteres, *medullas*, *mucilagines*, unum, duo, plura simul, quæ cum habeantur pro butyro, proportionē etiam ipsius præscribenda.

Etiam, licet rariùs, *pulveres* addi ad ℥ss. pro olei ℥j.

β VEL contra opinionem plurium, qui ceram non admittunt, cum qua commodissimè conficitur, sit ex *oleo* idoneo, & *cera*, ut olei ℥j. ceræ ℥j. habeat, vel, quod vulgò, q. s. pallim autem *oleor.* ℥iij. vj. præscribentur, *ceræ* q. s. fiat linimentum, cui & *pulvis*, ut dictum usitatissimè addi potest.

γ VEL præscribitur *unguentum officinale*. duplum ad oleum, addito etiam pulvere, si vis, ut dictum. In summa linimentum ℥iv. vj. viij. non excedit.

* USUS & FORMULA. 24. &c. fiat
L 2 lini-

* Formula.

α R. Ol. Amygd. amar. Lill. alb. añ ℥ij. Butyri vet. loti ℥j. M. f. Linim. pro affectu Thoracis frigido, cui addi possunt pulv. Galang. Ireos. añ ℥ss. Atque etiam Axung. Anat. Gall. añ ℥ss. β R.

linimentum, quo illinatur pars affecta, post lotum si præcellerit; ut sæpe fit, vel aliàs.

UTILITAS. Ferè paregotica ad dolores sedandos, ex intemperie frigida aut calida, ad laxandum densa, dura emollienda, tumores, lassitudinem, unde *ακκιν* veteribus dicta, ad duritiem splenis, hepatis, ad laxandas partes, uterum in partu difficili, in calculo, ad inflammationes omnes digerendas, discutiendas. Fiunt & ad calefaciendum, humectandum, siccandum; licèt unguenta efficaciora: ad refrigerandum verò utilior embrocatio.

CAP.

-
- ℞ R. Ol. absinth. Mastich. Menth. añ $\mathfrak{z}\beta$.
 Spec. Aromat. ros. Ol. nuc. Moich.
 express. añ $\mathfrak{z}\text{j}$.
 Ol. Caryoph. dest. gr. ij.
 Ceræ parum f. Linim. pro Ventriculo frigido.
- ℞ R. Ung. pomat. $\mathfrak{z}\text{ij}$.
 Mucilag. sem. psilly cum Aq. Ros.
 extr. $\mathfrak{z}\text{j}$.
 Camphor. $\mathfrak{z}\text{j}$.
 Ol. Amygd. dulc. $\mathfrak{z}\beta$.
 M. f. Linim. refrigerans.

C A P. I X.

D E U N G U E N T O.

ARABES *Cerata & unguenta* sæpe eodem nomine vocant *unguenta*, & hodie etiam sæpe *linimenta* & *unguenta* confundunt; licet propriè *Unguentum* *topicum* sit inter *linimentum* & *ceratum* medium, *consistentia mellis ex oleo, pulvere, cera ad varios usus confectum.*

In eo autem tria consideranda. *Compositio, Usus, Utilitas.*

Quo ad COMPOSITIONEM, in genere, ex tribus maximè comparari volunt, *oleo, cera, pulvere*, hac quantitate, ut tota massa ℥iij. ℥ss. ℥bj. contineat, pro partis amplitudine, & longitudine usus. Hanc autem proportionem statuunt, ut in genere quidem, *Olei* sit ℥j. *Cerae* ℥ij. *Pulver.* ℥j.

In specie verò, vario modo sic conficitur.

α VEL *sine igne* ac *cera*, contra opinionem, sola nutritione ac subactione comparatur, ut *unguentum de Lythargirio*, vel de *Bolo*, vocantque *nutritum*.

Fit autem *nutritum* ejusmodi ex *oleo*, *liquore idoneo*, & *pulvere*.

OLEUM vel solum sumitur, pro scopo varium, vel simul olei analogæ, unum, duo, plura simul, adjunguntur.

PULVIS ferè & passim mineralis ustus, lotus, &c. de quo postea.

LIQUOR, succus soliorum aliquis, acetum, si ferat intentio.

Ex illis tribus constat nutritum, quorum dosis aut proportio reticetur sæpiùs; ferè tantum exprimitur dosis pulverum, & recte, v. G. ad ℥j. ℥ij. olei verò & liquoris q. s. quantum sc. pulveres possint absumere.

Hæc autem FORMULA nutriti obiter. ℥j. &c. h. e. pulver. cum olei aut analogorum uno, duobus, &c. q. s. agitentur fortiter in mortario marmoreo, cum pistillo plumbeo, sensim affundendo liquorem idoneum, fiat nutritum.

β VEL cum igne, quod usitatissimum in praxi, paratur, quæ ratio est receptissima & simplicissima ex oleo (solo aut etiam addito analogo,) & cera, illo definito ad ℥ij. iij. iiij. &c. hujus verò q. s. proportio tamen patet, ut suprâ.

γ VEL, quod erit compositius, & more receptissimum, & statim initio indicatum, ex oleo, cera, pulvere, proportionem dicta, quæ in calidis unguentis valet, in quibus etiam aliquando pulveris ℥iij. pro olei ℥j. præscribi poterit. In frigidis verò, ut & in Unguento de tuthia, & desiccativo rubro videre est, ℥j. olei, pulver. ℥ij. contra regulam adsumit. Quicquid sit, in calidis, ut dictum, pro ℥j. olei, pulv. ℥j. ℥iij. ceram indefinite q. l. præscribatis.

No-

NOTA, huic rationi unguenta aliquando officinalia admisceri ad ℥j. ℥ij.

℞ VEL, quod etiam usitatissimum & efficacax admodum, ex oleo & succis, quæ simul ad saccorum consumptionem bullierint, hac fere dosi, ut olei sint ℥iv. vj. viij. pro usu & parte, succorum tantundem vel minus, quibus additur postea vel cera sola q. s. vel una cum hac pulvis idoneus proportionem ad oleum dicta, vel insuper aliquando & unguentum officinale ad ℥ij. simul adjungetur.

℞ VEL, quod etiam usitatissimum, ex unguento officinali, pulvere, oleo, cera: unguenti ℥ij. iij. iiij. pulv. ℥ss. ℥vj. olei & ceræ dicitur q. s. illud tamen ex regula, proportionem ad pulverem poterit definiri.

℞ VEL, quod usitatum quandoque, sine ulla alia additione unguentum officinale solum ad ℥iiij. vj. & c. præscribitur.

* USUS & FORMULA, ut linimenti: quod ad MODUM tamen; tepide, calide, frigide, pro intentione administratur, & sæpius præscribitur, addatur unctionis tempore aceti parum, in frigidis maxime ad

L 4

pene-

*

Formula.

℞ R. Lythar. aur. tenuiss. lævigat. ℥iv.

Ol. ros. Aceti vini añ q. s. Nutriendo in mortario s. l. Unguentum.

℞ R.

penetrationem, ut & potest in calidis aquæ vitæ etiam parum addi. **TEMPUS** utendi varium omninò pro indicationibus existit.

UTILITAS patens latissimè est, ut ad omnes partes & affectus se extendat, qui alia remedia non ferunt facile, vel ubi etiam efficacius operari volumus, quàm cum oleo fieri possit: ad alterandum vario modo in primis & secundis qualitatibus, emolliendum, digerendum, detergendum, &c.

AD-

-
- ℞ R. Ol. Chamœn. Rosar. Mastich. añ ʒ β.
 Thereb. Vermium terrestr. añ ʒ ij.
 Sevi Vitulini, Hircini añ ʒ i β.
 Pingued. vulp. canis añ ʒ j.
 Ceræ q. s. F. Ung. discutiens.
- ʒ R. Ol. Nardin. Mastich. de Absinth. añ ʒ j.
 Pulv. Caryoph. Spec. arom. ros. añ ʒ β.
 Ol. Nuc. Mosch. express, ʒ β.
 Ceræ q. s. F. Ung. pro Ventriculo roborando.
- ʒ R. Succicyclam. Cuc. asen. Ebul. añ ʒ iij.
 Ol. Sefam. Irin. añ ʒ ij.
 Ceræ parum. M. f. Ung. refrigerans.
- ʒ R. Ung. alb. camphor. Rosar.
 Lytharg. aur. arg. Tutix lotæ. añ ʒ j.
 Plumb. ust. loti. ʒ j.
 Ol. omphac. de Vitell. ovor. añ ʒ ij.
 Ceræ q. s. M. in mortario plumbeo.
 F. Ung. ad ulcera narium maligna.
- ʒ R. Ung. popul. d. Alth. Fern. añ ʒ β.
 F. Linim. anodynum.

A D V E R S I O N E S.

NOTA, circa communem illam regulam, qua pro olei ℥j. summuntur ceræ ℥ij. pulv. ℥j. ut & Galenus statuit, valere eam in unguentis calidis, ut supra, in quibus etiam pulveres ad ℥iſſ. excurrunt, in frigidis verò unguentis non observatur in antidotariis, quod pauci adverterunt, ut & in unguentis, quæ ad ulcera detergenda, exsiccanda, ad σάρκωσιν, ἐπέλωσιν, quæ constant ferè tantum ex mineralibus, in quibus si examines, reperias pro pulver. v. G. ℥j. olei ℥ij. cera ℥ſſ. 3v. 3vj. Eiusmodi autem pulver. minerales passim Minium, Tuthia, Plumbum, Terra sigillata, Bolus, Lapis calaminaris, Cerussa, Lychargirum, quæ duo postrema basin veluti constituentia dosi ferè tripla ad alia præscribuntur.

Cæterum, in unguenti compositione pro oleo censentur, suntque ipsi analogæ pingua varia, ut axungia, medullæ, butyrum, cæfypus, mucilago, mel, terebinthina, & similia; quæ omnia habentur pro oleo: unde & ad ea ceterorum dosi proportionem mensuranda: quod si oleum & analogæ simul præscribas, id sit pondere pari, majore vel minore, si volueris.

Circa ceram, in calidis flava, in frigidis alba seligatur. Illi analogæ censentur gummata, ut Ammoniac. Bdellium, Myrrha, &c. atq; eorum in compositione ratio ideò habenda; & obiter advertete, æstate plus, hyeme minus ceræ præscribendum esse, quam ferat regula.

Quod ad pulveres, ex omni rerum genere, frequentius tamen ex vegetabilibus, desumuntur, ex eorum radicibus, lignis, herbis siccis, succis densatis, resinis, & gummatibus pulverabilibus: rarius ex mineralibus, nisi in frigidis unguentis, ubi siccandum, detergendum, in externis maximè, &c. ut ulceribus. In calidis forsitan nunquam: rarissimè ex animalibus: quia vix pulverabilia: quæ enim ex illis desumuntur, potius liquabilia: ut axungie, medulla, &c.

C A P. X.

D E C E R A T O.

NOMEN à Cera habet, vocant & *Ceroneum*; licet vulgò hodie emplastra Chirurghi sic appellent. Fiebat olim ex oleo & cera tantùm. Cæterùm confundunt cum unguento sæpius, ut *Ceratum album refrigerans*, *Ceratum santal.* (quæ sunt unguenta) Cerata appellentur.

Proprie tamen *medicamentum est consistentia in medium inter unguentum & emplastrum*, illo *visciatius*, hoc *mollius*.

COMPOSITUR autem in genere ex oleo, pulvere, cera, hac proportionem: olei ℥j. pulv. ℥j. 3i℥. ceræ ℥℥. In specie verò fit;
 α VEL proprie, ut olim, ex cera & oleo, unde nomen, proportionem jam dicta. Quod autem Galenus in *Cerato refrigerante* pro
 olei

olei ℥j. ponit *cerae ℥ij.* tantum, unguentum
revera facit: vel si vis, *ceratum liquidius* ap-
pelles: vocat etiam ipse *ceratum liquidum*.
Quod autem idem 10. Meth. med. pro *olei ℥j.*
cerae ℥iij. ponit; *ceratumque solidum* appel-
lat, revera emplastrum est, materiam for-
san potius, h. e. ceram, quam formam at-
tendens. Res autem dicto modo se habet:
pro *olei ℥j.* *cerae ℥β.* vel *℥v.*

Quod ad QUANTITATEM obiter præ-
scribendi cerati; totius massæ dosi, ut in
unguentis, à partis amplitudine, aut usus
diuturnitate definienda, ad *℥viiij.* *℥ij.* &c.
& privato in usu pro magno cerato, *℥iij.*
veluti sufficient, pro mediocri *℥ij.* pro mi-
nore *℥j.*

β VEL magis improprie *cerae* & *oleo*
(ex quibus *ceratum veterum*) adduntur:
1. VEL tantum *analogæ cerae* solius, *olei* so-
lius, utriusque, cautione & dosi ibidem di-
ctis. 2. VEL *pulveres* tantum adduntur, ex
quibus cum *oleo* & *cera* *Ceratum* vulgò fieri
diximus, hac dosi: pro *olei ℥j.* *pulver. ℥j.*
℥iβ. aliquando *℥ij.* *℥iij.* sed tantundem tunc
de *cera* fere detrahendum est. 3. VEL *analogæ*
dicta & *pulveres* simul.

γ VEL etiam ex *emplastris officinalibus* o-
leo liquatis, ubi sc. illa partes dolentes aut
aliàs affectæ non ferunt: *emplastri ℥ij.* *℥iij.*
iv. &c. q. s. fiat *Ceratum*.

VEL etiam uno verbo fieri potest ex
his omnibus, ex quibus unguentem mo-

dò observetur durities & proportio jam dicta.

* USUS & FORMULA ut emplâstrorum est, extenditur super alutam, &c. Vide.

UTILITAS varia, in genere, ne oleum scil. disfluat sine fructu, aut vis ipsius dissipetur, vel ubi partes dolentes maximè duritiem emplâstri, quod postularent, non ferunt, ut in fracturis uitatissimè: vel ubi partes molliores ob flexuram emplâstrum non admittunt, ut in hepate affecto, ventriculo, pro quibus sunt usitatissimè, Ilene obstructo, pro utero, ossibus fractis, luxatis, viscerum scirrho, hernia, &c. sunt
ubi

*

Formula.

α R. Ol. Anethin. Itin. Chamœni Laurin. añ ʒi.

Ceræ ʒij. M. f. l. a. Ceratum emolliens.

β 1. R. Ammon. in aceto sol. ʒj.

Ol. de Cappar. Lill. alb. Ceræ añ q. s. f. Ceratum splenet.

2. R. Pulv. Mastich. Cort Thuris añ ʒij.

Gumm. Junipp. Corall. rubr. Rosar. rubr. Balauft.

Myrtill. Cort. granat. añ ʒss.

Ladani q. s. cum Ol. Ros. comp. & Cera F. Ceratum ad futuram

coronalem, latitudine manus, operiendum syndone rubro, pro hæmorrhagiâ sistendâ. 3.

ubi calefaciendum, humectandum, laxandum, emolliendum, coquendum, digerendum, maturandum: possunt & ad liccandum, adstringendum, vix ad refrigerandum, sic & Ceratum refrigerans Galeni unguentum est.

CAP. XI.

DE EMPLASTRO.

VNGUENTA, Cerata, Emplastrum, ut materia & viribus conveniunt, sic differunt maximè consistentia.

L 7

Est

-
3. R. Ol. Rosat. Viol. Chamœm. añ $\mathfrak{z}j$.
 Axung Gallin. Medull. crurum vituli. añ $\mathfrak{z}\beta$.
 Vermium terrestr. in vino lot. $\mathfrak{z}j$.
 Butyri rec. $\mathfrak{z}vj$.
 Mucilag. Althææ. $\mathfrak{f}\beta$.
 Bulliant omnia ad consumptionem mucilaginis, Colaturæ adde
 Lytharg. $\mathfrak{z}iij\beta$.
 Miny. $\mathfrak{z}iij$.
 Ceræ alb. q. s. F. Ceratum ad vulnera partium nervosarum addendo Therebinth. $\mathfrak{z}x$.
 Mastich. $\mathfrak{z}\beta$.
2. R. Empl. d' melilot. Diachyl. añ $\mathfrak{z}j$.
 Ol. Chamom. Irin. an. q. s.
 F. Ceratum emolliens.

Est autem *EMPLASTRUM* topicum illis consistentia crassius, sed viscidum, quod linteo vel alutæ inductum cuti applicatur, & tenaciùs adhærescit. Arabes *Cerata* ferè vocant, Græci veteres *Emplastra* ab ἐμπλάττω; formo, malaxo, aut ab effectu & vi emplastica tenacique.

Est autem duplex, *Officinale*, & *Magistrale*, de quo potissimum in præsens.

Magistrale *COMPONITUR*, ut summatim dicam, ex iisdem, ex quibus unguentum; oleo, cera, ânalogis; pulvere, horum aliquibus, pluribus, omnibus, hac *proportione*, quæ anceps admodum apud aucthores; qui pro olei ℥j. pulv. ℥ij. ferè, ceræ ℥iv. præscribunt, cùm tamen nullum omnino exemplum reperias. Sic autem habe.

PRO *EMPLASTRO MINUS DURO*, legitimo tamen, olei ℥j. pulv. ℥β. ceræ ℥j.

PRO *DURIORE*, olei ℥j. pulv. ℥vj. ceræ ℥iβ. ut passim est usitatissimum.

PRO *DURISSIMO* olei ℥j. pulv. ℥vj. aliquando ℥j. ceræ ℥ij. quòd enim triplum statuunt, audias si absint pulveres: quòd autem quadruplum præcipiunt, non reperies ullum exemplum in antidotariis. Totius autem massa pro usu, ut sæpe dictum, definienda; & pro privato usu se habet, ut in cerato.

In specie autem fit;

α *VEL* ex oleo, pulvere, cera, ut dictum in unguento, additis passim (si ferat scopus) quæ

quæ maximè viscida; ut *Resina*, *Terebinthina*, *Pix*, *Gummata*, in quorum dosi & proportionē definienda videndum, ceræne an olei sint analogæ, sic faciliè æstimabis. Quicquid sit, ubi *Terebinthina* poterit admitti, quia glutinosa, quod requiritur in Emplastro, præscribatur, ut *gummata*, si scopus ferat,

β VEL ex oleis, succis, pulveribus, cera, & hujus analogis, si opus. Vide unguenta.

γ VEL ex emplastro officinali, pulveribus, cera, & oleo, atque passim *Terebinthina*: hac proportionē, ut emplastri ℥i℥. ℥ij. præscribantur, pulv. ℥ss. ℥vj. ceræ & olei q. s. addendo parum *terebinthinæ*, vel illis omis- sis præscribitur, incorporentur cum *terebinth. q. s.*

δ VEL etiam tantum Emplastrum officinale præscribitur, dosi pro parte, &c.

ε VEL aliquando *gummata sola*, pistillo calido liquata, extensa super alutam ad ℥vj. ℥j. ut passim in suffocatione: addi possunt pulver. & olea.

ζ VEL etiam aliquando pulveres rerum idonearum ad ℥vj. possunt præscribi, quæ picis navalis ℥i℥. excipiantur, vel *Terebinth. q. s.* addique etiam possunt *Gummata* ad ℥j.

* USUS & FORMULA. 24. cum &c.
fiat

* Formula.

α R. Lythar. aur. ℥i℥ss.

Plumb. ut. ℥i℥ss.

) Tut.

fiat emplastrum, quod extendatur super alutam, & applicetur oleo illitum, vel pulvere conspersum, si nolis tenaciùs adhæreat: figura autem ipsius præscribitur pro partis ratione. Pro capite instar literæ T. pro ventriculo scuti, pro splene oblonga, utero rotunda, renibus quadrata.

UTI-

Tut. præp. Minii. añ 3vj.

Ol. Ros. 3viij.

Ceræ nov. 3iv. F. Empl.

Quod extendatur super linteis & ulceribus antiquis adhibeatur.

℞ R. Succor. Sempervivi domest. 3iij.

Hyoscyam. Cicut. Rorism. Verben. añ 3iβ.

Ol. lill. alb. Chamœm. añ 3j.

Medul. cervin. 3β.

Coq. l. a. ad consumptionem succorum, postea adde

Ceræ virg. Colophon. añ 3j.

Ceruf. 3vj.

Opii præpar. Ol. Saturnini. añ 3j.

Flor. papav. errat. Mumix transmarin. añ 3iijβ.

M. f. l. a. Emplastrum anodynum.

℞ R. Gummi. Ammon. in Aceto sol. 3v.

Empl. de Melilot. Mucilag. añ 3β.

Pulv. ceterach. 3iij.

Ol. de Cappar, q. s. Emplastr.

Quod

UTILITAS. Inventa ut vis remediī diutius hæreat, nec evanescat: utilia ad corroborandum, calefaciendum; exsiccan- ad coquendum, maturandum: calorem enim augent, dum cutis spiracula stipant, ad digerendum etiam valent, & infixa pertinaciter in partibus per *ἐπισπασιν* evocanda; ad durities emolliendas, corroborandum ad ulcera, glutinanda, purganda, sic- canda, cicatrizanda, ad fracturas, raro ad refrigerandum, nili ex adstringentibus & repellentibus, aliquando ad sistendas fluxio- nes præscribuntur.

CAP.

Quod in corio extensum lieni exterius applicetur indurato.

♂ R. Empl. de melilot. Diachyl. añ $\mathfrak{z}\text{j}$.

M. f. Empl.

• R. Gumm. Galb. Bdell. Ammon. añ $\mathfrak{z}\text{ss}$.
Liquentur in mortario, pistillo cali- do; adde

Mastich. Thuris añ $\mathfrak{z}\text{iss}$.

F. l. a. Empl. ad ulcera mundifican- da & consolidanda.

ξ R. Ceræ citr. $\mathfrak{z}\text{iv}$.

Bdelliū pulv. Colophon. Picis. nov.
añ $\mathfrak{z}\text{j}$.

Succi citri. $\mathfrak{z}\text{vj}$.

Gumm. Ammon. $\mathfrak{z}\text{ss}$.

F. Empl. malaxando cum Ol. ovo- rum.

C A P. XII.

D E S P A N A D R A P O.

TELAM sic vocant utrinque *emplasticam*, vulgò *Telam Gualteri*, forsan ab autore: *nihil autem est, quàm linteum vetustate detritum, in modum fasciæ effectum, vel alia figura, immersum in emplastrum liquidius, exemptum, extensum deinde, & ubi refrixerit ad usum lævigatum.*

α **COMPOSITUR** autem **I. VEL** ex emplastro idoneo liquato, addito, si volueris; pauco oleo, si durius, in quo tela vetusta immergitur, &c.

β **VEL** pro indicatione recenter præscribitur, idque cum ferè fiat ad fluxiones inhibendas, & siccandum, ex astringentibus, ut *Belo, Terra sigillata, Sanguine draconis, Balaustii, Rosæ, Mastice, Oleo adstringente, Myrtino, &c.* Cera: aut si ad ulcera detergenda, ad incarnandum, cicatrizandum, fracturas, ex idoneis, pulveribus sc. oleo, cera, analogis, ex quibus hoc emplastrum constat. *Proportio* autem horum emplastro molliori respondeat: ferè autem olei ℥ viij. pulver. ℥ iv. ceræ ℥ viij. si analogia dicta admittas, facile est definire. Pannus imbuedus paretur in fascias latas digitos 3. 4. longas debitè.

* **USUS**

* USUS & FORMULA. *4. &c. fiat Spanadrap. in brachiis, cruribus, tibiis, fiat instar ligaturæ expulsiuæ: his enim partibus maximè accommodantur: possunt & aliis applicari, ut ulceribus quibuscvis: sed forma plana idonea.*

UTILITAS ad ossa fracta solidanda, partes roborandas, ad ulcera detergenda, glutinanda, cicatrizanda, ad fluxiones in tibiis, &c. maximè ulcerosas prohibendas, qua

*

Formula.

- α R. Empl. Diachyl. ireat. ℥j.
Liquetur in mortario, pistillo calido, adde
Ol. Rosar. q. s. F, Spanadrap.
- β R. Mass. Empl. Diacalcit. ℥ss.
de Sulphure. ℥j.
Styr. calam. Bensoin. añ ℥ss.
Gumm. Tacamahac. ℥ij.
Ol. Hyperici. Lumbric. añ ℥j.
Styrac. liquid. ℥iss.
Ceræ novæ q. s.
Liquefactis omnibus infundatur tela
bis aut ter, quæ polita & siccata
seruetur ad usum.
- R. Farin. volat. Thuris, Mastich. Boli
arm. Picis añ ℥ij.
Adipis Ariet. Ceræ añ ℥ss.
Cera & adipe liquatis reliqua addan-
tur, & tela sæpiùs immergatur.

qua ratione intercipientia remedia vocari possunt propriè, & pro ligaturis expulsiuis proponi: brachiis, tibiis, cruribus, & aliis, fluxione, ulceribus affectis maximè dicantur.

Huc referri possunt TELÆ MEDICATÆ, ad fucum, & ornatum manuum, faciei, gratiam iuvenularum aucupandam ex idoneis, ac maximè elegans erit, ex *Talci lævigati* ℥j. *Olei, papav. alb.* ℥iij. *Campbor.* ℥j. *Borracis* ℥iij. *Cere albissimæ sæpiùs lotæ* ℥iij. vel q. s. fiat tela ad nitorem faciei, ad ruborem ejusdem & albedinem.

C A P. XIII.

DE CATAPLASMATE.

VETERVM Malagma topicum molle est, pultis ferè consistentia, ad varios usus comparatum.

COMPONITUR autem vario modo.

α VEL, quod usitatissimum, ex *mucilagine* variarum partium stirpium, cui adduntur postea vel *olea* tantùm, vel etiam usitatissimè simul *pulveres* hac proportione: Sicut *mucilaginis* seu *materiæ contusæ & trajectæ* ℥x. ℥ij. *pulveris* ℥ij. ℥iij. ℥iiij. *olei* aut ipsi *analogorum* ℥iij. vi. vel *expressa* tantùm *analogorum* doli, *olei* q. s. ita ut totum *cataplasma* ℥iij. non excedat; multò minus, pro partis & usus amplitudine.

Quod ad *Mucilaginem*, fit ratione QUALITA-

LITATIS; ex decoctis radicibus, pinguibus maximè, *Altheæ*, *Lilior.* &c. foliis, feminibus, fructibus præsertim, dosi quod ad QUANTITATEM fotûs præscribendis, coquendis deinde in liquore idoneo, perfectè contundendo deinde omnia, trajiciendo per setaceum cribrandoque; vel summatim, quia cataplasma passim post fotus præscribitur, residua decocti facti præcipitur contundenda in mortario, & hujus ℥j. addenda, quæ dicta sunt.

Pulveres ratione QUALITATIS ferè leguminum sunt. *Farin.* *Hord.* *Fabar.* *Lini.* *Fænugræc.* iique soli, vel etiam aliarum rerum, ut ad discutiendum, *Ireos*, *Cumin. flor.* *Camomill.* &c. iique etiam soli: vel ambo simul, dosi dictâ.

ß VEL aliquando ex *Fructibus* maturis, immaturis, ut sunt *Poma*, *Pruna*, *Cidonia*, &c. coctis sub cineribus vel in liquore idoneo, ac contusis, additis *pulveribus* idoneis, dosi dictâ, ut in alvi fluxu & dysenteria cum pulpa cydoniorum & pulveribus adstringentibus, sic ad oculos ex pomo. Vide Collyrium.

VEL aliquando in alvi fluxu, vomitu, ventriculo roborando, *Crusta panis* vino macerata, tosta, præscribitur, quæ pulveris adstringentis roborantisque ℥j. ℥ij. conspergatur, & ventriculo admoveatur. Pertinet huc *mica panis* albi macerata in lacte ad ℥ss. cui *vitelli ovorum* numero 2. *croci* ℥ss. *olei* idonei q. s. additur, pro cataplasmate ad dolores.

VEL

VEL, ut Chirurgi, ex pulveribus solis adstringentibus, ad $\mathfrak{z}\text{j}$. $\mathfrak{z}\text{ij}$. ovi albumine exceptis, quos cum itupa macerata in aceto vel vino, instar cataplasmatidis, vulneratis admovent, ut Medici in alvi fluxibus abdomini applicant.

* USUS & FORMULA. $\mathfrak{z}\text{l}$. &c. fiat cataplasma, extendatur in linteum, admoveat: & nota, quòd ante ipsius usum utilissimum sit, partes prius fovere decocto, ex cujus residentia paratum cataplasma, admoveatur autem semel, bis, in die.

UTI-

*

Formula.

* R. Rad. Helen. Alth. Lill. alb. añ $\mathfrak{z}\text{j}$.
Fol. Tapli barbat. Absinth. Rut.
añ Mj.

Fl. Chamœm. Melilot. añ P.ß.

Sem. Anis. Fœnic. Dauci. añ $\mathfrak{z}\text{ß}$.

Bacc. Lauri, Junip. añ $\mathfrak{z}\text{iiij}$.

Coq. in Aq. com. & vini alb. part. æqual. ad iustam mollitiem, post contendantur in mortario, & per setaceum trajiciantur, ac addantur Ol. Aneth. Chamom. Rosar. añ $\mathfrak{z}\text{iß}$.

Farin. Lupin. Lini añ $\mathfrak{z}\text{iß}$.

F. Cataplasma partibus ex causâ frigidâ dolentibus adhibendum.

ß.R.

UTILITAS Fiunt præsertim ad dolores leniendos in partibus inflammatis & aliis : ad duritiem emolliendam utilissimè , ad humores maturandos , suppurandosque , ad eorundem causam digerendam , resolvendamque , ad discutiendos flatus : calefaciunt potius quàm refrigerant , tamen & utilitatè ad repellendum , & humorum fluxiones inhibendas ex astringentibus præscribuntur. Fiunt & utilissimè ad urinam movend-

β R. Micæ panis assat. & in aceto chalybeato infusæ.

Carnis cydonior. sub cineribus coctorum añ ℥iij.

Thuris, Mastich. Sang. drac. añ ℥ij, Syr. d' Absinth. Cydon. añ q. s.

F. Catapl. ad Dyarrhœam.

γ R. Micæ panis albi in Lacte maceratæ ℔β.

Vitell. ovor. n. iij.

Croci or. ℥β.

Ol. Chamœmill. q. s. F. Catapl. ad dolores.

δ R. Boli arm. ℥vj.

Thuris. ℥β.

Sang. dracon. Mast. Mumix añ ℥ij.

Pulveris. & cum Alb. ovi & aceto in Catapl. redigantur , ventrique sub umbilico ad dysenteriam applicetur.

vendam, ex *Parietaria cum oleo de scorpionibus* pectini admovenda: laxant enim, emolliunt, evacuant valde.

Ad Cataplasma referenda quoque

P U L S.

A cataplasmate differens ferè tantum, quòd illud usitatiùs fit ex mucilaginis decoctorum; hæc autem ex farinis coctis in consistentiam pulvis, unde nomen.

COMPONITUR autem,

α VEL ex farinis leguminum idoneis, ad ℥vj. coctis in liquore idoneo, quibus adduntur postea olea, vel si scopus ferat, *axungia*, aut olei aliquod analogum, ad ℥iij. ℥iv.

VEL ex mica panis, ut suprà, pro anodyno veluti cataplasmate & maturante, ibidem.

β VEL ex mucilagine idonea cum pulveribus & oleosis; sed reverà potiùs est Cataplasma. Vide suprà.

* USUS & FORMULA, ut in cataplasmate.

*

Formula.

I. R. Farin. Hord. ℥iij.

Coq. in Oxycrato, adde

Vitell. ovor. n. ij.

Croci ℞j.

F. Catapl. pro Arthritide.

II. R.

UTILITAS maximè ad dolores, ad digerendum, resolvendum. Vide ꝑ Cataplasma.

CAP. XIV.

DE RUBIFICANTIBUS.

A Ceratis, Emplastris, Cataplasmatibus, forma quidem vix differunt *Dropax*, *Sinapismus*, *Vesicatoria*, *Phænigmus*, discrepant tantùm effectu. Quæ omnia in genere *rubificantia* dici possunt; licet hoc nomen privatum *Phænigmorum*, de quibus breviter sic habe.

Dropax.

DROPAX, picatio propriè veteribus usitatissima, *topicum est*, forma emplastri, raro cataplasmatibus, ad alimoniam partibus ac vitam conciliandum, vel etiam ad vitia antiquata, & contumaciora educenda comparatum.

COMPONITUR autem,

M

α VEL

II. R. Rosar. rubr. Mj.

Farin. Hord. Fabar. Fœnugr. añ ʒj.

Santal. rubr. ʒiʒ.

Fl. Chamomill. P.j.

Costis contusis & cribratis, adde

Vitell. ovor. n. ij.

Aceti ʒiv.

Ol. ros. q. s. F. Catapl. pro arthrit.

α VEL simplicius expicis ℥j. ℥iβ. olei ℥β. ℥vj. liquatis simul & in alutam extensis.

β VEL compositius, simplici additis pulveribus calidis gradu 2. 3. *Pipere, Pyretro, Zingib. stercoribus animalium, &c.* ad ℥℥. ℥vj.

γ VEL, ut hodie in usu est, ad attractionem humorum & discussionem more recepto, bifariam; 1. ex pulvere rerum calidarum; aromatum tenuium partium ad ℥vj. *Semine sinapi, Stercore columbino* ad ℥j. excipiuntur *Picis & Terebint.* q. s. fiat emplastrum pro syncipite. 2. Ad eundem finem δ ex *Emplastr. de Mucilaginib.* ℥iij. cum jam dictorum pulverum ℥j. & olei irini q. s. formetur emplastrum, intar literæ T pro syncipite, aut incorporentur cum terebinthina. & fiat emplastrum, &c.

Malè vulgò Vesicantia vocant, cùm sine vesicis operentur, & fiant ante vesicatoria ferè, & post eadem aliquando, in affectibus capitis maximè contumacibus, ad causas morbificas ex alto hauriendas; digerendas, vacuandas, quæ Dropacis ratio in praxi hodie est utilatissima, & utilissima simul.

* USUS. DROPACIS VETERUM erat, ut

* *Formula.*

α R. Picis. ℥j.
Ol. com. ℥β.

ut applicaretur parti calidè, deraſis capillis, repeteretur antequam fieret frigidus, idque ſæpiùs, dum rubor in parte effloreſceret, qui terminus Dropacis: tum removendus, quo remoto, ſi ad alimentum attrahendum fuerit admotus, aut calorem, ne utrumque expiret, pars oleo camomillæ, &c. illinitur, quo claudantur pori.

DROPACIS NOSTRI *Uſus* ferè in affectibus capitis contumacibus, extenditurque ſuper alutam, ut Emplaſtrum, inſtar literæ T. ſyncipiti admovendum, abraſo priùs capillitio, ex quibus formula ipſius præſcribendi etiam patet. Poſeſt & ad aliàs partes formâ idoneâ applicari.

UTILITAS. DROPACIS VETERUM, ad partes extenuatas, languidas nutriendas,

M 2

vivi-

Liquentur & ſupra alutam extendantur pro Dropace.

℞ R. Ol. rutac. ℥iij.

Picis. ℔j.

Liqueſcant in vaſe duplici, adde

Pyreth. Synap. Piper. alb. ℥iij. M. extende in alutâ.

℥ R. Piper. Pyreth. añ ℥j.

Sinap. Euphorb. Caſtor. añ ℥ß.

Pic. nav. Ol. com. q. ſ. F. Dropax;

℥ R. Empl. de mucilag. ℥ij.

Pyreth. Euphorb. Caſtor. añ ℥ij.

Ol. irin. q. ſ. F. Dropax,

vivificandas, alimento, calore, spiritu ad ipsas evocato, idem & hodiè nos in partibus refrigeratis resolutisque utiliter imitamur.

Usurpabant & ad alia, ad corpora humidiora exiccanda, affectus frigidos contumaces, humores attrahit ex alto, discutit: paralyfi, catarrhis, affectibus hinc oriundis, phthisi, &c. epilepsiæ cephalæ, & aliis affectibus ejusmodi, ubi exhaustiendum potenter: unde & olim hæc remedia dicta *με-τρονυεστια*.

NOSTRI *Utilitas* his posterioribus respondet, usurpaturque maximè in affectibus capitis frigidis diuturnis, vel partium inferiorum, quæ inde scaturiunt, expugnandis. Discutit enim & exhaustit potenter, ut suprâ, stabulantes in cerebro causas morbificas.

Vesicatorium.

Veteres olim habebant in usu *Sinapismum*, forma cataplasmatidis ferè ex sinapi maximè, (unde nomen,) qui si mitior esset & rubificaret tantùm cutim, propriè *Phænigmus* dicebatur; fortior verò & velicas excitans, *Vesicatorium*.

SINAPISMUS obiter FIEBAT olim ex *Caricarum maceratarum pulpa*, & *pulvere sinapis*, hac proportionem. Pro forti, ficum pars una, sinapi duæ; pro mediocri, ana part. æquales: pro debili ficum duæ, sinapi una: admovebatur usque dum pars ruberet, unde nomen *Phænigmi*, ut *Sinapismi* à compositione.

Hodie loco istorum Sinapismorum usitata sunt VESICATORIA, dicta ab effectu, quæ & quidam *Phænigmos* appellant.

COMPONITUR autem hodiernum Vesicatorium in praxi usitatum,

α VEL forma Emplastri, idque bifariam, VEL ex *Emplastro officinali Vesicatorio*, si extet, ad ℥j. ℥iſs. pro partis amplitudine.

β VEL sumuntur *Emplastri de mucilag.* ℥ij. ℥iij. *Canthar.* ℥ij. ℥iij. incorporentur cum *terebinth.* & super alutam fiat Emplastrum vesicatorium.

γ VEL forma cataplasmatidis, quod usitatissimum, ex *Fermenti veter.* ℥ij. *Cantharid.* ℥ij. cum *Aq. vitæ* vel *Aceto* malaxatis, fiat Vesicatorium.

Dosis tamen hæc mediocrem respicit magnitudinem partis, quæ aliàs minuenda: si enim v. g. pone aures admovendum, ℥j. sufficiet ad summum.

NOTA, aliquando addi præterea pulverum acriorum: ut *Piperis*, *Zingib.* *Euphorb.* ℥j. ℥iſs. *sem. synap.* ℥ß.

* USUS & FORMULA. 2℥. &c. fiat
M 3 *vesi-*

* Formula.

- α R. *Cantharid.* ℥ij.
Thereb. ℥j.
Ol. Myrh. Camph. Mastich. añgr. xv.
Ol. ros. ℥j.
Ceræ. ℥iij. F. Empl. vesicator.

Vesicatorium magnitudinis debitæ, applicetur, &c. donec vesicæ excitentur, quæ acu aperiantur, & sinantur diu fluere, imponendum folium brassicæ torrefactum leviter, & oleo illitum, (ne exsiccentur,) sinantur autem apertæ, donec humor totus effluxerit.

UTILITAS. In genere ad humores varios vacuandos, revellendos, derivandos, ad humores infixos etiam valent, tenaces, qui neque mollientibus, attenuantibus potuerunt discuti: sic enim liquati trahuntur resolvunturque: sic conferunt hydropicis, ischiadicis, capitis, articulorum contumacibus doloribus, omnibus frigidis affectibus pertinacibus, ac veluti deploratis, revellens insigne remedium est, catarrhis eximium in varias partes, soporosis excitandis, lethargicis apprimè utile, venenatis puncturis, moribus, carbunculis, bubonibus malignis volunt conferre: Pituitosorum morborum remedium potius quàm biliosorum.

CAP.

℞ R. Empl. d' mucilag. ℥ij.

Cantharid. ℥ij.

Incorporentur cum Therebinth. q. s.

F. Empl. vesic. quod super alutam extendatur.

℥ R. Fermenti acris. ℥i℥.

Cantharid. pulv. ℥ij.

Aceti scill. q. s. F. Empl. vesicator.

CAP. XV.

DE SACCULIS.

AB effectu varii & multiplices statui possunt, *discutientes* nim. live *Resolventes*, *Corroborantes*, *Anodyn*i, *Emollientes*, &c.

Quicquid sit, in his tria consideranda. *Compositio*, *Vsus*, *Utilitas*.

IN COMPOSITIONE, *Materia*, ex qua usitatè sacculi parantur, & *Excipiens* materiam seu *continens*.

MATERIA ex qua ratione QUALITATIS, sunt varia *simplicia* scopo præsentì convenientia, concisa & contusa; *radic.* *cortic.* *ligna*, *sol.* *flor.* *semin.* *aromat.* *gummi*: unum, duo, plura, pro scopo.

Ratione QUANTITATIS, mensuram ac pondus totius materiæ definiet partis, cui applicandus sacculus, magnitudo & moles: pro corde enim v.g. ℥j. ℥ij. sufficit: pro capite ℥ij. pro ventriculo ℥ij. ℥iij. pro toto abdomine major copia requiritur. Singulorum ergo doses ita moderandæ, ut tota compositio non excedat molem parti affectæ convenientem.

EXCIPIENTS seu CONTINENS hanc materiam, est *pannus lineus*, vel *sericus*, præsertim pro partibus nobilioribus. Ex quo postea effinguntur sacculi variis formis, qua-

drati, oblongi, vel alterius figuræ, pro partium idea. Qui capiti imponendi, pilei formam habere debent, qui pro ventriculo parantur, scuti formes sunt, qui pro hepate, Lunæ crescentis, qui pro liene, linguæ bubulæ figuram exprimunt.

NOTA. Materiam nonnunquam antequam includatur sacculo, torrefieri in sartagine, sensim affundendo vini generosi, vel aquæ vitæ q. s. præsertim ubi discutiendum. Pulveres pretiosiores & tenuiores, aut pro partibus nobilioribus præscriptos, bombaci aut cotoni expanso inspergi, ut mollius corpori insideant. Ne materia in unum locum labatur & conglomeretur, acu interpungi atque interfui.

USUS. Quod ad **MODUM**, sacculi aliquando ita aridi & sicci parti adhibentur, ut qui capiti vel cordi imponuntur, aliquando verò prius humore perfusi, idque duobus modis. **VEL** enim vino, aceto, aut alio liquore idoneo irrigati, ad eorum operationem accelerandam, lapidi vel lateri ab igne calefacto imponuntur, ac subinde calore contracto parti admoventur: **VEL** in liquore idoneo parum decoquuntur, & postmodum compressi loco admoventur. Sæpius duo parantur sacculi, ut alternatim calentes adhiberi possint.

Quod ad **TEMPUS**, quando & quamdiu gestandi sacculi aut usnrpandi, ipsa affectus ratio docebit.

FOR-

* FORMULA ex præcedentibus patet.

UTILITAS. In *genere* ad calefaciendum profunt, siccandum, extenuandum, discutendum, attrahendum, & corroborandum, dolores minuendos, humores evacuandos, & absorbendos, flatuumque copiam consumendani.

In *specie* Sacculi *cephalici* usurpantur ad varios capitis affectus, imprimis frigidos & diuturnos, ac flatuosos, destillationes inhibendas, &c. *Pectori* adinvenitur in pleuritide notha & flatulenta, ac aliis thoracis doloribus. *Hypochondriis* in obstructionibus ac tumoribus hepatis, lienis. *Regioni renum* in cruciatu nephritico: *Abdomini* in passione colica, iliaca, &c. *Partibus* denique quibusvis applicantur sacculi, ad tumores earundem scirrhosos, œdematosos, flatulentos, & ad dolorem, ut in arthritide.

M 5

LIBRI

*

Formula.

R. Cort. citri sicc. Macis. Fl. Chamœm.
añ ʒij.

Bacc. Junip. Thuris. Caryoph. aq. ros.
maceratorum & exsiccator. añ ʒj.

Ros. rubr. Myrtill. Succini. añ ʒj.

Pulverisentur & cum floccis panni
coccinei, ex serico fiat sacculus
capiti applicandus.

LIBRI SECUNDI.

SECTIO II.

De Remediis propriis partium quarundam.

CAPUT I.

DE FRONTALI.

IN genere vocari potest quævis forma medicamenti externè fronti applicata, privatim tamen *significat topicum refrigerans & hypnoticum*, ex cephalicis frigidis confusis, sacculo lineo lato 4. 5. digitos exceptis: Græci vocant *ἀνὰ γόμφους*: etsi hoc propriè notet *medicamentum*, quod ex *emplasticis*, ut farina volatili, & *adstringentibus*, * ut Bolo, Sanguine Draconis, Acaciâ, Ace-

*

Formula.

- R. Boli arm. Terræ Sigill. Thuris añ ʒiv.
 Sang. dracon. Aloës. Matich. añ ʒj.
 Farin. volat. & Pilor. lepor. incils. añ ʒj.
 Alb. ovi. j.
 F. Anacoll. fronti & temporib. applic.
 R. Boli armen. Farin. volet. añ ʒij.
 Aceti rosar. Aq. rosar. añ ʒj.
 M. f. anacollemma.

Aceto & Ovi albumine exceptis fronti applicatur, ad hæmorrhagiam humorumve impetum & fluxiones in oculos sistendos.

In nostro FRONTALI tria consideramus. Compositionem, Vsum, & Utilitatem.

COMPONITUR VEL forma SICCIORE, quæ propriè frontale est: ratione QUALITATIS, passim ex floribus & semin. cephal. frigidis, ut flor. viol. Ros. Nymph. Sem. pap. albi. Lactucæ.

Ratione QUANTITATIS, flor. pugill. 3. 4. semin. $\mathfrak{z}\text{ss}$. præscribuntur.

NOTA his addi aliquando ad robur & discutiendum, flor. Camom. Melilot. añ P. \mathfrak{ss} . Semin. Coriandr. Anethi. añ $\mathfrak{z}\text{ss}$. Etiam utilissimè ex foliis lactuc, hyosciami ad M ij. iij. contusis, oleo violar. & aceto imbutis fieri ejusmodi frontale, ut & aliquando priori modo horum M. j. addi.

VEL forma humidior: idque instar L. R. NIMENTI, ex Unguenti populei V. G. aut Rosat. $\mathfrak{z}\text{vj}$. ol. viol. &c. $\mathfrak{z}\text{ss}$. aut solo unguento populeo. Forma cataplasmatidis ex foliis, flor. seminib. dictis, contusis, addito paucio oleo & aceto.

* USUS & FORMULA. SICCIORIS.

M 6

2. &c.

*

Formula.

R. Semin. 4. frig. maj. Papav. alb. añ $\mathfrak{z}\text{j}$.

Fl. Rosar. Viol. Nymph. añ Pj.

Chamomill. Melilot. añ P \mathfrak{ss} .

Spec.

℥℥. &c. contundantur & includantur panno lineo raro, fiat frontale, quod vapore aceti perfusum aut irroratum, fronti & temporibus admoveatur, hora somni.

LINIMENTI. ℥℥. &c. illinantur frons & tempora, hora somni, atque 4. 5. horis elapsis abstergetur renoveturque.

CATAPLASMATIS. ℥℥. &c. fiat instar cataplasmatidis, quod duplici linteo exceptum fronti & temporibus applicetur.

UTILITAS præcipue ad refrigerandum, ad capitis ardores, ut per febres, phrenitidem, ad somnum conciliandum, in vigiliis

Spec. Diatrion Santal. ℥j.

F. pulvis grossus, qui includatur facculo lineo, pro Frontali, quod vapore aceti irroratum applicetur fronti horâ somni.

R. Unguent. popul. ℥vj.

Ol. Rosar. ℥ij.

Album. ovi, part. mediam.

Agitentur omnia simul & excipiantur stupis cannabinis, ac duobus linteis inclusa applicentur fronti.

R. Capit. papav. alb. cum Semin. n. iij.

Fl. Nymph. Melilot. añ P.ß.

Semin. aneth. ℥ß.

Amygd. amar. Nucl. persicor. añ m. ij.

Contund. & cum aq. ros. & lactuc. q. s.

F. instar Cataplasmatidis quod fronti applicetur duobus linteis inclusum.

liis, quæ per istos affectus vires admodum dejiciunt, & mentem exagitant; ad vapores compescendos in febribus, ad repellendum aliquando, ut & ad capitis dolores, &c.

C A P. II.

DE OXYPRHODINO.

A LII ad epithema, alii ad embrocationes referunt, ex aceto & oleo rosato nomen habens, tamen cum sit forma medicamenti, quæ videtur capiti propriè dicata, frontali liquidiori subnecto.

* **COMPONITUR VEL** simplicius ex *Olei rosati* partibus tribus, *aceti* parte quarta, simul agitatis, ita ut tota compositio ℥ix. vel ℥vj. ad summum non excedat.

β **VEL** compositius, ex *Oleo rosato* & aliis cephalicis oleis, *Aceto Rosato*, & *Aquis cephalicis frigidis*, hac proportione: *oleor.* ℥j. 3vj. *aceti* ℥ij. ℥iij. *aquæ* ℥iiij.

γ **VEL** aquarum loco ex *Succis*, cum iisdem, eadem dosi præscribitur.

* **USUS & FORMULA.** 2℥. &c. agitentur omnia fortiter simul, & huic mixturæ linteola immersa imbutaque admoveantur capiti, fronti, & temporibus, mutando sæpius.

M 7

UTI-

*

Formula.

* R. Ol. Rosac. ℥iij.

Acet. rosat. ℥j. M. f. Oxyrrhod.

β. R.

UTILITAS. Infigais in phrenitide & deliriis, ad repellendum humores tenues, & fumos à capite arcendos: in febribus etiam ardentibus, ubi metus delirii.

C A P. III.

D E C U C U P H A.

ALIAS pileolus dicitur, affectibus cerebri frigidis & humidis dicatus.

COMPOSITUR ratione QUALITATIS, ex rebus cephalicis, suaviter fragrantibus, radic. foliis siccis, floribus, lignis, aromatis (*Garyoph. Cinam.*) rarò ex feminibus. Gummata, ut *Benzoin*, aliquando & *styrac*, quia facilè pulverantur: *Moschus* & *Ambra* pro ditioribus addi possunt.

Hæc autem eorum dosis & PROPORTIO.
Radic. ℥j. *folior. siccorum* M. ij. iiij. quæ & pondere, ℥ß. ℥vj. præscribi possunt: *flor.* P. ij. iiij. qui & pondere, ℥ij. ℥iiij. aromat-
 tum

β R. Ol. Viol. Rosar. Nymph. añ ℥iiij.
 Acet. ros. ℥j.

Aq. ros. Plantag. Lactuc. añ ℥ij.
 M. f. Oxyrrhod

γ R. Succ. lactuc. Portulac. Solan. Umbil.
 ven. añ ℥ij.

Ol. Rosar. ℥iiij.

Acet. ros. ℥j. M. f. Oxyrrh.

tum ℥iij. ℥ss. Gummat. ℥j. ℥ij. Moschi ℥ß. ℥j. &c. ita ut tota compos. ℥iij. ℥iij. non excedebat.

* USUS & FORMULA. 2℥. &c. fiat pulvis, qui excipiatur cotone, vel bombace moscatellino, & cum panno sericeo interpuncto, seu interbastato, ut vocant, fiat cucupha supra caput gestanda, vel pileo assuenda. Aliquando duæ præscribuntur, tumque pulvis duplicandus, diciturque, fiant duæ cucuphae, quarum unam gestet de nocte, alteram pileo assutam interdum. & quando erunt pinguevine delibutæ removeantur renoventurque.

UTILITAS. Insignis in affectibus cerebri frigidis, humidis, unde manant in inferiora varii morbi: maximè autem præscribuntur post purgationes universales, ad exhaustas materię morbificę reliquias, ad dolo-

* *Formula.*

R Râd. Acori, Calami aromat. Cyperi:
Irid. Fl. añ ℥ij.

Fòl. sic. Rorismar. Meliss. Salv. Ori-
gan. añ Mß.

Fl. Stœchad. arab. Lavend. Lill. con-
vall. Spicæ nard. añ Pß.

Cinnam. Nuc. mosch. Macis, Caryo-
phill. añ ℥ij.

Storac. Benzoin. añ ℥ß.

F. pulvis qui excipiatur cotone Mo-
schato; & cum panno serico inter-
puncto F. Cucupha.

dolores capitis frigidos diuturnos, ad catarrhos, fluxiones omnes detinendas, absumendas, sistendas, spiritus animales recreandos, robur capiti, cerebroq; conciliandum, (unde obiter medicamenta tenuium partium esse debent, quò penetrent cranium,) ne de novo impuritas suspiciat aut generet, &c.

C A P. I V.

D E C O L L Y R I O.

TOPICUM est ophthalmicum, oculorum affectibus privato quodam jura dictatum, à sistendis fluxionibus maximè dictum. Græcis ὀφθαλμικόν, παρὰ τὸ ὀφθαλμὸν τὸν πόδον.

Est autem duplex, *Humidum*, recentioribus absolutè Collyrium appellatum: *Siccum*, Arabibus propriè Sief.

Collyrium humidum.

Duplex est: *Liquidum*, quod liquoris forma oculis instillatur: & *Crassius*, mellis vel linimenti consistentia, quod inungitur.

Vapor autem non dicitur collyrii species, qui tamen cum passim in oculorum affectibus præscribatur, de hoc primò agemus: ita ut collyrium humidum triplex statuam: *Vaporosum*, *Liquidum*, *Mellisforme*.

VAPOROSVM non tàm collyrium, quàm forma

ma medicamento, humores vel oculos præparans, ut aliorum vis majore cum efficacia recipiatur, ut in suffusione, maculis, &c. præscribitur tamen etiam per se ad discutiendum, quæ forma omnino optima. Itē, ubi visus clarificandus, &c.

COMPONITUR autem, seu fit VEL per *halitum* proprium, aut alterius, ut pueruli, qui ore prius abluto mandat *semen fœniculi*, &c, inhalet deinde in oculum; qui sæpius diuque fovendus, prout opus.

VEL præscribitur *decoctum*, dosi clysteris ex foliis, sem. flor. oxydorcicis, discutientibus, rarefacientibus, idque in *vino albo*, sæpius & *aqua*, additâ nonnunquam *urinâ* pueruli, ad ℥ij.

* USUS & FORMULA *decocti*. ℥j. &c. fiat *decoctio* in &c. pro *suffitu*: hujus decocti vaporem vel fumum recipiat ex olla parva, vel per tubulum æneum, in oculum, reſeratis partibus, manè & serò longè à cibo, (per dies, quibus opus erit,) deinde per horæ quadrantem foveantur etiam

*

Formula.

R. Rad, Alth. ℥j.

Fol. Malv. Euphras. Chelid. maj. añ Mj.

Sem. Lini Fœnugr. añ ℥iij.

Fl. Melilot. P. j.

F. Decoct. in Aq. font. cujus vapor recipiatur in oculum manè & serò.

etiam oculi spongiâ decocto imbutâ , vel facculis simplicibus ipsius repletis, qui tepentes vicissim applicentur oculo laboranti, per horæ quadrantem, aut dimidiam.

UTILITAS expressa est. Fieri etiam possunt ad adstringendum, in dilatione pupillæ ex idoneis: in fluxionibus, lachrymis, sed ille usus obvius passim magis est. *Hæc de Vaporoso.*

L I Q U I D I V M absolutè dicitur collyrium, etsi olim collyria propriè fuerint sicca, trochiscorum ferè forma, quos usus tempore diluebant liquore idoneo.

COMPOSITUR autem vario modo, præscribiturque V E L Aqua destillata sola, quæ simplex, aut composita: simplex, idonea, una, duæ, plures, ad ℥iiij. præscribitur, fiat collyrium.

æ Composita: quæ magistralis est, & maximè digerendo, discutiendo, detergendo, visui acuendo, delendis suffusionibus, &c. dicata, à Medico præscribenda, sit ratione QUALITATIS, ex oxydorcicis fol. seminibus, tum etiam cephalicis calidis foliis, seminibus aromatibus quibusdam, ut Zingib. pipere: additis usitatè Felle, Urina pueri impubis, Vino albo, Melle.

Quod ad QUANTITATEM, oxydorcicorum folior. M. vj. viij. sem. ℥i℥. ℥ij. cephalicorum folior. M. ij. aromat. ℥℥. vj. fellis ℥ij. Urinæ ℥℥. ℥j. ℥ij. mellis ℥℥. ℥j. Vini ℥℥ ij.

FORMULA. 24. &c. *macerentur per oētidium in vase vitreo, in loco calido, vel fimo equino: destillentur postea in balneo Mariæ, reponatur aqua in ampulla vitrea, servetur ad usum, qui idem ut aliorum est.*

β VEL Ex solis Succis folior. maximè, depuratis, filtratis, infusis in oculum, vel linteo admotis.

γ VEL ex decocto solo aliquando, folior. femin. flor. idoneorum, dosi potionis præscribendorum: ℥iiij. enim sufficiunt pro collyrio.

δ VEL ex Infusione sola metallicorum, ut Antimonii ℥j. in aquæ ℥iiij. eximia ad visum clarificandum, sic & Vitrioli gr. ij. iij. in Aqua rosar. & fœniculi, ad ruborem & dolorem oculorum eximium: vel vegetabilium idoneorum facta in aquæ destillatæ, succi, decocti, &c. ℥iiij. vj. liquore deinde colato, in ampulla reposito ad usum.

VEL ex Aqua destillata, succo, infuso, decocto: horum duobus, tribus, simul confusis pro intentione ad ℥iij. ℥iiij.

VEL alii liquores soli usurpantur, pro scopo: ut Vinum, Aqua, Albumen ovorum, in doloribus &c.

ε VEL pulvis præterea jam dictis solis, vel mixtis, additur, scopo idoneus, ex ophthalmicis desumendus, Quod autem ad QUANTITATEM. pulveris, ℥j. ℥ij. ℥iiij. præscribuntur ad summum: fortes ℥j. non excedant, cum liquor. ℥iiij. v. vj. fiat collyr.

NOTA obiter, optimum esse colare collyrium, ob asperitatem pulverum, nisi ubi detergendum.

* **ŪSUS & FORMULA.** ℥. &c. fiat collyrium, cujus guttæ aliquot 2.3. instillentur in oculi majorem canthum, vel præterea, quod mihi placet, linteolum eodem imbutum admoveatur, sæpiùs mutando, fiat veluti fots aut epithema, vel ubi liquores benigniores, resupinus æger, collyrium ampulla conceptum, cujus extremitas oculum ambire possit, admoveat,

UTI-

* *Formula.*

α R. Herb. Euphrag. Mij.

Chelidon. Fœnic. Beton. Verben.

Rutæ añ Mj.

Siler. mont. Meliss. añ Mß.

Caryoph. Macis. Pip. long. añ ℥iij.

Macerentur per noctem in aq. rosar. & vini albi añ q.s. Et destillentur. usurpeturvè debite pro oculo.

β R. Succ. plantag. Solan. añ ℥ß.

Depurati applicentur oculo.

γ R. Fol. Euphras. Puleg. añ Mj.

Fl. Chamom. Melilot. Rosar. rubr.

Paleæ avenæ. añ Pj.

Sem. Fœnugr. ℥iij.

F. Decoct. addendo sub finem partium vini albi, foveantur eo oculi.

℥.R.

UTILITAS *liquidi humidi* maximè ad refrigerandum, ardorem oculorum extinguendum, ad dolores, inflammationes repellendas initio, deinde discutiendas. Item & ad repellendum, & fluxiones omnes inhibendas, ad siccandum, lachrymas absumendas, detergenda quævis eorum vitia, ad visus acumen, nebulas, humores crassos discutiendos. *Hæc etiam de collyrio liquido: sequitur*

MELLIFORME. Sic appello, quod sit consistens mellis idque trifariam, specie Lini-menti, Pultis, Cataplasmatidis.

• **LITUS** fit **VEL** ex pulver. idoneis levigatis in Alcohol, & excipiente idoneo, quod varium pro scopo, Mucilago idonea, Mel, Butyrum, Unguentum rosat. &c. pro indicationibus. Quod ad **QUANTITATEM**, tota compositio sit ℥j. pulver. nimirum ℥ij. ℥iij. excipientis ℥ss. 3vj.

β **VEL** sine pulvere ex mucilaginibus feminum idoneorum, ut cydoniorum &c. prior ratio usitatior.

γ **CA.**

• R. Antimonii ℥j. vel Vitrioli gr. iij.

Aq. Fænic. Rosar. añ ℥iij.

F. infusio, Colatura usurpetur cum cautela.

• R. Aq. Rosar. Nymph. añ ℥j.

Ulantag: Solan. añ ℥ss.

Tutiæ præp. Sief alb. añ ℥ss.

M. f. Collyrium.

γ CATAPLASMA & PULS fit ferè tantùm ad dolores leniendos, idque ex *Medulla panis* ℥ij. maceratae in *lactis* q. s. cui additur aliquando *mucilago psyllii* ad ℥ss. *opii* gran. ij. &c.

δ VEL ex sola *pulpa pomi*, sub cineribus aut in lacte cocti, ad ℥ij.

ε VEL ex utroque

ζ VEL ad repellendum, ex *pulpa cydonior. coctorum* ad ℥ij.

VEL maximè ad discutiendum, more cataplasmatum, ex residua decocti digerentis oxydorcici, contusâ & trajectâ ad ℥ii. Vide Vaporosum.

* USUS & FORMULA. LITUS quidem 2℥. &c. fiat instar linimenti, quo illinantur oculorum canthi, ut sensim penetrent ad interiora, vel etiam penicillo palpebris applicetur è regione affectus.

CA-

* Formula.

- ℞ i. R. Tutiaë Aquâ ros. lot. ℥ij.
Vng. Pomadaë. Rosar. añ ℥iiij.
M. f. Collyr.
- ii. R. Aloës lot. Tutiaë præp. añ ʒj.
Sarrocollæ nutritæ in lacte mulie-
bri. gr. xvj.
Croc. ʒss.
Cum mucilag. Tragacanth. q. s.
f. Collyr.

III.

CATAPLASMATIS. 24. &c. fiat instar pultis, vel cataplasmatis, ex linteolo malido liquore idoneo applicetur.

UTILITAS. L I T U S præcipua est, ubi palpebrarum vitiis occurrendum, ubi detergendum, ad quod omninò utilissimus, item ad siccandum, fieri etiam potest utiliter ad di-

III. R. Butyr. majal. q. v.

Lavetur in vino malv. cochl. j. adde Tutia præp. ʒj.

Camphor. ʒiʒ. Misc.

β R. Mucilag. Sem. Cydon. Psillii. 4. frig. maj. añ ʒʒ.

F. Collyrium.

γ R. Medullæ panis alb. ʒij.

Macerentur in Lactis q. s.

Adde mucilag. Psillii. ʒʒ.

Opii gr. ij. M. f. Collyrium.

δ R. Pulp. pomi coct. ʒj.

Lact. muliebr. q. t- F. Catapl.

ε R. Medull. pomi dulc. sub cineribus cocti. ʒj.

Micæ panis alb. ʒv.

Mucilag. sem. Psillii & Cydon. in aq. ros. extr. añ ʒʒ.

Liquoris albuminis ovi, & lact. muliebr. añ ʒj.

F. Cataplasma.

ζ R. Cydon. q. v. coque in aq. simpl. q. s. Hinc per setaceum trajiciantur & applicantur.

discutiendum. Item & ad dolores ; sed præstat forma pultis. Fiunt etiam hac forma collyria, ut pulvere hac ratione diutiùs hærentes in parte agant efficacius, tum, si quæ medicamenta acriora ; sic demulceantur. CATAPLASMA, & PULS ad dolores ferè tantum, possunt & ad discuendi, repellendum, ut suprà.

Hactenus de collyrio humido : Sequitur

Collyrium ficcum.

Dupliciter fieri solet, forma Pulveris, & Trochisci.

PVLVIS lævigatis medicamentis idoneis in Alcohol fit : diciturque Arabibus propriè Sies.

COMPONITUR ex rebus ophthalmicis idoneis lævigatis in Alcohol. ad ℥ss. ℥j. ad summum præscribendis.

* USUS & FORMULA. ʒ. &c. fiat in cote cum liquore idoneo pulvis instar Alcohol subtilissimus, de quo parum v. G. gr. ij. inflentur in oculum cum tenui calamo, deinde

* Formula.

R. Ossis Sæpiæ. ʒj.

Sach. cand. ʒj.

Vitrioli. ʒss.

Tutiæ præp. ʒss.

M.f. pulvis subtil. ad ungulam oculi.

inde palpebra leviter diuque confricetur : vel istud Alcohol liquore idoneo excipiatur, fiat collyrium, aut fiat litus, ut dictum suprà.

UTILITAS maxima & præcipua est ad detergendum, suffusiones, &c. si solus pulvis insuffletur, ut & ad cicatrizandum, vel si diluatur, ut dictum, ad varios usus fieri possunt, licèt hoc minùs usitatum.

TROCHISCI usitatissimè FIUNT sine dicto in trochiscis, ex pulverum variorum Alcohol ad ℥vj. ℥ij. ad summum, qui liquore idoneo excipiuntur. Vide Trochiscos.

USUS & FORMULA. ʒi. &c. cum &c. fiant trochisci lupinares vel pastilli pondere ℥j. v. G. siccentur in umbra, teratur unus, solvatur pro collyrio, aut linimento conficiendo, cum jam dictis.

UTILITAS ad quasvis indicationes esse potest, cùm hi trochisci sint tantùm forma pro servandis medicamentorum viribus : non enim per se usurpantur, sed diluti : passim autem ad siccandum, detergendum, &c. inflammationem oculorum cum

N

opio,

*

Formula.

R. Tutiaæ præp. ℥j.

Sarcocoll. nutrit. ℥ss.

Thuris. Mastich. añ ʒss.

Spicaæ nard. gr. vj.

F. Trochisci.

opio, ut *troch. albi Rhafis*, qui & valent ad ruborem, ad digerendum inflammationes, ad cicatrices extenuandas, & ejusmodi aliàs intentiones: hac forma pulveres idonei conservari possunt, qui præitò sint, ad usum lins aut collyrii vel etiam pulveris vocandi, pro scoporum varietate, de quibus suprâ.

C A P. V.

DE GARGARISMA TE.

MEDICAMENTUM liquidum est, affectibus oris, gingivarum, faucium, laryngis, aliquando & capitis dicatum, gargarisando, ut vocant, fauces colluens, sine deglutitione.

α COMPOSITUR ex Aquis & Dissolvendis idoneis.

Aquæ sunt aquæ destillatæ, quod ad quantitatem ad ℥vj. ℥i℥.

Dissolvenda, semper Syrupus idoneus ad ℥iij. iiij. aliquando pro scopo, *Diamoron*, *Dianucum*, Mel ad ℥i℥. ℥ij. item aliquando succus idoneus affectui conveniens, ut & *Acetum*, *Omphac.* in repellentibus, ad ℥ij. ℥iij.

β VEL ex aquis & succis maximè frigidis: illarum ℥viij. x. horum ℥iij. cum dissolvendis dictis.

γ VEL quod passim, ex decocto variarum partium stirpium pro scopo, paucarum, plurium, dosi ferè clysteris, facto in liquore ido-

idoneo, in cuius colaturæ ℥j. ℥iſſ. jam dicta diſſolvuntur.

* **USUS & FORMULA.** ℥. &c. fiat *gargarisma*, quo colluat os ſæpe, per horam ante prandium & cœnam, vel etiam omni hora ſi opus, frigide ſi repellamus, tepide ſi digeramus.

UTILITAS varia pro affectuum varietate, ad repellendum initio inflammationem,

N 2

ad

*

Formula.

α 1. R. Aq. Stillat. Plantag. Solan. Roſar. añ ℥iij.

Aceti ℥iſſ.

Syrup. Granat. acid. Myrtin. añ ℥j.

M. f. *gargarisma*.

11. R. Aq. Prunell. ℥ij.

Acetof. Roſar. añ ℥j.

Syr. Diamor. ℥.

Nitri præp. ℥j.

M. f. *gargarism.* ad anginam.

β R. Succi Cydon vel Granat. ℥ſſ.

Aq. comm. ℥iij.

M. f. *gargar.* adstringens ad tonsillas inflammatas.

γ R. Fol. Acetof. Portulac. Plantag. añ Mj.

Cort. granat. Sem. Sumach. añ ℥ij.

Roſar. rubr. ſicc. Pij.

Decoq. in aq. comm. ad ℥j. Cola-
turæ adde

Syr. Diamor. Dianuc. Aceti añ ℥j.

M. f. *gargar.*

ad omnem intemperiem calidam oris, ad defluxiones, ad detergendum, ad digerendam in inflammationibus, oris foetorem, & varios ipsius & faucium affectus. Aliquando (etsi rarius) fit ad pituitam è capite purgandum, ex decocto incidentium, detergentium & tenuium cephalicorum; sed masticatoria præstant.

C A P. VII.

DE APOPHLEGMATISMO.

CAPUTPURGII ut vocant species est, ut & *Errhinum*, affectibus cerebri pituitosis dicata, & eliciendo ab eo phlegmati: unde ab effectu nomen *Apophlegmatismi*. Quod autem quidam *Masticatorium* appellant, abusive: fit enim & *Apophlegmatismus liquidus*: licet hodie in usu practico ita sit receptum: quia *Apophlegmatismi* forma solida usitatio est, ut per *Apophlegmatismum* audiant simpliciter masticatoria: licebit discernere.

Quidquid sit, duplicem statuo: *Siccum*, & *Liquidum*.

Apophlegmatismus Siccus.

Hæc Caputpurgii forma *Masticatorium* aliàs propriè, vulgò etiam *Apophlegmatismum* appellant.

COM-

COMPOSITUR seu præscribitur
 VEL ex simplicibus idoneis Apophlegmatizantibus, vide materiam, ut passim *Radic. pyrethr.* macerata per noctem in aceto ad $\mathfrak{z}j.$ $\mathfrak{z}ij.$ quam manè mastice.

α VEL ex pulvere jam distorum acriorum tenuiorum ad $\mathfrak{z}iiij.$ $\mathfrak{z}\beta.$ qui excipitur ceræ q. s. vel sola mastice, alii aliter, cera magis convenit: sic enim pulvis cohæret magis.

β VEL ille idem pulvis panno lineo raro, forti tamen, excipitur, & fit nodulus: pro quo passim mastices $\mathfrak{z}j.$ probasi, aliorum, acriorum $\mathfrak{z}ij.$ $\mathfrak{z}iiij.$ præscribuntur, fiant noduli.

* USUS & FORMULA secundi modi
 $\mathfrak{z}l.$ &c. cum &c. fiant pilulæ, vel formula salivales, vel globuli instar pilulæ majoris, vel formæ lupinar. vel trochis. forma lupinorum, aut avellanarum pondere $\mathfrak{z}ij.$ $\mathfrak{z}j.$ fiant trochisci mansiles, quorum unum mastice, & vo-

N 3

lutet

*

Formula.

α R. Piper alb. Pyreth. Zingib. Cubeb.
 añ $\mathfrak{z}j.$

Trita excipiantur mastice & pastilli
 mansiles formentur.

β R. Cubebæ. Piper. alb. añ $\mathfrak{z}j.$
 Pyrethr. $\mathfrak{z}\beta.$
 Mastich. $\mathfrak{z}\beta.$

Contusa & commista nodulo inclu-
 dantur & masticeantur.

Intet sæpius in ore, manè jejuno stomacho, idque per semihoram capite prono, expuendo sæpius quod dissolvitur, os deinde abluat *Aqua tepida*, *vino*, &c. ut reliquæ hærentes eluantur. Poterit repeti etiam duabus horis ante cœnam.

UTILITAS. Insignis est post universales purgationes ad *καθάρσις* cerebri particularem; reliquias nempe humorum pituitosorum, præsertim è cerebro, maxime circa basin ipsius & ventriculos priores exhauriendas, ut & vicinis partibus: pituitam fundit, attenuat, elicit, affectibus cerebri frigidis inveteratis eximius. Purgat etiam vicinas partes, præcipuè gingivas, maxillas, dentes, (in quorum doloribus passim,) os, fauces, & quo vis caloris se diffuderit.

Apophlegmatismus Liquidus.

Est veluti gargarisma, quod Purgans poteris appellare.

COMPONITUR ex decocto cephalicorum attenuantium, incidentium, radic. folior. semin. florum, dosi gargarismatis, additis enim apophlegmatizantibus, ad ℥j. ℥iſs. ℥ij. facto in vino, hydromelite, &c.

NOTA, utiliter catharticum effici, decocta *senna*, *Carthamo* aliquando, *Turpetho* ad ℥ſs. ℥vj.

QUANTITAS ipsius & **DISSOLVENDA**, ut in gargarismate.

* **USUS**

* USUS & FORMULA eadem. Est enim reverâ gargarisma purgans.

UTILITAS quæ masticatorii ; tamen , quia gargarisatus altius in fauces delabitur , longius quoque prolicit ex amygdalis , œsophago : videtur etiam potentius trahere ex ipso cerebro.

C A P. VII.

D E D E N T I F R I C I O.

R E M E D I U M hoc etsi videatur tantum cosmeticum : tamen & sæpius à medicis ad alios eorum affectus præscribitur.

æ COMPOSITUR VEL AQUÆ formâ , quâ aut abluuntur dentes , aut linteo imbuto confricantur. Huc pertinet *liquor vitrioli , sulphuris* , paucus , aquâ paucâ dilutus,

N 4

lulus,

* Formula.

R. Origani , Pulegii , Majoran. Beton.
añ ʒss.

Zinziberis , Piper. Pirethr. añ ʒiij.

Mastich. granor. Pæoniæ añ ʒij.

Staphid. agr. Nuc. Mosch. añ ʒiʒ.

Sem. Sinapi. ʒiv.

Contusa coq. in vini albi q s. ad tertias.

Colatura servetur pro apophlegmatismo , in Epilepsiâ.

latus, quo dentes fricantur. Mirè detergit, dealbat, vindicat à carie: cautè tamen; quia fragiles reddit.

β VEL forma PULVERIS præscripti ad ℥j. ℥iſs. &c.

γ VEL forma LINIMENTI, ex pulveris ℥vj. ℥j. cum mellis rosat. q. s. fiat instar opiatae pro litu.

δ VEL forma TROCHISCORUM, suppositorii instar, quibus resiccati & induratis dentes fricantur. Fiunt autem ex pulver. ℥iſs. ℥ij. cum mucilaginis gummi tragacanth. q. s. fiant trochisci suppositorii instar, exsiccantur.

* USUS & FORMULA. 2℥. &c. fiat &c. quo vel abluatur os sæpiùs, &c. vel illinantur aut fricentur dentes, postea os abluatur idoneo, aqua, vino, &c.

UTILITAS. Præscribitur maximè ad dentes dealbandos, detergendos, stabilizandos,

* Formula.

■ R. Aq. Prunell. Salv. Fragar. añ ℥ij.
Alum. ust. ℥j.

Camphor. ʒss.

Mell. rosat. col. Diamor. añ ℥j.

M. ad dentes Emundandos.

β R. Corall. ʒij.

Ocul. cancri, Pumic. añ ʒj.

Rad. Ireos. Cinnam. Mastich. añ ʒss.

F. pulvis dentifricius.

dos, vindicandos à carie, gingivas etiam firmandas, incarnandas, à fluxione defendendas.

NOTA obiter Circa materiam, usitatissimè, & utiliter ad deteigendum præscribi Tartarum, Corallia, Crustam panis ustam, Sal, Os sepie, Pumicem, &c. quibus odorata pro ditioribus, Moschus, Ambra possunt

C A P. VIII.

D E E R R H I N I S.

MEDICAMENTVM in genere quod naribus inditur, unde nomen, vel ad capitis, vel narium proprios affectus comparatum, prius ad purgandum, posterius ad alterandum vario modo, ut duplex à me rectè statui possit: Purgans & Alterans.

Er-

✓ R. Rad. Ireos. ʒj.

Alum. ust. ʒß.

Pumic. ʒij.

Ocul. cancri, Corall. rubr. añ ʒj.

In pulverem redacta excipiantur mell. rosat. q. s. F. Linum.

ʒ R. Farin. later. Corn. Cervi ust.

Pumic. Corall. rubr. præp. añ ʒj.

Galliæ mosch. q. v.

Misceantur cum Tragacanth. in aq. ros. sol.

Formentur Pastilli, ad dentifricia exliccandi

Errhinum purgans.

Cerebro purgando à variis vitiosis humoribus dicatum, quod fit vel sine sternutamento, & absolutè tunc Errhinum appellatur, quod aliàs etiam Caputpurgium vocant, vel cum sternutamento, & privatim vocatur Ptarmicum seu Sternutatorium.

ERRHINUM ABSOLUTE
dictum.

Cerebrum evacuans sine sternutamento, ratione formæ triplex; Liquidum, Molle, Solidum.

α LIQUIDUM COMPOSITUR VEL ex succis solis caputpurgiorum, qui ex folior. M. iiij. incis, contulis, cum vini albi etiam ℥iiij. exprimitur: Liquor servatur in ampulla vitrea ad usum. Hoc aliàs usitatè brevius sic præscribitur. ʒ. succi recenter extracti cum vino albo, ex fol. virid. herbarum, &c. ℥iiij. viij. rarò enim ℥vj. nisi pro diutino usu & in diætis serè præscribitur.

NOTA, ut sit magis cephalicum, aliquando Betonic. &c. usurpari simul, vel parum decocti cephalici. &, ut magis penetret, Aquæ vitæ ℥j. permisceri.

β VEL ex decocto cephalicorum omninò, ut Apophlegmatismus, admixtis foliis errhinorum, de cujus colatura ℥vj. ℥viij. præscribuntur, in quibus nihil dissolvitur, vel aliquando succi idonei, ad ℥ij. ℥iiij. Aquæ vitæ, &c.

No-

NOTA, quosdam ad purgandum magis opiatas dissolvere, præstat idoneum purgans cum aliis decoquere.

* USUS & FORMULA. 2℥ &c. fiat *errhinum seu caputpurgium*, reponatur in *ampulla vitrea*: hoc autem utatur tepidè, manè duabus horis ante prandium, vel etiam ante cœnam, ex vola manus, ore aquâ pleno, ter, quater, per triduum, quatri-duum aut, si diætâ quædam fuerit instituta, toto diætæ tempore.

γ MOLLE COMPOSITVR VEL LINIMENTI forma ex succor. idoneor. & ol. ireos añ ʒij. decoque ad succorum consumptionem, adde *Ceræ* q. s. fiat linimentum, cui pulverum acriorum ʒi ss. potest addi, vel quod optimum, *Elaterii* ʒss. ʒj.

N 6

δ VEL

*

Formula.

α R. Succ. Betæ, Majoran. Brassic. añ ʒss. Vini alb. M. f. *Errhinum*.

β R. Rad. Pyrethr. Ireos fl. añ ʒij. Puleg. origani, Beton. Majoran. añ M. ss.

Agar. trochisc. ʒj.

Flor. Stœchad. arab. Pj.

Coq. in f. q. aquæ com. Colat.

ʒiv. adde

Mell s anthos. ʒij.

Scillit. ʒss. M. f. *Errh.*

γ R.

℞ VEL OPIATÆ ferè consistentiâ, ex succorum dictorum ℥ij. vim ℥i℥. mell. q. s. coque leviter in opiatæ consistentiam.

℞ NOTA. 1. Addi insuper posse pulveres acriores, vel etiam purgantes, ut *elater. colocyntis* ad ℥j.

2. Opiatam hanc fieri posse sine succis, ex pulver. ℥ij. ℥iij. mellis q. s.

* USUS & FORMULA. 2℥. &c. fiat &c. cum digito vel penna nares illinantur, & capite prono humores sic è cerebro proliciantur, optimum postea, nares abluere. *Vide Errhinum.*

℞ SOLIDUM. COMPOSITVR VEL
for-

* ʒ R. Succ. Majoran. Betæ, Brass. añ ℥ ℥ β.
Ol. Ireos. ℥j.

Coq. ad consumptionem succorum, adde

Ceræ q. s. F. Linim. cui addi potest Elaterii pulverisati. ℥ β.

ʒ R. Succ. Betæ, Cyclam. Rutæ. añ ℥j.
Vini alt. ℥i℥. Mellis q. s.
Coq. ad consist. Opiatæ.

* R. Pulv. Pyreth. Piper. alb. añ ℥ β.
Elater ℥ β.

Mellis q. s. F. Opiata.

℥ R. Pulv. Pyreth. Elaterii. Piper. alb.
Majoran. Salv. Betæ. añ ℥ β.
M. f. Pulvis.

formâ PULVERIS Idoneorum, ad ℥ij. ℥iij. ʒβ.

* VEL SOLIDA, quæ propriè *Nasale* dicitur, ex eorum *pulver.* ℥ij. ℥iij. excip. cum *mucilagine* idonea vel *Terebinth.* q. s. & *cera*, fiat *Nasale* formâ pyramidis.

* USUS & FORMULA. PULVERIS ʒ℥. &c. insuffletur parum, v. G. ʒβ. ʒj. cum calamo in nares manè, &c.

NASALIS. ʒ℥. &c. fiat *forma pyramidalis*, quæ oleo imbuta naribus indetur.

UTILITAS post purgationes universales in capitis affectibus, frigidis maximè, contumacibus, tum & qui à biliosis serosisque humoribus, à quibus sæpè acerrimi dolores, ad affectus omnes à cerebri illuvie originem trahentes; hinc in Diætiis utilissimum & perpetuum, cerebri ventriculos anteriores, meninges maximè, expurgat: oculis affectis cautè.

P T A R M I C V M.

COMPONITVR ex *pulvere simplicium ptarmicorum*, ad ʒiʒ. ʒij. quia valida.

N 7.

* USUS

* R. Elleb. alb. Piper. alb. Majoran. Nigell. añ ʒj.

Caryophill. Cinnam. añ ʒβ.

Mosch. gr. ij.

Tragacanth. in aq. ros. sol. aut Cera q. s. F. *Nasalia*.

* USUS & FORMULA. 2. &c.
fiat pulvis tenuissimus, cujus vel vapor tantum naribus attrahendo inspiretur, vel (maximè quando cephalica admixta pondere æquali) tantillum, v. G. gran. 1. 2. mediante calamo in narem insuffletur, tempore matutino. Possunt & quavis horâ usurpari sopito cerebro, & ubi excludendus foetus.

UTILITAS Insignis ad cerebrum evacuandum à vapore crasso, mucos, ex antica parte, diuturnis affectibus utile, soporosis, item ad foetum excludendum, haustis prius, quæ partum juvant, potenter è meningibus trahit, hinc & affectibus earum à biliolis humoribus utile.

Alterans Errhinum

Appello, quod privatim narium affectibus variis vario modo percurandis dicatum. hocque etiam triplex statuo: *Liquidum*, *Molle*, & *Solidum*.

a COMPOSITUR VEL ex succis idoneis folior. extractis cum aqua, liquore idoneo, ad ℥vj. ℥viij. in quibus dissolvuntur
 postea

*

Formula.

R. Pulv. Helleb. alb. Tabac. añ ℥ij.

Piper. alb. Majoran. añ ℥j.

Euphorb. gr. v. f. pulv. sternutatorius.

postea vel *mel*, vel *syrup.* idoneus ad $\mathfrak{z}\text{ij}$.
 $\mathfrak{z}\text{ij}$. aliquando & *pulver.* ad $\mathfrak{z}\text{ss}$.

β VEL ex *decocto* idoneo, dosi clysterum.
 Dissolvitur vel *mel*, vel *succus* simul idoneus,
 ad $\mathfrak{z}\text{ij}$. $\mathfrak{z}\text{ijj}$.

γ VEL forma linimenti, ex idoneis, ut
 supra.

δ VEL forma solidiore *Turundæ*, ut
 vocant, ex *pulver.* maximè astringentium &
 siccantium $\mathfrak{z}\text{ijj}$. (pro una sc.) cum *albumi-*
ne, *Succo* idoneo, *Melle* exceptorum, adje-
 ctis etiam aliquando *pilis leporinis* minutim
 dissectis. Fiat veluti turunda, indatur.

* USUS & FORMVLA quæ Errhini:
 tamen omni ferè hora usus esse potest, &
 privatim dum ibit cubitum, turundam unam
 indat, alteram sequenti die.

VTILITAS summa in variùm affectibus
 pri-

*

Formula.

α R. Succ. Marrub. Millefol. Veron. añ $\mathfrak{z}\text{ij}$.
 Mell. ros. $\mathfrak{z}\text{j}$.

Eluantur eo tepido nares ulcerosæ.

β R. Balauit. Cort. granator. añ $\mathfrak{z}\text{ij}$.
 Fol. Plantag. Caudæ equin. Pilo-
 sel. Herniar. añ $\mathfrak{M}\text{j}$.

Rad. Bittort. Alum. crud añ $\mathfrak{z}\text{j}$.

E. decoct ad Ozœnam, in aq.
 com. dissolv. in eo Mell. ro-
 sar. $\mathfrak{z}\text{ij}$.

γ -R.

privatis, ozenâ, polypo, ulceribus, foetore, hæmorrhagiâ, ad quam turundæ, vel forma linimenti maximè usurpantur.

C A P. IX.

DE SUFFIMENTO.

SUFFITVS differt ab odoramentis, quòd hæc sine igne suum odorem fundant, illi còrrà non nisi ignis contactu mediato, aut immediato.

Duplicem autem facio, alium *voluptatis*, sanitatis alterum. Utrumque *siccum*, vel *humidum*. Ille *Suffimentum* dicitur, & θυμιάμα, hic *Vapor* potius appellandus.

Suffitus ad voluptatem.

Cultui aulico & deliciis dicatus, ex rebus suaviter odoratis constans. Est autem siccus vel humidus.

α Si-

γ R. Myrh. Thuris, Calcis ex testis concharum ustarum fact. añ ʒj.

Album ovor. & ol. Hyperic. añ q.s.

F. Linim. ad ulcera narium.

δ R. Thuris, Aloës. Sang. dracon. Farinæ vol. añ ʒij.

Telæ aran. Pilor. leporin. minutim incis. añ ʒss.

Excip. succo plantag. & gossypio.

Fiantque Turundæ in nares sæpè immittendæ pro hæmorrhagia.

α SICCUS. COMPOSITUR I. VEL forma PULVERIS, cujus materia tum gummata odorata *Styrax*, *Benzoinum* maxime, tum radic. ut *Acori*: ligna, *xylo aloë*, folia *Majoran.* &c. cortices, *Citri*, *Aran-tiorum*: flor. cephalici, aromata, *Macis* *Garryophill.* *Cinam.* item *Caphura*, *Ambra*, *Mosch.* *zibetum*, &c. horum plura, pauciora.

Quod ad QUANTITATEM, dosis totius ℥j. ℥ij. prout ex pretiosis, (si tamen pro suffitu operimentorum capitis fiat, ad ℥iiij. ex minüs pretiosis imperetur,) dosis igitur ℥j. ℥ij. ita ut gummatum sint ℥iiij. ℥vj. pulver. ℥iiij. vel ana part. æquales, *ambra*, *moschus*, *zibeta*, pro lubitu.

β VEL forma TROCHISCOR. dicto pulvere excepto cum eliquatione gummi *traga-canthæ*, facta cum aqua idonea, fiant trochisci, &c. ponderis ℥j. siccentur.

γ VEL forma AVICULARUM CYPREARUM, ut vocant: ex Gummatis odoratis ad ℥iiij. pulveribus dictis ad ℥ss. ℥vj. carbonib. *salicis* ℥ij. ℥iiij. cum eliquatione gummi *traga-canth.* &c. aut *Ladani* liquati q. s. fiant aviculæ, vel candelæ odoratæ per fumo. *Moschus*, *ambra* additur pro lubitu, ad ℥ss. ℥j.

* USUS & FORMULA. PULVERIS.

N 5

24. &c.

*

Formula.

α R. Mastich. Thuris Benzoin. añ ℥ij.
Gumm. Juniper.

Ro-

℥℥. &c. fiat pulvis, qui conjiciatur in carbones ardentes, & fumus excipiat cubiculo, vel vestibulis. TROCHISC. ℥℥. &c. fiant &c. conjiciatur unus, duo, in carbones, &c. AVICULARUM. ℥℥. &c. accendatur una ad odorem cubuli.

UTILITAS. Et si videatur ad voluptatem, tamen cum constent ex cephalicis cardiacis pretiosis, non possunt non cerebrum, cor,

Rorismarin. ℥j.

Lign. aloës. Cinnam. añ ℥j.

F. pulvis ad Cathartos.

℞ R. Ladan. ℥ij.

Styrac. Calam. ℥i℥.

Benzoin. Thuris. Succin.alb.Lign. aloës añ ℥ij.

Rosar. rubr. Cinnam. Caryophyll. añ ℥℥.

Ambr. Mosch. añ gr. iv.

Tragac. in aq. Ros. sol.q.f. F. Trochisci pro fumo.

℥ R. Thuris, Ligni aloës, Styrac.calam. añ ℥℥.

Styrac. liquid. ℥vj.

Ladan. ℥℥.

Ambr. Mosch. añ gr. viij.

Carbon. Tiliæ. ℥j.

Tragacanth. in aq. ros. & pauxillo

Spir. vini solut. ℥℥.

F. Candelæ pro fumo.

cor, & eorum spiritus reficere, recreare, vindicare simul a malignitate.

COMPONITVR commodissimè ex gummatum, ut *styracis*, *benzoini*, v. G. ℥ij. & si lubuerit, *pulver.* pauciorum ℥ij. ℥iij. omnia solvuntur cum aqua odorata, ut, *rosarum*: *Cassioletæ*, ut vocant, induntur instat pastæ, ad longum usum: usus tempore conspergitur *Cassioleta* cum *Aqua rosar.* v. G. igne subdito expirat vapor jucundissimus, qui, ut placeat tunc, commodissimè *mosch.* gran. iij. iiij. adduntur.

VTILITAS eadem quæ siccioris.

SUFFITUS AD SANITATEM.

Suffitus sanitati dicatus ab affectu duplex statui potest. *Roborans* partes principes, spiritus reficiens, ex rebus ferè iisdem quæ ad voluptatem. & *Alterans*, ut cerebrum exiccans, pulmones expurgans, ad menses movendos, suffocationem, &c.

A forma verò etiam duplicem facio: *Siccum*, & *humidum*.

SICCUS in genere fit ex rebus, quæ vaporem exspirent, eumque suavem, ut *Ladanum*, *Storax*, *Benzoinum*, &c. suprà dicta, & aliquando *δυσωδῆς*, ut *Galbanum*, *Assa fœtida*, *Castoreum*, &c. quorum usus per inferiora, in uteri variis affectibus. Fit etiam ex pulveribus rerum scopo inservientium, radicum, lignorum, &c. Ergo in genere fit ex gummatis & pulveribus.

In specie verò **COMPONITVR** VEL forma **PULVERIS** ex iam dictis, ab ℥j. ad ℥ijj. prout usus debet esse diuturnus; privatim autem sint gummatum partes 4. pulver. 3. v. G. gummat. ℥ij. pulv. ℥ß. &c. modò plus, minus, pro lubitu.

NOTA, in uteri affectibus inter pulveres passim assumi *Galliam* & *Alyptam moscatam* ad ℥ß. ℥j. ut & aliquando pulveres electuarius roborantium ad ℥j.

Item, aliquando suffitum fieri ex sola *Nicotiana* injecta in carbones, vel fumo instrumento aut infundibulo excepto; cerebrum mire expurgat & pectus à pituitosis & biliosis incrementis.

VEL forma **TROCHISCORUM**, vide suprà.

USUS & FORMULA. PULVERIS.

℥j. &c. fiat pulvis, de quo conjiciatur in carbones ardentes, fumus excipiat: si pro capite, ore hiant, vel suffitis ipsius operimentis, quod passim in affectibus aliorum partium ab eo pendentibus, phthisi, &c. si pro pectore, ore patulo: si pro utero & aliis cavitatibus, per infundibulum, ut & cum sella perforata in utero: si pro doloribus juncturarum, suffiatur lana, bombax apponatur.

TROCHISCOR. verò ℥j. &c. fiant trochisc.

UTILITAS vel ad roborandum, ut dictum, vel alterandum vario modo, passim ad cerebrum exiccandum, catarrhos adsuendos, roborandum, ad pituitam pectore con-

conceptam in variis affectibus , ad ulcera pulmonum ficcanda , ex *nicotiana* , *tussilag. sulphur.* &c. ad menses movendos , sistendos , ex idoneis : alvi fluxus etiam ut dyfenteriam , ad suffocationem , ex graveolentibus per superiora , suavibus per inferiora , ad uterum ficcandum , roborandum , pro conceptu utilissima. Ad ulcera aurium , narium , oris , pulmonum , uteri , &c. ad lueni ex *cinnabari* ut passim , (cujus fumus toto corpore conceptus in conclavi labem illam ptyalismo excludit :) & affectus simul independentes : ulcera , dolores sanat. Fit autem passim formâ pulveris , trochiscorum ; *cinnabaris* ℥i℥. gummat. ℥℥. ʒvj. pulver. roborantis ʒij. ʒiij. fiat pulvis . aut cum *terebinth.* trochisci.

HYMIDVS Vapor alias propriè appellatur , fitque ex liquore ad scopum idoneo , vaporem vi coctionis expirante.

COMPONITUR VEL ex simplici liquore *Aceto* , *Vino* , *Aquâ vitæ* , *rosar.* &c. ex olla , &c.

NOTA , aliquando *Lapidem pyretem* ardentem injici in acetum , in tumoribus duris , œdematosis discutiendis , ut & laterem ignitum aceto extinguere , & vaporem excipere , quod & tempore pestis fieri solet.

VEL ex decocto idoneorum , dosi foci præscribendo , aut pro partis amplitudine : hinc auribus affectis tertia pars sufficiet.

* USUS

* **USUS & FORMULA.** 2℥. &c. fiat decoctum, cujus vaporem sumat in uteri & aliis affectibus, per sellam perforatam, & fistulam plumbeam aut infundibulum. Vide Infectionem. In aurium affectibus per tubulum aut infundibulum, quod Embotum vulgò vocant.

VTILITAS maxima, in uteri affectibus præsertim mensibus sistendis, aut movendis, ex emollientibus & attenuantibus: in dysenteria ex adstringentibus: in ani variis affectibus, procidentia, hæmorrhoidibus sistendis, leniendis: ad affectus aurium & oculorum etiam præscribuntur. In summa, ad siccandum, adstringendum, laxandum, emolliendum, discutiendum, aperiendum, &c.

CAP.

* *Formula.*

R. Pulv. viol. odor. ʒss.

Trochisc. d' Benzoin. ʒj.

Camphor. gr. ij.

Indantur vasculo æneo, ac affusâ aq. ros. supra prunas in cubili leviter ebulliant.

C A P. X.

DE ODORAMENTIS.

PARTIM ad voluptatem, partim ad sanitatem præscribuntur, maximè verò cerebri alterandi gratia, spiritus recreandi animalis, ad graves odores fugandos, ad auram pestilentem: ad cordis etiam vires & spiritus, vapore odorato per nares in fauces unà cum aëre, deinde in cor effuso.

Fiunt autem ex suaviter fragrantibus: suntque *Sicca*, & *Humida*.

Odoramenta sicca.

α COMPONUNTUR VEL forma PULVERIS, vide suffitum: hujus autem dosis proutendi modo: si pro sacculis majoribus, præstat uti pulvere violaceo aut cypreo: pro minoribus verò sufficient pulver. ℥ij. ℥iij. ita tamen, ut gummatum dosis minuatur, vide suprà. Fiat pulvis, qui pyxide conclusus perforata, aliàs quoties videbitur, naribus admoveatur, vel nodulo aut sacculo serico includatur ad usum.

β VEL forma POMI ODORATI, ex pulvere dicto in suffitu ad voluptatem ad ℥j. ℥iſſ. ℥ij. addito moscho, ambra, zibeta ad gr. vj. ʒſſ. ʒj. ad libitum: excipitur autem vel Gummi Tragacanth. soluto in Aqua rosa-

rosarum, fiant poma odorata numero duo, manibus gestanda odoranda sæpiùs, vel quod melius, ladano soluto incorporetur, fiat pomum, quod illinatur oleo odorato: & nota obiter, præstare *ambram*, *moschum* *zibetum* in compositionem non vocare: sed his solutis superficiem pomi illinere, ut & oleo *cinam. garyoph. solis*, mixtis, ac sæpiùs renovare.

VEL forma GLOBULORUM, ex eadem pasta, ex qua pomum, dosi tamen pro eorum quantitate, quibus Pharmacopæi addunt ad molem, *carbones salicis*.

✓ VEL forma SAPONIS ODORATI, pro manibus & capite abluendis, ex *Saponis Veneti*, vel alterius albi ℥iij. *pulver. odor.* ℥vj. &, & si lubet, *mosch.* *ambr.* gr. iij. iij. cum *Aquæ rosarum* q. s. incorporentur, fiant globuli seu pilæ majores.

USUS. Odor vapor sæpiùs excipiat, sapo verò ad manus abluendas aut caput à fordibus.

UTI-

*

Formula.

℞. *Irid. flor.* ℥vj.
Rosar. rubr. ℥iv.
Cyper. ℥ss.
Majoran. Caryophill, Styrac. añ ℥j.
Bensoin, Santal. citr. añ ℥ss.
Viol. ℥iij.
Mosch. ℥j. M, f. pulvis.

℞ R.

Odoramenta humida.

α COMPONUNTUR VEL forma
 AQUÆ ODORATÆ, hæc autem vel sim-
 plex, *Aquanaphæ*, quam aliàs Præctici *A-*
quamcitrangulorum appellant, ad cuius v.
 G. ℥iij. *Ambr. Mosch.* maximè gr. ij. iij. ad-
 dere potes. Composita fit ex rebus odoratis
 liquidis, ut *Aquæ ros. naphæ* ℥vj. *aq. cinam.*
 ℥j. siccis, pulv. odoratorum ℥ij. ℥iij. ℥iiij.
mosch. ambr. si vis, grana aliquot.

β VEL forma LINIMENTI, *Balsamum*
 hodiè vocant odoratum, ex *Ceræ albe* sæpius
 liquatæ, lotæ ℥j. *Olei idonei* ℥j. & simul si vis
Am br. Zibetæ, Moschi granis aliquot vel cras-
 sius ex pulv. odor. ℥ss. *ceræ* ℥iiij. *olei de Been,* vel
 amygd.

β R. *Styrac. calam. Ladan. añ* ℥iss.
Benzoin. ℥j.
Caryophyll. Macis Lign. aloës
Fl. Lavend. añ ℥ss.
Mosch. ambr. añ gr. ij.
Tragac. in aq. ros. sol. q. s.
Therebinth. parum. F. Pomum aut
globuli.

γ R. *Sapon, venet. ℥ss.*
Irid. sicc. Nucis myrist. Caryo-
phill. añ ℥iiij.
Menth. Majoran. añ ℥j.
cum aquâ Lavend. incorporentur.
F. Smegma odoratum.

amygd. dulcium q. s. fiat linimentum, addito
Moscho, Ambr. &c. ad grana aliquot.

* U S U S A Q U Æ pro lotionē manuum,
 barbæ, capillorum maximè est; BALSAMI
 usus idem, & utilitas, quæ odoramenti:
 possunt & tum manus leviter, tum narium
 interiora oblini, ad foetorem maximè fu-
 gandum, cerebrum, cor confortandum, &
 horum spiritus.

CAP.

*

Formula.

α R. Aq. ros. fragrant. ℥iv.

Cinnamom. ℥ss.

Pulv. Santal. citr. Ligni Aloës. Cort.
 citri. Caryophill. añ ℥ss.

Mosch. gr. ij. M. f. Aqua odorata.

β R. Ol. Mattich. ℥j.

Cariophill. gr. vj.

Succin. alb. gr. iv.

Lill. conval. gr. iij.

Ceræ virgin. parum. F. Balsamus.

R. Cariophill. Cinnam. Nuc. mosch.

Lavend. añ ℥ij.

Ol. Caryophill. Angel. Spicæ, La-
 vend. añ q. s.

Ceræ. ℥iiij.

Mosch. Ambr. an gr. iij. Balsamus.

CAP. XI. DE SCUTO.

IN genere topicum stomachicum est solidius, scuti forma effigiatum, quod cum emplastri effigie & sacculi formari soleat, usus serè invaluit, ut & sacculus roborans sepiùs pro scuto usurpetur.

α COMPOSITUR igitur VEL formula SACCULI, ex pulverib stomachicor. calidor. iis observatis omninò, quæ in cucupha, à qua etiam forma tantùm differt, in usu, ita ut dosis pulveris sit ℥ij.

β VEL forma EMPLASTRI, ex massæ emplastri stomachici, ut de mastice ℥ij. pulver. stomachic ℥β. cui aliquando gummata odorata ad ℥ij. adduntur, excipiunturque Terebinth. q. s.

VSVS & FORMVLA, SACCULI. 2.
Ec. fiat pulvis crassiusculus, qui excipiatur cotone muscatellino, vel floccis panni coccinei, & cum panno sericeo fiat sacculus
O 2 scuti;

* Formula.

α R. Fol. Absinth. pont. Menth. Majoran. añ Mj.
 Fl. Betôn. Rosar. rubr. añ Mβ.
 Cort. Citr. Galang. Caryophill.
 añ ℥ij. Ca-

scutiformis, interpunctus vel interbastatus,
qui collo appensus gestetur supra regionem
ventriculi, irroratus aliquando, si lubeat,
paucâ aquâ vitæ.

EMPLASTRI. 24. &c. fiat emplastr. scuti
forme super alutam, ventriculo applicetur,
silitum, si vis, oleo, aut pulvere consper-
sum, ne adhæreat.

UTILITAS Insignis post purgationes
ad ventriculum roborandum, intemperiem
frigidam, robur, coctionem, ad vomit-
um, &c.

CAP.

Calam. aromat. Nuc. mosch.

Bacc. Lauri. añ 3j.

F. pulvis qui excipiat cotone, &
suatur inter duo linteola rara,
ut fiat Sacculus Ventriculum ca-
lesfaciens.

℞ R. Empl. d' Mastice. 3ij.

Cort. citri. Caryophill. Calami A.
aromat. añ 3ij.

Benzoin, Styrac. calam, añ 3j.

Thereb. q. s. F. Empl.

CAP. XII.

DE SESSARIO ET
NASALI.

MEDICAMENTVM sinui pudoris indendum, variis uteri affectibus expugnandis, à varia forma variè olim nominatum.

Pessarum dicitur, quod figuram habeat longam digitum indicem, crassum pollicem, teretem, aliàs *Pessus*: quidam *πεσανισκωτά*, quæ verò rotunda instar noduli, *Nasali*.

Duplex autem statuo ab effectu: *Purgans*, & *Alterans*.

Purgans.

α **COMPONITUR** VEL ex *Opiatæ laxante sola*, ad ℥iſſ. ℥ij. pro duobus nempe: (bina enim semper præscribenda, ut altero extracto, alterum indatur, incorporetur cum succo aliquo, v. G. *mercurial*).

NOTA, huic opiatæ addi aliquando *pulveres*; vel *aperientes acres uterinos*,) ad ℥iſſ. ℥ij. vel *purgantium simplicium*, aut *compositorum*, ad ℥ij. cum succo incorporentur. Item horum loco, *Gummi Ammoniacum*, *Myrrha*, adduntur sæpiùs, ad ℥ij.

β **VEL** ex pulvere simplicium cathartico-
cor. aut compos. electuar. ut, *hieræ picræ* ad

℥vj. ℥j. unâ cum alterantium uterinorum
 ℥iſs. ℥ij. cum mellis, vel succi, vel utriusque
 q. ſ. incorporentur.

✓ VEL ex succis cum melle coctis ad opi-
 atæ consistentiam, additis pulveribus ca-
 tharricis, hac proportionē: succi ℥ij. ℥iij.
 mell. ℥iſs. pulv. ℥iſs.

* USUS & FORMULA. 24. &c. cum
 ſantalo rubro vel panno ſericeo fiat peſſus, vel
 cum paucis cotone excipiat, obvolvaturque
 panno ſericeo rubro, fiat peſſus magnitudinis
 debite, qui filo coxæ alligatus, (ut extrahi
 poſſit.

*

Formula.

- R. Elect. bened. laxat. ℥ij.
 Succi mercurial. q. ſ. Miſce
 Et imbuatur eo lana pexa, & ſ.
 Peſſaria Panno ſerico involuta &
 filis alligata n. ij.
- ♠ R. Colocinth. Mechoacan. añ ℥j.
 Sal. nitri. ʒſs.
 Melis cocti q. ſ. F. Peſſarium.
- R. Hiera picræ. Benedict. laxativ. añ ℥j.
 Pulp. Colocinth. Agar. Trochiſc.
 añ ʒſs.
 Spic. nard. Sem. nigel. Fol. Sa-
 bin. añ ℥j.
 F. pulvis, qui incorporetur cum
 Melle anthos, & includatur pan-
 no ſerico, ut fiant Peſſaria duo.

possit pro libitu, quod sit post 4. 6. horas, quò sordes eluantur, postea iterum idem vel alius immittitur, ideò duplex solet effingi,) indatur, vesperi maximè horâ somni.

NOTA, antequam indatur, dici passim, *ipse vel interiora vulvæ illinantur oleo idoneo: Usus* autem per triduum, quadriduum est.

UTILITAS. Post purgationes, maximè autem in temperie frigida, quâ accumulantur excrementa pituitosa copiosa, & sordes: unde sæpiùs sterilitas, &c. item aliquando ubi instituta diæta, atque tunc toto ipsius decursu usurpantur: estque optimum, ut componantur ex purgantium & corroborantium ana part. æqual. Valet etiam ad menses movendos; mirè enim alliciunt, si *moschum* maximè & *xibetum* addas. Utilissimum etiam, & usitatum, conficere purgantia & roborantia simul, ut jam dictum, pro conceptione juvanda, quorum unum ante viri congressum indat, alterum postea, ex solis roborantibus, adstringentibus.

Alterans & roborans.

Pessaria quæ non purgant, bifariam præ-

O 4

scri-

2 R. Succ. mercurial. ℥ij.

Agar. trochiscat. Colocinthid.

Jalap. añ ℥iſs.

Mellis ℥iſs. coq. ad consumptionem succorum in consist Opiatæ.

F. Pessarium.

scribuntur, VEL ad roborandum uterum;
VEL ad alterandum vario modo.

α **COMPONITUR VEL** formâ
OPIATÆ, ex pulvere idoneorum uterino-
rum, radic. folior. aromat. &c. quæ incor-
porantur idoneis. Dosis autem pulverum ℥vj.
℥j. aliquando ℥i℥. Incorporans vel Mel q. s.
vel succus q. s. atque tunc usitatè coto istâ
mixturâ imbuitur, fiat pessulus obvolutus;
&c. nam ubi cum melle excipitur, quan-
doquidem consistentia crassior non opus co-
tone. Sed fit pessus, cum panno sericeo. Po-
test & syrupo excipi idoneo.

NOTA, utiliter etiam cum succis, coctis
cum melle, in formam opiatæ. Aliquando
præscribi opiatam officinalem, ut *tripheram*
persicam sine opio, ad ℥℥. pulv. ℥ij. ℥℥. more
opiatarum.

β **VEL** forma **LINIMENTI**, ex pulver.
℥vj. ℥j. cum olei nardini & ceræ q. s. fiat in-
star linimenti, quo imbuitur coto, vel lana
carminata, formatûr pessarium, tenui pan-
no serico obvolvendum.

γ **VEL** forma **SUPPOSITORII**, ex mel-
tis ℥i℥. ℥ij. cocti cum succi idonei ℥ij. ℥iij.
addendo, si vis, pulveris ℥℥.

δ **VEL** ex solis Unguentis idoneis, qui co-
tone excipiantur, vel alias, ubi adstringen-
dam, ex Unguenti commitiss. & pulver. ido-
neorum ana ℥j.

ε **VEL** ex Herbis viridibus ad Mj. contusis,
cum melle vel succo incorporatis, addito, si
lubet, pulvere ad ℥vj. ℥℥. & **VEL**

‡ VEL ex *Cotone solo*, maximè in uteri suffocatione, *zibeti* ℥℥. imbuto, aut moscho soluto, & aliis odoratis, statim indito.

ITEM, coto pro pessario utiliter, ad alios scopos imbuitur succis idoneis, ad ℥ij ℥iij, quod efficax ubi adstringendum, quibus, & passim pulveres addi possunt ad ℥℥. 3vj. ut suprâ, vel alia idonea, ut *butyr. axungia, pinguedo*, ad molliendum, &c.

* USUS & FORMULA. Vide Purgans. Pessarium solidum præstat etiam semper panno sericeo rarissimo involvere, ut

O 5

com-

*

Formula.

α R. Artem. Abrot. Dictam.

Rutæ sicc. Sabin. Styrac. liq. añ 3j.

Myrrh. Sagap. Ladan. Castor. añ 3i℥.

F. Pulvis ex quo cum Mellis q. s.

F. Pessî aperientes.

β R. Myrrhæ Castor. Salv. añ 3ij.

O. Nardin. & mellis q. s.

F. Pessarium instar Linimenti.

γ R. Succ. Plantag. Mercurial. añ 3j.

Myrrhæ 3℥ Mellis. 3i℥.

F. pessus instar Suppositorii.

δ R. Ung. Comitiss. 3.

Troch. d' Spod. d' Terrâ sig. añ 3iij.

Boli arm. 3j. F. pessus adstringens.

ε R. Mercurial. rec. q. s. contusum instar suppositorii conglobetur, filoque obducatur, ut fiat Pessus.

ζ R. Moschi in aq. Cinnam. sol. 3j.

Excipe cotone, & immitte in uterum.

omnino modius possit extrahi, liquatur enim : rem quia adstringendum, siccandum, sæpius renovari debet.

UTILITAS. Ad roborandum uterum, ut dixi, tum etiam alterandum vario modo ad ipsius inflammationes; duritiem emolliendam, intemperies varias, ad omnem fluxum uterinum, prolapsum, suffocationem, foetum excludendum, ad secundinas, ad menses movendos, sed talia serè simul fiunt purgantia : quibus non utendum, nisi post purgationes universales : ad ulcera cervicis, ut ad uteri *suffitus*.

Hæc de Pessario, sequitur.

N A S C A L E.

Alii idem quod *Pessarium* statuunt : alii habent pro *Nodulo*, ut vocant, vel *Penicillo*. Inventum vel propter virgines præ pudore pessaria recusantes, vel etiam cum mulieres pessaria admittere nequeunt, ut quando adsunt ulcera, &c.

Quidquid sit, **COMPONUNTUR** Penicilli in nodi effigiem, suntque mollissimi ex *cotonis* vel *lanæ flocculo* aut *hasso*, qui insuccatur vel succo idoneo, vel unguento, vel aliis suprâ dictis, quorum dosis vix definitur : *hassus lanæ* serè v. g. præscribitur, qui imbuatur rei talis s. q.

Tales etiam fiunt ad suffocationem, *cotonis flocculo xibeto* leviter imbuto, vel

vel Moscho , Aloe nardino soluto v. G. ut
suprà.

VSVS pessatorum.

UTILITAS in virginibus eadem quæ
pessatorum , sunt & ad ulcera cervicis , ad
dolores , &c.

C A P. XIII.

DE SUPPOSITORIO.

Topicum ano dicatum , medicamentum
oblongum 3. 4. digitos , figura tereti &
rotunda candelæ instar , olim glandis
forma , unde Græcis Βάλαρις , hodiè vul-
gò Suppositorium , ad alvum sollicitandam ma-
ximè , & ad alios affectus comparatum.

Est autem vel simplex , vel Compositum.

Simplex.

FIT vel ex caule ac radice Betæ , Brassicæ ,
Altheæ , detracto cortice externo , quibus
aliquando , ad augendam vim irritandi , Sal
aspergitur , & oleo illita induntur : ex Caule
etiam porri , butyro inuncto , sapone albo in
formam glandis acuminato , ut etiam mel
solum coctum in duritiem : sic enim acre
evadit.

Compositum

FIT ex melle , ut basi , cocto , & indi-
rato usque digitos amplius non inquinet , ac

pulveribus ipsi cocto additis hac dosi : ut mellis ℥j. excipiat pulver. Div. ad summum, prout pulvis levior, aut etiam fortius agere volumus, quæ compositionis quantitas pro duobus, tribus, suppositoriis sufficiet.

Mel autem per se coquitur, vel cum succis, ad irritandum, aut alios scopos, idoneis : sit autem succi ℥j. ℥iſs.

* USUS & FORMULA. 2. &c fiant suppositoria, quorum unum oleo vel butyro illitum indatur urgente necessitate, ita ut, si sint purgantia, semel, bis in die sufficiat; si ad alterandum, sæpius possint admoveri; si ex narcoticis, ad dolores, diutius ne morerentur, ne paralyfin inducant, (hinc & filo alligari solent, ut retrahantur pro lubitu,) nec sæpiùs immitti.

UTILITAS. In genere duplex, vel ad alvum & expultricem irritandam, vel ad proprios ani & recti intestini affectus.

Suppositorio autem alvus sollicitatur; quòd sic ferat ætas, quæ clysterem facilè saltem non admittat, ut passim in lactantibus &

* Formula.

1. R. Mellis ad duritiem justam cocti. ℥j.
Sal. comm. Spec. Hieræ añ ℥ſs.
F. Suppositoria duo.
2. R. Agaric. Colocinthid. añ ℥ſs.
Hieræ. Selis Gemm. añ ℥j.
Mellis q. s. F. Suppositorium.

& puerulis : quia etiam consuetudo & nichilominus quorundam clysterem renuit , ut virgines. Item ubi clysteres tardiùs operantur, ut in colica sæpe : vel ubi medicamenta assumpta non operantur : ubi fæces in alvo hærent : ubi rectum ob fæces induratas clysterem non admittit : ubi facultas expultrix inmemor officii.

Item ad revellendum , ubi humores ad superiora vergunt , ad caput , præcordia, aut alias ubi revulsionis gratia à superioribus revellendi purgandique veluti , ut passim in affectibus capitis frigidis & soporosis , quibus hac ratione simul facultas sopita excitatur : ubi etiam à clysteribus offenduntur ægri, &c.

Præter illum laxandi scopum sunt etiam ad proprios aut affectus atque recti intestini , *ex melle* , ut basi , atque materia ad intentionem idonea modò suprà dicta : sic ad hæmorrhoides aperiendas cum acribus , ad sistendas cum idoneis, ad tenesmum , ad ascariides , ulcera , sphincteris laxitatem & paralyin , dolores cum pulveribus appropriatis *melli* , uti dictum , dosi allata permixtis.

A D V E R T E obiter , circa materiam suppositoriorum , alia esse leviora , simplicia , suprà recensita pro infantibus , alia fortiora , quæ constant ex Sale , Stercore muris , pulveribus purgantibus simplicibus , Aloës , Agar , Sennæ , compositis , hieræ picræ

passim, alia insuper valida, quorum usus maxime in soporosis, Sal. gemm. Sal. ammon. Nitrum; purgantia simplicia: colocynth. composita, hiera, diacolocyn. ad Ὠβ. Ὠι. Item si ad dolores opium admittatur, cautè ob metum paralysis, & vix ad Ὠβ.

C A P. XIV.

D E C L Y S T E R E.

Ablutionem significat à κλύζω, abluo, Græcè κλυσθήρ: κλύσμα, κλυσθήριον, & ab injectione *Enema*, ab ἐνίημι, injicio, in genere significat quamvis ablutionem aut injectionem in partem quamlibet, privatim verò *quæ in anum.*

Triplex autem statui potest: *Purgans, Alterans vario modo, & Roborans.*

Clyster purgans

COMPONITUR ex liquore idoneo, in quo unà cum *Melle, Saccharo, Oleo*, purgantia etiam varia dissolvuntur. Unde etiam totidem in ipsius compositione sunt considerata: summatim verò duo; *Liquor ex quo, & Dissolvenda.*

Quod ad **LIQUOREM**, ratione **QUALITATIS VEL** est decoctum commune clysteris in officinis usitatum, **VEL** decoctum magistrale, quod è re nata, pro intentione, ex
ido.

idoneis præscribitur. Estque *Alterans*, vel *Purgans*.

Alterans (quod usitatum ferè tantùm) componitur ex idoneis emollientibus, calefacientibus, refrigerantibus, pro intentione, radic. fol. sem. fruct. floribus, hac ferè proportione: ut *radicum* ℥ij. iij. *fol.* Miv. *sem.* ℥vj. ℥j. ℥i℥. ad summum, *fructuum* paria viij. *flor.* P. iij. præscribantur.

Alterans si volueris efficere, (quod tamen rarius, quia postea purgantia usitatè dissolvuntur, quæ sufficiunt,) id facies pro pituita *Semin. carthami contusi* ℥vj. ℥j. *Agaric. in nodulo* ℥iij. *Turbith. el. &c.* ℥ij. pro melancholia *Polypod.* ℥j. *Sennæ* ℥vj. quæ omnia post radices, aut etiam semina præscribenda & decoquenda. Cæterùm ista omnia decoquantur in liquore idoneo, vel in aqua tantummodò.

Quod ad QUANTITATEM liquoris, varia est, pro ætatis ratione maxime, *infantulo* v. G. 4. 5. mensium, si admittant clysterem, ℥iij. sufficient, *adultiori* ℥v. ℥vj. *adultis* plerumque ℥j. in *vastis hominibus* ℥i℥.

ADVERTAS obiter, in gravidis, hydropticis, flatulentis, senibus, infra subsistendum, ut totus clyster libram non excedat, item ubi diutius volumus retineri.

DISSOLVENDA ratione QUALITATIS, sunt *alterantia*, vel *purgantia*.

Alterantia, quæ passim dissolvuntur, sunt *Mel*, & *Saccharum*, item & semper *Oleum*,

Oleum, à quo tamen commodissimè poteris abstinere, ubi expultrix acriter erit sollicitanda, vel ubi revellendum potenter. His aliquando & *Sal* additur. *Sal gemmæ* usitatè, ubi magis est irritandum, in soporosis maximè.

Purgantia verò sunt *opiatæ* officinales, lenientes tantum, vel catharticæ pro varietate humorum purgandorum & temperamenti corporis diversæ. Aliquando harum loco *pilulæ* dissolvuntur, in affectibus soporosis.

Quod ad QUANTITATEM, alterantia, *Mel*, *Saccharum*, in adultis ad \mathfrak{z} ij. iij. ad summum dissolvuntur: in infantibus quarta sufficiet & minor. *Oleum*, in adultis ad \mathfrak{z} ij. *Sal* ad $\mathfrak{z}\beta$. \mathfrak{z} j. *Opiatæ* dosi dupla ad eam, qua per os assumuntur; usitatè autem ad $\mathfrak{z}\beta$. nisi admodum lenientes, vel agendum validiùs: tunc enim \mathfrak{z} ij. præscribentur, in infantibus quattam præscribas. Quod si *pilulas* præscripseris, (quod rarissimum) ad \mathfrak{z} ij. \mathfrak{z} ij. id feceris.

USUS & FORMULA. 24. &c. fiat decoctio, cape de colat. &c. in qua dissolve, &c. fiat clyster. injiciatur longè à pastu vacuo

* Formula.

R. R. Rad. Alth. Lill. alb. añ $\mathfrak{z}\beta$.
 Herb. Malv. Bismalv. Parietar. Mercurial. Brancæ ursin. añ Mj.
 Sem.

cuo stomacho : tamen & quavis hora. urgente necessitate, poterit præscribi, ut in soporosis, &c.

UTILITAS, Quidem ad intestinorum fæces expurgandas, & humores extempe-
ritios varios. undecunque fuerint cumulari,
expurgandos. 2. Ad partes vicinas, renes, ve-
sicam, mesenterium, ventriculum, ab iis-
dem vacuandas. Porro etiam remotiores,
ut caput, pectus, &c. expurgatis enim in-
ferioribus consecutione quadam superiores
exonerantur, idè & pro revellentibus reme-
diis habentur.

Clyster alterans.

COMPONITUR etiam ex *liquore* ido-
neo, & *dissolvendis* propriis.

LIQUOR ratione QUALITATIS, varius
admodum est pro scopo, vel enim *Simplex*
est, vel *Compositus*.

Sem. Lini. Fœnugræc. añ ʒß.

Ficus. n. 10.

Coq. in s. q. Aq. comm. añ ℥j.

Colatura usurpetur pro Clystere
emolliente.

Quod si cum purgantem aliquomodo
volumus, addimus

El Diaphœn. Diaprun. sol. añ ʒß.

Ol. Viol. Chamom. añ ʒj.

Sal. comm. ʒj. F. Clyster.

Simplex, ut aliquando, *Lac*, aut *decoctum capitis*, *intestinorum vervecis* pro liquore anodyno, ut in dysenteria, colica, &c. Aliquando ex *Oleo solo*, ut in flatibus, colica, *vino generoso*, aut *Hippocratico* in iisdem. Aliquando & ex *Lacte ferrato*, pro altringente: aliquando & aliàs ex *decocto hordei*, vel simul *Furfuris*, *rosarum*, pro detergente, quod passim fit, iis tribus ad P.j. præscriptis. Ex *jusculo carnis*, *Pulli*, *Caponis*, &c. pro nutriente.

Compositus liquor, qui passim in usu est pro ejusmodi clystere, est *decoctum variarum partium stirpium* suprâ dictarum, plurium, pauciorum, quæ respiciant partem affectam, & affectum, dosi dicta in purgante.

Quod ad QUANTITATEM liquoris, vide ibidem.

DISSOLVENDA in alterante ratione QUALITATIS, varia omninò sunt pro varietate indicationum, (licet obiter rarò alterans sine purgante, nisi indicationes omnino dissuadeant, ut in anodyno, nutriente, &c. Dissolvuntur autem passim, *Mel. Sacchar. Oleum*, dosi dicta. Aliquando *Oleum* nullo modo; sed tantùm *Mel* & *Saccharum*, ut in detergente: & contrà in emolliente *Oleum* præpollet, ut & *Butyrum*, si volueris & pingua ejusmodi.

Præter hæc vel etiam sine his, pro indicationum præsentia, aliquando *succi* dissolvuntur, ut in adstringente clystere, ex foliis, (qui
obi-

obiter etiam in catharticiis utiles, ex vellicantibus sc.) item & pulveres adstringentes, ut passim fit in alui fluxibus & dysenteria maximè. Aliquando *sebum hircinum* in dysenteria, ad dolorem & oblinendam veluti faciem internam, ne acres humores magis exulcerent; obiterque nota, *Olei vitello* dissolvendum, alias statim congelascit. Aliquando *Vrina*, ut in ascite: hic & *Philonium*, pro narcotico.

Pro NUTRIENTE verò profunt *Conservæ* idoneæ, *Sacchar. album*, *Consummata*, *Confectio* etiam *Alkermes*, ubi maximè corroborandum, *Theriaca* etiamnum, de qua obiter notetur, in hypercatharsi & dysenteria epidemica recentem mirè operari, & subito.

Quod ad QUANTITATEM, varia etiam omninò est, pro dissolvendorum diversitate. *Mel*, *sacchar.* ad ℥ij. ℥iij. *Batyrum*, & alia pingua, ad ℥iij. *Succi*, ad ℥ij. ℥iij. *Pulveres*, ad ʒvj. ʒj. plus minus, pro efficacia. *Sebum*, ʒss. ʒj. loco cuius & candela vulgaris usurpari potest, cuius litu videmus etiam excoriationes statim perlanari. *Vrinæ* ad ℥ij. ℥iij. *Philonium*, ad ℥ij. à ʒj. *Conserv.* ab ʒss. ad ʒiʒ. *Sacchar. album* ℥ij. ℥iij. ut & consummata. *Confect.* ʒj. ʒij. pro ditioribus. *Theriaca recens*, à ʒss. ad ʒj. vel paulò plus. *Vitelli ovorum* numer. 1. 2. in anodyno leviter detergente, nutriente.

* USUS

* USUS & FORMULA. Vide. Injicitur autem hora commoda quacunque, urgente necessitate-

NB. Nutrientes majore copia præscribi, sæpiùs reiterari, diutiùs asservari debere; contrà de aliis.

UTI-

* *Formula.*

- I. R. Hord. integr. Furfur. añ Pj.
 Fl. ros. sicc. Chamomill. Melilot.
 añ Pß.
 Sem. Anisi Fœnic. Melon. añ 3j.
 Coq. in aq. comm. añ 1½j.
 Colaturæ adde Mell. ros. Sach. rubr.
 añ 3j.
 Vitell. ovor. n. j.
 M. f. Clyster detergens.
- II. R. Rad. Tapfi Barbat. Symphit. Bistort, añ 3iß.
 Cort. mali granat. 3j.
 Fol. Plantag. Verbasci, Myrti, Cardæ equin. Herniar. añ Mj.
 Sem. Sumach, Portulac. Acinor.
 uvæ añ 3ij.
 Fl. Rosar. sicc. Salv. Balaust. añ Pj.
 Coq. in aq. ferratâ s. q. In Colat. 1½j.
 dissolve
 Syrup. de Ros. sicc. 3ij.
 Vitell. ovor. n. ij.
 M. f. Clyster. adstringens.

III.

UTILITAS. Primò quidem in vitis & affectibus intestinorum, crassorum maximè, pro eorum diversitate varia emergit, deinde vicinarum, &c. Fiunt & ad alterandum vario modo intestina, corpus universum, ut ad refrigerandum in affectibus variis, & partium vicinarum intemperiem calidam, ad emolliendas fæces, humorum acrimoniam leniendam, ad dolores demulcendos intestinorum, renum, vesicæ. uteri: ad fletus discutiendos, ad detergendum tum humores excrementitios, tum ulcera dysentericorum, ad ea consolidanda, adfluxus alui adstringendos, sistendos, ad vermes eliciendos, enecandos, ad nutriendum, & nulla ferè affectio, vel corporis pars, quæ à clystere solamen non percipiat, maximè eo, qui alvum expurgat, qui ideo etiam omni purgationi utiliter

III. R. Malv. Parietar. Veron. añ Mijj.

Coq. in Colat. ℥ xv. Dissolv.

Ol. Amygd. dulc. Amar. añ ℥ iß.

Sachar. ℥ j.

M. f. Clyster. in Calculo.

IV. R. Juris carnium. ℥ j.

Sachar. ℥ iß.

Vini. ℥ ij.

Vitell. ovor. n. ij.

Conf. d' Alchem. ℥ ij.

F. Clyster. nuttiens.

liter præmittitur, ut facilior fiat & expeditior viis patentibus purgatio, sine tormine vel vomitu, cum aliàs impuritates variæ retineantur, quæ vel ipsæ remeant in varias partes, vel tertis inde expirantibus vaporibus vario modo ipsas afficiunt; sucos bonos, spiritus contaminant, calorem obfuscant, opprimunt.

C A P. XV.

DE INJECTIONIBUS
V A R I I S.

PRÆTER *injectiones*; quæ in anum fiunt, aliæ etiam in varias corporis nostri partes præscribuntur: *In aures, uterum, vesicam, penem, Sinus, fistulas maxime*, quæ generis nomine *Clysteres* etiam appellantur.

In Aures.

COMPONUNTUR. Ratione **QUALITATIS VEL** ex solis oleis, succis, aquis, decoctis idoneis, pro varietate affectionum.

VEL ex horum duobus, tribus, simul mixtis, in quibus aliquando varia scopo inservientia dissolvuntur; sed parca doli, & quæ ferè etiam sunt liquida.

Quod ad **QUANTITATEM** liquidorum, *Oleor. ℥ss. ℥j. 3vj.* sufficiunt, pro ejus efficacia

cacia & usus longitudine. *Succi, aquar. decoct.* ℥j. ℥ij. sive sola, sive mixta, sat erunt, pro usu & efficacia.

Quod ad QUANTITATEM, solveendorum parca est, propter exquisitum sensum & parvitatem partis, & si sint *pulveres*, ad ℥ss. ℥j. si *pinguia*, ℥ij. *mel* ad ℥ss. &c.

* USUS & FORMULA 24. &c. instillentur in aurem gutt. 2. 3. plures, pro medicamento facultate: aliquando & liquore auris poterit adimpleri; sed paulò post reclinato capite expurgari, ut maximè cum decocto utimur: si *Oleum* sit solum, guttæ quædam infunduntur, obturatur dein auris cotone muscatellino, maximè si affectus frigidus.

UTILITAS maximè ad inflammationes, dolores, ulcera, tinnitum, surditatem, vermes, & alios aurium particulares affectus: vide materiam.

In

* *Formula.*

R. Ol. Viol. Nymphœcæ. añ ℥ss.

Instilletur sæpius gutta una vel altera.

R. Succ. Lactuc. Portulac. Viol. añ ℥ss.

Aq. Rosar. Nymph. añ ℥iij.

M. & f. injectio in aurem.

In Uterum.

Vocantur aliàs Clysteres uterini, Syringa verò per quam liquor in Uterum infunditur, Græcis dicitur *κλυστήρ*, unde & ipsa medicamenta *Metrenchytica*.

COMPONUNTUR Ratione QUALITATIS, ex decocto radic. folior. &c. dosi clysteris, de cujus colatura cape ℥ iij. iv. fiat injectio: servatur tamen ℥ ij. pro pluribus injectionibus, aliàs verò etiam huic liquori usitatè addi varia pro scopo, ut dictum in alterante clystere, eaque dosi dimidia vel potius subtripla.

VEL ex succis herbarum depuratis.

VEL ex aquis destillatis.

VEL alio simplici liquore: vide Clysterem.

VEL ex iis mixtis, ita ut ℥ iij. iv. pro injectione sufficiant, in quibus, ut dictum, si quæ faciant ad intentionem, dosi dicta poteris dissolvere.

* USUS & FORMULA. ℥. &c. fiat injectio in uterum tepidè per metrenchyticem.

UTILITAS ad varios uteri affectus, ad

* Formula.

R. Rad. Fœnic. Ireos. fl. añ ℥ j.
 Rubiæ tinct. Cyclamin. añ ℥ iij.
 Herb.

ad inflammationes, ulcera, dolores, flatus, calefaciendum, refrigerandum, menses movendos, sistendos, secundinas, uteri prolapsum, impuritates varias detergendas, materiam vide in hysteriis & aliis tabulis.

In Vesicam & Penem.

COMPOSUNTUR ratione

QUALITATIS ex *Liquore* idoneo, ut sæpius dictum, simplici, composito: vide clysterem alterantem: fiunt & ex Emulsionibus, ut passim in gonorrhæa, ad ardores.

Quod ad QUANTITATEM, ℥iij. ℥iv. sufficiunt.

NOTA, in hoc aliàs nihil, aliàs aliquando dissolvere *Mel* præsertim, vel *Syrupum* idoneum ad ℥j. nonnunquam rerum variarum

P

pul-

Herb. Matricar. Artemis. Salv. Mercurial. añ Mj.

Puleg. Origan. Calaminth. Chamædr. añ Mj.

Sem. Fœnic. Dauci, Nigell, añ ℥j.

Fl. Stœchad. Centaur. min. Genist. Spicæ nard. añ Pß.

Cinnam. ℥ij.

Coq. in æquis part. aq. com. & vini alb. ad ℔j.

Colaturæ ℥iij injiciantur calidè per vices, cum metrenchyta in Uterum, ad eum calefaciendum.

pulverem, sed lævigatum in Alcohol ad ℥j.
℥ij. ℥ij.

* U S U S. 24. &c. fiat injectio per syringam: aliquando, ubi via in vesicam præpedita, illud cum cathetere perficiendum imperatur.

U T I L I T A S maximè ad detergendum tum mucum vesicæ orificio adhærentem, tum ulcerum sordes, ad dolores, exulcerationem, carnis excrescentiam, &c. ad ardorem & inflammationem, ut passim in gonorrhæa virulenta, ad ulcera exsiccanda, &c.

In sinus & fistulas.

C O M P O N U N T U R ex *liquore* idoneo, cujus dosis pro fistulæ amplitudine, in quo dissolvuntur idonea, idque dosi liberaliore: ubi injectiones alias privatas imitare quod ad Q U A N T I T A T E M liquoris & dissolvendorum sc.

* U S U S.

* *Formula.*

R. Rad. Consol. ℥j.

Caud. equin. Pilosell. añ Mss.

Fl. rosar. hyperic. añ Pj.

F. Decoct. in aq. chalyb. in Colaturæ

℥iij. dissolve

Mell. rosat. colat. ℥j.

Injiciatur per Siphonem in vesicam ad consolidandum.

* USUS. Fiat injectio per syringam.

UTILITAS. Ad callorum obscuracionem, maximè deterfionem, carnis generationem, ad cicatricandum, quorum materiam vide suo loco.

Formula.

R. Vini destil. ℥ij,

Malvat. ℥j.

Mell. rosar ℥ss.

Myrrh ℥ij.

Sarcocoll. Aloës. añ ℥iss.

Coq. leniter, injiciatur Utero per syringam, ad absterfionem.

SOLI DEO GLORIA.

1. The first part of the paper is devoted to a general
 introduction of the subject and a review of the literature.
 2. The second part is devoted to a detailed study of the
 properties of the function $f(x)$ and its derivatives.
 3. The third part is devoted to a study of the function
 $f(x)$ and its derivatives.

4. The fourth part is devoted to a study of the function
 $f(x)$ and its derivatives. The fifth part is devoted to a
 study of the function $f(x)$ and its derivatives. The sixth
 part is devoted to a study of the function $f(x)$ and its
 derivatives. The seventh part is devoted to a study of the
 function $f(x)$ and its derivatives. The eighth part is devoted
 to a study of the function $f(x)$ and its derivatives.

9. The ninth part is devoted to a study of the function
 $f(x)$ and its derivatives. The tenth part is devoted to a
 study of the function $f(x)$ and its derivatives.

SYSTEMA
MATERIÆ
MEDICÆ,

CONTINENS
MEDICAMENTORUM
Universalium & Particularium ,
Simplicium ac Compositorum

SERIEM AC SYLVAM,
Methodo medendi, ac formulis
Remediorum præscribendis.

ACCOMMODATAM

1875-1876

1876-1877

1877-1878

1878-1879

1879-1880

1880-1881

1881-1882

1882-1883

1883-1884

P R Æ F A T I O

A D

Myſtas Apollineos.

VT artifex cum ſuo commodo nihil efficit idoneâ deſtitutus materiâ; etiamſi modus operandi ſit eidem notiſſimus: ſic Medicus in agrotantium ſalutem, ſinevariâ medicamentorum ſuppellectile idoneas eorundem formulas concinnare non poterit; licet rationem componendi perfectè nôrit. Hinc materie medicæ neceſſitas & utilitas, cuius in hoc ſystemate ſeriem ac ſyluam exhibemus, ex variis plantarum partibus, (radicibus puta, corticibus, lignis, foliis, floribus, ſeminibus, fructibus, aromatis,) & humoribus, ſuccis nimirum, reſinis, ac gummatibus: animalibus item, integris, earumque partibus, humoribus,

bus, (ut sunt pinguedines , adipēs, & medulla,) excrementis ; nec non terrâ marique nascentibus corporibus metallicis, terris , ac lapibus variis, marinis: compositis item officinalibus, congestam, & in certas classes, juxta seriem indicationum , digestas : ut ex ea, tanquam locupletissimo penu, ac foecundo gremio, methodo medendi duce , uberrima remedium materies depromi possit ad polydadilam illam compositorum medicaminum varietatem & turbam fabricandam. Hunc itaque nostrum laborem, *Mystæ Apollinei* , in vestri gratiam susceptum, æquo bono animo suscipitote.

P R O O E M I U M.

D E M A T E R I Æ

Medicæ Nomine, Definitione ac Distribu-
tione.

VOX MATERIÆ MEDICÆ ambi-
gua est est, duo præcipuè denotans.
1. *Subiectum Medicinæ*, sive mate-
riam, in quam agit Medicus, quæ
est materia *δεκτική*, sive *passiva*. 2. *Materiam*
ποιητικήν καὶ ὀργανικήν, *activam* quæ sub se
comprehendit instrumenta sanationis, extra
intellectum in rerum natura existentia, siue
ὅλως βοηθηματώται, materiam auxiliorum
medicorum, quam rectè cum Gal. 1. de a-
lim. fac. cap. 1. distinguimus ab ipso auxi-
lio, quod est prædictæ materie imagō &
idea, in mente Medici existens, illam rem ad-
tinguam repræsentans. In posteriori hac si-
gnificatione usurpatur *Vel generaliter*, pro
omnibus instrumentis sanitatis, quibus illa
vel conservatur, vel restituitur: cujusmodi
organa sunt triplicia. Alimenta, Medicamen-
ta, & Operationes manuales: *Vel specialius*
adhuc, quandoquidem morborum curatio
ut plurimum Medicamentorum ope perfici-
tur, Medici materiæ medicæ nomine intelli-

gunt sylvam Medicamentorum, simplicium, compositorum, quam etiam hic tractandam suscepimus.

Sed hæc obiter de nomine.

Est itaque MATERIA MEDICA, hoc loco ordinata series medicamentorum simplicium & compositorum, methodo medendi, & formulis medicamentorum præscribendis, accommodata.

DISTRIBUTIONEM quod attinet materiæ medicæ, eam prima fronte ita distinguimus, ut VEL *universalis* sit, nullam certam partem respiciens, VEL *particularis*, ad certam corporis partem, ejusdemve affectum spectans.

UNIVERSALIS in tres alias partes subdividitur. *Prima* respicit causam morbificam ubivis consistentem. *Secunda*, morborum summa genera. *Tertia*, Symptomata communissima, maximeque urgentia, quæ Medici operam quandoque seorsim à causa & morbo exigunt.

PARTICULARIS constabit quatuor sectionibus. 1. *De Remediis Capitis.* 2. *De Remediis Thoracis.* 3. *De Remediis Ventris Inferioris.* 4. *De Remediis Artuum.*

LIBER PRIMUS.

DE MATERIA
MEDICA

UNIVERSALI.

PARS. I.

De Remediis causam morbificam
respicientibus.

HÆC pars constat sectionibus quatuor.
I. Continet medicamenta respicientia causam morbificam *Qualitate* peccantem.
II. Medicamenta respicientia causam morbificam peccantem *Quantitate, & Substantiâ*.
III. Continet medicamenta respicientia causam peccantem *Motu*. IV. Complectitur medicamenta causam morbificam *Quiete* peccantem spectantia.

S E C T. I.

*De Medicamentis respicientibus Causam morbi-
ficam peccantem Qualitate.*

Typus Sectionis.

Medica- menta causam quali- tate peccan- tem re- spicien- tia, re- feruntur ad cau- sâ pec- cantem qualita- te, vel	{	Ma- nife- stâ, eaq; vel	{	Primâ: <i>Alterantia.</i>	
				{	Craf- litie { <i>Attenuã- tia.</i> <i>Incidentia</i>
			{	{	Tenuitate: <i>Incras- santia.</i>
					Duritie: <i>Emollien- tia</i> , quò spe- ctant & <i>grumos dissolventia.</i>
					Lentore: <i>Deter- gentia.</i>
				{	Acrimoniâ: <i>Epi- cerastica.</i>
	{		Occultâ. <i>Alexi pharmaca.</i>		

A L T E R A N T I A.

Quamquam ALTERANTIA, generatim lo-
quendo, nuncupentur omnia illa, quæ non
modò manifestis qualitatibus, iisque tùm
primis, tùm secundis in nos agunt, sed & to-
ta

ta substantiâ seu occultis qualitatibus nos immutant, hoc tamen loco *specialiter & κατ' ἐξοχλὸν* Alterantis vox denotat medicamentum, excessum qualitatis primæ morbosæ contrariâ suâ qualitate corrigens & emendans, sive in humoribus ac contentis, sive in partibus corporis. Genera alterantiû tot sunt, quot intemperies, ut suum unicuique intemperiei contrarium alterans opponatur. Contrariæ verò qualitatis in quolibet alterante gradus sunt quatuor, & totidem mansiones in singulis gradibus. Materiam verò alterantiû nullam proponimus, tum quia supervacanea: nā sive humores sint alterandi, sive partes, non utimur alterantibus ita generalibus & indeterminatis, sed respicientibus determinatum humorem, vel partem: tum quia ad hanc methodum componendi medicamenta secundum formulas externas non adeò necessaria est, utpotè in qua non habetur ratio gradûs, vel mansionis, quemadmodum in alterâ methodo componendi, quæ consideratur secundum formam internam, ac docet modum componendi medicamentum certo gradu tale, V. G. calefaciens in secundo gradu, ex pluribus simplicibus calidis, frigidis, 1. 2. 3. gradu, ita proportionaliter invicem mixtis, ut gradus inde quæsitus adæquatè resultet.

A T T E N U A N T I A.

Λενιυτικὰ Græcis dicta sunt, quæ crassos compactos humores comminuunt ac dirvellunt, ut sub eadem quantitate majorem locum occupent. Hæc in genere omnia tenuis substantiæ esse debent, ob quam faciliè penetrare possunt ac insinuare sese in humoris crassi substantiam. Speciatim verò attenuantium quædam sunt frigida, ut succus limonum, acetum, oxymel, sed partium valdè tenuium; quædam, & pleraque quidem, calida, & sicca, à gradu 2. ad 3. qualia ferè sunt acria, aromata præsertim. *Usus* horum tùm internus est, ad varias viscerum obstructions expediendas, ad expurgandam pituitam è thorace, menses movendos,

Formul. Attenuantium.

R. Rad. Alth. Ireos añ \mathfrak{z} i β .
 Summit. absinth. M β .
 Herb. Hyssopi. Absinhy. añ Mj.
 Flor. Melilot. Chamæm. Anet. añ Pj.
 Farin. Hordej. Fœnugr. añ q. S.
 Coq. ex vino albo Gallico, Contusis
 adde
 Ol. Chamæm. Irini añ. \mathfrak{z} i. M. F. Catapl. in Tumorum materiæ attenuatio-
 ne usurpandum,

dos, calculum frangendum, &c. tùm externus: ad humores frigidos cuti impactos calore fundendos, siccitate verò & substantiæ tenuitate comminuendos, & extenuandos, ut postea vel sponte, vel discutientium & attrahentium usu dissipentur.

Materia horum, vel interna est, ad usus internos, vel externa? *Internæ* materiæ tabulâ nullâ peculiari opus est, cum ex diversis illa colligi possit ac debeat, pro scopo & intentione, diureticorum vid. sudorificorum. menses moventium, & aliorum attenuandi vi prædicatorum, ut patebit ex singulorum descriptionibus. *Materiæ* verò *externæ* tabula pro usibus externis hæc est.

R A-

Formul. Attenuantium.

R. Fol. Scord. Mij.

Salv. Absinth. Rorismar. añ Mj.

Fl. Samb. Chamœn. Melil. añ Mss.

Coq. in S. q. aquæ font. vel quod melius est vini albi, addito sub finem

Salis comm. Miss.

Usurpetur cum Spongiâ aut panno pro Fomento attenuante.

R. Herb. Beton. Salv. Majoran.

Scord. Absinth. añ. Mss.

Fl. Chamœn. Lavend. Sambuc. añ. Mj.

Macerentur in S. q. Spir. vinj pro Fomento,

RADICES: *Apij, Aristolochiæ, Emule campanæ*: [*Galangæ, Altheæ*] *Ireos*.

FOLIA: *Anethi, Abrotoni, Absinthij, Calaminthæ, Centaurij minoris, Chamæpitys, Hyperici, Hyssopi, Lauri, Majoranæ, Menthæ, Origanij, Pulegij, Rosmarini, Rutæ, Satureiæ, Thymi*, [*Betoniciæ, Cherefolij, Scordij, Salviæ, Sabinæ, Verbasci.*]

FLORES: *Aneti, Chamomillæ, Hyperici*. [*Sambuci, Meliloti, Lavendulæ.*]

SEMINA; *Anisi, Apij, Carui, Cumini, Fœniculi, Rutæ, Sinapi.*

FRUCTVS; *Baccæ juniperi. Lauri.*

ADIPES & AXUNGIÆ vetustiores, maxime *vulpina, ursina.*

[GUMMATA: *Galbanum Amoniac. Bdelium, Sagapenum, Tacamahaca.*

ANIMAL. *Stercora animalium.*

FARINA *Alth. Fœnugr. Lupin. Fermentum, Spiritus & fœx vinj.*]

OLEA; *Amygdalarum amararum, Anethi, Hyperici, Irinum, Laurum, Laterinum, Nucum. Rutæ, Scorpionum, Terebinthinæ, Vulpinum. Sal Commune.*

UNGUENTA; *Agrippæ, & Aregon. emplast. d' Beton, Diachyl. Oxycroceum;*

Ex quibus variæ *externæ formulæ* fieri possunt: *fotus, embrochæ, unguenta, &c.*

INCIDENTIA.

Tæntixæ, INCIDENTIA ab attenuantibus:
non.

non reipsa & facultate, sed objecto tantum differunt, ac modo. Nam attenuantia conveniunt crassis humoribus; incidentia etiam lentis ac viscidis. Eadem autem facultate crassi ac viscidi humores invicem abscedunt; nisi quod incidentia validiora sint attenuantibus. Ægrius enim dividitur viscidum ac glutinosum, quam crassum simpliciter. *Materia* proinde incidentium eadem, quæ attenuantium validiorum.

EMOLLIENTIA.

Μαλακτικὰ Græcis dicta, sunt, quæ dura emolliunt. Sed cum durum tribus modis fieri possit, siccitate, repletionem ab humore flatu-ve, & concretionem, sive ex propria partis intemperie, sive humoris influentis naturâ; emolliens medicamentum id propriè dicitur, non quod sicca humectat, nec copia distenta evacuat, sed quod concreta excalescit, solvit, atque colligat. Talia in genere calida sunt omnia in activis, cum fiat concretio à frigore: in passivis moderatè sunt sicca aut temperata, quia siccitas mater est duritiei: proinde quæ inter emollientia vulgò relata aliter se habent, (ut ammoniacum, galbanum, opopanax, quæ validè exsiccant; oleum amygdalarum dulcium, violar. &c. quæ manifestè humectant) contrario temperanda, ut fiant perfectè emollientia. In specie gradus caloris non est idem, sed humori concreto proportionaliter respon-

respondens. Nam si contumacior sit, ut in tumoribus scirrhosis, requiritur calor ad 2. vel 3. gradum, ut vinci possit frigiditas humoris concreti: si miior sit affectus, moderatus calor sufficit, ut salvari possit Galeni sententia 5. simpl. c. 7. 8. emollientia temperata itatuentis, ejus nimirum affectus ratione, cui adhibentur. *Usus* emollientium potissimum est externus, in partium quarumvis scirrhusa constitutione, abdominis, lienis, hepatis, &c. in clysteribus emollientibus. *Materia* sequens est.

RA-

Formal. Emollientium.

R. Rad. Brion. ℥ij.

Lill. alb. Alth. añ ℥vj.

Herb. Urtic. rec.

Malv. Cerefol. Viol. añ Mj.

Farin. Fœnugr. ℥iſſ.

Coq. in s. q. aq. Font. ad Formam
Catapl. sub finem addend o.

Ol Chamœm. Anetin. añ ℥iiij. F. Ca-
tapasma calidè applicandum Parti
Scyrrhosæ.

R. Urtic. urent. Miiij. Salv. Mſſ.

Cherefol. Mij.

Chelidon. maj. añ Miſſ.

Coq. in S. q. aq. Font. in Formam Ca-
taplas. pro eodem scopo.

R. Rad. Irid. Brion. Alth. añ ℥ij.

Fol. Parietar. Malv.

RADICES *Altheæ, Bryoniæ, Cera costæ, Cucumeris agrestis, Ireos, Liliorum alborum, Liquiritiæ.*

FOLIA : *atriplicis, betæ, bis malvæ, borraginis, Brancæursinæ, Buglossæ, Brassicæ, Chelidon. mai. Malvæ, Parietariæ, Sambuci, Violarum Vrticæ.*

SEMINA; *Lini, Fænugræci, Malvæ.*

FLORES; *Chamomillæ, Violarum, Malvæ, Meliloti, Crocus.*

FRUCTVS; *Amygdalæ dulces, Caricæ pingues, vna pastæ, jujubæ.*

LIQVORES; *aceti acerrimi vapor, ex lapidis pyritis, aut silicum candentium injectione exitatus, & ita exceptus à parte, ut exhalare*

Form. emollient.

Fl. Cham. Melill. añ Mj. Sem. lini. \mathfrak{z} iß.

Coq. ex aq. com. & contusis adde ster-
cor. caballin. \mathfrak{z} ij.

Axung. porci. Ol. Chamœm. añ \mathfrak{z} j.

Coepar. coct. \mathfrak{z} ß. F. Catapl. ad idem.

R. Flor. Sulph. Myrh. rubr. añ \mathfrak{z} ß.

Camphor. \mathfrak{z} j.

Gumm. galban. opopon. amm. añ \mathfrak{z} i.

Ol. Lill. alb. anetin. Axung. anat. añ
 \mathfrak{z} vj. Cera q. S. F. Empl.

R. Decoct. comm. emoll. & carmin. pro cly-
ster. \mathfrak{z} ix. Adde.

Ol. Anethin. Chamœm. Lill. alb. añ \mathfrak{z} ß.

Sal. gemm. \mathfrak{z} j. F. Clyster.

halare minime possit; parte tamen prius oleis, emplastris, & fomentis emollita aliquantum: decoctum intestinorum, capitis, & pedum vervecis.

RESINÆ; Pini, Terebinthina.

GUMMI; ammoniacum usitatissimum, Bdellium, Galbanum, opoponax, styra. Myrrha, Camphora Chymica. Flores sulphuris

AXUNGIAE; porcina, humana, vitulina, galinacea, caponum, anatum, cervina, vaccina, Juillarecens, taxi, vulpis, ursi.

SEVA: Hircinum, Caprinum, Taurinum.

EXCREMENTA ANIMALIUM: Butyrum, Oesypus, Cera pinguis: Propolis, Stercus bubulum, Mellis favus: Lanarum prima lotura.

OLEA: Olivarum, Lini, Liliorum alborum, Violarum, Amygdalarum dulcium, Lumbricorum, Anethi, Petroleum, Chamomillæ, Iridium.

UNGUENTA; de Althæa, Resumptivum.

EMPLASTA; de Mucilagimbus, Diachylum simplex, & cum gumm. de Meliloto.

NOTA. Gummiata vetusta discutere potius, quam emollire: nisi aliorum humorum miscela emendentur.

Adipes & pinguedines magis emolliunt, quam olea: & recentes magis, quam vetustæ, (quæ fiunt ætate calidiores, acres & salæ,) juvenum, quam senum.

Adipes acriores & salæ aqua sæpius abluendæ, ut exuant siccitatem.

Ex emollientibus validiora sunt, radix
Bryo-

Bryonia, Cucumeris agrestis, Ireos. Item, Resina & gummata.

GRUMOS DISSOLVENTIA.

Hæc usus quidem ratione referuntur ad emollientia, quia sanguini & lacti concreto solvenda conveniunt, quamvis ratione facultatis ad validè attenuantia & incidentia referenda sint. Talibus namque grumi sanguinis solvuntur, & lactis, ut ex sequenti tabula videre est.

RADICES; *Aristolochiæ rotundæ, Vincetoxicici.*

FOLIA; *Apij hortensis & montani, Rutæ hortensis, Artemisiæ, Absinthij, Abrotani, Satureiæ, Thymi.*

SEMINA; *Cumini aceto triti, Raphani.*

SUCCI; *Calaminthæ montanæ, Acetum scilliticum, Lixivium juniperinum, Sarmentitium cum aceto, vel melle.*

SYRUPi; *Oxymel simplex, Scilliticum, Hydromel.*

ANIMALIUM PARTES, ET EXCREMENTA; *Mumia, Coagulum leporis, hædi, Cancrorum fluviatilium ustorum cinis.*

GUMMI *Ammoniacum aceto solutum. [Elemi, Caranna, Tacam. Animæ.]*

CARBONES *Tiliæ aceto resinctæ.*

CHYMICA *Salia ex diureticis, Spiritus salis, terebinthinæ.*

[EMPL. Diasulph. Laurin. Vigonis cum Merc.]
Quibus

Quibus omnibus emollientia miscenda,
althæa præsertim, malua, & butyrum.

DE TERGENTIA.

In genere dicuntur, quæ lentos & glutinosos humores corpori adhærescentes, aut impactos contactu suo rapiunt, & transeundo secum deducunt. Naturæ sunt calidæ, vel etiam frigidæ in activis; sed efficaciora sunt calida: in passivis sicca sunt, cum aliqua partium crassitie, cujus ope aliquandiu morantur, & consequenter vellicando, & abraddo lentos humores, donec cedant, postea facilius eosdem secum deducunt & expurgant. *In specie* verò juxta Gal. 5. simpl. 12. duplicia sunt detergentia; *ἐν πλῆξει* Extergentia, & *ἐκ φθογῆς* Deobstruentia: illa poros cutis expurgant, tenuis cujusdam & nitrosæ substantiæ; hæc verò internos meatus ab infarctu liberant, ac ut suo loco dicetur à præparantibus

Formula Detergentium.

R. Sach. candi commestum & applica oculo ad unguem ejus tollendum.

R. Euphorb. ʒi.

Sarcocoll. Mumix añ ʒß.

F. pulvis ulceri pro absterfione inspergendus.

R. Myrh. Aloës. añ ʒij. Vitriol. alb. ʒj.
Spir. vini. ʒj.

bus humores re ipsa non differunt, unde etiam petenda. Hic ergo *materiam* tantum proponemus τῶν πυλίκων, quorum *usus* in sordibus quæ tum cutis superficiei ac meatibus, tum ulceribus succrescere solent, expurgandis.

R A-

Formula Detergentium.

Succ. Chelidon. ℥ij. M. & applicentur aut per syringam injiciantur parti ulcerata: pro deterfione.

R. Myrrh. pulv. ℥iſſ.

Aloës Alum. uſt. añ ʒj.

Mel. ros. ℥iſſ.

Aq. plantag. ʒx.

Coq. simul donec contenta solvantur.

Colatura fomentetur ulcus impurum.

Si impuritas major fuerit, aluminis uſti quantitas augeatur aut æris uſti in petiâ ligati in coctione suspendatur & non exprimatur.

R. urinam sani hominis; aut succum Chelidon. maj. & ulcus lava.

R. Decoctum Fol. abrot. & absinth. in vino pro Fomento S. Lavamento.

R. Rad. Ireos Aristol. rot. añ ʒj.

Myrrh. Aloës añ. ʒiſſ.

Cortic. Pini. Scorix æris añ ʒj.

Mell.q. S.F. Ung. pro eodem usu etiam ad externam absterſionem in Scabie, & similibus vitijis cutis.

Exempla & in Collyriis alia,

RADICES; *Apij, Aristolochiæ utriusque, Aronis, Brioniæ Cyperi, Cucumeris asinini, Dracontij, Iridis, Gentianæ, Plantaginis, Sigilli Salomonis, Tormentill. Cortic. Pini. Lign. Gajaci.*

FOLIA; *Absinthij, Apij, Anagallidis maris & fœminæ, Agrimonie, Chamædrys, Centaurij minoris, Chelidoniæ, Betæ, Marrubij, Plantaginis.*

SEMINA; *Vrticæ, Plantaginis, Apij, Atriplicis.*

FARINÆ; *Seminis Lini, Fænogræci, Cicerum, Lupinorum, Hordei, Orobi, Fabarum: quo etiam refer Furfur.*

SUCCI; *Saccharum, Aloe, Vinum, Fæx vini, Lixivium omne: huc etiam Lac virginale refer [Sucus Chelidonii.]*

ANIMALIUM EXCREMENTA; *Vrina, Fel, Serum lactis, Mel, [Mumia.]*

RESINÆ; *Terebinthina, Thus, Myrrha, [Euphorbium.]*

MINERALIA; *Alumen, Vitriolum, Aerugo æris, Chalcitis, Tutthia, Salnitrum, Auripigmentum, Æs ustum, Spodium, Chrysocola naturalis, factitia. [Chymica, Spir. sulphuris Salis, vitrioli Aq. Fortis. Mercur. præcip.]*

OLEA; *amygdalarum amararum, terebinthinae, tartari, [vitrioli, sulphuris.]*

UNGUENTA; *Apostolorum, Egyptiacum, Sapo, maximè niger. [Aqua viridis Hartmanni.]*

EPICERASTICA.

ΕΠΙCΕΡΑCΤΙΚΑ SUNT, quæ humoris acrimoniæ, sensumque partis exasperatum retundunt, vel vi sua emplastica, vel temperata humiditate. De emplasticis suo loco. Epicerastica simpliciter dicta sunt sequentia.

RADICES; *Althææ, Liquiritiæ, Maluæ.*

FOLIA; *Maluæ, Nymphææ, Sempervivi, Portulacæ, Laſtuce.*

SEMINA; *Hordei decorticati, Hyoscyami albi, Laſtuce, Lini, Papaveris albi, Oryza.*

FRUCTUS; *Iujubæ, Passulæ, Poma dulcia, Pruna dulcia, Scheſten, Amygdalæ dulces, Pineæ.*

SUCCI ET LIQUORES; *Lac amygdalarum, Amylum, Aqua hordei, Ius pingue, Lac ſonchi, Cremor ptisanæ, Succus foliorum ſolani, Halycacabi.*

ANIMALIUM EXCREMENTA; & partes. *Albumen ovi, Butyrum, Lac omne, Serum laſtis, Vituli & agni caput, & pedes, eorumque Ius.*

MUCILAGINES; *seminis Psyllij, Cydoniorum, seminis Althææ, seminis Lini, Maluæ, Radicis borraginis.*

OLEA; *Olivarum, Violarum, Amygdalarum*
Q
dulcium,

Exempla in §. d' Gargarismatibus, Emulsionibus, Fomentis limilibusque anodinis, habentur.

dulcium, Seminis cucurbitæ expressum, Hyoscyami albi, Papaveris albi, Oleum plumbi.

UNGUENTA; *Rosatum, Album camphoratum.*

SYRUPi; *Violaceus, è Pomis, de Althæa Fernel; Liquiritia, Iujubis, Papavere, Portulaca.*

Varia OFFICINALIA; *pulpa Cassiæ, Diacodium, Diapenidium, Saccharum candidum violatum, Iulepus violaceus, Mel violaceum.*

ALEXIPHARMACA.

Horum quædam communia sunt, quæ venenis omnibus resistunt, quædam propria, peculiari cuidam veneno opposita. De communibus hoc loco, ad quæ ferè semper confugimus, præsertim cùm nos latet species veneni: quorum, ratione diversitatis veneni, non usus, alia *Interna*, quæ peculiarem habent usum in peste, febribus malignis, venenis assumptis, alia *Externa*, quæ medentur moribus, aut ictibus venenatis, [imò & partibus externis specificis venenum in se continentibus, ut in bubone, Carbunculo.]

I N T E R N A.

RADIC. *Angelicæ, Anthoræ, Bistortæ, Cruciatæ,] Chinæ, Contraj.] Dittamni albi, Enulæ campanæ, Eryngij utriusque, h. e. vulgaris & marini, Gentianæ [Galangæ, Ireos] Impera*

operatoriæ, Levistici, Pimpinellæ, Saxifragiæ, Scordioneræ, Tormentillæ, Vincetoxici. [Zedoar. Salsaparillæ.]

CORTICES & LIGNA; lignum Aloës, Santalæ omnia, Cortices citri.

FOLIA; Absinthij, Acetosæ, Dictamni, Quinque-folij, (majoris repentis) Rutæ hortensis, & capraræ sive galegæ. [Card. bened. Centur. min. Ros marini, Salvix, Scabiosæ, Scordij, Valerianæ majoris, Ulmaræ, Veronicæ, Thymi Vincetoxici.]

SEMINA; Anisi, Acetosæ, Cardui-benedicti, Citri, Coriandri, Grana Juniperi, Grana Kermes, Hyperici, Levistici, Napi, Ocymi, Pimpinellæ, Saxifragæ, Portulacæ, [Arantij, Rutæ.]

FLORES; Borraginis, Buglossæ, Caryophyllorum, Crocus, Ericæ flos & coma, Calendulæ, Centaurij minoris, Hypericonis, Nymphææ, Rosmarini, Rosarum rubrarum, Violarum.

FRUCTUS; Glans querna, Nux Juglans, poma Citri, arantiorum. [Ficus, Cerasa acida, Ribes, Poma acida, Granata, Berberes.]

R 2

ARO-

Formul. Alexihparm.

R. Spec. Liberant. vel Conf. Hyacint h. ℥j.
Lap. Bezoard. Or. gr. vj.
F. Pulvis. cum Aq. Boraginis aut vino Rhen. sumendus.

R. Croci Orient. gr. xv.
Lap. Besoard, orient. gr. vij. F. Pulvis.

AROMATA; Ambra, Zibetum, Cinamomum, Caryophylli aromatici, Macis, Nux Moscata, Cardamomum, Piper omne, longum præsertim, Zedoaria.

SUCCI; Citri, Arantiorum, Vinum Rhenanum.

RESINÆ ac GUMMI; Myrrha, Camphora, Laserpitium, vel Benzoinum, Syrax Calamita.

ANIMALIUM PARTES, EXCREMENTA; Caro Phasianorum, Viperarum, Castoreum, Coagulum leporis, Mumia, Moschus, Unicornu, Ebur, Os Cordis cervi, Cornu cervi recens, (aut præparatum) lapis Bezoar.

TERRÆ; Bolus, Terra sigillata, Lemnia.

LAPIDES PRETIOSI; Coralla, Perlæ, Rubinus, Smaragdus, Hyacinthus, Sapphirus, Topazius, Granatus.

MARINA; Succinum.

CONFECTIONES; Theriaca, Mithridatium, confect. Hyacynthi, Alkermes. Diatesferon, Diaiscord.

CONDITA; Corticis citri, (Enulæ, Zingiberis, Nucis jugland Pyra Moscat.) CON.

Form. Alexiph.

R. Diaiscord. Frac. ℥iv.

Sal. Absinth. ℥j.

Aq. Prophylact. Card. Bened.

Syrup. Berber. añ. ℥j. M.F. Haustus

R. Conf. d' Hyacinth. ℥ij.

Pulv. Pannon. Rubri August. ℥j.

Magist. Perlar. Corall. rubr. añ gr. v.

Syr. de Acredine Citri ℥ss.

Aq. Scord. q.s. F.H.

CONSERVÆ; *Florum Buglossæ, Violarum. Rosarum rubrarum, Nymphææ, Rosmarini, Calendulæ, (Melissæ, Boraginis, Menihæ, Lavendulæ Rob. Sambuci.)*

SPECIES; *Aromatici rosati, de gemmis, Diambrex, Diasantali, Dianthos, Diamoschi, Diascordij, Pulvis rubens Pannonicus, Saxonicus, Liberans.*

TROCHISCI a^o *Sacco Berberorum, Citri.*

(CHYMICÆ, *Bozoard. minerale. Antim. diaphor. Magist. perlar. corall. Ocul. Canceri, Spiritus Salis. SAL Absinth. Scordij, Rutæ, Card. bened. Tartari vitriol. Corallor.*)

OLEA dictorum *Foliorum Florum Aromaticum.*

Ex quibus omnibus vari fieri possunt antidota magistralia, *Aquæ, Extracta, Conditæ, Tabellæ, Pulveres, &c.*

Q 3

Fol.

[Ex Gratia.

Aqua Prophylactica.

R. Rad. Zodoat. Angel. añ. ℥ij.
Petasitid. ℥ij.

Form. Alexiph.

R. Pulveris Alexiterij, ℥j.

Tartari vitriolati gr. viij.

Sal. Corall. gr x.

Conf. Alchem. ℥ss.

Aq. Prophylact. ℥i ss. Rutæ q. f.

Syrup. de succo Card. bened. ℥j.

Fol. Rutæ. ℥ iij.

Meliss. Scabios. Fl. Calend. añ ℥ ij.

Nuc. jugland. immat. concis. ℥ ij.

Pomor. citri recent. concis. ℥ ij.

Contundantur omnia simul, dein affunde Aceti opt. ad tres quartas partes ex arenâ in cucurb vitteâ per se destillati. ℥ xij.

Digerantur per noctem, dein destill. igne cinerum lento ad siccitatem, idque sine ustione, & acetum hoc usui serva.

Aqua dicitur Prophylactica. Cl. Virorum Franc. Sylvij, Fr. van der Schagen & Pauli Barbette Practicorum Amstelredamensium experienciâ in peste plurimum probata.

Extractum & Sal eorundem.

Extractum si placeat, affunde destillatum acetum prædictum, capiti mortuo, & digere per dies tres, ad extractionem tincturæ, quam filtratam in M. B. destilla ad extracti consistentiam

Sal si placeat, caput mortuum post extractionem calcina & Sal extrahe.

Con-

Form. Alexiph.

R. Conf. Hyac. Theriac. Diascord. añ ℥ ij.

Extract. Prophylact. gr. xv.

Spir. Salis. ℥ ss. M. F. Bolus.

R. Mixturæ alexipharm. ℥ iij.

Detur in Doses iij. aut iv. per se.

Conditum eorundem:

R. Pomor. citr. recent. ℥ij.

Succo Fortiter exprello Cortices exte-
riores à pulpâ interiore crassiusculè
separentur & minutè contundantur,
additis.

Conserv. Rosar. pall. ℥ss.

Rubr. Flor. borag. añ ℥ss.

Cort. arant. cond. ℥iiij. M. F. Condi-
tum; usus pro placitu.

Pulvis Alexiterius eorundem.

R. Rad. Contrajerv. ℥ss.

Petalit. Tormentill. Enul. añ. ℥ij.

Terræ sigill. Boli arm. añ ℥iiij.

Rasur. Corn. cervi. Eboris añ. ℥j.

Corall. Rubr. præp. ℥iv.

Cinamon. acuti. ℥ij.

Antim. diaphor. ℥ss. M. F. pulvis.

Aqua C. Cervi. Wormy.

R. Scobis Cornu Cervi.

Limon. recent. in Frusta dissect. añ ℥vj.

Aq. Ros. Scabios. Acetos.

Card. bened. Meliss. añ ℥iiij.

Destill. ut est artis ex M. B.

R 4

Aqua

Form. Alexiph.

R. Conf. de Alchem. ℥ss.

Magist. perlat. Antim. diaph. añ ℥ss.

Spec. Liberant. Diascord. añ ℥ss.

M. F. Bolus.

Aqua Alexiteria mea.

- R. Pomor. citri contus. nu. vj.
 Rasur. Corn. cervi. ℥℥.
 Succ. Citri. Acetos. Endiv. Tarax.
 Borag. Cardui. Scabios. añ ℥j.
 Berber. Ribium añ ℥x.
 F. infus. per horas xxiv. Hinc destil-
 latio.

Mixtura Alexiteria mea.

- R. Cornu Cervi crudi raspati ℥j.
 Medull. Pomor. citri contus. nu. ij.
 Coq. simul in aq. Font. q. s.
 Colaturæ. ℥i℥. adde.
 Vini Rhen. ℥vj.
 Sachar. perlat. q. s. ad gratiam.]

E X.

Form. Alexiph.

- R. Aq. Cerasor. nigr. Rosar. añ. ℥iij.
 Meliss. ℥ij.
 Cinam. ℥℥.
 C. Cerv. Phil. præp. ℥i.
 Spec. Liberant. ℥ij.
 Sachar. perlat. ℥vj.
 F. Mixtura. Dos. cochl. j. aut ij. ali-
 quoties.

E X T E R N A.

Ad morsus venenatos usurpantur, *intrinse-*
cus quidem, 1. *Alexipharmaca* prædicta
 cardiacis commixta. 2. *Pulvis viperarum*,
 qui paratur ex *carne viperæ*, (relicto corde &
 jecore,) vino albo lota, & lentè in furno exic-
 cata, ut pulverifari possit, additis, si velis, a-
 liis alexiteriis. *Dosis*. ʒß. circiter cum vino
 aromatico. 3. Ad morsum canis rabidi,
Antidotus Galeni, ex *thuris* parte j. *gentianæ*
 partib. v. *cinerum scancerorum fluviatilium* part.
 x. *Dosis* ʒß. ʒ. j. ʒij. cum vino,

Ex-

[Efficacissimum ejusmodi ad omnis gene-
 ris venena extrahenda Eniplastrum est : Ma-
 gneticum Arsenicale dictum, cujus descri-
 ptio apud Hartm. sic exstat.

R. Arsen. alb. Sulph. flavi
 Antimon. crudi añ. ʒij.

Pulv. subtil. sepeliantur in phiolâ in aro-
 nâ, subministretur ignis donec colliquescant,
 & colorem rubeum sub obscurum induant:
 vase refrigerato exime materiâ, quæ ma-
 gnes arsenicalis dicitur & venenata non est,
 ut in canibus cuilibet experiri licet. Postea.

R. Gummi. Ammon. Sagapen. Galban.

Magn. arsenic. añ ʒij.

Therebinth. laric. Cerae añ ʒß.

Ol succini. ʒij.

Terræ Vitrioli dulcific. ʒj.

Q 5

Gum.

Extrinsecus verò, 1, *Alexipharmaca* mixta cum attrahentibus ad cutem. 2. *Caro venenati animalis* cujuscunque, morsui vel ictui admota.

LI-

Gummata solvantur in aceto vini Fortis, & per pannum lineum expressa bulliundo iterum inspissentur ad priorem consistentiam. Deindè seorsim illiqua Ceram & Therib. & extra ignem agita donec fiat instar Unguenti. Adde sic supra dicta gummata & Magnetem arsenic. cum terrâ vitrioli & Ol. succini & habebis emplastrum.

Plura videantur libri hujus Sect. 4. titulo extrahentium.]

[Ad Carbones Carbunculos, &c. similesque externos venenatos affectus particulares, præter interna dicta; extrinsecè etiam alexipharmaca cum attrahentibus ad cutem mixta usurpantur.]

LIBRI PRIMI
PARTIS PRIMÆ
SECTIO II.

*De Medicamentis respicientibus cau-
sam morbificam peccantem
Quantitate.*

Typus Sectionis.

Medicamēta causā mor- bificā quan- titate pec- cantem spe- ctantia, vel sunt	Præparātia	{ Humores, Di- gestiva dicta. Corpus, Ape- rientia.
	Vacuātia univer- salia,	{ Purgantia pro- priè dicta. Vomitoria. Diuretica. Sudorifica.

PRÆPARANTIA HUMORES, seu DIGESTIVA.

DIGESTIVA seu præparantia humores sunt, quæ humorum vitia in primis & secundis qualitatibus, quæcunque cõtionem impediunt, sunt, per contrarias emendant, hacque ratione quasi præparant, partim ad feliciorem cõtionem à natura instituendam, partim ad commodiorem vacuationem arte moliendam, de qua præparatione intelligendus est aph. 22. f. 1.

Hæc triplex est: alia enim *bilem*, alia *pituitam*, alia *melancholiam* præparant.

BILEM PRÆPARANTIA.

Bilis flava ratione primarum qualitatum cum sit calida & sicca, postulat refrigerantia & humectantia; ratione verò secundarum, cum alia sit tenuis, *bilis flava* dicta, alia crassa vel adustione, vel crassorum humorum permixtione, ut *vitellina*, *porracea*, *eruginosa* & *cærulea*, illa est incrassanda, hæc attenuanda. Bilem itaque alterantia sunt duplicia, *Incrassantia* & *Attenuantia*. De quibus nota, quòd tametsi non omnia sint humida, frigiditate tamen, quâ pollent, calorem remittant, & exiccationem ulteriorem prohibeant, sicque per accidens humectent.

IN-

INCRASSANTIA.

RADICES, Buglossæ, Plantaginis, Boraginis.

FOLIA, Portulacæ, Plantaginis, Lactucæ. Solani hortensis, Sempervivi majoris, Parietariæ.

SEMINA, Cydoniorum, Lactucæ, Maluæ, Papaveris albi, Plantaginis, Psyllij, [Melonum, Cucurb. Cucum. &c.]

FLORES, Nymphææ, Violarum, Papaveris rheas, Rosarum, Malvæ.

FRUCTUS, Iujubæ, Cydonia, Granata, Pyra, Pruna dulcia, Sebesten.

GUMMI, Tragacantha, Arabicum.

[TERRÆ, &c. Creta, Bolus, Terra sigill. Corallia, Perlæ, Succinum.]

Q 7

Suc.

Form. Bilem Incrassant.

R. Rad. Borag. Bugloss. añ ʒij.

Fol. Lactuc. Portulac. Viol. añ Mj.

Fl. Nymph. P. iij.

Sem. 4. Frig. maj. añ ʒij.

Coq. in f. q. aq. simpl. Colaturæ ʒiij.

Adde syrup. de Portulac. ʒij.

Acetosæ simpl. ʒij.

Spir. vitrioli ʒj. M. F. Apozema. Dosis ʒij. vel iij. sæpius de die.

R. Sem. Melon. mund. ʒij.

F. l. a. Emulsio.

SUCCI, Foliorum & Fructuum in hac Tabula modò dictorum, Amylum.

AQUÆ, Foliorum & Florum Prædictorum, [Seminumque.]

SYRUP, Foliorum, Florum & Fructuum Prædictorum, in Officinis usetati, ut & Seminis Papaveris Albi, [Jujub. Granat. dulc.]

CONSERVÆ, Florum Nymphææ, Violarum, Rosarum, Maluæ, Boraginis.

SPECIES, Diatrag. Frigidi, Diacydonites sine Speciebus, Diamarg. Frigidum, Diapenidion.

Form. Bilem incrassant.

R. Aq. Still. Lactuc. Borag. añ ℥iij.

Acetof. Rosar. añ ℥i℥.

Syrup. papav. Rhead. ℥iij.

Spir. vitrioli. ℥j. M. F. Julapium.

R. Conf. Rosar. rubr. Borag. añ ℥j.

Syrup. papav. rh. ℥iij.

Spir. Vitrioli q. s. M. F. Electuar.

R. Syrup. papav. rhead. Plantag. añ ℥j.

Aq. lactucæ ℥i℥. M. F. Haustus.

R. Conserv. Rosar. seu Nymph. ℥j.

Syrup. Papav. rh. ℥j.

Laud. opiat. gr. i℥. M. F. Bolus.

R. Cretæ præp. ℥j.

Ocul. caucris. ℥℥.

Abluantur aliquoties aquâ Borag.

Adde Boli arm. ℥i℥.

Corall. rubr. Cinam. añ ℥ij.

Macis torrefact. ℥℥.

Sach. candi ℥viij.

Cum aq. ros. F. Morsali, Dosis ad ℥j.

ATTENUANTIA.

RADICES, *Asparagi, Acetosæ, Cichorij, Graminis.*

FOLIA, *Acetosæ, Capillares omnes herbæ, quatuor inthybacea, Dens leonis, Chondrilla, Hepatica, Trifolium, Lingua cervina, h. e. phylli-Dioscorid. Taraxacum.*

SEMINA, *Acetosæ, Endiviæ, Hordeum, Quatuor frigida majora.*

FLORES, *Cichorij, Endiviæ.*

FRUCTUS, *Arantiorum, [Limonum, Citri, Melones, Pepones, Pruna acida, Cerasa acida, Ribes, Berberum, Fragi.]*

GUM.

For. Bilem attenuant.

R. Conserv. Cichor. ℥j.

Crem. Tart. ℥ij.

Spir. Sal. ℥i. M. F. Elect.

R C onserv. Cichor. ℥ij.

Spec. Diatrion. santal. Crem. Tart. añ ℥ij

Tartari Vitriol. ℥ss.

Syr. acetos. citri. q. f. M. F. Elect.

R. Aq. Cichor. ℥ ix.

Gramin. Acetos. añ ℥iij.

Borag. Rosar. añ ℥i ss.

Syrup. Capillor. ven. ℥iij.

Crem. Tartari. ℥ij.

Spir. Sal, ℥ss. M. F. Julap.

GUMMI, *Camphora*.

ANIMAL. *Blatta Bysant.*

SUCCI DEPURATI, *Foliorum & Fructuum*
in hac Tabula recensitorum: Item *Omphacium*.

AQUÆ *Herbarum etiam prædictarum, quæ-*
cunque haberi possunt ad manus, Florum item
& Seminum.

SYRUPi quaque *Foliorum, & Fructuum*
recensitorum, qui in Officinis prostant, Bysan-
tinus.

(VINA

Form. Bilem attenuant.

Chymica quod concernit; Acida etsi inter
attenuantia & incrassantia ambigunt, tan-
magis ad attenuantia pertinent, sicuti etiam
Lap. prunellæ, quanquã si is aliis admiscea-
tur incrassantibus, ad illorum efficaciam con-
currit. Sic igitur præcipuè mitigabit, tenuem
bilem incrassabit, & crassam parum atte-
nuabit unura ex his seq.

R. Lap. Prunell. ℥j.

Conf. Rosar. ℥ss. M. F. Bolus.

R. Lap. Prunell. ℥j.

Aq. Cich. ℥ij.

Syr. Papav. Rhead. ℥ss. M. F. Haustus.

R. Lap. Prunell. ℥i.

Aq. Borag. ℥ij. Ros. ℥ss.

Syr. de Limon. ℥i. M. F. Haustus.

R. Conf. ros. vel viol. ℥ij.

Spir. Vitriol. q. s. ad grat. F. Elect.

(VINA Medicata ex dictis.

CONSERVÆ, Cichorij, Acetosæ, Cili.

SPECIES, Diatriumsanton.

CHYMICA : Spir. Vitrioli, Nitri, Salis,

Sulph. Absinthij, Crem. Tart. Cristali, tartari Vitriolati, Magist. Chalybis, Lapis prunellæ. Elixir. propr. parac. Charlybs. præp.)

PITUITAM PRÆPARANTIA.

Pituita ratione primarum qualitatum, vel est frigida ac humida, ut insipida, acida ac vitrea, & hæc corrigenda est calefacientibus, & exiccantibus : vel calida & sicca, ut salsa pituita, & hæc præparatur ut bilis, admixtis tamen pituitam respicientibus : ratione secundarum qualitatum omnis pituita crassa est, lenta ac glutinosa, hinc corrigenda attenuantibus, incidentibus ac detergentibus.

RADICES, *Quinque Aperientes*, Acori, Angelicæ, Aristolochiæ, Cyperi, Calamoi, aromo Enula campanæ, Chinæ, Galangæ, Ireos Florentinæ, Imperatoriæ, Liquiritiæ, Pæoniæ, Salsaparillæ, Valerianæ, Zedoariæ.

FOLIA, Absynthij, Agrimonie, [Asparagi, Apij,] Betonicæ, Capill. veneris, Cuscutæ, Calaminthæ, Camadris, Chamæpitys, [Eupaterij,] Fœniculi, Hyssopi, Hyperici, Lauri, Lavendulæ, Majoranæ, Marrubij albi, [Matricariæ,] Menthæ, Melissæ, Origani, [Pæoniæ, Petrosel. Primulæ,] Pulegij, Rosmarini, Rutæ, [Rusci, Ononidis, Veronice,] Salviæ, Satureiæ, Serpilli, Thymi, [Tussilaginis.]

SEMINA, Quatuor Calida majora & minora, Cardui-benedicti, Coriandri, Citri, Levistici, Pæoniæ, Sileris montani, Vrticæ, Sinapi.

FRUCTVS, Baccæ lauri, juniperi, Nux Indica, Ficus.

FLORES, Anthos, Calendulæ, Centaurij minoris, Hypericomis, Lavendulæ, Lilij conuallij, Salviæ, Stæchados.

CORTICES & LIGNA, Guajacum, Sassafras, Cortex citri, Arantiorum.

AROMATA, Omnia.

RESINÆ, Myrrha, Mastix, Storax, Thus.

ANIMAL. Mel, Moschus, Castoreum.

MARINA, Ambra, Succinum.

AQUÆ, Foliorum recensitorum quæcunque extant in Officinis: Aqua vitæ, Cælestis, Imperialis, Theriacalis.

SY-

Form. Pisuinam prepar.

R. Rad. s. aperitiv. añ ʒvj. Helen. ʒß.

Fol. Agrimon, Beton. añ Mij.

Chamædr. Hyfop. absinth. añ Mß.

Sem. Card. bened. ʒj.

Fl. Anthos. Centaur. min. añ Pij.

F. Dec. in f. q. vini & aq. S.

In Colat. ʒxx. dissolve.

Mell. ros. ʒij.

Syr. de Prall. Byfant. añ ʒj.

Aq. Cinam. ʒiiij. F. Apozema

R. Lign. Guaj. raspat. ʒx.

Sassaeparill. concis. & contus. ʒvj.

Rad. Acori, Galang. Helen. añ ʒij

SYRUPI, de *Absynthio*, *Byzantinus*, *Capillorum Veneris*, *Syrupus conditurae acori*, *Conservationis corticum citri*, & *zingiberis*, *Hyssopi*, *Menthae*, *Mel rosatum*, *Oxymel simplex*, & *scilliticum*, *Syrupus de Præssio*, de *Duobus* & *quinque radicibus*, de *Stæchade*, [*Betonica*, *Althea*, *Eupatorio*, *Card. B.*, *Liquirillia*, *Violis*, *Veronica*, *Scabiosa*, *Tussilagine*, *Anacard.*, *Mercuriall.*, *Matricaria*.]

CONDITURA, *Radici acori*, *Emule campæ*, *Zingiberis*, *Myrobalanorum emblicarum*, *Chebularum*, *Nucis moscatæ*, *Nucis juglandis*, *Corticum citri*, *aurantiorum*, *Olivæ conditæ*, *Salviæ*, *Absynthij*.

CONSERVÆ, *Florum Anthos*, *Stæchados*, *Salviæ*, *Absynthij*.

PULVERES, *Aromaticum rosatum*, *Garyophyllatum*, *Dianthos*, *Diambra*, *Diamoschurum dulce*, *Diarrhodon Abbatis*.

CONFECTIONES, *aurea Alexandrina*, *Theiriaca*, *Mithridatium*.

TRO-

Form. Pituitam præp.

Cort. citri sic. ℥i ss.

Coriandr. p. ℥j ss.

Fol. sic. Beton. agrim. Absinth. Menth.

Centaur. min. añ Mj.

Infund. in vini opt. ℔vi. per dies iv.

Sæpius agitando, Colaturæ adde.

Sach. alb. ℥iij.

F. Vinum medicatum. Dos. ℥ij.

TROCHISCI, de *Absynthio*, *Gallia*, & *Alypta moscata*, *Eupatorio*.

OLEA DBSTILLATA, *Anisi*, *Cinamomi*, *Cumini*, *Garyophyllorum*, *Corticum arantiorum*, *Feniculi*, *Nucis moschatæ*, *Rosmarini*, *Majoranæ*, *Saccini*.

[CHYMICA. *Spir. Tartari*, *Salis*, *Vini*. *Extracta ex Radicibus*, *Herbis*, &c. *Elixs propr.* *Parac.* *Salia ex iisdem.* *Balsamus Sulphuris.* *Flores Sulphuris.* *Tinctura tartari.* *Tartarus Vitriolatus.*]

ME-

Form. Pituit. præparant.

- R. Conf. Fl. anth. Salv. añ ʒiʒ.
 Crem. Tart. ʒiv.
 Tart. Vitriol. ʒ ʒ.
 Cinam. Macis. añ ʒj.
 Syr. conf. Zingib. q. s. F. Elect.
- R. Crem. Tart. Fœcul. Aron. añ ʒij.
 Chalyb. præp. ʒiv.
 Tart. Vitriol. ʒij.
 Ol. Macis, Anis. añ. gr. v.
 Sach. ad pondus omnium. F. Pulv.
 Dos. ʒj.
- R. Pulv. hunc, eique adde Sach. in aq. Ros.
 sol. q. s. F. Tabellæ ʒij. Pondere.
- R. Elix. prop. Parac. ʒij.
 Vini ʒvj. M. detur M. & v. ʒj.
- R. Conf. Salv. vel Beton. ʒij.
 Crem. Tart. ʒi.
 Spir. Sal. ʒ ʒ. F. Bolus.

MELANCHOLIAM PRÆPARANTIA.

Melancholia duplex est, adusta sive atrabilaria, quæ cum sit valdè calida, sicca & crassa, postulat frigida, valdè humectantia, & attenuantia. Recurrendum itaque hîc ad tabulam bilem crassam attenuantium, [Sic tamen, ut præcipuè hîc usurpentur humectantia, qualia sunt Aq. Viol. Borag. Bugloss. Syrupi limiles, Bysantini,] imprimis verdè hîc commendatur *succus pomorum redolentium*, ex quo etiam poterit parari syrupus. Vel non adusta, *succus melancholicus* dictus, qui sua natura frigidus, siccus & crassus, ideoque moderatè calefacientibus, humectantibus, & attenuantibus præparandus.

Materia autem horum sequens est, ubi nota, quòd si quædam sicciora occurrant, ea humidioribus esse temperanda.

R A-

[Videndum sedulò, ne nimium exsiccantibus & attenuantibus utendo humiores fluxiles evacuemus quidem, sed crassos magis impingamus, quare humectantia interponenda sunt.

Acida hic quidam commendant, quidam rejiciunt, sed tamen in eorum sententiam inclino qui commendant, quia præter vim incidendi, obtinent & virtutem adstringendi, quæ utraque utilia sunt huic humori; Convenit igitur hîc Julepus.

RADICES, Aronis præparata, Buglossæ, Enulæ campanæ, Filicis, Polypodij quercicini, Satyrionis, quinque aperientes, Liquiritiæ, quæ semper præscribenda ad sicciorum naturam temperandam.

LIGNA, Guajaci, Fraxini, Sassafras.

CORTICES, Citri, Radicum capparum, Mediani fraxini, tamarisci, sambuci.

F o-

R. Aq. Borag. ℥ix. Rosar.

Cichor. ℥iij.

Syr. Violar. ℥i.

Lap. Punell. ℥ij.

Spir. Vitrioli ℥i. M. F. Julap.

Aliqui nolunt similiter lapidem prunellæ cum Spir. Vitriol. conjungi, sed tamen observatur unius ac redinem alteri resistere, & mitigare sicuti in consimili casu apparet in Confectione Tartari Vitriolati. }

Formul. Melanch. præp.

R. Crem. Tart. ℥j.

Tart. Vitriolat. ℥j.

Decoct. uvarum Corinth. ℥iij.

F. Haustus.

R. Crem. Tart. ℥i.

Tart. Vitriol. ℥j.

Chalyb. præp. ℥ß. F. Pulvis.

R. Ammon. ℥ij.

Aloës suc. ℥ß.

Magist. Mart. ad albed. Calcin.

FOLIA, Borraginis, Buglossæ, Beccabungæ, Cuscutæ, Centaurij minoris, Ceterach, Cochleariæ, Capillorum Veneris, Fumariæ, Lupulorum, Melissæ, Nasturtij, Scolopendriæ, Thymi.

SEMINA, Quatuor calida majora, Apij, Basiliconis, Cardui-benedicti, Citri, Cuscutæ, nasturtij, Petroselini, (Genistæ, Ceresolij, Ammos, Viticis.)

FLORES: quatuor cordiales, Nymphaeæ, ad temperanda sicciora, Calendulæ, Genistæ, Leucoij, Tamarisci, Sambuci, Crocus, Viticis, Fumariæ, Hyperici.

FRUCTUS, Cappares, Passulæ majores & minores, [Baccæ Lauri, Cynosbati.]

GUMMI,

Form. Melanch. præp.

Magist. Antimonij Chalyb. añ ʒj.

Perlar. Ocul. cancri. añ ʒß.

Cum Elix. pr. par. F. s. a. Pillulæ.

Dos. gr. xv. vel ʒj.

R. Chalyb. præp. ʒj.

Caryophill. Rad. Acori añ ʒj.

Vini malvat. Stoph. ij.

Imponantur in vitro accuratè clauso & solentur per ij. aut iij. Septim. Colatum detur usui. Dos. M. & v. ʒij. vel iij.

R. Aq. Cichor. ʒiij.

Spir. Tartari. ʒj. M. F. H.

GUMMI, Ammoniacum, Lacca.

ANIMAL, Blatta, Os de corde cervi, Mel,
Sericum.

AQUÆ, Foliorum ac Florum prædicto-
rum utilitatæ in officinis.

VINA Medicata ex dictis.

SYRUPi, de Fumaria, Buglossa, Cortice
citri, De 5. radicibus, Capillorum Veneris,
Byzantinus, (d' Epithimo, Lupulo, Cochlear.
Cort. Citri. Scolopend.)

CONFECT. Alkermes; Theriaca, de Li-
mat. Chal. Aug.

CONSERVAE, Florum Buglossæ, Borra-
ginis, Enulæ campanæ, Capillorum Vene-
ris.

CONDITURAE, Corticis Citri, Myrobala-
norum, Zingiberis.

SPICIES, Diambrae, Diamoschi dulcis, de
Gemmis, Lætificantis Galeni.

TROCHISCI, de Absynthio, Capparibus,
Gallia moscata, Dialacca, Eupatorio.

(CHYMICA, Olea destillata, anisi, scæ-
niculi, Elixir. parac. Vitriolum Hermaphrod.
Salia, absynthij, fraxini, tamarisci, Ma-
gist. martis. Magist. antim. chalybeatum,
omniaque quæ pituitam præparant.)

PRÆPARANTIA CORPUS.

Corpus præparantia five *aperientia* sunt quæ removeant impedimenta facilis purgationis, humorum videlicet crassitiem, & meatuum obstructionem: de quibus intelligendus Aphorif. 9. s. 2. qualia sunt attenuantia, incidentia & detergentia. *In genere* vocantur *ἀνασφοματικά* (quæ vox ad omnes internos ductus expediendos accommodati potest) *aperientia*, item, *ἐκφρακτικά* *deobstruentia*, ab usu sic dicta, quia meatus aperiunt, & infarctu liberant vias, per quas humores debent fluere: neque differunt à præparantibus humores reipsa; sed tantummodo subjecto: Sæpe enim quandoque accidere, ut humores etiam non crudi, vel præparati jam, minùs tamen foeliciter evacuentur, eò quòd crassi lentique humores adsint, vias intercludentes, per quas ducendus est humor peccans; unde huius præparationis necessitas elucescit; quam etiam in morbis acutis & turgente materia requirit Gal. 1. Aph. com. 34. præsentem nimirum viscidarum cruditatum copia. *In specie* *aperientia* duplicia sunt, *calida*, humoribus pituitosis & melancholiæ naturali, vel *frigida*, bili crassæ & melancholiæ adustæ, consecrata. Calida quidem repetenda sunt ex tabula præparantium pituitam & melancholiam naturalem: frigida verò ex tabula præparantium bilem crassam & melancholiam adustam, Indè ergò petenda,

R

UR.

PURGANTIA PROPRIE DICTA.

PURGANTIA medicamenta vel *improprie* sic dicuntur, vel *proprie*. Illa ὑπκκτιχὰ, *lenientia*, hæc *speciatim Cathartica* vocantur. *Lenientia* in quadruplici sunt differentia.

ALIA enim alvum turbant lubricando, quæcunque substantia sua pingui & humectante intestinorum superficiem internam aliàs sicciorē vel asperam ita levigant, ut fæces nequeant adharere, qualia sunt Oleum amygdalarum dulcium, Butyrum, juscula pingua carminum.

ALIA dicuntur *Abluentia* & *Abstergentia*, quæ copiosa humiditate fæces diluunt, & abluunt intestinorum superficiem. Talia sunt, Aqua sola, Serum lactis, Lac, Beta, Parietaria, Brassica, Spinachia, & horum juscula.

a.

ALIA

a Alia *Emollientia*, ut pruna, passulæ & uvæ Corinthiæ: quæ ut certius operationem suam perficiant, non inutile erit purgantia alia vera addere. ex gr.

R. Pulpæ prunor. ℥ss. Diagrid. gr. v.
F. Bolus.

R. Mannæ el. ℥ij.

Solvantur in Decocto prunor addendo Colat. gr. v. Diagrid F. Haustus.

Prunorum laxativorum egregiam vide descriptionem apud Thonerum in observat. & apud Hartman. in praxi.

ALIA Comprimentia, quæ vasa & intestina comprimendo, humores cententos exprimunt; hac ratione Cydonia ultima mēsa sumpta alvum laxant: sic plurimos vina cruda & acerbissima admodum purgant, non certè alia, quàm vi adstringendi. [b]

ALIA denique Erodentia, quæ mordendo virtutem expultricem exstimulant, cujus generis

R 2

neris

[b] Hujus generis medicamentum laudabile est

Cremor Tartari, ad ʒj. aut ij. per se in jusculo sumptus, aut si liberaliorem evacuationem exigimus purgantibus lenioribus mixtus. ut

R. Crem. Tartari ʒj.

Tartari vitriolati ʒß.

Diagrid. gr. iv. M. F. pulv. exhibendus in jusculo aut cerevisiâ, manè; si alvus non respondeat, idem repetatur vespertinis horis.

R. Pulp. Tamariad. ʒvj.

Crem. Tart. ʒj.

Diagrid. gr. iij. F. pulvis.

R. Pulp. prun. ʒij.

Crem. Tart. ʒj.

Diagrid. gr. iv. M. F. Bolus.

R. Diaprun. solut. ʒß.

Sys. ros. sol. ʒvj.

Crem. Tart. ʒiv.

Aq. Cichor. q. s. M. F. Haustus.

neris omnia calida & acria, præterea tenuium partium sunt, item salsa nonnulla. Sic auriga quidam non paucos febre diuturna laborantes, haustu vini exhibito, in quo manipulum salis prius dissolvisset, liberavit: nam per vomitum & dejectionem purgati sunt magna violentia, qui hauserunt. Hoc serè modo cibi multum saliti, aut aromatizati alvum purgant stimulando; eodem planè modo sunt spontaneæ vacuationes. Hoc pacto etiam pharmaca umbilico imposita purgant: quale est unguentum de arthanita. *a*

Et hæc omnia sunt impropriè purgantia, quæ quemlibet humorem obvium absque ullo delectu evacuant.

Propriè autem dicta purgantia. non quemvis humorem, sed certum electivè purgant. De quibus nunc agemus. *Pur-*

a Idem præstat ung. de Agrippâ. de Eupator. Huc referri potest butyrum recēs sine sale dimidia testa juglandis exceptum & supra regionem umbilici ligatum.

Sed hæc rarius usurpantur, cum tutiùs & certius per suppositoria agere.

Cholagoga sunt quæ felicius bilem evacuant, *Phlegmagoga* quæ pituitam, *Melanagoga* quæ Melancholiam; *Hydragoga* quæ serum, aliàs enim omnium generum humores ijs expurgantur sed uno faciliùs hic altero facilius ille.

Purgantium propriè dictorum classes sunt quatuor : Cholagoga , Phlegmagoga. Melanagoga, Hydragoga.

CHOLAGOGA sunt; Cassia, Manna, Tamarindi, Succus rosarum, Aloë, Rhabarbarum, Myrobalani, Scammonea,

PLEGMAGOGA sunt; Carthamus, Agaricus, Turbith, Hermodactyli, Mechoaca, radix Ialap. Colocynthis, Opopanax, Sagapennum, Euphorbium.

MELANAGOGA sunt sequentia; Sena, Polypodium quercinum, Epithymum, Helleborus niger, Lapis armenus lotus, Lapis lazuli.

HYDRAGOGA denique sunt; Ebuli & Sambuci semen, cortex, succus : Soldanella, Ireos succus, Elaterium, Esula præparata, Mechoaca, & radix Ialap.

Annumerantur plurima alia obsoleta, quæ ab usu recessere, referenda potiùs ad impropiè dicta purgantia, vel præparantia humores: composita item, syrupi, electuaria, pilulæ purgantes, &c. [a] quorum mentio facta in tractatu de formulis præscribendis.

R. 3

In

CHOLAGOGA COMPOSITA.

[a] Cholagoga quod Spectat. Composita Usualia hæc sunt.

Syrupi. Rosar. solutivus. Violar. solut. de Cichor. cum rheo. Mel ros. vel viol. solut. Diaseros andernaci,

In singulis autem prædictis purgantibus sex capita considerabimus. 1. *Genus*. 2. *Electiōnem* sive *natas* veri & non adulterati purgantis. 3. *Qualitates* tūm primas, temperamentum scilicet; tūm secundas ac tertias, sub qui-

CHOLOGOGA COMPOSITA

Elect. Leniora sunt. Diaprun. sol. Hiera galeni. Lenitiv. de manna, Triphera persica, *potentiora*. de Citro solutiv. Diascibiten. è succo Rosar. è Psillio. Diacarthamum. Confect. Hamech.

Confectiones solidæ, Anisum laxativum. Tabellæ è succo rosarū. Trochisci de Rhabarb.

Pulveres, Diagrid. sulphuratum, resina Sammony.

Extracta, Rhabarb. Scammon. Aloës, pilularum Aurearum. Sennæ. Cathol.

Pillulæ, inter quas *debiliores* sunt: Aloëphanginæ, de Aloë lotâ, de Aloë rosat. Angelicæ, Russi, de Rhab. de Eupat. *Potentiores* sunt, Aggregativæ, Arabicæ.

Chymica. Flores antimonij correcti Hartm. Vitrum antim. purg. ejusdem. Rosa mineralis Salæ.

PHLEGMAGOGA Comp.

Syrupi, de Carthamo s. Diacicu. de Epithimo.

Elect. Indum majus Mes. Diacarth. Benedict. laxat. Hamech. Hiera magna. Diacolocynthid. in clystere.

quibus etiam comprehendimus parte, quibus prosunt, & affectus, quibus resistunt; sexum item & ætatem, quibus conducunt. 4.

R 4

Cor-

PHLEGMAGOGA COMPOSITA.

Trochise, de agar. alhandal.

Pulver. Spec. Diacarth. Diaturb. cum Rheo,
phlegmagogus *Querc. Benedicta laxat.*

Extract. agarici, Mechoat. specierum Dia-
carth. *Pill. coch. & Turbith. Euphorb.*

Pillulæ, leniores, de agarico. *Mastich. Impe-*
riales. *Potentiores Cochix. Lucis maj. Eu-*
phorb. benedictæ. *Fœtidæ maj. de Sarco-*
collâ, dehierâ & agar. de hermodact. maj.

Chymica, *Mercurius dulcis. Turpeth. mi-*
nerale *magister. jalap.*

MELANAGOGA Comp.

Syrupi, de Epithimo, de Fumar. De Sennâ
de pomis regis Sabor.

Elect. Lenitiva sunt *Passulæ & pruna la-*
xat. *potentiora Confect. Hamech. Diassebest.*
Diasenn.

Pulveres, *Diasennæ Wierij. & Montag.*

Extract. Fol. Senn. Melanagog. Querc.
Helleb. nigri.

Pill. leniores de 5. gener. *Myrobalan. de fu-*
mar. *Indæ. potentiores, Lap. armen. vel lazu-*
li, de *Colocynthide, lucis min. Tartareę Bon-*
ti.

chymica phlegmagoga.

Corrigentia. 5. *Dosin*, infimam, mediam, summam. 6. *Formam*, qua commodissimè exhibeatur ; licet postremum hoc methodum componendi magis sapiat.

PUR.

HYDRAGONA COMPOSITA.

Syrupi, Flor. acaciæ Domesticus s. de spinâ cervinâ. Flor. perlici.

Elect. Specialia hic non occurrunt.

Trochisci Rhabarb.

Pulveres, guttæ gambodiæ. Hermodactylata prævoti. Spec. diacarth.

Extracta, Elulæ rulandi. Fœculæ iridis. Euphorbij. Guttæ gamb. lalap. Hydragogum Fernelij.

Pill. Hydroticæ August. Arthritic. de Mezereu. de Hermodact. Hydropicæ Bontij apud Scroderum.

Chymica, quæ phlegmagoga.

PURGANTIUM I. CLASSIS,
in qua tractantur,

C H O L A G O G A.

CASSIA.

GENUS. *Cassia* (hoc loco) est fructus arboris cujusdam Indicæ , Pyri magnitudinis, foliis mali persicæ , floribus genistæ simili-
bus, luteis, garyophyllum redolentibus. Fru-
ctus hic est siliqua oblonga, rotunda, nigre-
scens, exterius lignosa, interiùs repleta me-
dulla multa & nigra, seminibus quoque mul-
tis, rotundis & planis , membranis ligneis &
transversis à se invicem divisis. Et appellatur
Cassia Arabum ab inventoribus, Actuário *Cas-
sia nigra*, aliis *Cassia fistula* aut *siliquosa*, itē *Cas-
sia solutiva*, ad differentiam *Cassie Græcorum*
& *Cassie Poëtarum*. Nam *Cassia Græcorum*
nihil aliud est, quàm cinamomum officinarum,
vulgò *canella* dictum, & differentie gratia
Cassia lignea, sive *cassia odorata* appellatur.
Cassia Poëtarum est herba coronaria, quam

R 5

Theo-

Form. Cholagogorum.

R. Fol. Senn. mund. ʒij.
Rhab. elect. ʒiv.
Crem. Tart. ʒij.

Theophrastus *Cneorum* appellat, cujus figuram proponit Matthiolus. Nostræ cassiæ pulva tantum est in usu, quam *florem cassiæ* & *cassiam extractam* vocant: licet Fallopius & Manardus cannæ quoque, & seminibus optimè contritis vini purgatoriam, eamque majorem, quam ipsi pulpæ adscribant: quam sententiam non probant Ant. Musa, & Garcias ab Horto.

ELECTIO. Eligenda est fistula insignis, recens, ponderosa & plena, quæ sc. concussa non resonat, splendens, foris ac intus in pulpa pinguis. Nec antè usum extrahi debet, cum diutiùs reposita pulpa penitus ace scat.

QUALITATES. Quoad *primas* qualitates non multum est intemperata cassia: Nam Avicenna lib. 2. cap. 197. scribit. eam in activis temperatam, in passivis nonnihil humectare. Serapio l. simpl. cap. 12, eam constituit

tem-

Form. Cholagog.

Cinam. ℥j. Galang. ℥β.

Infund. per noctem in s. q. aq. Cichor. manè.

Colat. sine express. factæ. ℥ij.
aut iij. adde

Elect. de succ. ros. ℥ij.

Syrup. ros. sol: ℥j. M.F. Haustus.

℞. Syr. de Cichor. cum. rh. ℥iβ,

Elect. de succ. ros. ℥iij,

temperatam. Mes.c.6. simpl. nonnihil ad calorem accedere scribit. Ant. Musa in exanr. simpl. calidam humidamque ordine primo aut secundi initio.

Quoad *secundas* qualitates, lenit admodum emolliſ. laxat: purgat bilem, pituitam, & ſanguinem purum reddit.

Quoad *partes, & affectus*, dicata eſt pectori ac pulmonibus, hepati, renibus ac veſicæ. Hinc utiliter uſurpatur in pleuriticis, febribus ardentibus, jecoris intemperie calida, renum ac veſicæ ardore, calculo item: in gonorrhœa ex materia acri & ſemine bilioſo.

Quod ad *etatem & ſexum*, omni ætati, tutata, & gravidis eſt utilis.

CORRECTIO. Præter utilitates recensitas hoc habet incommodi caſſia, quòd flatulenta ſit, aut nimis lubricet, aut tardæ ſit operatione.

R 6

ratio-

Form. Cholagogorum.

Crem. Tart. ℥ij.

Aq. Cichor. vel endiv. q. ſ. Cinam. ℥i.

F. Hauſtus.

R. Spec. Diaturb. cum rheo. ℥iv.

Diagrid. præp. gr. viij.

Syr. roſ. ſol. ℥j.

Vini-moſellan. q. ſ. M. F. Hauſtus.

R. Pulp. Tamarind. ℥vj.

Relin. ſcamm. vel Diagrid. præp. gr. xij.

Crem. Tart. ℥ij.

Spir. vitrioli. gr. iij. F. Bolus.

rationis. Hinc nocet flatulentis, ventriculo debili & humidiori, alvoque nimis lubricæ minùs commoda, ulceribus etiam vesicæ ac renum infensa: eos item, qui alvo sunt difficili, non multùm juvat, nili vitia ipsius corrigantur.

Corrigitur autem, quatenus flatulenta, *semin. Anis. Fœnicul. Citri* ad \mathfrak{z} β . vel \mathfrak{z} j. Quatenus nimis lubricat, *Pulver. cortic. Myrobal. Rhab. Cinam. Mastices*, maximè verò *semin. Coriandr.* præparati: Quatenus tardæ est operationis, acuitur opiatis vel tabulis purgantibus ad \mathfrak{z} ij. vel \mathfrak{z} β .

Dosis Datur plerunque pueris ad iij. \mathfrak{z} β . Adultis \mathfrak{z} j. \mathfrak{z} j β . \mathfrak{z} ij. Prægnantibus aut etiam imbecillibus j \mathfrak{z} . Si cassia cum canna asumitur, dosis eadem. Communis cassiæ & frequentissima dosis est ab \mathfrak{z} β . ad \mathfrak{z} j β .

Mo-

Form. Cholagolorum.

\mathfrak{R} . Cassiæ rec. extr. \mathfrak{z} vj.

Crem. Tart. \mathfrak{z} ij.

Lap. prun. Diagr. præp. añ gr. xv.

F. Bolus.

\mathfrak{R} . Pill. angel. \mathfrak{z} i. F. pill. xxx.

Dos. vij. ix. x. xv. horâ ante coenam.

\mathfrak{R} . Extr. Rhab. \mathfrak{z} j.

Diagrid. præp. gr. vj.

Ol. anis. g. ij. M. F. Pill. v. pro

Dosi.

MODUS EXHIBENDI. Accipitur cassia forma *Boli* vel *Potionis*.

BOLI forma si assumatur, hujus basis est cassia ad \mathfrak{z} j. vel \mathfrak{z} j β . pro necessitate: additis corrigentibus, aut partem affectam respicientibus ad \mathfrak{z} β . \mathfrak{z} j. vel acuentibus ad \mathfrak{z} ij. \mathfrak{z} iij. plus minus, & cum s. q. sacchari fiat bolus. V. G. In affectibus pectoris. R. *Cassiae* recentem extractæ \mathfrak{z} j. flor. sulph. vel alterius pectoral. pulver. \mathfrak{z} j. vel \mathfrak{z} β . sem. anis. aut alterius corrigentis \mathfrak{z} ij. cum sacchar. fiat bolus.

In febribus ardentibus, R. *Cassiae* \mathfrak{z} j. Sem. citr. pulverisat. \mathfrak{z} j. cum saccharo fiat bolus.

In rennum ac vesicæ affectibus præscribitur *Cassia* ad \mathfrak{z} vj. cui adduntur *Terebint. lotæ aq. parietar.* \mathfrak{z} ij. cum pulver. liquirit. & sacchar. s. q. fiat bolus.

In gonorrhæa. R. *cassiae* q. s. pro indicatione, & misceatur cum ea, quæ semen supprimunt, ut *Corall. Mastic. Bolus oriental. Trochisc. de carab.* ad \mathfrak{z} . β . \mathfrak{z} ij. & cum saccharo fiat bolus.

R 7

Si

Form. Cholagogorum.

R. *Massæ pill. aloëph. aggregat. añ* \mathfrak{z} β .

Ol. anis. g. ij. F. Pill. v. pro Doli.

R. Extr. Cathol. Rhab. añ \mathfrak{z} β .

Resin. scam. vel Diagr. gr. vj. F. pill. vj.

Crem. Tart. \mathfrak{z} iv.

R. Diagrid. gr. x. Crem. Tart. \mathfrak{z} iv.

Ol. anis. g. ij. M. F. Pulvis,

Si acuenda est vis cassiæ, R. *Cassiæ* ℥vj. ʒß.
*Op*iat. vel tabell. purg. v.g. *Diaprun. laxat. vel*
Electuar. de succ. rosar. ʒij. ʒiiij. sem. *Co-*
riandr. præpar. ʒij. cum *sacchar. fiat bolus.*

In iis, qui lubrica sunt alvo, adduntur a-
 lia purgantia roborandi & adstringendi vi
 prædita. v.g. Ad *cassiæ* ʒij. *sume pulver. rhab.*
vel cortic. myrobalan. ʒj. cum alicujus cor-
 rigentis ʒß. & fiat cum saccharo bolus.

Quod si forma POTIONIS assumatur, su-
 mendus erit aliquis liquor, in quo postea dis-
 solvenda est cassia. Liquor autem vel est aq.
 destill. v.g. *Acetos. Endiv. Cichor. vel decoctum*
ex plantis idoneis. Sume V. G. *Cassiæ* ʒjß.
quam dissolve in s. q. liquoris, fiat potio. Ho-
 die Lutetiæ cassiam exhibent ex infusio-
 ne, qui modus est omnium optimus: quia
 cassia in forma boli ingrata est ob nimiam
 quantitatem, dissoluta verò cum liquore
 idoneo, potiones nimis reddit spissas. Pro-
 inde satius est, si cassia infundatur in aliquo
 liquore in loco calido, & in infusi colati s. q.
 dissolvatur, si opus, aliud quoddam cathar-
 ticum, & ita exhibeatur. V. G. in febribus
 arden-

Form. Cholagogorum.

R. Spec. Diaturb. cum Rh. ʒij.

Diagtid. g. x.

Ol. anis. gr. ij. F. Pulv.

R. Spec. Diaturb. cum Rh. ʒij.

Diagrid. præp. ʒß.

Sach. in aq. ros. sol. q. s. F. Tabellæ.

ardentibus, R. *Aq. Acetos. q.v. in qua infunde Cassiæ recent. extr. ℥ j β. vel minus. In colatura s. q. dissolv. elect. de succo ros. ℥ ij. plus minus, fiat potio.*

M A N N A.

GENUS. *Mannæ* vox ambigua est. *Vel* enim de manna thuris intelligitur, quæ nihil est aliud, quàm micæ thuris coneussu elisæ, dunt convehitur, *vel* mannæ voce intelligitur ros condensatus. Hoc loco posteriorem mannam intelligimus. Hujus variæ quidem sunt differentix à provinciis petitiæ, ea tamen in officinis usitata est, quæ communiter *Calabrica* nominatur: quia in Calabria circa canis ortum, ex *Fraxino* & *Orno*, ab incolis in usum medicum colligitur. Quæ duplex, *granata*: quòd minoribus granis constet, & *masticina*, quæ majoribus, & mastices guttis propè æqualibus. Illa *manna foliorum* appellatur, quòd ex foliis colligatur: hæc *corporis*, quia ex ramis arboris habetur. Est autem hæc manna cœlestis omninò, h. e. cœlitùs delapsa foliis insidet, non autem gummi instar ex arbore exudat & concrescit, ut voluit *Altimarus* & *Monachi*, qui *Mesuem* scripsere: quia non solum in arborum foliis spectatur, sed etiam in pratis. adeò ut *sœnifecæ*, ob mannam à Sole solutam, falces ab herbis nequeant explicare. Quòd verò ex *Fraxino* tantùm & *Orno* colligatur, in causa est occulta potestas *Fraxini* ad mannam, quæ sola mannani in se cohibet ac condensat, cùm ex reliquis arboribus eadem instar mellis statim.

defluat in subjectas herbas.

ELECTIO. Eligenda candida, recens, anno non vetustior: (rufa enim & fusca inveterata est,) rotunda; cujus grana disrupta, non sunt spongiosa, nec cinericia, sed solida & alba.

QUALITATES. Avicenn. & Mes. temperata, Averrhoi calida & humida. Aperit, emollit, lævigat. Alvum blandè movet, bilem educit, & serosos humores purgat. Asperæ arteriæ & thoraci dicata.

Hinc utiliter usurpatur in febribus hecticis, siti extinguenda. In febribus ardentibus minùs prodest, ob dulcedinem, quam propter facilè in bilem mutatur.

Utero gerentibus & pueris tutò exhibetur.

CORRIGENTIA. Corrigitur, quia flatulenta, *Cinamom.* *Anis.* vel *Zingib.* momento: quia tardæ operationis, acuitur *syr. Rosar. solut.* vel decocto purgante leviter: quidam addunt *Diagrid.* gran. ij. iiij. iv.

DOSIS. Ab $\frac{3}{4}$ j. ad $\frac{3}{4}$ ij. $\frac{3}{4}$ iiij. communiter $\frac{3}{4}$ j β . Pueris $\frac{3}{4}$ j. Mes. à 3. vi. ad 3 xv. sed fortè intellexit mannam optimam masticanam.

FORMULA. Exhibetur *formâ potionis* dissoluta *aut* in jure puli gallinacei, in quo vix percipitur: aut in sero lactis, *aut* in decocto aliquo, *aut* in aqua convenienti. In colicis cum oleo amygdalar. cui aliquid addendum vini malvatici. Aliquando mandenda præcipitur.

T A M A R I N D I.

GENUS. *Tamarindus* est fructus arboris cujusdam Indicæ, quem Arabes ad genera palmarum sive dactylorum referunt, ac si esset palmæ sylvestris Indicæ fructus, q. d. dactylus Indus sive palmula Indica. *Tamar* enim eorum linguâ *Dactylum* sive *Palmulam* denotat. Verùm hunc fructum non propriè vocarunt dactylos, quasi ejus arbor è palmarum esset generibus, aut similis palmæ, sed respicientes ad similitudinem fructus, qui etiam ossicula in se continet, sicut dactyli, cùm aliud nomen aptius non invenerint. Cæterùm hujus *pulpa* tantùm est in usu abjectis nucleis.

ELECTIO. Optimi sunt tamarindi, qui sunt pingues, ex obscuro rubentes, acidi & molles: vndè *Oxyphanica* dicuntur.

QUALITATES. Frigidi sunt & sicci ordine secundo Mesuæ: & quidem intenso Brasa-volæ: Averrhoi autem tertio. Leniunt humores præassatos, ac demulcent bilem. Alvum cient, & bilem solvunt.

Proinde utiliter usurpantur in vomitu, siti extinguenda, insaniam, obstructis, hydropicis, arquatis, & lienosis. Faciunt etiam ad omnes cutaneas exulcerationes à sanguine dræassato, scabiem videlicet, lepras, vitiliginas & lichenas.

CORRECTIO. Nocent frigidityte sua ventriculo

triculo frigido, & tardæ sunt operationis. Proindè corriguntur *Maci, Mastice, Cinamom. vel spica.* Acuuntur sero *Caprino, succo Fumar. vel Lupulor. Manna vel Cassia.*

Dosis Ab \mathfrak{z} j. ad \mathfrak{z} ij. \mathfrak{z} iij. quæ variat

MODUS EXHIBENDI. Exhibentur *formâ boli vel potionis.*

BOLI formâ si exhibendi, tunc eorum substantia pistillo subacta; per setaceum cribrum eliquatur, & postea additis corrigētibus, (dosi in cassia dicta,) cum *saccharo* fiat bolus. At plerunque non soli tamarindi exhibentur, sed ad *pulpæ Tamarindor.* \mathfrak{z} β. additur *Cassie* \mathfrak{z} j. & additis corrigentibus, ut dictum, cum *Cassia* fiat bolus.

POTIONIS forma usurpantur in infuso vel decocto.

Infusio fit ita. Macerantur in aqua endiviæ ad horas tres, postea expressione factâ, cum *saccharo* exhibetur colatura.

Decoctum ita fit. R. *Tamarindor,* \mathfrak{z} j. coq. in serilact. vel juris alterati lupulo vel fumaria \mathfrak{z} x. ad consumptionem \mathfrak{z} ij. Colentur per linteam densum. Cape de colatura \mathfrak{z} ij. \mathfrak{z} v. \mathfrak{z} xj. cum *saccharo* fiat potus. Dosis decocti & infusi eadem est, ab \mathfrak{z} ij. ad \mathfrak{z} v. \mathfrak{z} vj.

SUCCUS ROSARUM.

Rosæ, in officinis usitatæ, sunt vel.	{	Albæ	{	Vulgares.
			}	Moscata.
	{	Punicæ, sive rubræ.		
		Pallidæ sive incarnatæ.		

GENUS. *Est succus elicitus ex rosis pallidis sive incarnatis, vel etiam albis, non vulgaribus tamen illis, quibus passim roseta florent, verum Damascenis sive moscatis.*

ELECTIO. Melior eo succus ex rosis moscatis, sive Damascenis vocatis, quam pallidis: præterea succus rosarum completarum quoque melior est.

QUALITATES. Hic succus calidus est & siccus primo gradu; etsi rosæ frigide sint primo & sicce secundo. Ratio secundum Mes. quia est à substantia terrestri & frigida secretus. Discutit, abstergit, deobstruit: purgat bilem, & aquas citrinas maximè: menses movet.

Quare gravidis non propinatur.

Hepati ac cordi confert: hinc obstructioni hepatis; & palpitationi cordis opem fert, febribus item biliosis: (purgat enim humores causantes hos affectus.) Viscera purgando simul corroborat: & nulla in eo malignitas.

Do-

Dosis, ac Modus, Ab \mathfrak{z} j. ad \mathfrak{z} ij. cum aqua saccharata, aut secundum Mei. cum ferro lactis aut melle, exhibendo \mathfrak{z} j. succi ros. cum feri lact. \mathfrak{z} ij. \mathfrak{z} iij. Apud nos verò paratur infusio rosar, pallidar. ex hac verò syr. ros. solut. simplex (Mucharum) & compositus, item mel rosar. solut. ex succo verò paratur elect. de succo rosarum; sed rubrarum.

R H A B A R B A R U M.

GENUS. Per antonomasiam sic vocatur radix quædam insignis populi Barbari, seu Indici, vel provinciæ cujusdam Barbaræ, Throglodyticę dictæ, sed male. Nam ut autor est Garc. ab Hotto. lib. i. c. 37. & Linscot. par. 4. Ind. orient. c. 29. nullum est Rhabarbaricum aut Indicum, sed solummodò Chinesense; quia nullibi, nisi in China, provenit: unde per Tartariam Ormuz defertur; & hinc in Indiam, ac iterum per Tartariam in Turciam; hinc Venetias: unde reliqua regna Europæ petunt. Radix hæc Dioscoridi & Galeno ignota fuit, undè malè quidam rhaponticum Dioscoridis & Galen. cum nostro rhabbaro confundunt. Nam rheum Diosc. non habet vim purgatricem, & notis veri Rhab. caret. Rhabarbarum enim substantiâ compactum est, ponderosum & aridum, sapore amarum, odore acre: colore exterius

terius subnigro ac rufescente, intus ex raso flavescente, & ad nucis moscatę colorem internum accedentem, ac maceratum vel manducatum tingens croceo colore. Rhaponticum non est compactum, sed rarum; non ponderosum, sed leve; non aridum, sed lentum; non amarum, sed subacre; non odoratum, nec colore simile rhabarbaro. Neque etiam pseudo rhabarbarum illud monachorum, seu hippolapathum Dioscoridis cum hoc nostro debet confundi. Nam huic genuini Rhabarbari vires non sunt.

ELECTIO. Eligendum est rhabarbarum, quod ad notas prædictas quam proximè accedit.

QUALITATES. Calidum & siccum est ordine secundo Mesuæ. Quod tamen simpliciter & citra distinctionem intelligi nequit. Nam ex eodem Mese Rharbarb. duplici constat substantiâ, crassiore unâ & adstringente, quæ aquea est & terrea: alterâ tenuiore, quæ aërea est, & ignea. Ob duplicem hanc substantiam mistam habet temperaturam, & consequenter etiam mistas facultates. Ratione enim tenuioris substantiæ facultatem habet purgandi bilem & pituitam, ac deobstruendi, ratione crassioris substantiæ purgando simul adstringit.

Si *partes* spectes, hepatis maximè dicatum est remedium, quod maximè confortat, unde à nonnullis anima hepatis, & theriaca hepatis vocatur.

Quoad

Quoad *affectus*, confert omnibus affectibus ab obstructione natis, E. G. Ictero, hydropi, tumori splenis, febribus putridis diuturnis, dolori hypochondriorum punctorio, ratione scil. tenuioris substantiæ. At ratione crassioris & adstringentis summè insuper confert vomitioni, lienterix, dysenterix, sputo cruento, sanguini undecumque erumpenti, ruptis & contusis.

Nocet tamen iis, qui patiuntur ardorem urinæ, quem auget, quia diureticum est ac vesicam petit. Omni etiam tempore tutò datur, ac ex morbo convalescentibus.

CORRECTIO. Corrigitur ipsius tarditas *Cinam. schænanth.* ad \mathfrak{z} β . \mathfrak{z} j. *spica* ad gr. iij. iv. pro \mathfrak{z} j. *rhabarb.* ab hac tamen abstinendum in gravidis, febribus, & iis, qui facile vomunt. Quidam corrigunt *Mastice*, sed præstat *Rhab.* primùm irrorare aqua vitæ, & postea infundere liquoribus convenientibus.

DOSIS. In *substantia* exhibet *Mes.* à \mathfrak{z} j. ad \mathfrak{z} iv. in *infuso* à \mathfrak{z} j β . ad \mathfrak{z} iij. Hodie in *substantia* nullus exhibet ultra \mathfrak{z} j. vel \mathfrak{z} iv. in *infuso* rarò adscendimus ad \mathfrak{z} ij. nunquam ad \mathfrak{z} iij.

MODUS EXHIBENDI. Datur vel in *substantia*, vel in *infuso* aut *decocto*.

In *substantia*, ubi adstringendi simul consilium est, & ubi majore adstrictione opus, *rhabarbarum* insuper torrefieri debet. In *infuso* aut *decocto*, ubi magis animus est purgandi.

gandi. Nam macerando vis purgatrix tenuior in humorem transfertur, adstringens verò & terrea remanet.

SUBSTATIA ipsius variis modis exhibetur.

I. *Forma PILULARUM*: sic plures sunt massæ pilularum officinalium recipientes rhab. ut pilul. *Aggreg. pil. de Tribus*, & pil. *sine quib. pilul. de Rhab. Mesuæ*.

II. *Forma POTIONIS*, solvendo pulverem Rhab. in liquore idoneo, (puta jusculo, sero lactis caprini, aq. destill. convenienti, ut *Plantag. Apij, Intybi, Vino albo*) additis corrigentibus; interdum etiam syrupo ros. solut. R. V. G. liquor. ℥ ij. plus minus, rhab. ℥ j. ℥ iv. corrigent. ℥ ℞. ℥ j. syr. ros. solut. ℥ j. *Fiat potio.*

III. *Forma BOLI*: miscendo pulverem ipsius cum Cassia, Passul. Caric. Saccharo rosaceo: vel cum Succo ros. aut Syrup. ros. solut. cum paucis Cinamom. & Sacchar. in consistentiam boli, quem solibus æstivis parum termentari permittimus.

IV. *Forma ROTULARUM*, pro pueris. R. Rhab. ℥ j. cum sacchar. solut. aq. conven. s. q. fiant rotulæ, quas pueri faciliè comedent.

V. *Forma PLACENTULARUM*, etiam pro pueris, rhabarbaro melle subactò & cocto ad consistentiam placentæ.

VI. *Informa CYDONIATI* miscendo rhab. cum diacydono inter coquendum. Vel sume malum cydonium, & dividatur, ac sublatis loculamentis

loculamentis & cellulis seminum imple cavitates pulvere Rhab. vel Senæ, aut Cartham. aut Agarici : deinde uniantur partes, & papyro involvantur, coquantur in clibano, vel foco, ad tabem : hinc solvatur, & abjectis medicamentis pulpa manducetur.

INFUSUM rhabarb. etiam variè exhibetur.

1. Communiter rhab. cum corrigent. maceratur in liquor. idonei s. q. vel ℥ ij. ℥ iij. &c. & postea exprimitur : expressum sumitur, vel in eo insuper dissolvitur syr. ros. solut. ℥ j. aut electuar. de succo rosar. ℥ j. 3 j β. &c. fiat potio.

2. Forma placentularum pro pueris, sumendo infusionem ipsius, addendo farinam, vel pulverem panis, quibus simul mixtis fiat pasta, ex qua formantur placentule. 3.

Vel hac ratione pro delicetulis. R: Rhab. pulverisat. q. v. infunde in aq. vitæ ad exstantiam iv. digitorum, in B. M. per quatrimum, coloratum vinum effunde, & novum infunde, idque toties, dum color nullus reddatur. Infusionem hanc destilla, & ad restibulis succi in fundo ℥ j. adde ol. Cinamom. ℥ ij. Pro infantibus ac prægnantibus pretiosum ac innoxium. Dosis ℥ j. cum vini albi cochleari.

DECOCTUM Rhabarb. paratur coquendo ex tempore Rhabarb. cum corrigentibus in liquoris idonei s. q. postea exprimendo : expressum deinde sumitur, vel in eo insuper dissolvitur syr. rosar. vel electuar. de succo ros. ut supra.

A L O E,

G E N U S. *Aloë* est succus concretus plantæ cujadam, quæ describit Dioseorides lib. 3. cap. 21. quæ foliorum effigie sedum majus refert, & ob vivacem ejus naturam sempervivum marinum à quibusdam vocatur. Ejus duo sunt genera: *Aloë caballina*, sic dicta, quod veterinarii ipsa utantur ad purgandos equos, asinos, mulos; & *Aloë hepatica*, quod Hepatis modo coacta sit, cujus differentia laudatissima est *succotrina*; sic dicta; non à succo citrino, ut voluit Fuchsius l. r. d. compos. medic. c. de aloë, sed à solo natali Socotra insula. Hinc nonnulli succotrinam peculiarem differentiam constituunt, distinctam ab hepatica; cum differant tantum gradu bonitatis.

E L E C T I O. Eligenda est aloë succotrina. Nam caballina est tantummodò sæx & sedimentum aloës, hepatica verò deterior est succotrina. Notæ verò optimæ aloës sunt *substantia*, *pondus*, *color*, *odor*, *sapor*, in quibus singulis conditiones quædam spectandæ. *Substantia* ipsius debet esse solida, ac hepatis modo coacta, friabilis tamen, & facile liquecens, si in aqua ponatur, non arenosa, sed pinguis ac lævis. *Pondere* levis est, quoque levior, eò præstantior, quia indicatur ex levitate, non esse admixtam arenam. *Coloris* est subflavi vel rufi, pellacidi

& transparentis ; opaca enim & obscura signum est vetustatis. *Odoris* est boni, ad odorem myrrhæ inclinantis. *Saporis* secundum Galen. parum adstringentis & multum amari.

QUALITATES. Calida est ordine secundo remisso, vel primo intenso, & sicca tertio, secundum Galen. quamvis, eodem autore, non simplicis, sed mixtæ sit naturæ. Nam modice etiam adstringit, licet valde amara sit. Quoad *secundas* qualitates, intus sumpta habet vim aperiendi orificia venarum, & abstergendi partes, quas permeat : ob id vitanda his, qui hæmorrhagiæ obnoxii sunt ex ore, alvo, utero ; hinc noxia prægnantibus. Purgat bilem & pituitam crassam ; bilem sua substantia : crassos vero & pituitosos humores vi sua absterforia ; sed ultra hepar non ascendit ipsius vis. Evacuat enim tantum ex primis venis. Galen. 8. compos. med. local. in hietæ mentione.

Quoad *partes*, ventriculo maxime dicata est, si quicquam aliud, inquit Galen. & Mesue ipsi prærogativam tribuit super omnia purgantia in ventriculo roborando. Prodest etiam capiti per consensum ventriculi affecto, oculis item, & hepatis.

Quoad *affectus* & morbos, utilissimè adhibetur in nausea, cruditate, lumbricis, ictero, cachexia, lippitudine, somno turbulento citra febrem, &c.

Temperaturis prodest frigidis & humidis :
lucis

siccis vero, ut biliosis juvenibus & senibus, aut extenuatis, ut hecticis, nocet; nisi quum ingens est humorum excrementorum proventus. Hinc etiam ventriculo, ac hepate calido sicco, & frigido sicco obest. Febricitantibus quoque caute adhibenda.

CORRECTIO. Tria sunt in Aloe, quæ correctione egent. 1. Quod tardæ sit operationis. 2. Quod debilis sit operationis. 3. Quod anastomotica est, & orifica venarum aperit.

PRIMUM incommodum corrigendum est, additis aromatibus essentiae tenuioris & acribus, ut sunt, *Macis, Nux moscat. Garryophilli, Cinamom. Spica nard. Calam. aromat. Cubeb. Schænanth. Crocus.*

ALTERUM incommodum corrigitur à Ruffo quidem addita *Terebinthina*, vel alia aliarefina acriore: Mes. vero admiscet alia purgantia, ut *Colocynth. Turbith.* & similia. Recentiores vero abluunt eam in decocto rhabarb. vel infusione rosar. & sic reddunt robustiorem.

TERTIUM vitium corrigitur commiscendo *Masticem, Tragacantham, Bdellium, &* similia. Vel abluendo eam aqua endiviæ, aut cichorii: quia hæc simplicia frigida & humida bonam partem substantiæ medicamentosæ illi lotioni subtrahunt.

Recentiores omnem noxam aloes corrigunt sequentibus præparationibus.

I. Quidem ita præparant. R. *Aloes*
S 2 ℥j.

℞ j. aceti rosar. par. ij. aq. rosar. odoratiss. part. j. amborum scil. g. s. Bulliant simul bis vel ter, colenter ac exprimantur. Quod colatum est & expressum lento igne semper agitando coquatur ad pristinam aloes consistentiam, ac reservetur in usum.

II. Alii aloem succotrinam infundunt in succis quibusdam, V. G. Borriginis, Bugloss. Violar. Rosar. rubr. Cardui-benedict. Veron. Chamæpith. Chamomill. solis vel mixtis invicem; sumendo ℞ss. aloes, succorum ℞ j β exprimendo postea, & coquendo ad spissitudinem.

III. Alii pulverem aloes nutriunt sero lactis, succo rosar vel Endiv. & ad solem vel fornacem, aut in B. M. exsiccant: exsiccata iterum in pulverem redigunt, novum succum affundunt, ac denuo: tandem tertio, vel etiam sæpius nutritam & pulverisatam aloem, novo succo imbuunt, & in consistentiam redactam, vel omnino exsiccata, usui reponunt.

IV. Alii denique parant eam in formam extracti. R. Aloes succotrin. q. v. affunde spiritus vin. vel aq. end. acetos. q. s. maceretur B. M. donec liquor coloretur, qui deinde separatur per inclinationem, & recens affundatur, toties reiterando, dum nullum amplius colorem liquor affusus reddat. Tandem omnis humor collectus & transcolatus, redigatur in consistentiam extracti exhalatione vel destillatione. Servetur ad usum.

Dosis. A ʒ j. ad ʒ ij. Mes. Infusa ab
aureo

aureo uno, h. e. \mathfrak{z} j. ad \mathfrak{z} iij. cum sc. purgandi consilium est: quod si tantum alvus solvenda, exhibetur à \mathfrak{z} j. ad \mathfrak{z} j. consideratis tamen considerandis.

FORMULA. Exhibetur I. *Forma POTIONIS* in decocto aromatum supra dictorum, aut sero lactis macerata & expressa. Sed hæc forma propter nimiam amaritudinem respuitur, nisi in affectibus soporiferis ad facultatem sopitam excitandam.

II. *Forma ELECTUARI*, ut in hiera picta Galeni. Sumendo scil. aloem cum suis corrigentibus, & cum melle coquendo in consistentiam electuarii. Aloes sunt partes tres, corrigentium una, mellis triplum, vel quadruplum ad pulverem.

III. *Forma PILULARUM*, idque usitatissime. Sic omnes fere pilulæ officinales Aloem recipiunt. Pilulæ autem ex aloë varie formantur, pro varia aloës præparatione. Quod si enim veterum more corrigatur & præparetur aloë, sumuntur ejus part. ij. corrigent. pars j. & cum idoneo succo vel liquore formatur massa pilular. Ita fiunt pilula de aloë lota incerti autoris, ex aloës succo ros. lot. \mathfrak{z} j. agar. trochisc. \mathfrak{z} iij. mastic. \mathfrak{z} ij. spec. diamosch. dulc. \mathfrak{z} β . cum vino malvatico.

Quod si vero ex recentiorum sententia præparetur, tunc vel ex ea præparata sola ac per se possunt formari pilulæ, cum liquore, si opus. Sic ex aloë rosata formantur cum vino pilulæ. ex \mathfrak{z} j. quot voles; vel insuper

poterit addi succus aliquis inspissatus, vel alius liquor, cum corrigentibus aut dirigentibus, & formari pilulæ, quarum dosis à ℥j. experiundo ad ℥j. vel plus. Ita parantur pilulæ Angelicæ dictæ.

MYROBALANI.

GENUS. *Myrobalani* sunt prunorum quædam genera, quæ Avicennæ & Serapionis interpres Myrobalana vertit citra rationem. Nam Myrobalanos significat nucem, vel glandem unguentariam, ex qua oleum ad pretiosa unguenta exprimitur. De qua Dioscor. lib. 4. cap. 154. At nostra Myrobalana nec glandium ideam referunt, nec pretiosum unguentum redolent.

Sunt autem eorum quinque genera in officinis usitata, à diversis arboribus producta: *Citrinæ*, *Chebula*, *Indæ*, *Emblicæ*, & *Belliricæ*: quarum cortex tantum in usu. *Citrinæ* dicuntur à colore citrino, corticem habent parvum ac tenuem, nucleum magnum. *Chebula* maximæ sunt omnium & longissimæ, rugosæ & angulosæ, parvum habentes nucleum. *Indæ* parvæ sunt & valde nigrae. *Emblicæ* fragmenta potius sunt, quam integra pruna. *Belliricæ* rotundæ sunt instar gallæ, corticem ac nucleum crassum habentes.

ELECTIO. *Citrinæ* commendantur, quæ in viridi flavescent, ponderosæ vel graves, quia carne multa & densa infarctæ,
gum-

gummosæ, si frangantur, ossis exigui.

Chebulæ præstant, quæ præ cæteris crassiores, colore nigro purpurascente, & quæ in aquam dejectæ fundum quam citissime petunt.

Indæ excellunt, quæ maxime nigricant, crassæ, ponderosæ, nullo intus osse, & quæ contractæ in unum compactæ cernuntur.

Emblicæ laudantur, quæ in majora, crassiora, densiora & ponderosiora frustra dividuntur, & quæ minus ossis quam pulpæ habent.

Belliricæ optimæ sunt magnæ, multa & densa carne graves, & quibus crassus sit cortex.

QUALITATES. Myrobalani omnes frigidaë sunt primo, & siccaë secundo gradu, exceptis emblicis, quas Mes. dicit, frigid. & sicc. in primo tantum gradu. sed intellige admodum intenso. Unde quoad secundas qualitates, omnes purgando simul adstringunt: hinc fluxionibus omnibus dicataë, & hæmorrhoidibus conferunt. Ventriculo, cordi, ac jecori dicataë. In specie autem *Citrinæ* sunt Cholagogæ. *Indæ* melancholiam ducunt, & exhilarant. *Chebulæ* & *Emblicæ* phlegmagogæ sunt. *Belliricæ* ea omnia possunt, quæ priora.

CORRECTIO. Cortigitur adstrictio ipsorum additis aperientibus & urinam cientibus, ut sunt sem. odorata: vel si fricentur,

tur, & inungantur *oleo amygdalar. dulc.* vel *butyro*, dum attenuantur & comminuuntur.

DOSIS. *Pulver.* ℥ ij. *Decocti* aut *infusi* ℥ ss. ℥ vj.

MODUS. Exhibentur vel *conditæ*, vel in *infusione* aut *decocto*.

CONDITÆ, si roborandi consilium, sumendo pluribus diebus unam à cibo.

IN INFUSO vel **DECOCTO**, ubi magis vacuandum. Coquuntur aut vel infunduntur in aqua, jure, sero & vino ad ℥ vj. per se, vel ℥ ss. cum aliis. additis corrigentibus. In expressione dein alia solvuntur, ut dictum, in Rhabarbaro.

SCAMMONEA.

GENUS. Est succus concretus plantæ ejusdem nominis, qui ex incisa radice lactei succi plena colligitur, & reservatur. Cujus variæ sunt differentiæ ratione loci natalitii apud Dioscor. Plinium & Mes. optima tamen est Antiochena.

ELECTIO. *Notæ* optimi Scammonii sunt *Substantia*, *Pondus*, *Color*, *Odor* & *Sapor*. *Substantia* læve est, rarum, & fangosum, instar spongiæ tenuissimis foraminibus seu fistulis: friabile ac tenerum, pulveratu facilimum, ac cito liquefcens. *Pondere* quam levissimum Plinio. *Colore* splendidum ac nitidum: instar gummi, translucens instar glutinis taurini: cum frangitur, fulvum, linguæ vero affrica-

tum, vel aqua dilutum, lactescens. *Odore* non tetro, licet non suavi. *Sapore* insipidum, neque vehementer linguam exalefaciens, quod admisti tithymali argumentum est.

QUALITATES. Temperamento calidum est, & siccum scammonium, & quidem ordine tertio secundum Mesuem, ac proinde calidis & siccis naturis nocivum. A cujus tamen sententia cogimur discedere; nam si legitimum scammonium, nec tithymali succo adulteratum, statuendum potius calidum & siccum moderate, quandoquidem nec acre gustu, nec amarum, ut male sentit Mes. sed potius insipidum. Purgat à partibus remotis bilem tenuem, aquas citrinas & serosos humores confertim. Magna enim trahendi facultate est præditum. Hinc si paulo largiore copia sumatur, humores acres confertim attracti & prolapsi in intestina, gravia inducunt symptomata. Nam acrimonia sua intestinæ abradiunt, unde tormina, dysenteria, & tenesmus: venarum item orificia aperiunt, unde immoderatæ alvi fluxiones nonnunquam ad sanguinem usque: præterea flatus quosdam mordaces exspirant, quibus cor, hepar & reliqua viscera conturbantur, & ventriculus usque adeo laceffit, ut sumentibus nauseam concitet: denique acrimonia sua spiritus corporis inflammant, hinc febris facile excitantur. Quæ omnia symptomata Mes. & alii proptiæ scammonii naturæ adscribunt,

bunt, cum potius humoribus mordacibus, quos propria quadam facultate confertim attrahit, accepta sint ferenda, quandoquidem purum ac legitimum scammonium talem naturam non habeat, qualem ipsi attribuunt.

CORRECTIO. Corrigitur scammonium, quia creditur prædicta symptomata per se excitare, cum adstringentibus, refrigerantibus, lenientibus, cardiacis, hepaticis, stomachicis: ex quibus variæ fiunt præparationes scammonæ, quas videre licet apud Mesuem.

Utilatissima tamen correctio fit cum *Succo Cydonior. Cortic. Myrob. Citrinor. & Mastice*, ex quibus s. a. fiunt trochisci: ad ℥ j. scammon. electi sumuntur *Cortic. Myrobalan. Mastic. ana ℥ ss. Succi Cydon. ℔. ss. & ℥ ss.* fiant trochisci.

Vel scammonium tritum in malo cydonio excavato, & pasta obvoluta, coquitur in elibano aut prunis. E pomo refrigerato Scammonium eximitur, & usui reservatur.

Vera autem scammonæ præparatio fit cum succo limonum depurato, in quo dissolvitur in B.M. & feruens adhuc per linteum transmittitur: quo pacto crassa & impura ejus substantia, quæ non nisi noxam parit, secernitur. Scammonium sic præparatum ac correctum appellatur *Diagrydium*.

DOSIS. Dosis præparati scammonii, h. e. diagrydii à gr. vi. ad gr. xij. ℥ j. Mes. à gr. v.

gr. v. ad xij. Dioscor. & Ruffus usque ad ℥ j. Paulus & Aëtius usque ad ℥ ij. Quicquid sit, Græcorum scammonium forte mitius erat, nec ut hoc tempore succo tithymali adulteratum. Standum itaque potius in dosi Mesuæ, quam Græcorum: ut dosi infima sit gr. v. vel vj. media gr. xij. summa gr. xv. vel ℥ j.

UTENDI MODUS. Usurpatur diagrydium, forma Potionis, Boli, Electuarii, Pilularum, Pulveris.

POTIONIS forma exhibuit Dioscorid. cum aqua pura, vel mulsæ. Elegantius hodie cum Ol. amygdal. dulcium aut syr. Ros. solut. simplic. & aqua destill. convenienti. R. V. G. syr. Ros. solut. simplic. ℥ j. Diagrydii gr. vij. plus minus, cum Aqua cichor. s. q. fiat potio.

BOLUS conficitur ex Diagryd. gr. xij. xv. cum Conserve rosar. ℥ ij. & Ol. garyophyl. destillat. gutt. iv. gratissima purgatio.

ELECTUARIUM forma usurpatur in Electuario de succo rosarum & Diacydonio lucido purgante, cujus utriusque dosi ad ℥ iij. quamvis Elect. de succo rosar. per se non usurpetur fere, sed dissolutum aqua destill. convenienti in formam potionis.

Fit etiam jucundissimum elect. ex mucilaginis pomorum duplo ad saccharum, cocto ad consistentiam justam; addendo deinde infusum scammonii hac proportionē, ut ℥ j. elect. recipiat ℥ j. infusi: iterum dein coquendo ad justam consistentiam fiat elect. instar diacydon.

Dosis ad ℥ iij. Infusum autem scammonæ fit in aqua vitæ, quod dein per chartam em-poreticam trajicitur.

PILUL. *forma* usurpatur cum in multis massis pilular. officinal. tam etiam forman-do pilulas magistrales, ex diagrydii certa dose V. G. gr. viij. ix. xij. cum succo vel syr. idoneo.

PULVIS denique ex diagrydio sic fit. R. Cremor. tar. ℥ ij. vel ℥ j. Diagryd. gr. vij. vel plus pro indicationibus, M. fiat pulvis, qui sumatur in jusclo.

PURGANTIUM II. CLASSIS.

In qua tractantur

P H L E G M A G O G A.

C A R T H A M U S.

GENUS. Est semen cnici fativi, ejus medulla tantum ad purgationes utimur; proinde etiam in receptis vulgo præscribitur medulla seminis carthami contusi.

ELEC-

Form. Phlegmagogorum.

R. Agarici elect. ℥ jß. Turbith. Gum. ℥ ij. Galang. ℥ j. Zingis. ℥ß.

ELECTIO. Melius est semen, quod est album & planum, crassum & plenum: cujus medulla est unctuosa & pinguis; & cortex tenuis.

QUALITATES. Mesuæ calidum 1. & siccum 2. (Galenus & Paulus calefacere dicunt in tertio, si quis extrinsecus utatur.) Purgat pituitam & aquas, mite flatus discutit, proinde colicis & anasarcae confert.

Thoraci & pulmone studet; sed ventriculo adversatur.

CORRIGENTIA. Corrigitur, quatenus lædit ventriculum, stomachicis, qualia sunt *Anisum*, *Cinamom*, *Galanga*, *Mastix*, & similia; quatenus tardæ est operationis, additis acribus, ut *Cardamomo*, *Zingibere*, *Sale gemmæ*.

DOSIS. Ab \mathfrak{z} ss. ad \mathfrak{z} jv. \mathfrak{z} j.

MODUS. Exhibetur raro extro compositionem officinalem *diacarthami* in liquido ac solido. Apud Mesuem tamen ex sua & aliorum sententia usurpatur.

I. Forma PILULARUM, formando ex *medullæ cartham*. \mathfrak{z} x. cum *Cardamom*. \mathfrak{z} j. pilulas iuxta ciceris, & dando \mathfrak{z} v. pro una dosi.

II. Forma

Form. Phlegmagogorum.

In fund. per noctem in s.q. vini albi, mane.

R. Colaturæ leniter expres. \mathfrak{z} iiss; adde.

Radic. Mechoacan. Pulv. \mathfrak{z} ss.

Jalap. Pulv. gr v.

Syr. de Cichor cum Rheo \mathfrak{z} ss F. Haust.

II. *Forma SYRUP I* melliti; oxymel-
litis scil. *medulla carthami* panno ligata,
& *oxymelli squillitico*, dum coquitur, im-
mersa, quia id solutivum efficitur.

III. *Forma BOLI*. R. *Medull. cartham.*
℥ xij. *Penidior.* ℥ iv. *Cardamom.* *Zingib. afr.*
℥ j. cum melle, fiant boli instar nucis, quo-
rum unum, vel duos sumat.

IV. *Forma PORTIONIS*, eadem me-
dulla ad ℥ β. cum corrigentium momento,
in jure galli cocta & propinata.

A G A R I C U S.

GENUS, & ELECTIO. Est fungus
adnatus trunco Iaricis; nomen habens ab
Agaria, Sarmatiæ regione, in qua præ-
stantissimum nascitur, quamvis optimum
quoque habeatur ex Delphinat Gallia, &
montibus Tridentinis, nec non Rhetorum,
Vindelicorum, & Noricorum tractu.

Note

Form. Phlegmagogorum.

R. Mass. pill. Cohiar. ℥ ij.

Mercur. dulc. gr. xv.

Troch. Alhand. gr. ij.

Cum Ol. Caryophill. gr. ij. .M. F. pill. v.

R. Extr. Cathol. ℥ j.

Troch. Alhand. gr. j.

Ol. Macis, Anis. Carioph. vel Cin-
nam. gr. ij. F. pill. v.

Notæ optimi Agarici hoc disticho continentur.

*Res frangi præsto, pretiosus Agaricus esto,
Candidus & splendens, bonus in libra leve
pendens.*

Improbatur nigricans, gravis, corrosus, & qui caudici prope adnatus inhæsit.

QUALITATES. Calidus est primo, ficcus secundo gradu: incidit, attenuat, terget, aperit, & discutit. Purgat pituitam, crassam præcipue ac lentam, & bilem utramque à cerebro, nervis, musculis, sensoris, spinâ dorsî, thorace, pulmone, ventriculo, hepate, liene, renibus, utero, articulis, venenis quoque resistit. Unde forsan à Democri-

Form. Phlegmagogorum.

R. Agar. Rec. Trochisc. ℥ ij.

Diag. præp. vel Resin. Scammon. ℥ß.

Crem. Tart. ℥ j.

Sach. in Aq. Ros. sol. F. Tabella.

R. Crem. Tart. Mercur. dulc. añ. ℥ß.

Resin. Jalap. gr. vij. F. Pulvis.

R. Mercur. dulc. Crem. Tart. añ. ℥ß.

Troch. Alhand. gr. iij.

Ol. Macis, gr. ij. F. Pulvis.

R. Gutt. Gamb. gr. xv.

Merc. dulc. gr. x.

Troch. Alhand. gr. ij.

Cum Elix. præp. Par. q. s. F. pill. ʒ ʒ.

mocrito medicina familiæ appellatur ; quod ad omnes corporis partes conformitatem habeat, earumque obstructions, atque ab iis genitòs morbos inveteratos tollat. Omni ætati tutus est.

C O R R E C T I O. Duo vitia corrigenda sunt in Agarico : 1. Tarditas ipsius. 2. Levitas, ob quam ad fundum ventriculi ægre descendens nauseam & vomitum facit, & intestinis adhærens ea lancinando & pungeudo, fluxionesque concitando dolores parit : quæ vitia varie quidem apud Mesuem corriguntur ; optima tamen ratio est, si trochiscetur agaricus, cum s. q. vini albi, vel malvatici, in quo zingiber fuerit infusum.

D O S I S, ac M O D U S. Pulvis trochiscati & non trochiscati à ℥ ij. ad ʒ j. ʒ ij. In decocto vel infuso à ʒ ij. ad ʒ iv. ʒ v.

Exhibetur *forma Potionis, Pilular. Boli.*

P O T I O N I S forma, si pulvis agarici, præsertim trochiscati, convenienti liquore dissolvatur, & exhibeatur : vel in eodem decoquatur aut infundatur, & postea colatura propinetur.

P I L U L A R U M forma, cum in pilulis officinalibus, tum etiam magistralibus, formando ex certa dosi agarici, additis, si lubet, deducantibus ad partem affectam, cum melle vel syrupo idoneo pilulas.

B O L I denique *forma,* sumendo quantitatem agarici, & cum *diaphanico* vel *conservarosar.* formando bolum.

TUR-

T U R B I T H.

G E N U S. *Turbith* est radix, ex aliqua harum plantarum, quæ lacteum succum fundunt, accepta. Sed qualis illa sit, anceps est controversia; unde alii aliter judicant. Aëtuar. modo pytyusæ radicem; modo alypum Dioscor. existimat: Serapio & Avicenna radicem tripolii Dioscor. Brasavolus putat tithymali myrsinitis radicem. Alii, inter quos Fuchsius, thapsiæ, alii scammonæ radicem autumant. Unde Clusio monente in Garciam, loco turpethi in multis Hispaniæ locis utuntur radice thapsiæ, & aliis locis Europæ radice scammonæ.

E L E C T I O. Laudatur ponderosum & subalbidum, aut cicericium, recens, ac fractu facile, intus gummosum. Adulteratum enim in extremitatibus tantum gummosum est.

Q U A L I T A T E S. Calidum est in tertio, & siccum in secundo gradu intenso. Purgat pituitam crassam & tenacem, ac putrem ex ventriculo, pectore, & partibus remotis, ut juncturis.

Unde confert arthriticis, febribus pituitosis, præservat à psora, lepra & aliis vitis pituitosis curis, secundum Mes. Nocet ventriculo, nauseam vomitumque excitans. Pueris, senibus, ac gravidis non dandum.

C O R R E C T I O. Corrigitur, quatenus
tardæ

tardæ & debilis est operationis , acribus , ut *Zingiber*; quatenus ventriculo nocet , stomachicis , ut *Mastiche*, *Pipere* , & aromaticis , quatenus corpus extenuat , mitigantibus , ut *Oleo amygd.* *Sero lactis*, *Syr. viol.* *Passulis*, *Saccharo*.

D O S I S. Pulver. à ℥ ij. ad ℥ j. ʒ iv. Mes. à ʒ j. ad ʒ ij. in decocto dosi dupla datur.

M O D U S. Exhibetur I. *Forma P I L U L A R.* ex ʒ j. *V. G.* pulveris ipsius , additis corrigentibus proportionē subtribla , formando pilulas cum syr. idodeo *V. G.* violaceo.

II. *Forma P U L V E R.* R. *Turbith.* ʒ j. corrigentium ℥ j. sacchar. duplum ad pulver. M ʒ. fiat pulvis sumendus in iusculo.

III. *Forma T A B U L A R U M* , sumendo pulverem , & cum saccharo soluto formando tabulas.

IV. *Forma B O L I* , miscendo pulverem eum conserva rosar. N. B. In vermibus utilissimum exhibere turbith cum Rhabarbaro.

V. *Forma D E C O C T I* , seu *P O T I O N I S.* R. *V. G.* *Turbith* ʒ ij. vel ʒ iij. cum corrigent. coq. in liquoris idonei s. q. exhibendo colaturam , vel in ea dissolvendo insuper alia , ut syr. violac.

HERMODACTYLUS.

G E N U S. Est radix seu bulbus *Iridis tuberosæ Mobil.* quæ exsiccata ad nos ferunt , & verus *Hermodactylus Pauli* censetur. Cujus loco

loco, ut antehac, sic etiamnum magno cum damno, multis in locis usurpatur *hermodactylus vulgaris*, qui est radix, seu bulbus *Colchici*, quod aut est venenum, ideoque intra corpus sumi non debet. Quale est illud, quod in Colchide nascitur; aut non purgat, ut nostras; aut purgat quidem, sed non est Pauli *Hermodactylus*, ut *Syriacum*.

ELECTIO. *Notæ* *Hermodactyli* boni hoc diticho continentur:

*Laus tibi de jure datur, Hermodactyle duro,
Ac solidus sis sis, albi cui signa coloris.*

Solidum hic opponitur raro, laxo, & friabili. Ad has notas minime accedit bulbus *Colchici*. Hic enim siccatus, rugosus evadit, & foris, intusque nigricat, vel obscure rubescit.

QUALITATES. Calidus est, ac siccus ordinis secundi initio, cum humiditate tamen, ut Mes. loquitur, excrementitia, flatulenta, nauseabunda, qua ventriculo ad-versatur. Pituitam lentam & humores viscidos ab articulis efficaciter trahit: unde, Paulo autore, arthriticis privatim dictus est.

CORRECTIO. Corrigitur tenuantibus, *Cimino*, *Zingib. Spica*, *Cinamomo*, & similibus stomachicis & arthriticis, quæ vim ipsius ad articulos deducunt.

DOSIS, ac MODUS. Mes. à ʒj. ad ʒij. Usurpatur I. *Forma* **PULVER.** R. ʒj. *Hermodactyl. cum pulver. zingiber. & piper.*

II. DECOCTI. R. *Hermodaët.* ℥ ij. *corrigentium aliquot añ.* ℥ j. *contundantur crasso modo & liquore idoneo coquantur.*

III. PILUL. in pilul. de *hermodaëtylis* *Mesux* majoribus, quarum descriptio in *Augustano.*

IV. TROCHISCOR. sumendo secundum *Mes. hermodaëtyl.* cum suis *corrigentibus*, & cum succo *raphani* aut *scillæ*, formando *trochiscos.*

MECHOACA.

GENUS. Est radix *bryoniæ peregrinæ*, ex *Mechoaca*, novæ *Hispaniæ* Insula, allata, quæ duplex: *Mechoaca alba* seu vulgaris, & *Mechoaca nigra*, quam à loco natali *Massilienses* *Jalapium* vel *Gelapo* vocant vulgo radix *Jalap.*

NOTÆ UTRIVSQUE. *Vulgaris Mechoaca* deligenda albicans ac recens. Improbatur quæ valde candida, aut nigra, aut cariota: adulteratur radicibus *bryoniæ* in taleolas dissectis & resiccatis ad formam *Mechoacæ*. Dolus deprehenditur teneritudine *Mechoacæ*; cum *bryonia* habeat substantiam longe rudiorem.

Mechoaca nigra priori similis, sed cortice nigricante vestita, interius rufescens, quæ tessulatum incisam rotunda, magnitudine & figura calculum aleatorium repræsentat: gustu est non ingrato & gummoso, & ob copiosam

sam gummositatem igni adnota flammam concipit.

QUALITATES. Calida est in primo & sicca secundo gradu, insipida fere; nec ullius acrimoniæ particeps, secus quam bryonia sylvestris, quæ acris est, & calida multum. Purgat pituitam & aquas, ac purgando partes roborat. Tussi veteri, colico dolore & lvi Venereæ plurimum confert. Omni ætati utilis. Sed Jalapium vulgarem Mechoacani facultate superat. Nam ob gummi copiosum fortius humores serosos purgare existimatur.

CORRECTIO, ac DOSIS. Corrigitur cum *Cinamom.* *Amfi*, aut *Mastices* tertia parte. *Dosis* à ℥ss. ad ʒj. vel ʒij. *Radix Jalap.* ad ʒj. tuto exhibetur.

MODUS UTENDI. Sumitur in substantia fere tantum, sumendo pulverem ipsius cum liquore idoneo, præsertim cum vino, quamvis etiam cum jusculo sumatur. In decocto non datur. Nam experientia compertum est, coctione vini ipsius perire & exolvi. In infusione cum præscribitur, liquor non solus exhibendus, sed pulvis infusus.

COLOCYNTHIS.

GENUS. Est fructus cucurbitæ sylvestris, cujus pulpa alba & levis, à seminibus purgata, in usu est.

QUA.

QUALITATES. Calida & sicca est tertio gradu. Purgat pituitam & alios humores crassos glutinosos, è profundis & remotis partibus, ut cecebro, nervis, musculis, articulis, pulmonibus, thorace: quo nomine usurpatur in cephalalgia, hemicrania inveterata, apoplexia, epilepsia, vertigine, asthma, tussi, dispnoea, morbis articularibus frigidis, dolore colico flatulento, ad pituitam vitream ex intestinis deturbandam. Nocet valde ventriculo & intestinis, quorum fibris adhæret. Pueris, senibus, & prægruantibus est inimica.

CORRECTIO. Corrigitur vel forma trochiscorum, qui vocantur *trochisci alhandali*, & nihil aliud sunt, quam colocynthis præparata, quæ ingreditur omnes compositiones colocynthidem recipientes: vel additis cardiacis, hepaticis, stomachicis, & rebus lentis, ut *tragacanth. ol. amygdal.*

DOSUS. Dosis à gr. vj. ad gr. xv. ℞ j. Diosc. ℞ ij.

MODUS UTENDI. Usurpatur commodissime forma **PILULARUM**, quamvis & in *Electuar.* ut in hiera diacolocynth.

Pilulae ita formari possunt. R. *Pulpæ colocynth. gr. x. cinam. zingib. añ. gr. vj. moschi gr. j. cum syr. idoneo formentur pilul. aliquot.*

Potest etiam usurpari forma **EXTRACTI**, hoc modo. *Affunde pulveri ipsius spiritum vini ad extantiam sex digitorum, digere per dies*

dies 20. vel ultra : postea per inclinationem effunde, tandem ad spissitudinem mellis redige : addendo ad ℥ j. succi, olei cinamom. 3 j. Dos. ʒ ss. cum syr. rosato.

O P O P A N A X.

GENUS. Est succus panacis Heraclei, secundum Dosc. Galen. & omnes fere, excepto Mesue, qui ex ferulaceo Panace sive Asclepio, ac aliis nonnullis, qui ex Chironio fieri volunt.

ELECTIO. Quicquid sit, probatur valde amarus, interne albus aut subfulvus, pinguis, tener, friabilis, statim liquefcens, odore gravi.

QUALITATES. Calidus & siccus in tertiis Mes. at Galen. sicc. in secundo. Pituitam crassam & viscidam à remotioribus partibus & articulis allicit secundum Mesuem, quamvis nec Diosc. nec Galen. ei vim purgandi tribuant. Nocet ventriculo, & tardæ est operationis: ac proinde

CORRECTIO. Corrigitur tertia parte Mastice, spicæ, zingib. cinamom. & enulæ campanæ.

DOSIS. Dosis ad 3 j. à 3 ss. Mes. à 3 j. ad 3 ij. Brassæ vol. ad 3 iij.

MODUS UTENDI. Usurpatur in pilulis: (hinc pilul. de opopanace Mesuxi.)
R. H. G. 3 j. opopon. acue cum diagr. gr. iv.
℞. & cum syr. fiant pilul.

SAGA-

SAGAPENUM.

GENUS. Est succus plantæ cujusdam, quæ & ipsa Sagapenum dicitur. Gal. 8, simplic. ac ex Media ortum ducit.

ELECTIO. Laudatur translucidum, foris colore fulvo, intus albido, gustu acri, odore gravi, substantia crassa, facile liquefscens in vino.

QUALITATES. Calidum ordine tertio, siccum secundo. Purgat pituitam crassam & alios humores lentos secundum Mes. à Græcis facultas dejectoria silentio prætermissa est.

CORRECTIO ac DOSIS. Corrigitur ut opopanax. Dosis à ʒ ss, ad ʒ j.

USUS. Usurpatur in pilul. R. sagapeni ʒ j. mastic. cinam. zingib. añ. gr. iij. fiant pil. cum syr. aliquo.

EUPHORBULUM.

GENUS. Est succus arboris Libycæ, ab Euphorbo Medico Jubæ Regis Mauritanie nomen habens.

ELECTIO. Eligatur translucens, & ex rufo pallidum, & granula concretum, quod leviter gustatum os diu accensum tenet.

QUALITATES. Calidum & siccum est in quarto gradu. Purgat pituitam crassam & len-

lentam, & aquosos humores, ob id valentissimum est medicamentum in affectibus inde natis, ut arthritide, colicis doloribus, & hydrope; sed vehemens est medicamentum, & anxietatem quandam excitat.

CORRECTIO. Quapropter *corrigen-*
dum est medicamenti acrimoniam ipsius mitigantibus, ut *Ol. amygd. dulc. succo citri:* præterea cardiac. & stomachicis, ut *massice, croco.* Optima ipsius præparatio fit *cum aceto destillato, succo limon. depurata, aut phlegmate vitrioli imprægnato suo spiritu:* in quibus dissolvendum est euphorbium in *B. M.* & adhuc calens per linteum trajiciendum.

DOSIS. à gr. ij. ad viij. vel xij.

MODUS USURPANDI. Usurpatur, vel in **PILULIS.** *R. V. G. Euphorb. gr. vj. mitigantium aliquot. V. G. Semin. Lactuc. Portul. Endiv. Flor. Rosar. añ. gr. iiij. & cum succo limon. fiant pilulæ. Vel cum aqua aut succo Endiviæ solutum, instar POTIO-*
NIS.

Vel **BOLI** forma cum cassia. *R. V. G. Cassiæ Drach. iiij. Euphorb. præp. gr. iiij. cum saccharo fiat bolus.*

PURGANTIUM III. CLASSIS,
in quâ tractantur

M E L A N A G O G A.

S E N A.

GENUS. Est planta filiquosa, è regionibus orientalibus ad nos primum allata, coluteæ admodum similis, cujus folia in usum veniunt, quamvis folliculi efficaciores sint Mesuæ. Quod intelligendum de folliculis decerptis virentibus & succulentis, moxque siccatis, non autem de caducis & in planta arefactis.

ELECTIO. Sed cum folliculi ad nos non ferantur, eligenda sunt folia senæ viridia, probe resiccata, non maculosa, nec teredine attrita, & à stipitibus mundata ac repurgata.

QuA-

Form. *Melinagog.*

R. Fol. Sennæ. elect. ʒ v.

Cinam. acris. ʒ j.

Zingib. ʒ j.

Infund. per noctem in s. q. feri lactis, aquæ

Frag. aut fumar. vel vini Rhen

Colaturæ mane factæ leni cum expressione
adde ad ʒiij.

QUALITATES. Quoad *qualitates*, est cal. sicc. & primo. Purgat melancholicam, bilem adustam & pituitam à cerebro, pulmone, hepate, liene, ventriculo & mesenterio: proinde dictarum partium morbis ab ejusmodi humoribus medetur. Omni ætati tuta, ac etiam prægnantibus. Utilissimum catharticum.

CORRECTIO. *Corrigitur*, quatenus flatulenta & ventriculo obesse creditur, Zingib. Cinam. Aniso, Garyophyll.

DOSIS à ʒ j. ad ʒ j. ʒ. ʒ ij. quidam ad ʒ iij.

MODUS USURPANDI. Exhibetur vel *in substantia*, vel *in infuso* aut *decocto*. Substantia varie exhibetur.

I. *Forma PILULAR.* R. V. G. Pulv. sen. Drach. j. Zingib. Cinam. añ. ʒ ʒ. sal. nitr.
T 2 gr. v.

Form. Melanagogorum.

Syrup. d'Epithymo ʒ j.

Conf. hatmech. ʒ ij.

Crem. Tart. ʒ ij.

Aq. Cinam. ʒ j. M. F. Haustus.

R. Syrup. d'Epithymo. Fumar. c. añ. ʒ vj.

Spec. Diasenn. mont. ʒ ij.

Crem. Tart. ʒ j.

Seri lactis vel. aq. fumar. ʒ iij.

Aq. Cinam. ʒ j. M. F. Haustus.

gr.v. fiant pilul. cum syr. aliquo, quæ vel omnes sumi possunt, vel aliquot saltem instar usualium.

II. *POTIONIS*, solvenda pulverem senæ cum corrigentibus in liquore idoneo, præsertim sero lactis.

III. *Forma PLACENTULAR.* pro pueris, pulvere senæ cum cinam. melle subactio, & coctio ad consistentiam placentæ.

IV. *Forma CYDONIATI*, ut dictum in Rhabarbaro.

INFUSUM senæ etiam varie exhibetur.

I. Communiter folia sen. infunduntur dosi dupla, ad eam, quæ in substantia dantur cum corrigentibus, in vini albi s. q. postea fit expressio: quæ vel per se exhibetur, vel aliis insuper in hac dissolutis, ut in Rhabarbaro dictum.

II. *Forma EXTRACTI.* s.a. parati cum aq. Lupuli, Scolopendr. Borrag. Fumar. addita
por-

Form. Melanagogorum.

R. Extract. sol. Sennæ. ʒj.

Resin. Jalap. gr. viij.

Ol. anis. aut similis gr. ij. Misc. & detur in jusculo aut vino.

R. Elect. Diacathol. ʒij.

Pulv. Diasenn. Wierii aut Mont. ʒij.

Crem. Tart. ʒj.

Ol. anis. gr. iij. M. F. Bolus.

porcione *Caryophyll.* *Zingib.* *Semin.* *fœnicul.* &c.

III. *Forma SPIRITUS SENNATI.*

R. *senæ purgat.* ℥ iij. *Cremor. Tartar.* ℥ ij.
Cinam. ℥ j. *Mac.* ℥ ss. *Spec. diagal.* ℥ j ss.
Zingib. ℥ ss. *Infunde triduum in spiritus vini*
vel communis, vel malvatici ℔ ij. postea cole-
tur & servetur. Dosis à ℥ ss. ad ℥ vj.

DECOCTUM *senæ* eodem modo fit,
 ut *decoctum Rhabarb.* *mutatis mutandis.*

POLYPODYUM.

G E N U S. Est herba similis filici, in muscosis petris & vetustis arborum caudicibus nascens, unde *dendropteris*, *filix arborea* dicitur: cujus radix, quæ sola in usum venit, habet multos nodos & cirrhos polyporum piscium ritu, hinc nomen.

E L E C T I O. *Eligendum*, quod in quercu nascitur, & recens, est ac nodosum. Inveteratum adstringit.

T 3

nasci-

Form. Melanagogorum.

R. *Mass. pill. de lap. Lazali vel Armen.* ℥ ij.
Troch. Alhand. gr. ij.

Ol. anis. gr. ij. *F. pill.* v.

R. *Pulv. Diasenn.* ℥ ij.

Diagrid. præp. gr. viij.

Ol. anis. gr. ij. *F. Pulvis.*

QUALITATES. Quoad *qualitates*, bilem adustam & pituitam purgat. Opitulatur colicis. Lienipeculiariter prodest, unde in affectibus hypochondriacis utilissimum.

CORRECTIO. Sed quia admodum deficcat, *corrigendum* est *Liquiritia*, & ad ipsius operationem juvandam, tertia parte, *Anisi, Fœniculi, Zingib. &c.*

DOSIS. *Dosis* à ʒ ij. ad ʒ iij. & ʒ β.

USUS. Exhibetur in *decocto* vel *infuso* facto cum liquore idoneo. h.e. partem & affectum respiciente. V. G. cum *sero lactis* in scabie ab ustabile, *Aqua hordei* in febribus quartanis: additis corrigentibus idoneis proportionem subtripla.

E P I T H Y M U M,

Est planta, quæ thymo, hyssopo, satyriæ, serpillio, aliisque plantis cuscute modo circumnascitur, à qua differt figura, loco natali, & qualitatibus; licet multi epithymum & cuscutam promiscue sumant. Quidquid sit, hæc medicamenta potius aperientium quam purgantium rationem habent, & præstat cum aliis, quam iis solis uti. Ac proinde rectius ad alterantia referenda fuissent, ad quorum etiam classem relegamus.

HELLEBORUS NIGER.

GENUS. Helleoborus niger duplex est, *adul-*

adulterinus & *verus*, *Adulterinus* iterum vel *hortensis* vel *silvestris*, sive *helleboraster*. *Verus* niger aliis est, quem *Matthiolus* *flore purpureo* vocat, aliis *sanicula femina* *Fuchsi*, aliis, quem *Matthiol.* *Pseudo-elleborum* vocat, & habet flores *buphtalni*.

ELECTIO. In usu *eligendus* est *verus* *helleborus*, & in ejus defectu *adulterinus* *hortensis*. Usutpantur autem solæ radices tenui medulla projecta, quæ vino *cydoniorum* maceratæ loco tepido, postea exsiccantur & reponuntur ad usum.

QUALITATES. Quoad *qualitates*, calidus & siccus est in tertio gradu. Purgat *melancholicum* succum, & alios humores adustos solutu contumaces: proinde omnibus morbis *melancholicis* prodest, ut *manix*, *melancholiæ*, *elephantiasi*, *quartana*, *tiis*, &c. Ubi notandum, *elleborum* nigrum recte usurpatum *innoxium* esse medicamentum, ut tuto pueris, gravidis & debilibus corporibus dari possit.

CORRECTIO. Corrigitur *cardiacis* & *stomachicis*, ut *Cinam*, *Aniso*. *Fœniculò*, &c.

DOSIS. *Dosis* in substantia, à gr. *vx.* ad *3* *ß.* *3* *ij.* In infuso vel decocto, à *3* *j.* ad *3* *ij.* vel *3* *ij.* *ß.* Quidam ad *3* *ß.* sed ascendendo à *3* *j.*

MODUS USURTANDI. Exhibetur vel *Substantia* ipsius, vel *Infusum*, vel *Decoctum*. Substantia ipsius exhibetur.

I. *Forma PULVER.* fumendo Ellebori nigr. ℥ ij. Zingib. Mastic. Rosar. rubr. Cinnamon. Anis. añ. gr. iv. Misc. in juscule, utere. In pueris fume ℥ j.

II. *Forma PILUL.* formando ex prædicto pulvere cum syr. idon. pilul.

III. *Forma PLACENTULATUM,* ut dictum in sena, & Rhabarbaro.

IV. *Forma CYDONIATI,* ut dictum in Rhabarbaro.

INFUSUM hellebori variis modis fit I. *COMMUNI MODO* in liquore idoneo, puta, decocto, hydromelite, aqua hordei, &c. ut sæpius dictum. II. *EXTRACTI forma:* ubi notandum, quoad menstruum, nonnullos sumere *aquam anisi* additis corrigentibus: nonnullos solam *aquam pluviam* accipere sine corrigentibus, eo quod notarint hellebori malitiam, vel potius vim purgantem aromatum admixtione intendi ac augeri, *Dosis* extracti est ℥ j.

DECOCTUM quoque fit I. *COMMUNITER* in liquore idoneo, ut alia purgantia. II. *In POMO HELLEBORATO.* Pomum transfigitur radice hellebor. nigri & caryophyllis, charta cooperitur aqua frigida madefacta, ac sic coquitur in cineribus: inde extracto helleboro & caryophyll. pomum cum saccharo comedendum offerimus.

L A P I S A R M E N U S.

G E N U S. Lapis Armenus non modo in Armenia provenit, sed etiam invenitur in argentifodinis Germanicis, ex quo color paratur in usum pictorum.

E L E C T I O. Optimus est lævis, cæruleo viridis, non lapidosus & friabilis.

Q U A L I T A T E S. Calidus siccus secundo gradu. Purgat melancholiam, & curat eodem affectus cum helleboro nigro.

C O R R E C T I O. *Corrigitur* minutissime tritus, frequenti lotionem cum aquis cardiacis, Rosar. bugloss. &c. toties facta, donec aqua nullum amplius vel colorem, vel saporem induerit.

D O S I S. *Dosis loti*, à ʒ ss. ad ʒ j. ʒ j. ss. *Illoti*, ad ʒ j.

U S U S. Sumitur omnibus modis, ut lapis Lazuli.

L A P I S L A Z U L I.

G E N U S. Lapis Lazuli vel cyaneus, aut cæruleus, magnam cum Armenio, tum ratione originis, tum facultatis & virium cognitionem habet, ut alter alteri facile substitui possit.

E L E C T I O. *Eligendus* est autem Lapis Lazuli aureis maculis distinctus, seu in cujus fracturis radiantes quædam aureæ stellæ
T 5 micant,

micant, unde à Mesuæo lapis stellatus vocatur.

QUALITATES. Calidus secundo & ficans tertio. Easdem cum Armenio vires, sed debiliores habet.

CORRECTIO & DOSIS. *Corrigitur ut Armenius.*

Dosis, à ʒ ʒ. ad ʒ j. ʒ j. ʒ. Mes. à ʒ ij. ad ʒ ij ʒ.

MODUS UTENDI. Usurpatur, I. *Forma PILUL.* R. ʒ ij. vel ʒ j. *lap. Lazuli præparat. cum Cinam. Zingib. Campb. añ. gr. vj. Misc. & cum succo aliquo fiant pill.*

II. *Forma PULV.* sumendo pulverem ipsius subtilissime tritum cum aromatibus quibusdam, juscule vel alio liquore.

III. *Forma BOLI, miscendo prædictum pulverem cum conserv. borrg.*

IV. *PLACENTÆ forma, sed tum in alcool redigendus est lapis, ne pulvis dentibus hæreat.*

V. *Forma PORTIONIS, in vino odorato sumendo pulverem.*

VI. *In JENTACULO quodam idoneo.*

Nota, semper in tenuissimum pulverem redigendum esse.

PURGANTIUM IV. CLASSIS

in qua tractantur

H T D R A G O C A.

SAMBUCUS & EBULUS.

GENUS. *Ebulus*, & *Sambucus* similes sunt plantæ foliis, flore & fructu, sola magnitudinis apud Dioscor. differentes. *Ebulus* enim est *sambucus* minor seu *chamæactæ*: *Sambucus* vero in arborem assurgit. Vtriusque & senu & cortex medianus, & succus radic. foliorum ac fructuum in usu sunt, ad aquas educendas.

T 6

D o-

Form. Hydragogorum.

R. Conserv. Cochlear. ℥ ij.

Magist. antim. chalyb. ℥ j.

Perlar. Ocul. cancri añ. ℥ β.

Spir. Salis ℥ j. F. Elect.

Quant. N. mosch. sumendum mane & ante coenam.

R. Fol. Senn. m. ℥ ij β.

Rhab. Elect. ℥ ij.

Spir. Sal. gr. xij.

Aq. Cichor. ℥ ij.

Infunde per noctem calide, Colat, cum levi expressione factæ adde

DOSIS & CORRECTIO. *Dosis*, seminum baccar. ℥ j. Cortic. ℥ ij. succi ℥ β ℥ vj. *Corriguntur* cinamomo.

U s u s. Usurpatur Semen pulverisatum in vino potenti vel absinthite: vel decocto chamæpith. in podagricis.

Cortex maceratur, vel decoquitur in vino ad ℥ iij. sed coctione vis ejus purgandi perit. Diosc.

Succus ad ℥ j sumitur in vino, vel juscule alteraro absinthio. Ut & succus inspissatur cum melle. Additur aqua cinamomi. Plerunque hæc non sola, sed cum aliis à Practicis usurpantur.

SOL.

Form. Hydragog.

Syr. de fumar. com. añ. ℥ iij.

Rhab. Mechoac. pulv. ℥ β.

Crem. Tart. ℥ j. M. F. Haustus.

R. Pulv. Hermodact. Jalap. añ. ℥ j.

Diagrid. præp. gr. v.

Ol. anis. vel simil. gr. j. F. pulv.

R. Spec. Diacarth. ℥ β.

Pulv. rad. Jalap. gr. xxv.

Ol. anis. aut similis gr. ij. F. pulv.

Hic si misceatur cum Conf. ros. F. Bolus.

R. Conf. rosar. ℥ i β.

Gutt. Gamb. gr. xv.

Diagrid. præp. gr. vij.

Spir. Sal. vel vitrioli gr. v.

Ol. Carjophill. gr. j. F. Bolus.

S O L D A N E L L A.

GENUS. Est brassica marina Dioscorid, cujus folia & succus in usu sunt.

QUALITATES. Calida & sicca est secundo gradu, nonnullis tertio. Ad aquas educendas optimum remedium, ita tamen, ut semper aliquid bilis permixtum sit.

CORRECTIO & DOSIS. Sed quia stomacho inimica, semper corrigenda *Cinnamon. Zingib. &c.*

USUS. Dosis, fol. ℥j. ʒj ss. ʒij. succi ʒ ss.

Exhibentur folia. I. In ACETATIO

T 7 ex

Form. Hydragog.

R. Extract Cathol. Gum. gutt. añ. ʒ ss.

Troch. alhand. gr. v.

Ol. anis. aut simil gr. iij.

F. pill. v. aut vij.

Additamentum de

P A N C H Y M A G O G I S.

Rarum est vel unum saltem humorem peccare vel Medicamentum unum solam humorem educere, & propterea Medici soliti circa Polychresta quo non solum pluribus humoribus evauandis conferunt, sed etiam

ex ol. sale & aceto, cujus 6. boli aquas mīce educunt in hydrope. Nonnunquam etiam in jure ebullitur ut brassica sativa.

II. In PULVERE, addito, si velis, *Rhabarbaro* & *cubebis*, qui imponitur vel juri, vel jentaculo, aut placentulis, pro puerulis hydropicis.

III. In DECOCTO, ut alia, additis corrigentibus.

IV. In PILULIS, sed tunc fumenda minor quantitas, & addenda alia acuentia, ne ob pulver. levitatem excrescat numerus pilularum.

Succus vero exhibetur cum *Rhabarbaro forma infusi*, & aquas utiliter educit.

S U C-

Form. Panchymagogorum.

etiam in plurimarum partium affectibus commendantur, etiam occupari.

Etsi v. illa similiter vel Simplicia sint vel Composita, tamen præcipue Composita hic recenseri solent; sunt tamen nihilominus illa *Senna*, *Rhabarb.* & *Agaricus*, quæ tamen fere omnia conjunguntur. Compositorum præcipua sunt.

Syrupus de *Sumar.* compos.

Elect. *Diacathol.* *Diaphæn.* *Triphera* *Persica.* *Diaturb.* cum *Rhab.* *Diacarth.*

Species *Electuariorum* dictorum, maxime *Diacarth.* & *Diaturb.* cum *Rhab.*.....

S U C C U S I R E O S.

G E N U S. Hic succus exprimitur ex radice iridis nostratis, illius maxime, quæ purpureum profert florem.

Q U A L I T A T E S. Calidus & siccus est tertio gradu, & potenter aquas citrinas educit: sed puero, seni & gravidis male tutus. His enim movet menses, illis autem validior est.

C O R R E C T I O & D O S I S. Corrigitur *Cinamomo*. *Dosis* ab \mathfrak{z} ss. ad \mathfrak{z} vj. \mathfrak{z} j.

U s u s. Sumitur i. cum paucio vino & cinamomo, vel cum jusculo, in quo coxere *Passulæ*, *Cinamom.* & *Spica*.

I I. *Forma Syrupi*, si succus depuratus cum saccharo coquatur, cujus *dosis* \mathfrak{z} ij.

E L A-

Form. Panchymagogorum.

Pillulæ sine quibus esse nolo. De Hiera comp. de Opoponace.

Extractat. Panchymagog. Crollii, Catholicum.

Ex. recensitis licebit varia extemporanea præscribere. v. g.

R. Diacathol. \mathfrak{z} iij.

Spec. Diacartham. Diasenn. mont. añ. \mathfrak{z} j.

Crem. Tart. \mathfrak{z} ss.

Syr. de fumar. comp. \mathfrak{z} vj

Aq. Cichor. q. s. M. F. Haustus.

E L A T E R I U M.

G E N U S. Est succus cucumeris agrestis inspissatus, & in pastillos conformatus.

E L E C T I O. Optimum est vetustissimum, quodque lucernis admotum lumen extinguit, & priusquam extinguat, scintillare sursum ac deorsum cogit.

Q U A L I T A T E S. Calidum ac siccum tertio gradu. Aquam ducit, si quicquam aliud. Nam cum reliqua fere eam tantum aquam educant, quæ in venis adhuc continetur, elaterium eam aquam elicit, quæ in abdomen effluxit extra venas.

C O R R E C T I O. Corrigitur, quia acre est, & anastomoticum, & partes principes lædit, *Lactæ*, *Tragacanthæ*, *Bdellio*, & corroborantibus idoneis, ut *Cinam. spec. Diarrhod. abbat.* & cordialibus.

D o-

Form. Panchymagogorum.

R. Spec. Diaturb. cum Rheo Diacartham.
añ. \mathfrak{z} ij.

Diagr. gr. v.

Syr. ros. sol. Vini mosell. añ. q. s. M. F.

Hauftus.

R. Elect. Diacathol. Diaphcen. añ. \mathfrak{z} i \mathfrak{ss} .

Spec. Diaturb. cum Rhab. \mathfrak{z} \mathfrak{ss} .

Diagrid. gr. v. Ol. anis. gr. ij. M. F.
Bolus.

Dosis. *Dosis*, gr. vj. ℥ ss. gr. xv. quidam non temere ultra 5. grana adscendunt.

Exhibetur I. in **PILULIS**. R. *Pilul. faciliū*, V. G. *de tribus cum Rhab. Alephang. de Hiera.* ℥ ss. vel ℥ ij. *elaterii.* gr. v. *vel etiam* x. fiant pilulæ: ita enim indomita vis refrenatur.

II. **EXTRACTI** forma, extrahendo s. a. *essentiam ejus cum spiritu vini santalato, vel diamargarito, cujus essentiae extractæ unciae affunde olei Cinamom. & nuc. mosch. añ. ℥ j.* Dosis est ℥ ss. cum aliquo liquore, vel etiam in forma pilularum.

ESULA.

GENUS, Esulæ nomine omne genus tithymallorum officinæ comprehendunt; siquidem experientia constat, ab omnibus
aquas

Form. Panchymagogorum.

R. Fol. Senn. mund. ℥ ij.

Rhab. el. Agar. troch. añ. ℥ j.

Galang. gr. vx.

Zingib. gr. x.

Minutim incisis affunde aq. Cichor. ℥ iij.

Spir. vitrioli. gr. vj.

Stent simul in loco calido per noctem,

mane Colat. adde syr. de Fumar. comp.

de Succ. Ros. de Ros. sol. añ. ℥ iij. M. F.

Haustus.

aquas educi. Aliud tamen atque aliud genus diverſi eligunt Autores, alii *Cypariſſiam*, alii *Cypariſſiam*, alii *Eſulam dulcem Tragi*: alii *platyphylon*: alii *Populum* ſive *Eſulam rotundam*, alii *Eſulam majorem* ſive *pityuſam Dioſc.* quæ nunc ab uſu reſeſſit.

QUALITATES. Calida ſicca tertio gradu. Purgat pituitam & bilem, ſed præſertim aquas à remotis partibus.

CORRECTIO. Corrigitur *Cinamomo*, *Nuc. moſch.* *Tragac.* *Mucilag. pſyllii*. Omnium optime maceratur per 24. horas in aceto, vel ſucco portulacæ, aut ſucco limoni.

DOSES. Dolis, *Corticis*, *Rad.* à gr. vj. ad ʒß. gr. xv. *Succi* vero vel *Lactis* à gr. iij. ad vj, vij.

Uſus. Uſurpatur omnibus modis, quibus

Form. Panchymag.

R. Crem. Tart. ʒ ij.

Diagrid. gr. vij.

Troch. alhand. gr. iij.

Ol. anis. gr. ij. M. F. Pulv.

R. Rhab. Elect. Jalap. añ. gr. xv.

Diagrid. gr. v.

Ol. anis. gr. ij. M. F. Pulv.

R. Extract. Panchymagog. croll. vel Cathol. ʒ j.

Diagrid. Troch. alhand. añ. gr. iij.

Ol. anis. vel ſimil. gr. ij. F. pill. v.

bus unumquodque aliud catharticum hætenus usurpari diximus: præsertim vero extractum inde paratur s.a. cujus dosis gr.xv.

Et hætenus quidem de Purgantibus proprie dictis sat abunde actum est. Sequuntur nunc Vomitoria.

V O M I T O R I A.

Dicuntur medicamenta, quæ noxia quæque ventriculi, redundantiam cibi, aliarum etiam partium vicinarum humores excrementitios, vi & impetu per os evacuant, dirivant, atque revellunt. Idque faciunt facultate VEL manifesta, laxando orificium superius ventriculi, unde retentrice labefactata, ventriculi facultas expul-

Form. Vomitoriorum.

Leniorum vomitoriorum exempla sunt.

R. Fol. asari. rec. añ. 7.9. aut x..

Contunde in mortario lapideo, cum
aq. aneth. ℥ iiij.

Stent per noctem. Mane Colaturæ cum
expressione factæ adde

Oxymell. simpl. ℥ β.

Aq. Cinam ℥ ij. M. F. Haustus.

R. Succī foliorum asari. ℥ ij.

Aq. aneth. ℥ ij,

Oxymell. simpl. vel scil. ℥ iiij. M. F.
Haustus.

expultrix irritata humorum copia vel acrimonia, quicquid suo ambitu continet, per superiora expellit, inferioribus partibus sese constringentibus; quibus maxime utimur, ubi nausea seu vomendi conatus adest, cum oris amaritudine & præcordiorum dolore: talia sunt, *Oleum simplex, Aqua simplex tepida, Butyrum*, & omnia pingua & oleaginosa: VEL id faciunt *qualitate occulta*, ob quam potius per superiora, quam inferiora purgant. Horum omnium materia in usum practicum distinguitur in leviora, mediocria, & violenta. [Signum additum Dosis ejus notat, cui proxime additum est.]

Leviora.

Form. Vomitoriorum.

R. Gillæ Theophrast. aut Coaguli asari
Hart. ℥ β.

Juris carnis ping. aut vini cal. ℥ ij.

M. F. Haustus.

Vehementiorum hæc sunt.

R. Nicotian. ficc. ℥ ij.

Infunde in cerevis. ten. ℥ vj. Colatura
detur mane robustis & rusticis.

R. Croci metall. gr. v. aut vij.

Conf. ros. ℥ ij.

Ol. Cinam. gr. j. M. F. Bolus.

R. Croci metall. gr. x.

Affunde vini gener. ℥ iij.

Digerantur per noct. mane Col. adde.

Oxymell. simpl. ℥ β. M. F. Haustus.

Leviora.

SIMPLICIA. *Aqua simplex* vel *hordei* vel *cerevisia* tepida affatim ad cyathum unum hausta : *Iusculum carniū pingue* ubertim sorptum : *Oleum commune* tepidum ad ℥ iiij. ℥ vj. *Butyr. liquatum* calidum.

COMPOSITA. *Hydromel* largiter sumtum : *Hydræleum* ad ℥ viij. ℥ v. *Oxymel.* s. cum aqua tepida, *Syrupus Acetos.* cum aqua tepida : *Ficus recentes comestæ*, superhausta aqua tepida, *Cerevisia tepida* cum sale.

Mediocria.

RADICES; *Atriplicis*, *Asari* à ℥ j. ad ℥ iiij. In infuso à ℥ j β. ad ℥ iiij. ℥ β. *Betonica*, *hydromellite* in potu, *Cucumeris sativi*, *Eupatorii*, *Melonis*, *narcissi bulbis* : *Peponis pulver.* à ℥ ij. ad ℥ j. in infuso à ℥ j. ad ℥ iiij. *Raphani*.

CORT. *Medianus juglandis* ad ℥ j. In infuso ad ℥ iiij. ℥ β. maxime ejus juli furno siccati. Semi-

Form. Vomitoriorum.

R. *Oxymell. vomitiv.* ℥ vj.

Aq. *Cinam.* ℥ j.

Cichor. q. s. M. F. Haustus.

R. *Mercur vitæ gr. x. sach. cand.* ℥ j. M. F. Pulv.

SEM. *Anethi, atriplicis, cucumeris sativi, eruce, raphani* à 3 iiij. ad 3 ss. *urticæ* à ad 3 ss. ad 3 j. Infus. à 3 j. ad 3 ss.

FLOR. *Anethi, juli juglandis* ut supra, ad 3 j. ex vino albo in colicis ac nephriticis.

Succus *raphani* ad 3 ij.

RASURA *proprii unguis hausta ex vino.*

ELECT. *diasari Fernel. lib. 7. meth. cujus dosis 3 iiij. ex aqua hordei ; mulsa, vel fero lactis.*

[CHYMICA : *gilla Theoph. Sal. vitriolaltum, Sal. vitriol. vomit. sale Coagulum asari Hartm.*]

RAD. *Cataputiæ, Cyclaminis, Ebuli, Gratiolæ*, ad 3 j. maceratæ vero à 3 j. ad 3 j ss. vel 3 ij. *Hellebori albi* infusi in jusculo maxime, ad 3 ss. 3 j. 3 j ss. ad summum, additis cardiacis ad 3 j. sed caute.

CORT. *Radiciis Ebuli & Sambuci.*

HERB. *Nicotianæ, gratiolæ.*

SEM. *Cataputiæ* 10. 12. à putaminibus liberata, tusa & in ovo forbili devorata, utiliter exhibentur iis, qui philtrea, aut veneficia

Form. Vomitoriorum.

R. Mercur. vitæ gr. x. conf. rosar. 3 j. F.
Bolus.

R. Mercur. vitæ gr. x. sach. in aq. ros. q. s. 4.
Tabella.

ficia devorarunt, *genistæ* à \mathfrak{z} ij. \mathfrak{z} \mathfrak{ss} . *Nasturtii*, *Ricini*.

FLOR. *Ebuli*, *Genistæ*. *Nux vomica*.

SUCCI, *Cyclaminis*, *acetum cum panis sili-
nei medulla destillatum*, ad \mathfrak{z} iij. validissimum
in febribus intermittentibus.

CHYMICA. *Vitrum* \mathfrak{z} quodvis *infusum*
ad \mathfrak{z} j. in liquore idoneo, *Mercurius vitæ*
dulcis ad gr. v. ad summum cum \mathfrak{z} j. *pilular.*
Antimonium præparatum, quod recte usurpa-
tum, insigne emeticum ac tutum. De hujus
autem præparatione, dosi, ac utendi modo,
cum variæ sint Chymicorum sententiæ, op-
tima tamen præparatio est, quam vocant
Crocum metallorum, cuius \mathfrak{z} j. infunditur in vi-
ni malvatici optimi \mathfrak{z} j. per 14. dies, loco tepido,
agitando indies. Postea reponendo ad usum.
Dosis \mathfrak{z} j. vel \mathfrak{z} j \mathfrak{ss} . in cochleari sumta.

COMPOSITA. *Tabulæ stibiatae* ad \mathfrak{z} j.
comestæ, vel *solutæ* liquore idoveo, v. g.
aqua meliss.

Infusum sequens. \mathfrak{z} . *Radic. bryon. cyclam.*
añ. \mathfrak{z} iij. *ellebor. albi* \mathfrak{z} vj. diligenter mundatæ
pulverisentur ac siccentur in aëre, affundatur
aqua vitæ ad extantiam duorum digitorum,
digere aliquot dies in B M. Destilla, & quod in
fundo remanserit, iterum pulverisetur, affun-
dendo aquam priorem denuo, idque ter repe-
tendo. Huic liquori immerge apicem plumæ,
ac vino malvatico iterum elve, quod propi-
natum illico vomitum excitabit. [Huc spectat
aqua Bened. Rulandi, *Oxymel. vomit.* & *Elect.*
vomitivum.]

DI-

D I U R E T I C A.

D I U R E T I C A dicuntur, quæ *subſiſtētem in corpore aquoſitatem per urinas evacuant*. Et ſunt *duplicitia*, alia *proprie talia*, alia *improprie*.

P R O P R I E D I U R E T I C A ſunt *calida ſicca ad tertium gradum, tenuis naturæ ac ſubſtantiæ, quæ facile ad venas penetrant, ibique ſanguinem liquant & fundunt, ſeroſumque à craſſo ſecernunt, non ſecus ac in lacte fieri ſolet, quando coagulatur. Unde poſtea quod craſſum eſt, in ſe coit; quod ſeroſum eſt, vi inſita à renibus attrahitur. Talia autem ſunt.*

R A D. *Apii, Aſari, Calami aromatici, Cardui, cujuſque, Cyperi, Dauci, Eryſimi, ſeniculi, Ononidis, Petroſelini, Raphani, Ruſci, Saxifragiæ, Valerianæ, [Scordii, Chemædriſ Origani.*

[L I G N A. *Sanctum Nephris. frax. Tamar.*]

F O L I A; *Absinthii, Apii, Betonice, Calamenthe montane, Diptamni Cretici, Lauri, Naſturtii, Petroſelini, Pulegii, Saturiæ, Serpilli. Saxifrag. Salv. Virgæ aureæ, Rute.*

F L O-

Form. Diureticorum.

R. Amygd. amar. gr. viij. comedantur crudæ & ſuperbibatur hauſtus vini Rhen.

R. Fol. Petros. M ſſ. mecerentur per noctem in vini Rhep. ℥ x. Colat, uſurpetur.

FLO R. Camomillæ, Genistæ, (Anthos, Lavend. Spicæ.

COR T. Medianus genistæ, Lauri, Raphani. Citri, Arant.

S E M. Anisi, Apii, Cardamomum, Cerefoli, Cicera rubra, Cubebæ, Dauci, Fœniculi, Juniperi baccæ, Levistici, Milii Solis, Alkekengi, Petroselini, Palyuri, Saxifragiæ, Seseli Massiliensis, Vrticæ, (Nasturtii, Sinapis.)

FRUCT. Amygdalæ amara, Ficus, Passulæ, Juglandes.

AROM. Xylocassia, seu Cinamomum, Cassia ligna,

RESINÆ; Terebinthina, Laricea, (Mastich. Myrha, Ambra, Succinum.)

LIQUOR. Vinum album.

ANIM. Cantharides ad gr. ij. vel iij. sed his conditionibus, ut exhibeantur 1. reliquis omnibus tentatis. 2. integræ. 3. nunquam solæ, sed mixtæ cum jusculo pingui alterato malua, althæa. Locustæ seu cicadæ ad ℥ ij. Sangais hirci, (Lapis percarum, Lumbrici terrestres præp. Calculi hominis, Mandibulæ lucis, Oculi cancri.)

V

OFFI-

Form. Diureticorum.

R. Succ. Chercfol. rec. exp. ℥ j.

Vini Rhen. ℥ vj. sach. parnm.

Spir. Sal. vel nitri ℥ ss. M.F. Haustus.

R. Ol junip. vel Spir. Thereb. gr. xij.

Vini Rhen. q.s, F, Haustus.

OFFIC. AQUÆ; Fœniculi, Apii & supra dictorum foliorum, seminumque.

SYR. de 5. radicibus, & 2. radicibus, (adiantinus, Capill. vener.)

SPECIES; Lithontribon Nicolai, Diacalamintba.

CONS. Florum genistæ, Betonicæ, Absinthii, Anthos.

SUCCI, Herbarum dictarum.

(CHYMICA. Spiritus Nitri, Salis, Tarrari, Thereb. Iuniperi, Hederæ. Oleum Thereb. Cera, succini, Scorpionum, Iuniperi, Arantiorum, interne & externe.

Tinctura succini, Tartari. Balsamus Sulphuris; Elixir prop. parac.

Essentia Petrosel. Saxifrag. Pulegii, Serpilli, Succini, Ononidis, Stipitum fabarum. Magist. oculorum cancri, Lap. Nephrit. &c. Iulepus Diureticus Hartm. Oxym. diur. ejusdem.

EXTERNÆ. Olea decoctaque dictarum Herbarum & seminum; Unguentum Martiat Agrippæ.)

IM-

Form. Diureticorum.

R. Spir. ribes. nigr. vel junip. ℥ ij.

Salis vel nitri. ℥ ij. M. Dos. Coch. ij.

R. Sal. succin. gr. vij.

Spir. sal. vel nitri. ℥ ij.

Syrup. de alth. aut 5 radic. ℥ j. M. F.

Hauftus.

IMPROPRIE DICTA DIURET,
sunt, quæ sanguinem non fundunt, sed vel par-
tium tenuitate serum ad vias urinarias pellunt
ac movent, caloremque habent vel remis-
sum, vel ad frigidum vergentem, quibus
utendum in calidis affectibus, ubi metus,
ne calida Diuretica, sanguinis serum absu-
mendo, urinas potius sistant: vel vias urinæ
leniunt, qualia sunt, *Althæa*, *Malva*, *Liqui-
ritia*, [sem. frig. *fraga*, *Limon.*] & similia le-
nientia, quæ admodum improprie Diuretica
dicuntur. Prioris generis sunt

R A D. *Asparagi*, *Acetosæ*, *Eryngii*, *Frago-
rum*, *Graminis*, *Oxylapathi*, [*Althææ*.]

F O L I A; *Acetosæ*, *Asparagi summitates*,
Capillorum Veneris, *Herniariæ*, *Parietariæ*,
[*Portulacæ*, *Cichorii*, *Intybi*, *Plantaginis*.]

S E M. 4. *Frigida majora*, *Acetosæ*, *Alke-
kengi*, *Hordeum*, [*Papav. alb.* *Phyllii*, *Cydon.
viticis*.]

V 2

F L O R.

Form. improprie Diureticorum.

R. Syr. de Alth. fern. ℥ i β.

Jusculi ping. ℥ iij. M. F. Haustus.

R. Syr. de Alth. ℥ i.

Papav. Rhea. ℥ β.

Lap. Prunell. ℥ j.

Aq. Acetos. ℥ ij. M. F. Haustus.

FLORES. *Nymph. Genistæ, Violarum, Fabarum.*]

FRUCT. *Fraga, Nuclei ceraorum, Officula Messpilorum, Limones, Pepones, Cucumeres, Cucurbitæ.*

SUCCI; *Limonum, Paritaria, [Granat. Berber. Ribes. Acetosa.*

GUMMI; *Camphora, [Tragacantha.*

TERRÆ, *Bolus, Cristallus, Corallia, Lapis Nephriticus.*

ANIMAL. *Lac. human. & caprinum.*]

AQUÆ *Acetosa, Graminis, Hordei, Parietaria, [Fragorum, Portulacæ.]*

SYR. *De succo Acetosa, Capillorum Veneris, Limonum,*

TROC. *de Camphora, [de Carabe, Vitice.*

[OLEA. *Externe usurpanda, Lill. alb.*

UNGUENT. *Camphor. Album refriger. Galeni.*

ELECT. *Philonium, Theriaca, Laudan. opiatum.*

SPEC. ac PULV. *Diatrion Santal. Diarrhod. abb. Diamarg. frig. Diatrag. frig. Pulv. ad calculum August.*

CHY-

Form. improprie Diureticorum.

R. Ol. Amygd. dulc. rec. exp. $\frac{3}{4}$ iß.

Sach. Alth. $\frac{3}{4}$ ß.

Vini Rhen. $\frac{3}{4}$ iv. M. F. Haustus.

Emulsiones hic conferunt omnis generis.

CHYMICA; *Sal. Prunellæ* à ʒ ʒ. ad ʒj.
cum aqua, addito syrupo jucundo, ut violato,
(Acidum Tartari.)

Ex his omnibus Diureticis variæ remedio-
 rum formulæ, tum internæ, tum externæ
 componi possunt.

SUDORIFERA.

Dicuntur, *quæ totum per sudores evacuant,*
Græcis hydrotica dicta. Horum natura co-
 gnata est Diureticis; calor enim tenuis alte
 se insinuat in corpus & humores, quos atte-
 nuat & resolvit in halitus, corporis vero me-
 tus rarefacit: unde halitus sponte expirant,
 & in sudorem condensantur. Materia vero
 eadem sæpe & urinam & sudores provocare

V 3

potest:

Form. Sudoriferorum.

R. Cornu Cerv. raspat. ʒ j.

Coq. in s. q. aq. font. ad ℥ iij.

Colat. adde syrup. de succo Limou. ʒ ij.

Spir. vitrioli gr. x. F. Julap. sudori-
 ficum.

R. Diascord. frac. ʒ ij.

Corn. Cerv. phil. præp. ʒ ij.

Conf. Alth. ʒ j. Rad. contrajerv. ʒ ʒ.

Syrup. de succ. citri ʒ i ʒ. M. F. elect.
 pro iij. Dosibus. mane, meridie,
 & hora somni.

potest : illam, si renes calidiores, cutis densa; hos, si tenes sint frigidi, cutis rara. Talia sunt

R A D. *Aprii, Angelicæ, Bardanæ, Chinæ, Contrajerv, Fœniculi, Lupuli, Petroselini, Pimpinellæ, Quinguesfolii, Salsaparillæ, Tormentillæ, Zedoariæ.*

L I G N A ; *Buxi, Guaiacum, Juniperi, Sassafras.*

F O L I A ; *Cardui-bened. Capillorum Veneris, Camædri, Chelidonie majoris, Cerefolii, Fumariæ, Pimpinellæ, Scabiosæ, Violæ matronalis, [Petasitid. Scordii, Valerianæ veronicæ, Cuscutæ, Rutæ, Pulegii Levistici.]*

F L O R. *Chamomillæ.*

S E M I-

Form. Sudoriferorum.

R. Theriac. andr. vet. \mathfrak{z} j. vel \mathfrak{D} x.

Spir. nitri \mathfrak{D} β . vini Rhen. \mathfrak{z} ij. M. F. Haust.

R. Theriac. vet. \mathfrak{z} j.

Diascord. \mathfrak{z} β .

Sal Absinth. vel Cardui-ben. \mathfrak{D} j.

Aq. Card. ben. q. s. M. F. Haustus.

R. Mitt. simpl. \mathfrak{D} ij. vel \mathfrak{z} j.

Aq. Card. ben. q. s. M. F. Haust.

R. Elix. prop. parac. \mathfrak{z} β . vel \mathfrak{D} j.

Aquæ vitæ Mathiol. aurant. Angel. citri aut Spir. vini simplicis \mathfrak{z} β . M. F. Haustus.

SEM. *Hordeum*, *Mili*, *Lentium*. [*Bac. Juniperi*, *Lauri*.)

SUCCI; *Rob. Sambuci*, *Ebuli*.

TERRA *Sigillata in peste & morbis contagiosis*.

ANIMALIUM PARTES; *Cornu cervi*, *Lapis bezoar*.

CHYMICA; *Sal Absinthii*, *Fraxini*, *Scabiosæ* (*Cardui-bened. Scordii*, *Antimonium diaphoreticum*, *Bezoard. miner.*)

COMPOSITA; Ex his varia fiunt composita, quibus tamen omnibus præferuntur potiones ex decoctis potissimum, vel infusis; aut dissolutis sudoriferis in liquore idoneo, ac licet boli vel alia forma sumantur, præstat tamen semper potionem superbibere, ut infra scripta testantur.

OFFICINALIA, aquæ destill. *Angelicæ Cardui-bened. Cerefolii*, *Fumariæ*, *Florum sambuci*, [*Petasitidis*, *Aristel. Gentian. Veronicæ Bacc. Junip. Valerian. Scordii. Imperator, Cuscutæ, Ratæ*, *Pimpin. Puleg. Calaminthæ mont.*

V 5

Poly,

Form. Sudoriferorum.

R. Extract. *Cardui-ben. vel angel.* ʒj,
Spir. vini aut aq. vitæ alicujus ʒj.
M. F. Haust.

R. Spir. Cochlear. ʒij.
Tart. ʒß.

Theriac. vet. ʒij.

Aq. *Cardui-ben.* q. s. F. H. in scorb.

Poly, Levist. Helenii Fœnic. Fl. aurant. Sem. anis.

AQUÆ Compos. Theriac. Bezoard. Prophylactio, Cardui bened. Wormy, Mistura simplex. Alexiteria nostra.

SYR. de succo Cardui-bened. de succo Hederae, de scordio, de fl. aurant. lulep. Sambuc.

ROB de baccis Junip. Ebuli, Sambuc.

ALEXIPH. ut Theriac. Mitrid, Diascord. Elect. de ovo.

ESSENTIA Cardui-bened. Scabios. Scord. Angel. Imperat.

CONS. Iunip. Scordii, Scab. fl. Lavend.

OL. Sassafr. Guaj. Iump.

SPIR. Theriacalis, Ebuli, Samb. Cardui-bened. Guaj.

EXTR. Guaj. Absinth. Sassafr. Salsapar.]

L I-

Form. Sudoriferorum.

R. Theriac. vet. ℥ x.

Spir. sal. ℥ j.

Syr. Cardui-bened. ℥ β.

Succi Baccar. sumb. ℥ ij. F. Haustus. in Hydrope.

R. Liq. lumbric. ter ablutorum exp. ℥ β.

Spir. Tart. ℥ β.

Bezoard. min. ℥ β.

Syrup. è Succo Baccar. Junip. samb. añ. ℥ vj.

Aq. ex Succo Bacc. Junip. samb. añ. ℥ i β. M.F. Haustus. in arthritide.

LIBRI PRIMI

PARTIS PRIMÆ

SECTIO III.

*De Medicamentis, causam morbigicam
motu peccantem spectantibus.*

Typus Sectionis.

Medicamenta, causam mor- bificam motu peccantem spectantia, sunt ratione	{	Materiae fluentis, <i>Incras-</i>
		<i>santia.</i>
		Partis recipientis, <i>Repel-</i>
		<i>lentia</i> : quibus finitima
		<i>Emplastica.</i>
	{	Viarum { <i>Intercipientia.</i>
		<i>Adstringentia.</i>

INCRASSANTIA.

ΠΑΧΥΝΤΙΚΑ Græcis dicta sunt, quæ
tenues ac fluxos humores crassiores, adeoque
minus fluxos reddunt. Qualia sunt in activis
frigida, aut temperata, citra ullam acrimo-
niam: substantiæ cassæ ac terrenæ, cujus
commixtione humores tenuiores consisten-

tiam crassiores acquirunt, non secus, ac terra aquæ mixta fit lutum.

MATERIAM quod attinet incrassantium, quandoquidem qualitate conveniunt cum repellentibus, adstringentibus, emplasticis, glutinantibus, epuloticis, & supra dictis bilem incrassantibus, ex illorum ergo tabulis petenda.

R E P E L L E N T I A.

Απορροητικὰ Græcis dicta, sunt, quæ humoris influxum prohibent, vel eum, qui influxit jam in partem, nondum tamen in pactus est, sed remeabilis adhuc, reprimunt & reperiunt. Naturæ sunt frigida, sed alia insuper sicca & terrenæ substantiæ, quæ validiora & proprietalia; alia vero insuper humida & aquea, quæ leviora. Nam quo qualitas prima in subiecto est densiore, eo efficacius operatur. *Vsus* primarius ad inflammationum ortus &

in-

Form. Repellentorum.

R. Succ. semperv. Portulac. Plantag. añ ʒj.
Aceti Rosar. Vini rubri aust. añ. ʒ i ʒ.
Ol. Myrtill. ʒ j.

Agitentur in mortario l plumbeo;
addendo

Pulv. Cortic. Granat. Bisfort. añ. ʒ j.
M. F. Linim.

incrementa prohibenda, secundarius in quovis rheumatismo à plethora, vel cacochymia. Materia horum talis est: è quibus quæ valentiora, sapore acerbo vel austero facile dignoscuntur.

R A D. Pruni Sylvestris, Pentaphylli, (Bistorta,) Tormentilla.

CORTICES; Radicis Mandragoræ, Quercus circa radicem, Malicorium, h. e. cortex granatorum.

(LIGN. Santal. rubr.)

FOLIA; Lentisci, Cupressi, Rubi, Solani, Plantaginis, Myrthi, Vitis, pampinus, Sumach seu Rhus obsoniorum, Folia Quercus, Ligustri, Hyoscyami, Sempervini, Vimbilici Veneris, Portulacæ, Lactulæ, Endiviæ, Cichorii, Polygoni, Auriculæ muris, Lentis palustris, Equiseti, Pyri, Plantag.

SEMINA; Psyllu, Plantaginis, Myrtillorum, Rosarum, Cydon.

FLORES; Rosarum rubrarum, Balaustrorum h. e. Sylvestris punicæ flos, Cytinus, h. e. sativæ punicæ flos.

FRUCT. Cydonia, Sorba, Berberis, Corna,
T 6 nuces

Form. Repellentorum.

R. Aceti Ros. ℥ ij.

Album ovi conquss. añ. ij.

Boli Armen. ℥ iij.

Lap. hæmat. ℥ j. M. F. Linim.

nuces Cupressi, Myrtilli, Gallæ virides, Mespila, Pyra sylvestria.

SUCCI; Acacia, Hypocistis, Omphacum, Acetum, Succus Granatorum, Limonum, Mororum immaturorum. [Vinum austerum, semperui in succus.

ANIMAL. EXCREM. Albumen ovi, Sperma ceti.)

MINER. Alumen, Vitriolum, Cerusa, Plumbum, Sal, Tutbia.

TERRÆ. Bolus armena, Terra sigillata.

GUMMI; Sanguis draconis.

AQUÆ; Foliorum in hac tabula recensitorum, quæcunque sunt usitatae in officinis, Rosarum.

SYR. Diamor. violar.

OLEA; Rosarum, Myrtillorum, Cydoniorum, Omphacinus, Lentiscinum, Mastichinum.

UNG. Comitissæ, Refrigerans Galeni, Populeonis, de Bolo.

EM-

Form. Repellentium.

R. Cortic. Granat. \mathfrak{z} β .

Fol. Querc. Mj.

Flor. Balauſt. Ros. rubr. añ. P ij.

Alum. ust. \mathfrak{z} β .

Coq. ex aqua Chal. Colat. ℥ j. adde

Rob. Diamor. \mathfrak{z} ij. M.F. Gargarisma repellens in Angina.

EMPL. contra Rupturam, de Mastice.
[de spermate ranarum.]

CHYMICA. Sach. Saturni.)

EMPLASTICA.

Dicuntur, quæ corporis meatibus & poris illita, iis tenaciter adherent, h. e. oblinunt, op-
plent, atque obstruunt meatus.

Quoad qualitates, in activis tempe-
rata sunt, sine evidenti calore aut frigidi-
tate, sine ulla acrimonia, aut mordica-
tione: in passivis, quædam illorum habent
consistentiam cassam & terrenam omnino,

V 7

citra

Form. Emplastorum.

R. Terræ sigill. Boli Sang, dracon. añ. \mathfrak{z} ij.
Farin. volat. \mathfrak{z} iij.

Thuris, Gypsi añ. \mathfrak{z} ß.

Ranar. exsic. \mathfrak{z} j.

Pilor. Lepor. minut. incis. \mathfrak{z} i ß.

Alb. ovi in sole exsic. & pulv. \mathfrak{z} ß.

Spongiæ novæ torrefact. \mathfrak{z} j.

Vitriol. alb. \mathfrak{z} j. F. pulvis.

Ad hæmorrhag. vulnèri inspergendus.

R. Lap. hæmat. Thur. Mastich. añ. \mathfrak{z} j.

F. pulv. qui excipiatur alb. ovi ad
eundem usum.

R. Calc. viv. Vitriol. rom. Thuris añ. \mathfrak{z} ß.

Sang. Dracon. Gypsi, Aloës, añ. \mathfrak{z} vi.

citra morsum desiccantem, quædam insuper etiam aqua vel aëreo humore perfusa, unde sunt tenacia ac lenta.

Vsus horum in fluxionibus omnibus coërendis, hæmorrhagia quavis, narium præsertim: vulneribus & ulceribus humidioribus, quæ soventur à fluxione, exsiccandis. Secundario etiam ad suppurandum; cutis enim meatus opplent: & calorem continent, quo tumores facilius muturentur. Talia sunt sequentia, quæ in formam cataplasmatidis, emplastri, vel pultis maxime præscribuntur.

R A D. *Altheæ, Liliorum, Malvæ, Symphyti.*

Form. Emplastorum.

F. pulv. vel per se inspergendus vulneri, vel cum albumine, ad eundem usum, vel ad exsiccanda superflua humida.

R. Ceruss. Lytharg. aur. añ. \mathfrak{z} iij.

Elemni. \mathfrak{z} ij.

Sach. Satur. \mathfrak{z} ss.

Empl. de plumb. gris, añ. \mathfrak{z} ss. f. Empl. pro ulcera Rheumat.

R. Axung. porcin. recent. non salit. \mathfrak{z} iij.

Vitriol. alb. \mathfrak{z} j.

Miny. Ceruss. Ceræ alb. añ. \mathfrak{z} ss.

Lap. calam. Lytharg. aur. añ. \mathfrak{z} iij.

M. F. ung. ad idem,

phyti. [*Aristol. Cyperi*, *Pentapill. Tormentill.*

CORT. *Granat.*

FLOR. *Rosar. rubr. Balaust.*]

FOLIA; *Alteæ, Plantag. Maluæ, Pilosell.*

Portulacæ.

SEM. *Fænugræci, Lupinorum, Sefami.*

FRUC. *Vvæ passæ, Ficus, Nuclei pineorum*
aqua macerati. [Glandes eorumque calices,
Gallæ immaturæ.]

GUMMI; *Arabicum, Tragacantha, San-*
guis draconis, Mastice, Sarcotolla, Thus & ejus
cortex.

ANIM. PART. EXCREM. *Mumia,*
Cera, Ovi albumen, Adipes recentiores, & Me-
dullæ quadrupedum, Butyrum recens, Caseus
recens, Oesypus, Agni caput, Porci pedes, Vituli
caput, & pedes: Spodium de ebore [Cornu Cervi,
Testæ ovorum, Ranae siccatae, pili leporis.

TERRÆ; *Bolus armena, Terra sigillata.*

FARINÆ; *Tritici, Amylum, Farina*
volatilis, Fabarum.

MULCILAG. *cujuscunque generis.*

MINE-

Form. Emplastorum.

R. Pulv. nuc. Cupress. Gallar. Cort. gra-
nat. añ. ʒ j.

Boli arm. ʒ ij.

Farin. hord. ʒ iij.

Oxymell. simpl. q. s. F. Catapl. pro

Calore in parte tumefacta conserv.

MINERALIA & METALLICA;
Alumen, Lithargyrium, Cerusa, Stibium, Plumbum ustum, Cadmia, Pompholix, Calx. [Vitriolum.]

L A P. *Hæmatites, Gypsum, Calaminaris.*

R E S I N Æ; *omnes, Pix.*

M A R I N A; *Corallium¹, Cochlea, Succinum.*

O L E A; *omnia temperata.*

U N G U E N T A; *album Rhasis, Nutritum, Diapompholygos, Desiccativum rubrum. [de Cerus]. de Lytharg. Gris. de Tutia, de lapide calamin.*

INTERCIPIENTITIA.

Vulgo Defensiva, quæ facultate frigida & adstringente humoribus in ipsa viâ aditum intercludunt, ne ad partem affectam pertingant, A repellentibus solum ratione loci differunt. Hæc enim adhibentur parti affectæ; inter-
 cipien-

Formæ. Intercipientium.

R. Ol. Myrtill. ℥ i ss.

Alb. ovi j

C. Cervi præp. ʒ ss.

Boli arm. Terræ sig. añ. ʒ ij.

Camph. ʒ j.

Aceti ros. ʒ ss. M, F. Lin. deflaxivum,

ciencia vero viis , per quas humor defluit.
Materia itaque interceptientium eadem cum
 repellentibus.

A D S T R I N G E N T I A.

Alias Occludentia , Constringentia , Contra-
 hentia & Obstruentia nominantur. Græcis
 συγκροτικά, συνιακτικά, συπτικά.

Communiter vero ac generaliori signifi-
 catu adstringentis vox sub se comprehendit
 etiam repellentia , condensantia , increffan-
 tia , partes roborantia. Stricte vero hoc loco
 denotat tantum medicamenta grandiores corpo-
 ris meatus , ut sunt, venarum, arteri, intestino-
 rum, &c. coarctantia, & undique constringen-
 tia , ad differentiam condensantium , quæ
 tenues tantum & exiles poros cutis con-
 stringunt.

Sub-

Form. Adstringentium.

R. Cortic. Myrobal. cheb. ʒ ij.

Citrin. ʒ v.

Passul. una cum lapill. contus. ʒ ij.

Coq. in Hb iij ʒ. aq. Chalyb. ad con-
 sumpt. mediet. in Colat. dissolve

Sach. alb. q. s. & aromatizetur Ci-
 nam grosse tusi ʒ vj.

R. Syr. cujus Dosis ʒ i ʒ. aut ij.

Substantiæ secundum Galen. s. simplic. fac. cap. 14. sunt crassæ, frigida & sicca: quorum

Vsus in alvi fluxibus, dysenteria, catarrhis, & humorum quovis impetu coercendo, ac sensibili quavis excretionem cohibenda. Quæ sunt sequentia, quibus semper calidiora, quæ partes roborant, commiscenda.

R A D. *Bistortæ, Consolidæ majoris, Tormentillæ, Rhabarbarum tostum*

C O R T.

Form. Adstringentium.

R. Myrob. citr. tost. Nuc. mosch. tost. añ. ʒ ij.

Rhab. tosti. ʒ i ʒ. Boli armen. ʒ j.

Santal. flav. Corall. rubr. præp. añ. ʒ j.

Margar. præp. ʒ ʒ.

Troch. de spod. ʒ j. F. pulvis subt.

Dos. ʒ j. in ʒ j. Syrupi præscripti pro eodem usu.

R. Rad. Tormentill. recent. ʒ ʒ.

C. C. ust. Nuc. mosch. añ. ʒ ij.

Sem. Plantag. ʒ ʒ.

Amyli. ʒ j.

Croci martis ʒ v. F. pulv. & adde vitell. ovi j. contunde simul cum aqua

Plantag. vel foliorum quercus, tandem adde Boli armen. præp. Terræ sigill. añ. ʒ ij. Sach. q. s. F. Mors. ad pondus ʒ ij. ad idem.

CORT. *Myrobalanorum, Granatorum, Thuris, Glandium calices.*

LIGNA; *Santala.*

FOLIA; *Plantaginis, Centinodia (polygoni latifolii) Equiseti, Bursæ pastoris, Pilosellæ, Myrthi. [Bellidis, Quercus.*

FLOR. *Balaustia, Rosarum.*

SEM. *Acetosæ, Portulacæ, Myrtyllorum, Plantaginis, Papaveris albi, Rosarum, Acini,*
uva-

Form. Adstringentium.

R. Mastich. oliban. añ. ʒ j.

C.C. ust. Corall.rubr. præp. añ. ʒß.

Lap. hæmat. præp. ʒ ij.

F. pulv. antidynteric. Dos. ʒ ij.

R. Diascord. Frac. ʒ ij.

Carabe. ʒ ß.

Corall.rubr. præp. Sang.drac. añ. ʒ j.

Margar. præp. ʒ ß.

Aq. Fœnic. ʒ j.

Plantag.Ros. añ. ʒ i ß.

Syrup. de symphito Fern. ʒ j. M. & utere cochl. pro ventris fluxu.

R. Rad. Consol. maj. ʒ j.

Bistort. Tormentill. añ. ʒ iiij.

Fol. quercus. M ß.

Fl. Balaust. rosar. rubr. añ. P j.

Sem. anis. ʒ iiij.

Coq. ex lacte vaccino ustulat. in Colat. ʒ viij. dissolve.

varum passarum, Oryza. [Bacca, Myrtil-
glandes.)

FRUCT. Cydonia, Pyra, Sorba, Corna,
Mespila, Granata, Ribes, Berberis, Mora imma-
tura, Nuces cupressi, Gallæ [Pyra strangu-
lantia Myrobal.)

SUCCI & LIQUORES; Amylum,
Acacia, Hypocistis, succus Cydoniorum, Agresta,
Vinum austerum, Lac chalybeatum, ferratum.

ANIMAL. Cornu cervi ustum, Ebur, Mu-
onia, Lac.

GUMMI; Tragacantha, Mastix, sanguis
draconis.

LAPIDES ac TERRÆ; Lapis he-
matites, Terra sigillata, Bolus armena.

ME-

Form. Adstringentium.

Therebinth. ven. \mathfrak{z} β.

Vitell. ovi j.

Troch. alb. Rhaf. \mathfrak{z} j.

Mell. Mercur. \mathfrak{z} β.

Rosat. Colat. \mathfrak{z} j. F. Enema ad

R. Pulv. Gallar. Thuris, Mastich. añ. \mathfrak{z} i β.

Sang. Dracon. Boli armen. Mum.
añ. \mathfrak{z} ij.

Sem. dauci, levist. anif. Myrt. añ. \mathfrak{z} j.

Ol. nucist. expr. \mathfrak{z} iij.

Therebinth. venet. q. f. M. F. Empl.
venti appl.

METALL. *Alumen, ferrum.*

MARINA; *Corallia, Succinum, Margaritæ.*

AQUÆ; *Rosarum, Plantaginis, Portulacæ, Centinoniæ, Acetosæ.*

SYRUP I *Cydoniorum, Rosarum siccarum, Granatorum, Myrtinus, Miva cydoniorum, Pap.*

CONDITA; *Cydonia condita, Corna condita.*

CONS. & CONFECT. *Conserva rosarum vetus, Diacodium, Philonium, Theriaca recens*

TROCH. *de Rhabarbaro terra sigill, Spodio, Carabe, Berberis.*

[PULV. *Adstringens Galeni.*

OL. *Cydon. myrtin. Rosat.*

UNG. *Comitiss.*

EMPL. *de crusta panis.*

CERAT. *Santal. Refrigerans Galeni.*

CHYM. *Crocus martis, Spir. vitrioli.*

Extract. Tormentill. Bistortæ.

Tiſſnura corall.)

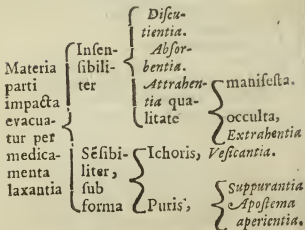
LIBRI PRIMI

PARTIS PRIMÆ

SECTIO IV.

*De Medicamentis, causa peccanti
quiete dicatis.*

Typus Sectionis.

LAXAN-

L A X A N T I A.

XΑΛΑΣΤΙΚΑ proprie dicta sunt, quæ materiam in parte collectam evacuant, vel insensibiliter, vel sensibiliter.

Insensibiliter quidem evacuant attenuantia, emollientia, rarefacientia, discutientia. nonnunquam attrahentia, & absorbentia, aliquando, ut initio inflammationum, repellentia.

Sensibiliter vero, ubi repelli, aut dissolvi nequit materia, primum maturantibus pus est præparanda, deinde evacuanda pus aperientibus. Quæ omnia, pro modo & diversitate affectus, sola, mixta usurpantur: de quibus proprio loco partim actum, partim agendum. Adeo ut non opus sit *Laxantibus* propriam classem assignare, cum eandem cum prædictis materiam obtineant.

D I S C U T I E N T I A.

DIAPHOR. discutientia, digerentia, resolventia, communiter vocantur *medicamenta humores tin halitus dissolventia*, & noxiam materiam per ἀδνηλοι ἀγπρωλω evacuantia. Quorum **A**LIA levia sunt, & debiliter digerentia. *Rarefacientia* dicta; de quibus paulo post in secunda parte hujus libri: **A**LIA vero fortiora, & validius digerentia, *Diaphoretica simpliciter nuncupata*, quæ

quæ calida siccaque sunt, partiumque tenuium, hæc enim penetrando crassos & viscidos humores in aliqua parte hærentes attenuant, & in halitus dissolvunt, ut postea per se facile dissipentur & discutiantur. Facultate cognata sunt flatus discutientibus, aut potius eadem cum illis.

Materia ergo petenda ex tabula attenuantium & emollientium validiorum, ex tabula item flatus discutientium. Quæ vide suo loco.

A B S O R B E N T I A.

Quæ valida attenuandi exsiccandique vi, humorem emollitum, & attenuatum, citra dissolutionem depascunt & absument, dicuntur medicamenta Absorbentia. Quorum usus est in tumoribus œdematosis, nonnunquam etiam scirrhis; sed post usum emollientium, & attenuantium. Talia sunt sequentia,

Form. Absorbentium.

R. Sulph. Sal. gemm. añ. ʒ i ss.

Ciner. sarmentor. vitis. ʒ ij.

Farin. fabar. ʒ ij.

Aceti. ʒ j.

Ol. nucum. ʒ j.

Thereb. & Ceræ q. s.

F, ung. vel Cératum ad œderma.

tia, quæ forma vaporis, aut fotsus cum spongia, unguenti, vel emplastri, usurpari possunt.

LIQUORES; *Acetum, Muria, Aqua marina, Lixivia* è cineribus sarmentorum & similia, ut ab extincta elot aque calce.

CINIS; *omnis, Ficulneus maxime, Sarmentitius, ex Ilice, Brassica, & herbis aliis nitosis.*

MINER. *Alumen, Sal, Nitrum, Sulphur, Calx.*

OLEA; *Philosophorum, Petroleum, Euphorbii, Castorei, Costinum.*

Form. Absorbentium.

Vel

Omissis Oleo, Thereb. & Cera, Fiat
Cum aucto acet. Fomentum.

Vel

Contusis iis addi potest

Stercor. vaccin. ferment. añ. $\frac{3}{4}$ j.

Sal. comm. Ciner. comm. añ. $\frac{1}{2}$ β.

Ol. Cham. $\frac{3}{4}$ ij. F. Catapl.

A T T R A H E N T I A.

Ε'λκτκὰ καὶ ἐπισπυστικὰ sunt ; quæ humores alte impactos in superficiem eliciunt. Idque qualitate vel occulta, de quibus mox ; vel manifesta : eaque vel insita, ut *Thapsia* ; vel acquisita à putredine, ut *finus columbinus*. Talia sunt calida sicca, & tenuium partium, caloris enim est trahere : siccitas est lima caloris, tenuitas partium actionem caloris accelerat.

Quoad gradum alia sunt leviora attrahentia, calida sicca 2. alia validiora, quæ simul etiam discutiunt, μετασπικτικὰ dicta, calida sicca. 3.

Vsus in humoribus, spiritibus & flatibus alte impactis eliciendis ad cutem, v. G. in abscessibus criticis, bubonibus, ischiade, hydrope, venenis tabidis, ad alimentum revocandum Febribus.

Ma-

Form. Attrahentium.

R. Theriac. ℥ β.

Rad. angel. pulv. ℥ iij.

Cœpar. coct. ℥ i β.

Sterc. caprin. ℥ j.

Ol. scorpion. ℥ i β.

Mell. & Cerae q. s. M. F. Empl. ad venena extra henda.

Vide plura in præced.

Materia hæc est.

R A D. *Thapsiæ*, *Enulæ campanæ*, *Iridis*, *Ario*, *Brianoix*, *Aristolochiæ rotundæ*, *Cyclaminis*, *Pyrethri*, *Arundinis*, *Narcisci*, *Cepæ*, *Allium*.

H E R B Æ & F O L I A *Iberidis*, *Calaminthæ*, *Thlaspi*, *Anagallidis purpureæ*, *Hederæ*, *Tithymali*, & *Esulæ omnes*, *Flammula*, *Lepidium*, *Arum*, *Saponaria*, *Diellamnus Creticus*, *Ranunculus* (præcipue *sylvestris*) *Vrtica*, *Hydropiper*, *Chamelea*, *Thymelea*, *Laureola*. [*Ruta Nasturt. Allium.*]

S E M. *Sinapi*, *Vrticæ*, *Nasturtii*, *Thlapsi*, *Staphisagriæ*, *Verbasci*, *Cardamomum*, *Capficum*.

F R U C T U S. *Ficus*.

G U M M I; *Ammoniacum*, *Euphorbium*, *Galbanum*, *Sagapenum*, *Bdellium*, *Opopanax*.

(Quæ tamen, ut obiter moneam, secundum vulgarem consuetudinem, in hac & aliis tabulis, ad gummata referimus; ne juniores in lectione materiæ Medicæ aut Receptarum turbentur: alias *bdellium* proprie est resina; reliqua vero sunt succi inspissati.)

R E S I N Æ; *Pix arida*, *Resina vulgaris*.

E X C R E M. *Mel*, *Stercus caprinum*, *Fimus Columbinus*, *Asininus*, & omnes.

A N I M A L. *Cantharides*, *Scorpiones*, *Castoreum*. (*Columba viva dissecta*.)

L A P I D. & M I N E R A L. *Magnes*, *Sulphur*.

MARINA : Succinum, sive Electrum.

EMPL. Oxycroceum, de Meliloto, (Magneticum Hartm. de quo in præced.) Fermentum acerrimum.

(ELECT. Theriaca.

OL. Scorpion.)

EXTRAHENTIA.

SUB ATTRAHENTIBUS comprehenduntur, quæ occulta qualitate venenum, spicula, vel alia vulneribus infixæ, extrahunt: quorum indefinitus cum sit numerus, necdum satis constet cujusque extrahendi corporis analogum medicamentum epispasticum, eapropter communibus potissimum & indeterminatis, cujuscunque corporis infixi extractionem adjuvantibus, contenti erimus. Veluti sunt sequentia.

RA-

Extrahentia.

Huc spectant plurima æstum vaporesque calidos in febribus extrahentia, cujus generis præcipua sunt

1. Ova ad duritiem cocta per medium scissa & calida quoad æger pati potest, carpis illigata.

2. Fermentum subactum cum smegmate, Sale, & aceto rutaceo, vel alio. Vel cum Matricaria Sale & aceto. Vel cum Ruta eodem

R A D. *Aristolochiæ rotundæ*, *Iridis nostratis*, *Arundinis*, *Pastinacæ sylvestris*, *Ari*, *Bulbi omnes*, *Eryngii radix cum melle trita*. (*Fraxinellæ Imperatoriæ*, *Raphani Valerianæ*.)

F O L. *Genista*, *Dictamnus Creticus*, *Tabacum* (quæ duo venenum extrahunt,) *Anagallis utraque*, *Verbascum vulgare*. (*Abrotanum*, *Anemome*, *Beta rubra*.)

C O R T. *Medianus Tiliæ*.

S E M. *Verbasci*, *Sinapi*.

G U M M I; *Ammoniacum*, *Galbanum*, *Opopanax*. (*Sagapenum*.)

A N I M. *Cochleæ terrestres tritæ cum putamine*, *Lacertæ caput in pulverem tritum*, *Lingua vulpis præparata*, (eodem modo quo pulmo ipsius,) *vino rubro*, vel *decocto aristolochiæ ro-*

X 3

tundæ

Extrahentia.

dem modo, subligatum manuum carpis & pedum plantis.

3. *Ruta* in aceto rutaceo macerata, carpis manuum & ad saphenam in pede.

4. *Halec* salsum per medium scissum sub planta pedis. *Tiaca* item piscis eodem modo usurpata.

5. *Columbus* vivus per medium discissus calidus, sub plantis pedum & ad futuram coronalem.

6. *Spiritus vini* cum parte salis, capiti & pedibus solet aptari.

tunda madafacta, valet ad extrahendum plumbum. (Mus vivus dissectus, Muscæ vulgares, axungia leporis, ranæ combustæ, stercus anseris.)

EXCREM. Propolis.

LAPIDES; Magnes præparatus ferrum trahit, Lapis lyncis paleas, & herbarum cauliculos.

MARIN. Succinum etiam paleas trahit.

EMPL. Apostolicum, Oxodeldoch, Fermentum.

UNGUENTUM Nigrum, seu Fuscum Nicolai.

VESICANTIA.

Ab effectu nomen sortita sunt medicamenta, quæ VEL partitantum ruborem inducunt, unde Phænigmi dicuntur; VEL insuper etiam vesicas excitant, unde Vesicantia nominantur.

Naturæ sunt calidæ 4. gradu; sed substantiæ tenuis, cujus causa superficiem partis penetrare possunt.

Vsus

Form. Vesicantium.

R. Sem. staph. agriæ. Sinap añ. ʒ i ʒ.

Rad. Pyreth.

Euphorb. gr. xv. ʒj. Cantharid. ʒ i ʒ.

Aceti vini fort. q. s. M. F. pasta vesicatoria.

Uſus, cum materia neque attenuantibus, neque mollientibus, neque attrahentibus *discuti*, potest; violenter enim attrahunt, dissolvunt & colliquant, cuticulam intarferentis aquæ in vesicam attollunt, in qua, quicquid humoris attractum, colligitur.

Materiam quod attinet, multa quidem ex attrahentium tabula huc solent referri, operationem vesicantium juvantia; paucissima tamen sunt, quæ ad hanc classem per se possunt referri, nimirum

Cantharides cum aceto fortissimo malaxate.
(*Sinapi, allium, Nasturt.*)

Thapsia, ejus nimirum *radix & flos.*

Flammula Jovis (*Succus tithymali.*)

Radix ranunculi minoris, h.e. 5. Matthol. & 3. Fuchf. qui etiam flammula dicitur Gesnero. (*Pyrethri.*)

Fermentum ustum. (*Sem. Staph. agr.*)

S U P P U R A N T I A.

Εκρωκτικά seu SUPPURANTIA medicamenta sunt, quæ naturam in puris generatione adjuvant, quorum *usus*, si discutientibus medicamentis malum non cedat, in tumoribus sanguineis, vel cum sanguine mixtis, utpote qui soli suppurari possunt. In tumoribus enim ex bile & melancholia vix sine periculo adhibentur suppurantia, quin degenerent & corrumpantur hi humores, ut cancrum & maligna ulcera excitent.

Naturæ secundum Galen. 5. simpl. c. 8. 9.

sunt si millimæ corpori & parti, cui adhibentur, (in calore scil. & humore,) ut calorem innatum augeant & foveant, qui hujus concoctionis autor est: præterea emplastica, quæ lentore suo cutis spiracula occludunt, spiritus & calorum intus cohibent, ut auctior redditus, humorem facilius maturare possit. Qualia sunt sequentia, è quibus si quædam sicciora vel humidiora videntur, aliorum mistione contemperanda.

R A D. *Altheæ, Liliorum alborum, Tussilaginis, Bryoniæ recentis, Cucumeris sylvestris recentis, Cephæ coctæ.*

F O L. *Altheæ, Malvæ, Acetosæ, Brancæ ursinæ, Viscum.*

S E M. *Lini, Fænogræci, Hordei, Tritici.*

F A R I N Æ; *Hordei, Tritici, Panis triticei, Orob.*

F R U C-

Form. Suppurantium.

R. Rad. Alth. Lill. alb. añ. \mathfrak{z} i β .

Fol. Malv. Brancæ ursin. añ. M j.

Passul. mund. \mathfrak{z} vj.

Ficuum n. viij.

Farin. rad. alth. vel tritici. \mathfrak{z} ij.

Sapon. ven. \mathfrak{z} iij.

Coctis & cribro transmissis adde

Axung. porci \mathfrak{z} j.

Ol. cham. \mathfrak{z} ij.

M. F. f. a. Catapl.

FRUCTUS; *Caricæ pingues, Passulæ, Dactyli pingues.*

GUMMI; *Ammoniacum, Bdellium, (Sagapan.)*

RESINÆ; *Terebinthina laricea, Thus, Styrax liquida, Pix, Resina vulgaris.*

ANIM. *Adeps Gallinaceus, Anserinus, Axungia porci, Medulla vituli, Butyrum, Oesypus, Vitellum ovi, Cera flava, Propolis, Lal (Mel)*

SEVUM quodcunque.

SUCCI & LIQUOR. *Sapa, aqua calida perfusa, Hydrelæum, Ladanum.*

OL. *Oleum dulce, Amygdalarum dulcium, Seminis Lini, Liliorum alborum.*

X 5

UN-

Form. Suppurantium.

R. Ficum recent. x.

Coepar. sub ciner. assat. n. iij.

Contusis adde

Ung. basilicon. \mathfrak{z} vj.

Axung. anatis. \mathfrak{z} j.

Mell. virgin Farin. sem. lini. añ. q. s.

M.F. Catapl.

R. Ficum ping. lb ss.

Rad. alth. rec. contus. \mathfrak{z} ij.

Coq. in s. q. aquæ ad mollit. dein contusis adde farin. tritic. q. s. F.

Catapl.

UNG. *Althææ, Resumtivum, Basiliconis, Agrippæ, Aureum.*

EMPL. *Diachylum simplex & compositum cum gummi, [de Meliloto, de Mucilaginibus] Fermentum.*

APERIENTIA APOSTEMA.

Varia quidem sunt, quæ pus aperiunt, inter quæ finus columbinus, ranunculus, cantharides, lac ficulneum : attamen tumores maturati usitatus ferro & igne, sive cauterio actuali, vel potenciali aperiiri solent.

Form. Apostema Aperientium.

R. Pulv. Canthar. ʒ i.

Ferm. acer. ʒ ʒ.

Mucag. sem. Phil. cum aq. ros. fact.

q. s. F. Empl.

Cujus particula imponatur tumori aperiendo.

LIBRI PRIMII

PARS SECUNDA.

De Remediis respicientibus morborum summa genera.

DIATYPOSIS hujus PARTIS.

MORBORUM summa genera tria sunt. *Intemperies*, *Mala compositio*, *Vnitatis solutio*.

Intemperies vel est simplex, cui opponuntur *Alterantia*: vel cum materia, quæ habet rationem causæ, & postulat remedia *causis opponenda*. De his actum parte prima.

Instrumentorum vitia, quæ quidem medicamentis tolluntur, sunt. 1. Angustia meatuum inensibilium: Densitas nimirum, cui opponuntur *Rarefacientia*. 2. Dilatatio meatuum inensibilium, cui *Condensantia*; sensibilium, cui *Adstringentia* (supra explicata) opponuntur. 3. Morbi quidam ab hyperfarciosi nati, ut constipatio cavitatis, magnitudo vel numerus auctus, qui requirunt *Cathæretica*, ubi de *Pyroticis* in genere.

Reliquorum malæ compositionis morborum remedia vel sunt *Præservatoria*, opposita eorum causis, cum quibus una tolluntur,

adeoque hic non repetenda; vel Chirurgica, adeoque huc impertinentia.

Unitas soluta, vel est simplex, & requirit *Glutinantia*, quo spectant *Vulneraria*; vel conjuncta cum deperditione substantiæ, huc *Sarcotica*, *Epulotica*, *Callum generantia*. De quibus singulis in specie.

R A R E F A C I E N T I A.

Α'ρρωτική Græcis dicta sunt, quæ cutis meatus, ac poros aperiunt, ad insensilem transpirationem procurandam. Talia sunt calida moderate, nostroque ssimillima calori, humida, ut laxent; nam sicca coarctant; tenuium partium, ut penetrent.

Vsus præcipue externus, ad internas maxime putredines evitandas; vaporibus & fuliginibus.

Form. Rarefacientium.

R. Gum. ammon. Bdelly, aceto sol. añ. $\mathfrak{z}\beta$.

Empl. de Melil. Mucil. añ. $\mathfrak{z}\nu$.

Diachyl. simpl. $\mathfrak{z}\beta$.

F. Empl.

R. Rad. lill. alb. Alth. añ. $\mathfrak{z}\text{ i } \beta$.

Herb. Malv. Alth. añ. Mj.

Flor. Cham. Melil. añ. M β .

Cōctis & pistis adde

Farinæ fœnugr $\mathfrak{z}\text{ i } \beta$.

Fimi columb. $\mathfrak{z}\beta$.

Adipis auser. Gallin. Ol. lill. añ. $\mathfrak{z}\text{ i } \beta$.

M, F, Catapl.

ginibus sanguinis hac ratione diffatis : in tumoribus superficialibus, ubi materia est calidior, pars vero natura mollis & rara, ut humor in parte contentus, tumorem doloremve excitans, solutus, in vapores melius exhalare possit. Qualia sequentia exsunt.

RAD. *Altheæ, Liliorum alborum.*

FOLIA; *Anethi, Malvæ, Violarie, Sambuci, Ebuli, Brancæ ursinæ, Mercurialis.*

FLORES, *Chamomillæ, Meliloti, Sambuci.*

SEM. *Lini, Fœnigræci.*

FRUCT. *Ficus aridæ.*

ADIPES & AXUNGIAE; *Porcina, Vitulina, Gallinacea, Humana, Anserina.*

(GUMM. *Bdellium Ammoniacum.*)

EXCREM. *Butyrum recens, OEsypus.*

AQUÆ; *Chamomillæ, Liliorum alborum, Aqua tepida, ejusque Balneum*

OL. *Olivarum, Liliorum alborum, Violarum, Amygdalarum dulcium, Lumbricorum, Chamomillæ, Anethi, Seminis lini, Irinum, Iasminum. (Laurinum, Nardinum, vulpinum.)*

UNG. *Resumptivum, Altheæ.*

[EMPL. *Diachylon, de Meliloto.*]

CONDENSANTIA.

Πυκνωτικά sunt, quæ poros cutis contrahunt, ad insensilem transpirationem cohibendam. Naturæ, respectu adstringentium (de quibus supra) magis aquæ. Quorum Usus ad

nimum sudorem, & spirituum dissolutionem inhibendam. *Materia* sequens est.

FOLIA; *Sempervivum majus & minus, Lactuca, Portulaca, Umbilicus Veneris, Endivia, Cucurbita, Dens leonis, Psyllium, Nymphaea, Lenticula palustris.*

Aqua frigida. Summatim, quæcunque refrigerant, sed non adstringunt, tennes quidem poros contrahunt; sed totam partem valentius adstringere nequeunt.

P Y R O T I C A.

PYROTICA in genere dicuntur, iquæ calore suo excedente, non secus ac ignis, vel aqua fervens, cutim in varios usus adurant. Unde igneæ prorsus naturæ esse necesse est.

Differunt tamen gradibus caloris & modo materiæ.

PRIMI GENERIS sunt *Rubificantia,*
& *Ve-*

Form. Condensantium.

R. Aq. Plantag. Tormentill. añ. ℥ ij.

Rosar Lactuc. añ. ℥ j.

Alb. ovi ij.

Concentrantur simul & coliquore cæcis in sudore nimio illiniatur.

R. Sulph. Citrin. ℥ ij.

Sal. nitri. ℥ j.

Ol. Myrtill. ℥ j. M. F. Linim.

& *Vesicantia*, omnium mitissima, de quibus supra.

SECUNDI GENERIS sunt *Cathæretica*, exedentia, live corrodentia, sarcoticis opposita, quæ in superficiem tantum agunt, citra vicinæ partis corruptionem, eamque leniter, ac sensim atrodunt, atterunt, detrahunt atque absumunt. Calida sicca in 3 & 4 gradu, substantiæ tenuis, ut se in materiam absumendam insinuent, & priusquam longius penetrare queant, dissipentur.

TERTII GENERIS sunt *Septica*, vel *putrefacientia*, cathæreticis acriora, quæ altius penetrant, carnemque tenuem colliquant, putrefaciunt, & corrumpunt. Idque faciunt non tam summi caloris beneficio, quam maligna qualitate, quam propter calori nativo insensissima, ejus symmetriam destruant, unde sequitur humidi primigenii dis-

Form. Condensantium.

R. Ol. Rosar. Myrtill. añ. ℥ β.

Succ. Cydon. ℥ ij.

Granat. ℥ j.

Pulv. Dracon. Acac. añ. ℥ j.

Sem. Cydon. ℥ β.

Ebulliant ad succi consumpt. & Colatura fervetur pro Linim.

dissolutivo, & cadeverosa putrilago. Substantiæ sunt multo crassioris, quam superiora, (moderate tamen, cum sint alia leptomera;) tenuior enim à calore nostro facile dissipatur.

QUARTI GENERIS sunt *Escharotica*, alias *Cautica*, & *Cauteria potentialia*; (licet alii discrimen constituent. inter *Escharoticum*, & *Cauticum*, ut illud sit mitius, hoc vehementius,) quæ altissime penetrant, nec modo cuticulam, sed veram etiam cutim, instar ignis, repente adurunt, crusta duriore inducta, quam *Escharam* vocant. Calidissima sunt in 4 gradu, substantiæ absolute crassæ & terrenæ, ob quam summus calor non facile diffatur; sed tenaciter adherens violenter urit, vellicat.

Usus: Cathæreticorum. In excrecentia carnis, seu morbis ab hyperfarcosi natis; in polypo, tuberculis, verrucis, callis absumendis, detrahendis. *Septicorum.* In tumoribus variis, polypis, ozænis, in callis, & excrecentiis, ulceribus putridis, phagedænicis, malignis, partibus corruptis auferendis. Sed hæc potius, quia labem in emendabilem relinquunt, ex agro Chirurgico exterminanda essent, eorumque loco usurpanda, si opus, *Detergentia*, *Cathæretica*, *Escharotica*. *Escharoticorum* sive *Cauticorum*. Cum cutis quavis de causa aperienda est, & laborans sectionem vel ustionem per cauterium actuale ferre nequit, tunc uti-

mur

mur medicamento caustico. Item, ubi sanguinem supprimere volumus è vasorum erosionem erumpentem, nam crustam inducit, tanquam operculum, parti, è qua sanguis fluit.

Pyroticis annumerantur *Psilothra*, seu *medicamenta depilatoria*, h. e. partem pilosam glabram reddentia: habent enim & ipsa facultatem erodentem & causticam.

Materia Cathareticorum;

R A D. *Aristolochiæ rotundæ in furno siccatae*, *Asphodeli*, *Cucumeris sylvestris*, quæ mitiora; *Hellebori nigri*, quæ validior.

[FRUCT. *Gallæ ustæ*, *nuclei dactylorum comb.*]

CINERES; *Testarum concharum*, *Tithyma-*

Form. Cathareticorum.

R. Vitrioli opt. dulcific. ʒj.

Ærug. æris. ʒj.

Ung. Ægypt. ʒß.

F. Unguent. ad atheromata etc. consumenda.

R. Ærug. æris, Alum. añ. ʒß.

Vitriol. alb. ʒx.

Aceti fort, ʒvj.

Calcinentur in vase lutato F. pulvis. qui misceatur cum ung. Ægypt. & cum petia applicetur ulceri exedenti.

thymalorum, Gallarum ustarum. [Quercus, Samentorum vitis.]

LAPID. Pumex crematus, Lapis lazuli illo-
tus : quæ mitiora.

MINER. Vitriolum calcinatum, Plumbum
ustum, Alumen ustum, Argentum vivum præci-
pitatum, Ærugo, Sublimatum, Æris squamma,
Calx, Chalcitis, Misy, Sory, Antimonium calci-
natum peculiariter ad caneros, Sal ammonia-
cum, Cinabrium.

OL. Vitrioli, Sulphuris. Aqua fortis. [Spir.
salis, Liquor Tartari.]

UNG. Apostolorum, Ægyptiacum, Isidis.
[Fuscum felix Wurz.]

TROCH. Musæ, Passionis, Andronis.

Materia Septicorum.

Arsenicum { Purum.
Sublimatum.

Aripigmentum.

Cedrinus liquor.

Chrysocola.

Sandaracha Græcorum.

Aconitum.

[Butyrum Antimony.]

Dryopteris.

Pithyocampe.

Materia Causticorum sive Escharoticorum.

Materia communis est fere lixivium, è quo sapo conficitur, ex quo vel solo cauterium fieri potest, quod sexcentis aliis præfert Heurnius l. i. Meth. ad praxin, quem vide ibidem. Propria materia est multiplex, ac vix Chirurgus existit, qui non aliquid secreti jactitet; alius enim lixivio addit Vitriolum sublimatum, auripigmentum, salem ammoniacum, nitrum, fel vitri, cineres clavellatos, salem gemmæ, &c. ex quibus varie componunt sua cauteria.

P S I L O T H R A.

Ad depilandas partes, alli urgentia actu usurpant, (aurum maxime,) alii potestate agentia, qualia sunt:

Lixivium forte.

Calx viva.

Ova formicarum.

San-

Form. Causticorum.

R. Sapon. alb. ven. Theriac. Mithr. añ. ℥ β.

Fulig. nigr. ℥ ij.

Sal. Fossilis, Croci. añ. ℥ ij.

Mell. Ros. ℥ j. Vitell. ovor. iij.

F. Empl. pro Cauterio.

*Sandaracha.**Arsenicum.**Auripigmentum.*

Oleum	{	Sulphuris.
		&
		Vitrioli.

G L U T I N A N T I A.

Κολλητικὰ medicamenta sunt, quæ labra recentis vulneris conjungunt. Talia, in calore sunt temperata, ne acrimonia feriant: in reliquis qualitatibus desiccant cum adstrictione, & substantiæ crassitie, sic enim prohibent, ne inter labra coitura aut ipsuat, aut succrescat humor. *Usus* in cruentis vulneribus,

Form. Glutinantium.

R. Thuris Mastich. Sarcocoll. Picis.

Sang. drac. añ. 3 j.

Farinæ vet. ℥ iv.

Tenuissime pulverisata aut cum ovi albumine aut glutine piscium in formam linimenti reducentur, eoque linteorum extremitates imbuantur, quæ partibus applicentur, quo sic vulnus contrahatur.

R. Boli arm. Sang. Dracon. Sarcocoll. Mastich. Resinæ pini. añ. 3 j.

Gum. tacamahac. 3 i ss.

Picis navalis. q. s. F. Empl.

bus, quamvis & ulceribus, ubi mundata sunt. Hæc autem materia usitatior.

R A D. *Pentaphylli*, *Tormentillæ*, *Symphiti*.
[*Cyperi*, *Cortic. Granat.*]

F O L I A; *Aristol. Saniculæ*, *Pyrolæ*, *Pilosellæ*, *Herniariæ*, *Cynoglossi*, *Plantaginis*, *Hyperici*, *Equisetum*, *Verbenæ*, *Salicis*, *Scabiosæ*, *Attractylis*, *Isatidis*, *Chamæpyteos*, *Centaurii minoris*, *Millesfolii*, *Betonicæ*, *Bugulæ*, (*Pilosellæ*, *Quercus*.)

G U M M I; *Sarcocolla*, *Sanguis draconis*.

R E S I N Æ; *Thus*, *Myrrha*, *Pix*, *Terebinthina*.

S U C C I; *Aloë*, *Hypocistis*.

A N I M A L. *Mumia*, *Lumbrici*, *Pili leporisusti*. [*Corall.*

F L O R. *Rosæ rubræ*.]

M I N E R A L. *Lithargyrum*, *Plumbum*,

U N G U E N T. de *Lithargyrio*, de *Betonica*. *Cadmia*, *Lapis calaminaris*.

O L. *Balsaminæ Hyperici*, *Balsamus Peruvianus*.

E M P L. *Gryseum*. *Stiptic*. *Crolly*.

VULNERARIA.

Τρωματικὰ medicamenta sunt, è quibus portiones vulnerariæ vulgo dictæ componuntur: quorum vis est singularis sanguinem expurgandi, & ab omni excrementitiorum humorum colluvie vindicandi, ut ex eo, tanquam laudabili materia, caro & quævis alia sub-

stan-

stantia deperdita prompte reponi possit, & pars pristinae unioni restitui. Vide Paræum lib. 18. cap. 28. *Vsus* in ulcerum & vulnorum difficiliore curatione.

Materia ita se habet.

R A D. *Tormentillæ*, *Consolidæ* utriusque, *Zedoariæ*, *Galangæ*, *Angelicæ*, *Bistortæ*, *Aristolochiæ* rotundæ, *Liquiritiæ*, *Caryophyllatæ*.

HERBÆ ac FOLIA; *Limonii*, *Saniculæ*,

Form. Vulnerariorum.

R. Rad. Consol. maj. ℥ β.

Herb. pyrolæ. M j.

Fragar. Alchymill. Salv. añ. M ij.

Coq. ex vino rubro. Colat. ℥ i β adde

Sach. albiss. q. s. F. Apoz. Dos. ℥ iij.

R. Rad. Cyclam. Aristol. rot. añ. ℥ i β.

Herb. prunell. Geran. añ. M j.

Alchymil. Sabin. añ. M β.

Münix, Galang. ℥ ij.

Ocul. cancr. ℥ β.

Concisa & contusa coq. ex vino rubro.

Colat. ℥ iij. adde

Syrup. de Symphito Fern. ℥ ij.

F. Apoz. Dos. ℥ ij.

R. Ocul. cancrī præp. Terræ Lemn. añ. gr. xij.

Diascord. & Thetiac. vet. añ. ℥ β.

Oxymel. simpl. ℥ β.

Aq. vel decocti Scordii. ℥ i β. F. Haust.

*cula, Verbena, Alchymilla, Persicaria, Vinca
pervinca, Agrimonia, Ophioglossi, Cyclaminis,
Virga aurea, vel Consolida Saracenica, Equiseti,
Betonica, Pimpinella Sanguisorba, Ceterach,
Artemisia, Lili convallii, Centaurii minoris,
Veronica, [Millefolii, Salvia] Polygonati, Planta-
ginis, Sabine, Cardui-benedicti, Pilosellæ, Hype-
rici, Tanacetii, Herniariæ, Scordii, Serpentariæ.
[Geranii, Prunellæ.]*

FRUCTUS; *Cicera rubra, Grana juniperi
contusa, Nux juglans.*

ANIMAL. *Cancris fluviatiles, Asiaci, Mu-
mia, Oculi cancri.*

MARINA; *Spermæcetii.*

LAP. ac TERRÆ; *Corallum rubrum,
album, Bolus armena. [Terra lemnia.]*

AQ. *distillatæ ex herbis prædictis.*

SARCOTICA.

*Medicamenta sunt, quæ remouent impedi-
menta naturæ in carnis generatione; videlicet,
duplex excrementum, quod in ipsa carnis
generatione perpetuo gignitur: tenue nimi-
rum, quod ichor sive sanies vocatur, unde
ulcus humidum redditur: & crassum, sive
sordes, unde sordidum efficitur. Illud exsic-
candum, hoc detergendum est. Naturam
itaque habent Sarcotica moderate calidam
& siccam, infra secundum ordinem, & de-
tergentem sine morfu. Quod enim calidius,
carnem colliquat; frigidius adstringit, &
fau-*

sanguinem ad generationem carnis fluentem repellit : siccius absumit quod influit : detergens cum morfu non modo sanguinem in carnem concrefcere non finit, sed & mordicando fluxiones excitat. *Vsus* in vulneribus aut ulceribus cavis.

Quoad *Materiam*, quæ inter Sarcotica recensentur, vix mere talia sunt, quia simul vel glutinantia, vel detergentia, vel pus moventia existant; aliorum proin temperanda mixtione. Proprie vero talia sunt sequentia: inter quæ sicciora ficcioribus, minus sicca humidioribus adhibenda sunt corporibus.

R A D. *Symphyti, Iridis, Saniculæ Aristolochiæ,*

F o

Form. Sarcoticorum.

R: Gum. Hederæ, Elemi, Galbani. Thuris,
Matich. Myrrh. añ. $\frac{3}{4}$ j.
Aloës, Galang. Cinam. Caryophill.
añ. $\frac{3}{4}$ vj.

Nucis mosch. Cubeb. añ. $\frac{3}{4}$ ß.

Terebinth. $\frac{1}{2}$ ß.

Infusa horis xxiv in f.q.

Sp. vini, destill. & ol. servetur.

R. Empl. Diapalm. Gris. añ. $\frac{3}{4}$ j.

Sach. Satur. $\frac{3}{4}$ ij.

Gumm. Elemi. Bals. peruv. añ. $\frac{3}{4}$ ij.

Ung. Diapomphol. $\frac{3}{4}$ viij. Cera $\frac{3}{4}$ i ß.

F. Empl.

FOLIA; Hyperici (Beton. Consol. Plantag. Verbinæ. Scordii, Scabios. Pimpinell. Sanic.)

SUCCI; Aloë.

FAR. Hordei, Fabarum Orobi, Erui, Fæno-græci, Lini.

RESINÆ; Thus, Colophonia, Mastix, Resina pini, Lachryma abietis, Pix, Terebinthina, Myrrha.

GUM. Tragacantha, Sanguis draconis, Sarcocolla, (Elemi.)

MINERALIA; Cadmia, Cerusa, Tutia, Pompholix, Lithargyrium, Plumbum ustum & lotum.

Y

TER-

Form. Sarcoticorum.

R. Olibani, Ammoniacy, Bdell. añ. \bar{z} iij.

Galban. \bar{z} x. Opopon. \bar{z} ß.

Ceræ citr. \bar{z} xx. Mirh. Mastich. añ. \bar{z} j.

Lytharg. auri Ol. com. antiq. añ. \bar{z} j.

Virid. æris. Aristol. long. añ. \bar{z} i ß.

Lap. Magnet. \bar{z} ij.

Tutia præp; Lap. calam. añ. \bar{z} ij.

Gummata solvantur in aceto, reliqua pulverisentur, misceantur, & coq. ut F. Emplastrum.

R. Colophon. Myrh. Aloës. Mastich. añ. \bar{z} ß.

Lytharg. auri Gumm. Elemi. añ. \bar{z} ij.

Ung. fuscæ fel. Wurtz. Basil. añ. \bar{z} ß.

Theréb. \bar{z} vj. Ol. ros. q. s. F. Ung.

[TERRÆ, Bolus, Terra sigill. Lap. calam. hematit.]

A.N.I.M. Cera, Mel, Mumia. Pinguedo anseris, Vulpis, ursi, hirci, humana.

O.L. Hyperic. Laurin. Mastich. Myrrha.]

U.N.G.U.E.N.T.A; Aureum, Desiccativum rubrum. [Basil. Fuscum felix Wurtz. Diapomph. Bals. peruv.]

E.M.P.L. de Betonica, de gratia Dei, [Stipticum Crol, Oxodeldech. Diasulph. Rulandi.]

A.Q.U.A Vitæ.]

E P U L O T I C A.

CICATRANTIA sunt, quæ ulcus carne repletum cicatrice obducunt. In passivis valde sunt sicca, ut non modo absument humorem influentem, sed & eum, qui in carne ulceris est: crassioris substantiæ, ut adstringant & contrahant. In activis frigida potius, quam calida,

Form. Epuloticorum.

Empl. Sarcoticum ex Empl. Diapal. &c. egregium hic est.

R. Rad. Tormentil. Bistort. Aristol. rot. añ. 3 vj.

Sang. Dracon. Testar. oyorum, combust. añ. 3 v.

Lytharg. Sach. Saturni. añ. 3 iij.

Lap. Calam. 3 iß.

F. Pulv. per se vel cum

Ung. aliquo adhibendum.

calida, & ac sine morfu: licet multa inter epulotica numerentur, cum morfu deficcantia, durioribus tantum corporibus convenientia. *Vsus patet. Materia hæc est.*

R A D. *Aristolochiæ rotundæ, Tormentillæ. [Symphiti]*

F O L I A; *Plantaginis, Myrthi, Granatorum, Cauda equina, Numularia, [Hyper. Sante. Beton. Veron.]*

C O R T I C E S; *Granatorum, Glandium calices.*

C I N E R E S & U S T A; *Lanæ crematæ, Linteorum, Gossypium ustum, Spongia usta, Pili leporis usti, Testæ fornacum ustæ.*

G U M M I & S U C C I; *Sanguis draconis, Acacia, [Myrba Mastich. Sarcocolla, Aloë.]*

F R U C T. *Cupressi, Galle immaturæ.*

F L O R. *Balaustia, Rosarum.*

T E R R Æ; *Lemnia, Armena, Creta alba.*

L A P I D E S; *Hematites, Calaminaris, Gypsum.*

M E T A L L I C A; *Scoria ferri, Alumen ustum, Plumbum ustum & lotum, Plumbi pulvis, de quo vide Fernel. lib. 6. m. m. cap. 16. AEs ustum, Cerusa, Lithargyrium, Chalcitis, Cadmia lota, Pompholix, Sulphur, Auripigmentum, Vitriolum, Tutthia usta lota, Antimonium ustum, Calx lota, Spodium.*

A N I M A L; *Cornu cervi ustum, Os sepiae, bur ustum, Ostrea testa.*

M A R I N A; *Corallia.*

UNGÜENTA ; *Album Rhassis, Nutritum, vel de Lithargyrio, de Cerusa, de Tuthia, Minio, Desiccativum rubrum.* [*Diapomphologos.*)

EMPL. *Griseum, Oppeldoeb.*)

CICATRICES DELENTIA.

ADIPES & MEDULLÆ ; *Humana, Asinina, Cervina, Axungia thymali piscis.*

OL. *Myrrhæ, Vitellorum ovorum, Camphoræ, Balsamum orientale.*

FARINA ; *Fabarum.*

SUCCUS *Hederæ.*

SEM. *Erucae, Sinapi.*

MINER. *Borax, Nitrum.*

AQUÆ ; *Florum Liliorum, & fabarum, Ex quibus varia sunt unguenta, linimenta.*

DECOCTA ; *Lupinor aut pisorum florum.*

CALLUM GENERANTIA.

Горюхы dicuntur; non quod proprie callum generant: hoc enim nature opus: sed quod naturam hoc in opere adjuvant. Talia in activis moderate sunt calefacientia, (ne resolvant & consumant succum, è quo callus generari debet,) in passivis desiccant: quoad secundas qualitates; incrassant, indurant, adstringunt. Suntque

INTERNA ; *Succus Primulæ veris, Radicis*

dicis agrimonæ succus aut pulvis : Lapis osteo-
colla ad ʒ j. cum aqua symphyti.

EXTERNÆ ; *Aloe, Acacia, Bolus Ar-*
mena, Farina volatilis, Lapis osteocolla, Nux
Cupressi, Thus, Gummi tragacanthæ.

Y 3

LIBRI

LIBRI PRIMII

PARS TERTIA.

De Remediis respicientibus Symptomata communissima, maximeque urgentia.

T Y P U S.

Symptomata communissima, maximeque urgentia sunt sequentia, iisque opposita remedia.	{	Dolor, cui	{	Anodyna.
		opponitur.		Narcotica.
		Vigiliæ,	{	Hypnotica.
		Sanguinis fluxus.		
		Ἰλαργε.		
	{	Syncope,	Reficientia	
	{	Spiritus.		

A N O D Y N A.

ANODYNA, vel PAREGORICA sunt quæ persistente causa doloris, neque tamen sensus sopiendo, dolorem leniunt: qualia sunt in activis qualitatibus quàm maxime temperata, & colori nostro simillima: in passivis humida; sive aquea, five

sive aërea : substantiæ tenuis , omnis adstrictionis expertia. Hæc enim blando suo calore partis calorem foveant , tenuitate substantiæ in partes subeunt , benigna humiditate easdem laxant : quo causa doloris in parte contenta , per ἁδὴλον ἀγπὸν volū facilius discutiat , & evacuetur. *Materia* horum talis est , quæ sunt topica externa potissimum.

R A D. *Althææ*, *Liliorum*, *Maluæ*.

F O L I A ; *Sambuci*, *Maluæ*, *violariæ*, *Anethi*. [*Alth. Bèton. Mercur.*]

S E M. *Lini*, *Farnogræci*, *Triticij* ejusque *farina*, *Hordei*. (*Cumini*, *Aneth. Levist.*)

F L O R E S ; *Chamomillæ*, *Meliloti*, *Verbasci*, *Crocus*, (*Sambuci*.)

A N I M A L. P A R T E S E X C R E M. *Lac*

Y 4

tepi-

Form. Anodynorum.

R. Micæ panis alb. rec. ℥ ss.

Farin. Alth. ℥ i ss.

Fl. Chamom. Aneth. añ. M i ss.

Lact. bub. vel Vini malv. q. s.

F. Catapl. molle.

R. Micæ panis alb. Farin. fabar. añ. ℥ iv.

Coq. ex lacte vaccino, addendo

Vitell. ovor. n. iij.

Ol. Ros. viol. añ. ℥ ij.

Pulv. ros. rubr. scord. añ. ℥ i ss.

Ceræ q. s. F. Empl.

tepidum, Butyrum recens insulsum, Oesypus, Vitellum ovi, Caro animalium adhuc calens, Omenta animalium, Pulmones animalium recens extinctorum.

MEDULLÆ; omnes officinales.

ADIP. & AXUNGIAE; Suilla, Anserina, Gallinacea, Humana.

OL. Olivarum dulce, Lumbricorum, Rosarum, Chamomillæ, Amygdalarum dulcium, Liliorum, Seminis Lini, Vitellorum ovorum, Hydrelæum, Anethinum, jasminum, keirinum, sesamum. (Thereb.)

MEDULLA Panis albi. Panis triticeus mediocriter coctus calens.

MUCIL. Seminis malvæ, Psylli, Althææ, Fænogræci.

SEVA; Caprinum, Cervinum, Hircinum.

U N.

Form. Anodynorum.

R. Ol. Palmæ, Laurin. Thereb. añ. \mathfrak{z} β .

Ung. Popul. Mart. añ. \mathfrak{z} iij.

Rosar. \mathfrak{z} ij. F. Linim.

R. Rad. Lill. alb. Alth. añ. \mathfrak{z} iij.

Sem. Cumini, Aneth. Levist. añ. \mathfrak{z} iij.

Herb. Malv. Alth. Mercur. añ. M i β .

Fl. Cham Sambuc. Aneth. Melilot.

añ. M j.

F. Decoct. in s. q. aq. simpl. pro Fomento ad \mathfrak{ss} ij.

Vel addatur farina aliqua superscriptorum, & fiat Catapl.

U N G U E N T A. Pectorale, Altheæ, [Popul. Martiatum.]

Ex quibus varia fiunt anodyna, fomenta, linimenta, pulter, cataplasmata.

N A R C O T I C A.

N A R C O T I C A medicamenta sunt, quæ Partibus sensum auferunt, vel stuporem inducunt, ne id quoddam dolorificum est percipiant: quorum usus in vehementissimis doloribus. Omnia quidem vehementer frigida, sed non tam manifesta frigiditate, quam occulta stuporem inducunt.

R A D. Mandragoræ, Hyoscyami.

F O L I A; Hyoscyami, Mandragoræ, papaveris, Solani somniferi, Tabaci.

F L O R E S; Hyoscyami, Papaveris, Croci.

S B M. Papaveris albi & nigri, Hyoscyami, Lolii.

Y 5

Succ1

Form. Narcoticorum.

R. Laud. opiat. gr. j. F. pill. hora omni sumenda.

R. Conf. Nymph. 3 j.

Laud. opiat. gr. j. F. Bolus.

R. Syr. papav. alb. ʒ ss.

Req. Nicol. gr. xxv.

Aq. papav. rh ʒ j. M. & F. Haust.

R. Ung. popul. 3 iij.

Opii. 3 ss. M. & F. Linim.

SUCCI INSPISSATI *Mandragoræ, Hyoscyami, Opium.* [*Camphora.*]

SYK. *Papaveris albi, erratici.*

OL. *Mandragoræ, & seminis Papaveris albi.*

OPIATÆ; *Theriaca recens, requies Nicolai, Philonium Romanum, & Persicum.*

PIL. *de Cynoglossō.*

Laudanum opiatum, sive nepenthes ad gr. iiij. iv. v.

HYPNOTICA.

SOMNIF. *medicamenta dicuntur, quæ suaves ἀναδουμάτεις ad caput mittunt, & calidos siccos, & acres vapores temperant. Quorum usus maxime, ubi à vaporibus acerbis vigiliæ proveniunt. Conjuncti sunt sequentia.*

Fo-

Form. Narcoticorum.

R. Opii ʒ i β. solve in Spir. vini & sic admisce ung. popul. ʒ i β.

Evaporetque ad consistentiam justam.

R. Opii. ʒ j.

Empl. diach. simpl. ʒ j. F. Empl.

R. Camphor. ʒ ij.

Opii. ʒ iv. solve in Spir. vini

Colatura cum sponsia aut linteo parti dolenti applicetur,

FOLIA; *Lactuce*, *Sempervivi*, *Anethi*.

SEM. *Lactuce*, *Frigida majora*, *Papaveris albi*.

FLORES; *Violarum*, *Nymphaea*, *Rosarum*.

FRUCTUS. *Amygdalæ dulces*, *Nuclei persicorum*.

AQ. *Violarum*, *Nymphaea*, *Lactuce*, *Portulacæ*, *Solani*, *Rosarum*.

SYRUPUS; *Violarum*, *Nymphaea*, *Papaveris*.

CONS. *Violarum*, *Nymphaea*.

Y 6

Con-

Form. Hypnoticorum.

R. *Requiei Nicol.* *Diascord.* añ. \mathfrak{z} j.

Conf. de Hyacinth. \mathfrak{z} ss. *F. Bolus.*

R. *Diascord.* \mathfrak{z} ss.

Conf. de Hyacinth. \mathfrak{z} j.

Laud. opiat. gr. j.

Ol. Cinam. gr. j. *F. Bolus.*

Vel cum Syr. de papav. alb. \mathfrak{z} vj.

Aq. Card. bened. q. s. *F. Hautt.*

R. *Ung. Alabastriu.* *Popul.* añ. \mathfrak{z} ss.

Opii in aceto scyll. solut. \mathfrak{z} i ss.

F. Linim. temporibus illiniendum.

R. *Aq. Boragin.* \mathfrak{z} iij.

Prophilact. \mathfrak{z} j.

Syrup. Papav. rhead. \mathfrak{z} j.

Laud. opiat. gr. iij.

F. Mixtura, Cochleatim n. surp.

CONDITA; *Caules Lactuce Italicae conditi.*

SUCCI; *Lactuce, Nymphaeae, solani.*

SPEC. *Diamargariti frigidi.*

OL. ad inungendum frontem, tempora, & plantas pedum: *Oleum Violarum, Nymphaeae, Papaveris albi, Amygdalarum dulcium, Anethi, salicis, Mandragorae, Fanarum.*

MEDULL. *Crurum vitulli, cervi.*

(OVIATA. *Varia praedicta.*)

UNG. *Populeonis.* Ex quibus omnibus varia remedia ad somnum conciliandum, tam interna, tum externa, comparari possunt.

PROFLUENTEM SANGUINEM Cohibentia.

Ἰσχυμῆς sunt medicamenta sistentia sanguinem uberius prorumpentem ex vena: sive aperta aut exesa sponte, sive rupta, aut in vulnere praecisa. Praestant autem id, praeter medicamenta caustica, quae venas urendo crustula (tanquam operculo) obducunt, quae omnia cohibet, alia insuper medicamenta variis modis: videlicet, vi emplastica, quatenus crassa aut lenta substantia constant, venarum exitus infarciere atque implente, aut vi refrigerandi, adstringendi & siccandi, alia-ve quadam proprietate. Quorum omnium materia communiter sequens tractatur.

RAD. *Symphyti, Pentaphylli, Rhabarbari torrefacti, Vrticis.* [*Tormentillae.*]

LIGN.

LIGN. *Santalum rubr. lentisci.*)

CORT. *Granatorum, Cortex pini.*

FOLIA; *Plantaginis, Centinodæ, Equiseti, Vincæ pervincæ, Pimpinellæ, Sanguisorbæ, Androsæmi, Vrticæ, Salicis, Lenticulæ palustris, Lactucæ, Portulacæ, Solani, Sempervivi utriusque, Rubi germina.*

FLOR. *Balaustia, Cytini.*

FRUCTUS; *Mala cydoma, Pyra austera, Sorba, Mespila, Rubi, Mora immatura, Rhus obsoniorum, Gallæ immaturæ, Gallæ exustæ moxque aceto, vinove exstinctæ.*

SUCCI & LIQUOR. *Acacia, Hypocistis, Aloë, Acetum, Oxycratum, vel Posca, Omphacium, Aqua frigida, Succus cucurbitæ, Portulacæ, Vinum austerum.*

Y 7

RE-

*Form. Profluentem Sanguinem
Cohibentium.*

R. Lap. hæmatit. Thuris. Mastich. añ. ʒij.

F. Pulv. qui inspergi potest vulneri
aut cum albumine exceptus imponi.

R. Caput mort. vitrioli Mastich. Thur. añ. ʒj.

Boli arm. ʒij.

F. pulvis similiter usurpandus.

R. Calcis vivæ, Vitriol. com. Thuris, Gypsi
Sang. Dracon. añ. p. æq. F. pulvis.

R. Rhabarb. Corali. rubr. præp. añ. ʒj.

Mast. Aloës. Myrh. Sang. drac. añ. ʒij.

Pilor. Leporin. in cis. ʒʒ. F. pulvis.

RESINÆ; *Thus, Myrrha, Mastix, Resina fricta.*

GUMMI; *Sanguis draconis.*

MAR. *Corallia.*

ANIMAL. PART. EXCREM. *Gluten, Mumia interne, & externe: Albumen ovi, Tela aranæ, præsertim cui pollen è pistrina adhæsit, Sanguinis grumus exsiccatus, Spodium de Eboze, Plumæ gallinacæ combustæ, Pili leporis & hominis combusti, Ossa cremata, [os sepia, Mumia.]*

LAPID. *Hæmatites, Schistus, Iaspis, Gypsum lotum.*

TERRÆ; *Pulvis communis & simpl, Bolus, Terra sigillata.*

FAR. *Tritici, Fabarum, Amylum.*

FULIG. *Fuligo à clibano, vel lebetæ æneæ darsa, Fuligo thuris vel mastices.*

MINER. *Lithargyrium, Cerusa, Pompholix, Vitriolum, Alumen.*

MAR. *Spongia, quæ est fungus marinus.*

REFICIENTIA SPIRITUS.

Non est hic sermo de iis, quæ causas Spiritus resolventes tollunt, & per accidens eodem reficiunt: neque de iis, quæ cordis calorem roborant, ad cardiaca releganda, sed de solis illis, quæ grato suo halitu & vapore subito Spiritus reficiunt, quorum usus in animi deliquio & syncope. Qualia sunt.

RAD. *Acori veri, Angelicæ, Caryophyllatæ, Cyperi, Iridis Florentinæ.* — COR-

CORT. & LICHA; Citri, Arantiorum.

LIGN. Aloes, Santala, maxime citrina.

FOL. Calamenthe montana, Hyssopi, Lavendulae, Majoranae, Melissae, Menthae, Ocymi, Rosmarini, Pulegii, Serpilli, Thymi.

FLOR. Arantiorum, Garryophyllorum, Citri, Iasmini, Lillii convallii, Limonum; Spicae, omnes, Rosarum, Viola purpurea.

BACCÆ; Juniperi, Lauri.

FRUCT. Cotonea bene matura, Poma redolentia.

AROM.

Form. Reficientium Spiritus.

R. Lign. Rhodii pulv. \mathfrak{z} i \mathfrak{ss}
 Rad. Ireos Flor. Cyperi long. añ. \mathfrak{z} ij.
 Fl. viol. Citri. añ. \mathfrak{z} j.
 F. Pulvis odoratus.

R. Styr. calam. Succin. alb. añ. \mathfrak{z} vj.
 Mastich. Oliban. Benzoin. añ. \mathfrak{z} β .
 Ladan. Sandarac. añ. \mathfrak{z} iv.
 F. Pulvis pro fumo grato.

R. Ol. Majoran. \mathfrak{z} β .
 Salv. Macis, Carioph. añ. gr. vj.
 Meliss. Lavend. Succin. añ. gr. iiij.
 Nuc. Mosch. expres. q. s. F. Balsamus.

R. Lign. Aloes \mathfrak{z} iiij.
 Costi, Spicae. añ. \mathfrak{z} j.
 Mastich. Thuris, Sandarac. añ. \mathfrak{z} i \mathfrak{ss} .
 Styrac. cal. \mathfrak{z} ij.
 Mosch. ambr. añ. gr. aliquot.
 Therebinth. parum. F. Pomum ambræ.

AROM. *Caryophylli Indici, Cinnamomum, Macis.*

RESINÆ ac GUMMI; *Styrax, Camphora, [Mastich. Olib. Benzoin. Ladan. Sandar.]*

EXCREM. *Moschus, Zibetum.*

AQ. & ACETA; *aqua Cinamomi, Florum citri, Arantiorum Limonum, Lavendulæ, Iasmini, Rosarum, Acetum generosum, Caryophyllatum, Rosatum.*

OL. ODOR. *Cinamomi, Costinum, de Nuce moscata, Spicæ, Camphoræ, Iasminum, Caryophyllorum, Balsami, Corticum citri, & similia.*

NB. In mulieribus hæc odorata paribus non admovenda, ubi adest metus suffocationis uteri sed potius graveolentia, ut castoreum, ruta, &c.

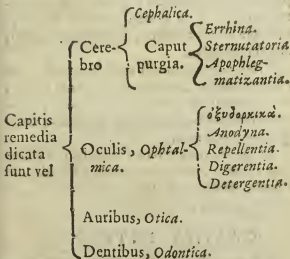
LIBRI SECUNDI

De Materia medica Particulari.

S E C T I O I.

De Remediis Capitis.

Typus Sectionis.

CEPHA-

C E P H A L I C A.

CEPHARICA proprie dicuntur, quæ cerebri calorem nativum & idiosyncraticum conservandi & instaurandi vim obtinent, cerebrumque ab omni causarum illuvie expurgatum confirmant. Quorum (ut & omnium aliorum corroborantium, à partibus ipsis denominationem habentium) *Vsus* tum antequam morbi invaserint, tum in ipsis, & post ipsos expugnatos: passim vero post universales purgationes, ad robur partibus restituendum, (unde nomen corroborantis, (ne postea vitiosos humores indeque novos affectus, suscipiant aliunde, aut fiat recidiva.

Licet vero ejusmodi corroborantium facultas videatur occulta; caliditatem tamen, vel frigiditatem conjunctam habent, quarum ope intemperiei calidæ frigidæve vestigia simul tolluntur.

In specie vero etiam Cephalica duplicia sunt, *calida*, affectibus cerebri frigidis, & *frigida*, affectibus ejusdem calidis & liccis, ut deliriis, mitigandis idonea.

C A L I D A I N T E R N A.

R A D. *Aristolochiæ, Calami aromatici, Acori, Galangæ, Pæoniæ maris, Viscum quercinum, Iridis Florentinæ, Cyperi, zedoariæ, [Fænic. Enulæ Angel. Galang. Diſtamni albi.]*

F O L. [*Euphras. Ruta, Puleg. Tymi Serpilli, Fœnic. Stœbad. Verbenæ,*] *Betonica, Majoranæ, Salviæ angustifoliæ, & Centaurii minoris, Rosmarini, Lauri, Myrthi Calamenthæ montanæ, Lavendulæ, Primulæ veris, Ocymy Gariophyllati, Saturejæ, Hyssopi, Melissæ, Origani.*

C O R T. & L I G N A; *Cortex citri, Guajaci, Iunip. Sassafras, Xyloaloe.*

S E M. *Coriandri, Fœniculi; Carui, Sileris montani, BACCÆ Iuniperi, Lauri, Myrthi; grana kermes, seu tinctorum, Tæoniæ, Melanthi, seu nigellæ semen.*

F L O R. *Stœchados arabicæ, (Salv. Peon. Primulæ, Majoran.) Lily convally, Tilie, spicæ nardi, Centaury minoris, Betonica, Anthos, Meliloti, Chamomillæ.*

F R U C-

Form. Cephal. Calid. Intern.

R. Fol. Salv. Flor. stœchad. salv. Melis.
añ. M ß.

Rad Pœon. Sem. fœnic. añ. ʒ iiij.

Nuc. Mosch. ʒ ß.

Coq. in Aq. simpl. ℥ ij. ad tertias. Colatura dulcorata saccharo F. Apoz.

R. Cardamom. Cubeb. añ. ʒ ß.

Caryophyll. Nucis Moschatæ, Macis.
añ. ʒ j.

Sem. anis. Fœnic. añ. ʒ ij.

Conserv. Rosmar. Borag. añ. ʒ j.

Spec. aromat. rosat. Anthos añ. ʒ j.

FRUCT. *Anacardia*, sed caute. cum sanguinem adurant.

AROM. *Nux moschata*, *Cubeba*, *Cardamomum*, *Macis*, *Garyophylli aromatici*, *Cinnamonum*, *Zingiber*, *Piper*.

RESINÆ, *Thus*, *Mastix*, *Styrax*, *Benzoin*.

ANIMAL. *Castoreum*, *Moschus*, *Cinis hircundinum*, & *Stercus pavonum* in *Epilepsia*.
[*Cranium hominis*, *Cornu cervi*, *Vngula alcis*.]

MARINA, *Ambra*, *Succinum*.

A Q.

Form. Cephal. Calid. Internorum.

Affunde vini albi vel malvatici ℥ x ij.

Stent in infusione per dies tres. Colatura per manicam Hipp. facta, servetur liquor pro Clareto.

R. *Galang.* *Majoran.* *Zingib.* añ. ʒ j.

Ireos. fl. ʒ β.

Calam. aromat. ʒ i β.

Pip. long. ʒ β.

Sach. albi ad pondus omnium. F. pulv.

R. *Conserv. Salv.* *Beton.* añ. ʒ j.

Theriac. *Mithridat.* añ. ʒ j.

Cum *Sach.* F. Bolus cubitum ituro sumendus.

R. *Spec. Aromat. ros.* *Diamb.* añ. ʒ j.

Ol. Caryophill. gr. iiij.

Sach. in aq. Beton. sol. ʒ ij.

Ambr. gris. gr. vj. F. *Rotulæ*.

A Q. Foliorum, florum, & radicum prædictorum stillatitiæ, aqua Vitæ cum castoreo, Theriacalis, Imperialis, Cælestis, Cinnamon. [Cerasorum nigrorum, & quæcunque Ant. Epilepticiæ & Apoplepticiæ.

O L. Nucis moscatæ, Garyophylorum, Cinnamon, Majoranæ, Succini, Rosmarini [Fœniculi, Juniperi.]

SYRUP I. de Stæchade, Betonica.

M E L Rosatum, Anthos, Oxymel simplex & compositum. [Rob juniperi.]

C O N S. florum Anthos, Betonica, Salvia, Stæchados, Tilia, [Lavendulæ, Pæoniæ, Rutæ, Euphrasiæ, Majoranæ, primulæ veris.

C O N D. Corticum citri, Acori, Myrobalanorum, Nucis moscatæ, (Galangæ, Zingib. Nucis jagl.) Coriandrum obductum.

C O N F E C T. Theriaca, Mithridatium vetus: Confect. aurea Alexandrina. Anacardina; sed caute, [Diascordium Atkermes.]

S P E C. dictæ in picuitam præparantibus.

[**T R O C H I S C I.** de Carabe, Gallia moscata. Diamfi.

T I N C T. Elixir propr. parat. Succini, Pæoniæ, Juniperi; Corallorum rubrorum.

E X T R A C T A; Radicis pæoniæ, ligni Aloës, Angelicæ, Salviæ, Castorei.

E S S E N T Rutæ, Juniperi, Acori, Pæoniæ, Succini, Rosmarini, Melissæ.

V I N A & C E R E V. M E D I C. Ex simplicibus parata.

C H Y M I C A; Cornu Cervi phil. præp. Magiste-

gisterium & Sal ejus. Crany humani, Cinnabaridis nativa.

E X T E R N A.

FOLIA; *Rutæ & serpilli, Verbenæ; Centaury min. Lauri, Nicotianæ, Asari, Absynthy, Spicæ, Calaminthæ, Osmi, Chamæpyth. Nuc. jugland. Origani.*

FLOR. *Chamæm. nostrat. & Roman. Meliloti, Sambuci, Centaury minoris.*

SEM.

Form. Cephal. cal. Externorum.

R. *Fol. Lauri Hyssop. Beton, Majoran. añ. M. ij.*

Fl. lavend. Chamæm. añ. M j.

Coq. *in s. q. lixiv. vel aquæ, pro Epithemate, aut lotionè capitis.*

R. *Pulv. caryophill. ʒ j.*

Ol. rutac. Nardin. añ. ʒ ss.

Nuc. Mosch. expr. ʒ ss.

Majoran. destill. gr. v.

F. Linim. capite.

R. *Bacc. lauri, Origani. añ. ʒ j.*

Thur. Mastich. añ. ʒ ij.

Pulv. fl. Cham. Stœchad. añ. ʒ j.

Cum succo Beton. vel ol. conveniente.

F. Catapl.

SEM. *Nigellæ*, *Cymini*, *Rutæ*, *Majoranæ*,
Pæoniæ, *Carvi*, *Anethi*.

RADIC. *Pæoniæ*, *Doronicæ*, *Imperatoris*,
Asari, *Cyperæ*, *Angelicæ*, *Ireos*, *rhodiæ*.

GUMMI. *Iumperi*, *Hederæ*, *Olibanum*,
seu thus, *Mastiche*, *Tacamahaca*, *Benzoe*, *Lada-*
num, *Syrax calamita*, *Euphorbium*.

MAR. *Succinum*. *Ambra*.

Ab ANIMANTIB. *Aselli seu millepedes*,
Castoreum, *Zebethum*, *Moschus*, *Adeps ursi*,
Leporis.]

OL. *Myrtinum*, *Rutaceum*, *Laurinum*, *Nar-*
dinum, *Nucis moscatæ per expressiorem*, [*Casto-*
rei, *Spicæ*, *Laterinum*, *Chamomill. Guajaci*.]

EMPL.

Form. Cephal. Calidorum
Externorum.

R. Pulv. Serpill. fl. Stœch. arab. Major.
 añ. ʒ ij.

Gumm. Tacamahac. ʒ i β.

Farin. Lupenor. ʒ j.

Ol. Nardin. Ceræ. añ. q. s. F. Empl.
 Bregmati imponendum.

R. Gran. chermes. Nuc. mosch. Caryoph.
 añ. ʒ j.

Cortic. citri. ʒ β.

Ligni Aloës. ʒ j. F. Pulv. post lotio-
 nem capiti inspergendus.

Cucupharum descriptiones ex seq. peti
 possunt.

EMPL. de Betonica, de Baccis lauri, Vigonis cum Mercurio, [de Meliloto.

UNG. Martiatum, Aregonis.

BALS. Lavendulae, Rute, Majoranae, Macis, Succini, Rosismarini.)

FRIGIDA INTERNA.

(RAD. Endiviae.)

HERBÆ, Acetose, Lactuce, Portulacæ Violarum, Cucumeris, Capreoli vitium [Endiviæ, Nymph.]

LIG. Santala, citrina, rubra, alba.

FLOR. Rosarum, Violarum, Nymphae, [papaveris albi, & rheados.]

SEM. 4 frigida, Lactuce, Psyllii, Papaveris albi, Hordii.

SUCCI, Citri, Granatorum, Ribes, Acetum, simplex & rosarum, Omphacium, Opium.

GUMMI.

Form. Cephal. Frig. Internorum.

R. Syrup. violat. ℥ ij β.

Nymph. de Endiv. añ. ℥ i β.

Aq. Lactuc. Cichor. Endiv. añ. ℥ iiij.

F. Iulepus.

Alia exempla Iuleporum & Emulsionum videantur parte præcedente.

R. Conf. viol. Rosar. Borag. añ. ℥ i β.

Sem. 4. Frig. Maj. excort. añ. ℥ j.

Spec. Diamarg. F. ℥ β.

Cum Syr. viol. F. Elect.

GUMMI. *Camphora, caute.*

AQUÆ STILLAT. *ex foliis & floribus prædictis.*

CONS. *ex floribus modo dictis.*

COND. *caules Lactucæ, & cucurbitæ caro condita.*

SPEC. *Diamargariti frigidi, diatrium Santalon, Diatragacanthi frigidi.*

TROCH. *de Camphora.*

[ELECT. *Diacodion simplex & compositum, Requies Nicolai, Philonium rom. Laudanum opiatum, Theriaca, Triphera magna.*

PILL. *de Cynoglossa, Narcoticæ Plateri.*

ESSENT. *Acteosæ, Buglossæ, Lactucæ, Boraginis.*

TINCT. *Corallorum rubrorum.*

SYR. *Rosarum, Violarum, Nymphææ, Pæpav. albi, & Rheados, è Rosis siccis, Iulepus rosarum, Violarum.]*

E X T E R N A.

Simplicia prædicta, quibus addenda folia Hyoscyami, Solani, Sempervivi majoris, Mandragoræ, Salicis, Pampini vitis.

OL. *ex floribus prædictis ac semine Papaveris albi, Omphacinum; ex floribus Salicis, pro inunctione narium & temporum.*

UNG. *Rosatum, Refrigerans Gal. Alabastrinum, Album Camphoratum, Populeonis.*

CERATUM *Santalinum.*

E R R H I N A

Sunt medicamenta naribus indita, (unde & Latinis Nasalia,) ad superfluum pituitam circa meninges & cerebrum per nares expurgandam, vel citra manifestam cerebri agitationem, ex-

Form. Cephal. Frigid. Externorum.

Epithematum formulæ videantur suo loco
cap de Epith. & Oxyrrhodinis.

R. Ol. rosar. viol. añ. $\frac{3}{4}$ i β .

Papav. $\frac{3}{4}$ β .

Succ. sempervivi, Solani, añ. $\frac{3}{4}$ j.

Aceti $\frac{3}{4}$ β .

Coq. ad succ. consumpt. adde

Mucilag. sem Psylly. $\frac{3}{4}$ β .

Camphor. in aq. ros. sol. gr. vj.

Ceræ q. s. F. Unguent.

R. Ol. Ros. Viol. Papav. añ. $\frac{3}{4}$ β .

Farin. Hord. sem. Papav. alb. contus. q. s.

Camphor. $\frac{3}{4}$ β .

M. cum alb. ovi & F. Catapl.

R. Fol. lactuc. M ij.

Fl. rosar. M β .

Sem. papav. alb. $\frac{3}{4}$ β .

Coq. ad mollitiem, contusis adde

Farin. Hord. $\frac{3}{4}$ j.

Ol. viol. q. s. F. Catapl.

excrementis sponte ad nares affluentibus, vel cum sternutamento, quæ proprie Sternutatoria. Censentur calida tenuia, acria: & detergentia: inter quæ eligenda, quæ simul etiam Cephalica sunt. Materia horum vel simplex est, vel composita.

Simplicia sunt vel sicca, vel humida.

Sicca.

PULV. *Acori, Castorei, Croci, Garyophyllorum, Elaterii;* (sed caute & aliis liquidis errhinis dissolutus:) *Hellebori albi & nigri, Nucis moscatæ, Piperis albi, Pyrethri, Zingiberis.*

RAD. *Cyclam. & Betæ instar turundæ naribus indita.*

FOL. *Nicationæ siccata, naribus indita.*

FUMUS. *Majoranæ, Hyssopi & Thymi, Tabaci item per fistulam haustus.*

Z 2

III-

Form. Errhinorum.

R. Succ. Betæ Majoran. Rutæ. añ. \mathfrak{z} j.

Vini alb. \mathfrak{z} iij.

Sach. rubri. \mathfrak{z} β . M. F. Errh.

R. Succ. Betæ rubr. \mathfrak{z} ij.

Aq. mellis. \mathfrak{z} iij.

Vini alb. \mathfrak{z} β .

Pulv. sem. Nigell. Cubeb.

Macis, añ. \mathfrak{z} β . M. F. Errhin.

Humida.

Succus *Anagallidis purpureæ*, *Betæ*,
Brassicæ, *Betonicæ*, *Chelidoniæ majoris*, *Cycla-*
minis, *Cucumeris sylvestris*, *Radicis iridis*, *He-*
deræ arboreæ, *Hyssopi*, *Majoranæ*, *Marruby*,
Nicotianæ, *Nigellæ*, *Origani*, *Pulegy*, *Salviæ*,
Sabinæ, *Sambuci*.

Butyrum recens naribus illitum.

COMPOSITA.

MEL. *Rosatum*, *Anthosatum*, *Oximel sim-*
plex & *scilliticum*.

SYRUP. *de Hyssopo*.

CONFECT. *Mustarda dicta*, *Alexandrina*
aurea, *Anacardina*, *Theriaca* & *Mithrida-*
tium.

OL. *ex piperibus*, *Ireos*.

STERNUTATORIA.

PTARM. *sunt Errhina validiora & te-*
nuiora, acriora, *fortius expultricem cerebri*
irri-

Form. Errhinorum.

R. *Ladani*. ℥ i β.

Pulv. Majoran. ℥ β.

Sem. Nigell. ℥ j.

Styrac. liquid. q. s. F. *Nasalia*.

Qui involvantur pulvere, qui fit ex *Majo-*
ran. ℥ β. *rad. Nigell.* ℥ β.

irritantia. Inter quæ usitatiores sequentia existunt.

R A D. *Ireos, Hellebori albi, Euphorbium,* quo nihil promptius, admixto parum *castorei: pyrethrum: pulvis nicotianæ inflatus.* Ex quibus & aliis errhinis acrioribus subtilissime pulverisatis fiunt pulveres, ad ℥ i ℥. ℥ ij. admixtis cephalicis æquali pondere, quorum granum j. ij. mediante calamo in nares insuffletur, vel, si vehementia sunt, pixidi æneæ inclusa; mota pixide naribus admoveantur. *Vel* nodulus paratur, ex *pyrethr. ʒ ℥. helleb. nigr. ʒ j. nasturtii ʒ ℥. pulverisatis & inclusis in nodulo,* qui maceratus in aq. ros. naso odorandus admoveatur. Sternutamentum secure citra molestiam excitat.

Z 3

A P O.

Form. Sternutatoriorum.

R. Sem. Nigell. ʒ ij.

Piper. alb. Elleb. alb. añ. ʒ ℥.

Majoran. ʒ j. F. Pulv. Sternut.

R. Elleb. alb. ʒ j.

Piper. long. sem. Staph. agr. añ. ʒ j.

Nuc. Mosch. gr. xv.

Cum tragac. in aq. Majoran. sol. F. Nasalia.

A P O P H L E G M A T I Z A N T I A

Sunt medicamenta, quæ masticata, Gargarizata, vel palato illita pituitam è cerebro in os eliciunt, calore suo & acrimonia; quæ tum materiam capite conceptam attenuant, fundunt ac liquant, tum simul expultricem cerebri stimulant. Talia sunt sequentia.

R A D. Acori, Angelicæ, Ireos, Costi, Cyperi, Gentianæ, Galangæ, Imperatoriæ, Pyrethri, Valerianæ, Zingiberis, [Turbith, Agarici]

C O R T I C. Radicum Capparum, Arantiorum.

A R O M. Cubebæ, Nux, moscata, Caryophylli, Piper, Grana paradisi.

F O L. Hyssopi, Lauri, Lepidy, Hydropiperis, Majoranæ, Nasturty, Nicotianæ, [Origanum.]

S E M.

Form. Apophlegmatizantium.

R. Sem. staph. agt. Cubebæ. añ. ʒ ij.

Rad. Pyreth. ʒ ʒ.

Excipiantur Mastiche & Cera, añ. q. s.

F. Pastilli manfiles.

R. Cubeb. Piper. alb. añ. ʒ ʒ.

Pyrethri. ʒ j.

Mastich. ʒ ʒ.

Contusa & conclusa sacculo lineo raro masticentur.

R. Agar. trochis. Turbith. añ. ʒ ij.

Hyssop. Origan. Calaminth. añ. M ʒ.

SE M. *Anisi, Fœniculi, Sinapi, Staphisagria, Thlaspi, Seseli, Sileris montani.*

FRUCT. *Ficus, Passulæ, Amygdalæ amara, Baccæ juniperi, Lauri.*

GUMMI; *Mastix, Ammoniacum, Myrrha.*

ANIM. *Castoreum.*

Hæc simplicia quoad *usum*, vel mastican-
tur: ut passim rad. pyrethri macerata per
noctem in aceto ad \mathfrak{z} j. vel pulvis prædicto-
rum ad \mathfrak{z} iij. \mathfrak{z} β . excipitur s. q. ceræ, &
sunt trochisci lupinorum instar, quorum
unus masticator, & volutatur sæpius in
ore.

O P H T H A L M I C A

Dicuntur in genere, quæ in variis oculorum
affectibus persanandis usu recepta sunt. Et in
tres præcipuas classes dividuntur. PRIMA
continet oxydorcica, h. e. visum acuentia.
SECUNDA, medicamenta inflammationi
 \mathfrak{Z} 4 dicata,

Form. Apophlegmatizantium.

Coq. in aq. C. Colaturæ, \mathfrak{lb} β . adde
Oxymell. simpl. \mathfrak{z} j.

F. Gargaris. apophleg.

R. Pulv. Nuc. mosch. Caryophill.

Sinap. Piper. alb. Pyreth.

Zingib. añ. \mathfrak{z} β .

Mell. anthos. \mathfrak{z} β . M.

Et inungatur Palatum.

dicata, & quidem ejus initio, repellentia, anodyna, statu & declinatione, digerentia, vel discutientia. TERTIA detergentia complectitur, in ulceribus, maculis, suffusionibus & similibus usitata.

OXYDORCICA

Calida Interna.

RAD. Fœniculi Helen. Chelidoniæ majoris, Garyophyllatæ, Valerianæ.

FOLIA; Euphrasiæ, Chelidoniæ, [Beton. Salv. Meliss. Menth. Majoran. Thymi,] Fœniculi, Verbenæ, Rutæ, Hormini.

FLOR. Euphras. Chelidon. Calend. Beton. Saturei.)

SEM. Sileris montani, Raparum, Raphani, Fœniculi, Carvi, Anisi.

[AROM. Macis, Crocus, Nuc. mosch. Cinam. carioph. Xyloaloe.

GUM. Succinum, Mastich.]

SUCCI

Form. Oxydorcicor. Calid.

Internorum.

Vinum Euphragiatum ita conficitur.

R. Rad. Elenii. ℥ iv.

Euphras. M iv.

Sem. Fœnic. siler. mont. añ. ℥ ij.

Suspendatur in musto recenti donec deferbuerit.

SUCCI DEPURATI; *Fœniculi, Euphrasie, Verbenæ, Majoranæ, Rutæ.*

AQ. *Euphrasie, Verbenæ, Chelidoniæ, Fœniculi, Rutæ.*

SPIR. *Rosar. Fragor.*

EXTRACT. *Euphrag. Valerian. ligni Aloës.*

VINUM. *Euphragiatum.*

[CONSERV. *Foliorum & florum dictorum.*

SYR. *Beton. Meliss. Euphras. aliæque capitales calidi.*

SPEC. & PULV. *Capitales calefacientes.]*

Z s

EX-

Form. Oxydorcicor. Calidorum

Internorum.

R. Herb. *Euphras. M ij.*

Sem. *Fœnic. ℥ ss.*

Cinam. ℥ iij.

Concisa ligentur in nodulo qui suspendatur in Vini. *Rhen. lb vj.*

R. Conserv. *Euphras. ℥ iij.*

Theriac. ℥ ii ss.

Succini alb. præp. ℥ ss.

Margarit. præp. ℥ j.

Spec. Diapæon.

Cum Syr. de Rosis F. Elect.

R. Fol. *Rutæ Euphras. saly. añ. M j.*

Bacc. junip. ℥ ij

Calida Externa.

FOLIA ; *Chelidonii majoris, Rutæ, Hederæ Terrestræ, Agrimon. Verbenæ, Pimpinellæ, Fœniculi.*

FLOR. *Chelidonii majoris, Hyperici, Meliloti, consolidæ regalis.*

SEM. *Gallitrici, Lini, Fœnugræci.*

RAD. *Althææ, Verbenæ, Valerianæ.*

AROM. *Crocus.*

Ab ANIM. *Butyrum majale non salitum; Pinguedo serpentis ; palpebris enim inuncta egregie valet ad oculos hebetiores, teste Dorncreilio & Crollio viperæ. fella animalium.*

AQ. *Saccharata, Calendulæ, Mellis, Leucii lutei, consolidæ regalis, flor. Verbasci, Sambuci, Euphrasiæ, Ophthalmica Crollii & Hartmanni.*

AQUA

Form. Oxydorcicorum Calid.

Internorum.

Cassiæ lign. elect. ʒ ʒ.

Lign. Aloës. ʒ j.

Sem. fœnic, ʒ ij.

Siler. mont. ʒ j. Rutæ ʒ ʒ.

Infund. in vini Malv. ℥ vj. per dies 14 destillatumque mane cochleatim detur.

R. *Fol. rutæ, sevisst. fl. Euphrag. añ. ʒ ʒ*

Rad. valerian. Cinam. sem. fœn. añ ʒ ij.

Cubeb. ʒ ʒ.

Sach. ad pondus omnium. F. pulvis,

AQUA Communitatis.

SUCCI DEPURAT. *Chelidonii majoris, Rutæ, Verbenæ, Fœniculi, Calendulæ, Majoranæ, Centaurii min. ex florib. Anagallidis cærul. Mel Rosatum, Saccharum Candi.*

DECOCTA. *Fenugraci.*

OL. *Mustelæ piscis ex hepate, ovorum, Hyperici, Chamæm. Meliloti.*

UNG. *Pomadæ, Dialthææ.*

TROCH. *Siefalbum sine opio, rubrum Rhasis, Viride.*

PULV. *Tutia vel cadmia fornatum præp. Sarcocolla, Pompholix seu Tutia vera aut spodium metallicum præp.*

Z 6

OPH-

Form. Oxydorcicorum Calidorum Externorum.

R. Mell. despumat. \mathfrak{z} j.

Succi Fœnic. \mathfrak{z} j.

Fell. lucii piscis, perdicis. añ. \mathfrak{z} β . M.

R. Consos. regal. Euphr. rutæ. añ. \mathfrak{z} j.

Nuc. mosch. Macis, añ. \mathfrak{z} β .

Caryophill. Zingib. añ. \mathfrak{z} j.

Contulis affunde vini alb. opt. q. s. digestionem per aliquot dies facta destill. in M.B. de qua aqua M. & V. oculis aliquid instilletur.

Frigeſacientia Interna.

FOLIA; *Fragariæ*, *Cichorii*, *Plantaginis*.

FLORES; *Rosar. alb.* *Cichorii*, *Violarum*,
Nymphææ;

FRUCTUS; *Fraga*, *Ceraſa*, *Mala*, *Pyra*,
Cydonia.

SEMINA; *Cydoniorum*, *Papav. albi*,
Raparum.

RAD. *Cichorii*, *Fragariæ*, *Raparum*.

AQ. *Fragorum* ſ. *vino*, *Rosarum*, *Cichorii*,
Fragariæ, *Plantaginis*, *Portulacæ*.

SYR. *Violar. purp.* *Nymphææ*, *Portulacæ*,
Fragorum.

CONS. *Nymphææ*, *Violarum*.

SPEC. *Diamarg. frigid.* *Diaireos*, *Dia-*
trag. frig.

Externa.

FOL. *Taraxaci*, *Querci*, *Fragariæ*, *Plan-*
taginis, *Nymphææ*.

FLORES; *Rosarum rubr.* & *albar.* *Nim-*
phææ.

FRUCTUS; *Pulpa pomorum*, *pomum dulce*
cum Saccharo coctum adjecta Camphora.

SEM. *Fabarum*, *Psyllii*, *Cydoniorum*, *Papav.*
albi. 4. *frigida majora*.

GUMMI & TERRÆ. *Bolus armenus*,
Terra ſigillata, *Camphora*. Ab

Formulæ in Cephalicis frigidis & Oph-
thalmicis ſepellentibus habentur.

METALL. *Cerussa*, *Lithargyrum argenti*, *Cadmia fossilis seu Lapis calaminaris*, *Saccharum Saturni*.

Ab ANIM. *Albumen ovi*, *lac muliebre recens*, *caseus plane recens*, *testæ ovorum*, *C.C. ustum*, *ossâ sepîæ*, *ovum ad duritiem coctum per medium dissectum ac oculo per noctem calide apposipum*.

AQUÆ. *Rosarum*, *Plantaginis*, *flor. cyanæ ceruleorum*, *Fabarum*, *Anserinæ*, *fragor. sine vino*, *liquor seu aqua albuminis ovorum*, quæ apud *Harm.* in *Praxi* est descripta.

SUCCI. *Fragorum*, *Plantaginis*, *sedi majoric*.

MUCIL. *Semin. Psyllii*, *Maluæ Altheæ*, *Cydonior.* cum *Aqua rosar.* *Plantag.* vel *Decocto maluæ Extractæ*.

UNG. *Rosarum cum pauca Tutia mixtum*, *nibili ad oculos Augustanorum*.

CATAPL. *Ex medulla panis albi cum lacte infusa*.

TROCH. *Sief album cum opio*, *de thure Rhasis*, *de rosis Mesuæ*.

PULV. *Sanguis draconis*, *Corall. rubr.* *præp.* *Margarit. præp.* *Saphiri præp.*

A N O D Y N A.

MUCIL. *Seminis Psylli*, *seminis Papaveris albi*, *ubi simul leniendum*; *seminis Cydoniorum*, *ubi simul adstringendum*.

AQUÆ; *Rosarum*, *Plantag.* *Solani*, *Semper vivi majoris*, *Portulacæ*.

L A C. Muliebre.

A L B U M E N. Ovi agitatedum in aqua.

P O M A dulcia sub cineribus, vel in lacte cocta.

S u c c u s pomorum.

M. E D. panis macerata & cocta in lacte, addito paucis croco, ad gr. iv. v.

T R O C H I S C I albi Rhasis, ubi vehemens dolor.

O P I U M in extremo dolore, ad gr. ij. in collyriis liquidis.

R E-

Form. Ophth. Anodynorum.

R. Micam panis alb. maceretur in lacte dulci aut aq. fluviat. additoque Croci ℥ss. Misce & inter linteam purum oculo impone sæpius renovandum.

R. Micæ panis similag. ℥ iij.
Fl. Chamom. Melil. añ. P. j.
Pomorum putridor. ℥ ij.
Vitell. ovor. n. ij.
Sem. Fænugr. ℥ j.
Croci. ℥ ss.

Coq. ex lacte vaccin. in formam Catapl.

R. Lact. muliebr. ℥ ij.

Album. ovi, ℥ ss.

Succi sempervivi. ℥ ij.

Opii. gr. iij.

Troch. Alb, rhaf. ℥ j. F. Collyr.

R E P E L L E N T I A

[Horum materia eadem est quæ frigescentium, præcipue]

AQUÆ; Rosarum, Myrtillorum, Plantaginis, Violarum, Portulacæ, Solani..

SUCCI; Cydoniorum, Pomorum acidorum, Granatorum, Albumen ovi.

MUCIL. Seminis Cydoniorum. Pulpa Cydoniorum cocta in aqua adstringente.

D I S C U T I E N T I A.

Horum materia eadem est quæ Caleficientium, maxime.]

FLORES; Fænogræci, Chamomillæ, Meliloti. AQUÆ.

Form. Ophth. Repellentium.

R. Sief alb. Tutiaæ præp. añ. ʒ ß.

Aq. rosar. Plantag. añ. ʒ ß.

Album. ovi bene conqual. n. j.

M. F. Collyr.

R. Alb. ovi. ʒ ij.

Lact. Muliebr. ʒ iiij.

Succi Plantag. ʒ j, M.

R. Mucilag. sem. Psyll. in aqua rosar. aut

Plantag. extract. ʒ ij.

Alb. ovi conqual. ʒ j.

M. & impone oculo ut & præcedens,
vel instilla.

AQUÆ; *aqua Vitæ, Euphrasæ.*

ANIM. PART. & EXCREM. *Lac muliebre, Sanguis columbarum & turturum, Pennæ pipionum sanguine prægnantes extractæ, & expressæ in oculum: Fel piscium.*

GUMMI: *Sarcocolla nutrita in lacte.*

RESINÆ. *Myrrha, Thus.*

SUCCI. *Aloe, Omphacium, ubi ardor simul adest.*

Tandem Crocus.

DE.

Form. Ophth. Discutientium.

R. *Sarcocoll. lacte nutrit. 3 j.*

Tragacanth. 3 ss.

Mucilag. sem. Cydon. q. f.

F. Collyr.

R. *Flor. Chamom. Melil. añ. M ss.*

Ros. rubr. P j.

Coq. in aq. Plantag. Colat. 3 iij. adde

Sarcocoll. nutritæ 3 i ss. M F. Coll.

R. *Sarcocoll. lacte nutritæ. 3 iij.*

Aloes aq. fœnic. lot. 3 i ss.

Tragacanth. 3 j. Croci. 3 ss.

F. Pulvis, è quo cum

Aq. Euphrag. formetur Collyr. siccum in alia aqua conven. usurpandum.

Decocta etiam parari possunt ex emollientibus ac discutientibus ordinariis, & pro fotu aut instar vaporis usurpari.

D E T E R G E N T I A.

A L I A sunt *leviora sine morfu*, quorum
 usus in inflammationum declinatione, ut,
Saccharum candi, *Mel*, *Succus rosarum rubra-*
rum, *Antimonium lotum*, *Cadmia*, *Pompholix*,
Tuthia, *Os sæpiæ*, *Lapis pumicis*, *Plumbum*
ustum & lotum.

A L I A sunt *validiora cum morfu*: quo-
 rum usus maxime in suffusione, panniculo,
 ali;

Form. Ophth. Detergentium.

1. R. Tutix præp. ʒ ʒ.

Butyr. recent. non sol. ʒ ʒ.

F. Collyr.

R. Aloes lotæ ʒ j.

Tutix præp. ʒ ij.

Sachari candi. ʒ ij.

Trita infund. in aq. foen. Euphr. añ. ʒ i ʒ.

Colaturaque usurpetur.

2. R. Succ. foenic. ʒ iij.

Chelidon. rutæ. añ. ʒ ij.

Aloes. ʒ j.

Fell. anguill. ʒ ʒ.

Bubul. ʒ ij.

Sach. cand. ʒ j.

Mell. opt. ʒ ʒ. M.

Ebulliant succi, addendo reliqua, & depu-
 rata servantur pro Collyr.

aliquando & ulceribus : ut sunt, *Fella piscium*, quæ leviora ; *quadrupedum*, quæ media ; *avium*, quæ fortissima : quibus adde fel *serpentum* & *viperarum*. Nota. Fel *perdicum* omnium validissimum, *Gallinæ* mitissimum.) *Succi cydoniorum*, *fæniculi*, *Chelidoniæ*, *Anagallidis cæruleæ*, *Vrina*, *Aqua mellis composita ex oxydorcicis*.

A L I A sunt fortissima: ut, *Vitriolum ustum*, *Ærugo*, *Vitriolum album*, cujus liquor cum ovorum albumine eximius in *Ophthalmia*, *rubedine*, & pruritu oculorum ; *Antimonium erudum*.

O T I C A. Interna.

Dicuntur alias ἀκουστικά, remedia auditum juvantia : quæ duplicia sunt, *Interna* & *Externa*. I N-

Form. Ophth. Detergentium.

3. R. Vini alb. Gall. aq. Euphras. Celidon.
añ. $\frac{3}{4}$ ℥.
Vitri antim. \mathfrak{D} ℥.
Vitrioli alb. gr. iv.
Tutiæ pr. \mathfrak{D} j.
Sach. cand. $\frac{3}{4}$ ij.
Camphor. gr. v. M. F. Collyr.
R. Vitrioli alb. Tutiæ p. añ. $\frac{3}{4}$ j.
Camphor. \mathfrak{D} j. F. pulv. cum aq. Rosar.
pro Collyr.
Plura vide in præced. cap. de Collyr.

INTERNA sunt cephalica recensita, quæ humorem, & flatum in interiore auris cavitate contenta alterant, absumunt, & discutiunt, siue calida sint, dum malum est à crassis frigidisque humoribus, siue frigida, cum à calidis surditatis causa existit, quod in morbis acutis accidere solet, post crisin, materia ad aures protrusa.

EXTERNÆ quoque duplicia sunt, *Calida & Frigida.*

O T I C A. *Externa Calida.*

F O L. Lauri, Orogani, Majoranæ, Calaminthæ, Serpilli, Aristolochiæ, Nardi indicæ, Celticæ & Montanæ, Anethi, Fraxini, Card-bened. Rosmarini, Salviæ, Absinthij, Tabaci viridia, Hellebori albi.

F L O R. Chamæmeli, Stæchad. Arabicæ, Lavendulæ, Spicæ, Centaury min.

F R U C T. Baccæ Juniperi, Lauri.

S E M I.

Form. Oticor. Externor. Calid.

R. Ol. amygd. am. Castor. añ. ʒ ij.

Succi Cœpar. ʒ ʒ. M.

R. Fol. lauri, Beton. Majoran. serpill.

Orig, Calaminth. Stœch. ar. añ. Mj.

Cœpani contusam j.

Coq. in vino Rhen. & vapor tepidus in autem per infundibulum immittitur.

SEMINA; Cumini, Carvi, Anethi, Fœniculi.

AROM. Cubebæ, Caryophilli.

RAD. Cephæ, Porrum, Raphanus, rad. Hellebori nigri, Cyclamini.

GUMMI. Thus, Mastiche, Benzoe, Succinum, Myrrha, Ladanium.

ANIMAL. Moschus, Castoreum, fel Tauri, fel capræ cum Succo porri, fel lucci piscis, quod à proprietate singulari conducit, potest commisceri cum Oleo Succini, idem præstat fel perdicum cum Oleo Succini permixtum.

Pinguedo anguillæ destillans, dum in veru assatur, Auri instillata; habet enim vim molliendi, & laxandi à pingui sua substantia, attenuandi & digerendi partim ab igne, partim à foliis Lauri, quæ interfiguntur frustis Anguillæ, dum assantur. Moschus cum lana Bombycina impositus.

AQUÆ; Aqua vitæ simplex, Aqua vitæ composita ex infusione cephalicorum, aliorumque, quæ lentum ac crassum humorem incidunt, detergent, digerunt, factæ in vino albo. Infunduntur autem in hunc usum, Radices raphani, Porri, Ceparum, Cyclaminis, Hellebori albi: Castoreum, Crocus, Nitrum, fel vaccinum, præter cephalica.

SUCCI; Ceparum, Porri, Raphani, Rutæ, Fraxini, [Absinthij Acetum vini.]

OL. communia, ut Amygdalarum amararum, Nardi, & destillata; præter cephalica supra dicta, sequentia: Salvix, Rutæ,
Semi-

seminis Cumini, Carvi, Fœniculi, Baccarum lauri, Spicæ.

Otica Externa frigida.

Hæc sunt Cephalica Frigida externa, præcipue.

O L. Nymphææ, Rosarum, Violarum: Lac muliebre tepidum.

Succus. Vitium, dum amputantur, Lachrymæ.

O D O N T I C A

Dicuntur, quæ dentes roborant, & sordes detergendo dealbant. Sunt autem sequentia.

Ex PLANTIS; Pimpinella, Parietaria, Beta, Capill. Veneris, Caules: Folia Myrti, Lentisci, Oleastri, Pulegi, Origani, Tabaci, Hyssopi, Menthæ, Salvie, Rosmarini, Separatim, vel plura uita, & in cineres redacta.

Baccæ

Form. Oticorum Frigid. Extern.

R. Ol. ros. vel Viol. ʒ iiij.

Aceti ros. ʒ vj.

Nitri præp. ʒ j. M. F. liquor auri ad inflam. ejus instillandus.

R. Ol. ros. Nymph. añ. ʒ ʒ.

Mulilag. sem. Psyll Cydon. añ. ʒ ʒ.

Lact. mul. Succu papav. añ. ʒ iiij.

M. & auri applicetur ad eundem usum.

Ex hoc fieri potest Catapl. si addatur aliquid farinæ & pulv. flor. Chamom.

Baccæ Lauri, Iunip.

Ex ANIM. [Mandibulæ lucy, Mater Perlar.] os Sæpiæ, Oculi Cancræ, cornu Cervi, Concharum omnium genera, Cochlearum terrestrium testæ.

Ex LAPID. Pumex, Lapis spongiæ, Alabastrum, Specularis. Omnibus egregie comminutis, aut, si ægre fiat, prius ultis.

Ossa seu nuclei Dactylorum, Myrobalanorum, Olivarum, nucum Cupressi, usta.

MAR. Corallia, Spuma maris.

SUCCI TERRES. Sal commune, Sal gemmæ, Alumen, Nitrum, supra tegulam ardentem fusa, & usta. Sal alkali; & ejus dissoluti innatans pinguedo, axungia vitri dicta. Tartarum vini albi. Crusta panis usta.

Hisce

Form. Odonticorum.

R. Flor. Balaustr. rosar. añ ʒ j.

Rad. Tormentill. ʒ ss.

Nuc. mosch. Salv. Menth. añ. ʒ j.

Caryoph. Cinam. Ireos, Pip. Myrh. añ. ʒ ss.

Mattich. Mosch. añ. ʒ ss.

M.F. Pulvis Dentific. rubr.

R. Pumic. calcin. Ocul. cancræ. Corall. añ. ʒ j.

Benzoin. alum. ust. añ. ʒ ij.

Pulv. cribrentur & terant, servanturque.

Hiscæ addenda odorata, ut Pulveres Aromaticum, Ligni aloes, Plantarum odoratarum, Radicis ireos, Moschus & Ambra; & ad corroborationem gingivarum, Mastix, Thus, myrrha.

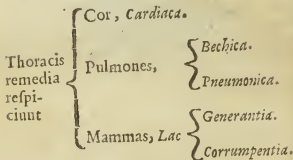
LIBRI

LIBRI SECUNDI

S E C T I O II.

De Remediis Thoracis.

Typus Sectionis.

C A R D I A C A.

CARDIACA medicamenta sunt, quæ cordi roborando, malignitati arcenda, & spiritibus generandis sunt idonea. Talia sunt omnia alexipharmaca supra proposita, nisi, quod calida cum frigidis confusa sint, quæ in usu sunt discernenda. Sed præter illa conveniunt sequentia, quæ ibi non extant,

Calida.

R A D. *Doronici*, *Zedoaria*, *Pentaphylli*,
Gariophyllatæ, *Petasitidis*.

C O R T. *Arantiorum*, *Citri*.

F O L. *Card-ben*, *Salviæ*, *Calamenthe mon-*
tane, *Cardiacæ*, *Hederæ terrestris*, *Menthæ*,
Ocymi, *Rosmarini*.

F L O R. *Salviæ*, *Lilii convallii*, *Spicæ*.

R E S I N Æ. *Thus*, *Styrax*, *Benzoin*.

A N I M. *Munia*, *Sericum*.

M A R I N. *Succinum*.

A Q U Æ ; *Card-bend*, *Melissæ*, *Scabiosæ*, *Sal-*
viæ, *Cinamomi*, *Theriacalis*, [*Analept. Rul.*]

O L. *Garyophyllor*, *Cinam*, *Croci*.

A a

C O N-

Form. Cardiacorum Calidorum.

Internorum.

R, Aq. scord. Borag. Meliss. añ. \mathfrak{z} vj.

Cinam. \mathfrak{z} ij.

Spec. Lætif. Gal. \mathfrak{z} i β .

Conf. Alchem. \mathfrak{z} j.

Elix. prop. Parac. \mathfrak{z} i β .

Syr. rubi idæi. \mathfrak{z} j. M. detur cochleatim.

R. Zedoar. Angel. añ. \mathfrak{z} iiij.

Myrh. Mattich. añ. \mathfrak{z} j.

Spec. Diatrion. santal. \mathfrak{z} j.

Troch. Alipt. mosch. Cinam, añ \mathfrak{z} ij.

F. Pulvis.

Videantur plura intes Cephalica calida.

CONDITA ; Corticum citri, Radicis scorzonerae.

[TINCT. Succini, Corall. Elix. prop. Bals. Sulph. Crollii.

EXTRACT. Angel. Helen. Card-bened. Cortic citri, ligni Aloës, Iunip. Meliss. Zedoar. Croci.

ESSENT. Citri, Verbenæ.

VINA MEDIC. & CEREV. Dictorum simplicium.]

TROCH. de Gallia, & Aipta Moscata.

SPEC. Lætificantes Galeni.

Fri-

*Form. Cardiacorum Calidorum
Externorum.*

R. Aq. flor. aurant. Meliss. anth. añ. ʒ ij.
Spir. ros. ʒ j.

Conf. Alchem. ʒ i ʒ.

Cortic. citri sicc. ʒ j.

Croci. ʒ ʒ. F. Epithema cordis.

R. Ambr. liquid. Conf. Alchem. añ. ʒ ʒ.

Ol. Nuc. mosch. expr. ʒ ij.

Ol. dest. citri Meliss. añ. ʒ ʒ.

F. Linim.

R. Flor. Anthos. cordial. Meliss.

Lavend. añ. M. ʒ.

Cort. citri sicc. Caryophill. Macis.
añ. ʒ j.

Cum syndone rubro F. Sacculus.

Frigida.

R A D. *Acetosa*, *Buglossi*.

F O L I A; *Acetosa*, *Trifolii acetosi*, *Borraginis* & *Buglossæ*, *Nymphææ*, *Myrti*.

S E M. *Cydoniorum*, *Plantaginis*, [*Frigida majora*.]

F R U C T. *Cerasa acida*, *Poma redolentia*, *Ribes*, *Cydonia*, *Granata acida*.

F L O R. *Salicis*.

S U C C I S; *Acetose*, *Rosarum*, & *fructuum modo dictorum*.

L A P I S *Granatus*.

M I N E R. & M A R I N A; *Aurum*, *Argentum*, *Corallus*, *Perle*, *Mater perlarum præparata*.

A Q U Æ *Rosarum*, *Violarum*, *Buglossæ*,
A a 2 Nym-

Form. Cardiacorum Frigidorum.

R. *Vini Rhen. opt.* ℥vj.

Aq. Buglossi. ℥j.

Sach. perlat. ℥j.

Spec. Diamarg. fr. ℥ij.

Syr. de succ. citri. ℥ij. M.

R. *Conserv. rosar.* ℥j.

Spec. Diamarg. fr. ℥j.

Syr. de Acetos citri. ℥i ss.

Misc. F. Elect.

Plura vide inter *Cephal. frigida interna*.

Nymphaeae, Acetosae, Cerasorum, [compositae-que variae.]

S Y R. *Acetosus, Citri, Granatorum, Limonum, Agrestis, de Succo acetosae, Violarum, Rosarum, Cydoniorum, Nymphaeae, Pomorum, Ribes, Oxyaccharum.*

C O N S. *Rosarum.*

C O N D I T A. *Limones conditi, Oxyacantha, Ribes, Cerasa acida condita.*

S P E C. *Diamargariti frigidi.*

O L. *Amygd. dulc. Viol. ros. Nymph.*

T R O C H. *de Spodio, Camphora.*

U N G. *Rosaceum, Santalinum.*

B E C H I C A.

*Sunt medicamenta, quae contenta in pectore & pulmone excrementa apta reddunt, ut tussis facile expurgari queant, lic dicta à modo evacuandi per tussim. Græcum enim nomen *ῥιξ* tussim significat, hinc *ῥιξικός*: alias Sputum moventia & Anacathartica, ut & à parte evacuanda thoracica, & expectorantia. Eaque sunt duplicia, pro varietate excrementorum, attenuantia videlicet, & incrassantia: illa humores crassos attenuando, incidendo & detergendo; hæc vero tenues humores incrassando, & simul leniendo expectorant. Ubi notandum, quod si inter attenuantia quædam acriora videantur, ea lenientibus esse temperanda, ne tussis nimium irritetur, aut crassus humor nimium illorum usu exiccetur.*

A T T E -

A T T E N U A N T I A

Interna.

R A D. *Aristolochiæ* utriusque, *Althææ*,
(*Fœnic.* *Pimpin.* *Saponariæ*, *Scabiosæ*,) *Angel.*
Ari. *Enulæ Campanæ*, *Ireos*, *Scilla*, *Cepthæ*.

F O L. *Adiantbi*, *capilli Veneris*, *Calaminthe*, *Hederæ terrestres*, *Hyssopi*, *Nicotianæ*, *Origanum*, *Pulegii*, *Pulmonariæ*, *Præstii*, *pes cati*, h. e. *Gnaphalium montanum*, *Scabiosa*, *ros Solis*, *Tussilago Marrubii Thymi*, *Spicæ*, *Veronicæ*, *Bortrys Epithymi*, *Scordii Fœniculi*.

C O R T. *Aurant.* ac *citri*.

L I G N A. *Sassofr.* *Guaj.*]

S E M. *Anisi*, *Brassicæ*, *Carthami*, *Fœniculi*, *Nasturtii*, *Seseli Massiliensis*, *Officinis*, *Sileris montani*, *Vrticæ*, [*Chereseolii*, *Cardui-bened. Abrotani*.]

B A C C Æ; *Lauri*, *Iuniperi*.

A a 3

F L O R.

*Form. Bechicorum Attenuantium
Internorum.*

R. *Aq. hederæ terrest.* q. v. adde
Conserv. ros. q. s. ut F Potio.

R. *Capil. ven.* *Hyssop.* *scabios.* *præs.* añ. Mß.
Rad. Helen. *Ireos.* añ. ʒ ij.
Sem. anis. fœnic. añ. ʒ j.
Passul. liquirit. añ. ʒ ss.
Ficuum. n. v j.

F L O R. *Anthos, Camomillæ, Scabiosæ, Crocus, [Melissæ, Salviæ, Stæchados arabicæ.]*

F R U C T. *Amygdalæ amaræ, Caricæ seu ficus in furno aut Sole exsiccatæ, Cappares, [Passulæ majores.*

A R O M. *Cinamomum, Zingib. Nux mosch. Macis.]*

A N I M. *Mel, Pulmo vulpis vino ablutus & exsiccatus, [Cancris fluviatiles, Moschus, Zibethum,*

*Form. Bechicorum Attenuantium
Internorum.*

C o q. ad tertias. Colat. adde

Syr. Capill. ven. de Hysop. añ. \mathfrak{z} j.

Oxymell. scill. \mathfrak{z} ss. M. F. Apozéma.

R. Syr. de prass. Hysop. añ. \mathfrak{z} i ss.

Flor. sulph. \mathfrak{D} j.

Extract. Helen. \mathfrak{z} ij. M. F. Syrup.

R. Conserv. Tussil. Capill. ven. añ. \mathfrak{z} j.

Spec. Diaireos. Diacalam. añ. \mathfrak{z} j.

Cum Syr. prass. q. s. F. Elect.

R. Spec. Diatrag. cal. Diar. añ. \mathfrak{z} j.

Cinam. elect. \mathfrak{D} j.

Flor. Benzoin. \mathfrak{D} ss. Sulph. \mathfrak{D} ij.

Sach. alb. cand. \mathfrak{z} ij. F. Pulv.

R. Spec. Diaireos. Diahyfop. añ. \mathfrak{z} j.

Diatrag. calidi. \mathfrak{z} ss.

Bals. sulph. \mathfrak{D} ss.

Sach. in aq. tussil. solut. \mathfrak{z} iv.

Ol. anis. gr. vij. F. Rotulæ.

thum Album græcum, Cornu cervi, Lac asininum.

FOECULÆ. *Aronis & Brionia.*

GUMM. *Ammonicum, Benzoin, Styracal. Olibanum.*]

CHYM. *Flores sulphuris. Oleum sulphuris, [Lac sulphuris, Flores Benzoin.]*

AQ. *Cardui-bend. Hyssopi, Tussilaginis, Scabiosæ, [aliorumque florum, seminum ac radicum, compositæque variae.]*

SYR. *Capillorum Veneris, Hyssopi, Prassii, Tussilaginis, Pedis cati, Oxymel simplex, & scilliticum, [Veronica, Scabiosæ, Tabaci.]*

[COND. *Rad. Helenii, Zingiberis, Dactyli, Pistac. Jugland. Nuc. Mosch. Cort. citri.]*

CONSERVÆ; *Enulæ campanæ, Capillorum Veneris. Anthos, Tussilaginis, [Hyssopi, Scabiosæ, Botryos, Rosar. rubr.]*

PULVERES; *Diaireos simplex & Salomonis, Diacalaminthæ, [Diamfi, Diabyssopi, Diatrag. cal.]*

LOCH *de pulmone vulpis, & similia in singulis officinis usitata, [ut sanum & expertum, Prassii, Tussilag.]*

VINA *Medicata ex simplicibus dictis.*

ELECT. *Tberiaca, Mithridat. Confectio Alchermes.*

ROTULÆ, *Bechicæ albæ, Diaireos, Diamargarit.*

CHYMICA. OL. *Destill. Anisi, Fœniculi, Cumini, Angelicæ, Carvi, Macis, Majoranæ, Salvia, Anthos, Succini.*

Aa 4

TIN.

TINCT. Elixir prop. Balsamus sulphuris,
Tinctura sulphuris.

EXTRACT. Croci, Helenii, Ireos, An-
gelicæ.]

Externa.

[Præter, dicta folia, Flores, &c.]

OLEA, Amygdalarum amararum, Ireos,
Camomillæ, [Irinum, Rutæ, Cherinum, Co-
stinum.]

UNG. Resumtium, Dialthææ, [Pectorale
august.]

EMPL. Filii Zachariæ, [Meliloti, Muci-
laginum.]

MUCIL. Seminum lini, Fænugræci, Altheæ,
PING. Gallinæ, Anseris.]

IN-

Form. Bechicorum Attenuantium Externorum.

R. Mucilag sem. Lini, Fœnng. in aq. scabios.
vel Tussilag. extr. añ. ʒvj.

Pulv. rad. Ireos, Hysop. añ. ʒß.

Croci. ʒß.

Ol. amygd. amar. ʒij.

Cetæ q. s. F. Linim.

R. Empl. de Mucilag. Pector. Sacchariæ ap.
August. añ. ʒij.

Ol. Violar. ʒj.

M.F. Empl. charta bibula pectori
imponendum.

INCRASSANTIA & LENIENTIA

Interna.

R A D. Liquiritiæ, [Althææ, Endiviæ, Scariolæ, Buglossæ.

F O L. Portulacæ, Tussilag. Maluæ, Althææ, Endiv. Cichorii, Scariolæ, Betæ, Brassicæ, Nymphææ.

L I G N. Santala omnia.]

S E M. 4. frigida majora, Papaveris albi, Lactucæ, Maluæ, Hordeum, [Althææ, Cydoniorum, Psilly.]

F L O R. Nymphææ, (officinis Nenuphar) Violarum, Papaveris rheas, [Farfaræ, Cyani, Rosarum.]

A a 5

F R U C T.

*Form. Bechicorum Incrassantium
Internorum.*

R. Spec. Diamarg. & Diatrag. frig. añ. ʒß.
Diapenid. ʒß.

Sang. candi. ʒ ij. F. pulv.

Huic addi potest sach. in aq. Ros. sol. q. s.
F. Rotulæ.

R. Decoctum pectorale August. & utere.

R. Sem. Hyosc. papav. alb. añ. ʒ x.

Terræ sigill. Corall. r. añ. ʒ v.

Sach. ros. antiq. q. s. F. Elect.

R. Conf. Ros. antiq. ʒ ij.

Diacodii. ʒ j.

FRUCTUS. *Amygdalæ dulces, Dactyli, Iujubæ Nuclei pineorum, Pistacia, Pruna, dulcia, Passulæ sebestena, Pruna.*

SUCCI, *Liquiritiæ, Amylum, Penidia, Opium.*

ANIM. *Batyrum, [Lac, Pulmo vulpis.]*

[GUMM. *Arabicum, Tragacantha.*

LAPID. *Vniones, Mater perlarum.]*

AQUÆ, *Violarum, Papaveris rbeas, Nymphææ, Rosarum.*

Bu.

*Form. Bechicorum Incrassantium.
Internorm.*

*Lap. hæmat. p. Boli, Terræ sig. Sang.
Drac. añ. 3 j.*

*Syr. de Symph. fern. q. s. F. Elect. ad
hæmophtilin.*

*R. Conf. Viol. purp. fl. Scabios. añ. 3 ss.
Spec. Diamarg. fr. 3 j.*

Diatrag. fr. Pulv. Halii. añ. 3 ss.

Cum Syr. succi viol. q. s. F. Elect.

R. Amygd. dulc. exc. ʒ ij.

Nuc. pinear. Pistac. añ. ʒ j.

Sem. Papav. alb. contus. ʒ iiij.

4. frig. maj. excort. añ. ʒ j.

Spec. Diamarg. fr. ʒ iv. vel ejus loco

Margar. præp. ʒ iv.

Cinam. opt. ʒ j.

Sach. alb. in aq. ros. sol. q. s.

F. Mossuli.

Buglossæ, Maluæ, Portulacæ, Compositæ-
variæ.]

SYR. de Liquiritia, Iujubis, Nymphææ,
Papaveris rhæas, Violarum, Papaveris albi, Mel
Violatum. Dialth.

LOCH. Psyllii, Caulium, Portulacæ, Al-
thææ, Pini, de Pulmone vulpis.

CONV. Violarum, Nymphææ.

SPEC. Diatragacanthi frigidi, Diapeni-
dium.

[PULVIS Hali, Diaires. Salæ contra
Phthisin.

SUCC. Liquiritiæ, Sacchar. Penid. candi,
Rosat.

ELECT. Diacodion, Theriaca, Philonium.

TROCH. Diatrag. & Diamarg. frig.
Sacchar. Rosat. Diapenid. de Carabe.

PILR. de Cynoglossa.]

Externa.

[Præter dicta convenientia]

OL. Violarum, Nymphææ. Amygdalarum
dulcium, [Lilior. alborum.]

UNGUENT. Rosatum, [resumptivum
Fernelii.

MUCILAG. Sem. Psyllii, Fænug. Cydon.
Lini etc.

P N E U M O N I C A.

Sunt medicamenta intemperaturis pulmonum corrigendis idonea, quorum materia eadem est cum Bechicis.

L A C G E N E R A N T I A.

Dicuntur vel *proprie*, vel *improprie*. *P R O P R I E* lac generant, quæcunque multum & bonum sanguinem efficiunt, ejusmodi sunt alimenta polytropha, & euchyma, ac medicamenta, temperata, quorum lac effectus est materialis.

I M P R O P R I E, quæ moderata incidenti facultate sanguinem fluidum reddunt, & ad mammas deducunt, ut ibi in lac convertatur, de quibus hic sermo: ubi nota, quædam ex illis proprietate quadam impellere san-

*Form. Bechicorum Incrassant.
Externorum.*

R. Ol. Amygd. dulc. Lill. alb. añ. \mathfrak{z} β .
 Ung. rosar. \mathfrak{z} ij.
 Butyri rec. \mathfrak{z} i β .
 Ceræ parum. F. Linim.

R. Ol. viol. Amyd. d. añ. \mathfrak{z} ij.
 Mucil. sem. Psyll. cum aq. ros. F. \mathfrak{z} β .
 Ceræ parum. F. Linim.

sanguinem ad mammas. Sunt autem alia
Interna, alia *Externa*.

Interna.

FOL. *Smyrniūm Diosc. seu Petroselinum
 Macedonicum verum, Anethum, Apilum, Sion,
 Polium*, omnia virentia: *Polygala, Lactuca in
 calidis*, nam in frigidis minuit.

SEM. recentia *Anisi, Fœniculi, Erucæ,
 Nigellæ*.

SUCC. *Cicerbitæ, Taraxaci, Tragopogi, cæ-
 rulei, Ptisana*.

PULV. *Crystalli tenuiss. ad ʒj. in liquore
 idoneo. Lac lunæ pondere ʒj. [Lumbrici præp.]*

Aa 7

Externa.

Form. Lac generantium Internorum.

R. Fol. rec. Fœnic. Petrosel. añ. Mj.

Hordei. p. ij.

Cicer. rubr. ʒß.

Coq. q. s. aq. simplicis & Sach. dulco-
 rentur, vel ebulliant in juscūlo carnis
 bubulæ aut alterius.

R. Sem. anis. Fœnic. añ. ʒij.

Crystall. præp. ʒij.

Sach. ad pondus omnium

M. F. Pulvis.

Detur ex vino in ij, doses.

Externa.

Mollientia simplicia, ut *RADIX Althææ.*
FOLIA. Anethi, Malvæ. *SEMEN Lini.*
FLORES Camomillæ, admixtis etiam foliis
 & seminibus modo dictis, pro fotu. Item
 rubificantia, si cætera non juverint.

LAC MINUENTIA.

Minuunt lac, quæcunque vehementer re-
 frigerando sanguinem incrassant, vel nimio
 calore digerunt, aut exiccant, vel tota etiam
 substantia lactis generationem impediunt.
 Qualia sunt vel *INTERNA* eaque calida,
 ut, *Ocimum, Ruta, [Mentha, Apium, Cocrian-*
drum,] Calamentha, Salvia, Agnus castus : fri-
 gida, ut, *Portulaca, Sempervivum, Cucurbita,*
Camphora. Vel *EXTERNA.* i Cataplasma
 ex calidis modo dictis in oleo coctis appo-
 situm.

Form. Lac generantium
Externorum.

R. Fol. scenic. Petrosel. rec. añ. M j.
 Coq. & contund. adde.
 Farin Hord. ℥ ß.
 Sem. Nigell. ʒ j.
 Styrae. calamm. ʒ iʒ.
 Ol. Lil. alb. ʒ ij. F. Catapl.

fitum. II. *Linteola* omphacio intincta, & applicata. III. *Apium* cum aceto tritum, & applicatum. IV. *Spongia* immersa in decocto cumini, vel coriandri, facto, cum aceto acerrimo, & admota, Secretum quorundam.

Form. Lac Minuendum.

R. Sem. cumini q. v. coq. in aceto & *Spongia* eo madefacta imponatur.

R. Sem. agni casti, Psilly, Cumini, añ. \mathfrak{z} ij.
Alum. sciss. \mathfrak{z} i β .

Coq. in Oxycrato ad consumpt. tertiæ partis pro Fotu.

R. Farin. Lentium, Lupin. añ. \mathfrak{z} iiij.
Sem. Cumini. \mathfrak{z} ij.

Fol. menth. \mathfrak{z} β . F. Catapl.

R. Fol. Apii, Malv. Menth. añ. M j.

Sem. Cumini, Fœnug. añ. \mathfrak{z} β .

Fl. Chamom. Melil. añ. P j.

Coq. in aq. simpl. pro fomento, sub finem aliquid vini addendo.

Vel ex iis ad mollitiem coctis & contusis addita farina fabarum & Oxymellite vel oxycrato. F. Catapl.

R. Thereb. vino & aq. ros. lot. \mathfrak{z} iiij.

Ovor. n. iiij.

Croci. \mathfrak{z} j.

Ceræ. q. s. F. Empl.

LIBRI SECUNDI

SECTIO III.

De Remediis Ventris Inferioris.

TYPUS SECTIONIS.

Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia.
Ventriculi, Stomachica.	Intestinorum,	{	Flatus discutien-	tia

S T O M A C H I C A.

STOMACHICA sunt, quæ peculiari vi humores in ventriculo contentos alterant, & simul concoctionem cæterasque ventriculi functiones adjuvant & confirmant. Quorum alia sunt calida, alia frigida. Utraque non nimis aperientia & diuretica, sed adstringentia esse debent.

C A L I D A, Interna.

R A D. Calami aromat. Cyperi, Galangæ, Gentianæ majoris, Zedoariæ, [Fœnic. Caryoph. Pimpinell.]

C O R T. Arantiorum, Citri.

L I G N. Aloes.

F O L. Absynthii, Betonicæ, Menthæ, Thymi, Cichor. Saturei, Origani, Rosmarini, Salvie, Calaminth. Puleg.

S E M.

*Form. Stomachic. Calidorum
Internorum.*

R. Cinamom. elect. ℥ j.

Zingib. gran. parad. añ. ℥ j.

Inf. in sp. vini q.s. & post digestionem debitam fiat dest. per alemb. detur cochl.

R. Conserv. rosar. ℥ ij. Beton. ℥ j.

Spec. aromat. ros. ℥ j.

S E M. *Anisi, Citri, Cumini, Fœniculi, [Antehi Citri, Grana tinctorum, calida maj. & minora, Coriandri p p.]*

F L O R. *Betonicæ, Salvie, [Antehi, Spicæ, Lavend. Meliss. ros. rubr. Major.]*

F R U C T. *Amygdalæ amaræ, Nuclei persicorum, [Baccæ Junip. Lauri, Mala aurant. Noces Juglandes.]*

G U M. *Mastices 3 ss. cum momento Zingiber. aut Zedoær. ex ovo sorbili sumpta, [Styrax. Oliban.]*

A R O M. *omnia, Zingiber præcipue, Piper integrum devoratum.*

M A R. *Ambra, Succinum.*

[A N I M A L. *Tunica interior ventriculi Gallinarum.*]

A Q U Æ.

*Form. Stomachic. Calidorum
Internorum.*

*Calam. aromat. cond. Zingib, cond.
añ. 3 ij.*

Caryophill. concis. 3 j.

Ambr. gr. vj.

Cum Syr. conservat. Zingib. F. Elect.

R. *Spec. Aromat. ros. 3 ij.*

Sach. in aq. Menth & Cinam. sol. 3 iij.

F. Rotulæ.

R. *Spec. Arom. ros. 3 iij.*

Ambr. gr. vj.

Sach. 3 iij. F. Pulv. Dos. 3 ij.

AQUÆ; *Foliorum dictorum*, (Sem. atque Aromat.) *Aqua vitæ*, *Spiritus anisi*, *Vini*.

OL. DISTILL. *Caryophyll.* *Nucis Mosch.* *Cinamom.* *Macis*, *Cumin.* *Succini*, [*aliorumque Arom.*]

[**TINCT.** *Elixir. propr. Succini.*

EXTRACT. *Absinth.* *Enulæ*, *Zedoar.* *Citricort.* *Iunip.* *Stomach.* *Quercet.*

ESSENT. *Citri*, *Anis.* *Fœnic.* *Absinth.* *Iunip.*

VINA MEDIC. *ex simpl. dictis.* *Hypocratic.* *Rhenanum.*]

SYR. *Absynthii*, *Menthæ*, *Betonicæ.*

CONSERVÆ *Florum Absynthii*, *Betonicæ*, *Salviæ*, [*Meliss.* *Menth.* *Anthos.* *Rosar. rubr.* *Hyssop.*]

COND. *Cortex citri*, *Acorus condit.* *Nuc. Mosch.* *Nuc. juglans*, *Zingib. condit.*

CONFECT. *Aikermes*, *Mithridat.* *The-riaca.*

SPEC. *Aromatica rosati*, *Diagalangæ*, *Diacydonii cum speciebus*, [*Diamb.* *Diacinam.* *Diatrion Piper.*]

TROCH. *de Absynth.* *Rhabarb.* *Gallia. moscata.*

[**CHYM.** *Spir. salis*, *Vitriol.*

SAL *Absinth.* *Iunip.*]

Externa.

[*Præter folia, Rad. Flor. Olea &c. quorum usus externus esse potest, conducunt.*]

OL. *Absinthii*, *Menthæ*, *Mastices*, *Nucis moscate*

moscatæ per expressionem: Nardinum, [de Piper. Chamom.]

EMPL. *De baccis Lauri, pro stomacho, [de Mastiche.]*

UNG. *Stomachale, aut ex Ol. communi in quo precedentium quædam cocta.]*

FR I-

*Form. Stomachic. Calidorum
Externorum.*

- R. Ol. Nardin. Absinth. añ. \mathfrak{z} β .
 Menth. \mathfrak{z} \mathfrak{f} .
 Nuc. mosch. per expr. \mathfrak{z} β .
 Pulv. Cayioph. Calami arom. añ. \mathfrak{z} j.
 Ceræ q. s. F. Linim.
- R. Menth. Absinth. añ. M ij.
 Schoenanth. M β .
 Rad. Cyperi. Galang. añ. \mathfrak{z} ij.
 Caryophill. \mathfrak{z} i β . coq. in vino pro
 Foru.
- R. Spec. Aromat. rosat. \mathfrak{z} j.
 Macis, Caryophill. añ. \mathfrak{z} j.
 Tacamahac. \mathfrak{z} j.
 Ol. Nuc. mosch. per expr. \mathfrak{z} β .
 Ol. destill. Caryophill. Absinth. añ.
 gr. vj.
 Ladani, Ceræ, añ. q. s. F. Empl.

FRIGIDA, Interna.

RAD. *Acetosæ*, *Cichorii*, *Plantaginis*,
[*Asparagi*, *Glycer*, *Tormentill*.]

FOLIA. *Acetosæ*, *Endiviæ*, *Cucurbitæ*, *Cichorii*. ꝯ. *Capillar*, *Dens leonis*, *Myrthi*, [*Portulac*, *Lactuc*, *Spinach*, *Brassicæ*.]

SEM. 4. *Frigida majora* & *minora*, *Hordeum*, *Myrthi*, (*Acetos*.)

FLOR. *Cichorii*, *Rosarum rubr*. [*Balaust*, *Citri*, *Viol*, *Borag*, *Buglos*.]

LIG. *Santala omnia*.

FRUCT. *Berberis*, *Cydonia*, *Granata*,
[*Mora*, *Pyra*, *Poma acida*, *Prunella*, *Pruna acida*, *Passulæ*, *Tamarindi*, *Ribes*] *Cerasa*, *Mespilla*, *Sorba*, *Fragæ*, *Malum citrium*, *Myrobalani omnes singulariter*.

SUCCI;

*Form. Stomachic. Calidorum
Externorum.*

R. *Meuth*. *Abſinth*. añ. M j.
Origani. *Beton*. añ. M ſſ.
Rad. Cyperi, *Caryoph*. *Macis*. añ. ʒj.
Nuc. Mosch. *Galang*. añ. ʒ ij.
Cum Sindone rubro, F. *Sacculus*.
R. *Spec. Aromat*, *ros*. *Diarrhod*? *abb*. añ. ʒj.
Caryoph. ʒ ſſ.
Pulv. Abſinth. P. j.
Cum vino, F. *Catapl*.

Succis; Foliorum & fructuum: item Aca-
cia, Hypocistis.

GUM. Camphora, additis leviter adstrin-
gentibus.

[TERRÆ. Bolus arm. Terra sigill.

MIN. Limatura chalibus.

ANIM. Tunice ventriculi Gallinarum Ra-
surum, Eboris. C.C.]

MAR. Corallium.

AQUÆ.

*Form. Stomachic. Frigidorum
Internorum.*

R. Rad. Cichor. ℥ β.

Ligni Santal. citrin. ℥ ij.

Tamarind. ℥ β.

Coq. in aq. hord. simpl. ℥ j. in Colat.
dissol.

Cons. ros. ℥ i β. addeque

Sp. Vitriol. ℥ β. F. Apozema.

R. Cons. Viol. Ros. añ. ℥ i β.

Lactuc. condit. Cichor. cond. añ. ℥ j.

Corall. rubr. præp. Spec. Diamarg. fr.
añ. ℥ j.

Cum Syr. acetos. citri. F. Elect.

R. Spec. Diamarg. fr. Diachod. alb. añ. ℥ ij.

Santali Citrin. Corall. rubr. præp.
añ. ℥ j.

Sach. in aq. Ros. sol. q. s. seu ℥ ij.

F. Rotula.

Addi possunt & Emulsiones omnis generis.

AQUÆ; Rosarum, Plantaginis. &c.

SYR. de Agrestæ, de Succo acetosæ, Cydoniorum, Granatorum, Myrtinus.

[ROB. Berber. ribium, Mespilor. cynosbat. Acaciæ.]

COND. Cerasor. Cydon Ribes, Berberor. Vva acerba condita, [Rad. cichor. Diacydon. simpl.]

CONS. Florum Cichory, Rosarum, Capillorum Veneris, Acetosæ. (Viol. fl. Acaciæ.)

SPECIES; Diatrium-santalum, Diarrhodon Abb. Diamargaritum frigidum, [Diatrag. frig.]

TROCH. de Camphora, Spodio, Eupatorio.

[MORS. de Succo ribium, Citri, Papav. rh. Cydon.]

Externa.

[Præter dicta, quæ quidem Externe adhiberi possunt.]

OL. Lentisci, [Rosar. Violar. Lill. alb. Nymph.] Cydoniorum.

UNG. Rosatum.

VER-

Form. Stomachic. Frigidorum Externorum.

R. Ung. Rosar. ℥ i ss.

Ol. Viol. Rosar. Nymph. añ. ℥ ss.

Ceræ parum, F. Ung.

VERMES NECANTIA.

Interna.

VERMES NECANTIA sunt, quæcun-
que qualitate, vel manifesta, ut acrimonia,
amaritudine, salsedine, vel aciditate, quos sapo-
res lumbrici, fastidiunt; vel occulta, vermibus
inimi-

*Form. Stomachic. Frigidorum
Externorum.*

- R. Santal. rubri, alb. Ros. rubr. añ. \mathfrak{z} ij.
Balauft. Myrtill. Corall. rubr. añ. \mathfrak{z} j.
Ol. Rosar Ceræ, añ. q. s.
F. Empl.
- R. Aq. Endiv. \mathfrak{z} v.
Ros. \mathfrak{z} ij.
Portulac. \mathfrak{z} j.
Aceti rosar. \mathfrak{z} β .
Santal. omnium, \mathfrak{z} ij. M. F. Epithema.
- R. Violar. M β . Ros. rubr. M j.
Santal. omnium, añ. \mathfrak{z} i β .
Corall. rubr. \mathfrak{z} j.
Incisa & contusa insuantur Sacculo ex
sindone rubro.
- R. Succu Cydon. pomor agrest. añ. \mathfrak{z} ij.
Panis \mathfrak{z} iij.
Farin. hord. \mathfrak{z} β .
Pulv. ros. rubr. \mathfrak{z} j.
F. Catapl.

inimica, illis exitium pariunt. Ubi nota: extra febrem calidioribus, in febre autem minus calidis, h. e. acidis, vel mixtis utendum esse.

R A D. *Aristolochiæ, Asclepiadis, Anchusæ, Bistortæ, Dictamni albi, Gentianæ majoris & Cruciatæ, Filicis maris & fœminæ, Carolinæ, Helenii, Succisæ, Tormentillæ, Zedoariæ, Rhabbarbari, Rubiæ, Personatæ, Petasitis.*

C O R T I C E S *radicum Mori, & Capparum.*

F O L. *Absinthii (Pontici & Serephy,) Thymi, Menthæ, Rutæ, Dentis leonis, Poli, Asarinæ. Matthioli, Sabinæ, Marrubj, Calaminthæ, Tannaceti, Persicaræ, Persici, Cardiacæ, Carduibened. Rutæ Capraræ.*

F L O R. *Centaury minoris, Lupulorum, Hyssopi.*

S E M. *contra Lumbricos, Lupinorum, Cailium, Coriandrum præparatum, Portulacæ,*

B b

Citri,

*Form. Vermes Necantium
Internorum.*

R. Corall. sem. Zedoar. añ. 3 j.

Cornu Cervi præp. 3 ss. F. Pulv.

Dof. 3 ss.

R. Rhab. Elect. 3 j.

Sem. Sanct. Corall. añ. 3 j.

Mercur. dulc. 3 i ss.

Sach. in aq. gramin. sol. q. s. F. Rotulæ.

*Citri, Arantiorum, Atriplicis, Anethi, Hedy-
sari, Nigellæ, Pseudomelantky, Nasturty, Eru-
cæ sativæ & sylvestris, Napi, Levistici, Lupuli,
Acetosæ, Cannabis, Porri, Baccæ lauri.*

GUM. *Iuniperini, Myrrha quæ resina.*

ANIM. *Rasura cornu cervi & eboris, Pul-
vis lumbricorum terrestrium, Bovis astragali,
Unicornu.*

TERRE; *Bolus armena, & Terra sigil-
lata.*

MINER. *Sulphur, Sal nitrum, Argen-
tum vivum ad 3ß.*

MAR. *Corollina, seu Muscus marinus, Co-
rallum rubrum.*

SUCCI; *ex enarratis, Omphacium, Limo-
rum Portulacæ.*

AQ. *Absinthij, Gentianæ, Graminis, Por-
tulacæ, Raphani marini, Vincæpervincæ,
Rutæ, Menthæ, Florum pruni sylvestris, Endi-
viæ, Cichory.*

COND. *Corticum arantiorum, Citri.*

SYR. *Absinthij, Endiviæ, Cichory, de Succo
acetosæ, Byzantinus.*

CONS. *florum Persicorum, & Garyophyl-
lorum Arantiorum, Citri.*

OL. *Olivarum, Amygdalarum amararum,
Nucleorum persicorum, Vitrioli, Gutt. ij. iij.*

CONFECT. *Theriaca, Mithridatium*

[CHYMICA; *Spir. Nitri, Salis, Vitrioli,
Mercur. dulcis.*

EXTRACT. *Absinth. centaur. min. Eliæ.
p. 238.]*

Externa.

Externa.

OL. Absinthij, Rutæ, Colocynthis, b.c. colocynthis oleo infusa, & cocta, Oleum laurinum.

UNG. de Arthanita, Unguentum ad vermes Augustanor. fella umbilico superposita, a ventri inuncta.

FLATUS DISCUTIENTIA.

Interna.

CARMINATIVA dicuntur, quæ cognata sunt diaphoreticis, suo loco dictis: usus in colicis, & uterinis doloribus.

B b 2

R A D.

*Form. Vermes Necantium
Externorum.*

*R. Ol. Absinth. Rutæ. añ. ʒ ʒ.
Fell. Tauri, Suilli, añ. ʒ ij. Pulp. Colocynth. int. ʒ ʒ.
Aloës, Myrrh. Hyeræ picræ, añ. ʒ j.
Ceræ, q.s. F. Linim.
R. Pulp. Colocynth. gr. xv.
Hyeræ picræ ʒ j.
Ol. Ablinth. ʒ ʒ.
Butyri rec. q.s. F. Mixtura.
Juglandi indenda & umbilico imponenda.*

R A D. *Angel. galangæ, Imperatorie, Spicæ Indicæ, (mei, Aristol.)*

C O R T. *Arantiorum.*

F O L. *Lauri, Calamintb, Origani, Anethi, Majoranæ, Satureiæ, Rutæ, Puleg. Hyssopi, Menthæ, Ocymi, Thymi.*

S E M. *Anisi, Fœniculi, Carvi, Cumini, Dauci,*

Form. Flatus Discutientium Internorum.

R. Spir. nitri, \mathfrak{D} \mathfrak{ss} . Spir. vini. \mathfrak{Z} \mathfrak{ss} .

Vini, \mathfrak{Z} i \mathfrak{ss} . M. F. Haust.

Tepide dandus ad procurationem sudoris.

R. Cinam. \mathfrak{Z} \mathfrak{ss} .

Sem. anis. \mathfrak{lb} \mathfrak{ss} .

Dauci sylv. \mathfrak{Z} ij.

Rad. mei. \mathfrak{Z} iij.

Caryoph. macis, Nuc. mosch. añ. \mathfrak{Z} j.

Macerentur per dies aliquot in Sp. vini \mathfrak{lb} ij.

Distillatum dulcoretur Sach. vel Syr.

R. Ol. Anis. vel Carvi, \mathfrak{D} \mathfrak{ss} .

Sach. in aq. Cinam. sol. \mathfrak{Z} i \mathfrak{ss} .

F. Rotulæ.

R. Cort. aurant. fl. Cinam. opt. añ. \mathfrak{Z} j.

Galang. Calam. arom. añ. \mathfrak{Z} \mathfrak{ss} .

Bacc. lauri, Sem. cumini, añ. \mathfrak{Z} i.

C. Cerv. ust. Caryophill. Zedoar.

añ. \mathfrak{D} ij.

Sem. Carvi, Fœnic. anis. añ. \mathfrak{Z} \mathfrak{ss} .

F. pulvis. Dos. \mathfrak{Z} j.

Dauci, Ameos, Petrosf. Agnicasti, Angelicæ. Arantiorum, Citri.

F L O R. *Camomill. Centaur. minoris, ad flatus hypochondriorum.*

F R U C T. *Baccæ Lauri, Juniperi.*

A R O M. *Macis, Crocus, Garryophylli, Zingiber. Cinamom. Piper.*

A N I M. *Castoreum.*

A Q. *Cinamomi, Vitæ, & foliorum supra difforum, [Carminativa Scord. aut destillatum Riv. l. 5. c. 1.]*

O L. S T I L L A T. *Anisi, Fæniculi, Carvi, Chamomillæ, [Cortic. aurant, Junip.]*

E L E C T. *de Baccis Lauri, Theriaca, Diatessaron.*

S P E C. *Diacimini, Diagalangæ, Rosata novella.*

[S P I R. *Tartari, Nitri, omniaque pituitam digerentia.]*

Externa.

[Eadem quæ pituitam resolvunt ex herbis, &c.]

O L. *Absinth. Anethi, Rutæ, Menthæ, Laurinum, oleum ex maceratione seminum & flor. agnicasti.*

E M P L. *de Meliloto (de Baccis Lauri.)*

C A T A P L A S M A T A, & S A C C V L L *ex prædictis fol. sem. florib.*

Cucurbita cum multa flamma parti inflatæ imposita, & in colicis supra umbilicum, est instar incantamenti Galeno.

H E P A T I C A.

HEPATICA sunt medicamenta, quæ Hepatis intemperiem corrigunt, & obstructionem, cui, maxime obnoxium, prohibent, vel eidem medentur: & simul etiam substantiam ipsius leviter adstringunt, ut spiritus & calor Hepatis, cum principis partis, conservetur. Qualia sunt incidentia, abitergentia citra vehementem calorem, ac præterea nonnullam adstringendi vim possidentia. [Egregie itaque hic conferunt omnia quæ pituitam & melancholiam præparare supra docuimus, quæ videantur.]

C A L I D A, Interna.

RA D. [Quinque aperientes, Pimpin. Valerian. Chinæ,] Cyperi, Enulæ campanæ Calami aromatici, Rhabarbari, Peucedani, [Gentiane.]

F O L.

*Form. Flatus Discutientium
Externorum.*

R. Galban. in aq. vitæ sol. ʒ j.

Ol. Nardin. rutac. añ. ʒ v j.

Croci. gr. v. M. F. Linim.

R. Empl. de Melil. ʒ j.

De Baccis Lauri. ʒ iij.

Misce cum Ol. Cham. & rutac. F. Empl.

F o l. *Abſinthij*, *Agrimoniæ*, *Chamaedris*,
Chamaepitidis, *Fumariæ*, *Lupulorum*, [*Cuscut.*
Abrot. *Cardui-bened.* *Teucrij*, *Salv. Capill. Ven.*
Sabin. *Scordii*,] *Marrubii albi*, *Menthae*, *Beto-*
nicæ, *Schœnantbi*, *Rosmarini*, [*Eupator. can.*
Veron. Petrosf.]

B b 4

S E M

Form. Hepatic. Calidorum.
Internorum.

R. Rad. Petrosel. Fœnic. añ. \mathfrak{z} β .
 Herb. agrimon. Chadmœdr. capill. ven.
 añ. M j.

Fumar. summit. Lupuli. añ. M β .

Agrimon. Marrub. Eupator. añ. P ij.

Sem. Fœnic. anis. añ. \mathfrak{z} j.

Coq. in f. q. aq. simpl. Celat. \mathfrak{z} x. adde

Syr. de s. radic. Eupator. añ. \mathfrak{z} β .

Oxymel. simpl. Byfant. añ. \mathfrak{z} β .

M. F. Apof.

R. Aq. agrimon. Petrosel Fœnic. añ. \mathfrak{z} ij.

Syr. de ij. vel v. Radic. Byfant. comp.
 añ. \mathfrak{z} β .

M. Aromatizetur speciebus

Diacinnam. vel Aromat. rosat.

R. Conserv. Anthos, Beton. añ. \mathfrak{z} β .

Cortic. citri condit. \mathfrak{z} v j.

Spec. Aromat. ros. Diamarg. Calid.
 añ. \mathfrak{z} j.

Syr. de Eupator. q. s. F, Ele&

SEM. 4 Calida majora, [min.. Citri, Aquilegiæ.]

FLOR. Anthos, Centaury minoris, Spica Nardi, Salviæ.

AROM. Garyophylli, Zingiber, Nux moscata. [Cinam. Crocus, Zedoar. Spica celtica, Indica, Galanga.

GUM. Ammon. Mastick. Thus.

MARIN.. Succin.

OL. DESTILL. Salv. Succin. Anthos, Absinth. aurant. Anis. Fœnic. Iunip. Nucis mosch. per express.

TINCT. Elix. propr. Succini, Balsamus Sulphuris.

EXTRACT. Absinth. Centaur. Zedoar. Iunip. Gentianæ.]

FRUCT. Pistacia, Passulæ, [Vvæ passæ, Amygd. Bacca Iunip.]

AQ. ex prædictis & floribus Aromatibusque destillatæ.

Syr. Absinthij, Agrimonie, Betonicæ, Byzan-

zan-

*Form. Hepatic. Calidorum
Internorum.*

R. Chalyb. præp. ʒ j.

Castæ lign. ʒ iij.

Sach. alb. ʒ iv. F. Pulvis.

Dof. M. & V. ʒ j.

R. Chalyb. præp. ʒ j.

Sach. alb. in aq. agrim. fol. ʒ β.

Adde in fine Ol. Cinam. gr. ij. F. Rot.

antimus, Fumariæ, Menthæ, de 2 & 5. radicibus, [Chamadr. Eupator.

ROB. Sambuci, Iunip.]

COND. *Acori, Nucis juglandis, Nux Moscata condita, [Cort. aurant, Citri. Cichor. rad.]*

CONFECT. *Theriaca, Mithridatium, [El. chalyb. August.]*

CONSERV. *florum Anthos, Salviæ, Absinth. Enule Campanæ, [Salv. Agrimon. Chamadr. Fumar. Chamæpit.]*

[VINA *Medicata dictorum simplicium.*]

SPEC. *Aromatici rosati, Diarrhodon, Dialacc. Diambra, Letificantes Galeni, [Diacurcuma, Diacin. Dianisi. Diamarg. Arom. ros.*

TROCH. *Absinth. Eupatorii, Dialaccæ, de Rhabarbaro. de Cappar. de Myrrha.]*

Lb 5

Externa.

Form. Hepaticorum Calidorum Externorum.

R. Aq. agrimon. Absinth. añ. ℥ ss.

Vini cretici. ℥ iij.

Spec. Arom. Ros. Dialacc. añ. 3 j.

M F. Epithema.

R. Ol. Absinth. Nardin. añ. ℥ ss.

Mastic. 3 ij.

Ceræ, q. s. F. Ung.

Externa.

O L. *Absinthij, Nardium, Iump. Spicae, Menth. Mastich. Nux moscat. per expressionem, (Amygd. amar. de Cappar. Cortin. Chamem. Aneth.)*

U N G. *Alth. Nardin. Martiat.*

E M P L. *de Melil. Oxycr.*

[*Præter ea que ex simplicibus dictis adhiberi possunt.*]

F R I G I D A,

Interna.

Omnia, quæ in tabula Stomachicorum frigidorum continentur, in hunc quoque censum hepar refrigerantium referri debent; quibus

*Form. Stomachic. Frigidorum
Internorum.*

R. Rad. Cichor. ℥ ss.

Fol. Endiv. Cichor. añ, M j.

Sem. Melon. Endiv. añ. ʒ i ss.

Passul. mund. ʒ j.

Coq. in Aq. hord. simpl. Colat. ℥ j. adde

Syr. Acetos. simpl. de Endiv. añ. ʒ i ss.

M. F. Apof.

R. Emulsionem quamvis.

quibus adde sequentia, quæ Stomacho minus profunt, hepati autem dicata sunt.

R A D. *Rusci, Asparagi.*

F O L. *Agrimoniæ, Fragariæ, Lentis aquaticæ, Graminis.*

S E M. *Alkekengi.*

F L O R. *Violarum.*

A Q. *Agrimoniæ.*

S Y R. *Byzantinus, de 2 & 5 radicibus, ubi valide obstructions adsunt.*

O L E A; *Rosatum, Omphacinum, Nymphaeæ.*

U N G. *Rosatum, Refrigerans Gal. Ceratum Santalinum.*

S P L E N I C A.

Similia genere sunt medicamenta Hepaticis, secundum Galenum, sed valentiora attenuantia & aperientia, quæ minus adstringunt, propter crassiora ipsius excrementa.

Bb 6

Sunt

Form. Stomachic. Frigidorum Internorum.

R. *Julepum pro placitu.*

R. *Conf. Viol. Cichor. Ros. añ. ʒ ß.*

Rad. Cichor. cond. ʒ iiij.

Spec. Diarrh. abb. ʒ j.

Cum Oxyfach. simpl. F. Elect.

Sunt autem duplicia : *calida*, melancholice naturali dicata ; & *frigida* ; atræ bili collectæ convenientia.

CALIDA, Interna.

Vide tabulam melancholiam præparantium. Quibus adde seqq.

RAD. Calami aromatici, Aristolochiæ, [Gentianæ, Scorfoneræ Valerianæ,] Asari, Bryoniæ, Raphani, Acori veri, seu Galangæ majoris, Iridis, Scillæ, Lupuli, (Filicis.)

FOL. Betonicæ, Calamintæ, Hyperici, Cuscutæ Chamædrys, Rutæ, Pulegii, [Fraxini, Pelitrichi.]

SEM. Rubiæ, Fraxini, [Vrticæ, Anisi, Cuminii.]

FRUCT. Baccæ, Hedera, [Amigdalæ amaræ, Junip.]

AROM. Crocus, Cinamomum, [Zedear. Epithim.]

MI-

Form. Stomachic. Frigidorum Externorum.

R. Ung. refriger. Gal. Rosat. añ: $\frac{3}{4}$ ℞.

Puly. ros. rubr. Santal. citr. añ. \mathfrak{D} j,

Camph. gr. viij.

Ol. ros. parum. F. Ung.

Epithem. exempla vide in cap. de Stomachicis ac Card. Frigidis.

M I N E R. *Chalybs præparatus.*

L I Q U O R. *Acetum scilliticum optimum.*

S Y R. *Oxymel simplex & scilliticum, (See totyrb.)*

C O N S E R V. *florum Tamarisci, Genistæ, (Cochlear.)*

C O N D I T. *Acorus Conditus.*

B b 7

SPEC.

*Form. Spleneticorum Calidorum
Internorum.*

R. Rad. Felicis. ℥ j.

Cuscutæ. ℥ ij.

Coq. in vini alb. ℥ viij. ad tertias, colatum propinetur.

R. Conf. Borag. fl. genist. añ. ℥ j.

Rad. Helen. cond. Cortic. citri cond. añ. ℥ β.

Pulv. cortic. Tamarisc. Cinam. añ. ℥ j.

Spicæ ℥ β. Chalyb. præp. ℥ β.

Cum Syr. Borag. q. s. F. Elect.

R. Limat. Chalyb. præp. ℥ β.

Rad. ering. Valerian. Acori, filic. añ. ℥ j.

Cort. Cappar. ligni sant citr. añ. ℥ β.

Corall. r. præp. Rasuræ Eboris, añ. ℥ vj.

Herb. Ceterach. Chamæd. Chamæcit. añ. M j.

Fl. genist. Anthos. Epith. añ. P ij.

Cinam. Macis, Caryoph. añ. ℥ ij.

F. pulv. grossus, qui includatur nodulo & vini q. s. inhæreat.

SPEC. *Miacurcuma, Diacalamintis.*

OL. STILLAT. *Cumini, Cinamomi, Vitrioli.*

[TINCT. *Martus, Succini, Elixr prop.*

EXTR. *Splenis bovis, Splenetic. Crolli, Absinth.*

ESSENT. *Absinth, Cochlear. Epithymi, Chamæd. Cuscutæ.]*

Form. Spleneticorum Calidorum Internorum.

R. Aloës Succot. ℥ ij.

Tart. Vitriol, ℥ iv.

Ammon. in aceto scyll. sol. ℥ iiij.

Chalyb. præpar. ℥ β.

F. pill. ex ℥ j. n. xij.

Externa.

OLEA, *de Capparibus, Tamarisci, Leucoji, Rutaceum, Amygdalarum amararum.*

UNG. *de Alibæa.*

EMPL. *de Mucilagimbus, Diachylum cum gum-*

Form. Spleneticorum Calidorum Externorum.

R. Ung. Dialth. succi summit. Sambuei, añ. ℥ j.

Ol. de Cappar. ℥ β.

Ceræ parum. F. Ung.

gummiis. Et alia magistralia unguenta in quibus omnibus fere gummi *Ammoniacum* & *Bdellium*, cum pulvere *Iridis*, *Asari*, & *Cyclaminis* præscribenda. Plura vid, in Hepaticis, quæ huc referenda sunt

Frigida.

Repetantur ex tabula bilem attenuantium, quæ simul etiam melancholiæ adustæ in liene collectæ conveniunt. Quibus adde oxylapathum & externa topica sequentia.

O L. *Violarum*, *Lill. alb.*, *Nymphææ*, *Irinum*.

U N.

Form. Spleneticorum Calidorum Externorum.

R. Ammon. in aceto sol. \mathfrak{z} i \mathfrak{ss} .

Cort cappar. Pulv. \mathfrak{z} j.

M. F. Empl.

Inducatur alutæ pro liene.

R. Empl. Diach. comp. \mathfrak{z} j

Gum. Tacamahac. \mathfrak{z} \mathfrak{ss} .

Troch. de Cappar. \mathfrak{z} ij.

Amm. Galb. in Aceto sol. añ. \mathfrak{z} j.

Ol. de capp. q. s. F. Empl.

R. Fl. genist. M ij.

Coq. & contund. hinc adde.

Ung. de Alth. \mathfrak{z} ij.

Ammon. aceto sol. \mathfrak{z} \mathfrak{ss} . M. F. Empl.

U N G. Refrigerans Galeni, Rosatum, Cera-
tum santalinum, Acetum acerrimum.

N E P H R I T I C A.

N E P H R I T I C A medicamenta ex ipsa
renum structura, officio, & peculiaribus af-
fectibus, quibus renes obnoxii sunt, *triplici*
cia sunt: L E N I E N T I A, quorum *usus*
in renum scabritie, & asperitate, & ardore,
sive acrimonia urinæ. D E T E R G E N-
T I A, quorum *usus* in suppressione urinæ à
calculo, humore viscido, arenulis; hæc
sub diureticis comprehenduntur: & L I-
T H O N T R I P T I C A, calculos frangentia:
quorum *usus* in calculo conterendo & com-
minuendo, ut commodius expelli possit. *De-*
tergentia repetenda sunt ex tabula diuretico-
rum, cum quibus conveniunt, nisi quod ibi
usum habent universalem, hic particularem.
Sermo itaque tantum erit de lenientibus, &
Lithontripticis.

L E-

Eorm. Splenetic. Frigidorum.

Horum exempla ex cap. de bilem atte-
nuantibus, & de Hepar refrigerantibus
peti possunt.

. L E N I E N T I A .

R A D. *Althææ*, *Liquiritiæ*, *Graminis*,
Asparagi, *Eryngii*, [*Malv.* *Cichor.* *Fragar.*
Nymph.]

F O L. *Plantago*, *Adiantum omne*, *Parieta-*
ria, *Acetosa*, *Lactuca*, *Malva*, *Nymphæa*, *Por-*
tulaca, *Sonchus*, [*Salix*, *Ceterach.*]

S E M. *Althææ*, *Bombacis*, *Malvæ*, *Lini*,
 [*Hordei*, *Oriiz.* *Cydon.* *Acetos.* *Viol. purpur.*]
Fænogræci, 4 *semina Frigida majora & mino-*
ra, *Plantaginis*, *Psyllii*, *Papaveris albi*.

F R O R. *Violarum*, *Chamomillæ*, *Nym-*
phææ, *Papav. Rheas*, [*Rosar.* *Cichor.* *Fabar.*
Malv.]

F R U C T. *Amydalæ dulces*, *Jujubæ*, *Sebe-*
sten,

Form. Nephriticcorum Lenientium
Internorum.

R. Sem. *Malv. alth. añ.* ζ β .

Cicer. rubr. ζ iij.

Sem. 4 *frig. maj. añ.* ζ ij.

Hordei, ζ ij.

Caric. ping. Sebesten, añ. n. x.

Glycer. ras. ζ vj.

Coq. in aq. f. lb iij. ad medium. F. Apof.

R. Ol. *Amygd. dulc. r. extr.* ζ j.

Vini Rhen. ζ ij.

Syr. de Althea Fern. ζ i f.

M. in duas Doses.

sten, Pistacia, Passule, Pruna dulcia, Caricæ, Poma, [Amygd. dulces, Fraga, Rubi Idæi.]

GUM. *Tragacanthæ, Camphora.*

ANIM. *Butyrum, Lac, Serum lactis [Alb. ovi.]*

SUCCI; *Liquiritiæ, Lac amygdalarum.*

CHYM. *Spiritus vitrioli, Sal Prunellæ.*

AQUÆ; *Foliorum in hac tabula dictorum,*

SYR. *Violarum, Iujubarum, Nymph. Pomorum, de Althæa Fernel. [Portulac.]*

CONSERVÆ; *Violarum, Nymphææ, Portulac. Cydon.]*

COND. *caules Lactucæ conditi, Caro cucurbitæ condita.*

SPEC. *Diatragacanthi frigidi, Diapenidium, [Diatrium. sant. Diamarg. fr.]*

OLEA; *Amygdalarum dulcium, Camphoræ.*

Externa.

[Præter ea quæ ex internis dictis usurpari possunt.]

OLEA. *Violarum, Rosar. Nymphææ,*

UNG. *Rosatum, refrigerans Galeni.*

[SAL. Saturni, Acetum Ros.]

L. I.

Form. Nephriticorum Lenientium Externorum.

R. *Aq. Ros. Lact. Portul. Nymph. añ. ℥ij.*

Aceti ros. Ol. ros. añ. ℥i ss.

Santal. rubr. ℥j. M.F. Epith.

LITHONTRIPTICA.

Lapidem comminuentium A L I A id faciunt vi manifesta incidendi, & detergendi, absque excellenti caliditate, ut Galen. l. 5. simpl. c. 13. asserit; talia enim per angustos meatus in profundum subeunt, sicque per omnes partes penetrando continuitatem solvunt: nimius autem calor concretum calculum magis coquit & obdurat. A L I A sua asperitate superficiem calculi abradendo lapidem comminuunt. A L I A proprietate occulta id credatur facere, quibus autor de dignoscendis & curandis renum affectibus parum confidit. Quicquid sit, proponemus materiam omnium eorum, quæcunque in calculo atterendo ab Autoribus usurpantur, exceptis iis, quæ in tabula deureticorum continentur, quæ cum dicendis sunt copulanda, ceu usus ejusdem.

R A D.

*Form. Nephritic. Lenientium
Externorum.*

- R. Mucil. sem. Psyll. cum aq. ros. extr. ℥ij.
 Ung. refriger. gal. rosat. añ. 3 vj.
 Sach. saturni. ʒ ij.
 . Camph. gr. iij. M.F. cum Cera Linim.
 R. Ung. de Alth. Butyri rec. Axung. gall.
 añ. ʒ ʒ.
 Ol. amygd. dulc. Cham. añ. ʒ ʒ. M.

R A D. *Aristolochiæ*, *Enulæ campanæ*, *Filipendulæ*, *Galangæ*, *Acori*, *Hyppolapathi*, *Iridis*, *Levistici*, *Pimpinellæ*, *Pœoniæ*, *Raphani marini*, *Rubi*, *Vrticæ*, *Scillæ*, [quinque aperientes.]

F O L I A ; *Abrotoni*, *Bupleuri*, h. e. *Auriculæ leporis*, *Capillares herbæ*, *Chamædrys*, *Chamaepitys*, *Brassica*, *Nardus celtica*, *Parthenium*, *Hede-*
ra

Form. Lythontripticorum.

R. Succi parietar. ℥ ij.

Raphani, ℥ i ss.

Nucleor. persic. ℥ j.

Limon. mund. & incis. n. x.

Digerantur per horas xxv, hinc destill,

Ex MB. Dos. ℥ v.

R. Juris cicer. rubr. ℥ ix.

Milleped. præp. ℥ j.

Aq. vitæ. ℥ ss. M. F. Haustus.

Calide mane sumendus.

R. Succi veron. ℥ ss.

Hederæ terr. ℥ iij.

Portulac. ℥ i ss.

Ex percolatis iis F. cum Sach. syrupus.

R. Sem. Bardan. ℥ ss.

Anisi Fœnic. añ. ℥ ij.

Ocul. cancri. lap. percar. præp. añ. ℥ i ss.

Fœcul. arom. Cinam. Cardam. añ. ℥ iv.

Macis, Zingib. añ. ℥ ij.

Croci orient. ℥ j. F. Pulvis.

Dosis ℥ j.

*ra terrestris, Origanum, Polium, Hyssopus, Veronica, Quercus & salicis Folia, Scordium, Empe-
trum Diosc. Virga pastoris, Virga aurea, Lamium
Fuchsii.*

CORT. *Glandium, Coryli medium.*

FLOR. *Consolidæ regalis.*

SEM. *Anethi, Carvi, Cumini, Sileris mon-
tami, Amini, Petroselini Macedonici, Coriandri,
Brusci, Ocymi, Raphani, Hyperici, Spinæ albæ,
Fraxini, Nigellæ; Nasturty, Pimpinellæ, Lupino-
rum, Genistæ, Xanthi.*

FRUCT. *Baccæ lauri, Nuclei persicorum,
Baccæ hederæ arboriæ, Spongiolæ in cynos-
bato.*

AROM. *Zingiber, Xylolaloe, Santala rubra,
Nux moscata, Matis, Gaiophylli, Piper, Car-
pobalsamum, Cubebæ, Spica, Schænanthum,
Crocus.*

GUM. *Cerasorum, Prunorum, Juglandis,
Vitis, Arabicum, Tragacanthæ, Elemm, Olba-
num, Bdellium.*

RESINÆ; *Laricea, Abjetina, Terebintkina
vera.*

ANIM. *Sanguis hirci preparatus, Sanguis
leporis.*

CINERES *Lumbricorum, Erinacei terre-
stris; Hepatis auisi, Plumarum palumbarum,
Leporis integri, cum corio, carne & sanguine
combusti, vel saltem Pellis illius sanguine ma-
dentis combusti, Scorpionis, millepedum, Scar-
abeorum, Renum leporis.*

PULVERES *cranii hominis, Callorum &
Vngu-*

Vngularum equi pedum, Astragali leporis, Eboris, Maxillæ lucii piscis, Cancrorum fluviatilium, Cochlearum Operculorum hyemalium, Ovorum testarum, Oculorum cancri, Stercoris murium, Calculorum ab homine excretorum.

L A P. *Spongiæ, Lyncis, Nephriticus, Iudæus, Crystalli præparati.*

M A R I N Æ ; *Succinum. Inter T E R R A S, Ochra.*

M I N E R A L. *Vitricumbusti cineres.*

S U C C I ; *Acetum aqua convenienti dilutum, Acidulæ, Succus arantiorum acidorum, Baccarum halicacabi, Millefolii ; Fæniculi.*

A Q. D E S T I L L. *Parietarix, Malux, Althææ, Florum genistæ, Corticum fabarum, Anonidis, Saxifragiæ, Asparagi, Petroselini Fæniculi, Osyridis, Raphani, Baccarum hederæ, Alkekengi, Chamomillæ, Verbenæ, Nucleorum persicorum, Terebinthinæ laricæ.*

O L. *Nucleorum Persicorum, Cerasorum, aut Amygdalarum amararum expressi, seminis Citri, Lappæ utriusque.*

[C H Y M.] *E tartaro medicamenta ; Sal dictorum, & Iunip. Ononid. Fabar. &c.*

Alimentosa.

Rapbanus in acetario comestus : Raphanus marinus cum amygdalis contusus pro bellario : Petroselini radices coctæ : Asparagorum & lupulorum teneritates : symbrium & nasturtium

tium in acetariis : *Fœniculi marini folia* condita , *limonia mala* , *cynobatos* recte pro bellario cum vino cocta, caro leporina.

C Y S T I C A.

Eadem, quæ renibus profunt, etiam vesicæ conveniunt , nisi quod valentiora requirit situs vesicæ , ne vires , antequam ad locum affectum perveniant , evanescant. Speciatim in intemperie calida , & ardore urinæ vide , quæ hepar refrigerant, & renes leniunt : quia lotium acre redditur , vel ab hepatis , vel renum intemperie calida.

SEMEN GENERANTIA.

Generant semen, *V E L* *proprie* , tum alimenta optimi succi , tum medicamenta calore temperata , & humida : *V E L* *improprie* , excitando semen (de quibus hic potissimum) & Venerem stimulandp , qualia sunt acria & flatulenta.

R A D. *Eryngy*, *Satyrionis*, *Rapæ sativæ* , *Pastinacæ* , *Bulbi esculenti* , *Asparagi*, *Erucæ* , *Galangæ*, *Zingiber viride*, *Napus*, [*Allium*.]

F O L. *Eruca*, *Horminum*, *Nasturtium*, *Scorodoprasum*.

S E M. *Cicera rubra* , *Fabæ* , *Erucæ* , *Napi*, *Vrticæ*, *Phaseoli*, *Fraxini*, *Lini*.

F R U C T. *Nuces pineæ* , *Plistacia* , *Nucis Indicæ medulla*, *Scolymus* , *ejus caput & caules*. [*Amygd. dulces*, *Castanea*, *dastylis*.]

A N I M.

ANIM. Priapus tauri & cervi, sicc. Scincus, Moscus, Zibethum, Gallinacei testes, Cerebella passerum, [imo ipsi passerres affati] Ostrea, [testes vulpis sicc. arietum.]

AROM. Crocus, Piper, Nux moscata, Caryophylli, [Cubebæ.

SPEC. Aromaticæ calidæ omnes.]

MARIN. Ambra cum ovo sorbili sumpta.

COND. Radcis satyry, Eryngy, Zingiberis, Diasatyr. E S S E N-

Form. Semen Generantium.

R. Testium gallor. exsicc. \mathfrak{z} j.
Galang. Cubeb. añ. \mathfrak{z} i β .
Sach. ad pondus omnium. F. Pulvis.
Dof. \mathfrak{z} j.

R. Pinear. Pistac. añ. \mathfrak{z} β .
Zingib. condit. Rad. satyrion, añ. \mathfrak{z} ij.
Carnis scinci marini. \mathfrak{z} j.
Mosch. gr. iiij.
Ambr. gr. j. Sach. q. s. F. Morsuli.

R. Amygd. dulc. pistac. añ. \mathfrak{z} j.
Nucl. pini, Rad. satyry, añ. \mathfrak{z} ij.
Testic. galli, n. x.
Testiculum arietis exsicc. j.
Sem. Erucæ, Pastinac. filer. mont.
añ. \mathfrak{z} ij.
Spec. Diamosch. de Diagal. añ. \mathfrak{z} i β .
Cubeb. Caryoph. Cinam. añ. \mathfrak{z} j.
Cum Syr. conservat. Calami aromat. q. s.
F. Elect.

[E S S E N T I A. *Satyry descripta ap. Crollium. Specificum venereum Paracelsi, apud eundem.*]

NOTA. Multa valde calida & acuta in hanc classẽ referri ut & falsa, quæ semen acius reddendo, non generando, Venere-rem stimulant: quo refertur etiam usus can-
tharidum, quæ ad exulcerationem usque irritant.

SEMEN EXTINGUENTIA.

Sunt valde vel refrigerantia, vel discutien-
tia. ILLA sunt, v. G. *Nymphaea, Lactuca, Camphora, Portulaca, Cicuta*, [*Satur-
nina omnia, præcipue saccharum, &c.*] HÆC
vero inter alia, *Agnus castus, Ruta, Mentha, Semen anethi, Cannabis, Agni casti, Thus*,
C c [Corat-

Form. Semen extinguentium.

R. Fol. menth. ʒ ij.

Fl. Nymph. sicc. Sem. viticis, añ. ʒ i ʒ.

Sem. cannab. ʒ j.

Cristall. p. Corall. r. pr. añ. ʒ ʒ.

F. Pulvis.

Vel cum Sacharo Rotulæ.

R. Conserv. menth. Fl. Nymph. añ. ʒ i ʒ.

Caul. Lactuc. condit. ʒ j.

Sem. viticis ʒ ij.

Corall. rubr. ʒ j.

Cum Syr. Nymph. F. Elect.

[*Corallia, Cristalli,*] *Syrupus de Nymphaea*. *Oleum de Nymphaea* externe renibus inunctum, aut perinaeo.

H Y S T E R I C A.

H Y S T E R I C A à *fine A L I A* sunt *Vacuantia uterum*, ea scil. quæ menses movent. foetum ac secundinas ducunt, uterumque ab omni humorum illuvie expurgant.

A L I A Adstringentia, immodicum ejus fluorem sistunt.

A L I A denique *Corroborantia*, quæ idcirco *grogia*, & calorem ipsius naturalem conservant : quorum *usus* in actionibus uteri juvandis, conceptione scil. & partu : (unde con-

Form. Semen extinguentium.

R. Sem. Portulac. Agni cast. añ. ʒ ʒ.
 Plantag. Rutæ. añ. ʒ j.
 Conf. ros. rubr. ʒ ij.

Cum Syr. Nymph. q. s. F. Elect.

R. Succ. Lactuc. ʒ i ʒ

OL Nymph. ʒ ij.

Sem. viticis. ʒ ij.

Coq. ad succi consumpt. & colentur, additaque

Ceræ s. q. F. Ung.

Lumbis, renibus, testibusque inungendum.

Conceptionem juvantia, & Partum conservantia huc reducuntur, quæ simul etiam adstringunt:) vel in symptomatibus, quæ actiones uteri, & universi possunt perturbare, suffocatione scil. uteri sedanda.

MENSES MOVENTIA.

MENSES MOVENTIA dicuntur vel *improprie*, vel *proprie*.

PROPRIE menses moventia sunt, quæ venarum uteri obstructions aperiunt, & sanguinem ad uterum deducunt, calida 2 vel 3, sicca vero 1 vel 2, fere ad summum: substantiæ non plane tenuis, sed mediocriter

C c 2

crassæ,

Form. Menses Moventium.

R. Troch. de Myrh. ʒ ʒ.

Cassia lign. ʒ j.

Croci. ʒ ʒ. F. Pulv. pro Dosi.

R. Castor. puleg. añ. ʒ j.

F. Pulvis.

R. Cassia, Dictam. cret. Borac. Castor.
añ. ʒ j.

Croci. ʒ ij. F. Pulv. Dos. ʒ j.

R. Rad. Ireos Rubia tinct. añ. ʒ ʒ.

Herb. Meliss. Rorism. Puleg. Artemis.
añ. M j.

Cinam. ʒ j. Galang ʒ ʒ.

Affunde Vini q.s. & F. Via. Medic.

crassæ, ne virtus cito dissolvatur, inter quæ efficacissima, quæ amaritudinem aliquam acrimonia permixtam habent.

IMPROPRIE menses moventia sunt diuretica, quæ sanguinem crassum attenuant ac fundunt, ut tempore mensium liberius fluere possit. Verum sola hæc usurpari non debent, (cum abductione serositatis ad vias urinæ, sanguis postea crassior reddatur; unde restagnant menses;) sed mixta cum appropriatis. De proprie dictis hic sermo, ex quibus valentiora partum quoque juvant, secundinas pellunt, & foetum mortuum educunt. *Materia talis est.*

R A D. *Ari, Aristolochiæ, [Levistici, Eleny, Ostruty,] Asari, Bryoniæ, Bilinguis, Cyperi, Cyclaminis, Centaury minoris, Dictamni, Gentianæ, Gladioli, Asparagi, Iridis, Lauri, Liliorum,*

Form. Menses Moventium.

R. Herb. Fœnic. Artemis. Abroton. Apii.
añ. M j.

Matric. Puleg. añ. M ß.

Coq. ad $\frac{1}{2}$ i ß. adde

Syr. de Artemis. $\frac{3}{4}$ iij.

Aq. Cinam. $\frac{3}{4}$ ß. M. F. Apoz.

R. Aq. Sabin. Puleg Calaminth. añ. $\frac{3}{4}$ iv.
Cinam. $\frac{3}{4}$ j.

Syr. de Artemis. $\frac{3}{4}$ iij. F. potio pro
iij. Dosibus.

rum, Pæoniæ, Seseli, Valerianæ, [Angel. Pimpin.
Rubia tinctorum, Scordy.]

F O L. Artemisiæ, Abrotom, Bellidis hortensis, Capillorum Veneris [Aristoloch. Dictamni,] Liliorum, Matricariæ, Matrisylvæ, Majoranæ, Melissæ, Melissophyli, Mentastri, Mercurialis, Oxyimi, Origani, Polii montani, Prassii, Polytrichi, Sabinæ, Scarleæ, Scordii, Salviæ, Ruta, Trifolium odoratum, [Nasturt.]

S E M I N A. Agnicasti, Anomi, Ameos, Basiliconis, Nigellæ, Pæoniæ, Rutæ, [Levif. Nasturt.]

F L O R. Abrotomi, Calendulæ, Centaury
C c 3 mino-

Form. Menses Moventiam.

R. Extract. Sabin. Angel. añ. ʒ j.

Helen. ʒ ss.

Ol. destill. Cinam. Succin. añ. gr. iij.

Sach. in aq. Meliss. sol. q. s.

F. Rotulæ.

R. Chalyb. præp. ʒ v.

Cassia lign. Dictam. cret. añ. ʒ iij.

Caryophyll. ʒ j.

Sachar. in aq. artemis. sol. q. s.

F. Elect.

R. Troch. de Myrrh. Calyb. præp. añ. ʒ j.

Cassia lign. ʒ iv.

Extract. Castor. ʒ ss.

Cum succo apii, F. Pil. Dos. ʒ ss.

minoris, Hypericonis, Leucoji [Anthos, Stæchados,] Liliorum alborum, Crocus, Iuli nucum juglandis, Matricariæ, Spica.

GUM. Assaætida, Bdellium, Galbanum, Myrrha, Opopanax, Sagapenum, Syrax calamita, Thereb.

AROM. omnia, præcipue Crocus, & Cinnamonum.

ANIM. Castoreum, Stercus Accipitris, aut Falconis, ʒj. ex vino: pulvis Testiculorum equi castrati, in talcolas dissectorum, & vino albo ablutorum, & exiccatorum in furno, ad ʒj. cum vino Hippocratico ad partum juvandum. Turtur affatus, cujus venter infarctus Cinamomo, baccis Lauri, juniperi, alternis aut aliquot ante partum diebus comestus. Secundina Ovis siccata, & data in pulvere.

MINER. Borax nativa.

[CHYMICA. Flores sulph. omnia ex Tartaro parata.]

AQ. ex prædictis herbis, quæ sunt usitatæ in officinis quibusvis.

SYR. de Artemisia, Præssio, Betonica. [Capill. ven. Stæchad. ʒ. rad.]

OL. STILLAT. Castorei, Sabinæ, Cinamomi, de Myrrha, [Anis. Fænic. Angel. Succini, Thereb. Caryoph.]

TROCH. de Myrrha, [de Croco, Laccia, Sabina.

[TINCT. Elix prop. Uterinum Crollii.

EXTR. Artemis. Centaur. min. Sabin. Angel.

Angel. Hysteric. Querc. Helenii, Pæon. Zedoar. Scordii, Croci, splenis Bovis.

VINA MEDIC. & CEREVIS. *ex dictis, ubi egregie confert Matricale Sennerti.*

COND. *Acori, Cort. citri, aurant. Nuc. mosch. Nuc. jugland.*

ELECT. & ANTID. *de Limat. Chalyb. August. Theriac. Mithrid.*

SPEC. & PULV. *Diacalaminth. Diacumin. Diamosch. Diamarg. cal. Diagal. Diamb. Dianis. Dialaccæ, Diacinnam. Hystericus Ang.*

FOECULÆ; *Brion. Aronis, Pæoniæ.*

SAL. *Sabinæ, &c.]*

Externa.

FOL. RAD. FLOR. & SEM. *dictorum in Internis.*

GUM. *Oliban. Syrax cal. Bdell. Ladan. Myrrha Asa Fetid. Galb, Opopan. Sagapen. succin.*

ANIMAL. *Castor. Mosch. Zibeth. ungula Asini.*

OLEA. *Lavend. Angel. Rutæ, Laurin. Nuc. mosch. per expr. Castor. Menth. Absinth. Liliorum, Chamomillæ, Leucoji.*

LAPIS; *Ætites femori alligatus, ad partum, & Magnes læva manu gestatus.*

[EMPL. & UNG. *de Bacc. lauri, Gum. Caran. de Galbano Aug. Martiat.]*

FEL; *Bubulum.*

MENSES SISTENTIA.

Hæc quoniam coincidunt cum *adstringentibus* supra expolitis l. i. p. 1. §. 3. idcirco materia istorum medicamentorum ex tabula adstringentium petenda est. Speciatim tamen hic conferunt maxime

[SYR. Corall. rubr. Magist. Chalyb. vinum Chalyb. Crocus Martis, Tinctura ejus.]

COR.

Form. Menses Sistentium.

- R. Rad. Symph. major. Tormentill. añ. ʒij.
 Fol. Portulac. Plantag. añ. Mj.
 Coq. in aq. f. Colat. ʒvj. adde
 Syrup. de Rybes, Cydon. Myrtin.
 añ. ʒvj. M.
- R. Rad. Bistort. Tormentill. añ. ʒß.
 Fl. ros. r. Mj.
 Balaut. ʒß.
 Cort. Granat. ʒij.
 Crasso modo contulis affundatur
 Vini rubri ʒßj. F. Vin. Medic.
- R. Conf. ros. rubr. Cydon. condit. añ. ʒj.
 Troch. de Spodio, Terra sigill. añ. ʒj.
 Corall. rubr. p. Croci mart. añ. ʒß.
 Cum Syr. myrtino, F. Elect.

CORROBORANTIA UTERUM.

R A D. *Bistortæ*, *Pæon.* *Aristol.* ut *Calam^{us} odorati*, *Costi Cyperi*, *Galangæ*, [*Zedoar.* *Levistici* *Dictamni*, *Angel.*

F O L. *Bétonicæ*, *Majoranæ*, *Salviæ*, quæ duo eximia: *Rosmarini*, *Melissæ*, *Centaur. min.* *Melanthii*, [*Puleg.* *Rutæ*, *Matricar.* *Thymi*, *Meliss.*]

F L O R. *Majoranæ*, *Anthos*, *Salviæ*.

F R U C. *baccæ Lauri*, *Innipèri*.

[S E M. *Cumini*, *Dauci*, *Seseleos*, *Rutæ*, *Levisti.* *Aurant. citri*.

L I G N. & C O R T. *Xyloaloes*, *Cort. citri*, *Aurant.*]

A N I M. E X C R E M. *Moschus*, *Zibeta*, [*Rasura ung. alci*, *Castor.*]

C c 5

M A-

Form. Menses Sistentium.

R. *Corall. rubr. præp.* *Carabe*, añ. 3 j.

Succini, *Smaragd. præp.* añ. 3 ss.

Boli arm. *Mastich.* añ. 3 j. F. Pulv.

Dos. 3 ss.

R. *Magist. corall.* *Boli arm.* añ. 3 ij.

Margar. præp. 3 j.

Sem. acetos. plantag. añ. 3 ss.

Spec. aromat. ros. 3 j.

Gum. Tragacanth. 3 ss.

Sach. in aq. Plantag. sol. q. f.

F. *Rotulæ.*

M A R. Succinum, Coralla, Ambra.

R E S I N Æ; Styrax, Benzoin, Thus, Mastice.

A R O M. Nux moschata, Garyophylli, Macis, Spica nardi.

A Q. Betonicæ, Majoranæ, Melissæ, Salviæ, [Fl. Tiliæ, Lill. conv. Vitæ pro mul. Anhal.]

S Y R. de Betonica, [de Hysop. de Artemis. Bryon.]

O L. Succini, Garyophyllor. Macis, Nucis moscatæ, [Cumini, Angel.]

[V I N A M E D. ex dictis.]

C O N D. Acorus conditus: nux Juglans & Moscata condita: Myrobalani & Satyrium condita.

E x-

Form. Uterum Corroborantium.

R. Conserv. ros. rubr. ℥ j.

Corall. rubr. p. Mastich. añ. ℥ j.

F. Elect. corroborans.

R. Magist. corall. rasur. Ebor. añ. ℥ j.

Margar. pr. Gran. cherm. añ. ℥ β.

Manus christ. perlat ℥ ij. F. Pulv.

ad idem. Dos. ℥ j.

His si addatur Conf. ros. ℥ ij.

Cortic. citri condit. ℥ j. F. Elect.

R. Castor. Myrrh. asæfœtid. añ. ℥ j.

Piper. ℥ β.

Cum Syr. de artemis. F. Pill.

ad suffocationem. Dos. ℥ β.

[EXTRACTA; Castor. Artemis. Hyster. Quercet.]

OPIATÆ; Tryphera magna cum & sine opio: Theriaca, Mithridatium.

TROCH. Gallicæ & Aliptæ Moscatæ, de Absinth.

SPEC. Aromatici rosati, Deambre, Diamoschum, [Diacinnam, Diacumini, Diagalang. Diacalaminth. Diamarg. Hystericus Aug.

CHYM. Fæcula Bryon. Aron. Succin. alb. præp. Magist. ejus.]

Externa.

[FOL. Rutæ naribus admota, Levist. Meliss. Calaminth.

SEM. Cumini, Angel. Majoran. Pæon. Meliss.

GUM. Galban. Tammahac. Myrrh. Asa fetida, Succin.

ANIM. Castor. Plumæ avium combustæ Pili, Cotium Cornua combusta, Zibeth. Mosch. alypta &c. pudendis admota.

OL. Succini naribus admotum, Lill. alb Rutæ. Aneth. Lauri, Angel. Piper. Cumin, Nuc. moscatæ per express. Nardinum, Myrtinum, utero admota.]

EMPL. pro Matrice, & contra Rupturam Nicol. Præpositi, emplastr. de Mastice.

NOTA, his selectioribus alii plura addunt ex menagogis.

LIBRI SECUNDI

SECTIO IV.

De Remediis Artuum.

ARTHRITICA.

ARTHRITICA medicamenta dicuntur, quæ partibus nervosis & membranosis, ex quibus constant articuli, corroborandis dicantur, quorum *usus* in arthritidis, ejusque specierum præcautione, & curatione.

Suntque duplicia: *Interna & externa.*

INTERNORUM materia eadem est cum cephalicis, sive *calida* spectes, cum defluxio est à materia frigida, sive *frigida*, cum defluxio est à materia calida: quandoquidem nervorum eadem est atque cerebri ratio. Privatim vero articulis conveniunt sequentia mox recensenda.

EXTERNA sive topica conveniunt vel initio arthritidis, *ardorem & dolorem lenientia*; vel in fine, *reliquias impacti humoris* (ne in tophum concrecant) *dissipantia*. Singulorum tum internorum, tum externorum materia talis est.

Arthritica interna præcipua.

R A D. *Acori*, *Enulæ campanæ*, *Ireos*, *Aristol.* *Pentaphylli*, [*Valerian.* *Cichor Salsæpar.* *Diſtam.* *Pæon.*]

F O L. *Verbasci*, *Primulæ veris*, *Chamæpit-*
tys, sive *Iva arthritica*, *Calamintha*, *Centau-*
rium minus, *Hypericum*, *Origan.* *Betonica*, *Sal-*
via, [*Veron.* *Beton.* *Rosmarin.* *Artemis.*
Thymi.]

L I G N U M; *Sassaparas*, quod mirandum,
Guajac.

C c 7

F L O R.

Form. Arthritic. Internorum.

R. Conf. ros. ℥ iij.

Spec. Diatrion fant. ℥ j

Corall. rubr. ℥ j.

Cum Syr. Granat. F. Elect.

R. Santal. omn. Corall. rubr. pr. añ. ℥ i β.

Margar. præp. Ros. rubr. añ. ℥ j.

○ C. Cervi phil. præp. ℥ j. F. Pulv.

△ Vel cum Sacharo sol. Rotulæ.

R. Lign. Sassafr. ℥ β.

Salsæpar. Rad. Caryophill. añ. ℥ j.

Santali citrin. ℥ ij.

Infund. in aq. ℥ iij. per horas 24. post
coq. & detur mane Haustus vel Decocti so-
lius, vel cum C. Cervi.

FLOR. Rosarum rubrarum, [Cent. min.
Anthos, Samb. Salv. Lill. com.

SEM. Hyperici, Rutæ, Citri, Anisi, Pænic.
Cardui-bened.

FLUCT. Mala aurant. Baccæ lauri, Iunip.
Cappar.]

ANIM. Castoreum, Cinis cornu cervi, &
Cranii humani, [C.C. phil. præp.]

MARIN. Corallum rubrum ustum.

AROM. Spica Indica, [Nuc. mosch. Macis,
Crocus, Cinam. Caryoph. Costus.]

RESINÆ quæcunque, maxime Terebin-
thina.

SUCCI; Opopanax.

CONSERV. Chamæpityos, Salv. Major.
in causa frigida: Rosarum, in causa calida.

[SPIR. Lign. Guai. Sassa. Bacc. Iunip. Samb.
Cerasor. Mistura simplex.

O I.

Form. Arthritic. Internorum.

R. Rad. succis. \mathfrak{z} j. Aristol. \mathfrak{z} iij

Herb. Salv. nob. Beton. añ. M j.

Abrot. Rutæ. añ. P j.

Coq. in aq. font. q. s. ad medias. Colat.
expres. \mathfrak{z} iv. trajiciantur lumbrici terrestres
circulis in collo insigniti, vino prius abluti
& triti. n. v. vel vij. dein trajectis adde

Theriac. \mathfrak{z} ß.

Pulv. Cinam. \mathfrak{z} j. Sachar. parum.

M.F. Haustus.

Per aliquot dies exhibendus.

OL. Destill. Succini, Iunip. Thereb. Ruta, Macis, Cinam. Anthos, Meliss. Majoran.

TINCT. Succini, Elix. propr. Balsamus Sulphuris.

EXTRACT. Camæpit. Chamædr. Iunip. Valerian. ligni Guaj. Laud. Opiat.

VINA MEDIC. & CEREVIS. ex distis.

SUCCI; Centaury min. Scordii, Agrim. Chamæpit. Rob. Iunip. Sambuci.

SPEC. ac PULV. Calidæ omnes in calidâ; frigidæ in Frigida.]

*Externa ardorem & dolorem
lenientia sunt*

FOL. Solanum, Plantago, Althæa, Hyoscyamus, Sempervivum utrumque, Malva, Parietaria, Ebulus, Sambucus, lens Aquatica.

FLOR. Rosarum.

SUCCI; Acetum, Phlegma vitrioli, Albumen ovi, Oxycratum: Sal prunellæ solutum aqua papaveris rhæados.

GUM. Camphora.

MUCIL. Seminis Psyllii, sem. Cydoniorum.

AQ. Rosarum, Solani, Plantaginis, Papaveris rhæados.

Exempla horum ex Tabulis Anodynorum & Narcoticorum peti possunt.

OLEA 3

OLEA. *Violarum, Nymphææ, Rosarum, ex Sanguine humano, Elixir humanum vocatum.*

UNG. *Rosarum, Populeonis.*

[*Plura ex Alterantium aque Anodynorum Tabula peti possunt.*]

Externa dissipantia reliquias humorum, & dolorum.

RAD. *Enulæ camp. Cyclaminis, Bryoniæ, Cucumeris asinini.*

FOLIA; *Verbasci, Primulæ veris, Chamæpityos, Calaminthæ, Nasturtium, Centaurium min. Nepetha, Puleg. Ebulus, Hypericum.*

RESINÆ; *Mastix, Bdellium, Terebinth.*

FRUCT. *Hermodaëtyli.*

SUCCI INSPISSAT. *Ammoniacum, Opopanax, Euphorbium.*

ANIM. *Castoreum, [Urina pueri.]*

ADIPES; *Cati, Taxi, Vulpis, Vrsi, Serpentis.*

UNG. *Martiatum, de Althæa.*

OLEA. *de Lateribus, Castoreo, Terebinth. Hype-*

Form. Dissipantium.

Balneum ex ligno Juniperino Heurnii hic est valde efficax.

Emplastrum etiam Fernelii. M. M. lib. 5. cap. 27.

Hypericonis, *Mellis*, *Ceræ*, *Irinum*, [*Laurin.*
Ceræ, *Iuniperi*,] *Vulpinum*, *de Euphorbio*,
(quod caute usurpandum), *Sambucinum*, *For-*
micar.

EMPL. *de Vigo*, *de Mucilaginibus*, *Meli-*
loto, *Oxyroceum*.

Arthriticis annumerantur

NERVOS ROBORANTIA.

Quæ nervos roborant, facultate conve-
 niunt cum Arthriticis, siquidem articuli,
 nervi omnes & partes nervosæ, (membranæ,
 tendines, ligamenta,) articulos ambientes
 & colligantes, ejusdem sint naturæ: Horum
 usus nervorum in affectibus, paralyti & stu-
 pore: tremore & convulsione. Quoad mate-
 riam, alia calida, alia frigida.

Νευραγωγοί

Calida, Interna.

R A D. *Acori*, *Eryngy*, *Imperaterix*, *Peu-*
cedani, *Rhaponticum*, *Costus*.

L I G N A; *Sassaphras*, *Viscum quercinum*.

F O L I A; *Chamædrys*, *Hyssopi*, *Lavendu-*
læ, *Majoranæ*, *Primulæ veris*, *Rosmarini*, *Salviæ*.
Serpylli, *Spicæ nardi*, *Celticæ*, *Italicæ*, *Tragori-*
ganum.

F R U C T. *Anacardia*, *Nuclei pinei*.

G R A N A; *Iuniperi*, *Kermes*.

A R O M.

AROM. *Cinamomum, Piper omne, Zingiber, Macis, nux Moscata, Garyophylli, Cardamomum.*

RESINÆ, ac GUM. *Myrrha, Terebinthina Venetæ, cum pulvere Chamæpityos, Opopanax, Sagapenum.*

ANIM. *Cerebrum leporis assum, Castoreum ad ʒj. forma pilularum.*

CONSERV. *Rosmarini, Primulæ Veris, Salviæ, Eryngii, Betonicæ,*

CONFECT. *Theriaca, Methridatium, Confectio anacardina.*

SPEC. *Diagalangæ, Pleresarchonticon.*

AQ. *Theriacalis, Majoranæ, Lavendulæ, Salviæ.*

Externa.

ADIPES; *Viperinus, Vulpinus, Cervinus, Humanus.*

OL. *Philosophorum, Cere, Chamomillæ, Hypericonis, Lumbricorum, Nucis moscatæ per expressionem, Terebinthinæ, Vulpinum, Viperinum, Costinum, Petrolium, Anethinum, Ricininum, Rutaceum.*

THERMÆ; *Sulphureæ, Nitrosæ, Bituminosæ, & parum Aluminosæ, harumque stillicidium, Limus item ex his extractus, & illinitus sedi affectæ.*

PINGUEDO ANSERIS *destillans, dum in vern assatur, repleti thure, Myrrha, Bdellio; Mumia, &c.*

AQ. vitæ *particulis resolutis affusa plurimum prodest.*

FOMENTA & BALNEA ex *Artemisia*, *Conyza*, *Calamenta*, *Ruta*, *Camomilla*, *Anetho*, *Salvia*, *Chamæpytide*, *Origano*, *Hyperico*, *Nitro*, *Sale*.

CATAPLASMATA ex *iusdem*.

Nix *extima*

Frigida, *Interna*.

Eadem cum cephalicis frigidis, quibus addenda

Inter SEMINA, *Hordeum*.

SPEC. *Diarrhodon Abbatis*, *Diatrium-santalum*.

Externa.

Inter EXTERNA, *Mucilago psyllii*, *sebia*, *Picis*, *Acetum*, & *Aqua rosacea*: *Aqua chalybeata fluvialis*, *Aquæ Thermales ferratæ*.

A P P E N D I X D E R E M E D I I S,

ad

A M B U S T A.

R E M E D I A ad ambusta ex Fernelio lib. 6. M. M. cap. 20. triplex sunt :
 A L I A inflammationem sedant, & extinguunt empyreuma : A L I A pustulas prohibent, & dolorem leuiunt : A L I A excoriatas aut exulceratas partes dolentes leuiunt, & moderate siccando ad sanitatem perducunt.

PRIMI GENERIS sunt

a.) I. *FRIGIDA* omnia, quæ extinguunt inflammationem : ut sunt,

S U C C I

Formule Remediorum ad Ambusta.

a.) R. Album. ov. ij.

Ol. ros. $\frac{z}{ij}$.

Aq. ros. $\frac{z}{ij}$. Misc.

R. Litharg. Ceruss. añ. q. v.

Ebulliant in aceto ; aceto filtrato adde

Ol. Viol. vel ovor. q. s. M.

SUCCI & LIQUORES: *Aqua, Acetum, Oxycratum, Ovi albumen, Succus semper-vivi, Lactucæ, Endiviæ, Solani, Hyoscyami, Plantaginis, Portulacæ.*

AQUÆ STELLAT. *Herbarum prædictarum.*

TERRÆ; *quævis obvia, maxime Cimo-lia, Bolus armena succo aquave convenienti, aut oxycrato soluta & illita.*

MINER. *Cerusa, Alumen aqua solutum, cum ovi albumine, Atramentum scriptorium ex aqua.*

GUM. *Camphora.*

b.) II. CALIDA *quædam ardorem evocantia: ut,*

FOL. *Ari, & Porri illita: Sambuci, & Ebuli imposita.*

RAD. *Cepæ cum sala contusæ, ambustæ parti impositæ. Asphodeli in Oleo Decoctæ succus, [Sapo, Vernix.]*

c.) SECUNDI GENERIS remedia sunt sequentia.

FOL.

b.) R. Cæpæ crud. \mathfrak{z} i \mathfrak{ss} .

Salis, Saponis ven. añ. \mathfrak{z} \mathfrak{ss} . M. in mortario affundendo Ol. ros. q. s.
F. Unguent.

c.) R. Stercor. Gallin. rec. & quam al-biss. \mathfrak{z} iij.

Butyri non salit. rec. \mathfrak{z} v j.

Fol. Salv. rec. M j. Plantag. M i j.

FOLIA. Ligustri, Salviæ, Myrti, Cerate, vel adipe suillo excepta, & imposita.

Eadem viridia contusa, admista axungia illita.

FOLIA; Maluæ, & Papaveris corniculati eodem modo.

Gluten calida aqua emolitur. Myrti foliorum ustorum pulvis cum ovi luteo.

SAL. Nitrum cum Oleo Rosaceo, vel ovorum.

AQUÆ florum Verbasci, Plantaginis, Solani, Rosarum, addito interdum Santalo rubro, & Camphora.

SUCCUS Fœniculi; & Vinum album cum aqua frigida, fusa supra ambustum locum.

d.) TERTII GENERIS remedia hæc sunt.

UNG. de Calce viva lota, quod componitur ex calce lota, & Oleo Rosaceo, vel Butyro, additis aliis, si velis, ut Cerusa, Camphora, Mucilaginis.

UNG.

Frizentur per horæ quadrantem, & expressio servetur usui, cujus particula ad ignem liquefiat & sæpius de die inungentur.

d.) R. Ung. Basil. Fulig. Butyr. rec. non sal. añ. \mathfrak{z} j.

Ol. Viol. Lill. alb. Amygd. d. añ. \mathfrak{z} ij.

Mucil. sem. ptyll. Farinæ alth. añ. \mathfrak{z} i ss.

Croci. \mathfrak{z} ss. M. F. Unguent.

UNG. album Rhasis, vel de Cerusa, [Popul. Nutrit.]

OLEUM Hyperici cum calce lota, efficax in quavis unctione, etiam ex pulvere Sclopentario facta.

Plura vide apud Fernel. loco citato.

Hæc solum, coronidis loco, addere placuit.

F I N I S.

D Y A.

D Y A T Y P O S I S

Systematis de Materia Medica,

M A T E R I A M E D I C A

est

UNIVERSALIS vel PARTICULARIS.

Universalis respicit.

I. Causam Morbi peccantem	Qualitate	Manifesta	1. Alterantia.	Attenuantia. Incidentia.	
			2. Tenuitate.		Incrassantia.
				Duritie	Emollientia. Grumos dissolventia.
				Lentore.	Detergentia.
				Acrimonia.	Epicerastica.
				Occulta Alexipharmaca.	
	Quantitate	Præparantia	Humores.	Digestiva.	
			Corpus.	Aperientia.	
		Universaliter vacuantia	Purgantia.	Vomitiva. Diuretica. Diaphoretica.	
Motu	Materiam fluxilem	Incrassantia.	Repellentia.		
		A Parte recipienti			
	Vias	Interceptientia.	Adstringentia.		
Quiete	Insensibiliter	Discutientia.	Absorbentia.		
	Sensibiliter sub forma	Attrahentia Qual.	Manifesta. Occulta.		
II. Morbum	Intemperiei	Simplicis.	Alterantia.		
		Cum materia.	Habet rationem Causæ.		
	Organicum	Angustiam meatuum insensibilium	Rarefacientia.		
		Dilatationem meatuum	Sensibilium. Adstringentia.		
		Hyperærosin sequentes ut	Insensibilium. Condensantia.		
			Constipatio cavitatis		
	Unitatis solutæ.	Simplicem.	Numerus & magnit. aucta	Pyrotica.	
		Cum deperditione substantiæ.	Sarcotica. Epulotica.		
	III. Symptomata communissima, ut sunt	Dolor.	Anodyna.	Narcotica.	
Vigiliæ.		Hypnotica.	Sanguinis fluxus. <i>ἰσχυρὰ</i> .		
Syncope.		Spiritus rescipientia.			

Particularis respicit.

1. Caput, & in eo	{	Cerebrum	{ Cephalica.	{ Errhina.
		Caput purgia	{	{ Sternutatoria.
				{ Apophlegmatismi.
	{	Oculos. Ophthalmica	{	{ Oxydorcica.
				{ Anodyna.
				{ Repellentia.
				{ Digerentia.
				{ Detergentia.
	{	Aures. Otica.		
	{	Dentes. Odontica.		
2. Thoracem, & in eo	{	Cor. Cardiac.		
		Pulmones	{ Bechica.	
			{ Pneumonica.	
	{	Manimas, Lac	{ Generantia.	
			{ Corruptentia.	
3. Ventrem Imum, & in eo	{	Ventriculum. Stomachica.		
		Intestina.	{ Flatus discutientia.	
			{ Vermes necantia.	
		Hepar. Hepatica.		
		Lien. Splenica.		
		Renes. Nephritica.	{ Lenientia.	
			{ Detergentia.	
			{ Lithonriptica.	
		Vesicam. Cystica.		
		Testes. Semen	{ Generantia.	
			{ Extinguentia.	
4. Artus ubi	{	Interna	{ Calida.	{ Quemadmodum Cephalica.
			{ Frigida	
	{	Externa	{ In principio ardorem, & dolorem lenientia.	
			{ In fine reliquias impactas dissipantia.	

In ho-

